

ORSZÁGOS KÖNYVFORGALMI ÉS BIBLIOGRÁFIAI KÖZPONT

B. sorozat. 1. szám.

A MAGYAR
TUDOMÁNYOS IRODALOM
BIBLIOGRAFIÁJA
1901—1925.

BIBLIOGRAPHIE DER UNGARISCHEN WISSENSCHAFTLICHEN
LITERATUR 1901—1925.

I.

FILOZÓFIA.

BUDAPEST, 1929.
KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA.

540672
3

A MAGYAR FILOZÓFIAI IRODALOM BIBLIOGRAFIÁJA

1901—1925.

BIBLIOGRAPHIE DER UNGARISCHEN PHILOSOPHISCHEN
LITERATUR 1901—1925.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA :

M. BUDAY JÚLIA dr.

BUDAPEST, 1929.
KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA.

166573

A MAGYAR
FILZÓFIAI KÖZLEMÉNYEK
BIBLIOGRÁFIAJA

1901-1950
KÖZLEMÉNYEK
BIBLIOGRÁFIAJA

ELMÉLETI ÉS TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK
BIBLIOGRÁFIAJA

M. EUDAY JÓZSEF

FILZÓFIA

ELMÉLETI ÉS TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK
BIBLIOGRÁFIAJA

A Bibliográfiai Központ kiadványainak e sorozata az 1901-től 1925-ig terjedő magyar tudományos irodalmi termelésnek tudomány-
szakonként csoportosított bibliográfiáját adja.

Tudományos irodalmunk bibliográfiai feldolgozásának hiánya sokszor megnehezítette a magyar kutató munkáját, minthogy — hosszú időt igénylő fáradságos vesződés árán — legtöbbször magának kellett gondoskodnia a kérdésével kapcsolatos korábbi irodalom anyagának összegyűjtéséről. E hiány különösen a szellem-
tudományok terén volt erősen érezhető, ahol a korábbi irodalom ismerete, következésképpen egy minél teljesebb bibliográfia össze-
állítására, sokszor minden további munkálat nélkülözhetetlen elő-
feltétele.

Jelen sorozat megindításával céloim e régóta fennálló hiány megszüntetése. De ezen kívül az a gondolat is vezetett, hogy a magyar tudományos irodalom ilyenmő összefoglalásával mindaz, amit a magyar szellem kitermelt és a magyar tudományos élet századunk első negyedében felmutatott, összegyűjtessék.

Hogy tudományos termelésünk és munkásságunk a külföld számára is áttekinthető legyen, a sorozat füzetei úgy az önálló műveknek, mint a jelentősebb folyóirataikkaknak idegennyelvű fordítását is nyújtják és pedig azon nyugateurópai nemzet nyelvén, mely részéről az illető tudományszak iránt fokozottabb érdeklődésre lehet számítanunk.

Pasteiner Iván
igazgató.

1891-1892

...

...

...

...

ELŐSZÓ.

A magyar filozófiai irodalomnak ez a negyedszázadot felölelő repertórium a elsősorban a tudományos kutatásnak kíván eszköze lenni. Egyben azonban emléket akar állítani a magyar filozófia 25 esztendei munkásságának is. S legyen szabad ezúttal erre az utóbbi szempontra külön hangsúllyal is rámutatni. Mert alkalmasint lesznek, akik úgy vélik, hogy ennek a munkának bizonyos hányada a kutató számára ma már nem jelent többé élő és használható anyagot. Nemcsak, mert a bibliográfia — ha teljességre törekszik — a legkülönbözőbb értékű és jelentőségű dolgozatokat egyformán felöleli, de főleg, mert a filozofálás általános szelleme ép e negyedszázad folyamán határozott fordulópontot mutat. A század első évtizedében még elismeréssel fogadott művek ma számos esetben már csak mérsékelt érdeklődésre számíthatnak; a világháború kétségkívül a magyar filozófiai irodalomban is éles határvonalat jelent s ezért, aki ebben az összeállításban valamely kérdés magyar irodalmára nézve tájékozódást keres, az — ha csak kimondottan történeti érdeklődés nem vezeti — bizonyára csak az utolsó évtized irodalmi termésében fog megfelelő anyagot találni. Bármint legyen is azonban, ha a felsorakoztatott anyag nagyrésze már a múlté is, éppen ennek a multnak tartozunk azzal, hogy — ha csak egyszerű regisztrálás formájában is — emléket állítsunk neki.

Ily módon pusztán a címek felsorolásával is ez a bibliográfia a magyar filozófiai kutatás fejlődésének egy kis történetét nyújtja, amennyiben visszatükrözi a filozófiai érdeklődés változását és növekedését egy negyedszázadon keresztül. Tisztán a számszerűség szempontjából sem lehet érdektelen, hogy minő problémák álltak a magyar filozofálásnak ebben a szakaszában a vizsgálódás előterében. Az adatok mozaikszerűsége mellett is figyelemmel kísérhető a különböző irányok és felfogások útja és a tárgymegválasztás nemcsak az egyes írók hovatartozóságára vet fényt, de a korszak általános tendenciáira is. Feltárul azonban ebből az összeállításból az is, hogy melyek azok a problémák, amelyek felé e negyedszázad folyamán csak kevéssé fordult a figyelem, vagy amelyek vizsgálatát ez idő alatt egészen elhanyagolták.

A jelen összeállítás kiterjeszkedik az 1901—1925 között közzétett összes hazai filozófiai munkákra, tehát mindazokra, amelyek önállóan jelentek meg, mind pedig azokra, amelyek tudományos vagy egyéb folyóirataink hasábjain láttak napvilágot. Az evégből átnézett folyóiratokról az alább közölt jegyzék adhat áttekintést. Figyelmén kívül csak a napilapok maradtak, ami bizonyára nem szorul bővebb indokolásra. Ha valamelyik napilapban esetleg itt-ott maradandóbb értékű cikk vagy közlemény jelent is meg, az ott található anyag nagy átlaga mégis inkább pusztán efemer vagy legfeljebb népszerűsítő jellegű, úgyhogy számonkívül hagyása nem jelentheti a bibliográfia nagyobb fogyatkozását. Ezzel szemben fölvetettek a tudományos folyóiratok könyvismertetései is, ahol azonban az összeállító helyénvalónak vélte a szelekció gyakorlását. Ennél a szelekciónál az ismertetett író vagy mű jelentősége, továbbá az ismertető neve, illetve tudományos tekintélye, kisebb mértékben a közlemény terjedelme szolgáltak alapul.

Az önállóan megjelent munkák összeállításának forrásul elsősorban a Magyar Könyvészet (1901—1910., 1921—23.); ennek pótlásul pedig a Magyar Könyvkereskedők Évkönyve (1911—17.), továbbá a Corvina c. könyvkereskedői hetilap megfelelő évfolyamai (1918—1920., 1924—1925.) szolgáltak. Az így összegyűjtött anyag, amely még mindig hiányosnak bizonyult, részben a Pázmány Péter Tudományegyetem Könyvtárának és a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi Könyvtárának szakkatalógusa, részben pedig a folyóiratok ismertetési-, illetve könyvrovatában talált címekkel nyert kiegészítést. Ehhez járult még azután a nyomtatásban megjelent doktori disszertációk, továbbá a középiskolai programtervezések címanyaga.

A folyóiratcikkek összeállításánál összesen 106 folyóirat került feldolgozásra (1526 évfolyam). A könyvek, cikkek és egyéb dolgozatok száma ily módon együttvéve 5579 címre rúg. Ez az anyag természetesen nemcsak a szorosan vett filozófiai műveket, de az egyes szaktudományok filozófiai vonatkozású, vagy a filozófiai kutatás szempontjából számbajöhető dolgozatait is magában foglalja. Az anyag kiválasztásánál lehetőleg szelesebbkörű szempontok érvényesültek. Mindamellet így is lesznek még ez összeállításnak hiányai: az ilytermészetű munkánál a teljesség elérése a legnagyobb körütekintés mellett is szinte lehetetlen. De talán kínálkozik majd alkalom, hogy a most esetleg még fennmaradt hiányok idővel pótolassanak.

Az anyag szakbeosztása az egyes filozófiai diszciplinák szerint történt. Ezen belül, ahol a dolgozatok természete megkívánta, egyes korszakok, írók, tárgycsoportok vagy problémák szerint nyert a megfelelő anyag felosztást. Általában minden munka, cikk stb. csak egy helyen kerül említésre, még pedig ott, ahová a tárgyalt téma természeténél fogva tartozik; egészen elenyésző (8—10) azoknak a műveknek a száma, amelyeknél e tekintetben kivételt tettünk, két

helyen említve fel azokat. Meg kell azonban jegyezni, hogy nem minden könyv vagy cikk került a szemem elé; egy-egy dolgozat feltalálása többször lehetetlennek bizonyult: ez mentse a szakbeosztás esetleges tévedéseit.

A „Társadalomfilozófia“, továbbá a „Pedagógia“ szak ezúttal csak bizonyos korlátozással vétetett fel, minthogy azokról jelen sorozatban amúgy is önálló bibliográfiák készülnek.

Hálás köszönettel tartozom mindazoknak, akik akár forrásokra való figyelmeztetésükkel, akár pedig azoknak rendelkezésemre való bocsátásával közvetlenül vagy közvetve hozzájárultak az anyag lehető teljessé tételéhez. A szakfelosztásban és az anyag csoportosításában kollegám Prohászka Lajos dr. volt segítségemre. Fáradozását ehelyütt is hálásan köszönöm.

Budapest, 1929 július havában.

M. Buday Júlia dr.

RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA:

(Erklärung der Abkürzungen.)

Akadémiai Értesítő	AkadÉrt.
Állatok Védelme	ÁllVéd.
Állattani Közlemények	ÁllKözl.
Állatvilág	ÁllVil.
Athenaeum	Ath.
Aurora	Aurora.
Bölcséleti Folyóirat	BölcsFt.
Budapesti Orvosi Újság	BpOrvÚjs.
Budapesti Szemle	BpSzle.
Cél. A —	Cél.
Darwin	Darwin.
Egyetemes Philológiai Közlöny	EgyPhilKözl.
Élet	Élet.
Élet és Irodalom	ÉlIrod.
Erdélyi Irodalmi Szemle	ErdIrodSzle.
Erdélyi Múzeum	ErdMúz.
Eszme. Az —	Eszme.
Ethnographia	Ethn.
Filozófiai Írók Tára	FillTára.
Független Szemle	FüggSzle.
Genius	Genius.
Gyermek. A —	Gyerm.
Hittudományi Folyóirat	HittudFt.
Huszadik Század	HuszSzáz.
Huszadik Század Könyvtára	HuszSzázKönyvtára.
Irodalomtörténet	IrTört.
Irodalomtörténeti Közlemények	IrTörtKözl.
Izraelita Magyar Irodalmi Társulat Kiadványai	IzrMITársKiadv.
Izraelita Tanügyi Értesítő	IzrTanÉrt.
Jog. A —	Jog.
Jogállam	Jogáll.
Jogtudományi Közlöny	JogtudKözl.
Katholikus Hitvédelmi Folyóirat	KathHitvédFt.
Katholikus Nevelés	KathNev.
Katholikus Paedagógia	KathPaed.
Katholikus Szemle	KathSzle.
Kelet Népe	KeletNépe.
Keresztény Magvető	KerMagv.
Kisfaludy Társaság Évlapjai	KisfTársÉvl.
Klinikai Füzetek	KlinFüz.
Közgazdasági Szemle	KözgazdSzle.
Közművelődés	Közműv.
Kultúra	Kultúra.

Magyar Egyetemi Szemle	MEgyetSzele.
Magyar Figyelő	MFigy.
Magyar Filozófiai Társaság Közleményei. A —	MFTKözl.
Magyar Gyógypaedagógia	MGyógypaed.
Magyar Helikon	MHelikon.
Magyar Iparművészet	MIparműv.
Magyar Jogászüjság	MJogUjs.
Magyar Jogi Szemle	MJogiSzele.
Magyar Középiskola	MKözépisk.
Magyar Kultúra	MKultúra.
Magyar Múzsza	MMúzsza.
Magyar Művelődés	MMűvelődés.
Magyar Művészeti Almanach	MMűvAlm.
Magyar Nyelv	MNyelv.
Magyar Nyelvőr	MNyÖr.
Magyar Orvosi Archivum	MÖrvArch.
Magyar Paedagógia	MPaed.
Magyar Pestälozzi	MPestälozzi.
Magyar Sion	MSion.
Magyar Tanítóképző	MTanKépző.
Magyar Társadalomtudományi Szemle	MTársTudSzele.
Magyar Zsidó Szemle	MZsidóSzele.
Mathematikai és Physikai Lapok	MathPhysLapok.
Mathematikai és Természettudományi Értesítő	MathTermTudÉrt.
Minerva	Minerva.
Mult és Jövő	MultJövő.
Művészet	Műv.
Napkelet	Napkelet.
Nemzeti Iskola	NemzIsk.
Nemzeti Nőnevelés	NemzNőnev.
Népművelés. Új Élet	Népműv.ÚjÉlet.
Népszerű Főiskolai Tanfolyam Kiadványai	NépszFőiskTanfKiadv.
Nyelvtudomány	Nyelvtud.
Nyelvtudományi Közlemények	NyelvtudKözl.
Nyugat	Nyugat.
Ország Világ	OrszVil.
Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny	OKTEgyiKözl.
Paedagógiai Értesítő	PaedÉrt.
Paedagógiai Könyvtár és Tanszermúzeum Értesítője	PaedKvtTanszMúzÉrt.
Pannonhalmi Főapátsági Főiskola Évkönyve	PannonhFőapátsFőiskÉvk.
Pásztortűz	Pásztortűz.
Polgári Iskolai Közlöny	PolgIskKözl.
Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz	PótfTermTudKözl.
Protestáns Szemle	ProtSzele.
Református Szemle	RefSzele.
Religió	Relig.
Revue de Hongrie	RevHongr.
Sárospataki Füzetek	SárospFüz.
Sárospataki Református Lapok	SárospRefLapok.
Symposion	Symposion.
Szabad Lyceum Értesítője	SzabLycÉrt.
Szabadgondolat	Szabadgond.
Századok	Századok.
Szellem. A —	Szellem.
Szocializmus	Szoc.
Szociálpolitikai Szemle	SzocPolSzele.
Társadalomtudomány	TársTud.
Társadalomtudományi Könyvtár	TársTudKönyvtár.

Teozófia	Teozófia.
Természettudományi Füzetek	TermTudFüz.
Természettudományi Könyvtár	TermTudKönyvtár.
Természettudományi Közlöny	TermTudKözl.
Theológiai Értesítő	TheolÉrt.
Theológiai Szaklap	TheolSzakl.
Theológiai Szemle	TheolSzle.
Történeti Szemle	TörtSzle.
Új Magyar Szemle	ÚjMSzle.
Új Század	ÚjSzázad.
Uránia	Uránia.
Vadászat és Állatvilág	VadÁllVil.
Városi Szemle	VárSzle.
Vasárnapi Újság	VasÚjs.

A.

I. Bibliográfiák és szótárak.

(*Bibliographien und Wörterbücher.*)

- Enyevári Jenő*: Bibliográfia. 1915 szept.—nov. (Ath. 1915. évf. 501—505 l.)
- *Jenő*: Bibliográfia. 1915 nov.—1916 szept. (Ath. 1916. évf. 92—95, 165—168, 331—332, 505—512 l.)
- *Jenő*: Bibliográfia. 1916 okt. és 1917 jan. 1917 május—szept. (Ath. 1917. évf. 296—305, 419—423 l.)
- *Jenő*: Bibliográfia. 1917 október—1918 február. (Ath. 1918. évf. 363—367 l.)
- *Jenő*: Bibliográfia. 1921 május—szeptember. (Ath. 1921. évf. 200—203 l.)
- *Jenő*: Bolzano-bibliographia. [Bolzano-Bibliographie.] (Ath. 1912. évf. 1. f. 168—174 l. Klny. is.)
- *Jenő*: Filozófiai szótár. [Philosophisches Wörterbuch.] Bp., 1917. Franklin. 173 l. — U. a. 2. le-nyomat. 1923. 187 l. (Kultúra és Tudomány. 23.)
- Enyevári Jenő*: Magyar philosophiai bibliographia. 1910—1911—1912. [Ung. philos. Bibliographie.] (Ath. 1914. évf. 2—3. f. 200—224 l. Klny. is.)
- *Jenő*: Magyar philosophiai bibliographia. 1913. (Ath. 1914. évf. 4. f. 84—95 l.)
- *Jenő*: Magyar filozófiai bibliográfia. 1914. (Ath. 1915. évf. 506—512 l.)
- *Jenő*: Magyar filozófiai bibliográfia. 1915. (Ath. 1917. évf. 306—312 l.)
- Hodács Ágost*: Adalékok egy bölcséleti műszótárhoz. (BölcsFt. 1903. évf. 134—142 l.)
- Rácz Lajos*: A magyar Rousseauirodalom. (IrTörtKözl. 1910. évf. 243—246 l.)

II. Bevezető művek.

(*Einführungsschriften.*)

1. Filozófiai alapfogalmak.

(*Schriften über Hauptfragen der Philosophie.*)

- Alexander Bernát*: A filozófia a szabad tanításban. (Népműv. 1908. évf. 1. köt. 47—54 l.)
- *Bernát*: Bevezetés a filozófiába. 6 előadás. [Einführung in die Philosophie. 6 Vorträge.] Bp., 1909. Népsz. Főisk. Tanf. 4 l. (Népsz. Főisk. Tanf. Kiadv. 78. syll.)
- B. O.* Filozófiai jegyzetek. Lugos, 1909. Auspitz. 11 l.
- Bárány Gerő*: A filozófia és az élet. (ÚjÉlet. 1914. évf. 1. köt. 31—36 l.)
- Bartók György*: A filozófia lényege. [Das Wesen der Philosophie.] Bp., 1924. Szeged városi ny. 75—117 l. (Acta litt. ac scient. R. Univ. Franc. Jos. Sectio: philos. 1. tom. 3. fasc.)
- Bodnár Zsigmond*: Mi a bölcsészet? (Uránia. 1903. évf. 73—76 l.)
- Böhm Károly*: A pozitív filozófia rendszere. [System der positiven Philosophie.] Bp., é. n. Kókai biz. 27 l.
- *Károly*: Mi a filozófia? [Was ist Philosophie?] (Ath. 1915. évf. 22—42 l.)

- Kiss János: A bölcelettudomány jelentősége. [Der Sinn der Philosophie.] Bp., 1912. Szt. István Társ. 40 l.
- János: A bölcelettudomány művelési módjáról. Beszéd. [Über die Methode der Philosophie.] Bp., 1913. Tud. egyet. ny. 31 l.
- Makkai Sándor: A lélek élete és javai. Philosophia propedeutika. [Das Leben und die Güter der Seele.] Kolozsvár, 1922. Erdélyi ref. egyházker. kiad. 4, 64 l.
- Medveczky Frigyes: Néhány reflexió a filozófiáról és a filozófiai társaságok életéről. [Einige Reflexionen über die Philosophie und das Leben der philosophischen Gesellschaften.] (MFTKözl. 1911. évf. 81—95 l. Klny. is.)
- Pálvi Ede: Bölcsészet. [Philosophie.] Bp., 1904. Globus. 143 l.
- Pauer Ákos: Költészet és filozófia. (Ath. 1923. évf. 81—87 l.)
- Paulsen Frigyes: A filozófia jövő feladatai. [Die Zukunftsaufgaben der Philosophie.] Ford. és magy. Szántó Hugó. Bp., 1913. Athenaeum. 82 l.
- Pekár Károly: A filozófia feladata és a főproblémák. (MEgyetSzle. 1900—1901. évf. 91—99 l.)
- Károly: Philosophia, philosophia-történet. (Uránia. 1902. évf. 83—86 l.)
- Péter Géza: A filozófia célja. (Szoc. 1925. évf. 277—283 l.)
- Posch Jenő: Irodalmi túltengés a filozófiában. (MFTKözl. 1912. évf. 138—152 l.)
- Russell Bertrand: A filozófia alapproblémái. [Problems of philosophy.] Ford., előszóval és jegyz. ell. Fogarasi Béla. Bp., 1919. Új Magyarors. 132 l. (Természet és Társadalom. 4. sz.)
- Szelényi Ödön: A filozófia alapfogalmai. [Grundbegriffe der Philosophie.] Bp., 1907. Stampfel. 80 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 195.)
- Tankó Béla: A filozófia problémája és problémái. [Das Problem u. die Probleme der Philosophie.] Debrecen, 1917. Csáthy. 56 l. (A Debr. Egy. Népsz. Főisk. Tanf. tartott előadások. 1916—17. évi sor. 7. sz.)
- U. a. (ProtSzle. 1916. évf. 421—442, 542—554 l.)
- Waldapfel János: A filozófia mai feladata. (Alexander-émlékkönyv. 664—672 l.)
- Windelband Wilhelm: Preludiumok. [Präudien.] Ford., bev. és jegyz. ell. Szemere Samu. Bp., 1925. Franklin. 214, 2 l. (FilTára. Új sor. 4.)
- Zolnai Gyula: Bölcsész, bölcselő; bölcsészet, bölcelet. (MNYÖr. 1921. évf. 1—5 l.)

2. Rendszeres művek.

(Systematische Unterrichtswerke.)

- Alexander Bernát: Bevezetés a filozófiába. [Einführung in die Philosophie.] — előadásai után jegyezte az 1899—1900. év első felében Moskovitz József. Bp., é. n. Blau A. könyv.
- Böhm Károly: Az ember és világa. Filozófiai kutatások. [Der Mensch und seine Welt. Philos. Forschungen.] Kolozsvár, Stein János biz. 1. r. Dialektika vagy alapfilozófia. 1883. XX, 282 l. — 2. r. A szellem élete. 1893. XII, 362 l.
3. r. Axiologia vagy értékten. [Axiologie oder Wertlehre.] 1906. XIV, 342 l. — 4. r. A logikai érték tana. [Die Lehre vom logischen Wert.] 1912. 440 l.
- Jerusalem Vilmos: Bevezetés a filozófiába. [Einleitung in die Philosophie.] A 3. német kiadás után ford. Schöpflin Aladár. Bp., 1916. Franklin. 255 l. (Kultúra és Tudomány. 18.)
- Krausz Jakab: Bevezetés a filozófiába. [Einführung in die Philosophie.] Bp., Kókai Lajos. 1. rész. A philosophia lényege, jelentősége és történeti fejlődése. 1907. VIII, 172 l. — 2. rész. A) A philosophiának metafizikai része. B) Az ismeretelmélet mai állása. 1909. 195 l. — 3. rész. A) Az ember erkölcsi világa. 1909. 51 l. B) A néplelektan útjai, céljai és problémái. 1910. 64 l.
- Öreg János: A bölceleti tudományok ismeretköre (encyclopaediája). [Encyklopädie der philos. Wissenschaften.] 2. kiad. Debrecen, 1902. Városi nyomda. 164 l.

- Oesterreich* T. K.: Korunk vilásképe. Ford. Somogyi József és Julián Andor. Bp., 1923. Franklin. 175 l. (Ember és Természet. 2.)
- Pauler* Ákos: Bevezetés a filozófiába. [Grundlagen der Philosophie.] Bp., 1920. Pantheon. XV, 319 l. — 2. kiad. 1921. (A Pantheon Ismeret-tára. [1. köt.])
- Pécsi* Gustavus: Cursus brevis philosophiae. Esztergom, Buzárovits.
1. vol. Logica. Metaphysica. 1906. XVI, 311 l. — 2. vol. Cosmologia. Psychologia. 1907. XII, 319 l. — 3. vol. Theodiceae. 1909. XII, 317 l. — U. a. 2. vol. Ed. 2. aucta et fig. ill. 1916. XIII, 463 l.
- Riehl* Alajos: Bevezetés a jelenkor filozófiájába. [Zur Einführung in die Philosophie der Gegenwart.] Az 5. kiadásból ford. Bánóczi József. Bp., 1921. Dante. 212 l. (Műveltség. 3.)

3. Tankönyvek.

(Lehrbücher der philosophischen Propädeutik.)

- Baló* József: Lélektan, tekintettel a nevelés feladataira. [Psychologie, mit Berücks. d. Aufgaben d. Erziehung.] Tanítóképző-intézetek II. oszt. számára. Bp., 1901. Wodianer. VII, 131 l.
- Bodor* Miklós: Lélektan, tekintettel a nevelés feladataira. [Psychologie, mit Berücks. d. Aufgaben d. Erziehung.] 2., átdolg. és bőv. kiad. Sepsiszentgyörgy, 1903. Jókai ny. 149 l.
- Bognár* Cecil: Logika. [Logik.] (Engedélyezve 54.897/922. sz. alatt a csehszlovák köztársasági magyar középiskolák számára.) Komárno, (Komárom), 1922. Spitzer Sándor. 165 l., 1 mell.
- Böhm* Károly: Logika középiskolák használatára. [Logik.] 2., jav. kiad. Bp., 1901. Kókai Lajos. VII, 88 l.
- Károly: Tapasztalati lélektan középiskolák használatára. [Empirische Psychologie.] 3., jav. kiad. Bp., 1904. Kókai Lajos. 86 l.
- Dóczy* Gedeon: Népszerű tapasztalati lélektan iskolai s magánhasználatra. [Empirische Psychologie in allgemein verst. Darstellung.] 2., jav. kiad. Debrecen, 1902. Városi könyvny. 82 l.
- Emericzy* Géza: Tapasztalati lélektan tanítóképzők s középiskolák számára, valamint magánhasználatra. [Empirische Psychologie.] 4., új változatlan kiad. Bp., 1901. k. ny. n. 121, 3 l.
- Erdődi* János: Lélektan, tekintettel a nevelés feladataira. [Psychologie, mit Berücks. d. Aufgaben d. Erziehung.] Tanítóképző-intézeti növendékek, tanítójelöltek és tanítók számára. Az új tanterv szerint átdolgozta Guzsvenitz Vilmos. 6. kiad. Bp., 1905. Lauffer Vilmos. 143 l.
- Guzsvenitz* Vilmos: Lélektan. [Psychologie.] 7. kiad. Bp., 1912. Aethnaeum. 173 l. — 8. kiad. 1920.
- Gyömörey* Zsigmond: Lélektan és gondolkodástan a nevelés szolgálatában. [Psychologie u. Logik für Erzieher.] Tanítóképzők és tanítók számára. Bp., 1911. Stephaneum. 127 l.
- Hajdu* Tibor—*Zoltvány* Irén: Lélektan és gondolkodástan középiskolai használatra. [Psychologie u. Logik.] 4., jav. kiad. Bp., 1910. Szt. István Társ. VI, 176 l. — 5. kiad. 1920.
- Jancsovics* Ferenc: Psychologia. [Psychologie.] Magyar tannyelvű középiskolák számára. Praha, 1924. Állami kiadóhivatal. 127 l.
- Kiss* Áron—*Öreg* János: A lelki élet ismertetése, tekintettel a nevelés feladataira. [Das Seelenleben, m. Berücksichtigung d. Aufgaben d. Erziehung.] A tanító- és tanítónők képző-intézetek II. osztálya számára. Bp., 1904. Franklin. 140 l.
- Kolumbán* Samu: Lélektan és logika s a lelki működések fejlesztésére vonatkozó főbb nevelési elvek ismertetése. [Psychologie u. Logik.] Tanító- és tanítónők képző-intézetek számára. Bp., 1904. Lauffer. 154 l. — 2. kiad. Tanító- és tanítónők képző-intézetek, valamint felsőbb leányiskolák számára. 1905.
- Kormis* Gyula: A lelki élet ismertetése, tekintettel a nevelés feladataira. [Das Seelenleben, m. Berücks. d. Aufgaben d. Erziehung.] Tanító-

- és tanítónőképző-intézetek számára. Az új tanításterv és utasítások szerint. Bp., 1912. Franklin. 148 l.
- Gyula: A pszichológia és logika elemei. [Elemente der Psychologie u. Logik.] Középiskolák számára. Bp., 1911. Franklin. VIII, 148 l. — 2. kiadás. 1914. — 3. kiad. 1917. — 4. kiad. 1919. — 5. kiad. 1921. — 6. kiad. 1923.
- Nagy László—Gömöri Sándor:** A lelki élet ismertetése s vonatkozásai a nevelés és oktatás feladataira. [Das Seelenleben, m. Berüchs. d. Aufgaben d. Erziehung u. d. Unterrichts.] Bp., 1904. Stampfel. VII, 201 l. — 2. kiad. 1909.
- Simon Gábor:** Lélektan és gondolkodástan. [Psychologie u. Logik.] Miskolc, 1903. Gedeon András biz. VII, 157 l.
- Székelly György:** A lelki élet ismertetése, tekintettel a nevelés feladataira. [Das Seelenleben, m. Berüchs. d. Aufgaben d. Erziehung.] A tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. Bp., 1908. Franklin. 190 l.
- Szilveszter Ferenc:** Filozófia propeudeutika függelékekkel. [Phil. Propädeutik.] Középiskolák számára. Bp., 1916. Szent István Társ. 247 l.
- Szűnyi Elek:** Lélektan és logika. [Psychologie u. Logik.] Középiskolák számára. 2., jav. és bőv. kiad. Bp., 1902. Franklin. 216 l. — 3., jav. kiad. 1904. — 4. kiad. 1905. — 5. kiad. 1908. — 6. jav. kiad. 1911. — 7. jav. kiad. 1923.
- Elek: Lélektan és neveléstan. [Psychologie u. Pädagogik.] Felsőbb leányiskolák VI. osztálya számára. Bp., 1902. Franklin. 104 l.
- Vágölygyi Béla:** Elemi lélektan. [Elemente der Psychologie.] Szemléltető alapon a neveléstanra alkalmazva. H. De Raaf hollandi eredetije és W. Rheimen fordítása nyomán felsőbb leányiskolák használatára. Esztergom, 1902. Buzárovits. VIII, 130 l.
- [*] **Lélektan és neveléstan.** [Psychologie u. Logik.] H. é. n. Könyomat. 34 l. 2°.

III. Folyóiratok és gyűjteményes művek.

(Zeitschriften und Sammelwerke.)

- Acta litterarum ac scientiarum Regiae Universitatis Franciscus-Josephinae. Sectio: philosophica.** Red. Georgius de Bartók. Szeged, Városi ny. 1. tom. 1—3. fasc. 1922—1924.
- Aquinói Szent Tamás Társaság** évkönyve. Az —. [Jahrbuch der Thomas Aquinas-Gesellschaft.] Bp., Stephaneum. 1910—1914.
- Athenaeum.** Philosophiai és államtudományi folyóirat. [Athenaeum. Zeitschrift f. Philosophie und Staatswissenschaft.] A M. Tud. Akadémia megbízásából szerk. Pa u e r Imre. Bp., M. Tud. Akadémia. 10. köt. 1901. — 23. köt. 1914. — Új folyam. A M. Tud. Akadémia hozzájárulásával kiadja a M. Filoz. Társ. [N. F. Hrg. v. der Ung. Phil. Gesellschaft.] Szerk. (1914—1919) A l e x a n d e r Bernát; 1920—1923. években Pa u l e r Ákos és K o r n i s Gyula közreműködésével N a g y József; 1923-tól Pa u l e r Ákos közreműködésével K o r n i s Gyula. 1. köt. 1915. — 11. köt. 1925.
- Bölcseleti folyóirat.** [Philosophische Zeitschrift.] Szerk. és kiadja K i s s János. Bp., Athenaeum. 16. évf. 1901. — 21. évf. 1906.
- Budapesti tudományegyetem filozófiai szemináriumának dolgozatai.** A —. [Arbeiten aus d. Philos. Seminar der Univ. Budapest.] Bp., 1925. Egyetemi ny. 1. köt. 1925.
- Egyetemi dolgozatok a filozófia, esztétika és pedagógia köréből.** [Universitäts-Arbeiten aus d. Gebiete der Philosophie, Ästhetik u. Pädagogik.] Bp., Athenaeum. 1. köt. 1902.
- Életbölcselet.** [Lebensweisheit.] Bp., Révai. 1. [1925.]
- Előadások a szellemi tudományok köréből.** [Vorträge aus d. Gebiete der Geisteswissenschaften.] Bp., Benkő. 1. köt. 1918.
- Ember és természet.** [Mensch u. Natur.] Szerk. N a g y József. Bp., Franklin. 1. köt. 1922. — 10. köt. 1925.

- Ertekezések* a bölcséleti tudományok köréből. [Abhandlungen aus d. Gebiete der philos. Wissenschaften.] A II. osztály rendeletéből szerk. Pauer Imre. Bp., M. Tud. Akadémia. 3. köt. 5—8. sz.
- Ertekezések* a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. [Abhandlungen aus dem Gebiete der Philosophie u. der Sozialwissenschaften.] A M. Tud. Akadémia 2. osztályának rendeletéből szerk. Fejérvataky László. Bp., M. Tud. Akadémia. 1. köt. 1—9. sz. 2. köt. 1—7. sz.
- Eszme*. Az —. [Die Idee.] Szerk. Bodnár Zsigmond. Kéthavi folyóirat. Bp., Pátria ny. 1. évf. 1902. 1—3. sz.
- Filozófiai értekezések*. [Philosophische Abhandlungen.] Kiadja a Böhm Károly-társaság Kolozsvárt. Szerk. Bartók György és Makкаи Sándor. Kolozsvár, Stief ny. 1. sz. 1913.
- Filozófiai írók tára*. [Sammlung philosophischer Schriftsteller.] A M. Tud. Akadémia támogatásával szerk. Alexander Bernát és Bánóczy József. Bp., Franklin. 1—4. 8—13. 16—29. köt. Új sor. 1—4. köt.
- Filozófiai könyvtár*. [Philosophische Bibliothek.] Szerk. Kornis Gyula. Bp., Pfeifer. 1. köt. 1922. — 9. köt. 1925.
- Gyermektanulmányi könyvtár*. [Bibliothek d. Kinderseelenkunde.] Szerk. Nógrádi László. Bp., Eggenberger biz. 1. köt. 1912. — 7. köt. 1917.
- Magyar Filozófiai Társaság könyvtára*. A —. [Bibliothek d. Ung. Philos. Gesellschaft.] Szerk. Alexander Bernát. [1920-tól:] Pauler Ákos. Bp., M. Filoz. Társ. 1. köt. 1917. — 4. köt. 1923.
- Magyar Filozófiai Társaság közleményei*. A —. [Mitteilungen d. Ung. Philos. Gesellschaft.] Bp., M. Filoz. Társ. Pfeifer biz. 1. f. 1901. — 52. f. 1914.
- Minerva*. [Minerva. Zeitschr. für Geisteswissenschaften.] Szerk. Horváth János és Thienemann Tivadar. Bp., Eggenberger biz. 1. évf. 1922. — 4. évf. 1925.
- Néplektani dolgozatok*. [Beiträge zur Völkerpsychologie.] Szerk. Róheim Géza. Bp., Dick. 1. sz. 1917.
- Paedagógiai könyvtár*. [Pädagogische Bibliothek.] Szerk. Kornis Gyula. Kiadja a Kath. Középisk. Tanár-egy. Bp., Stephaneum. 1. köt. 1913. — 5. köt. 1917.
- Pedagógiai pszichológiai könyvtár*. [Pädagogisch-psychologische Bibliothek.] Szerk. Vértess O. József. Bp., Stark. 1. sz. 1912. — 6. sz. 1916.
- Symposion*. [Symposion. Zeitschrift für Philosophie.] Pécs, Dunántúl. 1. köt. 1925.
- Symposion-könyvek*. [Symposion-Bücherei.] Pécs, Dunántúl. 1. sz. 1925.
- Szellem*. A —. [Der Geist.] Filozófiai folyóirat. Szerk. Fülep Lajos. Bp., Nagel Ottó. 1. évf. 1911. 1—2. sz.
- Szent István Akadémia hittudomány-bölcséleti osztályának felolvasásai*. [Vorlesungen d. theol.-phil. Klasse der St. Stephan-Akademie.] Szerk. Schütz Antal. Bp., Stephaneum ny. 1. köt. 1917. — 6. köt. 1925.
- Szociológiai könyvtár*. [Bibliothek f. Soziologie.] Bp., Athenaeum. 7 szl. köt. 1908—1912.
- Társadalomtudományi könyvtár*. [Soziologische Bibliothek.] Bp., Politzer. 1. köt. 1903. — 24. köt. 1910.
- Teozófiai füzetek*. [Theosophische Hefte.] Bp., M. Teozófiai Társ. 1. köt. 1914. — 12. köt. 1919.
- Teozófiai könyvtár*. [Theosophische Bibliothek.] Bp., Pfeifer. 1. köt. 1913. — 8. köt. 1917.

B.

I. A filozófia klasszikusai.

(Texte und Übersetzungen philosophischer Klassiker.)

- Aristoteles:**
De anima libri III. Ed. Aurelius Förster. Bp., 1912. M. Tud. Akadémia. XVIII, 217 l. (Editiones criticae scriptorum Graecorum et Romanorum.)
 [De anima.] *A lélekről.* Ford. s bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Förster Aurél. Bp., 1915. Franklin. 110 l. (FIIITára. 28.)
 [Ethica Nicomachea.] *Platon és Aristoteles szemelvények.* A görögből ford., magyarázatokkal. Péterfy Jenő és Gyomlay Gyula közreműködésével szerk. Alexander Bernát. 4. kiad. Bp., 1907. Franklin. 198—237 l.
 [Metaphysica.] *Aristoteles metafizikájának első könyve.* Ford. Simon József Sándor. (Ath. 1912. évf. 1. f. 26—64 l.)
 [Poetica.] *Aristoteles poetikája.* Görögből ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Geréb József. Bp., 1916. Franklin. 108 l. (Olcsó Könyvtár. 1821—24. sz.)
Politika. Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Szabó Miklós. Bp., 1923. M. Tud. Társaság Sajtóváll. 260 l. (A Magyar Filozófiai Társaság Könyvtára. 4. köt.)
- Augustinus:**
 [Confessiones.] *Szent Ágoston vallomásai.* Ford. Vass József. Bp., 1917. Élet kiad. Németh biz. 1. köt. XXXII, 334 l. 2. köt. 360 l. — 2. kiad. 1° 24.
 [De Civitate Dei.] *Néhány fejezet Szent Ágostonnak De civitate Dei c. munkájából.* Ford. Rózsa Vítal. (Esztergomi kath. főgimn. 1908—09. évi ért.)
 [Soliloquia.] *Szent Ágoston hippói püspök „A lélek Istennel való magányos beszélgetéseinek könyve“.* Latinból ford. Némethy Ernő. Bp., 1922. A ford. kiad. 168 l.
- Basilus Magnus:**
 [Sermo ad adolescentes quomodo possint ex gentilium libris fructum capere.] Nagy Szent Vazulnak buzditó szózata az ifjakhoz, miként olvashatják haszonnal a pogány görög irodalmat. Ford. és bevezetéssel ellátta Bódis Jusztin. (Pannoniális Főapátság Főisk. Évk. 1910—11. évre. 237—263 l.)
- Bergson, Henri:**
Beevezetés a metafizikába. [Introduction à la métaphysique.] Fogarasi Béla ford. Bp., 1910. Athenaeum. 40 l. (Modern Könyvtár. 9. sz.)
Idő és szabadság. Tanulmány eszméletünk közvetlen adatairól. [Essai sur les données immédiates de la conscience.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Dienes Valéria. Bp., 1925. Franklin. 200 l. (FIIITára. Uj sor. 1. köt.)
Metafizikai értekezések. (Beevezetés a metafizikába. A filozófiai intuíció. A változás észrevéése. Élet és eszmélet. A lélek és a test. A pszichofiziológiai paralogizmus. Igazság és valóság.) [Introduction à la métaphysique. L'intuition philosophique. La perception du changement. Vie et conscience. L'âme et le corps. Le paralogisme psycho-physiologique.] Ford. és jegyzetekkel ellátta Dienes Valéria. Bp., 1925. Franklin. 154 l. (FIIITára. Uj sor. 2. köt.)
A nevetés. Tanulmány a komikum jelentéséről és négy lélektani értekezés. Az álom. A jelen emléke és a hamis ráismerés. Az értelmi erőlkifejtés.

Jegyzet az okságba vetett hitünk lélektani eredetéről. [Le rire. Le rêve. Le souvenir du présent et la fausse reconnaissance. L'effort intellectuel. Note sur l'origine psychologique de notre croyance à la causalité.] Ford. és bevezetéssel ellátta Dienes Valéria. Bp., 1913. Révai. XVI, 351 l. — 2. kiad. 1920. (Világkönyvtár. 20. köt.)

Tartam és egyidejűség. [Durée et simultanéité.] Hozzászólás Einstein elméletéhez. A 2. kiad. után ford. Dienes Valéria. Bp., 1923. Pantheon. 239 l. (A Pantheon Ismertetője.)

Berkeley, George:

1. *Három párbeszéd Hylas és Philonous közt.* 2. Értekezés a látásnak egy új elméletéről. [Three dialogues between Hylas and Philonous. — Theory of vision.] Ford., életrajzzal és jegyzetekkel ellátta Dienes Valéria. Bp., 1909. Franklin. 234 l. (FilITára. 21. köt.)

Bruno, Giordano:

— *párbeszédei az okról, elvről és az egyről és a Végtelenről, a világ-egyetemről és a világokról.* [De la causa, principio et uno. De l'infinito, universo e mondi.] Olaszból ford. s bevezetéssel ellátta Szemere Samu. Bp., 1913. Franklin. LIX, 267 l. (FilITára. 27. köt.)

Buddha:

Három prédikációja. (Teozófia. 1912. évf. 169—172 l.)

Büchner, Ludwig:

Az Isten fogalma és annak jelentősége a jelenkorban. [Der Gottesbegriff.] Ford. Andor Imre. Bp., 1905. Markovits és Garai. 71 l.

Materializmus. A „Fremdes u. eigenes aus dem geistigen Leben der Gegenwart“ c. műből. (ÚjSzázad. 1905. évf. 10—16 l.)

Carlyle, Thomas:

Hősökről. [Heroes and hero-worship.] Ford. Végh Arthur. 2. kiad. Bp., 1922. Athenaeum. 330 l. (Híres könyvek. 11.)

Munka és hit. Gondolatok. Ford. Benedek Marcell. Bp., 1910. Lampel. 85 l. (Magyar Könyvtár. 590—591. sz.)

Châteaubriand, René:

A kereszténység szelleme. [Le génie du Christianisme.] Franciából ford. Gubicza István. 2. kiad. Bp., é. n. Hunyadi Mátyás intézet. 1. köt. VIII, 360 l. — 2. köt. 343 l.

Cicero, Marcus Tullius:

[*Cato Maior de senectute.*] *Cato Maior az öregségről.* Ford. Némethy Géza. Bp., 1916. Franklin. 67 l. (Olcsó Könyvtár. 1825—27. sz.)

[*De finibus bonorum et malorum.*] *A legfőbb jóról és rosszról.* Latinul és magyarul. Szövegét megállapította, ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Némethy Géza. Bp., 1901. Franklin. XXXI, 467 l. (Görög és latin remekírók.)

— *A legfőbb jóról és rosszról.* Csak magyarul. Bp., 1901. Franklin. XXXI, 263 l. (Görög és latin remekírók.)

De officiis libri tres. Ed. Joannes Csengeri. Bp., 1908. Lampel R. 137 l.

— *A kötelességekről.* Ford. és magyarázta Dávid István. Bp., Stampfel. I. f. (I. könyv. 1—17.) 64 l. — 2. f. (I. könyv. 17—36.) 65—128 l. — 3. f. (I. könyv. 36—végig. II. könyv. 1—14.) 129—192 l. (Tanulók Könyvtára. 82. 89. 102.)

— *bölcséleti műveiből.* [Auswahl aus d. philos. Schriften C.'s.] Kiválogatta és magyarázta dr. Boros Gábor. Bp., 1902. Franklin. 223 l. (Jeles Írók. 80.)

Comenius, Johannes Amos:

Világ útvesztője és szív paradicsoma. [Labyrinth svéta.] Átdolgozta Stromp László. Pozsony, 1905. Wigand F. K. 225, 3 l.

Comte, Auguste:

Szociálfilozófiai értekezései. [Système de politique positive. 4. vol.] A francia eredeti után ford. Kun Sámuel. Bp., 1901—1904. Révai L. 291 l. (Positivisták Könyvtár. 4—5.)

Condillac, Étienne:

Értekezés az érzetéről. [Traité des sensations.] Ford., Condillac életrajzával, gondolkodása összefoglalásával és jegyzetekkel ellátta Jancsovics Ferenc. Bp., 1912. Franklin. 264 l. (FilITára. 26. köt.)

- Darwin, Charles :**
A fajok eredete. [Origin of species.] Bp., 1905. Vass József. 95 l. (Kivonata az eredeti munkának.)
- Fajok keletkezése természetes kiválasztás útján* vagy az életrevalóbb tenyészfajok boldogulása a létért való küzdelemben. [Origin of species.] Ford. Mikes Lajos. Bp., 1911. Athenaeum. 1. köt. XIX, 283 l. — 2. köt. 310 l. — 2. kiad. [1924.] (Természettudományi Könyvtár. 6—7. köt.)
- Harc a természetben.* A fajok eredete. Az ember származása. [Origin of species. Descent of man.] Eletrajzi bevezetéssel ellátta és népszerűen átdolgozta Mikes Lajos. Bp., é. n. Magyar Keresk. Közlöny. 1. köt. 144. l. — 2. köt. 128 l.
- Az ember származása és az ivari kiválás.* [Descent of man.] Ford. Seress László. Bp., 1906. Vass József. 346 l.
- U. a. Ford. Entz Géza, Fülöp Zsigmond és Madzsar József. Bp., 1910. Athenaeum. 1. köt. VIII, 418 l. 2. köt. 9, 344 l. — 2. kiad. 1923. 1. köt. 398 l. 2. köt. 327 l. (Természettudományi Könyvtár. 1—2. sz.)
- Az ösztönökről.* [Expression of emotions.] Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., 1913. Darwin kiadóhiv. 60 l. (Darwin-Könyvtár. 2. sz.)
- Egy természettudós utazása a föld körül.* Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., 1913. Révai Testv. 1. köt. — 299 l. 2. köt. 309 l. (Világkönyvtár. 17—18. köt.)
- Descartes, René :**
 I. *Értekezés az értelem helyes használatának s a tudományos igazságok kutatásának módszeréről.* II. Elmékedések a metafizikáról. III. A filozófia elvei. 1. rész. [Discours de la methode. Meditationes de prima philosophia. Principia philosophiae.] 2., javított és bővített kiad. Ford. és magyarázatokkal ellátta Alexander Bernát. Bp., 1906. Franklin. 275 l. (FillTára. 1. köt.)
- Diderot, Denis :**
Válogatott filozófiai művei. Bp., 1915. Franklin. 1. r. Gondolatok a természet értelmezése felől. — Levél a vakokról. — Filozófiai elvek az anyagról és a mozgásról. [Pensées sur l'interprétation de la nature. Lettre sur les aveugles. Sur la matière et le mouvement.] Ford. Kun Samu. 2. jav. kiad. 153 l. — 2. r. Paradoxon a színezetről. Rameau unokaöccse. Értekezés a festőművészetről. A drámai költészetéről. [Paradoxe sur le comédien. Le neveu de Rameau. Essai sur la peinture. Discours sur la poésie dramatique.] Ford. és bevezetéssel, magyarázatokkal ellátta Alexander Bernát. 2. jav. és bőv. kiad. VIII, 367 l. (FillTára. 12—13. köt.)
- Levél a vakokról, azoknak, akik látnak.* [Lettre sur les aveugles.] Ford. Révész Béla. Bp., 1914. Dick Manó biz. 67 l. (Darwin-Könyvtár. 5. sz.)
- Dilthey, Wilhelm :**
Élmény és költészet. [Das Erlebnis und die Dichtung.] Három tanulmány. Az európai irodalom fejlődése. — Novalis. — Hölderlin. Ford. és bevezetéssel ellátta Várkonyi Hildebrand. Bp., 1925. Franklin. 176 l. (Ember és Természet. 8.)
- Dosztojevszkij, Mih. Tiv. :**
Dosztojevszkij-breviárium. Összeállította Trócsányi Zoltán. Bp., 1924. Dante. 269 l.
- Eckehart, Meister :**
Az örök születésről. Négy prédikáció. Ford. Balázs Béla. (Szellem. 1911. évf. 133—158 l.)
- Emerson, Ralph Waldo :**
Az emberiség képviselői. [Representative men.] Ford. Wildner Ödön. Bp., 1923. Franklin. 236 l. (Kultúra és Tudomány. 44.)
- Essayk.* [Essays, Ausw.] Ford. Bálint Lajos. Bp., [1924.] Révai. 251 l. (Világkönyvtár. 46.)
- Természet, ember, társadalom.* Válogatott tanulmányok. [Essays, Ausw.] Ford. és bevezetéssel ellátta Wildner Ödön. Bp., 1921. Franklin. 173, 3 l. (Kultúra és Tudomány. 32.)
- Szerelem, barátság. A költő.* [Essays, Ausw.: Love, Friendship. The poet.] Ford. Wildner Ödön. Bp., 1920. Rózsavölgyi. 200 l.
- Művészet.* [Art.] Ford. Rózsa Dezső. Bp., 1921. Lantos. 30 l. (Kétnyelvű Klasszikus Könyvtár. 45.)

Erasmus:

A balgaság dicsérete. (Encomium moriae.) Latinból ford., bevezette és jegyzetekkel ellátta Szabó András. Bp., é. n. Athenaeum. 143 l. — Uj nyomás. 1922. (Modern Könyvtár. 363–367.)

Goethe, Johann Wolfgang von:

Goethe-reviárium. Összeállította Wildner Ödön. Bp., [1923.] Rózsavölgyi. 722 l.

Goethe gondolatvilága. 1. köt. Maximák és reflexiók. [Maximen u. Reflexionen.] Ford. Gedő Simon. Bp., 1923. Világirodalom. 190 l.

Hegel, G. Fr. W.:

Kisebb műveiből: 1. A filozófiai kritika lényegéről általában és különösen a filozófia mai állapotához való viszonyáról. — 2. Ki gondolkodik absztrakte? [Über das Wesen der philos. Kritik überhaupt, und ihr Verhältnis zum gegenwärtigen Zustand der Philosophie insbesondere. — Wer denkt abstrakt?] Ford. Mannheim Károly. (Szellem. 1911. évf. 187–201 l.)

Heine, Heinrich:

A német vallástudomány és bölcsészet története. [Zur Geschichte der Religion und Philosophie in Deutschland.] Ford. Naményi László. Bp., 1916. Pesti kny. XXIII, 184 l.

Herakleitos:

Herakleitos töredékei. [Fragmente. Diels I^o 61–79.] Ford. Sebestyén Károly. (Ath. 1917. évf. 152–159 l.)

Humboldt, Alexander von:

Kosmos. W. Bölsche előszavával. Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., 1924. Athenaeum. 1. köt. 215 l. — 2. köt. 178 l. (Élet és Tudomány. 5–6.)

Hume, David:

Vizsgálódás az emberi értelemről. [Enquiry concerning human understanding.] Ford. és magyarázattal ellátta Alexander Bernát. 2., jav. és bőv. kiad. Bp., 1906. Franklin. VIII, 205 l. (FilITára. 3. köt.)

József ibn Caddik:

József ibn Caddik Seéfer Hamuszorja. Első ízben kiadta, bevezetéssel és a források kimutatásával ellátta Junger Mózes. Vác, 1908. Kohn Mór. XVII, 15 l.

Júsuf Al-Baszir:

Al-Kitáb al-Muhtavi. 3. fejezetének 1. része és 19. fejezete. Tóbjia ben Mózes héber fordításával. A M. Tud. Akadémia könyvtára Kaufmann alapítványának arab és a leiden-Codex Warner 41. sz. héber kézi irat alapján, első ízben kiadta, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta Klein Miksa. Bp., 1913. Márkus S. 35, XII l.

— 3. fejezetének 2. része ... Magyarázatokkal ellátta Morgenstern Ernő. Bp., 1913. Márkus S. 33, XV l.

— 15. fejezete ... Magyarázatokkal és fordítással ellátta Schwarz Benjámin. Bp., 1907. Márkus Samu. 25, XV l.

— 16. fejezete ... Magyarázatokkal ellátta Gerson József. Bp., 1915. Fried és Krakauer ny. 31, XIII l.

— 18. és 33. fejezete. Magyarázatokkal ellátta Rosenberg Salamon. Bp., 1914. Márkus ny. 27, XI l.

— 23. fejezete és szemelvények a 19., 22., 24. fejezetekből ... Magyarázatokkal és a 23. fejezet fordításával ellátta Goldberger Andor. Bp., 1906. Márkus Samu. 21, 15 l.

— 25., 26., 27., 28. és 29. fejezetei ... Magyarázatokkal ellátta Bände Zoltán. Ráckeve, 1906. Weisz B. 30, XVI l.

— 30. fejezete ... Magyarázatokkal és fordítással ellátta Krausz Ignác. Bp., 1911. Athenaeum. 25, XI l.

— 31. fejezete ... Magyarázatokkal és fordítással ellátta Péner Miklós. Bp., 1913. Athenaeum. 24, XV l.

— 34. fejezete ... Feldolgozta és magyarra ford. Horovitz József. Bp., 1905. Athenaeum. 32, XII l.

Kant, Immanuel:

Prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelni. Ford. és bevezetéssel ellátta Alexander Bernát. 2., jav. és bőv. kiad. Bp., 1909. Franklin. XVIII, 128 l. (FilITára. 8. köt.)

A tiszta ész kritikája. [Kritik der reinen Vernunft.] Ford. és magyarázták Alexander Bernát és Bánóczy József. 2., átdolg. kiad. Bp., 1912. Franklin. XVI, 731 l. (FilITára. 9. köt.)

- A gyakorlati ész kritikája.* [Kritik der praktischen Vernunft.] Ford. és magyarázta Molnár Jenő. Bp., 1922. Franklin. 205 l.
- Az örök béke.* [Vom ewigen Frieden.] Filozófiai vázlat. Ford. Hildenstab György. Losoncz, 1915. k. ny. n. 58 l.
- U. a. Ford. és bevezette Babits Mihály. Bp., 1918. Új Magyarország. 103 l. (Természet és Társadalom. 1.)
- Kant-Breviárium.* *Kant világnézete és életfelfogása a művelt ember számára Kant írataiból.* Összeállította Gross Felix, ford. Polgár Gyula. Bp., 1912. Franklin. 168 l. — 2. kiad. 1917. — 3. kiad. 1924. (Kultúra és Tudomány. 5. köt.)
- Kant filozófiája.* Gondolatok műveiből. [Aus. aus K's Werken.] Ford. és bevezetéssel ellátta Polgár Gyula. Bp., 1913. Lampel. 60 l. — 2. kiad. 1925. (Magyar Könyvtár. 726. sz.)
- Laocce:**
- *Életbölcselete.* Tao-Te-King. Külföldi kútfők nyomán összeállította, bevezetéssel és magyarázattal ellátta St. Jits Iván. Bp., 1907. Athenaeum. 106 l.
- La Rochefoucauld, François:**
- Gondolatok.* [Maximes.] Ford. Benedek Marcell. Bp., 1924. Pantheon. 110 l. (Remekírók Pantheonja.)
- Leibniz, Gottfried Wilh.:**
- Értekezések.* [Kleinere philos. Schriften.] Ford. Bauer Simon és Vida Sándor. Bp., 1907. Franklin. 224 l. (FillTára. 20. köt.)
- Locke, John:**
- Az értelem vezetése.* [Conduct of understanding.] Közli Mutschénbacher Gyula. (Gyulai kath. főgimn. 1906—7. évi ért. 15—90 l. Klny. is.)
- Gondolatok a nevelésről.* [Thoughts on education.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Mutschénbacher Gyula. Bp., 1914. Kath. középisk. tanáregyesület. 232 l. (Pedagógiai Könyvtár. 11. köt.)
- A tanulásról.* [On study.] Közli Mutschénbacher Gyula. (Gyulai róm. kath. főgimn. 1914—15. évi ért. 5—30 l. Klny. is.)
- Maimonides:**
- [*Mischna.*] *Commentarius Maimonidae in Mischnae tractatum Joma.* (Cap. 5—8.) Textum Arabicum edidit
- adnotationibusque illustravit Jenő Vidor. Bp., 1904. Athenaeum. XIV, 18 l.
- Commentarius Maimonidae in Mischnam ad tractatum Joma.* (Cap. 1—4.) Textum Arabicum ed. . . Emanuel Hirschfeld. Bp., 1902. H. Itzkowski, Berlin. XIV, 18 l.
- Commentarius Maimonidae in Mischnam ad tractatum Schekalum.* (Cap. 1—4.) Textum Arabicum ed. . . Josephus Borsodi. Bp., 1904. Athenaeum. XII, 19 l.
- Commentarius Maimonidae in Mischnam ad tractatum Tamith.* Textum Arabicum ed. . . Bernardus Sik. Bp., 1902. Itzkowski, Berlin. VII, 24 l.
- Commentarius Maimonidae in Mischnam ad tractatum Sabbath.* (Cap. 8—12.) Textum Arabicum ed. . . Henricus Katz. Bp., 1903. H. Itzkowski, Berlin. XII, 20 l.
- Commentarius Maimonidis ad tractatum Sukkah.* (Cap. 1—3.) Textum Arabicum ed. . . Salamon Lövinger. Bp., 1902. Athenaeum. XI, 21 l.
- Commentarius R. Mosis Maimuni in Mischnam ad tractatum Schabbath.* (Cap. 13—18.) Textum Arabicum edidit Henricus Urbach. Bp., 1904. Athenaeum. XIX, 21 l.
- Malthus, Thomas Robert:**
- Tanulmány a népesedés törvényéről.* [An essay on the principles of population.] Ford. és előszóval ellátta György Endre. Bp., 1902. Politzer Zsigmond és fia. XIV, 1, 623 l. (Nemzetgazdasági Írók Tára. 1. köt.)
- Marcus Aurelius:**
- Elmélkedései.* Ford. Huszti József. Bp., 1923. Pfeiffer. 196 l. (Filozófiai Könyvtár. 4.)
- Montaigne, Michel de:**
- A gyermeknevelésről.* [De l'institution des enfants.] Ford. Birkás Géza. (Népmiv. 1911. évf. 3. köt. 145—155, 217—230, 386—397 l.)
- Pedagógiai tanulmányai.* [Du pédantisme. De l'institution des enfants etc.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Birkás Géza. Bp., 1913. Középszkolai Tanáregyesület. Szent István-Társ. biz. 139 l. (Pedagógiai Könyvtár. 2. köt.)

- A meghalás tudománya.* [Philosopher c'est apprendre à mourir.] Az 1572-ben készült eredetiből magyarra ford. Lehel István. Gyoma, 1922. Kner. 28 l. (Monumenta litterarum. 6.)
- Morus, Thomas:**
- Utópia.* Ford. és magyarázatokkal ellátta Kelen Ferenc. Bp., 1910. Franklin. 184 l. (FillTára. 24. köt.)
- Nietzsche, Friedrich:**
- Válogatott munkái.* [Ausgew. Werke.] Sajtó alá rendezte Varró István. Bp., Világirodalom.
- Ecce homo. — Művészet és művészek. Modernség.* Ford. Varró István. 1923. 238 l.
- Vidám tudomány.* [Die fröhliche Wissenschaft.] Ford. Wildner Ödön. 1923. 317 l.
- Zarathustra. Mindenkinek szóló és senkinek se való könyv.* [Also sprach Zarathustra.] Ford. Pényes Samu. 1922. 408 l.
- Jón, rosszon túl. Előjáték egy jövődéli filozófiához.* [Jenseits von Gut und Böse.] Ford. Reichard Piroska. 1924. 280 l.
- A tragédia eredete vagy görögség és pesszimizmus.* [Die Geburt der Tragödie.] Ford. és bevezetéssel ellátta Fülep Lajos. Bp., 1910. Franklin. VIII. 261 l. (FillTára. 23. köt.)
- A vidám tudomány. Szemelvényekben.* [Die fröhliche Wissenschaft, Ausz.] Ford. Sebestyén Károly. Bp., 1919. Athenaeum. 96 l. (Modern Könyvtár. 568—570. sz.)
- Im-igyen szóla Zarathustra.* [Also sprach Zarathustra.] Ford. Wildner Ödön. Bp., 1908. Grill Károly. 440 l. (Társadalomtudományi Könyvtár. 11. köt.)
- Zarathustra. Mindenkinek és senkinek se való könyv.* [Also sprach Zarathustra.] Ford. Pényes Samu. Bp., 1908. Vas József biz. 414 l.
- Korszerűtlen elmékedések. (Történelem és élet. — Schopenhauer mint nevelő. — Wagner Richard Bayreuthban. [Unzeitgemässe Betrachtungen.]* Ford. Miklós Jenő és Wildner Ödön. Bevezetéssel ellátta W. Ö. Bp., 1922. Világkvt. 348 l. (Világkönyvtár. 37. köt.)
- Schopenhauer, az élet mestere.* [Schopenhauer, als Erzieher.] Ford. Varró István. Bp., 1921. Világirodalom. 150 l.
- Túl az erkölcs világán.* [Jenseits von Gut und Böse.] Henri Lichtenberger bevezetésével. Ford. Vályi Bódog. Bp., 1907. Athenaeum. 208 l.
- Nietzsche-aforizmák.* (A Menschliches, Allzumenschliches-ből.) Fordította Schöpplin Aladár. Bp., 1910. Lampel R. 63 l. (Magyar Könyvtár. 595. sz.)
- Nietzsche Friedrich levelei 1863—1889.* [Briefe.] Richard Ohler nyomán kiszemelte, ford. és bevezette Strém István és Beke Margit. Bp., 1923. Fővárosi könyvk. 252 l. (Documenta humana. 3.)
- Pascal, Blaise:**
- Gondolatok.* [Pensées.] Ford., magyarázó tanulmánnyal és jegyzetekkel ellátta Nagy József. Bp., 1912. Franklin. 236 l. (FillTára. 25. köt.)
- Gondolatai.* Ford. Béry Gyula. [Új lenyomat.] Bp., 1924. Franklin. 222 l. (Olcso Könyvtár. 714—716. sz.)
- Gondolatok a szerelemről és egyebekről.* Ford. Kepes Ernő. Bp., 1921. Világirodalom. 124 l.
- Vidéki levelek.* [Lettres provinciales.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel kísérte Rácz Lajos. Tahitótfalu, 1925. Sylvester-kiad. 264 l.
- Platon:**
- Válogatott művei.* [Ausgew. Werke.] Bp., Franklin.
1. köt. *Gorgias. Philebos.* Görögből ford. és bevezetéssel ellátta Péterfi Jenő. 2. kiad. 1913. 210 l.
  2. köt. *Eutyphron. Sokrates védekezése. Kriton. Phaidros.* Görögből ford., bevezetéssel ellátta Gyomlay Gyula. 2. kiad. 1913. 184 l.
  3. köt. *Symposion. Phaidros.* Görögből ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Dercsényi Móric. 1909. 164 l. (FillTára. 10. 11. 22. köt.)
- Válogatott művei.* [Ausgew. Werke.] *Phaidros. Symposion. Charmides. Ion.* Görögből ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Szabó András. Székelyudvarhely, 1908. Becsek D. fia. (Lampel R. biz. Bp.) 219 l.

Kriton. Sokrates védelme. Eutyphron. Ford. és magyarázta Boros Gábor. 2., jav. kiad. Bp., 1908. Stampfel. 65—128 l. (Tanulók Könyvtára. 31.)

[*Politeia.*] *Platon állama.* Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Simon József Sándor. Görögül és magyarul. [Griech. u. ung.] Bp., 1904. Franklin. 4, XXXI, 814, 2 l. (Görög és latin remekírók.)

— Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Simon József Sándor. Csak magyarul. [Ung.] Bp., 1904. Franklin. 4, XXXI, 424 l.

Sokrates védelme, vagy apologiája és Criton. Görögül ford. Télfy Iván. Átnézte Mikes Lajos. 5. kiad. Bp., 1903. Lampel R. XXVIII, 75 l. (Hellén remekírók magyar fordításban.)

Sokrates védőbeszéde. Kriton. Phaedon s részletek az *Allam-ból.* [Politeia.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Földi József. Bp., 1904. Lampel R. 240 l.

Sophistája Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Simon József Sándor. Görögül és magyarul. [Griech. u. ung.] Bp., 1908. Franklin. 224 l. (Görög és latin remekírók.)

Symposion. Görögül ford., bevezetésekkel és jegyzetekkel ellátta Szabó András. Székelyudvarhely, 1908. Becsek D. 67 l.

Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon irataiból. [Auswahl, griech.] Szerk., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Geréb József. 3. kiad. Bp., 1908. Athenaeum. XXXII, 271 l.

Szemelvények Platonból. [Auswahl, griech.] Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Simon József Sándor. 2. kiad. Bp., 1910. Franklin. XXXVI, 191 l.

— *Platon és Aristoteles.* [Auswahl, ung.] A görögül ford., magyarázatokkal. Péterfy Jenő és Gyomlay Gyula közreműködésével szerk. Alexander Bernát. 4. kiad. Bp., 1901. Franklin. 237 l.

Plotinos:

A három őshypostasisról. [De tribus principalibus substantiis. V. Enn. 1.] Ford. Szilasi Vilmos. (Szellem. 1911. évf. 44—55 l.)

A szépről és a jóról. [De pulchritudine I. Enn. 6.; De intelligibili pulchritudine V. Enn. 8.; De tribus principalibus substantiis V. Enn. 1.; De intellectu et ideis et ente V. Enn. 9. Quod intelligibilia non sunt extra intellectum, item de ipso bono V. Enn. 5. De bono vel uno VI. Enn. 9.] Ford. Techert Margit. Bp., 1925. Pfeifer. 159, 1 l. (Filozófiai Könyvtár. 9.)

Poincaré, Henri:

A tudomány értéke. [La valeur de la science.] Ford. Kiss Kázmér. Bp., 1925. Pfeifer. 231, 1 l. (Filozófiai Könyvtár. 7.)

Tudomány és föltevés. [La science et l'hypothèse.] Ford. Szilárd Béla. A fordítást és magyarázó jegyzeteket átnézte Fröhlich Izidor. Bp., 1908. Lampel R. biz. Természettud. Társ. kiad. XX, 262 l.

Pseudo-Aristoteles:

Liber de Causis. Zebrachja B. Izsák által eszközölt héber fordításának kritikai összehasonlítása az arab eredetivel a latin és a többi héber fordítások figyelembevételével. A M. Tud. Akadémia könyvtára Kaufmann alapítványának 284. sz. kézirata alapján. Első ízben kiadta és bevezető kísérlettel ellátta Schreiber Ignác. Bp., 1916. Athenaeum. 38, XVIII l.

Pseudo-Longinus:

Magasztosság az írásművészetben. [Περὶ ὑψους.] Egy névtelen görög esztétikus elmélkedése. Ford. Kallós Ede. Bp., 1922. Athenaeum. 98 l. (Modern Könyvtár. 681—684. sz.)

Renan, Ernest:

Jézus élete. [La vie de Jésus.] Ford. Haraszti Zoltán. Bevezetéssel ellátta Kunz Aladár. Bp., [1921.] Révai. XV, 380 l. (Mesterművek.)

Spinoza. Franciából ford. és jegyzetekkel kísérte Rác Lajos. Bp., 1902. Franklin. 52 l. (Olcsó Könyvtár. 1296—97. sz.)

Rousseau, Jean Jacques:

A művészetek és tudományok hatása az erkölcsökre. [Discours sur les sciences et les arts.] Ford. Vajda József. Bp., 1901. Politzer Zs. 47 l.

Tisztítólag hatott-e a tudomány és művészet fejlődése az erkölcsre? [Discours sur les sciences et les arts.] Ford. Gyulay Lajos. Bp., 1922.

Az emberek közötti különbségek. [Sur l'inégalité parmi les hommes.] Franciából ford. Bogdányfő Ödön. Bp., 1905. Franklin. 202 l. (Olcso Könyvtár. 1394—97. sz.)

A beszéd keletkezése. [Sur l'origine des langues.] Ford. Rédei Rezső. Bevezetés gyanánt Drumár János: Miért dallamos a magyar nyelv. Debrecen, 1907. Eggenberger biz. Bp. 138 l.

Társadalmi szerződés vagy az államjog alapelvei. [Du Contrat social.] Ford. König Ferenc. 2. kiad. Bp., 1910. Franklin. 215 l. (Olcso Könyvtár. 641—643.)

Kiseb műveiből. [Discours sur les sciences et les arts. Quatre lettres à M. de Malesherbes. Le Lévite d'Ephraïm.] Franciából ford. Bogdányfő Ödön. Bp., 1909. Franklin. 117 l. (Olcso Könyvtár. 1516—1518. sz.)

Emil, vagy a nevelésről. [Emile, ou de l'éducation.] Franciából fordította Schöppin Aladár. Bp., 1911. Franklin. IV, 710 l.

A szavoyai vikárius hitvallása. [Confession du Vicaire Savoyard.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel kísérte Rác Lajos. Sárospatak, 1912. Kókai biz. Bp. 140 l.

Vallomásaim. [Confessions.] Ford. Bogdányfő Ödön. Bp., 1908. Franklin. 1. köt. 278 l. — 2. köt. 394 l.

Egy magányos sétáló álmódosai. [Rêveries du promeneur solitaire.] Ford. Rác Lajos. Bp., 1924. Franklin. 180 l. (Kultúra és Tudomány. 49.)

Ruskin, John:

Szesámok és liliumok. [Sesams and lilies.] Ford. Farkas Klára. Felülvizsgálta Hegedüs István. Bp., 1911. Franklin. 225 l.

Ruskin — a nőkhöz. [Sesams and lilies, Ausw.] Ford. Farkas Klára. (Nemz. Nénev. 1902. évf. 395—403 l.)

„Az utolsónak is annyit, mint neked.” [Unto this last.] A politikai oeconomia alapelveiről szóló négy értekezés. Ford. Iboz József. Bp., 1909. Franklin. 143 l.

Előadások a művészetről. [Lectures on art.] Ford. és bevezetéssel ellátta Éber László. Bp., 1923. Révai. 178 l., 4 mell. (Mesterművek.)

Schopenhauer, Arthur:

Válogatott munkái. [Ausgew. Werke.] Bp., 1924. Világírodalom. Parerga és paralipomena. Kiseb filozófiai írások. [Parerga und Paralipomena. Kleinere philosophische Schriften.] Ford. Kecskeméti György és Pál, Liebermann Pál, Vikár Vera és Varró István. 1. köt. 309 l. — 2. köt. 559 l. — 3. köt. 452 l. — 4. köt. 432 l.

Tanulmányok. [Ausg. Abhandlungen.] 1. sorozat. *A nőkről, nevelés, nyelv és szavak, arcisme, olvasás, stb.* [1. Reihe. Über die Weiber. Über Erziehung. Über Sprache und Worte. Zur Physiognomik. Über Lesen und Bücher etc.] Ford. Schmidt József. Bp., 1924. Pantheon. 235 l. (Remekírók Pantheonja. 10. köt.)

— 2. sorozat. *Az egyetemi filozófia. A látszólagos szándékosság az egyén sorsában. Igazi mivoltunk elpusztíthatatlansága.* [2. Reihe. Über die Universitäts-Philosophie. Über die anscheinende Absichtlichkeit im Schicksale des Einzelnen. Zur Lehre v. d. Unzerstörbarkeit unseres wahren Wesens durch den Tod.] Ford. Schmidt József. Bp., 1925. Pantheon. 242, 2 l. (Remekírók Pantheonja. 11. köt.)

— 3. sorozat. *Életbölcse ség. Aforizmak.* [3. Reihe. Aphorismen zur Lebensweisheit.] Ford. Kelen Ferenc. Bp., 1925. Globus. 275 l. (Remekírók Pantheonja. 12. köt.)

1. *A halálról.* 2. *A faj élete.* 3. *A tulajdonságok öröklése.* 4. *A nemi szerelem metafizikája.* 5. *Az élethez való akarati igenléséről.* 6. *Az élet semmiségéről és gyötrelméről.* [Über den Tod u. sein Verhältnis zur Unzerstörbarkeit unsers Wesens an sich. Leben der Gattung. Erbllichkeit d. Eigenschaften. Metaphysik d. Geschlechtsliebe. Von d. Bejahung des Willens zum Leben. Von der Nichtigkeit und d. Leiden d. Lebens.] Ford. és magyarázatokkal ellátta Bánóczi József. 3., jav. kiad. Bp., 1906. Franklin. 170 l. (Fill-Tára. 2. köt.)

- A zene esztétikája.* [Zur Metaphysik der Musik.] Ford. Bogát Adolf. Bp., 1912. Franklin. 62 l. (Olcseő Könyvtár. 1678—1679. sz.)
- A szerelem metafizikája.* [Metaphysik der Geschlechtsliebe.] Ford. Mikes Lajos. Bp., 1921. Genius. 71 l. (Genius Könyvtár. 25. köt.)
- 2. kiad. 1924. 103 l. (Miniatür-Könyvtár. 25.)
- A nemi szerelem metafizikája.* Ford. Székely Márton. Előszóval ellátta Gábor Andor. Bécs, 1921. Bécsi magyar kiadó. 105 l.
- Az élet semmisségéről és gyötrelméről.* [Von der Nichtigkeit und dem Leiden des Lebens.] Ford. Bánóczy József. Bp., 1922. Lampel R. 31 l. (Magyar Könyvtár. 992—994. sz.)
- Az akarat szabadságáról.* [Über die Freiheit des Willens.] Ford. Szabó Károly. Bp., 1906. Thália ny. 128 l.
- U. a. Ford. és magyarázatokkal ellátta Kelen Ferenc. Bp., 1903. Franklin. 126 l. — 2., jav. kiad. 1921. Filittára. 17. köt.)
- Az olvasásról és a könyvekről.* És egyéb válogatott fejezetek a „Parerga und Paralipomena”-ból. [Über Lesen und Bücher und andere Ausgew. Kapitel a. Parerga und Paralipomena.] Ford. Varró István. Bp., 1920. Világirodalom. 91 l.
- Írók és kritikusok, olvasók és gondolkozók.* [Über Schriftsteller und Stil.] A Parerga és Paralipomena-ból. Ford. Benedek Marcell. Bp., 1910. Lampel R. 56 l. (Magyar Könyvtár. 579. sz.)
- Forgácsok.* [Ausw. a. Parerga und Paralipomena.] Ford. Varró István. Bp., 1920. Világirodalom. 144 l.
- Életbölcselet. Aforizmak.* [Aphorismen zur Lebensweisheit.] Ford. Kelen Ferenc. Bp., 1906. Athenaeum. 2, 161 l.
- Életbölcselet.* [Aphorismen zur Lebensweisheit.] Ford. Szemlér Lőrinc. Bp., 1906. Lampel R. 137 l. (Magyar Könyvtár. 466—467. sz.)
- Paranezisok és maximák.* (Életbölcseleti oktatások.) [Paränesen und Maximen.] Ford. Szemlér Lőrinc. Bp., 1908. Lampel R. 133 l. (Magyar Könyvtár. 524—525. sz.)
- Schopenhauer Kantról.* Kant filozófiájának bírálata. [Kritik der kantischen Philosophie.] Ford. és jegyzetekkel ellátta Mikes Lajos. Bp., 1920. Franklin. 236 l. (Kultúra és Tudomány. 27.)
- Seneca, Lucius Annaeus:**
- Erkölcsi levelek.* [Epistolae morales ad Lucilium.] Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Barcza József. Latinul és magyarul. [Latein. u. Ung.] Bp., 1906. Franklin. 1. köt. 542 l. — 2. köt. 628 l. (Görög és latin remekírók.)
- Erkölcsi levelek.* Csak magyarul. [Ung.] Ford. Barcza József. Bp., 1906. Franklin. 1. köt. 318 l. — 2. köt. 326 l. (Görög és latin remekírók.)
- Szemelvények Lucius Annaeus Seneca „Erkölcsi levelek” című művéből.* [Ausw. a. Epistolae morales.] Ford. Barcza József. (Kisújszállási reform. főgimn. 1903—4. évi ért. 3—35 l.)
- Sententiae:**
- Sententiae in classicis latinis.* Oratores, philosophi. Excerpsit et in ordinem rededit Eduardus Margalitis. Bp., 1913. Rényi. 287 l.
- Smiles, Samuel:**
- A jellem.* [Character.] Angol eredetiből. Bp., é. n. Athenaeum. 64 l. (Közhasznú Könyvtár. 58—59.)
- U. a. Hazai viszonyainkhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán. 5. kiad. Bp., 1905. Légrády Testv. 2, 383 l.
- A kötelesség.* [Duty.] Angol eredetiből. Bp., (1919.) Athenaeum. 64 l. (Közhasznú Könyvtár. 60—61.)
- U. a. Jellemrajzokban és példákban a hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán. 2. jav. kiad. Bp., 1905. Légrády Testv. VIII, 373 l.
- Élet és munka.* [Life and labour.] Ford. Dáni E. Ungvár, [1903.] Lévai Mór. XIV, 455 l.
- Önsegély.* Élet- és jellemrajzokban. [Self-help.] A hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán. 4. jav. kiad. Bp., 1904. Légrády Testv. 356 l.
- Takarékosság.* [Thrift.] A hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán. 3. jav. kiad. Bp., 1904. Légrády Testv. 379 l.
- Speculum perfectionis:**
- A tökéletesség tükre.* Speculum perfectionis. Latin ered. ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Balanyi György. Bp., 1925. Élet. 208 l.

Spencer, Herbert:

- A haladás.* [The factors of organic evolution.] Ford. Szabó László. Bp., 1919. Révai. 234 l. (Világkönyvtár. 35.)
- Alapvető elvek.* [First principles.] Ford. Jónás János. Bp., 1909. Grill. VII, 672, X l. (Társadalomtudományi Könyvtár. 17. köt.)
- Értelmi, erkölcsi és testi nevelés.* [Education.] Angol eredetiből a szerző engedélyével magyarra ford. Öreg János és Losonczy László. 3. átnevezett kiad. Bp., 1906. Hornyánszky Viktor biz. XVI, 223 l.
- Imperializmus és rabszolgaság.* [Imperialism and slavery.] (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 289—297 l.)
- A katonai és iparostársadalmak szociológiája.* Ford. és a bevezetést írta Nagy Dénes. Bp., 1919. Új Magyarország kiad. 94 l. (Természet és Társadalom. 6. sz.)
- Spencer Herbert nyomán. Hogyan lett a vallás.* Bp., 1907. Népszava. 23 l. (Ébresztő. Tudományos népszerű füzetek. 1. f.)
- Spinoza, Baruch:**
- Ethikája.* Ford. Balogh Ármin és Alexander Bernát. Bevezette Alexander Bernát. Bp., 1918. Franklin. XXVII, 313 l. (FillTára. 29.)
- Tractatus politicus.* Ford. s jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta Rencz János. Bp., 1925. Franklin. 134, 2 l. (FillTára. Új sor. 3.)
- Tractatus theologico-politicus.* Ford., jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátták Posch Árpád és Rencz János. Bp., 1903. Franklin. 350 l. (FillTára. 18. köt.)
- Taine, Hippolyte:**
- Franciaország klasszikus filozófusai a 19. században.* [Les philosophes français du XIXe siècle.] Az eredetinek 4. kiad. után ford. Péterfy Jenő. 2., jav. és bőv. kiad. Rendezte Alexander Bernát. Bp., 1906. Franklin. 240 l. (FillTára. 4. köt.)
- A görög művészet bölcselete.* [Philosophie de l'art grec.] Ford. Ferenczi Zoltán. Bp., 1908. Franklin. 151 l. (Olcsó Könyvtár. 1509—1512. sz.)
- U. a. Bp., 1923. Franklin. 136 l. (Kultúra és Tudomány. 45. köt.)

Az olasz művészet bölcselete. [Philosophie de l'art italien.] 2. kiad. Franciából ford. Kádár Béla. Bp., 1907. Franklin. 112 l. (Olcsó Könyvtár. 270—272 sz.)

Az eszmény a művészetben. [De l'idéal dans l'art.] Ford. Harrach József. 2. kiad. Bp., 1905. Franklin. 148 l. (Olcsó Könyvtár. 162—164. sz.) — 3. kiad. 1916. (Olcsó Könyvtár. 1828—31. sz.)

Balzac. Franciából ford. Halasy Nándor. Bp., 1907. Franklin. 115 l. (Olcsó Könyvtár. 1495—97. sz.)

La Fontaine. Franciából ford. Geöcze Sarolta. A verses idézeteket ford. Zempléni Árpád. Bp., 1909. Franklin. 362 l.

Franciaország, amilyennek a németek látják s amilyen valóban. (HuszSzáz. 1914. évf. 30. köt. 239—248 l.)

Tolsztoj, Leó Nik.:

A hazafiság és a kormányok. [Patriotismus und Regierung.] Bp., 1901. Szilágyi Béla. 112 l.

A pénz átka. Bp., 1905. Globus. 125 l.

Az életről. [Über den Sinn des Lebens.] Ford. Nagy Sándor. Bp., 1911. Athenaeum. 160 l. (Modern Könyvtár. 36—39. sz.)

— U. a. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 263—272 l.)

Egyenlőség. (Szoc. 1911—12. évf. 123—127 l.)

Eszméljetek! [Besinnet euch!] Orosz eredetiből ford. és előszóval ellátta Schmitt Jenő. Bp., 1905. Sachs Frigyes. 96 l.

Jegyzetek a nevelésről. [Gedanken über Erziehung.] Ford. Szabó Endre. (Népmív. 1911. évf. 1. köt. 297—307 l.)

Kiáltvány az emberiséghez. [Aufruf an die Menschheit.] Ford. Iván Imre. Bevezetéssel ellátta Schmitt Jenő. Bp., 1904. Beer E. 54, 2 l.

Korunk rabszolgasága. [Die Sklaverei unserer Zeit.] Bp., 1901. Adler Sándor. 112 l.

Mi a művészet? [Was ist Kunst?] Ford. Hegedűs Pál. 2. kiad. Szeged, 1902. Gönczi ny. 160 l.

Nem tudok hallgatni! (Az oroszországi kivégzésekről.) [Ich kann nicht schweigen! Über die Hinrichtungen in Russland.] Ford. Nagy Imre. Bp., é. n. Pallas. 28, 1 l.

- Shakespeare.* Ford. Schöner Dezső. Bp., [1923.] Kultúra. 134 l. (Kultúra Könyvtár. 13.)
- Tudomány és művészet.* [Kunst u. Wissenschaft.] Ford. Hegedűs Pál. Bp., 1902. Eggenberger. 136 l.
- Vallomásaim.* [Meine Beichte.] Ford. Szabó Endre. Bp., 1910. Markovics és Garai. 93 l.
- Leveli 1848–1910.* [Briefwechsel 1848–1910.] P. A. Szergejenko nyomán kiszemelte, oroszból ford. és bevezette Görög Imre. 2. kiad. Bp., [1924.] Föv. könyvkiadó. 263 l. (Documenta humana. 1.)
- Tolsztoj-breviárium.* T. élete, művei és gondolatai. Összeáll. Cserna A. Bp., 1924. Blau. 429 l.
- Voltaire:**
- Candide vagy az optimizmus.* Ford. Langer Ignác. Bp., 1907. Franklin. 179 l. (Olcsó Könyvtár. 1481–1485.)
- Kandidusz, vagy minden jól van ezen a világon.* Ford. és bevezetéssel ellátta Györi Péter. Bp., 1907. Népszava. 135 l.
- Leveli.* [Correspondance.] Kiszemelte, ford. és bevezette Takács Mária. Bp., [1924.] Fővárosi könyvkiadó. 256 l. (Documenta humana. 6.)
- Wagner, Richard:**
- Művészet és forradalom.* [Die Kunst und die Revolution.] Ford. Gy. Alexander Erzs. és Radvány Ernő. Bp., 1914. Révai. VIII, 304 l. — 2. kiad. 1922. (Világkönyvtár. 29.)
- Wagner-breviárium.* Összeáll. Molnár Antal. Bp., 1924. Wodianer ny. 1. köt. 286 l. — 2. köt. 416 l.
- Xenophon:**
- Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon írataiból.* [Ausw. a. d. Memorabilien.] Szerk., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Geréb József. 3. kiad. Bp., 1908. Athenaeum. XXXII, 271 l.
- Zarathustra:**
- Zend-Aveszta.* Magyar nyelvre átültette és bevezető tanulmánnyal ellátta Zajti Ferenc. Bp., 1919. Szerző kiad. 157 l.

II. A filozófia története.

(*Geschichte der Philosophie.*)

1. Egyetemes történeti művek.

(*Gesamtgeschichte.*)

- Nagy József:* A filozófia története. [Geschichte der Philosophie.] Bp., 1921. Pantheon. 329 l. (A Pantheon Ismerettára.)
- Pekár Károly:* A filozófia története. Az emberi gondolkodás története. [Geschichte der Philosophie.] Bp., 1902. Athenaeum. XV, 468 l.
- Pruzsinszky Pál:* Bölcsészettörténet. [Geschichte d. Philosophie.] Bp., 1907. Ref. Theol. Segélyegylet. 72 l. [Könyvomat.]
- Schwegler Albert:* A bölcsélet története. [Geschichte der Philosophie.] A Koebertől átnézett jav. és bőv. kiad. után ford. ifj. Mitrovics Gyula. Bp., 1904. Franklin. 547 l. — 2. átdolg. kiad. 557 l. (Fill-Tára. 19. köt.)
- Serédi Lajos:* A filozófia története. [Geschichte d. Philosophie.] Bp., 1904. Stampfel. 164 l. (Tud. Zsebkönyvtár. 156–157. sz.) — 2. kiad. 1910. 222 l. (Stampfel-féle Tud. Zsebkönyvtár. 156–157–157a. sz.)
- Sékely György:* A filozófia és pedagógia története. — előadásai alapján. [Geschichte der Philosophie u. d. Pädagogik. Auf Grund seiner Vorträge.] Bp., é. n. Stark Ferenc biz. 333 l.

2. Egyes korszakok története.

(Geschichte der einzelnen Perioden.)

a) Ó k o r.

(Antike Philosophie.)

- Alexander Bernát:** A philosophia története. Ókor. [Geschichte der Philosophie. Altertum.] Kiadja Ernst Jenő. Bp., 1901—1902. Könyomás.
- Balassa Géza:** A görög atomizmus. [Der griechische Atomismus.] Bp., 1910. Frits Ármin. 46 l.
- Dujmovits Zsigmond:** A materializmus és a görög bölcelet Socrates előtti korszaka. [Der Materialismus und die griechische Philosophie vor Socrates.] (Relig. 1908. évf. 392—396 l.)
- Finczy Ernő:** Az ókori nevelés története. [Geschichte der Erziehung im Altertum.] Bp., 1906. Hornyánszky. VIII, 307 l. — 2. jav. kiad. 1922. VII, 325 l.
- Fischer Gyula:** Az ethika a halachisták életében. (Emlékkönyv Bloch Mózes tiszteletére. 198—212 l.)
- Hegedüs István:** A görög bölcsészet főkép a műalak szempontjából. Kivonat 1902. nov. 3-án felolvasott értekezéséből. (AkadÉrt. 1903. évf. évf. 20—26 l.)
- Hevesi Sándor:** A theodicaea-elmélet végső konzekvenciája Jób könyvének magyarázatában. (Emlékkönyv Bloch Mózes tiszteletére. 1—7 l.)
- Hornyánszky Gyula:** A görög felvilágosodás tudománya. Hippokrates. [Die Wissenschaft der griechischen Aufklärung. Hippokrates.] Bp., 1910. M. Tud. Akadémia. LVI, 505 l.
- Gyula: A görög műveltség. [Griechische Bildung.] (Csengery-émlékkönyv. 171—178 l.)
- Gyula: A közvélemény eszméje a görögök között. [Die Idee der öffentlichen Meinung bei den Griechen.] (TársTud. 1922. évf. 44—60 l.)
- Gyula: Die Idee der öffentlichen Meinung bei den Griechen. Szeged, 1922. Szeged városi ny. 36 l. (Acta litterarum ac scientiarum R. Univ. Francisco-Josephinae. Sectio: philosophica. 1. tom. 1 fasc.)
- Horváth József:** Bölcsészettörténet. 1. köt. Az ókori filozófia története. 1. rész. Bevezetés, Thalestól a Sokratikusokig. [Geschichte der Philosophie. 1. Bd. Geschichte der Philosophie d. Altertums. 1. Teil. Einleitung, von Thales bis zu den Sokraticern.] Pápa, 1904. Kis Tivadar. VIII, 246 l.
- Horváth József:** Bölcsészet történet. 1. köt. Az ókori filozófia története. [Geschichte der Philosophie. 1. Bd. Geschichte der antiken Philosophie.] Pápa, 1914. Magy. ref. egyház, Kis biz. Debrecen. XI, 816 l.
- Klein Mór:** A szentírás modern világitásban és a biblia filozófiája. (MzsidóSzle. 1914. évf. 206—209 l.)
- Mór: Ethika és pedagógia a „Példabeszédek“ könyvében. (IzrTanÉrt. 1908. évf. 408—413 l.)
- Kmoskó Mihály:** A bábeli harmonia praestabilita a panbabyonisták felfogása szerint. (MFTKözl. 1911. évf. 145—172 l. Klny. is.)
- Kováts Alajos:** Az ókori nevelés eszményei. [Ideale der antiken Erziehung.] Bp., 1913. Kókai Lajos. 67 l.
- Mahler Ede:** A hal-symbolum Egyiptomban. Történelmi adalék a vallásbölcelethez. (MFTKözl. 1913. évf. 14—32 l.)
- Ede: Vallástörténeti és vallásbölceleti tanulmány a régi egyiptomiakról. (MFTKözl. 1913. évf. 189—210 l.)
- Marót Károly:** A homerosi eposzok vallástörténelmi jelentőségéről. (Ethn. 1917. évf. 237—247 l.)
- Mihalik Lajos:** A római nevelés. Neveléstörténelmi tanulmány. [Die römische Erziehung.] Lugos, 1902. Weisz és Sziklai. 30 l.
- Nagy Dénes:** Beszédek a szerelemről. Tanulmányok a Logoi erotikoihoz. [Gespräche v. d. Liebe. Studien zu den Logoi erotikoi.] Bp., 1907. Hornyánszky. 72 l.
- Nagy József:** A görög atomista fizikusok filozófiájának alapvonalai. [Grundzüge der Philosophie der griechischen Atomiker.] Bp., 1907. Franklin. 43 l.

- Péterfy Jenő:** Görög philosophia. [Die griechische Philosophie.] (Péterfy: Összegy. munkái. 2. köt. 175—241 l.)
- Pivkovits Sándor:** Az orphicus cultus vázlatos áttekintése. [Die orphischen Kulte.] Bp., 1901. Franklin. 59 l.
- Röder E. Ákos:** Milyen szemmel nézték a rómaiak a világmindenséget? [Köszegi szentbenedekrendi kath. főgimn. 1913—14. évi ért. 3—49 l.]
- Schmidt József:** Az ind filozófia. [Die indische Philosophie.] Bp., [1923.] Genius. 121 l. (Szabad iskola. 9.)
- Sebestyén Károly:** A cinikusok. Tanulmány az antik ethika köréből. [Die Cyniker. Studie aus der antiken Ethik. Bp., 1902. Franklin. 193 l. (FillTára. 16. köt.)
- Károly: A cynikusok. (EgyPhil-Közl. 1901. évf. 417—430 l.)
- Szelényi Ödön:** Az ind gondolkodás történelme. (Uránia. 1912. évf. 347—352 l.)
- Tankó Béla:** Az ó-szövetségi zsidó nép vallástörténeti jelentősége. (RefSzele. 1911. évf. 258—263 l.)
- V.:** A kínai bölcselkedés eszméi. (BölcsFt. 1901. évf. 462—488 l.)
- Vári Rezső:** A görög tudomány az ókorban. [Die griechische Wissenschaft im Altertum.] Hat előadás. A Népszerű Főiskolai Tanfolyamon tartotta —. Bp., 1911. Franklin. 82 l.
- Verus dr.:** Ókor lángelméje. Bölcsélet- és művelődés-történeti tanulmány. [Das Genie im Altertum. Eine philosophische und kulturgeschichtliche Studie.] Esztergom, 1904. Buzárovits. VIII, 274 l.
- Zibolén Endre:** Halálra vonatkozó vizsgálások az ókorban. [Die Tröstungsliteratur im Altertum.] Bp., 1909. Frits Ármin. 39 l.
- Zivuska Jenő:** A filozófia története Thalestól Platonig. [Geschichte d. Philosophie v. Thales bis Platon.] Besztercebánya, 1912. Wolf A. Hampel R. biz. 331 l.
- Jenő: A filozófia története. Platon. [Geschichte der Philosophie. Platon. Debrecen, 1925. Egyesült Ker. Nemzeti Liga kiad. 170, 2 l.]

b) Középkor.

(Mittelalterliche Philosophie.)

- Bartók György [id.]:** Jakab levele. (TheolSzakl. 1905. évf. 5—20, 105—124 l.)
- Bautz József:** A pokol a skolasztikusok tanítása alapján. [Die Hölle. Im Anschluss a. d. Scholastik dargest.] A eredeti német kiad. után ford. Görgényi Jenő. Nagyvárad, 1903. Szt. László ny. 380 l. — 2. kiad. 1913. 430 l.
- Bodor József:** A középkori tudomány és a scholaszticizmus kora. (Temesvári kath. főgimn. 1911—12. évi ért. 3—24 l.)
- Czakó Ambró:** A középkori lélektanról. (Relig. 1913. évf. 103. l.)
- Dudék János:** A dogmátlan öskereszténység. [Das dogmenlose Urchristentum.] (Relig. 1910. évf. 625—627, 641—644, 657—660 l.)
- Erdős József:** Az újszövetségi kánon és az öskeresztény irodalom. (TheolSzakl. 1908. évf. 1—44 l.)
- Erdős József:** Jakab apostol teológiája és etikája. [Die Theologie und Ethik des Apostels Jakob.] (TheolSzakl. 1915. évf. 4—36, 117—126, 161—196 l.)
- U. a. Pozsony, 1915. Wigand. 82 l.
- Finnácz Ernő:** A középkori nevelés története. [Geschichte d. Erziehung im Mittelalter.] Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. Bp., 1914. Hornyánszky. VIII, 336 l.
- Geyer Arthur:** A kalám hatása a Sáadia utáni gáoni korszak irodalmára. Rákospalota, 1916. Vörsmarty ny. 52 l.
- Guttmann Mór:** Zsidó misztikusok. Bevezetés. A Zohár és Ben Jochai. A Zohár utáni kor. Iechak Luria. (1534—1572.) M. Ch. Luzzatto. A Bal-Sem. A Raw. [Jüdische Mystiker.] (MultJövő. 1915. évf. 66—68, 96—98, 150—153, 190—192, 264—265, 374—378 l. — 1916. évf. 107—108, 222—225, 349—351 l.)

- Hirschler Ignác:** A külső tudományok (chochmoth hachiczonoth) szerepe és története a középkori zsidóknál. [Stellung u. Geschichte der äusserlichen Wissenschaften im mittelalterlichen Judentum.] (MzsidóSzle. 1901. évf. 226—268, 327—339 l. — 1902. évf. 87—97, 137—158, 228—239 l. Klny. is.)
- Horváth Ádám:** A Szentírás igazmondása. (Pannonhalmi Főapáts. Főisk. Évk. 1911—12. évre. 1912. 68—92 l.)
- Ivanics József:** Könyvek a manichaeismusról. (TörtSzle. 1913. évf. 272—281 l.)
- Kálmán Ödön:** Jób könyve a középkor magyarázatában. 1. rész. (900-tól 1200-ig.) [Das Buch Hiobs in der Erklärung des Mittelalters. 1. Teil. (900—1200.)] Bp., 1909. Mezei A. 77, 1 l.
- Kármán Miklós:** A kereszténység és a pogányság küzdelme. (Ath. 1910. évf. 1. f. 1—51 l.)
- Miklós: Keresztény világfelfogás és római állam. (Ath. 1909. évf. 353—386 l.)
- Kis Chaim:** Gáoni responsumok. A M. Tud. Akadémia Könyvtárának arab és héber kéziratai (Kaufmann-alapítvány 593/C. 1. 2. sz.) alapján kiadta, ford. és magyarázatokkal ellátta —. Bp., 1912. Athenaeum. 35 l.
- Kiss Albin:** A középkor szelleme. [Der Geist des Mittelalters.] Bp., 1911. Szt. István-Társ. 80 l.
- Kiss Jenő:** Az antihellenisztikus apológia az őskeresztény egyházban Quadratus-tól Lactantius-ig. [Die antihellenistische Apologie im Urchristentum von Quadratus bis Lactantius.] (TheolSzakl. 1915. évf. 282—291 l. — 1916. évf. 41—50, 142—170 l.)
- Mihalik Lajos:** A keresztény skolasztikai nevelés. Neveléstörténeti tanulmány. [Die christliche scholastische Erziehung.] Lugos, 1903. Weisz és Sziklai. 8, 13 l.
- Osztern Salamon Pál:** Az iszlám bölcsellete. [Die Philosophie des Islam.] (HuszSzáz. 1918. évf. 38. köt. 166—180, 233—250 l.)
- U. a. Bp., 1918. Új Magyarország. 34 l. (HuszSzázKönyvtára. 66.)
- Osztern Salamon Pál:** Vázlat Muhammed Kuránjának etikájához. Az anyaggyűjtés 1. része. [Zur Ethik des Korans.] Bp., [1903.] Pátria. 50, 1 l.
- Paluscsák Pál:** A scholastika ismeret-tanának alapfogalatai. (BölcsFt. 1904. évf. 72—88 l.)
- Raffay Sándor:** Mi volt a Logia? (TheolSzakl. 1903. évf. 272—276 l.)
- Ravasz László:** A középkori igehirdetés. (TheolSzakl. 1911. évf. 265—285 l.)
- Schönfeld Áron:** A zsidó vallás bölcsészek szentírásmagyarázata Maimuni után. 1. k. Jakób Anatoli és Lévi B. Gerson. [Die Kommentare der jüdischen Religionsphilosophen zum Alten Testament nach Maimuni. 1. Bd. Jakob v. Anatol und B. Gerson Lévi.] Pozsony, 1904. Alkalay A. és fia. 48 l.
- Schönwald Károly:** Juda ibn Tibbon terminológiája, vallásbölcseleti művei fordításában. 1. rész. [Die Terminologie Juda ibn Tibbons in der Übersetzung seiner religionsphilosophischen Werke. 1. Teil.] Bp., 1902. Radó és Rózsa. 30, 1 l.
- Szabó Aladár:** Az őskereszténység és a misszió. (TheolSzakl. 1911. évf. 169—185 l.)
- Trikál József:** A franciskánus bölcsélet eredete és jellege. [Ursprung u. Charakter der franziskanischen Philosophie.] (Relig. 1911. évf. 200—202, 217—219, 230—232 l.)
- József: Bevezető a középkori keresztény bölcsélet történetébe. [Einführung in die christliche Philosophie des Mittelalters.] Bp., 1913. Stephaneum. 119, 1 l.
- József: Tanulmányok a középkor keresztény bölcséletéről. [Studien über die christliche Philosophie des Mittelalters.] (HittudFt. 1913. évf. 105—125, 181—222, 378—406, 516—542 l.)
- Vargha Dezső:** Az őskereszténység a görög és latin pogány írók szemében. (MSion. 1904. évf. 50—68, 120—143, 204—221, 292—301, 442—453 l.)
- Zimbay Béla:** Az evangélium szocializmusa. (Relig. 1907. évf. 380—382 l.)

c) Újkor.

(Philosophie der Neuzeit.)

- Acsay Antal:** Tanulmányok a renaissance köréből. (UjMSzle. 1904. évf. 69—88 l.)
- Alexander Bernát:** Az emberiség nagy gondolkodói. 1. sorozat: Descartes. — Spinoza. — Hume. — Kant. — Schopenhauer. — Hegel. 6 előadás. [Die grossen Denker der Menschheit.] Bp., 1905. Népszerű Főisk. Tanf. 7 l. (Népsz. Főisk. Tanf. 35. syll.)
- Bernát: Az újkori filozófia története. [Geschichte der Philosophie der Neuzeit.] A. B. előadásai után jegyzi Steiner Izidor. Bp., Könyv-más. 1. rész. 1902. 173 l. — 2. rész. 1903. 132 l.
- Bernát: Nagy gondolkodók a 19. században. 6 előadás. [Grosse Denker im 19. Jh.] Bp., 1910. Népszerű Főisk. Tanf. 2, 2 l. (Népsz. Főisk. Tanf. 91. syll.)
- Bartók György:** A reformáció erkölcsi felfogása. (ProtSzle. 1916. évf. 405—420 l.)
- Baumgarten Ferenc:** A renaissance probléma. [Das Problem der Renaissance.] Bp., 1909. Jókai. 7 l.
- Bourdeau János:** A jelenkori gondolkozás mesterei. [Les maîtres de la pensée contemporaine.] Ford. Fredericzy M. és Imrei Ferenc. Stendhal—Taine—Renan—Herbert Spencer—Nietzsche—Tolstoj—Ruskin—Victor Hugo. A XIX. század eredményei. Bp., 1907. M. Tud. Akadémia. 246 l. — 2. kiad. 1925. 212 l. (Gondolat és írás. 6.)
- Dézai Viktor:** A természetérzék a 17. század francia irodalmában. [Das Naturgefühl in der französischen Literatur des 17. Jh.] Bp., 1907. Buschmann. 115 l.
- Dóczy Imre:** A reformáció neveléstörténeti jelentősége. (SárospRef
- Lapok. 1917. évf. 308—309, 321—322 l.)
- Fináczy Ernő:** A renaissancekori nevelés története. Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. [Geschichte der Erziehung im Zeitalter der Renaissance.] Bp., 1919. Hornyánszky. VI, 289 l.
- Jankulov Boriszláv:** Az újkor világlelke és a keresztyénség. Tört. tanulmány. [Der Geist der neuen Zeit u. das Christentum.] Ujvidék, 1904. Ivkovic György. 70 l.
- Nagy József:** A mai filozófia főirányai. [Hauptrichtungen der Philosophie d. Gegenwart.] Bp., 1923. Franklin. 174 l. (Ember és Természet. 4.)
- Pater Walter:** A renaissance. [Studies in the history of the renaissance.] Ford. Sebestyén Károly. Bp., 1913. Mérai Testv. 326 l. (Világkönyvtár. 15. köt.)
- Szemere Samu:** A jelenkori filozófia főbb irányai. [Die Hauptrichtungen d. Philosophie d. Gegenwart.] Bp., 1923. Ethika. 181 l. (Ethika-Könyvtár. 9.)
- Samu: A renaissance culturája. (TörtSzle. 1913. évf. 215—252 l.)
- Samu: A renaissance filozófiája. (Ath. 1915. évf. 307—321 l.)
- Samu: Renaissance-philosophia. [Die Philosophie der Renaissance.] (BpSzle. 1913. évf. 155. köt. 216—242 l.)
- Untersteiner M. Manó:** A filozófia mai állása Olaszországban. (Nyugat. 1925. évf. 1. köt. 82—99 l.)
- Várkonyi Hildebrand:** Kritikai jegyzetek az új kantianizmus történetéhez. (Pannonh. Főapáts. Főisk. Évk. 1916—17. évre. 1917. 171—242 l.)

3. Problématörténet. Párhuzamok.

(Problemgeschichte. Denkergruppen.)

- Acsay Antal:** Montaigne Mihály és Locke János. (Ath. 1902. évf. 239—246, 320—333, 459—476 l.)
- Antal: Morus Tamás és Bacon Ferencz. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 1—24 l.)
- Adler Frigyes:** Az 1789-es és az 1914-es eszmék. (Szoc. 1917. évf. 110—123 l.)
- Altenburger Gyula:** Beethoven, Houston Stewart Chamberlain és a magyar jövő. (Cél. 1922. évf. 112—121 l.)
- Ányos István:** A filozófia és a pozitív tudományok viszonya a XX. század első évtizedében. (Cél. 1910. évf. 108—110 l.)

- Aubermann Miklós:** Főbb államtani kérdések szt. Ágoston és szt. Tamásnál. (HittudFt. 1911. évf. 669—726 l.)
- Balla Antal:** A rationalismus. (Uránia. 1911. évf. 110—114 l.)
- Bangha Béla:** Negatív pozitívizmus. (Relig. 1906. évf. 380—382, 398—400 l.)
- Bárány Gerő:** Lapozgatás a philosophia történetében. (ErdMúz. 1909. évf. 311—322 l.)
— U. a. (Bárány: Philosophiai essayk. 1—18 l.)
- Bartók György:** Reneszánsz és reformáció. (ProtSzle. 1914. évf. 11—24 l.)
- Bodnár Zsigmond:** Az idealizmus a XX. században. (Eszme. 1902. évf. 5—24 l.)
- Böhm Károly:** A filozófiai irányok különbözőségének gyökereiről és megegyeztetésük lehetőségéről. [Die Ursachen der Verschiedenheit der philos. Richtungen und die Möglichkeiten ihrer Aneinanderordnung.] (MFTKözl. 1902. évf. 2—3 f. 16—45 l. Klny. is.)
- Bölöni Vilmos:** Az idealizmus. (KerMagv. 1904. évf. 192—203 l.)
— Vilmos: Az új világnézet. (KerMagv. 1921. évf. 126—132 l.)
- Böszörményi Géza:** Herder és Kant. (Kecskeméti ref. főgimn. 1906—7. évi ért.)
- Bury J. B.:** A gondolatszabadság története. [History of freedom of thought.] Ford. Gábor. Bp., 1915. Franklin. 232 l. (Kultúra és Tudomány. 17. köt.)
- Concha Győző:** Eötvös és Montalembert barátsága. [Die Freundschaft von Eötvös und Montalembert.] Bp., 1918. Szt. István-Társ. 324 l.
- Csánki Benjamin:** A reformáció hatása a tudományra. (ProtSzle. 1919. évf. 50—69 l.)
- Csáth Géza:** A tudományos megismerés útja. Kopernikus—Darwin—Freud. (Szabadgond. 1914. évf. 175—180 l.)
- Csávossy Béla:** A szubjektívizmus. (Relig. 1909. évf. 454—457, 474—476, 487—489, 505—507, 519—523, 538—541 l.)
- Curtius E. R.:** Az új Franciaország irodalmi úttörői. [Die literarischen Wegbereiter des neuen Frankreich.] Ford. Szerb Antal és Kecskeméti György. Bp., 1925. Franklin. 214 l. (Ember és Természet. 10.)
- Czakó Ambró:** Isaac de Stella és Clairvauxi Alcher lélektana. (MFTKözl. 1912. évf. 20—33, 263—272 l.)
- Dienes Valéria:** A pragmatizmusról. (Beöthy-émlékkönyv. 609—619 l.)
- Donat József:** A tudomány szabadsága. A modern szellemi áramlatok bírálata. [Die Freiheit der Wissenschaft.] A német eredeti 2. kiad. ből ford. és kiadja a Budapesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája. Bp., 1916. Élet ny. 2°. 1. r. 11, 348, 2 l. — 2. r. 4, 311, 2 l.
- Dudék János:** A kriticizmus az egyházban. (Relig. 1907. évf. 293—295, 309—311, 325—327, 345—347 l.)
- Dujmovits Zsigmond:** A platonikus istenezsme hatása a renaissancera. [Die Wirkung der platonischen Gottesidee auf d. Renaissance.] Pécs, 1906. Taizs József. 2, 79 l.
- Enyevári Jenő:** Voluntarisztikus kriticizmus. (MFTKözl. 1907. évf. 110—128 l.)
- Fogarasi Béla:** Konzervatív és progresszív idealizmus. [Konservativer und progressiver Idealismus.] Előadás és vita Jászi Oszkár, Lukács György, Szabó Ervin stb. felszólalásaival. (HuszSzáz. 1918. évf. 37. köt. 173—206 l.)
— U. a. Bp., 1918. Új Magyarország. 3° l. (HuszSzázKönyvtára. 65. köt.)
- Geréb József:** A görög szellem Európa kultúrájában. [Der griechische Geist in der Kultur Europas.] Bp., 1921. Franklin. 223 l. (Kultúra és Tudomány. 35. köt.)
- Hornyánszky Gyula:** A szabadság nevében. Adalék a közvélemény történetéhez. (TársTud. 1922. évf. 281—293 l.)
— Gyula: Demokratikus eszmék és intézmények a görögök között a közvélemény keletkezésének szempontjából. (Klebsberg-émlékkönyv. 65—74 l.)
- Hörvath Sándor:** A Physiologus. (Ethn. 1921. évf. 1—9 l.)
- Hörk József:** Biblia és Babylonia. (Ath. 1904. évf. 542—562 l.)

- Janicsk József:** A renaissancekori művészet, mint korszellem kifejezője Olaszországban, némi tekintettel Mátyás királyra. [Die Kunst der Renaissance, als Ausdruck des Zeitgeistes in Italien, mit Bezug auf König Matthias.] (Ath. 1902. évf. 49—69, 247—259, 285—305, 431—442 l. — 1903. évf. 19—31, 209—224, 398—408, 605—619 l. — 1904. évf. 129—138, 267—277, 415—430, 529—541 l.)
- Javorik János:** Idealizmus és realizmus. (Pancsovai áll. főgimn. 1912—13. évi ért. 5—12 l.)
- Juhász Sándor:** Nagy gondolkodók. [Grosse Denker.] Bp., 1924. Béta. 80 l. (Mindent tudók Könyvtár. 3.)
- Kassowitz Tivadar Bruno:** Szellemi áramlatok a 16. század derekán, kül. tek. az ellenreformációra. Világtörténelmi tanulmány. [Geistige Strömungen des 16. Jahrh., mit bes. Berücksicht. der Gegenreformation.] Bp., 1912. Rényi Károly biz. 126 l.
- Kiss Albin:** A reformáció és a szocializmus. (Relig. 1907. évf. 739—741 l.)
- Kiss János:** A keresztény bölcsélet-tudomány a louvaini katolikus egyetemen. (BölcsFt. 1905. évf. 667—676 l.)
- János: Bölcsellettörténeti tévedések. (Relig. 1911. évf. 323—327 l.)
- Köller István:** A modern philosophia és paedagogia állása. [Die moderne Philosophie u. Pädagogik.] Bp., 1925. Röttig—Romwalter. 8 l.
- Kornis Gyula:** A filozófia korszerű problémái. [Die zeitgemässen Probleme der Philosophie.] (Ath. 1917. évf. 232—246 l.)
- Kósa Miklós:** Novalis és a romantizmus. (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 112—118 l.)
- Kovács J. István:** Kálvin és Servet. A Servet-pör 6. gyűjtemény A) része. [Kalvin und Servet. Der Servet-Prozess. 6. Sammlung. Teil A.] Pápa, 1911. Főiskolai kny. 157 l.
- Kozári Gyula:** A naturalizmus. (Kozári: Emberi okmányok. 291—333 l.)
- Gyula: A pozitívizmus. (Kozári: Emberi okmányok. 29—83 l.)
- Gyula: A pozitívizmus eredményei a századvég lelkében. (Kozári: Emberi okmányok. 11—27 l.)
- Kozári Gyula:** A pozitívizmus és katholicizmus mint szövetségesek. (Ath. 1904. évf. 401—415, 465—491 l. — 1905. évf. 1—20 l.)
- Gyula: A pragmatizmus. (Kozári: Emberi okmányok. 395—403 l.)
- Gyula: Essayek. Bourget, Maeterlinck, Tolsztoj. Nagyvárad, 1905. Sebő Imre. 87 l.
- Krüger Aladár:** A magyarországi szociáldemokrata törekvések. (BölcsFt. 1906. évf. 392—418 l.)
- Kubinyi Viktor:** Rohde és Nietzsche. (BölcsFt. 1906. évf. 29—55 l.)
- Kunfi Zsigmond:** Két új Marx-Engels kötet. (Szoc. 1917. évf. 1—21 l.)
- Lánczi Jenő:** A pozitív filozófia a 19. században. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 64—69 l.)
- Jenő: Modern metafizikusok. (Paulsen. Haeckel. Ostwald. Mach.) (Nyugat. 1909. évf. 1. köt. 23—30 l.)
- Lévay Pál:** A kötelezettség tana a 17. és 18. századbeli angol moralistáknál. (BölcsFt. 1902. évf. 337—380 l.)
- Liszka Béla:** A világnézeti liberalizmus. (MKultúra. 1925. évf. 465—471 l.)
- Lukács György:** Arról a bizonyos homályosságról. Válasz Babits Mihálynak. (Nyugat. 1910. évf. 2. köt. 1749—1752 l.)
- Lustig Géza:** Misztikusok, költők és gondolkodók. 1. Dante és Beatrice. Giordano Bruno halálának jelentősége. [Mystiker, Dichter u. Denker. 1. Dante u. Beatrice, die Bedeutung des Todes Giordano Brunos.] Békéscsaba, 1918. Tevan. 174 l. (Tevan-Könyvtár. 169—74.)
- Mann, Thomas:** Goethe és Tolsztoj. (Nyugat. 1922. évf. 1. köt. 301—323 l.)
- Marczali Henrik:** Az idealizmus a XX. században. (BpSzle. 1901. évf. 109. köt. 345—352 l.)
- Mátray Rudolf:** Az ember problémája a világirodalomban. [Das Problem des Menschen in der Weltliteratur.] Bp., 1924. Élet ny. 28 l.
- Medveczky Frigyes:** A római stoicizmus társadalmi elméletei. Adatok a társadalmi és jogbölcseleti eszmék történetéhez. Székfoglaló.

- [Die sozialen Theorien des römischen Stoicismus. Zur Geschichte der sozialen und rechtsphilosophischen Ideen.] Bp., 1913. M. Tud. Akadémia. 51 l. (Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. 1. köt. 2. sz.)
- Mehring Franz:** Kant és Marx. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 308—317 l.)
- Migray József:** Marx és Engels. (Szoc. 1923. évf. 124—130 l.)
- Nagy József:** A 18. sz. szellemének kialakulása Franciaországban. (Uránia. 1913. évf. 430—433 l.)
- Novinszky Gusztáv:** A cinizmus és a kereszténység. (BölcsFt. 1903. évf. 326—336 l.)
- Ocskó Lajos:** Jézus Krisztus életrajza. [Das Lebensideal Jesu Christi.] Cluj-Kolozsvár, 1925. Providentia. 224 l.
- Palágyi Menyhért:** A bölcsészet renaissance-a. (MFigy. 1911. évf. 3. köt. 60—68 l.)
- Menyhért: Újabb német bölcsészeti áramlatok. [Neuere deutsche philosophische Strömungen.] (MFTKözl. 1902. évf. 4. f. 1—9 l. Klny. is.)
- Pauler Ákos:** A negyedik nemzetközi filozófiai kongresszus. (1911. Bologna.) (MFTKözl. 1912. évf. 83—95 l.)
- Ákos: Az 1909. év nevezetesebb filozófiai eseményeiről. (MFTKözl. 1910. évf. 107—220 l. Klny. is.)
- Ákos: Az 1910. év nevezetesebb filozófiai eseményeiről. (MFTKözl. 1911. évf. 117—131 l. Klny. is.)
- Ákos: Bölcselkedés és élet. [Philosophie und Leben.] (Ath. 1921. évf. 1—4 l.)
- Payr Sándor:** A pietismus paedagogikája. (TheolSzakl. 1907. évf. 270—290 l. — 1908. évf. 70—94, 181—193 l.)
- Pécsey Béla:** Platon Politéiája és az aristotelesi Politika. (EgyPhilKözl. 1907. évf. 848—856, 916—943 l. Klny. is.)
- Peckár Károly:** A Platoni eszmetan és a Spencer-féle ósők tapasztalata. (Ath. 1903. évf. 441—444 l.)
- Károly: Darwin és Spencer. Kép az emberi gondolkodás történetéből. (MFTKözl. 1902. évf. 2—3. f. 63—89 l. Klny. is.)
- Perczelné Kozma Flóra:** A theizmus eszméje a filozófia történetében. (NemzNőnev. 1909. évf. 110—122 l.)
- Flóra: Három értekezés. (1. A theizmus eszméje a filozófia történetében. 2. Modern szabad gondolat és reformációi haladás. 3. Az Andések Krisztusa.) [Drei Abhandlungen. 1. Die Idee des Theismus i. d. Geschichte d. Philosophie. 2. Der moderne freie Gedanke u. d. Fortschritt in d. Reformation. 3. Der Christus der Andesen.] Bp., 1909. Franklin. 30 l.
- Péterfi Tibor:** A modern gondolkodásról. [Vom modernen Denken.] (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 297—307, 392—407, 473—488 l.)
- U. a. Bp., 1904. Politzer Zs. 46 l. (HuszSzázKönyvtára. 3.)
- Pitroff Pál:** Az idealizmus felé. (Cél. 1912. évf. 272—276 l.)
- Prohászka Ottokár:** A XX. század szociális irányzata. (KeletNépe. 1912. évf. 6—16, 93—103, 189—200 l.)
- Ottokár: A Philosophia Perennis és egyéb filozófiai irányok. (Relig. 1914. évf. 225—230 l.)
- Ottokár: Aristoteles és Aquinói Szent Tamás Istenről és a lélekről. (Relig. 1925. évf. 193—195 l.)
- Ottokár: Az intellektualizmus túlhajtásai. [Die Übertreibungen des Intellektualismus.] (HittudFt. 1910. évf. 225—296 l.)
- U. a. Bp., 1910. Akadémia. 70 l. (Értekezések a bölcséleti tudományok köréből. 3. köt. 8. sz.)
- Ottokár: Az új régi eszmék. (KeletNépe. 1913. évf. 262—267 l.)
- Ottokár: Intellectualismus, mely öl. Kivonat 1910 április 11-iki előadásából. (AkadÉrt. 1910. évf. 374—377 l.)
- Ottokár: Objektív idealizmus. [Der objektive Idealismus.] Bp., 1915. Franklin. 44 l. (Olcsó Könyvtár. 1778—79.)
- Rácz Lajos:** Egy lengyel filozófus a keleti bölcsészet fejlődéséről. [Straszewski Móricz.] (MFTKözl. 1907. évf. 20—64, 104—109 l.)
- Lajos: Rousseau és Goethe önéletrajza. (Uránia. 1914. évf. 97—101, 149—153, 201—205 l.)

- Rácz Lajos**: Schopenhauer és Goethe. (Uránia. 1919. évf. 17—21 l.)
- **Lajos**: Schopenhauer és Rousseau. (Ath. 1919. évf. 139—145, 196—199 l.)
- Ravasz László**: Két nagy világtanító. — Aquinói Tamás és Kant. (Prot-Szle. 1924. évf. 257—261 l.)
- Reményi**: A modern filozófia lélektani okai. (Relig. 1912. évf. 184—186, 198—201, 216, 230—232 l.)
- Révay József**: Róma és a kereszténység. (Ath. 1912. évf. 1. f. 114—151 l.)
- Richtmann Mózes**: Az arab-zsidó új-platonikusok etikai nézetei. [Die ethischen Anschauungen der arabisch-jüdischen Neuplatoniker.] Bp., 1904. Márkus Samu. 46 l.
- Róza Dezső**: A francia irodalom klasszikusai, különösen Voltaire és Rousseau. [Die Klassiker d. franz. Literatur, insbes. Voltaire u. Rousseau.] Bp., 1904. Pesti kny. 55 l.
- Sankovics Ignác**: Lelkiismeretszabadság. [Gewissensfreiheit.] (BölcsFt. 1904 évf. 1—71 l. Klny. is.)
- Schidlauer Ármin**: A pragmatizmus jelentőségéről. (HuszSzáz. 1916. évf. 33. köt. 277—288 l.)
- Schlachter József**: Az enciklopédisták etikája és jogbölcselete. [Die Ethik u. d. Rechtsphilosophie der Encyklopädisten.] Bp., 1906. Uránia. 49. l.
- Schlesinger Sámuel**: Pseudo-Bachja „Kitáb maáni al-nafs“ („Könyv a lélek lényegéről“) című művének pszichológiája. Adalék az arab-zsidó új platonizmus történetéhez. [Zur Geschichte des arabisch-jüdischen Neuplatonismus. Die Psychologie des „Kitáb“ v. Pseudo-Bachja.] Bp., 1911. Athenaeum. 86 l.
- Schmitt Jenő** Henrik három előadása: Tolsztoj, Nietzsche, Ibsen. [Drei Vorträge: Tolsztoj, Nietzsche, Ibsen.] Az előszót és Schmitt J. H. életrajzát írta Migray József. Bp., 1911. Ifj. Nagel Ottó. XL, 63 l.
- Schulek Géza**: Mit tett Kant Immanuel és mit Spencer a világ békéjéért? Bp., 1904. Magyar szent korona országai békeegyesületének kiadv. (A Magyar szent korona országai békeegyesületének évkönyve 1904-re.)
- Sebestyén Jenő**: Kálvinizmus és demokrácia. [Kálvinismus u. Demokratie.] (TheolSzakl. 1913. évf. 32—53 l.)
- **Jenő**: Nietzsche és Kálvin. Ethikai tanulmány. Bp., 1917. Jókai. 111 l.
- Silberfeld Jakab**: A lélekvándorlás tana a modern irodalomban. [Die Lehre v. d. Seelenwanderung in d. modernen Literatur.] Bp., 1902. Neumayer Ede. 46 l.
- Spectator**: A modernizmus. (Cél. 1910. évf. 65—69 l.)
- Stromp László**: Keresztény renaissance. (TheolSzakl. 1905. évf. 233—246 l.)
- **László**: Utóhangok a wittenbergi egyetem alapításának négy száz éves emlékünnepe alkalmából. (Ath. 1903. évf. 36—57 l.)
- Szabó Ervin**: Marx és Engels s a háború. (Szoc. 1913—15. évf. 502—511 l.)
- Szabó S. Zsigmond**: A kálvinizmus mint világnézet. [Der Kálvinismus als Weltanschauung.] Debrecen, 1917. Hegedüs és Sándor. 16 l.
- Székely Aladár**: A szabadgondolkodás lélektanához. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 447—455 l.)
- Székely István**: Az apokalyptika a világirodalomban. [Die Apokalyptik in d. Weltliteratur.] Bp., 1923. Akadémia. 46 l. (Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. 2. köt. 5. sz.)
- Szelényi Ödön**: A modern filozófia jellege. (Uránia. 1912. évf. 74—78 l.)
- **Ödön**: Luther és Kant. (Prot-Szle. 1917. évf. 568—585 l.)
- **Ödön**: Nagyjaink monisztikus mozgalmai. (ProtSzle. 1914. évf. 490—506 l.)
- **Ödön**: Nők a filozófiában. [Hipatia, Mechthild, Ellen Key.] (Uránia. 1913. évf. 163—167, 199—202 l.)
- Szemere Samu**: A filozófia történetéről. [Über die Geschichte der Philosophie.] (Alexander-emlék-könyv. 199—210 l. Klny. is.)
- **Samu**: A monadológia első formája az újkori filozófiában. (MFT-Közl. 1914. évf. 163—174 l.)
- **Samu**: Leibniz és Spinoza. (Leibniz. A Magyar Filozófiai Társaság Könyvtára. 1. köt. 231—250 l. Klny. is.)

- Sztura* Szilárd: Világ- és életfelfogások a 19. században. [Welt- u. Lebensanschauungen des 19. Jh.] Temesvár, 1901. Csendes Jakab. 35 l.
- Tavaszi* Sándor: A protestantizmus filozófiája. [Die Philosophie des Protestantismus.] (ProtSzle. 1917. évf. 754—770 l.)
- Sándor: Multunk öröksége és örökségünk szelleme. [Die Erbschaft unserer Vergangenheit und und der Geist dieser Erbschaft.] Cluj-Kolozsvár, 1925. Minerva. 15 l.
- Teleky* Pál gróf: A földrajzi gondolat története. Essay. [Geschichte des geographischen Gedankens. Essay.] Bp., 1917. Szerző. 231 l.
- Thienemann* Tivadar: A filozófia föltámadása. (Minerva. 1922. évf. 103—106 l.)
- Trikál* József: A biológiai világnézet túlzásai. [Die Übertreibungen d. biologischen Weltanschauung.] (Relig. 1908. évf. 559—561, 572—574, 587—589, 604—607, 618—621, 635—638, 653—655 l.)
- József: A bölcelet felsőbb tanintézete Louvainban. (Relig. 1907. évf. 415—417, 432—433 l.)
- József: A bölcelet jövője és a jövő bölcelete. [Die Zukunft der Philosophie und die Philosophie der Zukunft.] (Relig. 1921. évf. 43—56 l.)
- József: A katolikus gondolat fejlődésének föltételei. [Die Bedingungen der Entwicklung des katholischen Gedankens.] (Relig. 1911. évf. 561—563, 577—578, 593—595 l.)
- József: A keresztény bölcelet akaratelméletének kifejlődése a XV. századig. [Die Entwicklung der Willenstheorie in der christlichen Philosophie bis zum 15. Jh.] Esztergom, 1910. Buzárovits Gusztáv. 325 l.
- Trikál* József: Az ideális bölceletnek ébredése Franciaországban. (Kath-Szle. 1912. évf. 711—717 l.)
- József: Bölceleti impressionizmus. [Der philosophische Impressionismus.] (HittudFt. 1911. évf. 532—567 l. Klny. is.)
- József: Kant és Aquinói Szent Tamás. (Relig. 1909. évf. 202—203 l.)
- Várkonyi* Hildebrand: A pszichologizmus és logizmus. (Relig. 1911. évf. 614—616, 630—632, 643—646 l.)
- Veress* István: A neveléstudományok multja és jelene. Neveléstörténelmi vázlat. [Die pädagogischen Disziplinen in der Vergangenheit u. Gegenwart.] (TheolÉrt. 1917. évf. 139—184 l.)
- Veress* Julia, dálnoki: Racionalizmus és empirizmus. Bp., 1912. May J. 27 l.
- Vetési* József: Vallástalan idealizmus. (BölcsFt. 1901. évf. 661—682 l.)
- Weisz* Miksa: Zsidó etika. A XI—XVII. század zsidó irodalmából. [Jüdische Ethik. Aus der jüdischen Literatur d. XI—XVII. Jh.] Bp., 1923. Lampel. 133 l.
- Weiszbürg* Gyula: A miszticizmus a zsidóságban. [Die Mystik im Judentum.] (IzrMagyarTársKiadv. 31. köt. 141—162 l.)
- Werdenich* Endre: A földbirtokjog föbb tételei Aristotelesnél és a keresztény bölceletben. (BölcsFt. 1902. évf. 212—257 l.)
- Wiedermann* Károly: Bölceleti és dogmatikai relativizmus. (Relig. 1913. évf. 661—663, 675—677, 698—701 l.)
- Wildner* Ödön: Az irodalom és tudomány viszonya a XIX. században. (BpSzle. 1902. évf. 110. köt. 302—309 l.)
- Zorányi* Jenő: A felvilágosodás története. [Geschichte der Aufklärung.] Bp., [1922.] Genius. 103 l. (Szabad Iskola. 6.)

III. Egyes gondolkodókat tárgyaló munkák.

(*Monographien über einzelne Denker.*)

Abaelardus:

Czakó Ambró: Abaelard etikája. [Abaelards Ethik.] Bp., 1909. Stephaneum. 48 l.

Schneller István: Abaelardus Péter. (TheolSzakl. 1910. évf. 29—45, 103—113, 160—189 l.)

Adler, Alfred:

Kurzweil Pál: Adler Alfred individualpszichológiai irányáról. (FüggSzle. 1922. évf. 83—87, 108—116 l.)

Anselmus Cantuariensis:

Nagy Béla: Canterbury-i Anselmus Satisfactio elmélete „Cur Deus Homo“ c. műve alapján. [Die Satisfactions-Theorie des Anselm v. Canterbury auf Grund seines Werkes: „Cur Deus Homo.“] Sárospatak, 1908. Radil Károly. 115 l.

Victor János ifj.: Canterbury-i Anselmus realizmusa. Forrástanulmány a középkori filozófia történetéhez. [Der Realismus des Anselm v. Canterbury.] Bp., 1924. Tahitótfalu, Sylvester ny. 1. f. 122, 2 l.

Antiphon:

Hornyánszky Gyula: Antiphon panlogizmusa. (MFTKözl. 1909. évf. 221—232 l.)

Aristoteles:

Alexander Bernát: Aristoteles. (Platon és Aristoteles. Szemelv. Szerk. Alexander Bernát. 184—196 l.)

Bihari Ferenc: A lélek mibenléte Aristotelesnél. (BölcsFt. 1901. évf. 193—204 l.)

— Ferenc: Aristoteles fontossága a középiskolában. (KathPaed. 1904—5. évf. 138—148 l.)

— Ferenc: Aristoteles tanítása az érzéletekről. (BölcsFt. 1903. évf. 392—414 l.)

— Ferenc: Az emberi értelem Aristotelesnél. (BölcsFt. 1902. évf. 177—191 l.)

— Ferenc: Az emberi természet egy-sége Aristoteles lélektanában. (BölcsFt. 1901. évf. 393—402 l.)

Cseugeri János: A tragédia aristotelesi meghatározása. [Die aristotelische Definition des Tragischen.] (Beöthy-émlékkönyv. 107—111 l.)

Förster Aurél: Symbolae criticae in librum Aristotelis de anima primum. (EgyPhilKözl. 1906. évf. 293—299 l. Klny. is.)

Hegedűs István: Aristoteles a görög tragédia karénekéről. [Aristoteles über den Chor der griechischen Tragödie.] (Beöthy-émlékkönyv. 112—125 l. Klny. is.)

— István: Aristoteles, A lélekről. Ford. Förster Aurél. (Ath. 1916. évf. 312—317 l.)

Hornyánszky Gyula: Aristoteles, Politika. Ford. Szabó Miklós. (Ath. 1924. évf. 1—3. f. 73—75 l.)

— Gyula ifj.: A demokratizmus szelleme és Aristoteles politikája. (Ath. 1922. évf. 47—67 l.)

[*Huszt*]i [József]: Aristoteles Politikája magyarul. (Napkelet. 1923. évf. 981—982 l.)

Janicsék József: Pár szó Aristoteles etikájáról. (Eperjesi kath. főgimn. 1907—8. évi ért. 55—61 l.)

Karl Lajos: Aristoteles gondolatai a zenéről. (EgyPhilKözl. 1905. évf. 834—842 l.)

Kiss Géza, hegyaljai: A szeretet bölcsse. Aristoteles. Bp., 1923. Bethánia kny. 11 l.

Pauler Ákos: Aristoteles. Bp., 1922. Pfeifer. 153 l. (Filozófiai Könyvtár. 1.)

— Ákos: Aristoteles Metaphysikájának módszeréről. [Über die Methode der Aristot. Metaphysik.] (EgyPhilKözl. 1920. évf. 29—40 l. — 1921. évf. 10—18, 75—83 l.)

— Ákos: Aristoteles Metaphysikájának módszeréről. Kivonat 1920. április 12-én tartott előadásából. (AkadÉrt. 1920. évf. 110—117 l.)

Pauler Ákos: Wladyslaw Tatarkiewicz, Die Disposition der Aristotelischen Principien. (MFTKözl. 1911. évf. 310—314 l.)

Armstrong, A. Richard:

Lófi Ödön: Armstrong A. Richard. (KerMagv. 1905. évf. 297—303 l.)

Arnobius:

Orsovai Fülöp: Mysteriumok Arnobiusnál. [Mysterien bei Arnobius.] Bp., 1914. Stephaneum. 66 l.

Augustinus:

- Babits Mihály:* Ágoston. (Nyugat. 1917. évf. 1. köt. 949—970 l.)
- Babura László:* Szent Ágoston élete. [Das Leben des hl. Augustinus.] Bp., 1924. Szt. István-Társ. 150 l. (Szent István könyvek. 16.)
- U. a. (Szentek országa. [1.])
- Balanyi György:* Schillings, Otto, Die Staats- und Soziallehre des hl. Augustinus. (TörtSzle. 1913. évf. 113—119 l.)
- Brisits Frigyes:* Szent Ágoston és Rákóczi Ferenc vallomásai. [Die Geständnisse des heiligen Augustinus und des Franz Rákóczi.] Pécs, 1914. Dunántúl. 72 l.
- Dékány István:* Szent Ágoston vallomásai. (ProtSzle. 1925. évf. 633—635 l.)
- Havadi Barnabás:* Szent Ágoston eszthetikája. (Relig. 1911. évf. 515—516 l.)
- Komócsy István:* Szent Ágoston vallomásai. Ford. Vass József. (MKultúra. 1917. évf. 951—952 l.)
- Kürti Pál:* Az Ágoston-tanulmányról. (Nyugat. 1924. évf. 1. köt. 545—546 l.)
- Máthé Elek:* Szent Ágoston élete. [Das Leben des hl. Augustinus.] Bp., 1925. Londoni Vall. Traktátus Társ. 79, 1 l.
- Mester János:* Szent Ágoston vallomásai. Ford. Vass József. (KathSzle. 1917. évf. 271—274 l.)
- R[ácz] L[ajos]:* Szent Ágoston vallomásai. Ford. Vass József. (ProtSzle. 1917. évf. 135—136 l.)
- Révay József:* Szent Ágoston vallomásai. Ford. Vass József. (OKT-EgylKözl. 1916—17. évf. 570—574 l.)
- Trikál József:* Az akarat jelentősége szt. Ágoston gondolkozásában. (Hit-tudFt. 1909. évf. 565—576 l.)
- József: Tanulmányok szent Ágoston bölcséletéről. (MFTKözl. 1909. évf. 233—264 l. — 1910. évf. 29—44 l.)
- Tüdös István:* Az egyház Augustinus tanrendszerében. (TheolSzakl. 1905. évf. 303—319 l.)
- István: Tanulmányok Augustinus tanrendszeréből. (TheolSzakl. 1903. évf. 22—28, 90—100, 175—185, 277—287 l.)
- Walter Gyula:* Szent Ágoston hitoktatói működése. [Die katechetische Tätigkeit des hl. Augustinus.] Bp., 1908. Stephaneum. 30 l.
- Gyula: Szent Ágoston, mint katechéta. (KathNev. 1908. évf. 321—333, 357—368 l.)
- Wéber Pál:* Szent Ágoston követői az emberi lélek eredetének kérdésében. (Relig. 1913. évf. 362—363 l.)
- Pál: Szent Ágoston tana az emberi lélek eredetéről. (Relig. 1912. évf. 660—662, 674—676 l.)
- Bacon, Francis:**
- Macaulay:* Bacon. (Macaulay: Irodalmi és történelmi tanulmányok. 2. Tudósok. 66—265 l.)
- Rácz Lajos:* Egy háromszázéves jubileum. Bacon. (Ath. 1920. évf. 1—10 l.)
- [*] Shakespeare és Bacon. (MMűvAlm. 1905. évf. 79—83 l.)
- Bacon, Roger:**
- Czakó Ambró:* Roger Baco a megismerésről. (Relig. 1912. évf. 342—344, 358—360, 371—373 l.)
- Krausz Sámuel:* Roger Bacon és Vincentius tudósításai a tatárokról. (Ethn. 1903. évf. 250—257, 288—301 l.)
- Mester János:* Rogerius Baco fejlődése, jelleme és szerepe az emberi művelődés történetében. [Die Entwicklung des Rogerius Baco, sein Charakter und Rolle in der Kulturgeschichte.] (Relig. 1915. évf. 485—511, 555—591 l.)
- U. a. Bp., 1916. Szerző kiad. 68 l.
- Bain, Alexander:**
- Szemere Samu:* A Bain „Neveléstudománya”. [A. Bain's „Education.”] (MPaed. 1909. évf. 533—554, 613—631 l. Klny. is.)
- Balmes, Jaime:**
- Ujfalusi György B.:* Balmes Jakabemlékezete. (Relig. 1910. évf. 513—514 l.)
- Basedow, Joh. Bernh.:**
- Bodnár Zsigmond:* Basedow János. (MPestalozzi. 1903. évf. 109. l.)
- Bayle, Pierre:**
- Rácz Lajos:* Bayle Péter, a felvilágosodás előharcosa. (BpSzle. 1908. évf. 135. köt. 353—383 l.)
- U. a. (MFTKözl. 1907. évf. 180—192 l.)

- Bäumker, Clemens:**
Trikäi József: Baumker Kelemen. (Relig. 1913. évf. 552—553 l.)
- Bergmann, Ernst:**
Kornis Gyula: Ernst Bergmann, Der Geist des 19. Jahrhunderts. (Társ-Tud. 1922. évf. 160—163 l.)
- Bergson, Henri:**
Ángos István: Henri Bergson, Essai sur les données immédiates de la conscience. (MFTKözl. 1910. évf. 62—64 l.)
 — István: Henri Bergson, L'évolution créatrice. (MFTKözl. 1908. évf. 78—88 l.)
- Babits Mihály:* Bergson filozófiája. (Nyugat. 1910. évf. 2. köt. 945—961 l.)
- Benczelits Jázón:* A teremtő fejlődésről. Henri Bergson, L'évolution créatrice. (HuszSzáz. 1908. évf. 17. köt. 296—301 l.)
- Dékány István:* Bergson, Metafizikai értekezések. (ProtSzle. 1925. évf. 637—639 l.)
 — István: Henri Bergson, Idő és szabadság. (ProtSzle. 1925. évf. 177—179 l.)
- Dienes Valéria:* Bergson lélektana. (Bergson, Henri: Idő és szabadság. FilITára. Új sor. 1. köt. 1—49 l.)
- Dienes Valéria—Dienes Pál:* Megjegyzések a bergsoni metafizikáról és a tudományról. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 653—660 l.)
- Gilouin René:* Henri Bergson filozófiája. [La philosophie de M. Henri Bergson.] Ford. Farkas Zoltán. Bp., 1913. Franklin. 98 l. — 2. kiad. 1920. (Kultúra és Tudomány. 11. köt.)
- Kemény Gábor:* Bergson, A nevetés. (ÚjÉlet. 1914. évf. 2. köt. 681—683 l.)
- Kiss Kázmér:* Bergson H., Tartam és egyidejűség. Ford. Dienes Valéria. (Ath. 1924. évf. 54—57 l.)
- Kovács János:* Bergson evolúció elmélete. (MTársTudSzle. 1914. évf. 7—17 l.)
 — János: Bergson felfogása az emlékezetéről. (MPaed. 1915. évf. 274—283 l.)
- Lánczi Jenő:* Megjegyzés a bergsoni metafizikáról és a tudományról. (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 34—39 l.)
- Léber Gyula:* Bergson intuitív filozófiájának néhány alapfogalmáról. (Uránia. 1913. évf. 109—113 l.)
- Marszina Alajos:* Bergson pedagógiája. (KathNev. 1918. évf. 76—78 l.)
- Nagy József:* A bergsonismus philosophiai jelentősége. [Die philosophische Bedeutung des Bergsonismus.] (Uránia. 1914. évf. 162—168 l. Klny. is.)
- Prohászka Ottokár:* A lényegismeret Bergson tanában és a régi filozófiában. [Die Wesenserkenntnis in der Lehre Bergsons u. in der älteren Philosophie.] (MFTKözl. 1912. évf. 62—82 l.)
 — U. a. (HittudFt. 1912. évf. 393—412 l.)
- Rejöd Tibor:* Bergson filozófiája. (MKultúra. 1915. évf. 2. köt. 209—221 l.)
- Sas Andor:* Henri Bergson, A nevetés. Ford. Dienes Valéria. (OKT-EgylKözl. 1913—14. évf. 902—907 l.)
- Sas Andor:* Bergson, La signification de la guerre. (Ath. 1916. évf. 159—161 l.)
- Szántó Hugó:* A bergsoni intuición kritikája. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 320—330 l.)
- Szlávik Mátyás:* Bergson H. bölcselétéről. (ProtSzle. 1916. évf. 631—633 l.)
- Tankó Béla:* Bergson filozófiája. (Népműv. 1915. évf. 2. köt. 505—517, 643—655 l.)
- Varga Béla:* Az intuicionizmus, mint divatfilozófia. (Kolozváriunit.gimn. 1911—12. évi ért. 8—24 l.)
- Berkeley, George:**
Dienes Valéria: Berkeley élete és gondolkodása. (Berkeley: Három párbeszéd Hylas és Philonous közt. FilITára. 21. köt. 204—217 l.)
- Pekár Károly:* Berkeley dialogusai a skeptikusok és atheisták legyőzésére. (Ath. 1908. évf. 484—492 l. 1909. évf. 197—212 l.)
- Berr, Henri:**
Kornis Gyula: Henri Berr, Le synthèse en histoire. (MFTKözl. 1913. évf. 125—127 l.)
- Binet, Alfred:**
Kornis Gyula: Binet, Az iskolás gyermek lélektana. Ford. Dienes Valéria. (MKözépisk. 1916. évf. 254—259 l.)

- Bolzano, Bernard :**
Enyevári Jenő: A Bolzano-féle logika kérdéséhez. [Zur Frage der Bolzanoschen Logik.] (Ath. 1910. évf. 3—4. f. 184—197 l. Klny. is.)
- Fogarasi Béla*: Bolzano igazságelmélete. (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 622—629 l.)
- Varjas Sándor*: Bolzano és a „Wahrheit an sich“. (Ath. 1916. évf. 275—296 l.)
- Boutroux, Émile :**
Alexander Bernát: Émile Boutroux. 1845—1918. (BpSzle. 1918. évf. 176. köt. 422—425 l.)
Ányos István: Émile Boutroux, Science et religion. (MFTKözl. 1909. évf. 204—210 l.)
- Fogarasi Béla*: Boutroux, Émile, Tudomány és vallás a jelenkori filozófiában. (HuszSzáz. 1915. évf. 32. köt. 69—71 l.)
 — Béla: Émile Boutroux. (HuszSzáz. 1918. évf. 39. köt. 251—252 l.)
- Ms.*: Boutroux, Tudomány és vallás a jelenkori filozófiában. Ford. Fogarasi Béla. (ProtSzle. 1915. évf. 227—237 l.)
- Nagy József*: Boutroux Émile filozófiája. (Ath. 1919. évf. 175—195 l.)
 — József: É. Boutroux, Tudomány és vallás a jelenkori filozófiában. (MFTKözl. 1914. évf. 236—240 l.)
 — József: É. Boutroux, William James. (ProtSzle. 1911. évf. 484—487 l.)
- Rédey Tivadar*: Boutroux Emil. (Élet. 1918. évf. 1060—1061 l.)
- Trikál József*: Boutroux Emil bölcsellete. (KathSzle. 1922. évf. 33—40, 69—88 l.)
- Böhm-Bawerk, Eugen :**
Dékány István: Böhm-Bawerk értékelmételéről. (KözgazdSzle. 1912. évf. 162—172 l.)
- Brandes, Georg :**
Márfy Károly: Brandes György. (OrszVil. 1907. évf. 201—202 l.)
- Braun, Otto :**
Dékány István: Bevezetés a történetfilozófiába. Írta Otto Braun. Ford. Pukánszky Béla. (Napkelet. 1923. évf. 562—563 l.)
Fóthy János: Otto Braun. (Aus nachgelassenen Schriften eines Früh-
- vollendetem). (Nyugat. 1920. évf. 2. köt. 1150—1151 l.)
- Hornjanszky Gyula* ifj.: Braun Ottó, Bevezetés a történetfilozófiába. (Ath. 1922. évf. 125—127 l.)
- Waldapfel János*: Braun Ottó, Bevezetés a történetfilozófiába. Ford. Pukánszky Béla. (MPaed. 1924. évf. 30—31 l.)
- Brentano, Franz :**
Pauler Ákos: F. Brentano. (Ath. 1918. évf. 73—78 l.)
- Bruno, Giordano :**
 —b.: Bruno Giordano párbeszédei az okról, elvről és egyről. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 408—409 l.)
Rácz Lajos: Giordano Bruno halála. (ProtSzle. 1914. évf. 391—407 l.)
Stöhr Géza: Giordano Bruno haláláról. (Relig. 1914. évf. 369—373 l.)
Szemere Samu: Giordano Bruno. Bp., 1917. M. Tud. Akadémia. 391 l. (A M. Tud. Akadémia könyvkiadó vállalata. 1917. 2. k.)
 — Samu: Giordano Bruno. (Giordano Bruno párbeszédei. FilTára. 27. köt. V—LIX l.)
 — Samu: Giordano Bruno élete. (Ath. 1913. évf. 3. f. 1—19 l.)
- Buddha :**
Baramjaj József: Buddha, a bölcsező — Krisztus, a megváltó. [Buddha, der Philosoph — Christus, der Erlöser.] (HittudFt. 1905. évf. 49—71, 351—386 l. Klny. is.)
- Chatterji, J. C.*: Buddha és az egyéniség fennmaradásának elve. (Teozófia. 1915. évf. 192—196 l.)
- Schmidt József*: Ázsia világossága. Buddha élete, tana és egyháza. [Das Licht Asiens. Buddhas Leben, Lehren und Religion.] Bp., 1925. Athenaeum. 288 l. (Élet és Tudomány.)
 — József: Buddha élete, tana, egyháza. [Buddhas Leben, Lehre und Religion.] Bp., 1920. Kazinczy. 224 l.
- Szlávik Mátyás*: Buddha, Mohamed és Krisztus. (TheolSzakl. 1911. évf. 298—308 l.)
- Burckhardt, Jakob :**
Hornjanszky Gyula: Burckhardt Jakob. (Nyugat. 1919. évf. 1. köt. 32—46, 82—92 l.)

- Campanella, Tommaso:**
Pfeiffer Miklós: Campanella „Civitas Solis“-a. (Ath. 1919. évf. 32—45 l.)
- Carlyle, Thomas:**
Hornýánszky Gyula: Carlyle. (M-Figy. 1914. évf. 4. köt. 220—227 l.)
Papp Zoltán F.: Carlyle Tamás. (Cél. 1924. évf. 17—19 l.)
Szentpétery Imre: Ströle A., Thomas Carlyle's Anschauung vom Fortschritt in der Geschichte. (Tört-Szle. 1913. évf. 442—445 l.)
Trikál József: A „ruhák bölcelete“. (MKultúra. 1914. évf. 1. köt. 346—353 l.)
Zsoldos Benő: Carlyle a vallásról. (SárospRefLapok. 1912. évf. 312. l.)
- Cassirer, Ernst:**
Pauler Ákos: Ernst Cassirer, Das Erkenntnisproblem in der Philosophie und Wissenschaft. (MFT-Közl. 1909. évf. 211—214 l.)
- Cassiodorus:**
Marton Lajos: M. Aur. Cassiodorus senator isagogikai gyűjteménye. (TheolSzakl. 1906. évf. 273—294 l. — 1907. évf. 108—120 l. — 1908. évf. 45—69, 161—180 l. — 1909. évf. 204—234, 268—289 l.)
- Chamberlain, Houston Stewart:**
Aut-aut: H. St. Chamberlain. (Cél. 1921. évf. 313—317 l.)
Papp Zoltán F.: Houston Stewart Chamberlain. (Cél. 1924. évf. 106—116 l.)
- Cicero, Marcus Tullius:**
Bódisz Jusztin: Némethy Géza, Cicero a legfőbb jóról és rosszról írott munkájának III. könyve. (EgyPhilKözl. 1901. évf. 854—856 l.)
Hegedüs István: Némethy Géza, Marcus Tullius Cicero: A legfőbb jóról és rosszról. (EgyPhilKözl. 1902. évf. 521—526 l.)
Nemes Imre: Áttekintés Cicero bölceletéről. [Über Ciceros Philosophie.] (BölcsFt. 1906. évf. 460—471 l. Klny. is.)
Némethy Géza: Cicero a legfőbb jóról. (EgyPhilKözl. 1901. évf. 1—20 l.)
Posch Árpád: Cicero bölceleti műveinek politikai jelentősége. [Die polit. Bedeutung der Philosophie Ciceros.] (EgyPhilKözl. 1906. évf. 663—680 l.)
- Positivus Dr.:* Boros Gábor, Cicero bölceleti műveiből. (Ath. 1902. évf. 562—565 l.)
Sándor Pál: Cicero életfilozófiája. (Pápai ref. főisk. 1910—11. évi ért. 35—51 l.)
Sebestyén Károly: Cicero az iskolában. (Bpesti VII. ker. áll. főgimn. 1902—1903. évi ért. 3—38 l.)
- Claparède, Edouard:**
Weszely Ödön: Claparède gyermekpszichológiája. (Népműv. 1915. évf. 1. köt. 296—298 l.)
- Clemens Alexandrinus:**
Kováts Lajos: Alexandriai Kelemen pedagógiája. [Die Pädagogik des Clemens v. Alexandrien.] Bp., 1910. Károlyi György. 40 l.
- Cohn, Jonas:**
Böhm Károly: Jonas Cohn, Allgemeine Aesthetik. (MFTKözl. 1902. évf. 4. f. 41—45 l.)
Nagy József: Jonas Cohn, Der Sinn der gegenwärtigen Kultur. (Ath. 1916. évf. 73—76 l.)
Pauler Ákos: Jonas Cohn, Voraussetzungen und Ziele des Erkennens. (MFTKözl. 1910. évf. 59—61 l.)
Waldapfel János: Jonas Cohn, Geist der Erziehung. (MPaed. 1923. évf. 18. l.)
- Comenius, Johannes Amos:**
Iványi Ede: Comenius Amos János élete, paedagogiai s egyéb irodalmi munkássága. [Johannes Comenius. Sein Leben, seine pädagogische und andere literarische Tätigkeit.] Bp., 1907. Lampel R. 312 l. (Néptanítók Könyvtára. 29—31. f.)
 — Ede: Comenius és a chiliasmus. (Szolnoki áll. főgimn. 1902—03. évi ért. 3—37 l.)
Gerő János: Önálló munka-e Comenius Labirintusa? (Bpesti X. ker. kőbányai áll. főgimn. 1913—14. évi ért. 3—17 l.)
Kanyaró Ferenc: Comenius ismeretlen kiadásai. (KerMagv. 1908. évf. 236—237 l.)
- Comte, Auguste:**
Fenyves Ferenc: Tanulmány a pozitivizmus tudomány-hierarchiájáról. [Studie über die Wissenschaft-Hierarchie des Positivismus.] Bp., 1909. Gutenberg ny. Nagykanizsa. 64 l.

- *i* — *r*: A történeti felfogás Comte Ágostnál. (Uránia. 1907. évf. 442—446 l.)
- Kozári Gyula**: Comte, a positivismus és az evolúció. Ismertetés és kritika. A „Korunk bölcselete“ 2., rendkívül megbővített, teljesen átdolg. és megjavított kiadása. Bp., 1905. Ifj. Nagel Ottó biz. 1. köt. VI, 227 l. — 2. köt. 307, 98 l.
- Gyula: Comte és Littré. (Kozári: Emberi okmányok. 29—45 l.)
- Kün Sámuel**: Comte Ágost élete és művei. (MFTKözl. 1902. évf. 4. f. 10—40 l.)
- Lánczi Jenő**: Auguste Comte és a filozófia módszere. (Alexander-emlékkönyv. 353—368 l.)
- Jenő: Comte társadalomtana. (HuszSzáz. 1906. évf. 13. köt. 125—150 l.)
- Lófi Ödön**: Comte filozófiai rendszere és annak bírálata. (KerMagv. 1922. évf. 45—53, 92—96 l.)
- Pauler Ákos**: L. Lévy-Bruhl, La philosophie d'Auguste Comte. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 665—672 l.)
- Szabó Dezső**: Auguste Comte esztétikai gondolatai. (HuszSzáz. 1913. évf. 27. köt. 76—82 l.)
- Condillac, Étienne**:
- Jancsócs Ferenc**: Condillac élete és művei. Lélektana. Logikája és metafizikája. Mesterei és iskolája. (Condillac: Értekezés az érzetekről. FilTára. 26. köt. 201—250 l.)
- Nagy József**: Condillac paedagógiája. Forrástanulmány. [Die Pädagogik des Condillac.] (Ath. 1913. évf. 4. f. 58—96 l. Klny. is.)
- Constant, Benjamin**:
- Balogh Arthur**: Constant Benjamin és az alkotmányos állam tana. Bp., 1915. M. Tud. Akadémia. 33 l. (Értekezések a filozófiai és a társadalomtudományok köréből. 1. köt. 4. sz.)
- Croce, Benedetto**:
- Kristóf György**: Croce, Benedetto, Az esztetika alapelemei. Ford. Farkas Zoltán. (EgyPhilKözl. 1917. évf. 301—302 l.)
- L.**: Croce esztétikája. (Művészet. 1915. évf. 369—374 l.)
- Sas Andor**: Croce Benedetto, Esztetika. Elmélet és történet. (Ath. 1915. évf. 156—161 l.)
- Solymossy Sándor**: Croce, Az esztetika alapelemei. Ford. Farkas Zoltán. (Nemzőneve. 1917. évf. 62—64 l.)
- Tankó Béla**: Croce Benedetto, Az esztetika alapelemei. Ford. Farkas Zoltán. 2. kiad. (ProtSzle. 1925. évf. 44—45 l.)
- Várdai Béla**: Benedetto Croce esztetikája és legújabb irodalmunk. (BpSzle. 1911. évf. 145. köt. 368—393 l.)
- Béla: Benedetto Croce kisebb munkái. (BpSzle. 1911. évf. 148. köt. 151—156 l.)
- Dante, Alighieri**:
- Concha Győző**: Dante államideálja. [Das Staatsideal Dantes.] (TársTud. 1922. évf. 202—213 l.)
- Honti Rezső**: Dante. Bp., [1921.] Főv. könyvkiadó. 43 l. (A kultúra nagyjai. 1.)
- Kasztner Jenő**: Dante realizmusa. (UjMSzle. 1921. évf. 3. köt. 265—272 l.)
- Lánczy Gyula**: A Dante nemességi eszménye. [Das Ideal des Edeltums bei Dante.] Bp., 1907. Egyet. ny. 43 l.
- Radó Antal**: A nemzeti szellem Dante-ban. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 337—355 l.)
- Darwin, Charles**:
- Bibó István**: Darwin és teoriái. (Uránia. 1905. évf. 264—267 l.)
- Dalmady Zoltán**: A Darwin—Weismann-elmélet. (MEgyetSzle. 1900—1901. évf. 188—197 l.)
- Entz Géza**: Megemlékezés Darwin Károlyról. (TermTudKözl. 1910. évf. 1—24 l.)
- Fülöp Zsigmond**: A darwinizmus válsága. (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 213—220 l.)
- Zsigmond: Darwin. (Szoc. 1906—1907. évf. 531—540 l.)
- Höfding Harald**: Darwin élete és tana. Ford. Zoltán Vilmos. Bp., 1908. Lampel R. 52 l. (Magyar Könyvtár. 517. sz.)
- Köller István**: Darwin élete, tana és hatása. Kül. tek. a modern világnézettel kapcsolatos bölcsészeti és társadalmi kérdésekre. Nietzsche bölcselete. Két értekezés. [Darwins Leben, Lehren und seine Wirkung. Mit bes. Berücks. der mit der modernen Weltanschauung zusam-

- menhængenden philosophischen und sozialen Fragen. Die Philosophie Nietzsches. 2 Abhandlungen.] Bp., 1911. Stark F. 46 l.
- Martinovics Sándor:** A darwinizmus és a származástan. (Relig. 1909. évf. 215—217 l.)
- Sándor: A darwinizmus végvonaglója. (Relig. 1909 évf. 167—170 l.)
- Sándor: Hármass jubileum. (Darwin). (Relig. 1909. évf. 104—106 l.)
- Méhely Lajos:** A darwinizmus mai állása. (TermTudKözl. 1910. évf. 105—127 l.)
- Lajos: Az élettudomány bibliája. Darwin szül. 100 éves évfordulójára. (TermTudKözl. 1909. évf. 201—218 l.)
- Olasz Péter S. J.:** A darwinizmus multja és jelene. (Pásztortüz. 1925. évf. 219—221 l.)
- Osováth Kálmán:** Darwin és a darwinisták. [Pfenningsdorf nyomán.] (ProtSzle. 1909. évf. 124—137 l.)
- Palágyi Menyhért:** Darwinisták és antidarwinisták. (MFigy. 1911. évf. 3. köt. 373—388 l.)
- Plotz Bonifác:** Glosszák a darwinizmushoz. (MKultúra. 1913. évf. 1. köt. 20—32, 75—80 l.)
- Rácz Lajos:** Két angol darwinista. (ProtSzle. 1901. évf. 102—114 l.)
- Sándor Tamás:** Darwin élete és művei. (Népmív. 1909. évf. 1. köt. 103—125 l.)
- Schneiger Lázár:** A neodarwinizmus. (MultJövő. 1912. évf. 149—151, 209—210, 249—251 l.)
- Demokritos:**
- Bartók György:** Demokritos tana az erkölcsi értékről. (Csengery- emlékkönyv. 79—91 l.)
- Nagy József:** Democritus. (Uránia. 1908. évf. 115—118 l.)
- Descartes, René:**
- Alexander Bernát:** Descartes élete. — Descartes rendszere. — Descartes mint természettudós. (Descartes. FilITára. 1. köt. 151—180 l.)
- Dingha Sándor:** Descartes erkölcs-tana. [Die Ethik des Descartes.] (Pozsonyi áll. főreáliskola 1901—1902. évi ért. 3—11 l. Klny. is.)
- Ellend József:** Descartes mechanikájának alaptételei. [Die Grundsätze der Cartesianschen Mechanik.] (Ath. 1904. évf. 416—437, 503—528 l. Klny. is.)
- Ellend József:** Descartes világrendszere. (Ath. 1912. évf. 2—3. f. 111—128 l.)
- Laóók Sándor:** A természetes világgosság fogalma Cartesius filozófiájában. [Der Begriff der natürlichen Klarheit in der Cartesianischen Philosophie.] Bp., 1915. Franklin. 26 l.
- Nagy József:** Descartes logikája. (Ath. 1916. évf. 425—437 l.)
- Dewey, John:**
- Osorai Frigyes:** John Dewey. (Népmív. 1911. évf. 1. köt. 241—251 l.)
- Diderot, Denis:**
- König Gyula:** Diderot. (VasUjs. 1913. évf. 876. l.)
- Nagy József B.:** Diderot pedagógiája. [Die Pädagogik Diderots.] (MPaed. 1914. évf. 205—219, 269—286 l. Klny. is.)
- Rácz Lajos:** Diderot. (Ath. 1914. évf. 1. f. 97—110 l.)
- Lajos: Diderot és philosophiája. 1. Diderot vál. filoz. művei. I—II. 3. Diderot-tanulmányok. (ErdMúz. 1901. évf. 166—170 l.)
- Dilthey, Wilhelm:**
- Fogarasi Béla:** Dilthey Wilhelm, Ethica. (Ath. 1915. évf. 155—156 l.)
- Kornis Gyula:** Dilthey történelem-elmélete. [Die Geschichtstheorie D.'s.] (TörtSzle. 1912. évf. 481—527 l.)
- U. a. Bp., 1913. Kókai biz. 47 l.
- Kozó János:** Dilthey. (Napkelet. 1925. évf. 6. köt. 185—186 l.)
- Lám Frigyes:** Dilthey, Das Erlebnis und die Dichtung. (EgyPhilKözl. 1908. évf. 636—638 l.)
- Lukács G[yörgy]:** Wilhelm Dilthey. (Szellem. 1911. évf. 253. l.)
- Nagy József:** Dilthey, Das Erlebnis und die Dichtung. (KathSzle. 1911. évf. 545—547 l.)
- Sas Andor:** Dilthey Wilhelm, Weltanschauung und Analyse des Menschen seit Renaissance und Reformation. (Ath. 1915. évf. 484—486 l.)
- Dosztojevszkij, Mih. Tiv.:**
- Kozári Gyula:** Dosztojevszki. (Kozári: Emberi okmányok. 277—283 l.)
- Mereskovszki:** Dosztojevszki. (Mereskovszki: Örök útítársaink. 290—323 l.)

Driesch, Hans :

Péterfi Tibor: Jegyzetek Driesch filozófiájához. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 576—588 l.)

Duns Scotus :

Trikál József: Duns Scot. (Relig. 1908. évf. 322—323, 339—341, 356—358, 372—374, 389—390 l.)

— József: Duns Scotus és a „Két-féle igazság“. [Duns Scotus und die zwiefache Wahrheit.] (MFT-Közl. 1909. évf. 20—30 l. Klny. is.)

— József: Duns Scotus voluntarizmus. Tekintettel a modern voluntarizmusra. [Der Voluntarismus des Duns Scotus. Mit Rücksicht auf den modernen Voluntarismus.] Bp., 1907. Pátia. 50 l.

Durán Prófiát :

Go'dberger Izidor: Durán polemiája az iszlám ellen. [Duráns Polemie gegen den Islam.] Bp., 1901. Aethnaeum. 85 l.

Durkheim, Émile :

Bolgár Elek: Durkheim szociológiája. (HuszSzáz. 1918. évf. 37. köt. 257—273 l.)

— Elek: Durkheim tanainak ismeretelméleti alapja. (Ath. 1918. évf. 136—153 l.)

— Elek: Émile Durkheim. (1858—1917.) (HuszSzáz. 1918. évf. 37. köt. 35—38 l.)

Fogarasi Béla: Durkheim, A sociologia módszere. Ford. Balla Antal. (Tört. Szle. 1917. évf. 354—355 l.)

Solymossy Sándor: Durkheim, A szociológia módszere. Ford. Balla Antal. (NemzNőnev. 1917. évf. 110—113 l.)

Vályi Bódog: Durkheim szociológiája. (MTársTudSzle. 1908. évf. 211—224 l.)

Eckehart Meister :

Szelényi Ödön: Eckehart mester élete és tanítása. [Leben u. Lehren des Meisters Eckehart.] (TheolSzakl. 1913. évf. 63—110 l. Klny. is.)

— Ödön: Újabb Eckehart-irodalom. (Ath. 1915. évf. 148—151 l.)

Einstein, Albert :

Beke Manó: Az Einstein-féle elmélet. (Nyugat. 1922. évf. 1. köt. 13—27 l.)

Fenyvesi Andor: Einstein relativitási elméletének lényegéről és jelentőségéről. [Über den Sinn u. die Bedeutung der Relativitätstheorie Einsteins.] Debrecen, 1921. Hegedüs és Sándor. 16 l.

Lendvai Rezső: Einstein veszedelmes tévedései. (KathSzle. 1920. évf. 337—341 l.)

Mađary Károly: A. Einstein, E. H. Schmitt und das Ende der „Philosophie“. Versuch einer Synthese. Berlin, 1921. Alberti Verl. Bp., Rózsavölgyi biz. 96 l.

Olasz Péter: Einstein contra Kant? (Pásztortüz. 1925. évf. 275 l.)

— Péter: Einstein, A különleges és általános relativitás elmélete. (M-Kultúra. 1921. évf. 302—303 l.)

— Péter: Einstein elmélete és a Kant-féle kriticizmus. (Pótfüz-TermTudKözl. 1922. évf. 74—75 l.)

— Péter: Einstein relativitásának bírálata. (TermTudKözl. 1920. évf. 375—378 l.)

Ortway Rudolf: A. Einstein, Az általános relativitás elméletének alapvonalai. (MathPhysLapok. 1916. évf. 147—154 l.)

Pécsi Gusztáv: Einstein relativitási elméletének bírálata. [Kritik über Einsteins Relativitätstheorie.] Bp., 1923. Szent István-Társ. 76 l.

Schmidt Harry: A relativitás tanának világszemlélete. Einstein relativitáselmélete. [Das Weltbild der Relativitätstheorie.] Ford. Sztróky Kálmán. Bp., [1921.] Révai. VII, 123 l.

Szende Pál: Az Einstein-féle elmélet történeti jelentősége. (Nyugat. 1922. évf. 1. köt. 117—125 l.)

Tihanyi Márkus: Einstein viszonylagosság elmélete és a keresztény világnézet. (KathSzle. 1921. évf. 357—367 l.)

Trikál József: Einstein elmélete bölcseleti szempontból. (Relig. 1925. évf. 131—161 l.)

— József: Einstein elméletének hatása korunkra. (Relig. 1925. évf. 49—65 l.)

Emerson, Ralph Waldo :

Péterfy Jenő: Emerson. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 400—412 l.)

Róza Dezső: Ralph Waldo Emerson. (MTársTudSzle. 1912. évf. 455—467 l.)

- T[ankó] B[éla]*: Emerson Ralph Waldo, Essayk. (ProtSzle. 1925. évf. 489—490 l.)
- [*] Emerson, Ralph Waldo.* (MFT-Közl. 1907. évf. 193—204 l.)
- Euklides** (a matematikus):
Guttman Mihály: Euclides elveszett munkájának héber nyelven fennmaradt töredékei. (MZsidóSzle. 1903. évf. 14—37, 121—136 l.)
- Engels, Friedrich**:
Kautsky, Karl: Friedrich Engels. Ford. Mónus Illés. (Szoc. 1925. évf. 432—438 l.)
- Epikuros**:
Husztai József: Epikuros etikája. [Die Ethik des E.] (Ath. 1921. évf. 5—26 l.)
 — József: Menander és Epikuros. (EgyPhilKözl. 1911. évf. 644—658, 730—747 l. Klny. is.)
- Varsányi Mátyás*: Epikuros etikája. [Die Ethik des E.] Bp., 1916. May ny. 64 l.
- Erasmus**:
Péter János: Erasmus iskolai könyvei. (MPaed. 1904. évf. 406—418, 479—492 l.)
 — János: Erasmus nevelési eszméi. [Die pädagogischen Ideen des Erasmus.] (Gyulafehérvári főgimn. 1910—11. évi ért. 3—89 l. Klny. is.)
- Eucken, Rudolf**:
Fenyvesi Andor: Eucken Rudolf és a szocialista veszedelem. (Szoc. 1925. évf. 453—456 l.)
Kiss Albin: Eucken idealizmusa. (MKultúra. 1915. évf. 1. köt. 252—260 l.)
Kristóf György: R. Eucken, Einführung in eine Philosophie des Geisteslebens. (ProtSzle. 1911. évf. 270—271 l.)
Ms: Eucken, Az élet értelme és értéke. Ford. Schöppin Aladár. (ProtSzle. 1915. évf. 81—84 l.)
Nyisztor Zoltán: Eucken Rudolf életbölcselete. (Relig. 1919. évf. 36—47 l.)
 — Zoltán: Eucken vallásbölcseletének alapvető elemei. (Relig. 1917. évf. 284—304 l.)
Pröhle Károly: Eucken Rudolf életfilozófiája. (Ath. 1918. évf. 204—215, 266—286 l.)
- Szelényi Ödön*: Eucken filozófiájának hatása a német pedagógiára. (MPaed. 1913. évf. 483—491 l.)
 — Ödön: R. Eucken, Hauptprobleme der Religionsphilosophie der Gegenwart. (MFTKözl. 1914. évf. 240—243 l.)
Sz[lávik] M[átyás]: Eucken, Beiträge z. Einführung in die Geschichte der Philosophie. (ProtSzle. 1906. évf. 427—430 l.)
 — Mátyás: Eucken, Beiträge zur Einführung in die Geschichte der Philosophie. (Ath. 1908. évf. 378—389 l.)
 — Mátyás: Eucken bölcseleti tanulmányai. (ErdMúz. 1903. évf. 581—585 l.)
 — Mátyás: Eucken, R., Der Kampf um einen geistigen Lebensinhalt. (ProtSzle. 1925. évf. 490—491 l.)
 — Mátyás: Eucken Rudolf, Lebenserinnerungen. (ProtSzle. 1925. évf. 706—708 l.)
 — Mátyás: R. Eucken, Die Lebensanschauungen der grossen Denker. (Ath. 1903. évf. 623—631 l.)
- Tiefenthaler József*: Rudolf Eucken, Lebenserinnerungen. (KathSzle. 1923. évf. 253—254 l.)
- Tüdös István*: Eucken, Der Wahrheitsgehalt der Religion. (ProtSzle. 1902. évf. 463—466 l.)
- Vári Albert*: R. Eucken, Az élet értelme és értéke. Ford. Schöppin Aladár. (KerMagv. 1915. évf. 329—346 l.)
- Feuerbach, Ludwig**:
Engels Frigyes: Feuerbach és a klasszikus német filozófia lezárulása. (Szoc. 1923. évf. 164—170, 210—216, 252—257, 293—300, 368—374 l.)
- Fichte, Joh. Gottl.**:
Bolyai Elek: Fichte. (UjÉlet. 1914. évf. 126—133 l.)
b-y: Fichte. (ProtSzle. 1914. évf. 131—133 l.)
- Fichte*. Az író. Ford. Boromissza Jenő. Székesfehérvár, 1908. Eggenberger. 15 l.
- Rácz Lajos*: A filozófia a nemzeti eszme szolgálatában. Fichte és az ő beszédei a német nemzethez. (SárospRefLapok. 1914. évf. 98—100, 106—107, 114—115, 122—123 l.)

- Rácz Lajos:** Fichte és a tudomány szabadsága. [Fichte u. die Freiheit d. Wissenschaft.] (BpSzle. 1902. évf. 109. köt. 337—367 l.)
- Sas Andor:** Fichte. (Szabadgond. 1914. évf. 77—82 l.)
- Szelényi Ödön:** Fichte mint pedagógus. (MPaed. 1914. évf. 263—269 l.)
- **Ödön:** Fichte vallásfilozófiai fejlődése némi tanulságul napjaink filozofálására. [Fichtes religions-philosophische Entwicklung mit Bezug auf die Philosophie unserer Zeit.] Pozsony, 1915. Wigand. 32 l.
- Tankó Béla:** Fichte. (ProtSzle. 1914. évf. 141—150 l.)
- Varjas Sándor:** Johann Gottlieb Fichte. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 218—221 l.)
- Fischer, Kuno:**
- Rácz Lajos:** Fischer Kuno. (Sárosp-RefLapok. 1907. évf. 335—336 l.)
- Foerster, Friedrich Wilhelm:**
- Arendt Endre:** Erkölcsi nevelés a családban. Dr. Fr. W. Foerster „Jugendlehre“ c. könyvének ismertetése. Szemelvények belőle. (Nagykárolyi kath. főgimn. 1907—8. évi ért. 3—46 l.)
- Kühár Flóris:** Foerster pedagógiájának bírálata katolikus szempontból. (MKultúra. 1924. évf. 193—204 l.)
- **Flóris:** Foerster-kultusz és katolikus nevelés. (MKultúra. 1923. évf. 65—69 l.)
- Forel, August:**
- Sum:** Gondolatok Forel Ágostnak a szexuális etikáról tartott előadásához. [Gedanken zu August Forels Vortrag über die sexuelle Ethik.] Bp., 1906. Ráth Mór biz. 16 l.
- France, Anatole:**
- Fereneci Sándor:** Anatole France mint analitikus. (HuszSzáz. 1911. évf. 24. köt. 151—157 l.)
- Péter Géza:** Anatole France filozófiája. (Szoc. 1924. évf. 447—450 l.)
- Francé, Raoul Heinrich:**
- Szirmay Ernő:** A tudomány értékéről. Könyvismertetés meg bírálat Wert d. Wissenschaft c. művéről. (KathSzle. 1903. évf. 997—1014 l.)
- Fröbel, Friedrich:**
- Kenyeres Elemér:** Fröbel gyermekismerete. [Fröbels Kenntnis der Kindesnatur.] Pécs, 1925. Dunántúl. 81 l.
- Fröbes, Josef:**
- Szarvas Miklós:** Josef Fröbes, Lehrbuch der experimentellen Psychologie. (Relig. 1916. évf. 51—53 l.)
- Galilei, Galileo:**
- Lukcsics József:** Mende-mondák Galileiről. (Relig. 1910. évf. 550—552, 566—569, 583—585, 598—600 l.)
- Molnár László:** Galilei. (Szabadgond. 1914. évf. 73—77 l.)
- Galton, Francis:**
- Fülöp Zsigmond:** Francis Galton. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 335—336 l.)
- Gandhi, Mahatma:**
- Baktay Ervin:** Gandhi. (KeletNépe. 1925. évf. 3—4. sz. 31—37 l.)
- **Ervin:** Gandhi világhíressége. (Genius. 1924. évf. II. 11—15 l.)
- Kepes Ferenc:** Gandhi. Bp., 1925. Eckstein. 10 l.
- Gerson, Johannes Charlier:**
- Tomcsányi Lajos S. J.:** Gerson a tudomány ítélszéke előtt. (Budapesti Angol Kisasszonyok tanítónékezőint. 1906—7. évi ért. 5—11 l.)
- Geyser, Josef:**
- Enyevári Jenő:** Josef Geyser, Grundlagen der Logik und Erkenntnis. (Áth. 1911. évf. 3. sz. 88—95 l.)
- Giddings, Franklin Henry:**
- Eugenius:** Giddings szociológiája. (MEgyetSze. 1901. évf. 45—47 l.)
- Goethe, Johann Wolfgang von:**
- Altai Rezső:** Goethe neveléstani elvei. (Nemzlsk. 1908. évf. 19. sz.)
- Bitzó Sarolta:** Goethe pedagógiai eszméi Wahlverwandschaften c. regényében. (Uránia. 1912. évf. 11—16 l.)
- Erényi Gusztáv:** A „Faust“ filozófiája. Szemelvények egy nagyobb tanulmányból. [Die Philosophie des „Faust“.] Bp., 1911. Globus. 64 l.
- Fogarasi Béla:** Friedrich Gundolf, Goethe. (EgyPhilKözl. 1917. évf. 582—584 l.)

- Hegedüs István:** Goethe és a Prometheus-monda. (Alexander-émlékkönyv. 297—304 l.)
- Kutasi Elemér:** Goethe világfelfogása. (Szabadgond. 1911. évf. 63—98 l.)
- Meresskovszki:** Goethe. (Meresskovszki: Örök útítársaink. 207—227 l.)
- Meszlény Richárd:** Gundolf Goethe-könyve. (BpSzle. 1917. évf. 172. köt. 143—150 l.)
- [Turóczi]-Trostler József:** Goethe mint természettudós. (TermTudFüz. 1915. évf. 1—38 l.)
- József: Goethe és a Wilhelm Meister ősalakja. (UjÉlet. 1912. évf. 3. köt. 203—221 l.)
- Wildner Ödön:** Goethe és a mai ember. [Goethe und der heutige Mensch.] (UjÉlet. 1913. évf. 849—864 l.)
- U. a. Bp., 1913. Rózsavölgyi és Tsa biz. 18 l. (Uj Élet Könyvtára. 4. sz.)
- Gomperz, Theodor:**
- Sebestyén Károly:** Gomperz Theodor, Griechische Denker. 2. Bd. (Ath. 1902. évf. 533—549 l.)
- Gourd, Jean Jacques:**
- Molnár Jenő:** Gourd J. J. vallásfilozófiája. [Gourds Religionsphilosophie.] (RefSzle. 1913. évf. 251—253, 266—269, 284—288, 295—302 l.)
- U. a. Marosvásárhely, 1915. Benkő. 93, 3 l.
- Gumplowicz, Ludwig:**
- Lánczi Jenő:** Ludwig Gumplowicz. (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 245—259 l.)
- Guyau, Jean Marie:**
- Pekár Károly:** Művészet és társadalom Guyau szerint. (HuszSzáz. 1901. évf. 3. köt. 407—419 l.)
- Róza Dezsőné:** Guyau, mint pedagógus. (Népműv. 1916. évf. 166—168 l.)
- Hall, Stanley:**
- Pekár Károly:** Érzeteink osztályozása Hall szerint. (Ath. 1905. évf. 349—351 l.)
- [X]:** A modern gyermek, mint fajprobléma. (Népműv. 1910. évf. 2. köt. 143—147 l.)
- Hartmann, Eduard:**
- Böszörményi Nándor:** Hartmann peszsimizmusának alkonya. (ProtSzle 1911. évf. 31—36 l.)
- Madarász István:** Hartmann Ede transcendentalis realizmusa. (Relig. 1912. évf. 370—371, 385—386 l.)
- Szelényi Ödön:** Hartmann Ede vallásbölcselete. (TheolSzakl. 1915. évf. 266—281 l.)
- Häckel, Ernst:**
- Bozóky Endre:** A Häckel-Chwolson-féle vita. (MFTKözl. 1903. évf. 134—148 l.)
- Kacsóh Pongrácz:** A természettudományok és Häckel Ernő. (MFIGy. 1912. évf. 1. köt. 45—56 l.)
- Kammerer Paul:** Ernst Häckel. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 137—150 l.)
- Kárpáthy Adorján:** Häckel. (Aurora. 1920. évf. 20—21. sz. 58—64 l.)
- Kozári Gyula:** Häckel és Weber. (Kozári: Emberi okmányok. 71—83 l.)
- Madarász István:** Häckel életelmélete. (Relig. 1912. évf. 547—550 l.)
- István: Häckel Ernő monizmusának rendszere. (Relig. 1914. évf. 823—837 l. — 1915. évf. 17—36, 177—194, 262—279 l.)
- István: Häckel monizmusának gyakorlati következtetései. (Relig. 1915. évf. 722—747 l.)
- István: Häckel, Ernst, Der Monismus. (Relig. 1912. évf. 63—64 l.)
- István: Materializmus vagy pantheismus-e Häckel monizmus? (Relig. 1913. évf. 115—117, 139—140 l.)
- Péterfy Tibor:** Häckel. (HuszSzáz. 1902. évf. 291—317 l. Klny. is.)
- Pongrácz Sándor:** Megemlékezés Häckel Ernőről. (TermTudKözl. 1921. évf. 321—327 l.)
- Rácz Lajos:** Häckel philosophiája. (BpSzle. 1903. évf. 114. köt. 161—189, 349—380 l.)
- Tichy Sándor:** Az őslénytan és a haeckelizmus. (Relig. 1910. évf. 673—675 l.)
- Trikál József:** Kristálylélek. (Relig. 1918. évf. 607—622 l.)
- Hebbel, Friedrich:**
- Bauer Herbert:** Hebbel Frigyes pantragizmusa mint a romantikus világnézet eredménye. [Der Pantragismus Hebbels als Resultat der

romantischen Weltanschauung.] (EgyPhilKözl. 1909. évf. 41—55, 132—139 l. Klny. is.)

Hegel, G. Fr. W.:

Fogarasi Béla: Georg Lasson, Was heisst Hegelianismus? (Ath. 1917. évf. 101—102 l.)

Sas Andor: „Hegels erstes System.“ Hrg. v. H. Ehrenberg—H. Link. (Ath. 1916. évf. 76—79 l.)

— Andor: Hegel hazánkról. (Ath. 1917. évf. 358—365 l.)

Simon József Sándor: Hegel természetfilozófiai rendszere. [Das System der Naturphilosophie Hegels.] (Ath. 1906. évf. 63—80, 188—205 l. Klny. is.)

Heinse, Joh. Jak. Wilh.:

Weisskopf Lenke: J. J. W. Heinse mint esztétikus. [Heinse als Ästhet.] Bp., 1913. Világosság kny. 38, 1 l.

Helvetius, Claude Adrien:

Füniczy Ernő: Helvetius paedagogiája. [Die Pädagogik des Helvetius.] (MFTKözl. 1914. évf. 225—256 l. Klny. is.)

Rácz Lajos: Helvétius. (Ath. 1917. évf. 40—51 l.)

Herakleitos:

Förster Aurél: Herakleitos kozmologiája. Kivonat székfoglaló értekezéséből. (AkadÉrt. 1922. évf. 217—218 l.)

Kerényi Károly: Herakleitos és a görög filozófia eredete. (Ath. 1924. évf. 4—6. f. 11—34 l.)

Kövendi Dénes: Az ephesosi Herakleitos. (EgyPhilKözl. 1918. évf. 115—127, 401—418 l.)

Sebestyén Károly: Herakleitos. (Ath. 1917. évf. 129—159 l.)

Herbart, Joh. Friedr.:

Gockler Lajos: Herbart erkölcstana. [Die Ethik Herbarts.] (ÚjÉlet. 1915. évf. 25—37, 93—100 l. Klny. is.)

— Lajos: Herbart fejlődése. (ÚjÉlet. 1913. évf. 74—88 l.)

— Lajos: Herbart lélektana. (ÚjÉlet. 1915. évf. 257—270, 346—358 l.)

Schneller István: Herbart pedagógikájának alapjai és a személyiség elve. (MPaed. 1914. évf. 472—485 l.)

Székelly György: Herbart etikája és eszthetikája. (SárospFüz. 1904. évf. 96—103, 174—178 l.)

Herder, Joh. Gottfr.:

Fallenbüchl Ferenc: Herder nevelési elvei. [Die pädagogischen Prinzipien Herders.] Nagyszombat, 1901. Winter Zsigmond. 40 l.

Hieronymus:

Wéber Pál: Szent Jeromos tana az emberi lélek eredetéről. (Relig. 1914. évf. 552—557 l.)

Hippokrates:

Hornyánszky Gyula: A Hippokratesi Gyűjtemény ismeretana és logikája. (MFTKözl. 1910. évf. 161—178 l.)

— Gyula: Hippokrates milieuelmélete. (BpSzle. 1909. évf. 139. köt. 373—388 l.; 140. köt. 47—76 l.)

— U. a. Részlet 1909. január 4-iki előadásából. (AkadÉrt. 1909. évf. 51—58 l.)

Hobbes, Thomas:

Balla Antal: Hobbes és az újkori absolutizmus. [Hobbes und der neuzeitliche Absolutismus.] (Ath. 1911. évf. 1. f. 1—61 l. Klny. is.)

Horatius Flaccus, Quintus:

Braun Soma: Horatius philosophiájáról. (Ath. 1913. évf. 3. f. 60—85 l. Klny. is.)

Höfding, Harald:

Pauler Ákos: Höfding, Harald, Philosophische Probleme. (Ath. 1904. évf. 151—156 l.)

Hufeland, Christ. Wilh.:

Szász Béla: Hufeland az orvos. (Szász: Az emberiség jóltevői. I. 3—43 l.) Bp., 1908. Hornyánszky.

Humboldt, Wilhelm von:

Trócsányi Dezső: Humboldt Vilmos nyelvölcselete. [Die Sprachphilosophie Wilh. v. Humboldts.] Bp., 1914. Pfeifer. 62 l. (Német filológiai dolgozatok. 11. köt.)

Hume, David:

Alexander Bernát: Vizsgálódás az emberi értelemről c. mű taglalása. Hume: Vizsgálódás az emberi értelemről. (FillTára. 3. 149—182 l.)

Gopcsa Endre: Hume véleménye az ok és okozat között való viszonyról. (BölcsFt. 1906. évf. 1—28 l.)

- Husserl, Edmund:**
Enyvrári Jenő: Husserl tisztá phäno-
 nomenológiája és a phänomeno-
 logiai módszer. (Ath. 1913. évf.
 4. f. 1—57 l.)
 — Jenő: Husserl, Edmund, Logische
 Untersuchungen. (Ath. 1914. évf.
 4. f. 74—76 l.)
- Hypatia:**
Besskó Jenő: Hypatia és az alexand-
 riai iskola. (Szolnoki áll. főgimn.
 1901—2. évi ért. 3—29 l.)
- Isokrates:**
Kürmán Mór: A műveltség első theo-
 retikusa. Isokrates. (Közműv. 1914.
 évf. 1—2. sz. 9—16 l.)
- Jacobi, Friedr. Heinr.:**
Varga Béla: Jacobi Henrik Frigyes.
 (Ath. 1911. évf. 4. f. 36—83 l.
 Klny. is.)
- James, William:**
Ányos István: W. James, A plura-
 listic universe. (MFTKözl. 1910.
 évf. 209—211 l.)
Bihari Ferenc: W. James, Lélek-
 tani előadások tanítók számára.
 Ford. Ozorai Frigyes. (MPaed.
 1909. évf. 647—649 l.)
Dienes Valéria: William James. (Husz-
 Száz. 1910. évf. 22. köt. 353—370 l.)
Flourmay Th.: William James filozó-
 fiája. Ford. Molnár Jenő és Mura-
 közgy Gyula. Bp., 1917. Magyar
 evang. keresztyén diákszöv. kiadó
 váll. 195 l.)
Kornis Gyula: William James. (Nép-
 műv. 1910. évf. 2. köt. 385—
 391 l.)
 — Gyula: William James, Psycho-
 logie. (Ath. 1909. évf. 460—463 l.)
Kovács János: Lélektanilag igazolt
 önnvelési elvek James alapján.
 (Erzsébetvárosi áll. főgimn. 1914—
 15. évi ért. 3—12 l.)
Láncki Jenő: William James. (Nyugat.
 1910. évf. 2. köt. 1312—1315 l.)
Medveczky Frigyes: In memoriam.
 W. James ... Elnöki megnyitó
 beszéd. (MFTKözl. 1910. évf. 270—
 276 l.)
Szabó Dezső: Jamest olvasom. Prag-
 matizmus és vizsgáztatás. (Nyugat.
 1912. évf. 2. köt. 721—723 l.)
Szántó Hugó: James pragmatizmusa.
 (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 477—
 488 l.)
- Trikál József:* William James böl-
 cselete. (HittudFt. 1912. évf. 491—
 531, 699—783 l. Klny. is.)
- [X]: William James és a szuggesztív
 nevelés. (Népműv. 1910. évf. 2.
 köt. 5—10 l.)
- Janet, Pierre:**
Juhász László: Janet spiritualizmusa.
 [Der Spiritualismus J.'s.] Filozófiai
 monografia. Bp., 1903. Kókai Lajos
 biz. 283 l.)
Pauler Ákos: Janet, Pierre, Les ob-
 sessions et la psychasthenie. (Ath.
 1904. évf. 146—151 l.)
- Jevons, William Stanley:**
Bihari Ferenc: Jevons, A logika ele-
 mei. (MPaed. 1911. évf. 500—501 l.)
- Krausz Jakab:* Jevons, A logika ele-
 mei. Ford. Kelemen Ignác. (Polg-
 IskKözl. 1911. évf. 249—252 l.)
- Jodl, Friedrich:**
Rácz Lajos: Jodl, Friedrich, Ge-
 schichte der Ethik als philosophi-
 scher Wissenschaft. (Ath. 1913. évf.
 4. f. 114—116 l.)
- Joel, Karl:**
Kerényi Károly: Karl Joel, Geschichte
 der antiken Philosophie. (Egy-
 PhilKözl. 1923. évf. 222—224 l.)
- Tankó Béla:* K. Joel, Die philosophi-
 sche Krisis der Gegenwart. (MFT-
 Közl. 1914. évf. 225—236 l.)
- József ben Jehuda Ibn Aknin:**
Enten Manó: József Ben Jehuda Ibn
 Aknin Széfer Hammuszarja. Bp.,
 1909. Márkus Samu. XXII, 16 l.)
- Kálvin János:**
Antal Géza: Kálvin mint paedagogus
 és iskolaalapító. (Emlékezés Kálvin-
 ról. A reformátor születésének 400
 éves évfordulójára. 197—227 l.)
- Bartók György:* Kálvin mint nevelő.
 [Kálvin als Erzieher.] (Nagyenyedi
 reform. Bethlen-kollegium 1908—9.
 évi ért. 25—40 l. Klny. is.)
 — György: Kálvin mint paedagogus.
 (ProtSzle. 1909. évf. 168—182 l.)
- Doumergue Emil:* Kálvin aszketiz-
 musa és intellektualizmusa. Ford.
 Révész Imre. (RefSzle. 1910. évf.
 221—224, 240—243, 286—287,
 302—304, 317—319, 361—362 l.)
- Kacsóh Lajos:* Kálvin politikai-tár-
 sadalmi téren. [Kalvins politisch-

- szociale Bedeutung.] Kunszentmiklós, 1911. Schwarcz L. 78 l.
- Kuyper** Ábrahám: A kálvinizmus lényege. Ford. Csűrös József, Czeglédi Sándor. A fordítást átnézte és bevezetéssel ellátta Sebestyén Jenő. Bp., 1914. Kóka biz. XI, 266 l. (A Kálvin-Szövetség kiadványai. 14. sz.)
- Márk Ferenc**: A genfi főiskola és Kálvin pedagógiai rendszere. (ProtSzle 1907. évf. 65—76 l.)
- Nagy Károly**: Kalvin mint dogmatikus és etikus. (Emlékezés Kálvinról. A reformátor születésének 400-ik évfordulójára. 115—194 l.)
- Váry Albert**: A calvinizmus. (KerMagv. 1904. évf. 121—132, 177—191, 293—306 l.)
- Kant, Immanuel**:
- Alexander Bernát**: Kantiana. (BpSzle. 1904. évf. 119. köt. 127—143 l.)
- Anyos István**: Kant kriticismusa és a modern értékelmélet. [Kants Kritizismus und die moderne Werttheorie.] (MFTKözl. 1911. évf. 173—195 l. Klny. is.)
- Babits Mihály**: Kant és az örök béke. (Nyugat. 1918. évf. 2. köt. 247—256 l.)
- Bárany Gerő**: Kant Immanuel. Halálának századik évfordulójára. (ErdMúz. 1904. évf. 97—116 l. Klny. is.)
- U. a. (Uránia. 1904. évf. 97—103 l.)
- U. a. (Bárany: Philosophiai essayk. 19—37 l.)
- Bartók György**: Kant. Kolozsvár, 1925. Bp., Studium. 121, 2 l.
- György: Kant emlékezete. (Ath. 1924. évf. 4—6. f. 2—10 l.)
- György: Kant és a protestantizmus. (ProtSzle. 1924. évf. 277—284 l.)
- Enyevári Jenő**: A productiv (transcendentális) képzeterő viszonya a transcendentális apperceptióhoz a tiszta ész kritikájában. [Das Verhältnis des produktiven (transcendentalen) Vorstellungsvermögens zur transcendentalen Apperception in der Kritik der reinen Vernunft.] (Ath. 1906. évf. 297—309, 436—448 l. Klny. is.)
- Jenő: Egy érdekes „Kant-szótár”-ról. (Ath. 1908. évf. 390—392 l.)
- Hegedűs József**: Kant és a világbéke. (MJogiSzle. 1922. évf. 378—381 l.)
- Herczeg Emma**: Kant teleológiája. [Die Teleologie Kants.] Bp., 1905. Pesti kny. 43, 2 l.
- Hevesi Simon**: Kant Immanuel. (M-ZsidóSzle. 1924. évf. 53—68, 97—113 l. — 1925. évf. 1—25 l.)
- Kecskeméti Pál**: Az idealizmus útjai: Kant. (Symposion. 1925. évf. 12—92 l.)
- Kiss János**: Kant emléknapiján. [Zum Gedächtnis Kants.] (BölcsFt. 1904. évf. 169—183 l.)
- U. a. Bp., 1904. Athenaeum. 17 l.
- K[ornis] Gy[ula]**: Kant. A tiszta ész kritikája. Ford. és magyarázta Alexander Bernát és Bánóczy József. (MKözépisk. 1912. évf. 552—554 l.)
- Makkai Sándor**: Kant. (ErdIrodSzle. 1924. évf. 203—207 l.)
- Moór Gyula**: Kant hatása a jogtudományra. (Jogáll. 1924. évf. 181—186 l.)
- Ortway Rudolf**: A tér és idő problémája Kantnál és az exakt tudományokban. (Ath. 1925. évf. 20—30 l.)
- Pauler Ákos**: Kant. (MFTKözl. 1904. évf. 11. f. 30—39 l.)
- Ákos: Elnöki megnyitó a M. Filoz. Társ. 1924 május 10-én Kant 200 éves születési fordulójára alkalmából tartott közgyűlésén. (Ath. 1924. évf. 4—6. f. 1. l.)
- Ákos: Kant. Ünnepi beszéd [a M. Tud. Akadémia Kant-ünnepén, 1924 április 28-án]. (AkadÉrt. 1924. évf. 98—108 l.)
- Ákos: Kant. (Napkelet. 1924. évf. 3. köt. 431—438 l.)
- Rác Lajos**: Kant és Swedenborg, a „szellemlátó”. (Napkelet. 1924. évf. 4. köt. 377—380 l.)
- Lajos: Kant Immanuel. (BpSzle. 1904. évf. 118. köt. 161—181 l.)
- Reinhold, Georg**: Kant bölcselete és a vallás. — után németből Kárpáti Győző. (KathSzle. 1924. évf. 334—338 l.)
- Rubinyi Mózes**: Kant és a nyelvtudomány. [Kant und die Sprachwissenschaft.] (Alexander-emlék-könyv. 571—575 l. Klny. is.)
- Schneller István**: Kant mint paedagógus. (1. rész. MPaed. 1924. évf. 7—13 l. — 2. rész. ProtSzle. 1924. évf. 285—293 l.)

- Schneller* István: Kant nevelési elméletéről. (Ath. 1903. évf. 109—122, 266—276, 441—460, 582—604 l.)
- Schwarzenbach* Vilmos: A Kant-féle és az aristotelesi keresztény ismeretelmélet. (Relig. 1910. évf. 257—260 l.)
- Staußinger*, Franz: Kant és a szocializmus. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 206—222 l.)
- Szabó* Aladár: Kant nevezetesebb gondolatai. (ProtSzle. 1904. évf. 133—142 l.)
- Szelényi* Ödön: Kant az örök békéről. (Népműv. 1915. évf. 892—895 l.)
- Tankó* Béla: A transcendentalismus filozófiai eszménye. (Ath. 1914. évf. 1. f. 83—96 l. — 2. f. 101—121 l.)
- Béla: Kant Immánuel. (ProtSzle. 1924. évf. 262—276 l.)
- Béla: Kant Immánuel születésének 200-ik évfordulójára. [Zur 200-jährigen Geburtsfeier Immanuel Kants.] Bp., 1924. Bethlen G. ny. 16 l.
- Béla: Kant vallásfilozófiája. [Die Religionsphilosophie Kants.] (Ath. 1915. évf. 375—400 l. 1916. évf. 43—64 l. Klny. is.)
- Béla: Kant vallástana. (TheolSzle. 1925. évf. 5—22 l.)
- Trival* József: Kant elmélete a metafizikáról. [Die Theorie Kants über die Metaphysik.] (Relig. 1909. évf. 281—283, 296—299 l.)
- József: Kant előtti bölcselkedés. (Relig. 1909. évf. 217—220 l.)
- József: Kant ismertetésének eredményei. (Relig. 1909. évf. 341—343 l.)
- József: Kant fenomenalizmusa. (Relig. 1909. évf. 266—268 l.)
- József: Kant szubjektívizmusa. (Relig. 1909. évf. 252—255 l.)
- József: Kant tudománybölcselete. (Relig. 1909. évf. 232—236 l.)
- József: Kant vallásbölcselete. (Relig. 1909. évf. 313—315 l.)
- Várkonyi* Hildebrand: Kant térelmélete. [Kants Raumtheorie.] (Ath. 1921. évf. 27—41 l.)
- Venetianer* Lajos: Kant és a zsidóság. (MzsidóSzle. 1904. évf. 264—276 l.)
- Ziegler*, Leopold: Kant és a metafizika, mint a transcendentális kategóriák tana. Ford. Ritoók Emma. (Szellem. 1911. évf. 215—232 l.)
- [*]: Az elpusztíthatatlan Kant. (BölcsFt. 1902. évf. 616—618 l.)
- [*]: Kant Immánuel. (VasUjs. 1904. évf. 117—118 l.)
- Kassner, Rudolf:**
- Lukács* György: Rudolf Kassner. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 733—741 l.)
- Kautsky, Karl:**
- Szabó* János: A hetvenéves Kautsky. (Szoc. 1924. évf. 425—434 l.)
- Kerschensteiner, Georg:**
- Weszely* Ödön: Kerschensteiner György. (ÚjElet. 1914. évf. 217—227 l.)
- Key, Ellen:**
- Lehr* Andor: Ellen Key nézetei a nevelésről. (Uránia. 1905. évf. 272—275 l.)
- Nádai* Pál: Ellen Key. (Népműv. 1908. évf. 1. köt. 481—489 l. 2. köt. 15—25 l.)
- Keyserling, Hermann Graf:**
- Szöllösy* Lajos: Egy philosophus útinaplója. [GrófKeyserling Hermann: Das Reisetagebuch eines Philosophen.] (BpSzle. 1921. évf. 185. köt. 92—96 l.)
- Pauler* Ákos: Keyserling gróf. (Napkelet. 1925. évf. 6. köt. 82—84 l.)
- Kidd, Benjamin:**
- Neumann* Jenő: Társadalmi evolúció. (MEgyetSzle. 1900—1. évf. 37—52 l.)
- Somló* Bódog: Kidd Benjámín áldarwinizmusa. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 29—37 l.)
- Kjellén, Rudolf:**
- Dékány* István: Kjellén államelmélete. (TársTud. 1923. évf. 355—366 l.)
- Kohler, Josef:**
- Meszlény* Artur: Kohler jogbölcselete. (JogtudKözl. 1924. évf. 65—66 l.)
- Konfucius:**
- Ágner* Lajos: Confucius, Ta-Hio. Nagy tudomány. (Jászberényi kath. főgimn. 1905—6. évi ért. 19—45 l.)
- Szelényi* Ödön: Krisztus és Konfucse. (TheolSzakl. 1910. évf. 241—252 l.)

- Kuntze, Friedrich:**
Enyevári Jenő: Kritikai tan az objectivitásról. Egy új ismeretelméleti munka. (Ath. 1907. évf. 395—409 l.)
- Külpe, Oswald:**
Amos István: O. Külpe. Die Realisierung. (MFTKözl. 1914. évf. 132—136 l.)
Fogarasi Béla: Oswald Külpe. Zur Kategorienlehre. (Ath. 1917. évf. 60—62 l.)
Kornis Gyula: O. Külpe, Die Ethik und der Krieg. (Ath. 1915. évf. 135—141 l.)
- Labriola, Antonio:**
Vida Sándor: Labriola Antal. (Ath. 1908. évf. 220—234 l.)
- Lamarck, Jean:**
Francé Rezső: Lamarck elméletének hatása az újabb élettudományban. (PótfüzTermTudKözl. 1908. évf. 81—120 l.)
- Lamennais, Robert:**
Surányi János: Lamennais s a modern kor vezéreszméi. (KathSzle. 1901. évf. 335—349 l.)
- Lamprecht, Karl:**
Bodnár Zsigmond: Lamprecht Károly lipcsei egyetemi tanár úrnak. (Eszme. 1902. évf. 147—156 l.)
Dékány István: Lamprecht tanítása a historismusról. (Századok. 1917. évf. 260—265 l.)
Kepes Ernő: Lamprecht történetfilozófiája. [Lamprechts Geschichtsphilosophie.] (ÚjÉlet. 1913. évf. 292—302, 442—459, 556—575 l.)
 — U. a. Bp., 1913. Rózsavölgyi. 50 l. (Az Új Élet Könyvtára. 2. sz.)
Madzsar Imre: Lamprecht Károly történetelmélete. (Századok. 1908. évf. 481—539 l.)
Sas Andor: Lamprecht, Einführung in das historische Denken. (OKT-EgykÖzl. 1912—13. évf. 355—358 l.)
- Laoce:**
Stojits Iván: Laoce életbölcselete. (MFTKözl. 1906. évf. 197—214 l.)
- La Rochefoucauld, François:**
Dapsy Alice: La Rochefoucauld Mémoires-jai, különös tekintettel a Maximákra. [La Rochefoucaulds

- Mémoires, mit bes. Rücksicht a. d. Maximes.] Bp., 1912. Athenaeum. 113 l.)
- Lask, Emil:**
Szilasi Vilmos: Emil Lask. (Ath. 1915. évf. 298—306 l.)
- Lassalle, Ferdinand:**
Kunfi Zsigmond: Lassalle. (Szoc. 1913—15. évf. 145—153 l.)
Migray József: Lassalle történelmi jelentősége. (Szoc. 1925. évf. 180—185 l.)
Palágyi Menyhért: Lassalle és a szocialisták. (MFigy. 1913. évf. 1. köt. 254—267 l.)
- Lazarus, Moritz:**
Schweiger Lázár: Lazarus Moritz. Bp., é. n. Franklin. 22 l.
 — U. a. (MultJövő. 1914. évf. 276—278 l.)
Waldapfel János: A néplélektan alapítója. (BpSzle. 1907. évf. 129. köt. 101—112 l.)
- Le Bon, Gustave:**
Balla Antal: A collectiv psychologia. Le Bon. (Uránia. 1912. évf. 442—448 l.)
 — Antal: A tömegek lélektana. Le Bon. (UjMSzle. 1921. évf. 3. köt. 50—66 l.)
Benczelits Jázon: Az anyag és az erők fejlődéséről. (Gustave Le Bon, L'évolution de la matière. — L'évolution des forces.) (HuszSzáz. 1908. évf. 18. köt. 244—249 l.)
J.: A politika lélektana. (Gustave Le Bon: La psychologie politique et la défense sociale.) (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 114—116 l.)
J.: Az emberi fejlődés antiracionális tényezői. Gustave Le Bon: Les opinions et les croyances. (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 106—108 l.)
Kornis Gyula: Gustave Le Bon, Az igazságok élete. Ford. Benedek Marcell. (TársTud. 1921. évf. 279—283 l.)
Nagy József: Gustave Le Bon, Az igazságok élete. Ford. Benedek Marcell. (Ath. 1920. évf. 88—91 l.)
Pogány Béla M.: Gustave Le Bon. La psychologie du socialisme. (Nyugat. 1923. évf. 2. köt. 187—190 l.)
Szentmártoni Kálmán: G. Le Bon, A tömegek lélektana. (KerMagv. 1915. évf. 370—373 l.)

- Vaskó Balázs:** Gustave Le Bon, A tömegek lélektana. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 543—546 l.)
- **Balázs:** Le Bon társadalom-lélektani rendszere. [Le Bons sozial-psychologisches System.] (HuszSzáz. 1915. évf. 32. köt. 209—225 l.)
- U. a. Bp., 1915. Politzer. 21 l. (A HuszSzázKönyvtára. 57.)
- Leconte de Lisle:**
- Pászthory J.:** Leconte de Lisle eszményi socialismusa. (Ath. 1902. évf. 171—181 l.)
- Leibniz, Gottfried Wilhelm:**
- Alexander Bernát:** Leibniz. Előki megnyitó. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 3—8 l.)
- Czébely Domokos:** Leibniz. (HuszSzáz. 1917. évf. 35. köt. 53—54 l.)
- Dénes Lajos:** Esztétikai gondolatok és elemek Leibniz rendszerében. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 221—230 l.)
- Dienes Pál:** Leibniz logikai és matematikai eszméi. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 106—151 l.)
- Finkey Ferenc:** Leibniz jogbölcészeti és politikai eszméi. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 152—197 l.)
- Leibniz.** Halálának kétszázadik évfordulója alkalmából. [Leibniz. Zur 200 Feier seines Todes.] Alexander Bernát, Dénes Lajos, Dienes Pál, Finkey Ferenc stb. dolgozatai. Bp., 1917. Franklin. 315 l. (A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1.)
- Palágyi Menyhért:** Leibniz. (MFigy. 1917. évf. 2. köt. 177—186 l.)
- Pauler Ákos:** Leibniz metafizikája. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 9—40 l.)
- Polgár Gyula:** Leibniz három kiadatlan mystikus dialogusa. Közézeteszi Jean Baruzi. Revue de Métaphysique et de Morale. Janvier. 1905. (MFTKözl. 1905. évf. 16. f. 29—32 l.)
- Rácz Lajos:** G. W. Leibniz, Deutsche Schriften. (Ath. 1917. évf. 100—101 l.)
- Lajos: G. W. Leibniz, Deutsche Schriften. (EgyPhilKözl. 1917. évf. 243—245 l.)
- Lajos: Leibniz. (ProtSzle. 1916. évf. 604—624 l.)
- Rácz Lajos:** Leibniz egyénisége, fejlődése, filozófiája. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 251—283 l.)
- Lajos: Leibniz és Magyarország. (AkadÉrt. 1916. évf. 713—727 l.)
- U. a. (SárospReflapok. 1917. évf. 5—6, 11—12 l.)
- Lajos: Leibniz, Neue Abhandlungen über den menschlichen Verstand. (Ath. 1917. évf. 195—197 l.)
- Révész Géza:** Leibniz pszichológiája. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 41—105 l.)
- Tankó Béla:** Leibniz. (TheolSzakl. 1917. évf. 3—11 l. Klny. is.)
- Béla: Leibniz teológiája. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 198—220 l.)
- Vida Sándor:** Leibniz élete és bölcsészete. [Leibniz, sein Leben und seine Philosophie.] (Ath. 1905. évf. 443—455 l. — 1906. évf. 31—54, 157—170 l. — 1907. évf. 54—58 l.)
- U. a. (Leibniz: Értekezések. FilLTára. 20. köt. 7—60 l.)
- Sándor: Leibniz politikai és kulturális tevékenysége és hatása. (Leibniz. A M. Filoz. Társ. Könyvtára. 1. köt. 284—315 l.)
- Le Play, Frédéric:**
- Márki Hugó:** Le Play módszere. Bp., 1905. Pallas. 64 l. (Klny.: Ünnepi dolgozatok a társadalomtudományok köréből.)
- Leroux, Pierre:**
- Földes Béla:** Leroux és Pecqueur társadalom-bölcsészete. [Die Sozialphilosophie Leroux und Pecqueurs.] (MFTKözl. 1910. évf. 225—252 l. Klny. is.)
- Lessing, Gotth. Ephr.:**
- Edelényi Mihály:** Lessing viszonya a klasszikus ókorhoz. [Lessings Verhältnis zum klassischen Altertum.] Pozsony, 1901. Eder J. 165, 1 l.
- Szabó Károly:** Lessing mint paedagogus. [Lessing als Pädagog.] Kispeszt, 1910. Fischhof Henrik. 71 l.
- Lipps, Theodor:**
- Szlávik Mátyás:** Az etika alapelvei. Lipps, T. Die ethischen Grundfragen. (ErdMúz. 1904. évf. 149—152 l.)

- Locke, John:**
Bihari Ferenc: John Locke. (Kath-Ped. 1904—5. évf. 163—169 l.)
K [ornis] Gy[ula]: J. Locke, A tanulásról. Ford. Mutschenbacher Gyula. (MKözépkisk. 1915. évf. 236—238 l.)
Kunfi Zsigmond: John Locke. (Husz-Száz. 1904. évf. 10. köt. 596—598 l.)
Lakatos Vince: Locke, Gondolatok a nevelésről. Ford. Mutschenbacher Gyula. (MKözépkisk. 1915. évf. 166—168 l.)
Palágyi Menyhért: Locke halálának kétszázados évfordulója alkalmából. (MFTKözl. 1904. évf. 13—14. f. 16—49 l.)
Pavler Ákos: Locke halálának 200. évfordulóján. (MPaed. 1904. évf. 614—615 l.)
Seb. P.: Sensista és subiectivista-e Locke? (BölcsFt. 1901. évf. 75—96 l.)
Varga Jenő: A tulajdonságok tanáról a Locke-féle felfogás bírálata kapcsán. [Über die Lehre von den Eigenschaften im Anschluß an d. Kritik der Locke'schen Auffassung.] Debrecen, 1917. Csáthy. 48 l.
- Lombroso, Cesare:**
Török Aurél: A Lombroso-féle bűnügyi embertan alapeszméjéről. (TermTudKözl. 1906. évf. 313—331 l.)
Vámbery Rusztem: Lombroso. (JogtudKözl. 1906. évf. 144—145 l.)
- Lotze, Rudolf:**
Alexander Bernát: Lotze emléke. (Ath. 1919. évf. 161—174 l.)
Klein Magda: A materializmus és Lotze. [Der Materialismus und Lotze.] Bp., 1913. Pátria. 32 l.
Várkonyi Hildebrand: Lotze bölcelete. (Relig. 1917. évf. 365—378 l.)
- Lukianos:**
Popp István: Lukianos mint satirikus. [Lukianos, als Satiriker.] Bp., 1904. Stephaneum. 76 l.
- Mach, Ernst:**
Csákányi-Marx Károly: Mach természettudománya és a tapasztalati filozófia. [Die Naturwissenschaft bei Mach und die empirische Philosophie.] Bp., 1915. Rényi Károly. 35 l.
Erdős Lajos: Ernst Mach filozófiája. (HuszSzáz. 1913. évf. 27. köt. 409—425, 593—603 l.)
- Múgray József:* Mach Ernő. (Népműv. 1916. évf. 228—232 l.)
Mikola Sándor: Ernst Mach. (Uránia. 1916. évf. 124—126 l.)
Polámpi Károly: Mach Ernő. (Szoc. 1909—10. évf. 238—240 l.)
Szántó Hugó: Ernst Mach. (Husz-Száz. 1916. évf. 33. köt. 289—294 l.)
 — *Hugó:* Ernst Mach fenomenalizmusának bírálata. (HuszSzáz. 1916. évf. 34. köt. 261—272 l.)
- Machiavelli, Niccolò:**
Acsay Antal: Macchiavelli, Savonola. Bp., é. n. Buschmann F. 14 l.
Macaulay: Machiavelli. (Macaulay: Irodalmi és történelmi tanulmányok. 2. Tudósok. 1—65 l.)
Réz Mihály: Macchiavelliről. (Ath. 1908. évf. 103—110 l.)
Somló Bódog: Machiavelli. (Társ-Tud. 1921. évf. 41—69 l. Klny. is.)
- Maeterlinck, Maurice:**
Balázs Béla: Maeterlinck. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 446—454 l.)
Kozári Gyula: Maeterlinck. (Kozári: Emberi okmányok. 187—213 l.)
Márk Ferencz: Egy modern bölcselő. (ProtSzele. 1914. évf. 72—78 l.)
Múgray József: Maeterlinck. (Népműv. 1911. évf. 1. köt. 122—131 l.)
P [alágyi] M [enyhért]: Maeterlinck könyve a méhek életéről. Ford. Binder Jenő. (MFigy. 1912. évf. 3. köt. 237—240 l.)
Prém József: Maeterlinck s a misztikus dráma. (Uránia. 1904. évf. 297—300 l.)
- Maier, Heinrich:**
Kornis Gyula: Maier, H., Das geschichtliche Erkennen. (Ath. 1915. évf. 127—135 l.)
- Maimonides:**
Blau Lajos: Maimonides élete, működése és jelentősége. (MZsidó-Szle. 1905. évf. 124—132 l.)
Büchler Hugó: Maimonides emlékezete. (IzrTanÉrt. 1905. évf. 12—13 l.)
Eisler Mátyás: Maimuni és az agáda. (Emlékkönyv Bloch Mózes tiszteletére. 125—140 l.)
Grünwald Illés: Maimuni filozófiájának viszonya a mutazilita kalámhoz. Adalék az arab-zsidó aristotelizmus történetéhez. [Das Verhältnis der Philosophie Maimu-

- nis zum Kalām der Mu'tasiliten. Beitrag zur Geschichte des arabisch-jüdischen Aristotelismus.] Bp., 1912. Athenaeum. 75 l.
- Hevesi Simon:** Egy kis idézet Maimuniból. (MultJövő. 1914. évf. 113—117 l.)
- Klein Mór:** Maimonides halachai módszere. (MZsidóSzle. 1905. évf. 135—138, 251—253, 343—346 l.)
- Mór: Maimuni élete és működése. (IzrMirodTárs.Kiadv. 20. köt. 35—51 l.)
- Krausz Sámuel:** A tudományos viszony Nachmaides és Maimonides között. [Das wissenschaftliche Verhältnis zwischen Nachmanides und Maimonides.] H. n., 1906. k. ny. n. 42 l.
- Neumann Ede:** Maimuni és a karaiták. (Emlékkönyv Bloch Mózes tiszteletére. 164—170 l.)
- Singer Leó:** Maimon Salamon élete és működése. [Salomo Maimunis Leben und Wirksamkeit.] Bp., 1901. Löw Ede. 52 l.
- Steinherz Jakab:** A zsidó vallás tana a végső dolgokról (eschatologia) Maimuni világításában. (IzrMirod-TársKiadv. 14. köt. 247—267 l.)
- Weisz Samuel R.:** Tauchumii Hierosolymi. Liber Almursid Alkafi Lexicon in Mosis Maimuni Mischna Thoram. (1. pars litterae.) Textum Arabicum edidit adnotationibusque illustravit. Bp., 1904. Athenaeum.
- Malebranche, Nicolas:**
- Jancovics Ferenc:** Malebranche helye a filozófiai fejlődés folyamataiban. (Ath. 1916. évf. 262—274 l.)
- Nagy József:** Egy philosophus külső élete. (Nicolas Malebranche.) (Urania. 1915. évf. 319—322 l.)
- Marcus Aurelius:**
- Mereskovszki, Dimitri:** Marcus Aurelius. Ford. Sebestyén Károlyné. (Népműv. 1916. évf. 41—46, 80—94 l.)
- U. a. (Mereskovszki: Örök útitársaink. 58—85 l.)
- Pölgány István:** Marcus Aurelius. Irodalomtörténeti és filozófiai tanulmány. Bp., 1912. Elet. 42 l.
- Marcus, Ernst:**
- Enyvedári Jenő:** Marcus, Ernst, Die Elementarlehre zur allg. Logik. (Ath. 1908. évf. 243—251 l.)
- Marx, Karl:**
- Adler, Max:** Marx, a gondolkodó. Ford. Takács Mária. Bp., 1923. Népszava. 149 l.
- U. a. (Szoc. 1923. évf. 117—123 l.)
- Beck Salamon:** A marx értékelmélethez. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 90—92 l.)
- Bernstein, Eduard:** Ami a marxizmusban maradandó. Ford. Székely Artur. (Szabadgond. 1914. évf. 129—144 l.)
- U. a. Klny. Bp., 1914. Galilei-kör. 18 l. (Galilei-kör könyvtára. 12. sz.)
- Bolgár Elek:** Egy magyar Marx-kritikáról. (Palágyi Menyhért, Marx és tanítása.) (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 517—523 l.)
- Boross László:** Marx. (Nyugat. 1918. évf. 2. köt. 503—516 l.)
- Csanády Ferenc:** Marx. (Szoc. 1923. évf. 92—109 l.)
- Dániel Arnold:** Marx Károly földjáraékelmélete. (HuszSzáz. 1908. évf. 18. köt. 341—380 l.)
- Diner-Dénes József:** Marx mint művész. (Szoc. 1907—08. évf. 306—314 l.)
- Ferdinandy László:** Marx államelmélete. (MKultúra. 1922. évf. 577—583, 646—652, 726—732 l. — 1923. évf. 16—21 l.)
- Fogarasi Béla:** Bevezetés a marx filozófiába. [Einführung in die marxische Philosophie.] Wien, 1923. (Európa-Könyvtár.)
- Földes Béla:** Adalékok Marx Károly ismeretéhez. (KözzgazdSzle. 1915. évf. 1—36 l.)
- Béla: Marx-Engels levelezése az európai politikáról. (BpSzle. 1914. évf. 160. köt. 405—426 l.)
- Garami Ernő:** Marx és Engels élete. [Das Leben v. Marx und Engels.] 2. kiad. Bp., 1918. Népszava. 54 l.
- György Ernő:** Marx vagy Kant? (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 103—105 l.)
- Jehlicska Ferenc:** A Marx-féle kollektivismus, mint tudományos chiliazmus. (Relig. 1908. évf. 61—63 l.)

- Jehlicska Ferenc:** A marxista vallásbölcsélet forrásai és lényege. [Quellen und Wesen der marxistischen Religionsphilosophie.] (HittudFt. 1908. évf. 346—373 l. Klny. is.)
- Ferenc: Marx és Engels jövődő kommunizmusának bírálata. (Relig. 1908. évf. 95—97, 115—117, 150—153, 168—169 l.)
- Kautsky, Karl:** Marx gazdasági tanai. Népszerű ismertetés és magyarázat. Ford. Garami Ernő. Bp., 1903. Politz. XV, 239 l. — 2. kiad. 1906. N.V, 244 l. (TársTudKönyvtár. 4. köt.)
- Karl: Marx Károly történelmi jelentősége. Ford. Garami Ernő. Bp., 1918. Népszava. 56 l.
- Kunfi Zsigmond:** A marxizmusról. (Szoc. 1906—07. évf. 5—12 l.)
- Zsigmond: Egy nagy élet tanulságai: Marx. (Szoc. 1917—18. évf. 257—283 l.)
- Zsigmond: Marx. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 376—381 l.)
- Lánczi Jenő:** Szélgjegyzetek Marx Károly Kapitaljához. (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 721—726 l.)
- Mehring Antal:** Marx Károly élete. Ford. Rab Pál. Bp., 1925. Népszava. 573 l.
- Mehring Franz:** A „Kapital“ első kötete. (Szoc. 1923. évf. 109—117 l.)
- Mezey Lajos:** A marxizmus Achilles sarkai. [Der wunde Punkt des Marxismus.] Bp., 1919. Szerző. 110 l.
- Müller, Hermann:** Marx Károly és a szakszervezetek. Ford. Bánóczy László. Bp., 1923. Népszava. 95 l. (Munkáskönyvtár. 35.)
- Oppenheimer Ferenc:** A marxizmus és a revizionizmus vitájához. [Beiträge zur Polemik des Marxismus und des Revisionismus.] (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 201—221 l.)
- Ottlik László:** A marxizmus társadalomelmélete. Elméleti kritika és történelmi tanulságok. [Die Sozialtheorie des Marxismus.] Bp., 1922. Franklin. 135 l. (Kultúra és tudomány. 36.)
- László: A marxizmus tudományos igényei. [Die wissenschaftlichen Ansprüche des Marxismus.] (Ath. 1924. évf. 1—3. f. 13—29 l.)
- Palágyi Menyhért:** A marxizmus al-konya. (MFigy. 1912. évf. 4. köt. 264—280 l.)
- Palágyi Menyhért:** Marx és tanítása. [Marx und seine Lehre.] (MTársTudSzle. 1908. évf., 385—402, 477—499, 616—644, 727—750, 825—847, 959—996 l. Klny. is.)
- U. a. 2. kiad. Bp., 1920. Szt. István Társ. 163 l.
- Révész Mihály:** Marx-irodalom. (Nyugat. 1918. évf. 1. köt. 1048—1050 l.)
- Rónai Zoltán:** A marxizmus és a gyakorlat. (Szoc. 1917—18. évf. 283—291 l.)
- Rudas László:** Marx kutatási módszere új téren. (Szoc. 1906—07. évf. 559—566 l.)
- Szabó Ervin:** Marx. (HuszSzáz. 1918. évf. 37. köt. 280—286 l.)
- Ervin: Újabb Marx-irodalom. (Szoc. 1907—08. évf. 193—200, 231—234, 298—305 l.)
- Varga Jenő:** Marx társadalmi gazdaságtana. (Szoc. 1917—18. évf. 300—304 l.)
- Varjas Sándor:** Marx és Engels életrajza. A 19. század szocialista mozgalmainak történetével kapcsolatban. [Biographie v. Marx u. Engels. Im Anschluss an die Geschichte der sozialen Bewegungen des 19. Jh.] Bp., 1919. Közokt. népbizt. 27 l.
- Sándor: Marx mint filozófus. (Ath. 1919. évf. 120—127 l.)
- Masaryk, Thomas Garrigue:** Szerdahelyi Sándor: Ameddig Masaryk eljutott. (Szoc. 1923. évf. 365—368 l.)
- Mauthner, Fritz:** **Enyevári Jenő:** Mauthner nyelvkritikája. Mauthner, Beiträge zu einer Kritik der Sprache. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 490—493 l.)
- Mazzini, Giuseppe:** **Vida Sándor:** Mazzini. (Ath. 1906. évf. 327—334, 409—415 l.)
- Mendelssohn, Moses:** **Schweiger Albert:** Mendelssohn Mózes esztetikai és metafizikai jelentősége. [Die ästhetische u. metaphysische Bedeutung M. M's.] Békéscsaba, 1907. Tevan Adolf. 50 l.
- Menger, Anton:** (Jehlicska Ferenc): Menger, Uj erkölcstan. (Relig. 1907. évf. 608—609 l.)

Meszlény Artur: Menger Antal. (Jogállam. 1906. évf. 200—202 l.)

Meredith, George:

Stieglmár Róbert: George Meredith komikum elmélete. [Die Theorie des Komischen des G. M.] Bp., 1912. Németh József biz. 72 l.

Merkel, Adolf:

Moór Gyula: A jogerő problémája lépcsőzetes tagozódásának teoriája. Adolf Merkel, Die Lehre von der Rechtskraft. MJogiSzle. 1924. évf. 88—95 l.)

Meumann, Ernst:

Barcsai Károly: Meumann Ernő élete és munkássága. (MTanKépző. 1918. évf. 152—154 l.)

Imre Lajos: Meumann Ernő. (MPaed. 1915. évf. 616—619 l.)

Kristóf György: E. Meumann, Einführung in die Ästhetik der Gegenwart. (EgyPhilKözl. 1908. évf. 706—708 l.)

Molnár Oszkár: Meumann Ernő élete és munkássága. [Leben u. Wirken Ernst Meumanns.] (Népműv. 1917. évf. 1—20, 106—117, 170—184, 233—249 l. Klny. is.)

— Oszkár: Meumann Ernő emlékezete. (Gyermek. 1916. évf. 1—14 l.)

Pauller Ákos: Ernst Meumann, Vorlesungen zur Einführung in die exper. Paed. (MPaed. 1908. évf. 351—353 l.)

Révész Géza: Ernst Meumann. (Ath. 1915. évf. 76—82 l.)

Sz.: Ernst Meumann, Intelligenz und Wille. (MFTKözl. 1908. évf. 149—155 l.)

Vértés O. József: Meumann, Ernst, Vorlesungen zur Einführung in die experimentelle Pädagogik. (Gyermek. 1912. évf. 419—422 l.)

Weszely Ödön: Meumann Ernő. (Népműv. 1915. évf. 337—346 l.)

Michels, Robert:

Vajda Mihály: Társadalmi problémák. Robert Michels, Probleme der Socialphilosophie. (SzocPolSzle. 1914. évf. 135—146 l.)

Minucius Felix:

Károsi, Alexandro: Quibusnam scriptoribus non christianis Minucius Felix in „Octavio“ componendo usus sit? Budapestini, 1905. A. Nagy. 87, 3 l.

Montaigne, Michel de:

Acsay Antal: Montaigne Mihály. (Népműv. 1908. évf. 2. köt. 233—260 l.)

Báthory Nándorné: Apró vonások Montaigneről. (Népműv. 1908. évf. 1. köt. 539—545 l.)

Birkás Géza: Montaigne. Irodalomtörténeti tanulmány. [Montaigne. Eineliteraturgeschichtliche Studie.] Bp., 1914. Szent István Társ. 28 l.

Lányi János: Montaigne pedagógiája. [Die Pädagogik M's.] Bp., 1909. Műszaki Irod. r. t. 42 l.

Mereskovszki, Dimitri: Montaigne. (Mereskovszki: Örök útítársaink. 164—206 l.)

Montesquieu:

Rácz Lajos: Montesquieu utazása Magyarországon. (AkadÉrt. 1914. évf. 168—177 l.)

Morus, Thomas:

Bálint Aladár: Morus Tamás. (Nyugat. 1911. évf. 1. köt. 204—209 l.)

Kelen Ferenc: Morus élete. Az Utópia kora. Morus és Platon. A Facetiák. Az Utópia racionalizmusa. Utópiák: típusok és megvalósítási kísérletek. Morus-Irodalom. (Morus Tamás, Utópia. FillTára. 24. köt. 114—179 l.)

Pogány József: Morus Tamás utópiája. (Szoc. 1910—11. évf. 9—21 l.)

Vajda György: Morus Tamás a magyar tudományos irodalomban. (TörtSzle. 1916. évf. 379—381 l.)

Möbius, P. J.:

Kollarits Jenő: Möbius természetbölcselete. (PótfTermTudKözl. 1907. évf. 68—72 l.)

Mikó László: A kísérleti lélektan meddősege és a pánpszichizmus. Möbius, P. J. Die Hoffnungslosigkeit aller Psychologie. (Lévai kegyesrendi főgimn. 1913—14. évi ért. 3—47 l.)

Müller-Lyer, Franz:

Jászi Oszkár: Franz Müller-Lyer. (1857—1916). (HuszSzáz. 1917. évf. 35. köt. 36—43 l.)

Natorp, Paul:

Székelgy György: Natorp Pál pedagógiai rendszere. [Natorps pädagogisches System.] (Ath. 1906. évf. 234—241, 358—363, 449—457 l. — 1907. évf. 113—123, 356—365, 481—486 l.)

- Szelényi Ödön*: P. Natorp, Philosophie und Pädagogik. (ProtSzle. 1911. évf. 353—356 l.)
- Téri József*: Natorp, Philosophie und Pädagogik. (MPaed. 1910. évf. 351—353 l.)
- Nietzsche, Friedrich**:
- B. Z.*: Új Zarathustra-fordítás. (Im-igyen szóla Zarathustra. Ford. Wildner Ödön.) (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 341—342 l.)
- Babits Mihály*: Nietzsche mint filológus. (Nyugat. 1911. évf. 2. köt. 57—62 l.)
- Barabás Ábel*: Nietzsche et Petőfi. (RevHongr. 1910. évf. I. 327—331 l.) — Ábelné: Nietzsche és a világháború. (MFigy. 1916. évf. 1. köt. 371—373 l.)
- Bárány Gerő*: Nietzsche és az optimizmus. (Uránia. 1910. évf. 212—220 l.)
- Bibó István*: Nietzsche. Tanulmány. Bp., 1916. Athenaeum. 101 l. (Modern Könyvtár. 501—504. sz.)
- Burján Károly*: Nietzsche filozófiája. [Die Philosophie Nietzsches.] (MFTKözl. 1907. évf. 65—70, 140—160 l. Klny. is.)
- Dékány István*: Nietzsche elmélete a történelemről és a tárgyilagosság értékéről. (Népműv. 1916. évf. 537—553 l.)
- F. M.*: Nietzsches gesammelte Briefe. (BpSzle. 1904. évf. 120. köt. 299—305 l.)
- Feleky Géza*: Nietzsche levelei. (Nyugat. 1923. évf. 1. köt. 90—92 l.)
- Fenyő Miksa*: Nietzsche-irodalom. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 327—333, 370—375 l.)
- Fogarasi Béla*: Fülep Lajos, Nietzsche Frigyes. (KeletNépe. 1910. évf. 610—611 l.)
- Fouillée, Alfred*: Nietzsche vallása. (HuszSzáz. 1903. évf. 8. köt. 693—712, 818—830, 857—875 l.)
- Fülep Lajos*: Nietzsche. (Nietzsche Frigyes, A tragédia eredete. Filtára. 23. köt. 3—131 l.)
- Galambs Sándor*: Egy új Nietzsche-kötet. Richard M. Meyer, Nietzsche. Sein Leben und seine Werke. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 402—405 l.)
- Gesztelyi Nagy László*: Nietzsche a vallásról és a keresztyénségről. (ProtSzle. 1913. évf. 565—581, 620—633 l.)
- Grappe, Georges*: La femme d'après Nietzsche. Essai sur une prétendue misogynie. (RevHongr. 1911. évf. II. 660—672 l.)
- Juhász Gyula*: Nietzsche és a társadalom. (ÚjSzázad. 1905. évf. 80—83 l.)
- Kisúfalusi*: Nietzsche az aesthetikus. Zeitler, Julius, Nietzsche's Aesthetik. (HuszSzáz. 1901. évf. 3. köt. 136—142 l.)
- Köller István*: Darwin élete, tana és hatása. Nietzsche bölcselete. Két értekezés. [Darwins Leben, Lehren und seine Wirkung. Nietzsches Philosophie. 2 Abhandlungen.] Bp., 1911. Stark. 46 l. — István: Nietzsche. (NemzIsk. 1912. évf. 26. sz.)
- Kornis Gyula*: Nietzsche, Im-igyen szóla Zarathustra. Ford. Wildner Ödön. (MKözépisk. 1909. évf. 40—45 l.) — Gyula: Nietzsche, Túl az erkölcs világán. Ford. Vályi Bódog. (MKözépisk. 1908. évf. 118—121 l.)
- Loisch János*: Nietzsche. (Uránia. 1913. évf. 329—330 l.)
- Nagy József*: A Nietzsche-láz. (Uránia. 1908. évf. 288—289 l.)
- Neumann Ede*: Nietzsche és a zsidóság. (IzrMirodTársKiadv. 13. köt. 106—130 l.)
- Platz Bonifác*: Nietzsche, Im-igyen szóla Zarathustra. Ford. Wildner Ödön. (KathSzle. 1909. évf. 216—218 l.)
- Sas Andor*: A szelíd Nietzsche. (Szabadgond. 1914. évf. 59—62 l.) — Andor: Förster-Nietzsche, Elisabeth, Der junge Nietzsche. (Egy-PhilKözl. 1913. évf. 422—423 l.) — Andor: Seillière, E., Nietzsches Waffenbruder, Ernst Rohde. (Egy-PhilKözl. 1911. évf. 499—500 l.)
- Sebestyén Jenő*: Nietzsche és Kálvin. (ProtSzle. 1916. évf. 280—297, 443—462, 555—587 l. — 1917. évf. 58—86 l.)
- Szász Béla*: A felsőbb ember és az embernek fia. Nietzsche és Jézus erkölcstana. [Der Übermensch und der Menschensohn. Die Ethik Nietzsches und Jesu.] Szamosújvár, 1907. Aurora ny. XVI, 142 l.

Tankó Béla: Nietzsche erkölcsi értékelése és a keresztyénység erkölcsi elvei. [Nietzsches ethische Wertung und die ethischen Prinzipien des Christentums.] (Szászvárosi ref. Kuun-kollégium 1909—10. évi ért. 3—28 l. Klny. is.)

(*Trey* Edith): Friedrich Nietzsche's Briefe. Bp., é. n. Hornyánszky. 13 l.

Turóczi-Trostler József: A magyar Nietzsche. (Nyugat. 1924. évf. 1. köt. 688—689 l.)

Újfalusi Ödön: Nietzsche, A magyar veszedelem. (Nyugat. 1911. évf. 1. köt. 504—506 l.)

V.: Nietzsche-kultusz. (BölcsFt. 1903. évf. 338—344 l.)

Vetési József: Nietzsche Frigyes. (BölcsFt. 1903. évf. 2—20 l.)

Wüdner Ödön: Az ifjú Nietzsche filozófiája. [Die Philosophie des jungen Nietzsche.] (HuszSzáz. 1906. évf. 13. köt. 465—483 l. Klny. is.)

— Ödön: Nietzsche levelezésének új kötete. (HuszSzáz. 1905. évf. 12. köt. 333—335 l.)

— Ödön: Nietzsche romantikus korszaka. [Nietzsches romantische Periode.] Bp., 1907. Politzer. X, 228 l. (TársTudKönyvtár. 8. köt.)

Nordau, Max:

Patai József: Nordau és a renaissance. (MultJövő. 1923. évf. 71—73 l.)

Sz[ász] Z[o]ltán: A történelem értelme. Max Nordau, Der Sinn der Geschichte. (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 223—226 l.)

Szász Zoltán: Nordau Miksa. (MultJövő. 1923. évf. 69—71 l.)

Novalis:

Lukács György: Novalis, Jegyzetek a romantikus életfilozófiáról. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 313—324 l.)

Occam, Wilhelm von:

Wüdinger Jakab: Ockham. Fejlődése, terminizmusa s ennek befolyása a bölcseletre. [Occam. Seine Entwicklung, sein Terminismus und dessen Einfluss auf die Philosophie.] Szabadka, 1918. Szt. Antal ny. 76, 3 l.

Oppenheimer, Franz:

V. B.: A faji szociológia bírálata. Franz Oppenheimer, Die rassen-theoretische Geschichtsphiloso-

phie. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 546—548 l.)

Ostwald, Wilhelm:

Amberg József: Az oksági törvény energetikai magyarázata Ostwald természetbölcseletében. (MTan-Képző. 1906. évf. 113—118 l.)

Baumgarten Alajos: Ostwald budapesti előadásai. (OKTEgyKözl. 1912. évf. 907—909 l.)

Csontváry: A lánegész. Ki lehet és ki nem lehet zseni. Bp., 1913. Németh József biz. 1 l.

Hevesi Simon: Ostwald monista prédikációi. (MultJövő. 1912. évf. 196—198 l.)

Madarász István: Az energetikai imperativus bölcselete. (Relig. 1913. évf. 677—679, 701—703 l.)

— István: Ostwald Vilmos energetikai monizmusa. [Ostwalds energetischer Monismus.] (Relig. 1914. évf. 268—277, 358—368, 459—480 l. Klny. is.)

— István: Wilhelm Ostwald, Der energetische Imperativ. (KathSzle. 1913. évf. 229—231 l.)

Máday István: A fölfedező lánegész jellemzése. (TermTudKözl. 1910. évf. 168—174 l.)

Óhaty Levente: Ostwald általános érdekű előadásai. [Ostwalds populäre Vorträge.] Bp., 1906. Modern Tudomány. 62 l. (Modern tudomány. 1.)

Palágyi Menyhért: Ostwald prédikációi. (MFigy. 1912. évf. 2. köt. 73—84 l.)

Rácz Kálmán: Ostwald energetizmusa. (TheolSzakl. 1916. évf. 115—128 l.)

Strophantus: Beszélgetés Ostwalddal. (Szabadgond. 1912. évf. 137—140 l.)

Szarvas Miklós: Ostwald Vilmos tana az állagról. (Relig. 1917. évf. 722—738 l.)

Szelényi Ödön: Ostwald, A tudomány. (ProtSzle. 1912. évf. 118—120 l.)

Zibolen Endre: Ostwald biográfiai módszere. (MKözépisk. 1913. évf. 145—149 l.)

Otto von Freising:

Molnár József Jenő: Freisingi Ottó és munkái. [Otto v. Freising u. seine Werke.] Kolozsvár, 1909. Szt. Bonaventura. 49, 2 l.

Ozanam, Frédéric:

Trikál József: Ozanam mint bölcselet. (Relig. 1913. évf. 349—351 l.)

Pascal, Blaise:

Kozári Gyula: Pascal. (Élet. 1923. évf. 206—208 l.)

— Gyula: Pascal. Tanulmányok. [Pascal. Studien.] Bp., 1914. Szt. István-Társ. 304 l. (Kozári: Emberi okmányok. 2. köt.)

Medveczky Frigyes: Tanulmányok Pascalról. [Studien über Pascal.] Bp., 1910. Akad. 208 l. (Értekezések a bölcséleti tudományok köréből. 3. köt. 7. sz.)

Nagy József: Két új könyv Pascalról. (Fortunát Strowski: Pascal et son temps. — Medveczky Frigyes: Tanulmányok Pascalról.) (BpSzle. 1910. évf. 142. köt. 454—464 l.)

— József: Pascal. (Pascal, Gondolatok. FilITára. 25. köt. 197—232 l.)

— József: Pascal. (ProtSzle. 1911. évf. 367—385 l.)

— József: Pascal gondolkodása. (ProtSzle. 1912. évf. 9—19 l.)

Prohászka Lajos: Pascal emlékezete. (MPaed. 1923. évf. 33—46 l.)

Rácz Lajos: Pascal és a Vidéki Levelek. (ProtSzle. 1924. évf. 95—104, 150—160 l.)

Suarés, André: Pascal hitéről. (Élet. 1914. évf. 580—581 l.)

Várnai Sándor: Pascal megtérése. (Relig. 1908. évf. 146—148, 166—168 l.)

Paul, Hermann:

Rubinyi Mózes: Hermann Paul. (Nyelvtud. 6. köt. 1916. évf. 81—85 l.)

Paulsen, Friedrich:

Bangha Béla: Paulsen a bölcséleti művelődésről. (BölcsFt. 1905. évf. 433—488 l.)

Endrei Gerzson: Fr. Paulsen, Ges. paed. Abhandlungen. (MPaed. 1912. évf. 641—643 l.)

Sz [lávik] M[átyás]: Paulsen, Philosophia Militans. (ProtSzle. 1901. évf. 438—440 l.)

— M[átyás]: Paulsen, System der Ethik. (ProtSzle. 1903. évf. 460—462 l.)

Sz—s: Paulsen: Schopenhauer, Hamlet, Mephistopheles. (BpSzle. 1902. évf. 110. köt. 152—158 l.)

Szelényi Ödön: Fr. Paulsen, Moderne Erziehung und geschlechtliche Sittlichkeit. (MPaed. 1909. évf. 370—371 l.)

Szelényi Ödön: Fr. Paulsen, Pädagogik. (MPaed. 1912. évf. 514—516 l.)

— Ödön: Paulsen Frigyes, A filozófia jövő feladatai. Ford. Szántó Hugó. (ProtSzle. 1913. évf. 398—399 l.)

Szlávik Mátyás: Paulsen, Einleitung in die Philosophie. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 673—680 l.)

— Mátyás: Paulsen etikai rendszere. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 328—336, 469—480 l.)

Paulus:

Kemenes Illés: Szent Pál görög műveltsége. (Pannonh. Főapáts. Főisk. Évk. 1911—12. évf. 93—132 l.)

Mátyás Ernő: Pál apostol mystikája. Új szövetségi vallástörténeti tanulmány. [Die Mystik des Apostels Paulus.] Kolozsvár, 1921. Minerva. 106 l.

Pesch, Tillmann:

Zubriczky Aladár: Pesch, Die grossen Welträtsel. (Relig. 1907. évf. 690—691 l.)

Pestalozzi, Heinrich:

Capesius J[osef]: Heinrich Pestalozzi. Nagyszében, 1901. Krafft V. 26 l. (Klny.: Akademische Blätter.)

Hantos Gyula: Pestalozzi szociálpolitikája és pedagógiája. (Család Isk. 1910. évf. 10. sz.)

Schneller István: Pestalozzi eszménye. (MPestalozzi. 1905. évf. 5. sz.)

Szabó László: Pestalozzi-tanulmányok. [Pestalozzi-Studien.] Bp., 1915. Franklin. 52 l.

Teveli Mihály: Goethe és Pestalozzi. (MPaed. 1910. évf. 615—617 l.)

Pfister, Otto:

Szlávik Mátyás: Pfister O., Die Willensfreiheit. (ErdMuz. 1904. évf. 459—465 l.)

Platon:

Bartók György: Az eszmék világa. (Pásztortüz. 1921. évf. 265—273 l.)

Bessenyei Lajos: Vázlat Platon Symposiumjának tartalmáról. (Debreceni ref. főgimn. 1912—13. évi ért. 3—18 l.)

Darkó Jenő: Platontól Plethonig. (BpSzle. 1925. évf. 200. köt. 120—143, 282—301 l.)

Dercsényi Móricz: Symposium. Phaidros. (Platon válogatott művei. FilITára. 22. köt. 113—150 l.)

- Incze Béni*: Platon válogatott művei. Phaidros, Symposion, Charmides, Ion. Ford. Szabó András. (EgyPhilKözl. 1909. évf. 288—291 l.)
- Janicsek József*: Weigl Géza, Platon és a lélek halhatatlansága. (EgyPhilKözl. 1909. évf. 389—391 l.)
- Kallós Ede*: Anonymer Kommentar zu Platons Theatet. (EgyPhilKözl. 1907. évf. 430—434 l.)
- Kelecsényi János*: A szép és a művészetek ellentéte Plato esztétikájában. [Der Begriff des Schönen und der Gegensatz der Künste in der Ästhetik Platons.] (Bpesti IV. ker. 4. els. leányisk. 1910—11. ért. Klny. is.)
- Kerényi Károly*: Clemens Baeumker, Der Platonismus im Mittelalter. (EgyPhilKözl. 1919. évf. 157—158 l.)
- Kornis Gyula*: Az ismerés a priori elemei Platónnal. [Die apriorischen Elemente des Erkennens bei Platon.] (Ath. 1907. évf. 196—219, 295—309, 440—455 l. — 1908. évf. 13—28, 174—184, 296—306 l. Klny. is.)
- Máthé Elek*: A logos-eszme Platónal. [Die Logos-Idee bei Platon.] Bp., 1918. Stephaneum ny. 28 l.
- Molnár Samu*: Platon és az Akadémia. [Platon und die Akademie.] (Székesfehérvári cisterci főgimn. 1901—2. évi ért. 15—52 l. Klny. is.)
- Nagy József*: Platon Sophistája. Ford. Simon József Sándor. (EgyPhilKözl. 1908. évf. 625—627 l.)
- Pataki Ferenc*: Platon „Gorgias“-a. Bp., 1914. Fritz ny. 45 l.
- Pauler Ákos*: P. Natorp, Über Plato's Ideenlehre. (MFTKözl. 1914. évf. 220—221 l.)
- Péterfy Jenő*: Platon a görög filozófiában. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 191—202 l.)
- Jenő: Platon Gorgiasa. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 202—220 l.)
- Jenő: Platon Philebosa. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 220—241 l.)
- R[ácz] L[ajos]*: Platon válogatott művei. Phaidros, Symposion, Charmides, Ion; görögből ford. Szabó András. (RefSzle. 1909. évf. 189—191 l.)
- Somló Bódog*: Platon állama. [Platons Staat.] Bp., 1920. Magyar Jogi Szemle. 13 l. (MJogiSzleKönyvtára. 2.)
- Bódog: Platon államtana. (MJogiSzle. 1920. évf. 290—300 l.)
- Szilasi Vilmos*: Platon tartalom- és forma párhuzamossága dialogusaiban. [Die Parallele zwischen Inhalt und Form in Platons Dialogen.] Bp., 1910. Franklin. 218 l. (Olesó Könyvtár. 1563—68.)
- Szlávik Mátyás*: Platon és Krisztus. (ProtSzle. 1904. évf. 422—432 l.)
- U. a. (ProtSzle. 1917. évf. 260—282 l.)
- Vida Sándor*: Plato kulturális hatása. (Alexander-émlékkönyv. 652—663 l.)
- Weigl Géza*: Platon és a lélek halhatatlansága. [Platon und die Unsterblichkeit der Seele.] (Karánsebesi áll. főgimn. 1907—8. évi ért. 3—20 l.)
- Zivuska Jenő*: A methodikai idealismus kritikája Platon alaphölcselete szempontjából. [Die Kritik des methodischen Idealismus vom Standpunkte der Philosophie Platons.] (Besztercebányai kir. kath. főgimn. 1913—14. évi ért. 43—77 l. Klny. is.)
- Jenő: Platon Parmenidese mint az eszmetan egyik fejezete. (Besztercebányai kath. főgimn. 1910—11. évi ért. 5—39 l.)
- Plotinos**:
- Techert Margit*: René Arnou, Le désir de Dieu dans la philosophie de Plotin. (EgyPhilKözl. 1924. évf. 82—84 l.)
- Plutarchos**:
- Irovics Tamás*: Plutarkhos mint moralista. (Fehértemplomi főgimn. 1907—8. évi ért.)
- Poincaré, Henri**:
- Babits Mihály*: Két szellem. (Henri Poincaré utolsó gondolatai.) (Nyugat. 1913. évf. 1. köt. 850—851 l.)
- Fejér Lipót*: Néhány szó Henri Poincaréről. (Nyugat. 1912. évf. 2. köt. 223—224 l.)
- Medveczky Frigyes*: In memoriam: Henri Poincaré. Emlékbeszéd. (MFTKözl. 1912. évf. 273—287 l.)

Mikola Sándor: A tudomány és a hypothesis. Poincaré, H.: La science et l'hypothèse. (MathPhysLapok. 1903. évf. 387—395 l.)

— Sándor: Henri Poincaré. (Uránia. 1912. évf. 357—359 l.)

Pauler Ákos: H. Poincaré, La science et l'hypothèse. (Ath. 1905. évf. 142—147 l.)

Suták József: Henri Poincaré, Science et méthode. (MFTKözl. 1910. évf. 54—59 l.)

Zemplén Győző: Henri Poincaré, Tudomány és feltevés. (MFTKözl. 1909. évf. 39—41 l.)

Prentice, Mulford:

Marót Károly: A halál legyőzésének filozófusa. (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 262—271 l.)

Protagoras:

Nagy József: Protagoras. Megjegyzések a sophista-mozgalom kezdetéhez. (Uránia. 1908. évf. 518—522 l.)

Proudhon, Pierre Joseph:

Földes Béla: Proudhon. (KözgazdSzle. 1910. évf. 663—693 l.)

Pseudo-Bálchi:

Schnurcz Jakab: Pseudo-Bálchi. „Kitab Al-Bád' Vál-Ta' Rích“ (A teremtés és történelem könyve) c. munkája zsidó vonatkozásainak és ezek forrásainak kimutatása. [Nachweis der jüdischen Beziehungen u. deren Quellen in Pseudo-Bálchis „Kitab Al-Bád' Vál-Ta' Rích“ (Das Buch der Schöpfung und der Geschichte).] Vác, 1910. Kohn Mór. 59 l.

Quintilianus:

Bihari Ferenc: Quintilianus erkölcsi ideálja. (Munkácsi áll. főgimn. 1903—4. évi ért. 5—13 l.)

Rabelais, François:

Barla Szabó Títusz: Rabelais nevelési programja. [Rabelais' Erziehungsprogramm.] (MPaed. 1904. évf. 526—531 l. Kiny. is.)

Kerekes Ábris: François Rabelais. Egyénisége és főbb eszméi. [François Rabelais. Seine Persönlichkeit u. seine Ideen.] Győr, 1909. Mercur. 74 l.

Ranke, Leopold v.:

Dékány István: A Ranke-féle történelemfelfogás és történelmi iro-

dalmunk. (MPaed. 1909. évf. 477—488 l.)

Macaulay: Ranke. (Macaulay: Irodalmi és történelmi tanulmányok. 2. Tudósok. 266—328 l.)

Ratzenhofer, Gustav:

Gumplovicz, Ludwig: Ratzenhofer szociológiája. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 397—412 l.)

Rehmke, Johannes:

Várnai Sándor: Egy új lélektani munka. (Ath. 1906. évf. 522—524 l.)

Rein, Wilhelm:

Imre Sándor: Rein nagy neveléstana. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 70—77 l.)

Kornis Gyula: W. Rein. (MKözépisik. 1910. évf. 557—561 l.)

Szelényi Ödön: Rein Vilmos pedagógiai rendszere. (Népmív. 1917. évf. 345—351 l.)

Szlávik Mátyás: Rein, Grundriss der Ethik. (ÉrdMúz. 1902. évf. 199—204 l.)

Weszely Ödön: Rein Vilmos. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 67—69 l.)

Reinke, Johannes:

Bernátsky Jenő: Reinke célszerűségi elve a biológiában. (MFTKözl. 1912. évf. 1—19 l.)

Flozsnik György: A Reinke-féle dominánsok. (Relig. 1912. évf. 225—227, 244—247, 258—260 l.)

Reitzenstein, Ferdinand:

Marót Károly: Reitzenstein, Urgeschichte der Ehe. (Ethn. 1913. évf. 51—53 l.)

Renan, Ernest:

Boros György: Renan Ernő. (KerMagv. 1923. évf. 319—328 l.)

Kuncz Aladár: Renan. (Nyugat. 1921. évf. 1. köt. 936—940 l.)

Laczkó Géza: Renan — születése 100. évfordulójára. (Nyugat. 1923. évf. 1. köt. 421 l.)

Nagy Péter: Renan Ernő. (1823—1892. MKultúra. 1923. évf. 257—261 l.)

Ribot, Théodule:

Pauler Ákos: Th. Ribot, Essai sur l'imagination créatrice. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 321—328 l.)

Wildner Ödön: Ribot a teremtő képzeletről. (BpSzle. 1901. évf. 108. köt. 190—219 l.)

- Rickert, Heinrich :**
Dékány István: Rickert Henrik, Kultúr-
tudomány és természettudomány.
(Ath. 1923. évf. 106—107 l.)
- Fogarasi* Béla: H. Rickert, W. Windel-
band. (Ath. 1916. évf. 230—231 l.)
- Hazay* Olivér: Rickert, H., Der Gegen-
stand der Erkenntnis. (Ath. 1916.
évf. 68—71 l.)
- K[ornis]* Gyula: H. Rickert, Die Philo-
sophie des Lebens. (Ath. 1921. évf.
94—107 l.)
- K[ornis]* Gyula: H. Rickert, Die Pro-
bleme der Geschichts-Philosophie.
(Ath. 1925. évf. 61—62 l.)
- Koszó* János: H. Rickert, Kultur-
wissenschaft und Naturwissenschaft.
(EgyPhilKözl. 1916. évf. 590—
591 l.)
- Téri* József: H. Rickert, Kulturwis-
enschaft und Naturwissenschaft.
(MPaed. 1911. évf. 510—511 l.)
- Rousseau, Jean Jacques :**
Alexander Bernát: Jean Jacques Rous-
seau. (BpSzle. 1912. évf. 150 köt.
367—380 l.)
— Bernát: J. J. Rousseau. (RevHongr.
1912. évf. II. 401—413 l.)
- Barta* Jenő: Az ember Rousseau gon-
dolatvilágában. Tanulmány. [Der
Mensch in der Gedankenwelt R.'s.]
Bp., 1912. Lampel R. 147 l.
- Báthory* Nándorné: Apró vonások
Rousseauról. (Népmív. 1908. 1. köt.
348—364 l.)
- Becker* Fülöp Ágost: Rousseau J. J.
(BpSzle. 1901. évf. 108. köt.
1—39 l.)
— U. a. Bp., 1902. Franklin. 67 l.
(Olcsó Könyvtár. 1251—52. sz.)
- Birkás* Géza: Rousseau irodalomtör-
téneti jelentősége. (ÚjÉlet. 1912.
évf. 2. köt. 394—405 l.)
— Géza: Rousseau természetérzése.
[Rousseau Naturgefühl.] (MEgyet-
Szle. 1901. évf. 131—149, 215—232
l. Klny. is.)
- Bolgár* Elek: Rousseau, a probléma.
(ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 313—
346 l.)
- Büchler* Hugó: Rousseau. (IzrTanÉrt.
1912. évf. 271—274 l.)
— Hugó: Rousseau és Tolsztoj. (Uj-
Élet. 1912. évf. 2. köt. 406—416 l.)
- f.*: Rousseau, J. J., A savoyai viká-
rius hitvallása. Ford. Rác Lajos.
(ProtSzle. 1912. évf. 403—404 l.)
- Gesztesi* Gyula: Rousseau és a magyar
természetszemlélet. (MFigy. 1912.
évf. 3. köt. 125—141 l.)
- Gockler* Lajos: Rousseau. (MPaed. 1912.
évf. 465—473 l.)
- Karl* Lajos: Rousseau, a genfi polgár.
(ÚjÉlet. 1913. évf. 1. köt. 196—
199 l.)
- Kemény* Gábor: A szemléltetés értel-
mezése Rousseau pedagógiájában.
(PaedÉrt. 1916. évf. 295—301 l.)
— Gábor: Az emberré nevelés elve
Rousseau pedagógiájában. (Ker-
Magv. 1917. évf. 57—67, 111—
120, 157—175 l.)
— Gábor: Rousseau és az állampol-
gári nevelés. (MPaed. 1921. évf.
1—9 l.)
— Gábor: Rousseau jelleme. (Erd-
Múz. 1916. évf. 103—133 l.)
— Gábor: Rousseau nevelési eszméi-
nek első nyomai. (MPaed. 1913. évf.
351—355 l.)
— Gábor: Rousseau-tanulmányok.
Adatok Rousseaunak az egyházak-
kal való harcához. (KerMagv. 1916.
évf. 193—205, 248—259 l.)
- Kereszty* István: Rousseau. Bp., 1912.
Németh József biz. 20 l. (Zene-
Tudományi Könyvtár. 8. sz.)
- Kiss* Albin: Rousseau, Emil, vagy a
nevelésről. Ford. Schöpffin Aladár.
(MKözépipk. 1912. évf. 407—413 l.)
- Lavotta* Rudolf: Rousseau, mint zen-
ész. (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 417—
425 l.)
- Lófi* Ödön: Rousseau nézetei egy
államvallásról. (KerMagv. 1904. évf.
14—25 l.)
- L-s*: Az újabb Rousseau-irodalom-
ból. (BpSzle. 1911. évf. 148. köt.
156—159 l.)
- Martinovics* Sándor: Természet és
természetfölöttiség. (MKultúra.
1916. évf. 1. köt. 337—341 l.)
- Morvay* Győző: Rousseau, Vallomá-
saim. Ford. Bogdánfy Ödön. (MKö-
zépisk. 1908. évf. 178—182 l.)
- Nagy* József: Rousseau pedagógiai
jelentősége. (PolgIskKözl. 1913. évf.
525—533, 551—554 l.)
- Posch* Jenő: Rousseau-ról. (Nyugat.
1922. évf. 1. köt. 135—136 l.)
- Quint* József: Rousseau vallomásai.
(MTanKépző. 1908. évf. 69—76,
131—135 l.)
- r. á.*: A szavoyai vikárius hitvallása.
Írta Rousseau J. J. Ford. Rác

- Lajos. (KerMagv. 1912. évf. 178—181 l.)
- Rácz Lajos: „A magános sétáló álmódzásai.“ (Uránia. 1922. évf. 39—44 l.)
- Lajos: A Rousseau-jubileum. (SárospRefLapok. 1912. évf. 271—273 l.)
- Lajos: „A savoyai vikárius hitvallása.“ (Uránia. 1912. évf. 66—72 l.)
- Lajos: Az újabb Rousseau-irodalomból. (Napkelet. 1923. évf. 488—450 l.)
- Lajos: Gróf Teleki József és Rousseau. (BpSzle. 1912. évf. 151. köt. 430—443 l.)
- Lajos: Gróf Teleki József levelei Rousseauról és Rousseauhoz. (AkadÉrt. 1913. évf. 109—116 l.)
- Lajos: J. J. Rousseau et son ami hongrois. (RevHongr. 1911. évf. I. 283—296 l.)
- Lajos: Kálvín és Rousseau. (ProtSzle. 1910. évf. 456—474 l.)
- Lajos: Rousseau J. J. (ProtSzle. 1912. évf. 392—400 l.)
- Lajos: Rousseau, Emil vagy a nevelésről. Ford. Schöpfung Aladár. (MPaed. 1912. évf. 42—44 l.)
- Lajos: Rousseau és az imádság. (SárospRefLapok. 1911. évf. 143—144, 153—155, 259—260, 269—271 l.)
- Lajos: Rousseau és Sauttersheim. Bp., 1913. M. Tud. Akad. 61 l. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. 22. köt. 6. sz.)
- Lajos: Rousseau magyar barátja. Kivonat 1912 május 6-án tartott előadásából. (AkadÉrt. 1912. évf. 395—399 l.)
- Lajos: Rousseau mint moralista. [Rousseau, als Moralist.] (Ath. 1913. évf. 1. f. 1—33 l. 2. f. 1—31 l. Klny. is.)
- Lajos: Rousseau-tanulmányok. (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 347—393 l.)
- Stromp* László: Rousseau etikája és paedagógiája. [Die Ethik u. Pädagogik R's.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 77—89, 163—176 l.)
- Szabad* Antal: A természet fogalma Rousseaunál. [Der Naturbegriff bei Rousseau.] Kolozsvár, 1910. Ajtai K. Albert. 65 l.
- Szabad* Antal: A természet nevelés-tudományi jelentősége Rousseaunál. [Die erziehungswissenschaftliche Bedeutung der Natur bei Rousseau.] Kolozsvár, 1912. Keszei Albert biz. 163 l.
- Szabó* Dezső: Jegyzetek J. J. Rousseauhoz. (Nyugat. 1912. évf. 1. köt. 1018—1023 l.)
- Szabó* László: A Rousseau-probléma. [Das Rousseau-Problem.] Bp., 1917. Szerző. 52 l.
- Tankó* Béla: Rousseau. (Uránia. 1912. évf. 377—381 l.)
- Ruskin, John:**
- Geöcze* Sarolta: Ruskin élete és tanítása. [Ruskins Leben und Lehren.] Bp., 1903. Athenaeum. 4, 442 l.
- Nádai* Pál: Ruskin mint népnevelő. (Népmív. 1907. évf. 2. köt. 44—51, 296—307 l.)
- Németh* Sándor: Taine és Ruskinfordítások. (Napkelet. 1924. évf. 4. köt. 177—178 l.)
- Péterfy* Jenő: Ruskin, Velence kövei. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 413—423 l.)
- [*] Ruskin és művei. (BölcsFt. 1901. évf. 444—461 l.)
- Russell, Bertrand:**
- Dávid* Lajos: Russell, A filozófia alapproblémái. (Nyugat. 1919. évf. 777—778 l.)
- Saint-Simon, Louis:**
- Földes* Béla: Saint-Simon és iskolája. (BpSzle. 1910. évf. 144. köt. 232—266 l.)
- Savonarola, Fra Girolamo:**
- Márk* Ferencz: Savonarola államtudományi elmélete. (ProtSzle. 1913. évf. 415—424 l.)
- Schaefer, Erich:**
- Pröhle* Károly: Schaefer theocentrikus teológiája. (TheolSzakl. 1917. évf. 162—177 l.)
- Scheler, Max:**
- Fogarasi* Béla: Scheler, Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertetik. (Ath. 1914. évf. 4. f. 77—83 l.)
- Kunfi* Zsigmond: Tények és gondolatok. (Szoc. 1917—18. évf. 161—173 l.)
- Somogyi* József: Max Scheler, Vom Ewigen im Menschen. (Ath. 1924. évf. 1—3. f. 55—57 l.)

Schelling, Friedrich:

Fogarasi Béla: Schelling történet-philosophiája. [Die Geschichtsphilosophie Schellings.] (Ath. 1913. évf. 3. f. 47—59 l. Klny. is.)

Szellényi Ödön: Schelling akadémiai studiumokról szóló előadásainak időszerezése. (Népműv. 1918. évf. 161—176 l.)

Schleiermacher, Friedrich:

Bartók György: Schleiermacher olvasása közben. (ProtSzele. 1915. évf. 102—113 l.)

Raffay Sándor: Schleiermacher és a főiskolai oktatás. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 305—316, 422—440, 550—564 l.)

Szellényi Ödön: Schleiermacher, Der Philosoph des Glaubens. (ProtSzele. 1911. évf. 611—613 l.)

Szellényi Ödön: Schleiermacher pedagógiája. [Die Pädagogik Schleiermachers.] (MPaed. 1912. évf. 193—205, 272—282, 321—333 l.)

— *Ödön:* Schleiermacher vallásfilozófiája. [Die Religionsphilosophie Schleiermachers.] Békéscsaba, 1910. Kókai L. 80 l.

Szemere Samu: Schleiermacher individualizmusáról. [Über Schleiermachers Individualismus.] (Ath. 1917. évf. 366—391 l.)

Tavaszy Sándor: Schleiermacher philosophiája. [Schleiermachers Philosophie.] Kolozsvár, 1918. Stief ny. 112 l.

Schopenhauer, Arthur:

Bárány Gerő: Schopenhauer és a pessimismus. (Uránia. 1906. évf. 329—337 l.)

— U. a. (Bárány: Philosophiai essayk. 38—63 l.)

Bartók György ifj.: Schopenhauer erkölestana. (ProtSzele. 1905. évf. 312—326, 373—390 l.)

Ferencai Sándor: Schopenhauernek Goethehez írt egy levele, pszichanalitice nézve. (Nyugat. 1912. évf. 2. köt. 43—49 l.)

H[ör]l Gy[ula]: Schopenhauer akaratbölcselete. (HittudFt. 1911. évf. 353—384 l.)

Irk Albert: Schopenhauer jogfilozófiája. (Ath. 1918. évf. 297—314 l.)

Kornis Gyula: Schopenhauer. (Cél. 1910. évf. 37—41 l.)

Kramolin Gyula: Schopenhauer tetragamiája. (HuszSzáz. 1907. évf. 16. köt. 1070—1073 l.)

Perényi József: Schopenhauer. (Pásztortüz. 1925. évf. 179. l.)

Pitroff Pál: Schopenhauer és a szép. (Uránia. 1913. évf. 65—67 l.)

R[acz] L[ajos]: 1. Életbölcselet. Aforizmak. Írta Schopenhauer, ford. Kelen Ferenc. — 2. Schopenhauer Arthur: Életbölcselet. Ford. Szemlér Lőrinc. (MFTKözl. 1907. évf. 34—37 l.)

Ravasz László: Schopenhauer esztétikája. [Die Ästhetik Sch's.] Kolozsvár, 1907. Gombos Ferenc. VIII, 242 l.

Rubinstein Mátvás: Schopenhauer a prédikátor. (IzrMITársKiadv. 21. köt. 133—145 l.)

Simonyi Iván: Die Schopenhauer-Philosophasterer, eine Ursache und ein Faktor des Nihilismus und Anarchismus und die einzigen Gegenmittel gegen die Letzteren. Aus dem Tagebuche eines Laien. Pozsony, 1903. Westung. Grenzboten. 410 l.

Seneca, Lucius Annaeus:

Alleram Gyula: Seneca életbölcselete. [Die Lebensweisheit d. Seneca.] Pozsony, 1907. Bp., Szt. István-Társ. biz. 159 l.

Baksay József: Közlemények L. Annaeus Seneca erkölcsbölcseleti elveiből. (Szegedi kegyesr. főgimn. 1906—7. évi ért. 5—40 l.)

Dobai János: Seneca jog- és állambölcselete. [Senecas Rechts- u. Staatsphilosophie.] Bp., 1911. Szerző kiadása. 35 l.

Fejér Adorján: Nero nevelője. (Bajai kath. főgimn. 1906—7. évi ért. 9—42 l.)

Hupka Ödön: Seneca száműzése. [Die Verbannung S's.] (EgyPhilKözl. 1911. évf. 799—813 l.)

— U. a. Bp., 1911. Toldi Lajos biz. 58 l.

Nagy Sándor: Seneca erkölcsi levelei. (Szászvárosi ref. Kuun-kollegium 1903—4. évi ért. 3—16 l.)

Schinner Lajos: Lucius Annaeus Seneca ethikai aranyigazságai. [Die ethischen Grundüberzeugungen des L. A. Seneca.] (Nagyszombati érseki főgimn. 1905—6. évi ért. 3—29 l. Klny. is.)

- Walter János: Seneca leveleinek fontossága a hittudomány szempontjából. (Relig. 1916. évf. 686—697 l.)
- Shakespeare, William:**
- Alexander Bernát: Hamlet. (MEgyet-Szle. 1900—1. évf. 31—36 l.)
- Bernát: Shakespeare. Bp., 1904. Lampel R. 58 l. (Magyar Könyvtár. 400. sz.)
- U. a. Bp., 1920. Franklin. VIII, 416 l.
- Bernát: Shakespeare és Katona. (KisfTársÉvl. 1902. évf. 16—38 l.)
- Bernát: Shakespeare Hamletje. Bp., 1902. Franklin. 584 l.
- Bernát: Shakespeare jellemalkotó művészte. (KisfTársÉvl. 1904. évf. 18—33 l.)
- Bernát: Shakespeare nagy tragédiáinak lélektani elemzése. [Psychol. Analysis der grossen Tragödien Shakespeares.] Bp., 1902—3. (Könyomás.)
- Palágyi Menyhért: Shakespeare pályafutása és életfelfogása. (MFigy. 1916. évf. 2. köt. 241—257 l.)
- Trikul József: A bölcselkedő Shakespeare. [Shakespeare als Philosoph.] (Relig. 1917. évf. 10—40 l. Klny. is.)
- Simmel, Georg:**
- Engel Zsigmond: A pénz filozófiája. Simmel, Philosophie des Geldes. (HuszSzáz. 1902. évf. 5. köt. 511—513 l.)
- Fogarasi Béla: G. Simmel, Grundfragen der Soziologie. (Ath. 1918. évf. 113—115 l.)
- Hazay Olivér: G. Simmel, Das Problem der historischen Zeit. (Ath. 1916. évf. 400—402 l.)
- Mannheim Károly: Georg Simmel mint filozófus. (HuszSzáz. 1918. évf. 38. köt. 194—196 l.)
- Sas Andor, Georg Simmel, Goethe. (HuszSzáz. 1913. évf. 27. köt. 364—366 l.)
- Szentirmay Gizella: Simmel könyve Goethéről. (BpSzle. 1914. évf. 160. köt. 476—480 l.)
- Varjas Sándor: Simmel szociológiája. Georg Simmel, Soziologie. (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 310—317 l.)
- Smith Adam:**
- Neuhauer Ferencz: Smith Ádám járádékelmélete és annak empirikus továbbfejlesztése. (KözgazdSzle. 1912. évf. 371—392 l.)
- Sós Aladár: Adam Smith. (Nyugat. 1923. évf. 2. köt. 87—89 l.)
- Sokrates:**
- Bartók György: Az igazság világa. (Pászortú. 1921. évf. 91—101 l.)
- Hornvánszky Gyula: Az „igazi“ Sokrates. (Ath. 1915. évf. 57—65, 258—263 l.)
- Hörk József: Honnan ered Sokrates etikájának aporiája? (Ath. 1905. évf. 467—484 l.)
- Nagy József: Sokrates. (Uránia. 1921. évf. 5—6 l.)
- Péterfy Jenő: Philosophiai mozgalmak. Socrates. (Péterfy: Össze gyűjtött munkái. 2. köt. 175—191 l.)
- Sombart, Werner:**
- Blau Lajos: A zsidók a gazdasági életben. (MzsidóSzle. 1913. évf. 9—23 l.)
- K. V.: Sombart Werner könyve. (MEgyetSzle. 1901. évf. 233—237 l.)
- Migray József: Sombart privát szocializmusa. (Szoc. 1923. évf. 359—365 l.)
- Szilvek Lajos: Werner Sombart, Socialismus und sociale Bewegung im 19. Jahrhundert. (BölcsFt. 1903. évf. 345—347 l.)
- vits: Sombart Werner, Der moderne Kapitalismus. (KözgazdSzle. 1902. évf. 943—951 l.)
- Spencer, Herbert:**
- Balassa József: Herbert Spencer a nyelvtanról. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 166—167 l.)
- Collins, F. Howard: Spencer Herbert synthetikus filozófiájának kivonata. Spencer Herbert előszavával. Az 5. angol kiadásból ford. Jászi Oszkár, Pekár Károly, Somló Bódog, Vámbéry Ruzssem, Pekár Károly bevezetésével. Bp., 1903. Grill. CVI, 752 l. — 2. kiad. 1908. L, 606 l. (TársTudKönyvtár. 1.)
- D. Z.: Spencer Herbert. (MJogUjs. 1904. évf. 18—21 l.)
- Havas Irma: Spencer emlékezete. (MPestalozzi. 1904. évf. 26. l.)
- Hegedüs Lóránt: Herbert Spencer. (VasUjs. 1903. évf. 849—850 l.)
- Lóránt: Spencer és a szociológia. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 85—97 l.)

- Hornyánszky Gyula*: Herbert Spencer és a történetírás. (Bpesti VII. ker. külső áll. főgymn. 1903—4. évi ért. 3—42 l.)
- J.*: Spencer legújabb munkája. Spencer, Herbert, Facts and comments. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 345. l.)
- Jászi Oszkár*: Herbert Spencer és jövő feladataink. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 1—14 l.)
- Oszkár: Herbert Spencer önéletrajza. (BpSzele. 1905. évf. 121. köt. 1—32, 198—228 l.)
- Kozári Gyula*: Spencer Herbert. (Kozári: Emberi okmányok. 52—61 l.)
- Lechner László*: Spencer bölcséletének általános méltatása. (MFT-Közl. 1904. évf. 11. f. 7—26 l.)
- Márk Ferencz*: Spencer Herbert, az evolúció harcosa. (ProtSzele. 1904. évf. 38—41 l.)
- Méray-[Horváth Károly]*: Jövő feladataink és Herbert Spencer. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 112—131 l.)
- Óhaty Levente*: Spencer a philosophia meghatározásáról. (Uránia. 1905. évf. 280—285 l.)
- Óreg János*: Spencer neveléstana. (MPestalozzi. 1901. évf. 57—58, 63, 70, 78, 86, 98, 102, 111, 115, 130—131, 137 l.)
- Pauler Ákos*: Herbert Spencer. (Ath. 1904. évf. 1—4 l.)
- Ákos: Herbert Spencer mint paedagogus. (MPaed. 1904. évf. 129—140 l.)
- Pekár Károly*: Spencer a társadalmi élet fejlődéséről. (Ath. 1904. évf. 395—400 l.)
- Károly: Spencer a társadalom jövő fejlődéséről. (Ath. 1905. évf. 197—217 l.)
- Károly: Spencer élete. (MFTKözl. 1904. évf. 11. f. 2—6 l.)
- Sáfrány Lajos*: Emlékezés Spencer Herbertről. Debrecen, 1904. Hoffmann és Kronovitz. 19. l. (Klly.: Debreceni Protestáns Lap.)
- Somló Bódog*: Spencer Herbert etikája. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 98—110 l.)
- Stein Lajos*: Spencer Herbert. Ford. Sz. L. (Uránia. 1904. évf. 49—55 l.)
- Tavernier*: Spencer Herbert. (Relig. 1904. évf. 78—79 l.)
- Trikal József*: Spencer Herbert. (MSion. 1904. évf. 19—34 l.)
- Tuszkai Ödön*: Herbert Spencer. (VasUjs. 1903. évf. 850. l.)
- Veress Jenő*: Spencer Herbert erkölcsstana. [Die Ethik H. Spencers.] (TheolSzakl. 1910. évf. 190—225, 269—281 l.)
- Waldapfel János*: Egy német paedagogus mint Herbert Spencer elődje a tudományok osztályozásában. Karl Mager. (MPaed. 1911. évf. 529—534 l.)
- Spengler, Oswald**:
- Bartók György*: Nyugat alkonya. (Páztortúz. 1922. évf. 426—430 l.)
- Dékány István*: Spengler történelemelmélete. (TörtSzele. 1922. évf. 165—175 l.)
- Giesswein Sándor*: A nyugati kultúra válsága. (KathSzele. 1920. évf. 513—525 l.)
- Goldzieher Miksa*: O. Spengler, Der Untergang des Abendlandes. 2. Bd. (FügSzele. 1922. évf. 270—271 l.)
- Hornyánszky Gyula*: O. Spengler. (TársTud. 1921. évf. 230—241 l.)
- Gyula: Oswald Spengler, Der Untergang des Abendlandes. 2. Bd. (TársTud. 1922. évf. 306—307 l.)
- Horváth Barna*: Spengler államszemlélete és az állam fenomenológiája. (TársTud. 1925. évf. 120—130 l.)
- Kolnay Aurél*: Nyugat pusztulása. (Aurora. 1920. évf. 18—19. sz. 12—19 l.)
- Pauler Ákos*: Uj kultúrfilozófia. (Ath. 1920. évf. 82—87 l.)
- Szemere Samu*: Spengler filozófiája. [Die Philosophie Spenglers.] Bp., [1924.] Béta. 80 l. (Mindent tudok Könyvtár. 10.)
- Szerdahelyi Sándor*: Spengler és a szocializmus. (Szoc. 1923. évf. 435—437 l.)
- Szöllösy Lajos*: Spengler, Der Untergang des Abendlandes. 2. Bd. (BpSzele. 1922. évf. 191. köt. 72—77 l.)
- Lajos: Spengler könyve a hanyatló Nyugatról. Oswald Spengler, Der Untergang des Abendlandes. (BpSzele. 1920. évf. 182. köt. 178—182 l.)
- Tavaszy Sándor*: A nyugat-európai kultúra sorsa Spengler filozófiájának tükrében. [Das Schicksal der abendländischen Kultur in Spenglers Philosophie.] (ErdfrodSzele.

1924. évf. 3—4. f. 207—211 l. 5—6. f. 203—207 l. 7. f. 218—223 l. Klny. is.)
- Thienemann* Tivadar: A nyugat alkonya. Oswald Spengler és a Spengler-vita. (Minerva. 1922. évf. 342—361 l.)
- [*]: Nyugat pusztulása. (MHelikon. 1921. évf. 743—745 l.)
- Spinoza, Baruch:**
- Alexander* Bernát: Spinoza. (LzrMirod-TársKiadv. 31. köt. 300—313 l.)
- Bernát: Spinoza Etikája. (Ath. 1917. évf. 337—357 l.)
- Dékány* István: Spinoza, Tractatus politicus. Ford. Rencz János. (ProtSze. 1925. évf. 491—493 l.)
- Frenkel* Bernát: Spinoza tractatusa a módszerről. [Spinozas Traktat über die Methode.] Bp., 1914. Fejér és Glattner. 70 l.
- Nagy* József: Altkirch, E., Spinoza im Porträt. (Ath. 1915. évf. 152—153 l.)
- Nagy* Lajos: Spinoza Benedek levele Burgh Alberthez. (SárospRefLapok. 1913. évf. 129—130, 136—137 l.)
- Posch* Árpád—*Rencz* János: A Tractatus theologico-politicus keletkezése és sorsa. Jelentősége az emberi gondolkodás történetében. Spinoza és a biblia. (Spinoza: Tractatus theologico-politicus. FilMűtára. 18. 315—350 l.)
- Renan*, Ernest: Spinoza. Ford. és jegyzetekkel kísérte Ráczy Lajos. Bp., 1902. Franklin. 521. (Olcso Könyvtár. 1296—97. sz.)
- Röth* Sándor: Spinoza mint politikai író. [Spinoza als politischer Schriftsteller.] Bp., 1908. Pallas. 20 l.
- U. a. Bp., é. n. Bichler J. 14 l.
- Székely* György: Gondolatok a hágai kongresszusról. (MTanKépző. 1913. évf. 58—62 l.)
- V. F.*: Spinoza, Tractatus theologico-politicus. Ford. Posch Árpád és Rencz János. (ProtSze. 1904. évf. 59—63 l.)
- [*]: Spinoza a legjobb államformáról. (FüggSze. 1921. évf. 10. l.)
- [*]: Spinoza az állam céljáról. (FüggSze. 1921. évf. 97. l.)
- Spranger, Eduard:**
- Hornjanszky* Gyula: Ed. Spranger, W. von Humboldt und die Humanitätsidee. (MFTKözl. 1913. évf. 59—61 l.)
- Péter* János: Spranger, Das humanistische und das politische Bildungsideal im heutigen Deutschland. (OKTEgyKözl. 1916—17. évf. 339—341 l.)
- Staud* Lajos: A jog formalizmusa és tartalma. Néhány szó Spranger E.-ről. (MJogiSze. 1924. évf. 163—166 l.)
- Stammler, Rudolf:**
- Löv* Loránt: Stammler Rudolf. (JogtudKözl. 1908. évf. 127. l.)
- Moór* Gyula: A jog fogalma és az anarchismus problémája Stammler jogphilosophiájában. [Der Begriff des Rechts und das Problem der Anarchie in der Rechtsphilosophie Stammlers.] (Ath. 1911. évf. 4. f. 1—35 l. Klny. is.)
- Gyula: A társadalom fogalmáról. Stammler idevágó tanainak kritikája. (MTársTudSze. 1912. évf. 25—38 l.)
- Gyula: Stammler „helyes jogról szóló tana“. [Stammlers Lehre von dem richtigen Rechte.] Bp., 1911. Pfeifer Ferd. 87. l. (MJogEgyÉrtek. 25. f.)
- Ruber* József ifj.: Stammler Rudolf eszmetörténeti jelentősége. (KathSze. 1922. évf. 470—478 l.)
- Stern, William:**
- Kinszki* Imre: Új utak a biológiában. (Aurora. 1921. évf. 151—157 l.)
- Kormis* Gyula: William Stern, Die differentielle Psychologie in ihren methodischen Grundlagen. (MFTKözl. 1912. évf. 44—47 l.)
- Gyula: W. Stern, Psychologie der frühen Kindheit bis zum sechsten Lebensjahre. (MKözépisk. 1915. évf. 45—48 l.)
- Quint* József: A differenciális pszichológia. Stern William: Die differentielle Psychologie in ihren meth. Grundlagen. (MTanKépző. 1913. évf. 162—171 l.)
- Stirner, Max:**
- Agathon*: Max Stirner mint paedagogus. (MPaed. 1902. évf. 180—184 l.)
- Szilárd* Ödön: Stirner és bölcselete. [Stirner und seine Philosophie.] Bp., 1910. Deutsch Zs. és Tsa. 176 l.
- Ödön: Stirner és Nietzsche. (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 374—385 l.)

- Turnowsky Sándor:** Az önösség bölcsészete. (MTársTudSzle. 1908. évf. 561—571 l. Klny. is.)
- Várnai Sándor:** Egy anarchista világ-bölcselő. Stirner és a személyes én filozófiája. (ÚjMSzle. 1903. évf. 54—70 l.)
- Sándor: Stirner mint morálkritikus. (Ath. 1905. évf. 84—99 l.)
- Várnai S[ándor]:** Stirner és főműve, Az „Einzig und sein Eigenthum“. (BölcsFt. 1905. évf. 490—507 l.)
- Vetési József:** Egy föltámasztott filozófus. (BölcsFt. 1901. évf. 247—287 l.)
- Suarez Ferenc:**
- Kiss János:** Suarez Ferenc emlékezete. (Relig. 1917. évf. 750—754 l.)
- Suso, Heinrich:**
- F[ülep] L[ajos]:** Új Suso-kiadás. (Szellem. 1911. évf. 254—255 l.)
- Vargha Damján:** Seuse Henrik Amand a magyar kódexirodalomban. [Heinrich Suso in der ung. Kodex-Literatur.] Bp., 1910. Szt. István-Társ. 88 l. (A Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléséből. 77. sz.)
- Swedenborg, Emanuel:**
- Ágoston Sándor:** Swedenborg mint philosophus. (ProtSzle. 1906. évf. 398—405 l.)
- Swift, Jonathan:**
- Kacziány Géza:** Swift Jonathán, a bölcsész és politikus. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 37—76, 254—272 l.)
- Tagore, Rabindranath:**
- Aut-aut:** Rabindranath Tagore nacionalizmusa. (Cél. 1922. évf. 50—67 l.)
- Baktay Ervin:** Rabindranath Tagore. Bp., [1921.] Fővárosi Könyvkiadó. 48 l. (A Kultura nagyjai. 2.)
- Ervin: Rabindranath Tagore, az ember, a művész, a bölcs. [Rabindranath Tagore, der Mensch, der Künstler, der Philosoph.] Bp., 1922. Világirodalom. 272 l. (A Világirodalom gyöngyei. 7.)
- Benczédi Pál:** Tagore hatása. (Pász-törtüz. 1922. évf. 556—558 l.)
- Taine, Hippolyte:**
- Alexander Bernát:** Taine. (BpSzle. 1903. évf. 114. köt. 1—34 l.)
- Alexander Bernát:** Taine, Hippolyte emlékezete. [Zum Gedächtnis H. Taine's.] Bp., 1904. Akadémia. 36 l. (A MTudAkad. elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. 12. köt. 1. sz.)
- Berkovics Miklós:** Taine és a commune. (BpSzle. 1905. évf. 123. köt. 294—299 l.)
- Hatvany Lajos:** H. Taine levelei. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 63—69, 152—156, 207—211 l.)
- Kozári Gyula:** Taine. (Kozári: Emberi okmányok. 61—71 l.)
- Nagy József:** A fiatal Taine. [Der junge Taine.] (Uránia. 1913. évf. 4—8, 49—52, 113—117 l.)
- József: Taine. Bp., 1922. Franklin. 186 l., 1 mell. (Ember és Természet. 1.)
- József: Taine arcképe. [Das Portrait Taine's.] (ProtSzle. 1916. évf. 144—157 l.)
- József: Taine egyénisége. [T's Persönlichkeiten.] (BpSzle. 1911. évf. 147. köt. 393—409 l.)
- József: Taine elmélete az értelemről. [T's Theorie üb. d. Intelligenz.] (Ath. 1915. évf. 401—427 l.)
- József: Taine jelentősége és hatása. [Die Bedeutung u. Wirkung T.'s.] (Uránia. 1916. évf. 47—50 l.)
- József: Taine lélektanának méltatása. [Würdigung der Psychologie T.'s.] (Ath. 1916. évf. 25—42 l.)
- József: Taine milieu-elmélete. [Die Milieu-Theorie T.'s.] (BpSzle. 1913. évf. 156. köt. 399—428 l.)
- József: Taine műbölcsélete. [Die Kunsttheorie T.'s.] (ErdMúz. 1916. évf. 52—64 l.)
- József: Taine műve a jelenkori Franciaország kialakulásáról. [Das Werk T.'s über d. Entstehung des gegenwärtigen Frankreich.] (TörtSzle. 1917. évf. 5—35 l.)
- József: Taine pályakezdése. [Die wissensch. Anfänge T.'s.] (Népműv. 1917. évf. 1. köt. 20—29, 117—125 l.)
- Pekár Károly:** Taine és az egyéniség-problema szerepe az emberi gondolkodás történetében. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 220—235 l.)
- Péterfy Jenő:** Taine. 1. Franciaország klasszikus philosophusai a XIX. században. — 2. Az angol iroda-

- lom története. — Taine legújabb kötete. A jakobinus kormányzatról. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 343—386 l.)
- Szigetvári Iván:** Taine és a milieu-elmélet. Kivonat február 22-én bemutatott dolgozatából. (AkadÉrt. 1909. évf. 354—369 l.)
- Waldner Ödön:** Barzelotti könyve Taine bölcsészetről. (BpSzle. 1901. évf. 108. köt. 65—93 l.)
- Ödön: Taine filozófiája. (Barzelotti, Giacomo, La philosophie de H. Taine.) (HuszSzáz. 1904. évf. 3. köt. 460—462 l.)
- Tarde, Gabriel:**
- Vámbéry Rusztem:** Tarde rendszere. [Tardes System.] (HuszSzáz. 1904. évf. 10. köt. 1—13, 95—110 l.)
- U. a Bp., 1904. Deutsch Zs. 30 l. (HuszSzázKönyvtára. 4.)
- Tatianus:**
- Vince Sándor:** Tatianus Apológiája. (TheolSzakl. 1912. évf. 201—213 l.)
- Tertullianus:**
- Trikál József:** Credo, quia absurdum. (Relig. 1910. évf. 529—530, 545—548 l.)
- Thales:**
- Förster Aurél:** Thales és Apollodoros. Kivonat 1919 november 3-án tartott felolvasásából. (AkadÉrt. 1919. évf. 252—261 l.)
- Theophrastos:**
- Kántor Lajos:** Theophrastos *Χαρακτῆ-ρες*-e. Bp., 1914. Németh. 60 l.
- Thomas Aquinas:**
- Angyal Pál:** A büntetőjog néhány vezérelve Aquinói sz. Tamásnál. (HittudFt. 1910. évf. 714—732 l.)
- Breznay Béla:** Aquinói szent Tamás és XIII. Leó pápa. (Relig. 1902. évf. 290—292, 298—300 l.)
- Damián János:** Aquinói sz. Tamás tana a lélek lényegéről a „Summa Theologica“-ban. (BölcsFt. 1903. évf. 253—271 l.)
- Faragó János:** A jellem alapja és kiépítése szent Tamás szerint. (Relig. 1912. évf. 135—137, 151—152 l.)
- Gálffy László:** Aquinói Szt. Tamás intellektualizmusa és az élet. (M-Kultura. 1924. évf. 129—134 l.)
- Hirschler József:** Aquinói Szent Tamás. (ErdIrodSzle. 1924. évf. 3—4. f. 190—199 l. Klny. is.)
- Horváth Sándor:** Aquinói szent Tamás. (Élet. 1923. évf. 537—538 l.)
- Sándor: Aquinói szent Tamás írói egyénisége. (KathSzle. 1923. évf. 513—526 l.)
- Sándor: Aquinói szent Tamás világnézete. [Die Weltanschauung d. hl. Thomas v. Aquin.] Bp., 1924. Szt. István-Társ. 232 l. (Szt. István könyvek. 21.)
- Jablónkay Gábor:** Aquinói Sz. Tamás pedagógiai elvei. (MKözépisk. 1923. évf. 34—44 l.)
- Joyau Károly:** Aquinói Szent Tamás életrajza. [Die Biographie des hl. Thomas von Aquin.] Átnézte Paluscsák Pál. Kiadja Kiss János. Bp., 1901. Athenaeum. 287 l., 1 mell.
- Kecskés Pál:** Az erény erkölcsbölcséleti fogalma Aquinói Szent Tamás szerint. [Der moralphilosophische Begriff d. Tugend nach dem Hl. Thomas v. Aqu.] (Relig. 1924. évf. 138—149 l. — 1925. évf. 24—30 l.)
- Paluscsák Pál:** A közjó szent Tamás erkölcsstanában. [Das Gemeinwohl in der Ethik d. Hl. Thomas.] (HittudFt. 1909. évf. 353—401 l.)
- Pauler Ákos:** Aquinói Szent Tamás. Születésének 700. évfordulójára. [Der Hl. Thomas v. Aquin. Zu seiner 700jähr. Geburtsfeier.] (Napkelet. 1925. évf. 5. köt. 387—398 l.)
- Pfeiffer Miklós:** A közjó Aquinói Szent Tamás erkölcsstanában. [Das Gemeinwohl in der Ethik des Hl. Thomas v. Aquin.] Kassa, 1914. Szent-Erzsébet ny. Mildner biz. 13 l.
- Prohászka Ottokár:** A philosophia perennisről. (HittudFt. 1908. évf. 433—436 l.)
- Ottokár: Aquinói szent Tamás. (Élet. 1923. évf. 290—292 l.)
- Ottokár: Aquinói szent Tamás theológiája. (Relig. 1925. évf. 97—112 l.)
- Scheffler János:** Jog, természetjog és tételes jog Aquinói sz. Tamásnál. [Recht, Naturrecht u. positives Recht bei dem Hl. Thomas v. Aquin.] (Relig. 1919. évf. 20—35 l.)

- Trikál* József: Szent Tamás küldetése. [Die Sendung des Hl. Thomas.] (KathSzle. 1915. évf. 160—174, 265—277 l.)
- József: Szent Tamás természet-szemlélete. (MKultura. 1915. évf. 1. köt. 529—534 l.)
- Várkonyi* Hildebrand: Aquinói Szent Tamás filozófiája. [Die Philosophie des Hl. Thomas v. Aquin.] Bp., 1923. Pfeifer. 95 l. (Filozófiai Könyvtár. 5.)
- Hildebrand: A keresztény filozófia szerkezete: Szent Tamás. (Symposion. 1925. évf. 3—9 l.)
- Zubriczky* Aladár: Szent Tamás nagysága. [Die Bedeutung des Hl. Thomas v. Aquin.] Bp., 1924. Szent István-Társ. 19 l.
- Tolsztoj, Leó Nik.:**
- Ambrus* Zoltán: Tolsztoj és kritikusai. [Tolstoi u. seine Kritiker.] (Nyugat. 1911. évf. 1. köt. 129—132, 254—258, 337—341, 462—473, 555—559, 851—854, 1156—1162 l.)
- Bárány* Gerő: Tolsztoj. (Uránia. 1911. évf. 3—9, 59—66 l.)
- Büchler* Hugó: Tolsztoj pedagógiája. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 288—294 l.)
- Cserna* Andor: Tolsztoj. (KeletNépe. 1911. évf. 32—36 l.)
- Faguet* Émile: Léon Tolstoi. (Rev-Hongr. 1921. évf. I. 27—32, 81—87, 128—139, 172—187, 222—233, 276—282 l.)
- Görög* Imre: Tolsztoj levelei. (Nyugat. 1922. évf. 1. köt. 454—462 l.)
- Gusev* N. N.: Tolsztoj N. Leó beszélgetése a forradalmi szocialistákkal. (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 19—28 l.)
- György* János: Tolsztoj gondolatai Istenről. [Tolstoi's Gedanken üb. Gott.] (KerMagv. 1904. évf. 244—264 l.)
- Heller* Bernát: Tolsztoj és a zsidó legenda. (MultJövő. 1912. évf. 342—343 l.)
- Herczegh* Mihály: Tolsztoj reflexiók. (Cél. 1910. évf. 177—183 l.)
- Horváth* Károly: Leo Tolstoj, Pädagogische Schriften. (ProtSzle. 1911. évf. 131—133 l.)
- Isaburo*, Nagai: Japán vélemény Tolsztojról. (Nyugat. 1911. évf. 1. köt. 719—725 l.)
- Jehlicska* Ferenc: Tolstoj Leo, Fiat justitia, pereat cultura. (KathSzle. 1911. évf. 3—9 l.)
- Kmoskó* Mihály: Tolsztoj Isten-eszméje. [Die Gottesidee T.'s.] (HittudFt. 1911. évf. 469—490 l.)
- Kocsis* Lénárd: Tolsztoj. (KathSzle. 1908. évf. 907—923 l.)
- Kornis* Gyula: Tolstoj mint pedagógus. [Tolstoi als Pädagoge.] (MPaed. 1911. évf. 1—10, 77—83 l.)
- Kozári* Gyula: Tolsztoj. (Kozári: Emberi okmányok. 221—227 l.)
- Lombroso* Cesare: Látogatásom Tolsztojnál. Ford. Veszprémi Jenő. (UjSzázad. 1905. évf. 155—159 l.)
- Márk* Ferenc: Tolsztoj Leó gróf. (ProtSzle. 1910. évf. 666—670 l.)
- Masznjik* Endre: Tolsztoj Leó megterése. (ProtSzle. 1911. évf. 432—447 l.)
- Múray* József: Tolsztoj irodalmi munkássága. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 304—312 l.)
- József: Tolsztoj mint vallásbölcselő. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 273—280 l.)
- Ozori* Frigyes: A jaszna-polyanai iskola. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 295—303 l.)
- Papp* József Cs.: Tolsztoj iskolája. (MPaed. 1904. évf. 29—33 l.)
- Péterfy* Jenő: Háború és béke. Írta Tolsztoj. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 3. köt. 439—444 l.)
- Picaret*, R.: Tolsztoj Leó és pedagógiai elméletei. Ford. Karoliny Mihály. (MTanKépző. 1911. évf. 276—286, 348—351 l.)
- Révész* Béla: Tolsztoj Leó élete. [Das Leben Leo Tolstoi's.] Bp., 1911. Eke. 68 l.
- Rolland* Romain: Tolsztoj élete. Ford. Benedek Marcell. Bp., [1921.] Kultúra. 222 l. (Kultúra Könyvtár. 2.)
- Schöpflin* Aladár: Tolsztoj. (VasUjs. 1910. évf. 985—986 l.)
- Vári* Albert: Tolsztoj. (KerMagv. 1911. évf. 338—345 l.)
- V[árnai] S[ándor]*: Tolsztoj a keresztény vallásról. (HittudFt. 1902. évf. 338—355 l.)
- Waldhauser* István: Tolstoinál. (HuszSzáz. 1902. évf. 441—451 l.)
- W[üldner]* Ödön, Ujfalusi: Tolsztoj népnevelői munkássága. (Népmív. 1907. évf. 1. köt. 101—118 l.)

- Waldner Ödön:** Tolsztoj öröke. (Népmív. 1910. évf. 3. köt. 257—262 l.)
- Troeltsch, Ernst:**
- Koszó János:** Troeltsch Ernő. (Ath. 1923. évf. 63—69 l.)
- Thienemann Tivadar:** Ernst Troeltsch, Die Dynamik der Geschichte. (Társ-Tud. 1921. évf. 621—624 l.)
- Vaihinger, Hans:**
- Bartók György:** A „mintha“ filozófiája, vagy: a fikciók szerepe szellemi életünkben. [Die Philosophie des „Als ob“, oder die Bedeutung der Fiktionen in unserem Leben.] (ErdMúz. 1913. évf. 11—30, 92—100 l.)
- Tankó Béla:** H. Vaihinger, Die Philosophie des Als ob. (MFTKözl. 1913. évf. 253—269 l.)
- Trikál József:** A „Mintha“ bölcelete. (Relig. 1912. évf. 585—586, 599—601, 613—615, 631—634, 649—652, 663—665, 679—683, 693—696 l.)
- Vailati, Giovanni:**
- Fogarasi Béla:** Giovanni Vailati. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 476—479 l.)
- Verworn, Max:**
- Madarász István:** Verworn Miksa pszichomonizmusa. [Der Psychomonismus M. Verworns.] Bp., 1919. Szent István-Társ. 35 l. (A Szent István Akadémia hittudomány-bölceleti osztályának felolvasásai. 1. köt. 3. sz.)
- Sz[ítnyai Elek]:** Max Verworn, Die Frage nach den Grenzen der Erkenntnis. (MFTKözl. 1908. évf. 155—157 l.)
- Sz[ítnyai Elek]:** Max Verworn, Die Mechanik des Geisteslebens. (MFTKözl. 1908. évf. 88—92 l.)
- Sz[íts Andor]:** Verworn monisztikus filozófiája. (TermTudKözl. 1919. évf. 725. f. 350—357 l.)
- Udránszky László:** Észrevezetek Verworn általános élettanának jellemzéséhez. [Bemerkungen zur Charakteristik der allgem. Physiologie M. Verworns.] (MFTKözl. 1910. évf. 221—260 l.)
- Zemplén Győző:** M. Verworn, Kausale und konditionelle Weltanschauung. (MFTKözl. 1912. évf. 294—296 l.)
- Vico, Giovanni:**
- Rácz Lajos:** Vico és a történetbölcsezet megalapítása. (ProtSzle. 1925. évf. 447—454 l.)
- Vierkant, Alfred:**
- Kinszky Imre:** A hatalom szociológiájáról és etikájáról. Alfred Vierkant: Machtverhältnis und Macht-moral. (HuszSzáz. 1919. évf. 40. köt. 168—171 l.)
- Vigny, Alfred de:**
- Haimann Henrik:** A. de Vigny filozófiája és művészete. [Die Philosophie u. Kunst A. d. Vigny's.] Bp., 1909. Auer József. 73 l.
- Vischer, Friedrich Theodor:**
- Waldbauer Ilona:** Adalékok Fr. Th. Vischer „Auch Einer“ című regényének genetikájához és az Én-regény elméletéhez. [Beiträge zur Entstehung des Romans „Auch Einer“ von Fr. Th. Vischer und zur Theorie des Ich-Romans.] Bp., 1912. k. ny. n. 72 l.
- Vives, Juan Luis:**
- Péter János:** Vives pedagógiája. (M-Középisk. 1912. évf. 1—14 l.)
- Volkel, Johannes:**
- Jánosi Béla:** J. Volkel, System der Aesthetik. (EgyPhilKözl. 1915. évf. 58—61 l.)
- Pauler Ákos:** J. Volkel, Gewissheit und Wahrheit. (Ath. 1921. évf. 184—187 l.)
- Ákos: J. Volkel, System der Aesthetik. (EgyPhilKözl. 1905. évf. 251—253 l.)
- Voltaire:**
- Elek Oszkár:** Pellissier Georges, Voltaire philosophe. (Ath. 1912. évf. 2—3. f. 105—111 l.)
- Haraszi Gyula:** Voltaire. (BpSzle. 1907. évf. 131. köt. 129—136 l.)
- Lanson, Gustave:** Voltaire. Francia-ból R. J. (BpSzle. 1909. évf. 137. köt. 291—306, 458—485 l. — 138. köt. 139—147, 300—311, 461—473 l. — 139. köt. 134—145, 297—307, 452—470 l. — 140. köt. 142—148, 311—323 l.)
- Waitz, Theodor:**
- Bihari Ferenc:** Waitz Tódor pedagógiája. (KathPaed. 1902. évf. 1—14, 74—91, 146—158 l.)

- Wallace, Alfred Russel:**
Kammerer Paul: Alfred Russel Wallace. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 62—69 l.)
- Ward, Lester Frank:**
Lánczi Jenő: Lester F. Ward szociológija. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 577—595 l.)
Spectator: Lester F. Ward. (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 85—88 l.)
- Weininger, Otto:**
Csécsey Imre: Weininger és a könyve. (ÚjÉlet. 1913. évf. 1097—1111 l.)
Földi Mihály: Weininger öngyilkossága. (Nyugat. 1919. évf. 1144—1119 l.)
Pjgyj: Nem és jellem. Otto Weininger, Geschlecht und Charakter. (HuszSzáz. 1906. évf. 14. köt. 227—234 l.)
Prohászka Ottokár: Weininger, Geschlecht und Charakter. (KathSzle. 1905. évf. 724—728 l.)
Vértés Lipót: Bírálát Weininger Otto „Nem és jellem“ c. művéről. [Kritik über Otto Weiningers „Geschlecht und Charakter“.] Ismerteti Pollux. Grác, 1915. Szerző. 28 l.
- Westermarck, Eduard:**
Kohlbach Bertalan: E. Westermarck, Ursprung und Entwicklung der Moralbegriffe. (Ethn. 1908. évf. 115—120 l.)
- Willmann, Otto:**
B. F.: Willmann logikája. (BölcsFt. 1901. évf. 747—752 l.)
Schütz Antal: Willmann. (MKözépisk. 1908. évf. 609—615 l.)
Schütz József: Willmann élete és didaktikája. (Willmann: Didaktika. Pedagógiai Könyvtár. 5. köt. 8—24 l.)
Szlávik Mátyás: Willmann Otto, Geschichte des Idealismus. (ErdMúz. 1904. évf. 79—81 l.)
- Windelband, Wilhelm:**
Alexander Bernát: Megemlékezés Kármán Mórról és Windelband Vilmosról. (Ath. 1915. évf. 452—457 l.)
Ányos István: W. Windelband, Die neuere Philosophie. (MFTKözl. 1911. évf. 215—217 l.)
Fogarasi Béla: Windelband. (Népműv. 1916. évf. 68—73 l.)
- Kornis Gyula:* W. Windelband. Der Wille zur Wahrheit. (MFTKözl. 1910. évf. 212—214 l.)
 — Gyula: W. Windelband, Die Hypothese des Unbewussten. (MFTKözl. 1914. évf. 221—225 l.)
Sajó Andor: A bölcséleti axiológia világképe. Wilhelm Windelband, Einleitung in die Philosophie. (HuszSzáz. 1915. évf. 32. köt. 408—412 l.)
Szlávik Mátyás: Windelband, Die Philosophie im Beginn des 20. Jh. (Ath. 1905. évf. 542—552 l.)
 — Mátyás: Windelband, Lehrbuch der Geschichte der Philosophie. (Ath. 1905. évf. 151—158 l.)
 — Mátyás: Windelband, W., Über Willensfreiheit. (ErdMúz. 1904. évf. 465—469 l.)
Vida Sándor: Windelband, Wilhelm, Einleitung in die Philosophie. (Ath. 1915. évf. 351—355 l.)
- Wundt, Max:**
Hornyánszky Gyula: Max Wundt, Geschichte der griechischen Ethik. 1. (MFTKözl. 1909. évf. 198—204 l.)
- Wundt, Wilhelm:**
Auer György: Wundt Vilmos. (JogtudKözl. 1920. évf. 145—146 l.)
Bárány Gerő: Wundt büntetőjogi theoriája. (Jog. 1903. évf. 92—94, 100—104 l.)
Bartók György ifj.: Wundt, Völkerpsychologie. (ProtSzle. 1907. évf. 128—133 l.)
Elek Oszkár: Wundt, Mythos und Religion. (Ath. 1908. évf. 493—513 l.)
 — U. a. 2. Bd. 3. Teil. (Ath. 1911. évf. 3. f. 67—88 l.)
Hermann Imre: Wilhelm Wundt. (Gyermek. 1920. évf. 126—129 l.)
Karl Lajos: Wundt, W., Sprachgeschichte und Sprachpsychologie. (EgyPhilKözl. 1904. évf. 506—511 l.)
Katona Lajos: Wilhelm Wundt, Sprachgeschichte und Sprachpsychologie. (NyelvtudKözl. 1902. évf. 477—483 l.)
 — Lajos: Wundt a nyelv eredetéről. W. Wundt: Völkerpsychologie. 1. Bd. (NyelvtudKözl. 1901. évf. 349—357 l.)
Király György: Wundt. (1832—1920.) (Nyugat. 1920. évf. 2. köt. 988—989 l.)

- Kornis Gyula**: A psychologia a létért való küzdelemben. W. Wundt: Die Psychologie im Kampf ums Dasein. (BpSzle. 1913. évf. 155. köt. 311—318 l.)
- Gyula: Wundt, Elemente der Völkerpsychologie. (MKözépisik. 1912. évf. 432—434 l.)
- Gyula: W. Wundt. (TársTud. 1921. évf. 70—96, 202—218 l.)
- U. a. Bp., 1921. Eggenberger. 45 l.
- Lajos Mária**: W. Wundt, Bevezetés a pszichológiába. Ford. Farkas Zoltán. (MTanKépző. 1922. évf. 19—22 l.)
- Pauler Ákos**: Philosophische Studien. 19. 20. köt. Festschrift Wilhelm Wundt. (Ath. 1902 évf. 549—558 l.)
- Ákos: W. Wundt, Die Anfänge der Philosophie und die Philosophie der primitiven Völker. (MFTKözl. 1911. évf. 203—204 l.)
- Ákos: W. Wundt, Logik. (MFTKözl. 1909. évf. 111—113 l.)
- R. G.**: Wundt, Wilhelm, Völkerpsychologie. (Ethn. 1916. évf. 312—314 l.)
- Rácz Lajos**: Wilhelm Wundt, Bevezetés a pszichológiába. Ford. Farkas Zoltán. (MPaed. 1921. évf. 162—164 l.)
- Lajos: Wundt jelentősége a filozófiában. [Wundts Bedeutung in der Philosophie.] (MFTKözl. 1903. évf. 6. f. 1—11 l. — 7—8. f. 1—16 l. Klny. is.)
- Rózsa Dezső**: A nemzetek filozófiája és a világháború Wundt megvilágításában. (Népműv. 1915. évf. 525—532 l.)
- Rösler Béla**: A Zimmermann-féle gyárban és a Wundt-féle laboratóriumban. (MTanKépző. 1913. évf. 347—356 l.)
- Rubinyi Mózes**: Wundt kritikája a mythologiai elméletekről. (Ethn. 1906. évf. 284—288 l.)
- Sas Andor**: Wundt, Wilhelm, Die Nationen und ihre Philosophie. (Ath. 1915. évf. 480—482 l.)
- Schweiger Lázár**: Wundt elméletei a művészet és néprajz kapcsolatáról. (Ethn. 1910. évf. 90—97, 276—284 l.)
- Lázár: Wundt, Wilhelm, Die Nationen und ihre Philosophie. (Ethn. 1916. évf. 115—118 l.)
- Selávik Mátyás**: Wundt, Einleitung in die Philosophie. (ErdMúz. 1902. évf. 360—362 l.)
- Sz[elávik] M[átyás]**: Wundt, Ethik. Untersuchung der Tatsachen und Gesetze des sittlichen Lebens. (ProtSzle. 1905. évf. 274—276 l.)
- Trocsányi Zoltán**: Wundt, Wilhelm, Elemente der Völkerpsychologie. (Ethn. 1913. évf. 302—304 l.)
- V[ida] S[ándor]**: Wundt Ethikája. (ProtSzle. 1913. évf. 39—43 l.)
- Zempléni Győző**: Wundt, Die Principien der mechanischen Naturlehre. (MFTKözl. 1910. évf. 137—143 l.)
- [*]: Wundt a háborúról. (MFigy. 1914. évf. 4. köt. 141—144 l.)
- Xenophon**:
- Bódiss Jusztin**: Xenophon „Sokrates emléke“ című munkájának hiperkritikai és pedagógiai értéke. [Der hyperkritische u. pädagogische Wert der Xenophontischen Memorabilien.] Bp., 1908. Szent István-Társ. 100 l. (A Szent István-Társ. tud. és irod. osztályának felolvasó üléséből. 71. sz.)
- Horváth Antal**: Xenophon mint Sokrates tanítványa. [Xenophon als der Schüler des Sokrates.] Kassa, 1910. Szt. Erzsébet könyvny. 30, 1 l.
- Zeller, Eduard**:
- Hornyánszky Gyula**: Eduard Zellers kleine Schriften. (MFTKözl. 1912. évf. 34—37 l.)
- Gyula: Emlékbeszéd Zeller Eduárd felett. [Gedächtnisrede über Eduard Zeller.] Bp., 1912. M. Tud. Akad. 77. l. (A MTudAkad. elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. 16. k. 2. sz.)
- Ziegler, Leopold**:
- L[ukács] Gy[örgy]**: Leopold Ziegler. (Szellem. 1911. évf. 255—256 l.)
- Ziegler, Theobald**:
- Bartók György** ifj.: Ziegler paedagogikája. (ProtSzle. 1907. évf. 172—179 l.)
- Ziehen, Theodor**:
- Sz[itnyai] Elek**: Th. Ziehen, Das Gedächtniss. (MFTKözl. 1908. évf. 92—93 l.)

IV. Magyar filozófia.

(Die Philosophie in Ungarn.)

1. Általános történet.

(Allgemeine Geschichte.)

- Albrecht** Ferenc: Erdélyi öntudat. (Páztortúz. 1922. évf. 321—324 l.)
- Alexander** Bernát: Magyar filozófia. (Ath. 1915. évf. 1—21 l.)
- Bernát: Magyar filozófia Rodostóban. (KisfTársÉvl. 1907. évf. 98—105 l.)
- Bernát: Magyarország szellemi fejlődése. (MFigy. 1913. évf. 4. köt. 329—348 l.)
- Aquinoi** Szent Tamás-Társaságról. Az —. [Von der Thomas Aquinas-Gesellschaft.] Bp., 1911. Athenaem. 31 l.
- Asztalos** Miklós: Az erdélyi tudat kialakulása. [Die Entstehung des siebenbürgischen Bewusstseins.] Pécs, 1925. Dunántúl ny. 31 l.
- Ballai** Károly: Vázlatok a Magyar Gyermektanulmányozási Társaság történetéből. (Nagy László-émlékkönyv. 16—22 l.)
- Bartók** György: Adalékok a magyar philosophia történetéhez. [Beiträge zur Geschichte der ungarischen Philosophie.] (Ath. 1909. évf. 122—161, 241—275 l. — 1910. évf. 1. f. 52—85 l. — 1911. évf. 4. f. 84—111 l.)
- György ifj.: Erdély lelke, irodalmában. (Páztortúz. 1925. évf. 143—145 l.)
- Bayer** József: A hazai szépművészet eszméjének fejlődése történetéhez. (MFigy. 1911. évf. 1. köt. 282—289 l.)
- Bessenyei** György: Az embernek próbjája. 1772. és 1803. Kiadta Harsányi István. Bp., 1912. M. Tud. Akadémia. 196 l. (Régi Magyar Könyvtár. 30. k.)
- Bochkor** Mihály: A magyar politikai válság a társadalombölcselet világitásában. [Die ungarische politische Krise im Lichte der Soziologie.] Kolozsvár, 1906. Ajtay K. Albert biz. 38 l.
- Bokor** József: A filozófia társulati művelésének feltételeiről. (MFTKözl. 1902. évf. 5. f. 2—8 l.)
- Eckhardt** Sándor: A Contrat Social. Fejezet a magyar felvilágosodás történetéből. [Der Contrat Social. Ein Beitrag zur Geschichte der ungarischen Aufklärung.] (Minerva. 1923. évf. 133—161 l.)
- Sándor: A francia forradalom eszméi Magyarországon. [Die Ideen der französischen Revolution in Ungarn.] Bp., 1924. Franklin. 222 l. (Ember és Természet. 7.)
- Sándor: Magyar rózsakeresztesek. (Minerva. 1922. évf. 208—223 l.)
- Eötvös** József báró: Gondolatok. [Gedanken.] Bp., 1903. Révai Testv. 340 l. (Eötvös József báró összes munkái. 19. köt.)
- Erdélyi** János: Szemelvények Erdélyi János kritikáiból és tanulmányjaiból. 19. sz. líránk történetéhez. [Auswahl aus Erdélyis Kritiken und Studien. Zur Geschichte der ung. Lyrik des 19. Jh.] Magy. Erdélyi Pál. Bp., 1901. Franklin. 236 l. (Jeles írók isk. tára. 69. köt.)
- Huszi** József: Platonista törekvések Mátyás király udvarában. [Platonische Bestrebungen im Hofe des Königs Matthias Corvinus.] (Minerva. 1924. évf. 153—222 l. — 1925. évf. 41—76 l.)
- U. a. Bp., 1925. Dunántúl. 4, 106 l. (Minerva Könyvtár. 1.)
- Jánosi** Béla: A lélektani aesthetika úttörői Magyarországon. Kivonat 1916 május 1-én tartott székfoglalójából. [Die Wegebereiter der psychologischen Ästhetik in Ungarn.] (AkadÉrt. 1917. évf. 13—17 l.)
- Kiss** István: Magyar Philosophia. [1730.] (KisfTársÉvl. 1907. évf. 189—234 l.)
- Kornis** Gyula: A humanizmus és a realizmus küzdelme a reformkorokban. [Der Kampf des Humanismus u. d. Realismus im Reformzeitalter, 1823—1848.] (MMüvelődés. 1925. évf. 79—92 l.)

- Korvós Gyula:** A magyar bölceleti műnyelv fejlődése. [Die Entwicklung der ungar. philosophischen Terminologie.] (MNyelv. 1907. évf. 97—104, 145—153, 193—201, 241—250, 301—307., 348—356 l.)
- Gyula: Az 1825/27-ik évi országgyűlés és a magyar közoktatásügy. [Die Landesversammlung von 1825/27. u. das ungar. Unterrichtswesen.] (MPaed. 1925. évf. 81—95 l.)
- Gyula: Realisztikus törekvések a reformkorszak iskolapolitikájában. [Realistische Bestrebungen in der Schulpolitik des Reformzeitalters, 1823—1848.] (Klebensberg-émlékkönyv. 557—573 l.)
- Köszö János:** Újabb magyar filozófiai irodalom. (Napkelet. 1924. évf. 3. köt. 362—365 l.)
- Magda Sándor:** A magyar egyezményes filozófia. [Die ung. eklektische Philosophie d. XIX. Jh.] Ungvár, 1914. Székely és Illés. 122 l.
- [Magyar Filozófiai] Társaság megalakulása. A —. [Die Gründung der ung. Philos. Gesellschaft.] (MFT-Közl. 1901. évf. 1. f. 1—48 l.)
- Nógrádi László:** A Gyermektanulmányi Társaság megteremtői. [Die Begründer der Gesellschaft für Kinderpsychologie.] (Nagy László-émlékkönyv. 3—14 l.)
- Pasteimer Iván:** A magyar politikatudomány. [Die ungarische politische Wissenschaft.] (BpSze. 1914. évf. 159. köt. 369—382 l. — 160. köt. 38—57 l.)
- Pukánszky Béla:** A magyar Hegel-vita. [Der ungarische Hegel-Streit.] (Minerva. 1922. évf. 316—341 l.)
- Béla: Kant első magyar követői és ellenfelei. [Die ersten ungarischen Nachfolger u. Gegner Kants.] (ProtSze. 1924. évf. 294—303 l.)
- Béla: Schopenhauer és a századvégi magyar líra. [Schopenhauer u. die ungar. Lyrik der Jahrhundertwende.] (Minerva. 1922. évf. 241—251 l.)
- Rácz Lajos:** A filozófiai oktatás jelentősége és fontossága a multban és jelenben, hazai ref. iskoláinkban. [Bedeutung und Wert des philos. Unterrichts in Vergangenheit und Gegenwart in unseren reformierten Schulen.] (Az Orsz. Ref. Tanár-egyes. évkönyve. 6. évf. 90—111 l.)
- Rácz Lajos:** Egy magyar és egy német antikantiánus érintkezése. [Der geistige Verkehr eines deutschen u. eines ungarischen Antikantiäners.] (Alexander-émlékk. 537—549 l.)
- Rass Károly:** Erdélyi iskoláztatás és tudományosság a középkorban. Cluj-Kolozsvár, 1924. Szent Bonaventura kny. 48 l. (Klly. : Hírnök.)
- Récsey Viktor:** Gazius Antal humanista írónak De tuenda et propaganda viridi ac florida hominis iuventa c. kéziratok munkája, melyet Thurzó Zsigmond váradi püspöknek ajánlott. Bp., 1906. Hornyánszky. 116, 1 l., 2 mell. (Klly. : Analecta Recentiora. 2. köt.)
- Réz Mihály:** A magyar szabadelvűség. [Der ungarische Liberalismus.] (MFigy. 1911. évf. 1. köt. 113—126 l.)
- Sas Andor:** Schelling-követő magyar természetfilozófusok a romantikus Jénában. [Ungarische Naturphilosophen Schelling'scher Richtung im romantischen Jena.] (EgyPhilKözl. 1914. évf. 674—679 l.)
- Sipos Orbán:** A Magyar Gyermektanulmányi Társaság. Szolnok, 1907. Róth Dezső. 26, 2 l.
- Széchenyi igéi.** Vál. és előszóval ell. Székfü Gyula. [Széchenyi's Aphorismen. Ausgew. u. mit Vorwort vers. v. Julius Székfü.] Bp., 1921. Pallas. 254 l.
- Székely Artur:** A Társadalomtudományi Társaság 10 esztendeje. (Szabadgond. 1912. évf. 398—400 l.)
- Thienemann Tivadar:** A positivizmus és a magyar történettudományok. [Der Positivismus und die ungarischen Geschichtswissenschaften.] (Minerva. 1922. évf. 1—28 l.)
- Tivadar: Mohács és Erasmus. (Minerva. 1924. évf. 1—65 l.)
- Tivadar: A szabadgondolkodás első nyomai a magyar középkorban. (Minerva. 1922. évf. 223—240 l.)
- Tivadar: Városi élet a magyar középkorban. (Minerva. 1923. évf. 41—69 l.)
- Trikál József:** Bölceleti gondolkodásunk irányai. [Die Richtungen unserer Philosophie.] (HittudFt. 1910. évf. 382—397, 815—822 l.)
- Váczy János:** Kazinczy Ferenc és kora. [Kazinczy und seine Zeit.]

1. köt. Bp., 1915. M. Tud. Akadémia. IV, 639 l.
- Vucskits Jenő:** Még valamit a bölcsélet magyar nyelvéről. [Ein Beitrag zur ungar. philos. Terminologie.] (BölcsFt. 1901. évf. 774—788 l.)
- Wetzsl György:** A magyar műkritika. [Die Kunstkritik in Ungarn.] Bp., 1906. Pallas. 34 l.
- Zolnai Béla:** Magyar janzenisták. (Minerva. 1924. évf. 66—97 l. — 1925. évf. 10—40, 129—164 l.)

2. Egyes írók.

(Einselne Denker.)

- Alexander Bernát:**
- Bagyary Simon:** Alexander Bernát, Művészet. (KathSzle. 1909. évf. 100—102 l.)
- Dénes Lajos:** Alexander Bernát. (OKTEgyKözl. 1909—10. évf. 585—588 l.)
- Lajos: Alexander Bernát, Filozófia. (Nyugat. 1924. évf. 2. köt. 411—414 l.)
- Gyulai Ágost:** Alexander Bernát, Shakespeare. Bp., 1904. Lampel. 58 l. (EgyPhilKözl. 1905. évf. 875—878 l.)
- Kó Gyula:** Alexander Bernát, Művészet, a művészet értékéről, a művészeti nevelésről. (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 115—117 l.)
- Köszegi László:** Alexander Bernát, Művészet, a művészet értékéről és az esztétikai nevelésről. (Relig. 1909. évf. 61—63, 78—80, 93—95, 110—112, 125—127 l.)
- Kristóf György:** Alexander Bernát, Művészet, a művészet értékéről, a művészeti nevelésről. (ProtSzle. 1909. évf. 487—489 l.)
- ly.:** Alexander Bernát, Művészet, a művészet értékéről, a művészeti nevelésről. (Uránia. 1909. évf. 143—144 l.)
- Málnai Mihály:** Alexander Bernát. (IzrTanÉrt. 1910. évf. 147—149 l.)
- Mitrovics Gyula:** Alexander Bernát, Művészet, a művészet értékéről, a művészeti nevelésről. (BpSzle. 1909. évf. 139. köt. 152—158 l.)
- Nádai Pál:** Alexander Bernát, Művészet. (MPaed. 1909. évf. 238—242 l.)
- R.:** Alexander Bernát, Művészet. (MFTKözl. 1909. évf. 131—133 l.)
- Rácz Lajos:** Alexander Bernát, Spinoza. (ProtSzle. 1924. évf. 324—325 l.)
- Sebestyén Károly:** Alexander Bernát könyve a művészetéről. (OKTEgyKözl. 1908—1909. évf. 385—388 l.)
- Simon József Sándor:** Diderot magyar filozófusa. [Diderots ungarischer Philosoph, B. Alexander.] Adalékul Alexander Bernát francia és magyar nyelvi tudásának és filozófiai álláspontjának feltüntetetéséhez. A m. kir. egyetem filozófiai karának és a M. Tud. Akadémia szakosztályának megvilágítva. Losonc, 1902. Róth Simon. 36 l.
- Vallomás.** Alexander B. beszéde 1910. április 15. [Geständnis. B. Alexanders Rede am 15. April 1910.] Bp., é. n. Bpesti Hirlap. 15 l. 4°.
- Ányos István:**
- Pauler Ákos:** Ányos István. (1881—1919.) (Ath. 1919. évf. 44—48 l.)
- Apáczai Cseri János:**
- Csüri Bálint:** Apáczai Cseri János. (ErdIrodSzle. 1925. évf. 193—195 l.)
- Fináczy Ernő:** Apáczai Cseri János emlékezete. (Klebensberg-emlék-könyv. 383—393 l.)
- Herepei János:** Apáczai Csere János kolozsvári lakozásának ismeretlen részletei. (Pásztortűz. 1925. évf. 260—262 l.)
- Imre Sándor:** Apáczai Cseri János. (ErdMúz. 1907. évf. 137—146 l. Klny. is.)
- U. a. (OrszRefTanegylÉvk. 1907. évf.)
- Sándor: Apáczai Cseri Jánosról. (Kolozsvári ref. koll. 1906—7. évi ért. XXXIII—XLIV l.)
- Sándor: Apáczai lelke. (ProtSzle. 1925. évf. 546—549 l.)
- Kremmer Dezső:** Apáczai Cseri János. (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 464—500 l. 3. köt. 25—38 l.)
- Dezső: Apáczai Cseri János élete és munkássága. [Leben und Wirk-samkeit des Johannes Cseri von Apáczai.] Bp., 1912. Politzer Zsigmond. 203 l.

- Mitrovics Gyula** : Apáczai Csere János. (ProtSzle. 1925. évf. 525—534 l.)
- Nagy Ferencz** : Apáczai Csere János. (Napkelet. 1925. évf. 6. köt. 173—174 l.)
- Neményi Imre** : Apáczai Csere János. Születésének 300. évfordulójára. [Johannes Csere von Apácza. Zur 300 jähr. Feier seiner Geburt.] Bp., 1925. Lampel. 179, 1 l.
- **Imre** : Apáczai Csere János és a magyar nemzeti tudományosság. (ProtSzle. 1925. évf. 535—545 l.)
- Rác Lajos** : Apáczai emlékezete. (SárospRefLapok. 1925. évf.)
- **Lajos** : Apáczai és a francia nyelv. (EgyPhilKözl. 1925. évf. 161—162 l.)
- Schneller István** : Apáczai Cseri Jánosról, mint a magyar nemzet paedagogusáról. (TheolSzakl. 1916. évf. 85—114 l.)
- **István** : Comenius és Apáczai. (ProtSzle. 1918. évf. 27—39 l.)
- Stromp László** : Apáczai Cseri János. Bp., 1905. Hornyánszky V. 43 l. (Egyházunk nagyjai. 2.)
- Tavaszy Sándor** : Apáczai az erdélyi magyar tudós eszményképe. (Pásztortüz. 1925. évf. 254—255 l.)
- **Sándor** : Apáczai Cseri János személyisége és világnézete. [Die Persönlichkeit und die Weltanschauung d. Johannes Cseri v. Apácza.] Kolozsvár, 1925. Minerva. 56 l. (Minerva-könyvek. 1.)
- Apponyi Albert gróf** :
- Lévay Pál** : Apponyi Albert gróf politikájának filozófiája és konklúziója. [Die Philosophie und die Konklusion der Politik des Gr. Albrecht Apponyi.] Győr, 1904. Stampfel K. biz. Pozsony. 65 l.
- Arany János** :
- Boromisza Jenő** : Arany János mint esztétikus. [Arany als Ästhet.] (Verseci áll. főrealiskola 1909—10. évi ért. 3—30 l.)
- Dániel Viktor** : Az eszményítésről és Arany János „Vojtina Ars Poetikájá”-ról. (Sepsiszentgyörgyi ref. Mikó-koll. 1910—11. évi ért. 3—10 l.)
- Dénes Lajos** : Arany János esztétikai nézetei. [Die ästhetischen Anschauungen J. Arany.] (Bpesti VII. ker. áll. főgimn. 1904—5. évi ért. 3—33 l. Kny. is.)
- Fináczy Ernő** : Arany János. (MPaed. 1917. évf. 1—9 l.)
- **U. a.** (Fináczy: Világnézet és nevelés. 108—122 l.)
- Gálos Rezső** : Arany János esztétikája. (EgyPhilKözl. 1910. évf. 683—695, 745—760 l.)
- **Rezső** : Arany János mint műbíráló. (Uránia. 1909. évf. 201—206, 253—259 l.)
- Mitrovics Gyula** : A Buda Halálának csodás eleme az esztetika és lélektan szempontjából. [Das Wundervolle bei Arany in ästhetischer u. psychol. Beleuchtung.] (IrTörtKözl. 1925. évf. 257—276 l.)
- **Gyula** : Arany János esztétikája. [Die Ästhetik Arany.] (IrTörtKözl. 1925. évf. 56—69, 171—182 l.)
- **U. a.** Debrecen. 1925. Csáthy. 28 l. (A Debreceni Tisza István Tud. Társ. 1. oszt. kiadv. 2. köt. 2. sz.)
- Négyesy László** : Arany művészete és elmélete. [Die Kunst und die Theorie bei Arany.] (AkadÉrt. 1917. évf. 43>—457 l.)
- Pap Károly** : Arany széptani jegyzetei. [Die ästhetischen Aufzeichnungen Arany.] (BpSzle. 1925. évf. 200. köt. 202—227 l.)
- Riedl Frigyes** : Arany lelki élete. [Das Seelenleben Arany.] Bp., 1918. Lampel. 31 l. (Magyar Könyvtár. 894. sz.)
- Várdai Béla** : Arany János kritikai álláspontja. [Der kritische Standpunkt Arany.] (Beöthy-emlék-könyv. 336—347 l.)
- **Béla** : Kisebb adalékok Arany János esztétikai nézeteihez. [Beiträge zu Arany's ästhetischen Anschauungen.] (EgyPhilKözl. 1908. évf. 657—663, 729—743 l.)
- Beöthy Zsolt** :
- Kékny Lajos** : Beöthy Zsolt. Bp., 1924. Kiszalud-Társ. 256 l. (Költők és írók. 13.)
- Négyesy László** : Beöthy Zsolt. (BpSzle. 1922. évf. 190. köt. 49—54 l.)
- [*] **Beöthy Zsolt**. (VasUjs. 1908. évf. 830—831 l.)
- Bessenyei György** :
- Eckhardt Sándor** : Bessenyei és a francia gondolat. [Bessenyei u. die französischen Ideen.] (EgyPhilKözl. 1919. évf. 193—220 l.)

- Imre Sándor**: Bessenyei György, mint a magyar pedagógiai gondolkodás tanuja. [Bessenyei als Zeuge d. ungar. pädag. Denkens.] (KerMagv. 1911. évf. 37—44 l.)
- Bodnár Zsigmond**:
- Fitos Vilmos**: Az emberi szellem jelenségeinek magyarázata Bodnár Zsigmond „Erkölcsei törvény“-ében. [Die Erklärung d. Erscheinungen des Geistes in Sigismund Bodnárs Ethischem Gesetz.] (Ath. 1909. évf. 213—234, 276—301 l. Klny. is.)
- Lechner Tibor**: Bodnár Zsigmond redivivus. Bp., 1910. Ranschburg Gusztáv biz. 30 l.
- Nagy József**: Bodnár Zsigmond. (IrtörtKözl. 1908. évf. 1—16 l.)
- Rácz Lajos**: Bodnár Zsigmond és az ő törvénye. [Sigismund Bodnár u. sein histor. „Gesetz.“] (MFTKözl. 1908. évf. 7—48 l.)
- Lajos: Bodnár Zsigmond, Az erkölcsi törvény. (ErdMúz. 1902. évf. 358—360 l.)
- Bolyai János**:
- Stäckel Pál**: Bolyai János térelmélete. [J. Bolyai's Theorie des Raumes.] (MathTermTudÉrt. 1903. évf. 135—145 l. Klny. is.)
- Böhm Károly**:
- Apáthy István**: Böhm Károly és a természettudományok. Egy természetvizsgáló jegyzeteiből az „Ember és Világa“ olvasása közben. (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 145—208 l.)
- B. J.**: Böhm Károly, Az ember és világa. 3. k. (MFTKözl. 1906. évf. 106—107 l.)
- Bartók György**: A logikai érték tana. Bevezetésül Böhm filozófiájába. (Böhm Károly élete és munkássága. 2. köt. 129—227 l.)
- György: Böhm Károly (1846—1911). (Ath. 1911. évf. 2. f. 1—8 l.)
- György: Böhm Károly. Naplójegyzetek. (Ath. 1912. évf. 1. f. 1—25 l.)
- György: Böhm Károly tana és személyisége. [Böhms Lehre u. Persönlichkeit.] (MTársTudSzle. 1913. évf. 565—576 l.)
- U. a. Kolozsvár, 1913. Stief ny. Pfeifer biz. 17 l. (Filozófiai Értekezések. 1.)
- Bokor József**: Emlékezés Böhm Károlyra. (Böhm Károly élete és munkássága. 1. köt. 363—372 l.)
- Endreffy János—Gáncs Aladár**: Böhm dialektikájának eszmemenete. [Der Ideengang der Böhm'schen Dialektik.] (Böhm Károly élete és munkássága. 2. köt. 231—272 l.)
- Enyevári Jenő**: Böhm Károly, Az ember és világa. Axiológia vagy értéktan. 3. köt. (HuszSzáz. 1906. évf. 14. köt. 74—79 l.)
- Gál Kelemen**: Böhm axiológiája. Az ember és világa. Philosophiai kutatások. (KerMagv. 1906. évf. 105—108 l.)
- Kajlós (Keller) Imre**: Böhm Károly élete. [Das Leben K. Böhms.] (Böhm Károly élete és munkássága. 1. köt. 1—342 l.)
- Kajlós Imre—Thury Zsigmond**: Böhm Károly előadásai és irodalmi működése. (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 249—265 l.)
- Kónya Sándor**: Böhm, az egyetemi tanár. (Böhm Károly élete és munkássága. 1. köt. 375—391 l.)
- Sándor: Böhm elszört eszméi, rendszere felépítéséről. (Böhm Károly élete és munkássága. 2. köt. 5—32 l.)
- Králik Lajos**: Egy gyermekkori barát Böhmről. Adatok dr. Böhm Károly életéhez. (Böhm Károly élete és munkássága. 1. köt. 345—360 l.)
- Kristóf György**: Böhm és Madách. (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 243—246 l.)
- Loisch János**: A logikai alapformák alkata Böhm Károly filozófiájának rendszerében. [Die Struktur der logischen Grundformen im System K. Böhms.] (Bpesti evang. főgimn. 1913—14. évi ért. 3—24 l.)
- Makkai Ernő**: A történelem megértése. Böhm Károly bölcelete alapján fölepíthető történetfilozófia alapelve. [Das historische Verstehen. Das Grundprinzip einer Geschichtsphilosophie, die im Rahmen des Böhmschen Systems aufzubauen wäre.] (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 115—142 l.)
- Sándor: Vallásos világnép és életfolytatás. Böhm Károly filozófiájának indításai egy vallásfilozófiai rendszer kiépítésére. [Religiöses Weltbild und Lebensfortsetzung.

- Anregungen bei Böhm zu einem religionsphilosophischen System.] (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 5—36 l.)
- Makkai Sándor:** U. a. Besztercebánya, 1913. Hungária. 13 l.
- Pauler Ákos:** Böhm Károly r. t. emlékezete. [Zum Gedächtnis Karl Böhms.] Bp., 1925. Akadémia. 11 l. (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. 18. köt. 17. sz.)
- **Ákos:** Böhm Károly, Az Ember és Világa. (Ath. 1906. évf. 376—380 l.)
- Ravasz László:** Böhm Károly értékelése, különös tekintettel esztétikai alapelveire. [Die Werttheorie K. Böhms, m. bes. Berücks. seiner ästhetischen Prinzipien.] (Böhm Károly élete és munkássága. 2. köt. 300—350 l.)
- Schneller István:** Beszéd Böhm Károly felett. (MFTKözl. 1911. évf. 196—202 l.)
- **István:** Gyászbeszéd a sírnál. (Böhm Károly élete és munkássága. 1. köt. 405—410 l.)
- Szelényi Ödön:** Böhm Károly és a prot. kereszténység. [K. Böhm u. der Protestantismus.] (ProtSzle. 1911. évf. 648—654 l.)
- **Ödön:** Böhm Károly és a vallásfilozófia. [K. Böhm u. die Religionsphilosophie.] (TheolSzakl. 1914. évf. 122—145 l. Klny. is.)
- Szitnyai Elek:** Böhm Károly. Az ember és világa. 3. köt. (MFTKözl. 1906. évf. 152—158 l.)
- Tankó Béla:** Böhm és Kant. Adalék a transzcendentális filozófia kiépítéséhez. [Böhm u. Kant. Beitrag zum Ausbau der transzendentalen Philosophie.] (Böhm Károly élete és munkássága. 2. köt. 35—125 l.)
- **Béla:** Böhm filozófiájának pedagógiai jelentősége. Adalék a neveléstudomány értékelésméleti alapozásához. [Die pädagogische Bedeutung der Philosophie Böhms. Beitrag zu einer werththeoretischen Begründung der Erziehungswissenschaft.] (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 71—111 l.)
- **Béla:** Böhm Károly axiológiája. [Karl Böhms Axiologie.] Kolozsvár, 1907. Stein János. 51 l. (Klny.: Erdélyi Protestáns Lap.)
- Tankó Béla:** Böhm Károly új ismeretelméleti tanulmányának elemzése. [Analyse der Erkenntnistheorie K. Böhms.] (MFTKözl. 1911. évf. 59—80 l.)
- Tavaszy Sándor:** Böhm Károly személyisége. [Die Persönlichkeit K. Böhms.] (Pásztortüz. 1925. évf. 158—160 l.)
- Varga Béla:** Böhm Károly lelektana. [Die Psychologie K. Böhms.] (Böhm Károly élete és munkássága. 2. köt. 275—295 l.)
- [*] **Böhm és a nagyvilág.** (Böhm Károly élete és munkássága. 1. köt. 395—401 l.)
- [*] **Böhm Károly társasága.** (MFigy. 1913. évf. 2. köt. 387—388 l.)
- Brassai Sámuel:**
- Concha Győző:** Brassai emlékezete. [Zum Gedächtnis S. Brassai's.] Bp., 1904. Franklin. 43 l. (Olcso Könyvtár. 1357—58. sz.)
- Fitz József:** Brassai Sámuel. Monográfia. [Samuel Brassai. Eine Monographie.] Bp., 1911. Németh J. 202 l. — Új kiad. 1913. 418 l.
- **József:** Brassai Sámuel kritikai elvei. [Samuel Brassais kritische Anschauungen.] Bp., 1912. Németh J. 70 l. (Klny.: Fitz, Brassai Sámuel.)
- Gál Kelemen:** Brassai módszer. [Die Methode Brassai's.] (MPaed. 1914. évf. 21—29. l.)
- **Kelemen:** Emlékezés Brassairól. (KerMagv. 1921. évf. 199—206 l.)
- Jánosi Béla:** Brassai a művészi hatás okairól. (Brassai über die Ursachen der ästhetischen Wirkung.) (BpSzle. 1917. évf. 171. köt. 183—206 l.)
- Concha Győző:**
- Balogh Arthur:** Concha Győző politikai rendszere. [Das politische System Victor Concha's.] (Ath. 1912. évf. 4. f. 105—123 l.)
- Barabási Kun József:** Concha Győző. (Jogállam. 1922. évf. 99—102 l.)
- **József:** Eötvös és Montalembert valláspolitikai eszméi. Concha Győző könyve. (BpSzle. 1919. évf. 177. köt. 147—160 l.)
- Giesswein Sándor:** Concha Győző, Eötvös és Montalembert barátsága. (KathSzle. 1919. évf. 849—853 l.)
- Haendel Vilmos:** Concha Győző. (MFigy. 1916. évf. 1. köt. 321—323 l.)

Wlascics Gyula: Concha Győző. (Jogállam. 1916. évf. 145—152 l.)

Domanovszky Endre:

Alexander Bernát: Emlékbeszéd Domanovszky Endre lev. tag fölött. [Gedenkrede über Andreas Domanovszky.] Bp., 1901. Akadémia. 19 l. (A Műt. Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. 11. köt. 1. sz.)

Emmer Kornél:

Magyary Géza: Emmer Kornél emlékezete. (MFTKözl. 1913. évf. 1—13 l.)

Medveczky Frigyes: In memoriam. (Emmer Kornél, Katona Lajos.) Elnöki megnyitó beszéd. (MFTKözl. 1910. évf. 270—278 l.)

Endrődy János:

Perényi József: Endrődy János eudaimonistikus bölcselete. [Die eudaimonistische Philosophie Endrődys.] (BölcsFt. 1904. évf. 89—110 l. Klny. is.)

Eötvös József:

Alexander Bernát: Eötvös József gondolatai. [Die Gedanken des Freiherrn J. Eötvös.] (BpSzle. 1913. évf. 156. köt. 189—200 l.)

— U. a. (KisfTársEvl. 1914. évf. 83—92 l.)

Andronicus: B. Eötvös tanításai az egyén és állam viszonyáról. (FüggSzle. 1921. évf. 290—294, 365—370 l.)

Apponyi Albert gróf: Eötvös József báró. (NemzNőnev. 1914. évf. 5—15 l.)

Barabási Kun József: Báró Eötvös József és a francia liberálisok. (Frh. J. v. Eötvös u. die französischen Liberalen.) (Concha-emlékkönyv. 8—46 l.)

Berzeniczky Albert: Báró Eötvös József mint culturpolitikus. (Frh. Jos. v. Eötvös als Kulturpolitiker.) (AkadÉrt. 1913. évf. 541—553 l.)

— U. a. (BpSzle. 1913. évf. 154. köt. 161—177 l.)

Bodnár Zsigmond: Báró Eötvös József. [Frh. J. v. Eötvös.] (MPestallozi. 1903. évf. 137—138, 143—144, 146—147, 150—151, 154—155, 159, 166, 170—171 l. — 1904. évf. 3, 10—11, 18 l. Klny. is.)

Bodnár Zsigmond: Eötvös és Kemény. [Eötvös u. Kemény.] Bp., 1905. Pátria. IV, 323 l.

Concha Győző: Br. Eötvös József állambölcselete és a külföldi kritika. [Die Staatsphilosophie des Frh. Eötvös und die ausländische Kritik.] Bp., 1908. Athenaeum. 75 l. (A MJogászEgyl. könyvkiadóvállalata. 1. évf. 4. köt.)

Fünczy Ernő: Megemlékezés báró Eötvös Józsefről. (MPaed. 1913. évf. 525—527 l.)

Husztiné Réchegyfi Rózsai: Eötvös esztetikai álláspontja. [Die ästhetischen Anschauungen d. Frh. v. Eötvös.] (BpSzle. 1914. évf. 158. köt. 95—105 l.)

Imre Sándor: Br. Eötvös József művelődési politikája. [Die Bildungspolitik des Frh. J. v. Eötvös.] (PolgIskKözl. 1913. évf. 387—402 l.)

— Sándor: Eötvös pedagógiai jelentősége. [Die pädagogische Bedeutung des Frh. v. Eötvös.] (ÚjÉlet. 1913. évf. 1001—1011 l.)

Jászi Oszkár: b. Eötvös József állambölcselete és politikája. [Die Staatsphilosophie und die Politik des Frh. v. Eötvös.] (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 313—349 l.)

— Klny. Bp., 1913. Politzer. 1—48 l. (B. Eötvös J. életmunkája. HuszSzázKönyvtára. 50. köt.)

Láng István: Báró Eötvös József és a XIX. század uralkodó eszméi. [Frh. J. v. Eötvös u. die herrschenden Ideen des XIX. Jahrh.] (MTársTudSzle. 1913. évf. 643—674 l.)

Marczali Henrik: Báró Eötvös József. (ÚjÉlet. 1912. évf. 1. köt. 513—528 l.)

Novy Ferenc: Emlékezés Eötvös Józsefről. (MTanKépző. 1913. évf. 561—566 l.)

Pap Ferenc: Br. Eötvös József világnézete. [Die Weltanschauung des Frh. J. v. Eötvös.] (NemzNőnev. 1901. évf. 49—62 l.)

Schneller István: Adalék Eötvös személységének megértéséhez. [Beiträge zum Verständnis der Persönlichkeit Eötvös's.] (MPaed. 1913. évf. 527—543 l.)

Szabó Dezső: Eötvös írói egyénisége. [Die dichterische Persönlichkeit des Frh. v. Eötvös.] (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 350—355 l.)

Szabó Dezső: U. a. Bp., 1913. Politzer Zs. 49—56 l. (B. Eötvös J. életmunkája. HuszSzázKönyvtára. 50.)

Székely György: Báró Eötvös József és a szocializmus. [Frh. J. v. Eötvös und der Sozialismus.] (NemzNőnev. 1908. évf. 69—90 l. Klny. is.)

Vendé Ernő: Báró Eötvös József. (Uránia. 1904. évf. 485—487 l.)

Erdélyi János:

Bartók György: Erdélyi János gondolkozása. [Die Philosophie Erdélyis.] (ErdMúz. 1915. évf. 7—25 l.)

— U. a. Kolozsvár, 1915. Stief. 21 l.
Husztiné Réchegyi Rózi: Erdélyi és Hegel. [Erdélyi u. Hegel.] (BpSzle. 1917. évf. 170. köt. 97—117 l.)

Jónosi Béla: Henszlmann és Erdélyi János esztetikai elmélete. [Die ästhetische Theorie Henszlmanns u. J. Erdélyis.] (BpSzle. 1914. évf. 159. köt. 26—65 l.)

— Béla: Henszlmann Imre és Erdélyi János esztetikája. [Die Ästhetik Emerich Henszlmanns u. Joh. Erdélyis.] Kivonat március 23-iki felolvasásából. (AkadÉrt. 1904. évf. 613—623 l.)

Minay János: Erdélyi János. [Joh. Erdélyi.] (1814—1868.) Sárospatak, 1914. Dáni és Fischer ny. Bp., Lampel. 88 l.

Rácz Lajos: Erdélyi János Sárospatakon. [Joh. Erdélyi in Sárospatak.] (SárospRefLapok. 1913. évf. 220—222 l.)

— U. a. (Uránia. 1913. évf. 159—163, 196—199 l.)

Fáy András:

Scherer Lajos: Fáy András nevelési elmélete. [Die Erziehungstheorie Andreas Fáy's.] (Losonci áll. főgimn. 1900—1. évi ért. 3—17 l.)

Fessler Aurél Ignác:

Koszó János: Fessler Aurél Ignác, a regény- és történetíró. A racionalizmustól a romantikáig. [I. A. Fessler, der Romanschriftsteller u. Historiker. Vom Rationalismus zur Romantik.] Bp., 1923. Budavári Tud. Társ. 407 l. (Német philológiai dolgozatok. 30.)

— János: Fessler Ignác Aurél élete és szépirodalmi működése. (Das

Leben u. die Dichtung I. A. Fesslers.] Bp., 1915. Pfeifer. 72 l. (Német philológiai dolgozatok. 14.)

Koszó János: Fessler és a romantikus történetfilozófia. [Fessler u. d. romantische Geschichtsphilosophie.] (Minerva. 1922. évf. 305—316 l.)

Fináczy Ernő:

Alexander Bernát: Fináczy Ernő. (MFigy. 1914. évf. 4. köt. 420—438 l.)

Baló József: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (MTanKépző. 1906. évf. 592—596 l.)

Bárány Gerő: Fináczy, Az ókori nevelés története. (Uránia. 1907. évf. 63—95 l.)

Dudek János: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (Relig. 1907. évf. 97—99, 114—116 l.)

Eckhardt Ferencz: Fináczy Ernő, A középkori nevelés története. (TörtSzle. 1915. évf. 277—280 l.)

Friml Aladár: Fináczy Ernő, Világnézet és nevelés. (MPaed. 1925. évf. 130—131 l.)

Hornyánszky Gyula: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (MPaed. 1906. évf. 647—657 l.)

Huszt József: Fináczy, A renaissancekori nevelés története. (MKözépisk. 1920. évf. 50—51 l.)

— József: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. 2. kiad. (MPaed. 1922. évf. 169. l.)

Imre Sándor: Fináczy Ernő, A középkori nevelés története. (BpSzle. 1914. évf. 159. köt. 309—316 l.)

Janicsek József: Fináczy, Az ókori nevelés története. (MKözépisk. 1903. évf. 497—503 l.)

Kisparti János: Fináczy Ernő, Világnézet és nevelés. (MMűvelődés. 1925. évf. 68—69 l.)

Kornis Gyula: Fináczy Ernő. (Fináczy: Világnézet és nevelés. III—X l.)

[*Medveczky* [Frigyes]: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (MFTKözl. 1909. évf. 52—55 l.)

Morvay Győző: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (KathSzle. 1907. évf. 316—318 l.)

Pauler Ákos: Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (EgyPhilKözl. 1907. évf. 58—60 l.)

- Péter János:** Fináczy Ernő, A középkori nevelés története. (ErdMúz. 1915. évf. 133—141 l.)
- Sébastyén Károly:** Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (Ath. 1907. évf. 274—277 l.)
- Sz[lávik] M[átyás]:** Fináczy Ernő, Az ókori nevelés története. (ProtSzle. 1906. évf. 624—630 l.)
- Teveli Mihály:** Fináczy Ernő, a renaissancekori nevelés története. (MPaed. 1919. évf. 148—150 l.)
- Tóth-Szabó Pál:** Fináczy Ernő, A középkori nevelés története. (MPaed. 1914. évf. 569—578 l.)
- Weszeley Ödön:** Fináczy, Az ókori nevelés története. (Népmiv. 1906. évf. 2. köt. 493—499 l.)
- Ödön: Fináczy, A középkori nevelés története. (UjÉlet. 1914. évf. 809—812 l.)
- Zubriczky Aladár:** Fináczy Ernő, A renaissance-kori nevelés története. (KathSzle. 1920. évf. 251—252 l.)
- Finkey Ferenc:**
- Fütes Vilmos:** Finkey Ferenc, A tételes jog alapelvei és vezéreszméi. (Ath. 1909. évf. 445—453 l.)
- Sz[lávik] M[átyás]:** Finkey Ferenc, A tételes jog alapelvei és vezéreszméi. (ProtSzle. 1908. évf. 548—550 l.)
- Gerard von Csanád:**
- Fenczik István:** Szt. Gellért helye a filozófia történetében. [Die Stelle des Gerard von Csanád in der Geschichte der Philosophie.] Bp., 1918. Egyetemi ny. 90 l.
- Greguss Ágost:**
- Kristóf György:** Greguss Ágost. (Pásztortüz. 1925. évf. 178. l.)
- Péterfy Jenő:** Greguss Ágost, Rendszerezés székfoglaló. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 3. köt. 457—462 l.)
- Riedl Frigyes:** Emlékezés Greguss Ágostra. (KisfTársÉvl. 1908. évf. 109—112 l.)
- Gyulai Pál:**
- Borbély Ferenc:** Gyulai mint aesthetikus. [Paul Gyulai als Ästhet.] Kolozsvár, 1912. Gombos Ferenc. 118, 2 l.
- Dóczy Jenő:** Gyulai Pál kritikai elvei. [Die kritischen Prinzipien P. Gyulai's.] (Nyugat. 1922. évf. 1. köt. 568—575, 742—751, 816—829 l.)
- Medveczky Frigyes:** Gyulai Pál, Elnöki megnyitó beszéd. (MFTKÖzl. 1910. évf. 45—47 l.)
- Riedl Frigyes:** Gyulai Pál. (BpSzle. 1910. évf. 144. köt. 162—190 l.)
- Zoltányi Irén:** Carlyle hatása Gyulai Pálra. [Der Einfluss Carlyle's auf Paul Gyulai.] (PannonhFőapáts-FőiskÉvk. 1911—12. évre. 1912. 290—294 l.)
- Henszlmann Imre:**
- Hellebrant Árpád:** Henszlmann Imre levelei Toldy Ferenczhez. [Die Briefe Henszlmanns an Fr. Toldy.] (AkadÉrt. 1915. évf. 615—625 l.)
- Jánosi Béla:** Henszlmann és Erdélyi János aesthetikai elmélete. [Die ästhetische Theorie Henszlmanns und Joh. Erdélyis.] (BpSzle. 1914. évf. 159. köt. 26—65 l.)
- Béla: Henszlmann Imre és Erdélyi János aesthetikája. [Die Ästhetik Emerich Henszlmanns u. Joh. Erdélyis.] Kivonat március 23-iki felolvasásából. (AkadÉrt. 1914. évf. 613—623 l.)
- Kelecsényi János:** Henszlmann Imre aesthetikája. [Henszlmanns Ästhetik.] (Ath. 1910. évf. 2. f. 83—131 l. Klny is.)
- Korach Regina:** Henszlmann Imre művészeti elmélete. [E. Henszlmanns Kunsttheorie.] Bp., 1902. Wendt és fia. 69 l.
- Hetényi János:**
- Pauler Ákos:** Hetényi János emlékezete. [Zum Gedächtnis Johannes Hetényi's.] (AkadÉrt. 1913. évf. 606—610 l.)
- Pogrinyi József:** Tudós Hetényi János és kora. [Joh. Hetényi u. seine Zeit.] Bp., 1908. Apolló r.-t. 216 l.
- Hornyánszky Gyula:**
- Kempf József:** Hornyánszky Gyula, A görög felvilágosodás tudománya. Hippokrates. (OKTEgyKözl. 1910—11. évf. 639—644 l.)
- Kallós Ede:** Hornyánszky Gyula, A görög felvilágosodás tudománya. Hippokrates. (EgyPhilKözl. 1911. évf. 265—271 l.)
- Kornis Gyula:** Hornyánszky Gyula, A görög felvilágosodás tudománya. Hippokrates. (Cél. 1910. évf. 273—275 l.)

Morvay Győző: Hornyánszky, A görög fölvilágosodás tudománya. Hippokratés. (MKözépisk. 1911. évf. 188—190 l.)

Pauley Ákos: Hornyánszky Gyula, A görög felvilágosodás tudománya. (MFTKözl. 1911. évf. 72—77 l.)

Steinecker [Ferenc]: Hornyánszky Gyula. A görög felvilágosodás tudománya. Hippokratés. (MTárs-TudSzle. 1911. évf. 494—499 l.)

—z. —s.: Hornyánszky Gyula, Zeller Eduárd. (ProtSzle. 1912. évf. 672—674 l.)

Horváth Cyrill:

Nemes Imre: Dr. Horváth Cyrill születésének 100. évfordulóján. (BölcsFt. 1904. évf. 632—636 l.)

Horváth József:

Förster Aurél: Horváth József, Bölcsészettörténet. (EgyPhilKözl. 1919. évf. 146—147 l.)

Jánosi Béla:

Bodnár Zsigmond: Jánosi, Az Aesthetika története. (Eszme. 1902. évf. 157—158 l.)

Császár Elemér: Jánosi Béla, Az aesthetika története. 2. 3. köt. (EgyPhilKözl. 1901. évf. 460—467 l. — 1902. évf. 418—425 l.)

Kiss Ernő: Jánosi Béla, Szerdahelyi György Aesthetikája. (ErdMúz. 1914. évf. 177—179 l.)

Pekár Károly: Teljes aesthetika-történet magyar nyelven. Jánosi Béla: Az aesthetika története. (Ath. 1902. évf. 260—268, 383—398 l.)

Richter Aladár: Megemlékezés Jánosi Béláról. (MHelikon. 1921. évf. 1110—1113 l.)

Jászi Oszkár:

Jehlicska Ferenc: Jászi Oszkár társadalmi utilitarizmusa, mint a keresztény erkölcstannak szurrogátuma. (Relig. 1908. évf. 444—446, 462—464, 477—479 l.)

Juhász László:

Stuckner János: Juhász László, Janet spiritualizmusa. (BölcsFt. 1905. évf. 145—159 l.)

Vásárhelyi József: Juhász László, Janet spiritualizmusa. (ProtSzle. 1903. évf. 455—458 l.)

Kármán Mór:

Alexander Bernát: Kármán Mór. (Bp-Szle. 1914. évf. 157. köt. 32—64 l.) — Bernát: Kármán Mór. (MultJövő. 1914. évf. 26—27 l.)

— Bernát: Kármán Mór közéleti munkája. (VasUjs. 1915. évf. 719. l.)

— Bernát: Megemlékezés Kármán Mórról és Windelband Vilmosról. (Ath. 1915. évf. 452—457 l.)

Fináczy Ernő: Kármán Mórról. (MPaed. 1916. évf. 513—514, 542—543 l.)

Geréb József: Kármán Mór emlékezete. (Budapesti tanárképző int. gyak. főgimm. 1915—16. évi ért. 3—26 l.)

Heller Bernát: Kármán Mór. (MultJövő. 1915. évf. 441—442 l.)

Kármán Elemér: Kármán Mór etikája. (FüggSzle. 1922. évf. 23—24 l.)

Kelemen Ignác: Kármán Mór Pedagógiai dolgozatai rendszeres összeállításban. (PolgliskKözl. 1910. évf. 235—238 l.)

Mázy Engelbert: Kármán Mór pedagógiai dolgozatai. (MKözépisk. 1910. évf. 402—413 l.)

Walzpfel János: Kármán és az idealizmus. (MPaed. 1922. évf. 129—132 l.)

Weszely Ödön: Emlékbeszéd Kármán Mórról. (MPaed. 1916. évf. 514—542 l.)

— Ödön: Kármán Mór, Emlékbeszéd. [M. Kármán: Gedenkrede.] Bp., 1917. Lampel. 31 l.

— Ödön: Kármán Mór filozófiai és pedagógiai rendszere. [Das philosophische u. pädagogische System M. Kármán's.] (Népműv. 1916. évf. 649—661 l.)

Zlinszky Aladár: Kármán Mór pedagógiai dolgozatai rendszeres összeállításban. (OKTEgyKözl. 1910—11. évf. 162—166 l.)

Kazinczy Ferenc:

Schweighoffer Tamás: Kazinczy Ferenc aesthetikája. [Die Ästhetik des Franz Kazinczy.] Nagykanizsa, 1909. Wajdits József. 105 l.

Kemény Zsigmond:

Pitroff Pál: Kemény Zsigmond aesthetikája. [Die Ästhetik Sigism. Kemény's.] (Uránia. 1914. évf. 214—221, 258—261 l.)

- Kornis Gyula:**
- Bárány Gerő:** Kornis Gyula, Okság és törvényszerűség a pszichológiában. (Uránia. 1912. évf. 313. l.)
- Bartók György:** Kornis Gyula, Történetfilozófia. (ProtSzle. 1924. évf. 518—519 l.)
- Bihari Ferenc:** Kornis Gyula, Filozófia a középiskolában. A pszichológia és logika elemei. Elemi pszichológiai kísérletek. (HittudFt. 1912. évf. 381—386 l.)
- Dékány István:** Kornis Gyula, Bevezetés a tudományos gondolkodásba. (MMűvelődés. 1922. évf. 220—222 l.)
- István: Kornis, Történelem és pszichologia. (MKözépipisk. 1915. évf. 106—109 l.)
- D [ékány] I [stván]:** Kornis Gyula, Történetfilozófia. (TársTud. 1925. évf. 152—155 l.)
- Ember István:** Kornis, Történetfilozófia. (OKTEgyIKözl. 1925. évf. 164—166 l.)
- Fogarasi Béla:** Kornis Gyula, A lelki élet. (EgyPhilKözl. 1918. évf. 424—425 l.)
- Béla: Kornis Gyula, Történelem és pszichologia. (EgyPhilKözl. 1915. évf. 215—217 l.)
- Friml Aladár:** Kornis, Filozófia a középiskolában. (MKözépipisk. 1910. évf. 638—640 l.)
- Hajdu János:** Kornis Gyula, Kulturpolitikánk irányelvei. (MPaed. 1922. évf. 78—81 l.)
- H [ormyánszky] Gy [ula]:** Kornis Gyula, Dilthey. (MFigy. 1912. évf. 4. köt. 318—319 l.)
- Hormyánszky Gyula:** Okság és törvényszerűség a lelki világban. (MFigy. 1912. évf. 1. köt. 282—289 l.)
- Kisparti János:** Kornis Gyula, Történetfilozófia. (MMűvelődés. 1924. évf. 42—43 l.)
- Kozári Gyula:** Kornis Gyula, Okság és törvényszerűség a pszichológiában. (HittudFt. 1913. évf. 451—455 l.)
- Nagy József:** Kornis Gyula, A lelki élet. I. (BpSzle. 1918. évf. 175. köt. 155—160 l.)
- József: Kornis Gyula, Értékelmélet és pedagógia. (OKTEgyIKözl. 1912—13. évf. 949—951 l.)
- Pauler Ákos:** Kornis Gyula, A pszichológia és logika elemei. (MPaed. 1911. évf. 40—44 l.)
- Pauler Ákos:** Kornis Gyula, Történetfilozófia. (Napkelet. 1924. évf. 3. köt. 474—475 l.)
- Prohászka Lajos:** Kornis Gyula, Történetfilozófia. (MPaed. 1925. évf. 48—49 l.)
- Rácz Lajos:** Kornis Gyula, A lelki élet. (MPaed. 1918. évf. 424—427 l.)
- Lajos: Kornis Gyula, A lelki élet. 2. 3. köt. (MPaed. 1920. évf. 33—36 l.)
- Révész Géza:** Kornis Gyula, A lelki élet. (Ath. 1918. évf. 219—223 l.)
- Schütz Antal:** Kornis, A pszichológia és logika elemei. Elemi pszichológiai kísérletek. (MKözépipisk. 1911. évf. 39—43 l.)
- Strommer Viktorin:** Kornis Gyula, A pszichologia és logika elemei. Elemi pszichológiai kísérletek. (KathSzle. 1911. évf. 316—319 l.)
- Stuhlmann Patrik:** Kornis, A lelki élet. I. (MKözépipisk. 1918. évf. 103—107 l.)
- Patrik: Kornis, Értékelmélet és pedagógia. (MKözépipisk. 1913. évf. 346—349 l.)
- Szilárd Ödön:** Kornis Gyula, Okság és törvényszerűség a pszichológiában. (HuszSzáz. 1913. évf. 27. köt. 121—123 l.)
- Szombatfalvy György:** Kornis Gyula, Nők az egyetemen. (TársTud. 1925. évf. 30—31 l.)
- Trikál József:** Kornis Gyula, Okság és törvényszerűség a pszichológiában. (KathSzle. 1912. évf. 237—243 l.)
- Vida Sándor:** Kornis Gyula, A pszichológia és logika elemei. (OKTEgyIKözl. 1910—11. évf. 451—453 l.)
- Sándor: Kornis Gyula, Elemi pszichológiai kísérletek. (Gyermek. 1911. évf. 219—220 l.)
- y—d: Kornis Gyula, Kulturpolitikánk irányelvei. (KeletNépe. 1921. évf. 6. sz. 20—29 l.)
- Kölcsey Ferenc:**
- Bartók György:** Kölcsey kritikája és a kritikai művészet. [Die Kritik Kölcsey's u. die Kritik als Kunst.] (ErdMúz. 1911. évf. 33—52, 119—132 l.)
- Császár Elemér:** Kölcsey, a kritikus. [Kölcsey als Kritiker.] (BpSzle. 1918. évf. 174. köt. 227—258 l.)
- Pesthy Pál:** Kölcsey a magyar műkritika és esztétika történetében. [Kölcsey in der Geschichte der ung. Kritik u. Ästhetik.] Zalaegerszeg, 1913. Unger A. kny. 126, 1 l.

- Révhegyi Rózsi:** Kölcsey mint aesthetikus. [Kölcsey als Ästhetiker.] (Ath. 1912. évf. 2—3. f. 31—65 l. — 4. f. 35—75 l. Klny. is.)
- Vajda Viktor:** Rousseau és Kölcsey. [Rousseau und Kölcsey.] Bp., 1914. Pátria. 29 l.
- Laskai Ozsvát:**
- Timár Kálmán:** Laskai Ozsvát erkölcsi példatára. (Relig. 1910. évf. 154—155 l.)
- Liedemann Márton:**
- Szelényi Ödön:** Egy érdemes régi magyarhoni pedagogo-teologus. (TheolSzakl. 1917. évf. 36—56 l. Klny. is.)
- Liszt Ferenc:**
- Pauler Ákos:** Liszt Ferenc gondolatvilága. [Die Weltanschauung Franz Liszt's.] Bp., 1922. Budavári Tud. Társ. 60 l.
- U. a. Kivonat 1922 január 9-én tartott felolvasásából. (AkadÉrt. 1922. évf. 31—33 l.)
- Lubrich Ágost:**
- Acsoy Antal:** Lubrich Ágost emlékezete. 1825—1900. [Zum Gedächtnis August Lubrichs. 1825—1900.] Bp., 1905. Szt. István-Társ. 62 l. (A Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléséből. 51. sz.)
- Hodács Ágost:** Lubrich Ágost bölcséleti műszavai. (BölcsFt. 1903. évf. 489—492 l.)
- Tomor Ferenc:** Lubrich Ágost élete 1825—1900. [Das Leben Lubrichs.] Bp., 1901. Stephaneum. 153 l. (Klny.: Alkotmány.)
- Madách Imre:**
- Alexander Bernát:** Az ember tragédiája. (KisfTársÉvl. 1911. évf. 54—55 l.)
- Bernát: Madách Imre. Bp., 1923. Ethika. 32 l. (Az Ethika tudományos gyűjteménye. 1.)
- Béthy Zolt:** Az Ember Tragédiája. Költőisége, jelentése, magyarsága. (AkadÉrt. 1911. évf. 317—329 l.)
- Bodor Aladár:** Az ember tragédiája, mint az egyén tragédiája. [Die Tragödie des Menschen als Tragödie des Individuums.] (Dunántúli év. ref. egyházker. pápai főisk. 1904—5. évi ért. 31—76 l. Klny. is.)
- Brisits Frigyes:** Madách világfelfogása és a XIX. század. (Élet. 1923. évf. 505—508 l.)
- Galamb Sándor:** Kant és Madách. (IrTörtKözl. 1917. évf. 181—183 l.)
- Gáspár Kornél:** Madách és lelki rokonai. (Nyugat. 1923. évf. 124—134 l.)
- Hörl Gyula:** Az ember tragédiájának filozófiája és teológiája. [Die Philosophie und die Theologie in der Tragödie des Menschen.] (HittudFt. 1911. évf. 163—197 l.)
- Karinthy Frigyes:** Madách. (Nyugat. 1923. évf. 1. köt. 113—123 l.)
- Kármán Mór:** Madách, Az ember tragédiája. Elemenző tanulmány. [Madách: Die Tragödie des Menschen. Eine analytische Studie.] Bp., [1922.] Athenaeum. LXVI l.
- Mitrovics Gyula:** Az egység és sokféleség esztétikai elve „Az Ember tragédiájában“. [Das ästhetische Prinzip der Einheit und der Mannigfaltigkeit in der „Tragödie des Menschen“.] Debrecen, 1924. Csáthy. 17 l. (A Debreceni Tisza István Tud. Társ. 1. oszt. kiadv. 1. köt. 6. sz.)
- Moór Gyula:** Az ember tragédiája jogbölcséleti megvilágításban. [Die Tragödie des Menschen in rechtsphilosophischer Beleuchtung.] (Napkelet. 1923. évf. 615—627 l.)
- Pauler Ákos:** Madách. (Napkelet. 1923. évf. 79—80 l.)
- Prohászka Ottokár:** Az Ember Tragédiája és a pessimismus. (KathSzle. 1923. évf. 193—201 l.)
- Ravasz László:** Madách pessimizmusa. Bp., 1925. Studium. 53 l.
- Sas Andor:** Madách és Hegel. [Madách und Hegel.] (Ath. 1916. évf. 206—220 l.)
- Sebestyén Károly:** Madách és az Ember Tragédiája. Jegyzetek Voynovich Géza könyvéhez. (Ath. 1915. évf. 340—348 l.)
- Tolnai Vilmos:** Az anyaság Madách Ember Tragédiájában. (NemzNönev. 1911. évf. 370—378 l.)
- Vilmos: Madách és a szocializmus. (NemzNönev. 1911. évf. 12—14 l.)
- Voynovich Géza:** Madách és Az ember tragédiája. [Madách und die Tragödie des Menschen.] Bp., 1914. Franklin. 594 l.

Medveczky Frigyes:

Alexander Bernát: Medveczky Frigyes. (1856—1914.) (BpSzle. 1914. évf. 160. köt. 144—147 l.)

Babits Mihály: Medveczky Frigyes, Tanulmányok Pascalról. (Nyugat. 1910. évf. 1. köt. 850—852 l.)

Elek Oszkár: Medveczky Frigyes, Tanulmányok Pascalról. (Uránia. 1910. évf. 414—416 l.)

Halasi Tamás: Medveczky Frigyes, Tanulmányok Pascalról. (KathSzle. 1910. évf. 456—458 l.)

Kornis Gyula: Medveczky Frigyes emlékezete. [Zum Gedächtnis Friedrich Medveczky's.] (Ath. 1915. évf. 190—228 l.)

— Gyula: Medveczky Frigyes pedagógiai törekvései. [Die pädag. Bestrebungen Fr. Medveczky's.] (MPaed. 1915. évf. 241—243 l.)

— Gyula: Medveczky Frigyes, Tanulmányok Pascalról. (MPaed. 1910. évf. 295—297 l.)

Kozári Gyula: Medveczky Frigyes, Tanulmányok Pascalról. (Hittud-Ft. 1911. évf. 427—435 l.)

Maiáth József gróf: [Medveczky], Tanulmányok Pascalról. (Relig. 1910. 417—421 l.)

Pauler Ákos: Medveczky Frigyes emlékezete. [Zum Gedächtnis Fr. Medveczky's.] (BpSzle. 1917. évf. 170. köt. 54—67 l.)

— Ákos: Medveczky Frigyes rendes tag emlékezete. [Zum Gedächtnis Friedrich Medveczky's.] Bp., 1917. M. Tud. Akad. 15 l. (A M. Tud. Akad. elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. 17. köt. 16. sz.)

— Ákos: Medveczky Frigyesről. (Ath. 1917. évf. 287—292 l.)

Triká József: Medveczky Frigyes, Filozófiai szükségleteink. (KathSzle. 1910. évf. 792—794 l.)

Méray-Horváth Károly:

Madzsar Imre: Észrevételek Méray organikus elméletéhez. (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 389—405 l.)

Somló Bódog: Méray kultúrfiziológiája. (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 310—324 l.)

Mihályi Károly:

Bartók György: Mihályi Károly élete és philosophiája. Kolozsvár, 1909.

Mitrovics Gyula:

Husztiné Réchegey Rózi: Mitrovics Gyula, Az esztétika alapvető elvei. (EgyPhilKözl. 1918. évf. 220—221 l.)

Moór Gyula:

Bárány Gerő: Moór Gyula, Bevezetés a jogfilozófiába. (TársTud. 1923. évf. 423—426 l.)

Horváth Barna: Moór Gyula, A szocializmusról. (TársTud. 1925. évf. 261—262 l.)

Laky Dezső: Moór Gyula, Bevezetés a jogfilozófiába. (KözgazdSzle. 1923. évf. 422—427 l.)

Nagy József:

Bárány Gerő: Nagy József, A filozófia története. (TársTud. 1921. évf. 488—490 l.)

— Gerő: Nagy József, A mai filozófia főirányai. (TársTud. 1923. évf. 429—432 l.)

Bernhard Zsigmond: Nagy József, A filozófia története. (MKultúra. 1921. évf. 116—118 l.)

Mátrai Rudolf: Nagy József, Pascal gondolatai. (MKözépisk. 1912. évf. 621—623 l.)

Pauler Ákos: Nagy József, A görög atomista fizikusok filozófiájának alapvonalai. (EgyPhilKözl. 1907. évf. 946—947 l.)

— Ákos: Nagy József könyve a mai filozófia főirányairól. (Napkelet. 1923. évf. 476—477 l.)

Várkonyi Hildebrand: Nagy József, A filozófia története. (EgyPhilKözl. 1921. évf. 138—139 l.)

— Hildebrand: Nagy József, A mai filozófia főirányai. (MPaed. 1923. évf. 6—7 l.)

Zivuska Jenő: Nagy József, A filozófia története. (MPaed. 1921. évf. 156—158 l.)

Nagy László:

Gamauf István: Nagy László, A háború és a gyermek lelke. (KathSzle. 1916. évf. 213—214 l.)

Jablonkay Géza: Nagy László, A gyermek érdeklődésének lélektana. (MPaed. 1908. évf. 481—483 l.)

J[ablonkay] G[éza]: Nagy László, A gyermektanulmányozás mai állapota. (MPaed. 1907. évf. 108—109 l.)

Keszler Károly: Nagy László, A gyermek érdeklődésének lélektana. (MTanKépző. 1908. évf. 601—606 l.)

- Nógrády** László: Nagy László, A gyermek érdeklődésének lélektana. (Uránia. 1908. évf. 347—348 l.)
- Pekár** Károly: Nagy László, A gyermek érdeklődésének lélektana. (M-TársTudSzle. 1910. évf. 625—631 l.)
- Röpny** Dániel: Nagy László, a magyar kísérleti pedagógiai-lélektani laboratórium szervezője. (Nagy László-emlékkönyv. 123—125 l.)
- Palágyi** Menyhért:
- Méhely** Lajos: A Palágyi-féle „koevolúció”. (PótfüzTermTudKözl. 1912. évf. 156—169 l.)
- Pauler** Ákos: Palágyi Menyhért, Az ismerettan alapvetése. (Ath. 1905. évf. 131—136 l.)
- Posch** Jenő: Palágyi Menyhért, Neue Theorie des Raumes und der Zeit. (MFTKözl. 1902. évf. 2—3. f. 97—111 l.)
- Tardos Krenner** Viktor: Emlékezésem Palágyi Menyhértra. (Nyugat. 1924. évf. 2. köt. 337—345 l.)
- Pauer** Imre:
- Agathon**: Pauer Imre dr. materiálműsusa. (KathPaed. 1901—2. évf. 33—37 l.)
- Harvith** Xavérius: Pauer, A lélektan alaptanai. (KathPaed. 1901—2. évf. 138—154 l.)
- Xavérius: Pauer, A logika alaptanai. (KathPaed. 1900—1. évf. 537—548 l.)
- Pauler** Ákos:
- Bangha** Béla: Pauler Ákos, Az ismeretelméleti kategóriák problémája. (BölcsFt. 1904. évf. 489—493 l.)
- Bárány** Gerő: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (Uránia. 1907. évf. 527—528 l.)
- Bartók** György: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (Ath. 1908. évf. 357—378 l.)
- György: Pauler Ákos, Böhm Károly emlékezete. (ProtSzle. 1925. évf. 107—108 l.)
- György: Pauler Ákos, Logika. (ProtSzle. 1925. évf. 245—248 l.)
- (f): Pauler Ákos Logikája. (Pásztor-tűz. 1925. évf. 288. l.)
- Fitos** Vilmos: Az etikai megismerés természete. (Ath. 1909. évf. 327—340 l. Klny. is.)
- Förster** Aurél: Pauler Ákos, Aristoteles. (EgyPhilKözl. 1923. évf. 220—222 l.)
- Harkányi** Ede: Pauler Ákos, Az etikai megismerés története. (HuszSzáz. 1908. évf. 17. köt. 304—308 l.)
- Hetényi** Gyula: Pauler Ákos, Aristoteles. (Relig. 1924. évf. 72—74 l.)
- Jehlicska** Ferenc: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (Hit-tudFt. 1909. évf. 337—350 l.)
- Kiss** János: Pauler Ákos, Bevezetés a filozófiába. (Relig. 1921. évf. 266—270 l.)
- Kornis** Gyula: Új magyar filozófiai rendszer. — Pauler Ákos filozófiája. [Ein neues philosophisches System in Ungarn. Die Philosophie Ákos v. Paulers.] (Minerva. 1922. évf. 29—89 l.)
- L. K.**: Pauler Ákos, Bevezetés a filozófiába. (MHelikon. 1920. évf. 605—606 l.)
- Pauler** Ákos: Az ismeretelméleti kategóriák problémája. Szerzői jelentés. (MFTKözl. 1904. évf. 13—14. f. 129—131 l.)
- Polgár** Gyula: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (MPaed. 1908. évf. 475—480 l.)
- Rácz** Lajos: Pauler Ákos, Logika. (MPaed. 1925. évf. 45—47 l.)
- Radák** Olga: Pauler Ákos, Bevezetés a filozófiába. (MTanKépző. 1921. évf. 20—22 l.)
- Schütz** Antal: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (KathSzle. 1908. évf. 835—838 l.)
- Székely** György: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (ProtSzle. 1908. évf. 531—537 l.)
- Szűnyi** Elek: Pauler Ákos, Az etikai megismerés természete. (MFTKözl. 1907. évf. 225—232 l.)
- Trikál** József: Pauler Ákos, Bevezetés a filozófiába. (KathSzle. 1920. évf. 633—634 l.)
- Varga** Béla: Pauler Ákos logikája és jelentősége a magyar filozófiában. [Die Logik A. v. Paulers u. ihre Bedeutung in der ungarischen Philosophie.] (ErdIrodSzle. 1925. évf. 209—218, 263—273 l.)
- V[ida]** S[ándor]: Pauler Ákos, Bevezetés a filozófiába. (MPaed. 1921. évf. 40—43 l.)
- Waldapfel** János: Pauler Ákos, Aristoteles. (MPaed. 1922. évf. 169—170 l.)

- Pázmány Péter:**
Bendi Nándor: Pázmány Péter prédikációi és az ókori klasszikusok. [Pázmány Predigten und die Klassiker des Altertums.] Székesfehérvár, 1910. Egyházmegyei kny. 49 l.
- Bíró Venczel:* Bethlen viszonya Pázmánynyal. (ErdMúz. 1914. évf. 181—194 l.)
- Lakatos Vince:* L. Annaeus Seneca Pázmány prédikációiban. (Keszthelyi kath. főgimn. 1905—6. évi ért. 7—54 l.)
- Pekár Károly:**
Bihari Ferenc: Pekár Károly, A filozófia története. (BölcsFt. 1903. évf. 166—171 l.)
- Krenner Miklós:* Pekár Károly, A filozófia története. (ErdMúz. 1903. évf. 162—164 l.)
- lg:* Pekár Károly, A magyar nemzeti szépről. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 85—87 l.)
- Mitrovics Gyula:* Pekár Károly, A magyar nemzeti szépről. (EgyPhilKözl. 1907. évf. 775—779 l.)
- Némethy Gyula:* Pekár Károly, Physiologiai és psychologiai aesthetika. (BölcsFt. 1902. évf. 624—635 l.)
- Rácz Lajos:* Pekár Károly, A filozófia története. (MFTKözl. 1903. évf. 72—91 l.)
- Somló [Bódog]:* Pekár Károly, A filozófia története. (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 61—62 l.)
- Székely György:* Pekár Károly, A filozófia története. (MPaed. 1902. évf. 567—574 l.)
- Szlávik Mátyás:* Pekár Károly, A philosophia története. (Ath. 1903. évf. 154—160 l.)
- Péterfy Jenő:**
Angyal Dávid: Görgei Arthur Péterfy Jenőről. (MMuzsa. 1920. évf. 351—352 l.)
- Pathy Károly:* Péterfy Jenő emlékezete. (Nyugat. 1918. évf. 2. köt. 87—108 l.)
- Rédey Tivadar:* Péterfy Jenő. Bp., 1909. Kilián F. utóda. 141 l.
- Szilasi Vilmos:* Péterfy Jenőről. (Nyugat. 1909. évf. 1. köt. 378—384, 418—430 l.)
- Petőfi Sándor:**
Bartók György: Petőfi. (Pásztortűz. 1922. évf. 290—298 l.)
- György: Petőfi lelke. Kísérlet az „aestheticum“ megértésére. [Der Geist Petőfis. Ein Versuch zum Verständniss des Ästhetischen.] Bp., 1922. Studium. 70 l.
- Meltzl Hugó:* Petőfi tanulmányai. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Barabás Ábel. Bp., 1909. Kunossy és Szilágyi. 223 l. (Petőfi-Könyvtár. 10.)
- Pikler Gyula:**
Bokor József: Egy modern államregény. (MFTKözl. 1906. évf. 1—21 l.)
- Dienes Valéria:* Pikler Gyula pszichológiája. (Nyugat. 1911. évf. 1. köt. 665—671 l.)
- Fogarasi Béla:* Pikler Gyula lélektanáról. (KeletNépe. 1910. évf. 514—516 l.)
- Hárnik Jenő:* Pikler pszichológiája és a Freud-féle pszichoanalízis. (HuszSzáz. 1911. évf. 24. köt. 44—46 l.)
- Ignotus:* Pikler Gyuláról. (Nyugat. 1924. évf. 2. köt. 392—397 l.)
- Jehlicska Ferenc:* Pikler belátásos elmélete. Pikler jogbölcseletének és világnézetének kritikái vizsgálata. [Piklers Einsichts-Theorie. Kritische Prüfung seiner Rechtsphilosophie und Weltanschauung.] Bp., 1908. Benkő Gyula biz. XII, 308 l.
- Rosenstein Lipót:* Pikler Gyula pszichológiája. „A lelki élet fizikája“ című dolgozat nyomán. [Die Psychologie Julius Piklers.] (Ath. 1902. évf. 412—416, 565—576 l. — 1903. évf. 141—148 l.)
- Simon József Sándor:* Tudomány-e Pikler Gyula tanítása vagy egyszerűen csak demagógia? (A jövőbeli ellentmondás nélküli jogbölcselet alapjainak megvilágítására.) [Ist Piklers Lehre eine Wissenschaft, oder bloss Demagogie?] Bp., 1907. Frits Ármin. 61 l.
- Sfomlói [Bódog]:* Német kritika Pikler lélektanáról. (HuszSzáz. 1901. évf. 4. köt. 480—481 l.)
- Plopu György:**
Laurán Ágost: Dr. Plopu pantheismus. Nagyvárad, 1911. Szent László ny. 14 l.

Posch Jenő:

Posch Jenő: Lelki jelenségeink és természetük. — egy realista lélektan tervezete. Önis. (Ath. 1915. évf. 167—175 l.)

Schöpfung Aladár: Posch Jenő. (Nyugat. 1923. évf. 2. köt. 116. l.)

Zlinszky Aladár: Posch Jenő. (Bpesti VIII. ker. áll. főgimn. 1923—24. évi ért. 2—4 l.)

Prohászka Ottokár:

Alexander Bernát: Prohászka Ottokár filozófiája. (MFigy. 1911. évf. 1. köt. 404—410 l.)

B. J.: Prohászka Ottokár, Az objektív idealizmus. (KerMagv. 1916. évf. 122—124 l.)

Prohászka Ottokár: Az én filozófiám. (MFigy. 1911. évf. 1. köt. 509—519 l.)

Trikál József: Prohászka Ottokár, Diadalmas világnézet. (MSion. 1903. évf. 865—870 l.)

Pulszky Ágost:

Concha Győző: Pulszky Ágost jogbölcselete. (JogtudKözl. 1906. évf. 148—151 l.)

Ranschburg Pál:

D. K.: Ranschburg Pál, A gyermeki elme ép és rendellenes működése. (HuszSzáz. 1908. évf. 18. köt. 71—74 l.)

Havas Irma: Ranschburg, A figyelem lélektana. Előadás. (NeimzNőnev. 1910. évf. 390—393 l.)

Kornis Gyula: Ranschburg Pál, Pszichológiai tanulmányok. 1. 2. köt. (MPaed. 1914. évf. 234—236, 578—580 l.)

P[alágyi] M[enyhért]: Ranschburg Pál, A gyermeki elme. (MTárs-TudSzle. 1908. évf. 443—449 l.)

Pekár Károly: Ranschburg Pál, A gyermeki elme fejlődése és működése. (MPaed. 1904. évf. 621—623 l.)

Ranschburg Pál: A gyermeki elme fejlődése és működése, különös tekintettel a szellemi rendellenességekre. Szerzői jelentés. (MFT-Közl. 1904. évf. 121—129 l.)

Révész Géza: Paul Ranschburg, Die Leseschwäche und Rechenschwäche der Schulkinder im Lichte des Experiments. (Ath. 1916. évf. 485—487 l.)

Rózsa Ede: Ranschburg, A gyermeki elme fejlődése és működése. (Izr-TanÉrt. 1905. évf. 24—25 l.)

Schmidt Márton: Ranschburg Pál, A gyermeki elme fejlődése és működése. (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 166—170 l.)

Stuhlmann Patrik: Ranschburg, Pszichológiai tanulmányok. (MKözépisk. 1914. évf. 440—444 l.)

Székely György: Ranschburg Pál, Az emberi elme. (MPaed. 1925. évf. 49—52 l.)

Szűvek Lajos: Ranschburg Pál—Décsi K., Lelki gyógy módok. (BölcsFt. 1901. évf. 149—155 l.)

Török Mihály: Ranschburg, A gyermeki elme fejlődése. (KathSzle. 1905. évf. 529—531 l.)

Riedl Frigyes:

Galamb Sándor: Riedl Frigyes. (Új-MSzle. 1921. évf. 3. köt. 273—277 l.)

Nagy József: Taine és Riedl. (Minerva. 1922. évf. 90—92 l.)

Walter Gyula: Riedl Frigyes. (Pásztortüz. 1921. évf. 338—341 l.)

Rónay Jácint János:

Acsay Ferenc: Rónay Jácint János élete. (Pannonhalmi szt. Benedekrend győri főgimn. ért. 1905—6. 3—79 l. — 1906—7. 81—184 l. — 1907—8. 185—288 l.)

Ruszek József:

Hanauer A. István: Ruszek József filozófiája. Adalék a magyar tudományosság történetéhez. (KathSzle. 1902. évf. 472—476 l.)

Salamon Ferenc:

Várdai Béla: Salamon Ferenc esztetikai munkássága. (Salamon: Dramaturgiai dolgozatok. 1. köt. 1—74 l.)

Schedius Lajos:

Jánosi Béla: Schedius Lajos esztetikai elmélete. [Die ästhetische Theorie Ludwig Schedius'.] Bp., 1916. M. Tud. Akad. 57 l. (Értekezések a nyelv és széptudományok köréből. 23. köt. 6. sz.)

— Béla: Schedius Lajos esztetikája. Kivonat 1915 március 1-én tartott felolvasásából. (AkadÉrt. 1916. évf. 27—33 l.)

Schmitt Jenő Henrik:

Kepés Ernő: Schmitt Jenő Henrik élete és tanítása. [Das Leben und die Lehre Eugen Heinrich Schmitts.] Bp., 1918. Táltos. 197 l.

Schvarcz Gyula:

Hornyánszky Gyula: Schvarcz Gyula emlékezete. [Zum Gedächtnis Jul. Schvarcz.] Bp., 1901. Hornyánszky. 41 l.

Nagy László: Schvarcz Gyula mint kultúrpolitikus. [J. Schvarcz als Kulturpolitiker.] (MPaed. 1902. évf. 65—84, 145—166 l.)

— U. a. Bp., 1902. Eggenberger. 44 l.

Somló Bódog:

Bárd József: Somló Bódog jogászati alapvetése. (HuszSzáz. 1918. évf. 37. köt. 347—354 l.)

Bolgár Elek: Somló Bódog, Juristische Grundlehre. (Ath. 1918. évf. 116—122 l.)

J[ász] O[szkár]: Somló Bódog, Zur Gründung einer beschreibenden Soziologie. (HuszSzáz. 1909. évf. 1. köt. 572—574 l.)

Moór Gyula: Somló Bódog. (TársTud. 1921. évf. 17—40 l. Klny. is.)

Rosnyai Dávid: Egy leíró sociologia terve. Somló Felix. Zur Gründung einer beschreibenden Soziologie. (MTársTudSzle. 1909. évf. 503—504 l.)

— Dávid: Somló Bódog, Der Güterverkehr in der Urgesellschaft. (MTársTudSzle. 1909. évf. 959—962 l.)

s. n.: Somló, Az érték problémája. (MFTKözl. 1912. évf. 187—188 l.)

Szabó Ervin: Természet és társadalom. Somló Bódog, Állami beavatkozás és individualizmus. (HuszSzáz. 1903. évf. 8. köt. 747—772 l. Klny. is.)

Steiner János Sámuel:

Szelényi Ödön: Steiner János Sámuel filozófiai munkái. (Késmárki evang. lyceum 1907—8. évi ért. 11—17 l.)

Széchenyi István:

Angyal Dávid: Les idées historiques du Comte Etienne Széchenyi. (Rev-Hongr. 1908. évf. I. 406—417, 531—551, 671—693 l. — 1908. évf. II. 14—30 l.)

Apáthy István: Széchenyi István és a nemzeti sajátosságok az emberi továbbfejlődés szempontjából. [Stefan Széchenyi u. die nationalen Eigentümlichkeiten in Bezug auf die menschliche Entwicklung.] (Széchenyi eszmevilága. 2. köt. 7—35 l.)

Bartók György ifj.: Gróf Széchenyi István gondolkodása. [Die Denken-

welt des Grafen Stefan v. Széchenyi.] Írta s halálának 50. évfordulója alkalmából az emberi ész ellenségeinek figyelmébe ajánlja —. Kolozsvár, 1910. Kókai biz. Bp., 14 l.

— U. a. (Erd. egyházkerület theol. fak. 1909—10. évi ért. 51—60 l.)

Gaal Jenő: A Széchenyi-cultus jelentősége. (Széchenyi eszmevilága. 1. köt. 1—22 l.)

— Jenő: Gróf Széchenyi István nemzetgazdasági alapeszméi. [Die nationalökonomischen Grundideen des Grafen Stefan Széchenyi.] (Széchenyi eszmevilága. 3. köt. 58—86 l.)

— Jenő: Széchenyi és Kölcsey a nemzeti érzésről. (MTársTudSzle. 1914. évf. 173—183 l.)

— Jenő: Széchenyi eszmevilága. [Széchenyi's Ideenwelt.] (BpSzle. 1925. évf. 201. köt. 189—203 l. Klny. is.)

— Jenő: Széchenyi társadalmi politikája. [Die Sozialpolitik Széchenyi's.] (Széchenyi eszmevilága. 2. köt. 123—142 l.)

Gyöngyösi Nándor: Széchenyi István szentenciái. [Széchenyi's Sentenzen.] Bp., é. n. Róvó A. 32 l.

Imre Sándor: Gróf Széchenyi István nézetei a nevelésről. [Széchenyi's Anschauungen über die Erziehung.] Bp., 1904. Politzer Zs. 273 l.

— Sándor: Széchenyi és a magyar nevelés jövője. [Széchenyi u. die Zukunft der ungarischen Erziehung.] (Széchenyi eszmevilága. 2. köt. 36—64 l.)

— Sándor: Széchenyi felfogása a nevelés gyakorlati irányáról. (MPaed. 1902. évf. 593—612 l.)

Kenessey Béla: Gróf Széchenyi István világnézete és életbölcselete. [Die Weltanschauung und die Lebensphilosophie des Grafen St. Széchenyi.] (MTársTudSzle. 1912. évf. 81—104 l.)

— U. a. (Széchenyi eszmevilága. 1. köt. 67—100 l.)

Kormis Gyula: A fiatal Széchenyi. [Der junge Széchenyi.] (Napkelet. 1925. évf. 418—428 l.)

Lajos Mária: Széchenyi és a nevelés. (MTanKépző. 1925. évf. 71—73 l.)

Márki Sándor: A társadalmi igazságszolgáltatás Széchenyi szerint. (Széchenyi eszmevilága. 2. köt. 104—122 l.)

- Pauler Ákos:** Széchenyi István társadalmi erkölcstana. [Die Sozial-ethik Stefan Széchenyi's.] (MTársTudSzle. 1913. évf. 161—174 l.)
— U. a. (Széchenyi eszmevilága. 2. köt. 65—84 l.)
- Prohászka Ottokár:** Gróf Széchenyi István vallásossága. [Die Religion des Grafen Stefan Széchenyi.] (Széchenyi eszmevilága. 1. köt. 48—66 l.)
- Ravasz László:** Széchenyi hatásának titka. [Das Geheimnis der Wirkung Széchenyi's.] (Széchenyi eszmevilága. 3. köt. 169—188 l.)
- Réz Mihály:** Gróf Széchenyi István. (MFigy. 1911. évf. 3. köt. 110—125 l.)
— Mihály: Széchenyi-problémák. [Széchenyi-Probleme.] Bp., 1907. M. Tud. Akad. 80 l. (Értekezések a társadalmi tudományok köréből. 13. köt. 7. sz.)
- Széchenyi eszmevilága.** [Széchenyi's Ideenwelt.] Bp., Franklin. 1. köt. Gaal Jenő, Beöthy Zsolt, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné és gróf Andrássy Gyula tanulmányai. 1912. VIII, 175 l.
— 2. köt. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Ákos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor és Gaal Jenő tanulmányai. 1914. 142 l.
— 3. köt. Berzeviczy Albert, Tolnai Vilmos, Gaal Jenő, György Endre, Ferdinándy Géza és Ravasz László tanulmányai. 1924. 188, 2 l. (Kultúra és Tudomány. 1. 12. 46. köt.)
- Viszota Gyula:** Mozzanatok Széchenyi lelki fejlődéséből 1820—1825 között. (MKözépisk. 1925. évf. 41—47 l.)
- Szerdahelyi György:**
- Jámosi Béla:** Szerdahelyi György esztétikája. [Die Ästhetik des Georg Szerdahelyi.] Bp., 1914. M. Tud. Akad. 60 l. (Értekezések a nyelv-és széptudományok köréből. 23. köt. 1. sz.)
- Szitnyai Elek:**
- Krausz Jakab:** Sitnyai, Az élet-philosophia problémái. (PolgIskKözl. 1910. évf. 660—661 l.)
- Rác Lajos:** Sitnyai Elek, Lélektan és logika. (OKTEgyKözl. 1901—2. évf. 769—773 l.)
- Szontagh Gusztáv:**
- Pekár Károly:** Az első magyar sociologus. [Der erste ungarische Soziolog.] (MTársTudSzle. 1911. évf. 751—766 l.)
- Than Károly:**
- Medveczki Frigyes:** Megemlékezés Than Károlyról. Elnöki beszéd. [Zum Gedächtnis Karl Than's.] (MFTKözl. 1908. évf. 101—117 l. Klny. is.)
— U. a. (BpSzle. 1908. évf. 136. köt. 321—334 l.)
- Tisza István:**
- Elemér Oszkár:** Tisza István mint államphilosophus. [Graf Stefan Tisza als Staatsphilosoph.] (HuszSzáz. 1901. évf. 3. köt. 275—281 l.)
- Trikál József:**
- Hajós József:** Trikál József, Egység felé. (Relig. 1916. évf. 139—142 l.)
- Jehlicska Ferencz:** Trikál József, A lélek. (KathSzle. 1911. évf. 980—982 l.)
- Madarász István:** Trikál József, Egység felé. (KathSzle. 1915. évf. 870—871 l.)
- Némethy Ernő:** Trikál József, William James bölcelete. (KathSzle. 1913. évf. 587—589 l.)
- Tsisch Tamás:**
- Szelényi Ödön:** Egy magyar „Aufklärerista“ paedagogus. (Uránia. 1917. évf. 50—53 l.)
- Werbőczy István:**
- Ruber József:** Werbőczy gondolatvilága. (Minerva. 1923. évf. 99—132 l.)
- Weszely Ödön:**
- Alexander Bernát:** Weszely, A modern pedagogia útjain. (OKTEgyKözl. 1911—12. évf. 785—795 l.)
- K. Ö.:** Weszely Ödön, A modern paedagogia útjain. (MTársTudSzle. 1909. évf. 57—61 l.)
- Krausz Jakab:** Weszely, A modern paedagogia útjain. (PolgIskKözl. 1910. évf. 169—171 l.)
- Mázy Engelbert:** A modern pedagogia útjain. (KathSzle. 1909. évf. 298—310 l.)
- Mitrovics Gyula:** Weszely Ödön, Bevezetés a neveléstudományba. (M-Paed. 1924. évf. 14—27 l.)
- Szabó Kálmán:** A modern paedagogia problémái. Weszely, A modern pedagogia útjain. (SárospRefLapok. 1909. évf. 12—14 l.)
- Zalai Béla:**
- Fogarasi Béla:** Zalai Béla. (Ath. 1915. évf. 428—444 l. Klny. is.)

C.

I. Logika.

(Logik.)

1. Általános logika.

(Allgemeine Darstellungen.)

Ld. még Tankönyvek alatt.

- Ányos István*: A logika mint érték-tudomány. [Die Logik als Wert-wissenschaft.] (MFTKözl. 1912. évf. 105—138 l. Klny. is.)
- Bibó István*: A számok jelentése és a gondolkodás alapformáinak története. [Die Bedeutung der Zahlen und die Geschichte der Grundformen des Denkens.] Bp., 1917. Dick. 91 l. (Népleléktani dolgozatok. 1.)
- Jablónkay Gábor*: Az inductio Verulami Bacon előtt és után. [Die Induktion vor und nach Bacon.] (Relig. 1916. évf. 386—396, 448—458, 515—525, 598—617 l. Klny. is.)
- Jevons, William Stanley*: A logika elemei. [Elementary lessons in logic.] Ford. Kelemen Ignác. Bp., 1911. Lampel R. 238 l. (Néptanítók Könyvtára. 43—44. f. 11. évf. 3—4. sz.)
- Pauer Imre*: A gondolkodástan főbb elvei. — után Gömöri [Krausz] Sándor. (MTanKépző. 1903. évf. 513—526 l. — 1904. évf. 24—29, 86—97 l.)
- Imre: A logika alaptanai. Vezérfonalul egyetemi előadásaihoz és tanárjelöltek számára. [Grundlehren der Logik.] 4. átdolg. és bőv. kiadás. Bp., 1901. Franklin. 2, 184 l. — 5. átdolg. és bőv. kiadás. 1907. évf. 250 l.
- Pauer Ákos*: A modern logika irányai. [Die Richtungen der modernen Logik.] (MFTKözl. 1913. évf. 149—158 l.)
- Ákos: Logika. Az igazság elméletének alapvonalai. Németnyelvű kivonattal. [Logik. Grundzüge der Theorie der Wahrheit. Mit deutschem Auszug.] Bp., 1925. Eggenberger. VIII, 247, 1 l.
- Polgár Gyula*: A logikai érték elmélete. [Die Theorie des logischen Wertes.] (MFTKözl. 1906. évf. 22—56 l. Klny. is.)
- Schmidt Márton*: Logika. [Logik.] Bp., 1901. Stampfel. 64 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 80.)
- Szabó Ferenc*: Logika. [Logik.] Bp., [1922.] Löblovitz. 45 l. (Apró Könyvtár. 31—32.)
- Szigeti Pál*: A klasszikus antithesis elmélete és kezdetei. [Theorie und Anfänge der klassischen Antithese.] Bp., 1906. (Franklin ny.) 39 l.
- Varga Béla*: A logikai érték problémája és kialakulásának története. [Das Problem des logischen Wertes und die Geschichte seiner Entwicklung.] Bp., 1922. Akadémia. 149 l. (Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. 2. köt. 6. sz.)
- Béla: A logikai megismerés természetete. (KerMagv. 1915. évf. 356—364 l.)
- Varjas Sándor*: A logika és a tudat axiomatikusan elmélete. (Ath. 1918. évf. 171—188, 248—265 l.)
- Sándor: A logikáról. (Alexander-emlékkönyv. 68—88 l.)
- Sándor: Újabb adalékok a szemlélet logikai elméletéhez. (Ath. 1917. évf. 251—268 l.)
- Willmann Ottó*: A logika technikája. (Mutatvány Willmann Ottó megjelent Logikájából. 104. l. IV. szakasz, 18. §.) (BölcsFt. 1901. évf. 752—757 l.)
- [*] Logika. Jegyzet. Bp., é. n. Blau Albert. 25 l. 2°.

2. Tiszta logika.

(*Reine Logik.*)

- Enyocvári Jenő*: Metakritikai jegyzetek a logikai objectivismus problémájához. [Metakritische Bemerkungen zum Problem des logischen Objectivismus.] (Ath. 1909. évf. 314—326, 397—411 l. Klny. is.)
- Hetényi Gyula*: A logikai elvek eredete. (Relig. 1914. évf. 677—683 l.)
- Kiss Kázmér*: A lehetséges tételviszonyok száma. (Ath. 1923. évf. 104—105 l.)
- Kempelen Attila*: A tiszta logikumok helye az általános tárgyelméleti tárgyak között. (Ath. 1922. évf. 11—28 l.)
- König Gyula*: Az igaz fogalmának formalizálása a synthetikus logikában. (MFTKözl. 1910 évf. 98—106 l.)
- Pauler Ákos*: A correlativitas elve. [Das Prinzip der Correlativität.] (Ath. 1915. évf. 43—56 l.)
- *Ákos*: A fogalom problémája a tiszta logikában. [Das Problem des Begriffs in der reinen Logik.] Bp., 1915. M. Tud. Akadémia. 46 l. (Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből, 1. köt. 5. sz.)
- Pauler Ákos*: U. a. Kivonat. (Akad. Ért. 1915. évf. 116—122 l.)
- *Ákos*: A logikai alapelvek elméletéhez. Székfoglaló értekezés. [Zur Theorie der Grundprinzipien der Logik.] Bp., 1911. M. Tud. Akadémia. 64 l. (Értekezések a filozófiai és társadalomtudományok köréből, 1. köt. 1. sz.)
- U. a. Kivonat. (Akad.Ért. 1911. évf. 330—335 l.)
- Varga Béla*: A jelentés logikai alkata. [Die logische Form der Bedeutung.] (Ath. 1916. évf. 363—377, 460—476 l. Klny. is.)
- Wiedermann Károly*: Modern bölcseleti és dogmatikai igazságfogalom. Relig. 1913. évf. 780—784, 797—804 l.)

3. Alkalmazott logika.

(*Angewandte Logik.*)

- Békássy Istvánné*: A gondolkodás fejlődéséről. (NemzNőnev. 1914. évf. 270—277 l.)
- Dienes Valéria*: Az indukció problémája. [Theorie der Induktion.] (Ath. 1916. évf. 345—362, 438—459 l.)
- Farkas Geiza*: Igazságérzet — logika — idegműködés. (SzocPolSzle. 1915. évf. 71—77 l.)
- Fogarasi Béla*: Az ítélet voluntaristikus elmélete. [Die voluntaristische Theorie des Urteils.] (Ath. 1913. évf. 1. f. 58—100 l. — 2. f. 32—52 l. Klny. is.)
- Kozáry Gyula*: Az eszméről. (BölcsFt. 1901. évf. 15—22 l.)
- Somogyi József*: Az indukció elmélete. [Theorie der Induktion.] (Ath. 1921. évf. 117—151 l.)
- Terkán Lajos*: Logikai módszerek az asztronómiában. [Logische Methoden in der Astronomie.] Bp., 1903. Heisler J. 10 l. (Klny.: Atmosphaera.)
- Trikál József*: A gondolkodás művészetete. [Die Kunst des Denkens.] Bp., 1925. Szent István-Társ. 220 l. (Szent István könyvek. 40.)
- Vekerdi Béla*: Az induktív kutatási módszer fejlődésének története. [Geschichte der Entwicklung der induktiven Forschungsmethode.] Hódmezővásárhely, 1917. Széll ny. 103 l.

4. A matematika filozófiája.

(*Philosophie der Mathematik.*)

- Ágai László*: A matematika ismeretelméleti alapjai. Vonatkozással Böhm filozófiai rendszerére. (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 39—67 l.)
- Ágai László*: Az aritmetika ismeretelméleti alapjai. [Die erkenntnistheoretischen Grundlagen der Arithmetik.] (Nagynyedi ref. Bethlenkoll. 1911—12. évi ért. 27—54 l.)

- Beke* Manó: A matematika haszna. (Alexander-émlékkönyv. 240-250 l.)
- Couturat* Louis: A logika algebraja. Ford. König Dénes. (MathPhysLapok. 1908. évf. 109-199 l. Klny. is.)
- Dienes* Pál: Matematika és logika. (Ath. 1917. évf. 1-25 l.)
- Pál: Valóság és matematika. Betekintés a mennyiségtan fogalomrendszerébe. [Realität und Mathematik. Einführung in das Begriffssystem der Arithmetik.] Bp., 1914. Haladás. 68 l. (Galilei füzetek. 11-14. sz.)
- Goldziher* Károly: Tudományos világnézet és matematika. [Wissenschaftliche Weltanschauung und Mathematik.] (Ath. 1905. évf. 388-402 l.)
- Görög* Samu: Valószínűségszámítási kérdések filozófiai világitásban. [Die Probleme der Wahrscheinlichkeitsrechnung in philosophischer Beleuchtung.] Bp., 1911. Nap ny. 64 l.
- Haar* Alfréd—*König* Dénes: Egszerűen rendezett halmazokról. [Über einfach geordnete Mengen.] (MathTermTudÉrt. 1909. évf. 138-151 l.)
- König* Dénes: Logikai ellentmondások. [Logische Widersprüche.] (Alexander-émlékkönyv. 341-352 l.)
- U. a. Bp., 1910. Franklin. 14 l.
- König* Gyula: A halmazok elméletéhez. (MathPhysLapok. 1906. évf. 253-255 l.)
- Gyula: A halmazok elméletének alapjai és a continuum problémája. [Die Grundlagen der Theorie der Mengenlehre und das Problem des Kontinuum.] (MathTermTudÉrt. 1905. évf. 410-415 l. Klny. is.)
- König* Gyula: Az alaptények. (MFTKözl. 1913. évf. 133-148 l. Klny. is.)
- Gyula: Az algebrai mennyiségek általános elméletének alapvonalai. [Grundlinien der allgemeinen Theorie über die Quantitäten.] Bp., 1903. M. Tud. Akadémia. XII, 599 l.
- Mattjasovszky* Kasszián: A végtelen a mennyiségtanban és a természet-tudományban. [Das Unendliche in der Mathematik und in der Naturwissenschaft.] (Relig. 1917. évf. 268-283, 351-364 l. Klny. is.)
- Pauler* Ákos: A sorképzés principuma. [Das Prinzip der Reiheneildung.] (MFTKözl. 1912. évf. 193-223 l.)
- Ákos: Az ismerés viszonylagos-sága és a matematikai fogalomalkotás. [Die Relativität der Erkenntnis und die mathematische Begriffsbildung.] (Ath. 1902. évf. 17-32, 129-142 l.)
- Picard* Emil: A matematika összefüggése a fizikával. Ford. Kelemen Ignác. (MathPhysLapok. 1908. évf. 205-224 l.)
- Poincaré*, Henri: A matematika jövője. Ford. Kelemen Ignác. (MathPhysLapok. 1910. évf. 424-443 l.)
- Polgár* Gyula: A matematika logikájának alaptanai. [Grundlehren der mathematischen Logik.] (Alexander-émlékkönyv. 457-480 l.)
- Suták* József: A geometria logikai épületének felépítése. (MFTKözl. 1914. évf. 1-34 l.)
- József: A halmazelméletben fellépő logikai problémák. [Die logischen Probleme der Mengenlehre.] (MFTKözl. 1911. évf. 15-40 l. Klny. is.)

II. Tudományelmélet.

(*Wissenschaftstheorie.*)

1. Általános problémák.

(*Allgemeine Wissenschaftstheorie.*)

- Ányos István:** Instrumentális felfogások a modern tudományelméletben. [Instrumentale Auffassungen in der modernen Wissenschaftstheorie.] (MFTKözl. 1914. évf. 51—89 l.)
- Bernhard Zsigmond:** Elvi ellentétek a modern és katolikus tudomány között. [Prinzipielle Gegensätze zwischen der modernen u. katholischen Wissenschaft.] (KathSzle. 1909. évf. 3—17, 130—142, 225—244 l. Klny. is.)
- Boutroux Émile:** A természettörvény fogalma a jelenkor tudományában és filozófiájában. [De l'idée de loi naturelle.] Fogarasi Béla fordítása. Bp., 1913. Athenaeum. 112 l. (Modern Könyvtár. 268—271. sz.)
- Kornis Gyula:** Bevezetés a tudományos gondolkodásba. A tudomány fogalma és rendszere. [Einführung i. d. wissenschaftliche Denken. Begriff und System der Wissenschaft.] Bp., 1922. Közp. sajtóváll. 275 l.
- Le Bon, Gustave:** Az igazságok élete. [La vie des vérités.] Ford. Benedek Marcell. Bp., 1921. Dick Manó. 168 l.
- Nagy József:** A tudomány értéke. [Der Wert der Wissenschaft.] (BpSzle. 1908. évf. 135. köt. 161—181 l. Klny. is.)
- Ostwald:** A tudomány. Kelen Ferenc fordítása. Bp., 1912. Athenaeum. 29 l. — 2. kiad. 1921. 31 l. (Modern Könyvtár. 106. sz.)
- Pauler Ákos:** A rendszer fogalma. [Der Begriff des Systems.] (BpSzle. 1923. évf. 194. köt. 21—31 l.)
- U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1923. évf. 182—184 l.)
- Ákos: A tudomány fogalmáról. [Über den Begriff der Wissenschaft.] (MFTKözl. 1910. évf. 179—224 l. Klny. is.)
- Pekár Károly:** A tudományok természetes osztályozása. [Die natürliche Klassifikation der Wissenschaft.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 587—596 l.)
- Poincaré, Henri:** A tudomány értéke. [La valeur de la science.] Ford. Kiss Kázmér. Bp., 1925. Pfeifer. 231, 1 l. (Filozófiai Könyvtár. 7.)
- Henri: Tudomány és föltevés. [La science et l'hypothèse.] Ford. Szilárd Béla. A fordítást és magyarázó jegyzeteket átnézte Fröhlich Izidor. Bp., 1908. Lampel R. biz. XX, 262 l.
- Széky István:** A tudományok rendszeres összefüggőségéről. [Über den systematischen Zusammenhang der Wissenschaften.] Gyöngyös, 1910. Hungária kny. 7 l.
- István: A tudományok rendszertana. [Die Systematik der Wissenschaften.] (Gyöngyösi áll. főgimn. 1901—2. évi ért. 3—18 l. Klny. is.)
- Tavaszy Sándor:** A tudományos logikai fogalma. [Der logische Begriff der Wissenschaft.] (RefSzle. 1913. évf. 786—789 l.)
- Sándor: A tudományok rendszere. [Das System der Wissenschaften.] (ErdőrdSzle. 1924. évf. 373—384 l. — 1925. évf. 52—59 l. Klny. is.)
- Wagner Adolf:** A tudományos gondolkodás alapvonalai. [Grundriss des wissenschaftlichen Denkens.] A német kéziratból ford. Fülöp Zsigmond. Bp., 1923. Népszava. 77 l.
- Zalai Béla:** A filozófiai rendszerezés problémája. [Das Problem der philosophischen Systematik.] (Szlelem. 1911. évf. 159—186 l.)

2. Részletproblémák.

(Wissenschaftstheoretische Spezialprobleme.)

- Bodrossi Lajos:** A természettudományok értéke. [Der Wert der Naturwissenschaften.] (Lócsei áll. főreálisk. 1906—7. évi ért. 3—13 l.)
- Brandt József:** Tudomány és humanizmus. [Wissenschaft und Humanismus.] Kolozsvár, 1908. Gámán J. 13 l.
- Buday Kálmán:** Az orvostudományok fejlődéséről. [Über die Entwicklung der medizinischen Wissenschaften.] Kolozsvár, 1906. Ajtai K. Albert. 35 l.
- Cervinus:** Tudomány és humanizmus. [Wissenschaft und Humanismus.] Bp., é. k. ny. n. 3 l. (Klly.: Egyházi Közlöny.)
- Dénes Lajos:** A kritika lélektana. [Psychologie der Kritik.] (MFT-Közl. 1906. évf. 91—120 l.)
- Dienes Pál:** Az absztrakt természettudományok egysége. [Die Einheit der abstrakten Naturwissenschaften.] (HuszSzáz. 1906. évf. 14. köt. 248—253 l.)
- Dienes Valéria—Dienes Pál:** Tudomány és valóság. [Wissenschaft u. Wirklichkeit.] (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 51—55 l.)
- Du-Bois, Reymond:** Művelődéstörténet és természettudomány. [Kulturgeschichte und Naturwissenschaft.] Ford. Kukuljevič József. Bp., 1914. Dick Manó biz. 56 l. (Darwin-Könyvtár. 7. sz.)
- Erdős Lajos:** Természettudomány és filozófia. [Naturwissenschaft und Philosophie.] (Alexander-émlékkönyv. 30—67 l.)
- Fitos Vilmos:** Philosophia és anthroposophia. [Philosophie und Anthroposophie.] (Ath. 1904. évf. 198—214 l. Klly. is.)
- Gajdász Gyula:** A pszichologia és megismerés közötti különbségről. [Über den Unterschied zwischen der Psychologie und der Erkenntnislehre.] Gyoma, 1909. Kner Izidor. 32 l.
- Galamb Sándor:** Irodalomtörténetírás és művészettörténet. [Literaturgeschichte und Kunstgeschichte.] (BpSzle. 1917. évf. 171. köt. 36—55 l.)
- Győry Lajos:** Természettudomány és filozófia. [Naturwissenschaft und Philosophie.] (Darwin. 1915. évf. 122—125 l.)
- Hornjánysszky Gyula:** Philologia és philosophia. [Philologie und Philosophie.] (Ath. 1902. évf. 200—212, 334—343 l.)
- Horváth Kornél:** Philosophia az orvostudományban. Előszóval ellátta Donáth Gyula. [Philosophie in der Medizin.] Bp., 1904. Politzer Zs. biz. 128 l.
- Le Bon, Gustave:** Tudomány és okkultizmus. (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 169—193 l.)
- Mayer János:** A természettudomány és a bölcsélet. [Die Naturwissenschaft und die Philosophie.] (TermTudFüz. 1905. évf. 256—264 l.)
- U. a. Temesvár, 1906. Polatsek. 11 l. (Természettudományi filléres Könyvtár. 19.)
- Medveczky Frigyes:** A tudományok kooperációjára a filozófiában. [Die Kooperation der Wissenschaften in der Philosophie.] Bp., 1909. Franklin-Társ. 15 l.
- Frigyes: Néhány észrevétel az esztétika és etika autonómiájáról. [Bemerkungen über die Autonomie der Ästhetik und Ethik.] (MFT-Közl. 1909. évf. 31—38 l.)
- U. a. (Beöthy-émlékkönyv. 5—10 l. Klly. is.)
- Nagy Károly:** Tudomány és élet; elmélet és gyakorlat. [Wissenschaft u. Leben, Theorie u. Praxis.] (Kolozsvári ref. theol. fakultás 1908—9. évi ért. 39—47 l.)
- Ostwald, Wilhelm:** A modern természettudomány perspektívái. (Szabadgond. 1914. évf. 170—175 l.)
- Wilhelm: Mi teszi a tudományt olyan hatalmasá. (Szabadgond. 1912. évf. 63—68 l.)
- Péterfy Jenő:** Történet és természettudomány. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 3. köt. 80—112 l.)
- Pikler Gyula:** Leírás és megszerítés. (HuszSzáz. 1908. évf. 18. köt. 85—99 l.)
- Pölya:** Philosophia az orvostudományban. (BpOrvÚjs. 1904. évf. 675—681 l.)

- Rácz Lajos:** Természettudomány és vallás. [Naturwissenschaft u. Religion.] (ProtSzle. 1904. évf. 261—271, 345—356 l.)
- **Sándor:** A tudomány, mint az emberiség fejlődésének tényezője. [Die Wissenschaft als Faktor der Entwicklung der Menschheit.] Pécs, 1906. Pécsi irod. és kny. 24 l. (Szabad gondolkodók pécsi társasága. 1.)
- Ruttkay György:** A kritika jogai és határai. (Beöthy- emlékkönyv. 102—106 l.)
- Snyder:** A modern természettudomány. Ford. [és bevezetéssel ell.] Mikes Lajos. 2. kiad. Bp., [1922.] Révai. 304 l. (Világ-Könyvtár. 33.)
- Stuckner János:** A tudomány és a végső okok. [Die Wissenschaft und die letzten Gründe.] (BölcsFt. 1904. évf. 304—314 l.)
- Szigetvári Iván:** Természettudomány és irodalomtörténet. [Naturwissenschaft u. Literaturgeschichte.] (Ath. 1904. évf. 492—502 l.)
- Szilasi Vilmos:** A kritika elmélete. [Theorie der Kritik.] (Alexander- emlékkönyv. 638—651 l. Klny. is.)
- Tavaszy Sándor:** A theologiai tudomány helye a tudományok mai rendszerében. [Die Stelle der Religionswissenschaften im heutigen Wissenschaftssystem.] Cluj-Kolozsvár, 1925. Minerva. 28 l. (Klny.: Az Út.)
- Tihanyi Lajos:** A jogtörténet a sociológiához és a többi társadalmi tudományhoz való viszonyában. [Die Rechtsgeschichte in ihrem Verhältnis zur Soziologie u. zu den anderen Gesellschaftswissenschaften.] (Ath. 1909. évf. 302—313, 387—396 l.)

3. A hit és tudás problémája.

(Das Problem des Glaubens und Wissens.)

- Algöyer Andor:** Hit és tudomány. (1902—3. évi ért. a pesti ev. egyház vallástanításáról.)
- Bernát István:** Hit és tudás harmóniája. [Die Harmonie des Glaubens und Wissens.] Bp., 1914. Hornyánszky ny. 14 l.
- Bernhard Zsigmond:** A hit és tudás viszonya. [Das Verhältnis d. Glaubens u. Wissens.] (KathSzle. 1910. évf. 129—141, 256—267, 913—931 l.)
- Bokor József:** Hit és tudás. Visszaemlékezés Jókaira. [Glauben und Wissen. Erinnerung an M. Jókai.] (MFTKözl. 1904. évf. 1—19 l. Klny. is.)
- Boutroux, Émile:** Tudomány és vallás a jelenkori filozófiában. [Science et religion.] Ford. Fogarasi Béla. Átnézte Rácz Lajos. Bp., 1914. (M. Tud. Akadémia. 435 l. (A M. Tud. Akadémia könyvkiadó vállalata. Új f. 1914. évf. 3. köt.)
- Desseuffy Emma:** A tudomány és a hit. [Die Wissenschaft und der Glaube.] Bp., 1901. Hornyánszky Viktor. 15 l.
- Glattfelder Gyula:** Hit és tudás. (Bpesti angolkisasszonyok tanítónőképzője 1900—1. évi ért. 3—31 l.)
- György J[ános]:** Hit és tudomány. [Glaube und Wissenschaft.] (Theol-Szkl. 1913. évf. 198—243 l.)
- **János:** Hit és haladás, mult és jövő társadalmi kifejlés fokozatos hitnyilvánulásaként fogva föl. [Glaube und Fortschritt.] Torda, 1908. Fodor D. 1. köt. 291 l. — 2. köt. 292—577 l.
- Hörk József:** A vallás és a tudomány viszonya egymáshoz. [Das Verhältnis des Glaubens zum Wissen.] (Ath. 1903. évf. 381—397, 523—540 l.)
- Koczó Sándor:** Vallás és tudomány. [Religion u. Wissenschaft.] Kecskemét, 1906. Részvénynyomda. 30 l.
- Maller Dezső:** Tudomány és hit. [Wissenschaft u. Glaube.] (Csurgói főgimn. 1908—9. évi ért. 9—18 l.)
- Nagy József:** Egyetem és idealizmus. Hit és tudás. Két rektori megnyitó beszéd. [Universität und Idealismus. Glaube und Wissen.] Pécs, 1923. Dunántul ny. 20 l.
- **József:** Hit és tudás. [Glaube u. Wissen.] (ProtSzle. 1924. évf. 56—58 l.)
- Ostwald, Wilhelm:** Vallás és tudomány. Előadás. (Szabadgond. 1912. évf. 167—169 l.)

- Pordea Gyula:** A tudás és a hit mint akaratunkat determináló momentumok. (HuszSzáz. 1901. évf. 4. köt. 24—37 l.)
- Révai Miklós:** Van-e ellentét a hit és a tudomány között? (Lugosi r. kath. elemi és polg. leányisk. 1910—11. évi ért. 5—17 l.)
- Romulus:** Hit és tudomány. [Glaube und Wissenschaft.] Bp., 1904. Orsz. közp. közs. ny. 88 l.
- Tolsztoj Leó Nik.:** Az ész viszonya a valláshoz. Ford. Nagy Lajos. (Sárosp. RefLapok. 1907. évf. 373—374 l.)
- Vajda Béla:** A világi tudomány. (MultJövő. 1917. évf. 105—107 l.)
- Varga Béla:** Hit és tudás. [Glauben u. Wissen.] (KerMagv. 1924. évf. 180—193 l.)
- **Jenő:** Tudomány és hit. [Wissenschaft und Glauben.] Debrecen, 1914. Hoffmann és Kronowitz ny. 29 l.
- Vári Albert:** Tudomány és vallás. (KerMagv. 1915. évf. 193—205 l.)
- Wiedermann Károly:** A hit és tudomány összeférhetetlensége. (Kath-Szle. 1906. évf. 563—581 l.)

III. Ismeretelmélet.

(Erkenntnistheorie.)

1. Általános ismeretelmélet.

(Allgemeine Erkenntnistheorie.)

- Ányos István:** A lét és az érvény problémájának kifejlődése. (MFT-Közl. 1913. évf. 211—252 l.)
- Aszlányi Dezső:** Az eszme. [Die Idee.] Nagybeckerek, 1918. Szerző kiad. Haasz ny. 56 l.
- Bevilaqua Béla:** A valóság problémája. Ismeretelméleti tanulmány. [Das Problem der Wirklichkeit.] Bp., 1911. Kilián Frigyes. 67 l.
- Bognár Cecil:** A fizika alapfogalmainak és alapelveinek ismeretelméleti vizsgálata. [Die erkenntnistheoretische Prüfung der Grundbegriffe und Grundprinzipien der Physik.] Komárom, 1911. Szerző kiadása Kőszegen. 210 l.
- Döry László:** A mérsékelt idealizmus és a modern realizmus az érzelésben. (Relig. 1923. évf. 192—210 l.)
- Fitos Vilmos:** A szellemi tudományok ismeretani alapvetése. [Erkenntnistheoretische Grundlegung der Geisteswissenschaften.] (Ath. 1909. évf. 412—430 l.)
- **Vilmos:** Az eszme és az igazság. [Idee und Wahrheit.] (Ath. 1906. évf. 142—156 l. Klny. is.)
- Gyömörei Oszkár:** Észlelési fogyatkozásaink a tapasztalati igazságok kutatásánál. [Fehlerquellen unserer Erfahrung bei der Erforschung der empirischen Wahrheiten.] Bp., 1911. Toldi Lajos biz. 54 l. (Az Orvosok Lapja kiadványai.)
- Hadzsega Bazil:** Ismeretünk határai és az igazság. [Die Grenzen unserer Erkenntnis u. d. Wahrheit.] (Kath-Szle. 1907. évf. 233—246, 339—354 l.)
- Harkányi Ede:** A gondolkodás délibábjai. [Trugbilder des Denkens.] Bp., 1906. Deutsch Zs. 171 l. (HuszSzázKönyvtára. 23.)
- Hevesi Simon:** Filozófiai töprengések. (MultJövő. 1918. évf. 286—288, 330—333 l.)
- Horváth Sándor:** Ismereteink egységése és a hittételek. [Die Gleichartigkeit unserer Kenntnisse und die Dogmen.] Bp., 1925. Stephaneum. 22 l., 2 mell. (A Szent István Akadémia hittudomány-bölcseleti osztályának felolvasásai. 1. köt. 6. sz.)
- Jablónkay Gábor:** Megismerhető-e az igazság? [Über die Erkenntnis der Wahrheit.] (MKultúra. 1923. évf. 9—15, 82—88 l. Klny. is.)
- Jordan Károly:** A valószínűség a tudományban és az életben. (Term-TudKözl. 1921. évf. 337—349 l.)
- Kele István:** Az analitikus és szintetikus módszer ismeretelméleti szempontból. [Die analytische und synthetische Methode vom erkenntnistheoretischem Standpunkte.] (Hit-tudFt. 1912. évf. 532—557 l. Klny. is.)

- Lánczi Jenő:** Modern ismeretelméletek és társadalmi áramlatok. (Husz-Száz. 1911. évf. 24. köt. 513—536 l.)
- Lechner László:** Ismerettani elmelkedések. [Erkenntnistheoretische Betrachtungen.] [MFTKözl. 1904. évf. 13—14. f. 50—118 l.)
- Loránd Jenő:** Természettudomány és ismeretelmélet. (Szabadgond. 1912. évf. 79—82 l.)
- Mannheim Károly:** Az ismeretelmélet szerkezeti elemzése. [Die Strukturanalyse der Erkenntnistheorie.] (Ath. 1918. évf. 233—247, 315—330 l. Klny. is.)
- Palágyi Menyhért:** Az ismerettan alapvetése. [Grundzüge der Erkenntnistheorie.] A M. Tud. Akadémia támogatásával. Bp., 1904. Athenaeum. 255 l.
- Menyhért: Az ismerettan alapvetése. (Ath. 1903. évf. 173—193, 409—423, 562—576 l.; 1904. évf. 5—26 l.)
- Pauler Ákos:** Az egységretörékvésről az emberi ismerésben. [Über das Einheitsstreben der menschlichen Erkenntnis.] (Ath. 1905. évf. 218—232 l.)
- Ákos: Ismeretelméleti tanulmányok. [Erkenntnistheoretische Studien.] (Ath. 1903. évf. 424—440, 541—561 l.; 1904. évf. 64—78 l.)
- Platz Bonifác:** Tudásunk korlátai [Die Grenzen unseres Wissens.] Bp., 1916. Szt. István-Társ. 40 l. (A Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléséből. 76. sz.)
- Prohászka Ottokár:** A tudomány immanens korlátai. [Die immanenten Grenzen der Wissenschaft.] (Relig. 1922. évf. 1—7 l.)
- Ottokár: Ismeretelméleti és gyakorlati idealizmus. (Relig. 1917. évf. 161—166 l.)
- Ottokár: Lélekkeresés és lélek-megtapasztalás. [Das Suchen u. das Erleben der Seele.] (Relig. 1923. évf. 85—97 l.)
- Schein József:** Vannak-e biztos ismereteink és milyen alapon? (Husz-Száz. 1910. évf. 21. köt. 77—79 l.)
- Spezsz Sándor:** Megismerhetjük-e az igazságot? (Relig. 1916. évf. 36—39 l.)
- Strophantus:** Az ismeretelméleti monizmus. (Szabadgond. 1912. évf. 112—115, 215—219 l.)
- Vass Vince:** A vallási ismeretelmélet. [Die religiöse Erkenntnistheorie.] Komárom, 1915. Jókai ny. 171 l.

2. A megismerés pszichológiája.

(Denkpsychologie.)

- Aszlányi Dezső:** Megismerés. [Die Erkenntnis.] Nagybeccskerek, 1919. Haasz ny.
- Bauer Herbert:** Az öntudatról. [Über das Bewusstsein.] Bp., é. n. Márkus S. 60 l.
- Bibó István:** A megismerés új magyarázata. [Eine neue Erklärung der Erkenntnis.] Bp., 1914. Franklin. 95 l.
- István: Az érzéki megismerésről. [Über die sinnliche Erkenntnis.] Bp., 1908. Franklin. 24 l.
- Böhm Károly:** A lélektan ismeretelméleti alapjai. [Die erkenntnistheoretischen Grundlagen der Psychologie.] Bp., 1914. Kókai biz. (Első probléma: A test és lélek viszonya.) 58 l. (Második probléma: Az öntudat.) 71 l. (Klny.: Magyar Filozófiai Szemle.)
- Böhm Károly:** A megértés, mint a megismerés középponti mozzanata. Ismeretelméleti töredék. [Das Verstehen als das zentrale Moment der Erkenntnis.] Bp., 1910. Akadémia. 168 l. (Értekezések a bölcséleti tudományok köréből. 3. köt. 6. sz.)
- U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1910. évf. 5—10 l.)
- Ferenczi Sándor:** Az öntudatlan megismerése. (Szabadgond. 1911. évf. 75—78 l.)
- Fodor Májor:** A hasonlóság ismeretelméleti jelentőségéről. [Über die erkenntnistheoretische Bedeutung der Ähnlichkeit.] Bp., 1911. Anglo ny. 24 l.
- Gulácsy József:** A megismerés vezérfonala. [Leitfaden der Erkenntnis.] Bp., 1923. Kultura ny. 31 l.

- Pauler Ákos:** Az ismeretelméleti kategóriák problémája. [Das Problem der erkenntnistheoretischen Kategorien.] Bp., 1904. Akadémia. 128 l. (Értekezések a bölcséleti tudományok köréből. 3. köt. 5. sz.)
- U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1903. évf. 444—451 l.)
- Ákos: Tudat és valóság. [Bewusstsein u. Wirklichkeit.] (MFTKözl. 1905. évf. 16 f. 17—23 l.)
- Pekár Károly:** Az emberi megismerés fejlődéséről. (Uránia. 1903. évf. 220—227 l.)
- Károly: Újabb adalék megismerésünk subjectív elemeihez. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 640—645 l.)
- Schütz Antal:** Az értelmi ismeretek eredetének főbb elméletei. [Haupttheorien über den Ursprung der Kenntnisse des Verstandes.] (Bölcs-Ft. 1902. évf. 524—609 l.; 1903. évf. 79—111, 272—325, 415—456, 617—657 l.; 1904. évf. 117—156, 274—302 l. Klny. is.)
- Strophantus:** A célszerűség a természetben és a gondolkodásban. (Szabadgond. 1912. évf. 284—285 l.)
- Stuckner János:** Az érzékek megbízhatósága. (BölcsFt. 1904. évf. 394—461 l.)
- Szelényi Ödön:** Az „én” misztériuma. (Népmiv. 1915. évf. 812—823 l.)
- Szilasi Vilmos:** A tudati rendszerezés elméletéről. [Über die erkenntnistheoretische Systematik.] Bevezetés. Bp., 1919. Franklin. 38 l. (A Magyar Filozófiai Társaság Könyvtára. 2.)
- Tankó Béla:** A transcendentális filozófia eszménye. [Das philosophische Ideal des Transcendentalismus.] (Ath. 1914. évf. 1. f. 83—96, 2—3. f. 101—121 l. Klny. is.)
- Tavaszy Sándor:** Az ismeretelmélet és a megismerés pszichológiája. Transcendentál-filozófia tanulmány. [Die Erkenntnistheorie und die Psychologie des Erkennens.] Kolozsvár, 1914. Stief ny. 128 l.
- Trikál József:** Az érzékfölöttiek megismerése. (Relig. 1919. évf. 77—94 l.)
- Varjas Sándor:** A kategóriák transcendentális levezetése. [Transcendentale Deduktion der Kategorien.] Bp., 1908. Breuer Ármin. 30 l.
- Várkonyi Hildebrand:** A tudat fogalmáról. [Vom Begriff des Bewusstseins.] Filozófia-történeti és ismeretani tanulmány. Győr, 1912. Összetartás ny. 80 l.
- Hildebrand: A tudati adottság filozófiája. [Die Philosophie des Bewusstseins.] (Ath. 1922. évf. 29—46 l.)

3. Intuición.

(Intuition.)

- Alexander Bernát:** Az intuiciónról. (Ath. 1919. évf. 97—119 l.)
- Dienes Valéria:** Az intuición a mai metafizikában. (Alexander-émlékkönyv. 3—14 l.)
- Horváth Sándor:** Intuición és átélés. (Relig. 1925. évf. 195—212 l.)
- Nagy József:** A metafizikai intuiciónról. [Über die metaphysische Intuition.] (Ath. 1919. évf. 1—19, 49—76 l. Klny. is.)
- Pauler Ákos:** Intuitio és bizonyosság. [Intuition und Gewissheit.] (MFT-Közl. 1909. évf. 1—19 l. Klny. is.)
- Prohászka Ottokár:** Az intuición lényege. (Relig. 1921. évf. 1—7 l.)
- Ottokár: Értelmi észrevezés és intuición. (Relig. 1918. évf. 249—255 l.)
- Trikál József:** Intuición. (Relig. 1913. évf. 755—759 l.)
- József: Intuición. (KathSzele. 1924. évf. 32—39, 78—87 l.)
- Várkonyi Hildebrand:** Az intuitio a régi és az új filozófiában. [Die Intuition in der alten u. in der neuen Philosophie.] (PannonnFőapátsFőisk.Évk. 1913—14. évr. 3—124 l.)
- Zalai Béla:** A közvetlen tapasztalás összefüggés-rendszere. [Der systematische Zusammenhang der unmittelbaren Erfahrung.] (Ath. 1906. évf. 285—296, 425—435 l.; 1907. évf. 70—80 l. Klny. is.)

4. A tér és idő elmélete.

(Erkenntnistheorie des Raumes und der Zeit.)

- Komárik István**: Az idő és az örökkévalóság. [Zeit und Ewigkeit.] (BölcsFt. 1904. évf. 262—273 l.)
- Mach, Ernst**: Az időérzékletről. (Szabadgond. 1913. évf. 356—358 l.)
- Mikola Sándor**: A tér és az idő fogalmának kialakulása. (Uránia. 1910. évf. 195—199 l.)
- Sándor: A tér és az idő végtelensége. (Uránia. 1910. évf. 247—251 l.)
- Palógyi Menyhért**: Tér és idő új elmélete. [Eine neue Theorie des Raumes und der Zeit.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 533—549 l.)
- Riesz Frigyes**: A térfogalom genezise. [Die Entstehung des Raumbegriffes.] (MathPhysLapok. 1906. évf. 97—121 l.; 1907. évf. 145—161 l.)
- Seress Imre**: Tér és az idő. (VasÚjs. 1908. évf. 1056—1058 l.)
- Tankó Béla**: Tér-szemléletünk és a negyedik dimensio. (Uránia. 1911. évf. 233—236 l.)
- Várkonyi Hildebrand**: Táv- és tér-szemlélet. [Fernanschauung u. Raumanschauung.] Pécs, 1925. Dunántúl ny. 4, 54, 2 l. (Symposion könyvek. 1.)
- Zemplén Győző**: A tér és idő fogalma a relativitás elvének megvilágításában. [Der Raum- u. Zeitbegriff im Lichte des Relativitätsprinzips.] (MFTKözl. 1914. évf. 35—50 l.)

5. Az okság elve.

(Das Kausalprinzip.)

- Ányos István**: Az okviszony ismeretana. [Die Erkenntnistheorie der Kausalität.] Bp., 1906. Eggenberger. 147 l.
- Bognár Cecil**: Okság és törvényszerűség a fizikában. [Kausalität u. Gesetzmässigkeit in der Physik.] Bp., 1919. Franklin. 221 l. (A Magyar Filozófiai Társaság könyvtára. 3. köt.)
- Kiss János**: Az okról és az oksági elvről. [Über die Ursache und das Kausalitätsprinzip.] (HittudFt. 1908. évf. 705—717 l.; 1909. évf. 146—176, 262—288 l.)
- Kornis Gyula**: Okság és törvényszerűség a pszichológiában. [Kausalität und Gesetzmässigkeit in der Psychologie.] Bp., 1911. Franklin. 203 l.
- Kornis Gyula**: Fizikai és pszichikai okság. [Physische u. psychische Kausalität.] (MFTKözl. 1911. évf. 287—309 l.)
- Ortway Rudolf**: A kauzalitás problémája a fizikában. [Das Problem der Kausalität in der Physik.] (Ath. 1920. évf. 33—43 l.)
- Pékár Károly**: Az oki összefüggés pszichológiai eredetéről. [Über die psychologische Grundlage der Kausalität.] (Uránia. 1905. évf. 267—272 l.)

IV. Metafizika.

(*Metaphysik.*)

1. Általános metafizika.

(*Allgemeine Metaphysik.*)

- Bárány Gerő:** Az ősválóság. (MFT-Közl. 1905. évf. 17. f. 18—35 l.)
— U. a. (Bárány: Philosophiai essayk. 114—126 l.)
- Beliczky János:** A lehetőség alapjáról. (BölcsFt. 1906. évf. 277—287 l.)
- Bernstein Béla:** Eszme és forma. Dr. Frisch cikkéhez. (MultJövő. 1912. évf. 459—461 l.)
- Dienes[né] Geiger Valéria:** Valóság-elméletek. [Wirklichkeitstheorien.] (Orsz. Nőképző Egyes. Wlassics-koll. 1904—5. évi ért. 45—105 l.)
— U. a. Bp., 1905. Athenaeum. 63 l.
- Egyén József:** A probléma. 1. rész. Metafizika és tudomány. [Das Problem. 1. Teil. Metaphysik und Wissenschaft.] Bp., é. n. Ifj. Nagel Ottó. 38 l.
- Fenyő Andor:** A metafizikáról, különös tekintettel Kant rendszerére. (Alexander-emlékkönyv. 15—29 l.)
- Ferenzi József:** Az érzékelhető és az érzékeinken kívül eső világ. (Nyitrai kath. felsőbb leányiskola 1903—4. évi ért.)
- Jablónkay Gábor S. J.:** A metafizika jogosultsága. (MKultúra. 1923. évf. 392—399, 445—463, 530—532 l. Klny. is.)
- Jehlicska Ferenc:** Merre vezet az út út a metafizikához? (Relig. 1907. évf. 743—745, 759—761, 777—780 l.)
- Karl Lajos:** Természetmegismerés és metafizika. [Die Erkenntnis der Natur und die Metaphysik.] (MFT-Közl. 1907. évf. 1—8, 81—92, 161—179, 218—224 l.)
- Kollányi Boldizsár:** A metafizika rehabilitálása. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 62—64 l.)
- Müller-Lyer, Franz:** Metafizika. Ford. Gyémánt Andor. (Szabadgond. 1913. évf. 215—218, 245—246, 278—281 l.)
- Nagy József:** A metafizikusok lélektanához. [Zur Psychologie der Metaphysiker.] (MFTKözl. 1914. évf. 153—162 l.)
- Pályi Ede:** Metafizika. [Metaphysik.] Bp., 1911. Pallas. 19 l.
- Pauler Ákos:** A magánvaló problémája az újabb filozófiában. [Das Problem des Ding an Sich in der neueren Philosophie.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 25—36, 145—162 l.)
- Posch Jenő:** Néhány metafizikai fogalomról. [Einige metaphysische Begriffe.] (UjSzázad. 1905. évf. 73—80, 133—138 l.)
- Rapács Rajmund:** Tapasztalat és metafizika. (MEgyetSzele. 1900—1. évf. 5—20 l.)
- Sebesztha Károly:** A tudomány és a végokok. (TermTudFüz. 1901. évf. 122—133 l.)
- Simon József Sándor:** Harcz a magánvalóért. [Kampf um das Ding an Sich.] (Ath. 1902. évf. 84—96, 182—199, 273—284, 417—430 l.; 1903. évf. 1—18, 161—172 l.)
- Stuckner János:** Korunk és a természetfölötti. (KathSzele. 1905. évf. 637—650, 741—762 l.)
- Trikál József:** A létnek formái. (Relig. 1915. évf. 334—356 l.)
- Varga Béla:** A metafizika értelme napjaink bölcséletében. [Der Sinn der Metaphysik in der heutigen Philosophie.] (Ath. 1923. évf. 32—46 l. Klny. is.)
- Zalai Béla:** A realitás-fogalom típusairól. (Ath. 1911. évf. 2. f. 30—65, 3. f. 28—36 l.)
- Zubriczky Aladár:** Vissza a metafizikához! [Zurück zur Metaphysik!] (KathSzele. 1907. évf. 675—691 l.)

2. Metafizikai részletproblémák.

(*Metaphysische Spezialprobleme.*)

A *Kauzalitás, Tér és idő* problémáját ld. Ismeretelmélet alatt.

a) Test és lélek.

(*Körper und Seele.*)

- Csopják Attila:** Mi a lélek? Bibliai és tudományos alapon. [Das Wesen der Seele.] Bp., 1914. Békehirodók kiadóhiv. 91 l.
- Dienes Valéria:** Kísérletek az immateriális és halhatatlan lélek természettudományi igazolására. [Versuche einer naturwissenschaftlichen Begründung der immateriellen u. unsterblichen Seele.] (HuszSzáz. 1907. évf. 16. köt. 610—626, 702—711 l.)
- Fülöp Zsigmond:** Megoldható-e a materializmus és vitalizmus ellentéte. (HuszSzáz. 1911. évf. 24. köt. 448—450 l.)
- Hetényi Gyula:** Az ember lelke. (Relig. 1915. évf. 592—597 l.)
- Karácsony József:** Világnézet a lélekről és a szellemről. (Csiksomlyói tanítóképző-intézet 1909—10. évi ért. 3—31 l.)
- Kaszós Raimund:** Az emlékezésből vont érv a lélek léte mellett. (Relig. 1910. évf. 410—411 l.)
- Keltz Sándor:** A psycho-physikai dualizmus. [Der psycho-physische Dualismus.] Bp., 1904. Nagy Sándor kny. 92, 2 l.
- Koczó Sándor:** Mi a lélek és hol van a székhelye? [Über die Seele und ihre Lokalisation.] Kecskemét, 1906. Részvénynyomda. 30 l.
- Nagy Lajos:** Az „én“ mint életvalóság. (KathNev. 1916. évf. 110—114, 163—166 l.)
- Ochaba A. János:** A lélek eredetéről. [Ursprung der Seele.] (BölcsFt. 1902. évf. 394—423 l.)
- A. János: A lélek léte- és milétééről. [Sein u. Wesen der Seele.] (BölcsFt. 1902. évf. 68—91 l.)
- Olasz Péter:** A lelki energia elmélete. (Relig. 1921. évf. 217—227 l.)
- Pethő:** A lélek létezésének empirikus bizonyítása. (MSion. 1903. évf. 481—500 l.)
- Stündl József:** A lélek szellemisége. (A Szent Imre-kör természettudományi szakosztályának almanachja az 1902—3—1904—5. évekre.)
- Tiefenthaler József:** Az értelem hegemoniája az akarat fölött. (KathSzle. 1924. évf. 397—401 l.)
- Tóth József:** Lélekhatalatlanság és műveltség. [Unsterblichkeit und Bildung.] (Relig. 1917. évf. 329—351 l.)
- Trikáli József:** A lélek teremtő tevékenysége. [Die schöpferische Tätigkeit der Seele.] Bp., 1919. Élet. III, 288 l.
- József: Az egyéniség elve. [Das Prinzip der Individualität.] (Relig. 1910. évf. 200—202, 216—219, 232—233, 251—252, 262—264, 279—281, 296—298, 312—313 l.)
- József: Az egyéniség keletkezésének kérdése az újabb irodalomban. (Relig. 1910. évf. 330—332, 345—348 l.)
- Völgyesi Ferenc:** A „tudatos lélek“ székhelye a filozófiában és az orvostudományban. [Die Lokalisation der bewussten Seele in der Philosophie und in der Medizin.] (Bp., 1925. Pápai E.) 12 l. (Klly.: Magyar Orvos.)
- Walter János:** A lélek halhatatlansága. (KathNev. 1918. évf. 83—86, 116—117 l.)
- Werdenich Endre:** Az állag és személy mibenlétéről. [Substanz u. Persönlichkeit.] (HittudFt. 1912. évf. 21—46 l.)

b) Világrend és világfolyamat.

(Weltgefüge und Weltgang.)

- Acumen Mentis:** Szédelgés a materializmusban. Tanulmány. [Schwindel im Materialismus.] Bp., 1911. Benkő Gyula és Toldi Lajos biz. 133 l.
- Apponyi Albert gróf:** Geist und Materie. (KeletNépe. 1924. évf. 12—14. sz. 1—4 l.)
- Bangha Béla:** A monizmus. (MKultúra. 1913. évf. 1. köt. 117—126, 182—187, 218—221 l.)
- Bárány Gerő:** A mindenség egysége. [Die Einheit des Universums.] BpSzele. 1906. évf. 126. köt. 380—393 l.)
- U. a. (Bárány: Philosophiai essayk. 127—140 l.)
- Gerő: A világrejtélyek. [Die Welt rätsel.] (Bárány: Philosophiai essayk. 88—113 l.)
- Csák Antal:** A világrend csodás művészete. [Die wundervolle Kunst der Weltordnung.] Bp., 1923. Stephaneum. 152 l.
- György János:** A világ egysége a tudományban. (FüggSzele. 1921. évf. 98—109 l.)
- Hajós Szaniszló:** A monisták három egysége. (KathSzele. 1912. évf. 3—25 l.)
- Husvéth József:** Az emberi elem a világejlődésben. (Relig. 1916. évf. 618—624 l.)
- Kápolnai Zsigmond:** A materializmusról. (KathSzele. 1911. évf. 437—456 l.)
- Kreybig Ludovicus:** Theoria atomorum et idea principii dirigentis. Bp., 1924. Kilián. 30 l.
- Kuppis József:** Új atomelmélet. Monistikus tanulmány a természeti tüneményekről és azok újabb magyarázata. [Eine neue Atomtheorie. Monistische Studien über die Erscheinungen der Natur und deren neue Erklärung.] Komárom, 1913. Spitzer Sándor biz. 192 l.
- Madarász István:** A modern materializmus és a theisztikus világnézet. [Der moderne Materialismus und die theistische Weltanschauung.] Gyakorlati tanítás a középiskola 8. osztályában. Bp., 1912. Szt. István-Társ. biz. 34 l.
- Madarász István:** Van-e teleológia a világban? (Relig. 1913. évf. 355—358, 373—376 l.)
- Magdics Gáspár:** A kozmológiai érv a fizikában. [Das kosmologische Prinzip in der Physik.] (Relig. 1921. évf. 183—216 l.)
- Ignác: A materializmus. (Kath-Nev. 1923. évf. 59—63 l.)
- Mikola Sándor:** A végtelenség problémái. (Uránia. 1910. évf. 49—53, 114—121 l.)
- Pauler Ákos:** A világ fogalmáról. [Über den Begriff der Welt.] (Ath. 1922. évf. 1—10 l.)
- Pethő:** Fejlődő világok. (MSion. 1901. évf. 205—220, 267—281 l.)
- Platz Bonifác:** A monizmus. (KathSzele. 1902. évf. 608—622 l. Klny. is.)
- Schein Mór:** Vitalizmus és teleológia az élettudományokban. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 80—82 l.)
- Schütz Antal:** Az anyag mivoltáról. [Das Wesen der Materie.] (Hittud-Ft. 1911. évf. 116—151, 337—352, 491—531 l. Klny. is.)
- Spesz Sándor:** A földi lét és a szellemi világ látszólagos ellentéte. (Relig. 1916. évf. 784—791 l.)
- Szarvas Miklós S. J.:** A szerencse, a véletlen és a vaksors a bölcsélet megvilágításában. (Relig. 1916. évf. 698—710 l.)
- Miklós: A végestől a végtelenig. (KathSzele. 1915. évf. 683—694 l.)
- Tichy Sándor:** A monizmus megoldatlan kérdései. (Relig. 1910. évf. 241—243 l.)
- Sándor: Az anyag és az energia megmaradásának törvénye nem bizonyít a monizmus mellett. (Relig. 1910. évf. 481—483 l.)
- Terlanday József:** A mindenség problémája. [Das Problem des Weltalls.] Bp., 1922. Szerző kiad. 268 l.
- Tóvölgyi Titus:** A mindenségről. [Über das Weltall.] Bp., é. n. Spitzer Márk. 1. f. 48 l.

Trikál József: A mindenség élete a szellem magaslatáról. (Relig. 1919. évf. 140—158 l.)

— *József*: A monizmus belső ellentmondásai. [Die inneren Wider-

sprüche des Monismus.] (Relig. 1918. évf. 669—689 l.)

Trine Ralph Waldo: Harmonia a mindenséggel. [In tune with the infinite.] Angolból ford. Révész Paula. Bp., 1905. Athenaeum. 156 l.

c) Keletkezés és elmúlás.

(*Werden und Vergehen.*)

Apáthy István: Öregség és halál. (Uránia. 1909. évf. 1—8 l. Klny. is.)

Dalmady Zoltán: A halál. (Alexander—Lenhossék: Az ember testi és lelki élete. Műveltség Könyvtára. 2. köt. 593—602 l.)

Kaszás Raimund: Létezik-e állományi változás? (Relig. 1911. évf. 153—155, 168—169 l.)

Komáromy Mihály: Az örök élet bizonyossága. [Die Bejahung des ewigen Lebens.] Az egyetlen bizonyító ok a sírontúli élet valóságának bizonyítására. Bp., 1908. Ifj. Nagel Ottó. 84 l.

Le Bon, Gustave: Az anyag keletkezése és megszűnése. (HuszSzáz. 1908. évf. 17. köt. 1—19 l.)

Maeterlinck, Maurice: A halál. [La mort.] Ford. Fehér Sándor. Békéscsaba, 1919. Tevan. 129 l. (Tevan-Könyvtár. 185—190. sz.)

Nothmager Hermann: A halál. [Das Sterben.] Ford. Schöpflin Aladár. Bp., 1915. Lampel. 45 l. (Magyar Könyvtár. 799.)

Nothmager: A halálról. Ford. Schmidt Béla. Bp., 1914. Dick Manó biz. 48 l. (Darwin-Könyvtár. 4. sz.)

Pauler Ákos: A keletkezés és az elmúlás problémájáról. [Das Problem des Entstehens und Vergehens.] (Ath. 1918. évf. 123—135, 189—203 l.)

Pethő: Ember és evolúció. (MSion. 1901. évf. 337—358 l.)

Reusz Frigyes: Evolúció — involúció? (BpSzle. 1913. évf. 443. köt. 201—222 l. Klny. is.)

Schütz Antal: Kezdet és vég a világfolyamatban. [Das Entstehen und Vergehen in der Welt.] Bp., 1907. Szt. István-Társ. 167 l.

Szerényi Nándor: „Panta rhei”. (Miskolci kath. főgimn. 1909—10. évi ért. 3—18 l.)

d) A metafizikai abszolútum problémája.

(*Das Problem des Absoluten.*)

Dudek János: De Deo uno et trino. Tractatus dogmaticus. Opus posthumum ed. ab Episcopo Nitriensi. Bp., 1918. Szent István-Társ. 417 l.

Felber Gyula: Isten létének megismerése és a modern bölcsélet. [Die Gotteserkenntnis u. die moderne Philosophie.] (Relig. 1924. évf. 129—137 l.; 1925. évf. 1—12 l.)

Hammerstein L.: Isten létének érvei. [Die Beweise des Daseins Gottes.] Bp., 1903. Növendékpapság. 165 l.

Kaszás Raimund: A lényteni érv. [Der ontologische Gottesbeweis.] (HittudFt. 1907. évf. 5—47 l.)

Kiss János: Isten megismerése a látható világból. [Die Erkenntnis Gottes aus der sichtbaren Welt.] Bp., 1909. Szt. István-Társ. 223 l.

Krammer György: Isten működése a teremtet világban. (BölcsFt. 1902. évf. 192—211 l.)

Magdics Gáspár: Adatok a természet célszerűségéből merített isten-érvhez. [Beiträge zum teleologischen Gottesbeweis.] (KathSzle. 1923. évf. 80—95 l.)

Platz Bonifác: Az Isten-tudat keletkezése. (MKultúra. 1916. évf. 1. köt. 145—152 l.)

Pröhászka Ottokár: Isten és a világ. Különös tekintettel a természet-tudományokra. [Gott und die Welt, mit bes. Rücksicht auf die Naturwissenschaften.] 2. kiad. Esztergom, 1907. Buzárovits G. 247 l.

Schütz Antal: Az Isten-bizonyítás logikája. [Die Logik des Gottesbeweises.] (HittudFt. 1913. évf. 223—271, 407—442, 543—615 l. Klny. is.)

— *Antal*: Szempontok a mai pantheizmus etiológiájához. [Ansichtspunkte zur Ätiologie des modernen

- Pantheismus.] (Relig. 1910. évf. 577—580, 593—596, 609—611, 632—634 l.)
- Stuckner* János: Kísérlet a theismus tudományos védelmére. [Versuch einer wissenschaftlichen Verteidigung des Theismus.] (HittudFt. 1910. évf. 658—713 l.; 1911. évf. 34—96 l.)
- Wekerle* László: Isten az ő alapvalójában megismerve és a vallásosság új korszaka. [Die Erkenntnis des Wesens Gottes und eine neue Epoche der Religiosität.] Mármarosziget, 1904. Kaufmann Ábrahám. 121, 2 l.
- Werdenich* Endre: A lét teljessége, a létnek különböző fokaiból vett bizonyíték Isten mellett. [Der kosmologische Gottesbeweis.] BölcsFt. 1904. évf. 344—393 l.)
- U. a. Bp., 1904. Athenaeum. 54 l.
- Endre: Természetes istentan. [Natürliche Gotteslehre.] Győr, 1904. Egyházmegyei könyvny. VIII, 168 l.

3. Alkalmazott metafizika.

(*Angewandte Metaphysik.*)

- Boutroux*, Émile: Természet és szellem. Ford. F[ülöp] L[ajos]. (Szellem. 1911. évf. 3—28 l.)
- Hutkay* Lipót: A szellem egyéniségéről példában. Tanulmány. [Über die Individualität des Geistes.] Eger, 1908. Szolcsányi Gyula biz. 40 l.
- Pauler* Ákos: Az élet mélysége és gazdagsága. [Die Tiefe und das Reichtum des Lebens.] (Napkelet. 1923. évf. 143—148 l.)
- Pikler* J. Gyula: Az élet fogalmának helyes meghatározása. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 73—75 l.)
- Stuckner* János: Elet és öntudat. [Leben und Bewusstsein.] (BölcsFt. 1902. évf. 1—67 l.)
- Zubriczky* Aladár: Életerő és életelv. [Lebenskraft u. Lebensprinzip.] (BölcsFt. 1906. évf. 153—209 l.)

V. Ethika.

(*Ethik.*)

1. Az ethika története.

(*Geschichte der Ethik.*)

- Bartók* György: Bevezetés a keresztényerkölcsphilosophia történetébe. [Einführung in die Geschichte der christlichen Moralphilosophie.] (Ath. 1913. évf. 2. f. 53—102 l.)
- Dienes* Valéria: Royce erkölcsana és az etikai racionalizmus. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 137—150 l.)
- Hevesi* Simon—*Blau* Lajos—*Weisz* Miksa: Etika a Talmudban. I. r. [Die Ethik im Talmud.] Bp., 1920. Lampel. 102 l.
- Hörk* János: A legújabbkori etikai elméletek kritikai ismertetése. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 627—639 l.; 1902. évf. 33—48 l.)
- King* Churchill Henrik: Jézus erkölcsana a hegyi beszéd alapján. Ford. Fazekas Lajos. Pápa, 1916. Kis, Bp., Kókai biz. 72 l.
- Kozári* Gyula: Fouillée, Janet és az erkölcsan. (Kozári: Emberi okmányok. 359—373 l.)
- Radó* Klára: A múlt század második felének etikai irányai. [Die ethischen Richtungen der Zweiten Hälfte des vorigen Jh.] Bp., 1918. Franklin ny. 29, 2 l.
- Studiosus* Jovialis: Englische Bienenfabel. Beitrag zur Geschichte der englischen egoistischen Utilitätsmoral. Pozsony, 1916. Heckenast. 32 l.
- Szlávik* Mátyás: A bölcséleti etika legújabb német irodalmából. (Ath. 1907. évf. 137—144 l.; 1908. évf. 251—264 l.)
- Mátyás: Az akarat kérdésének történetirodalmáról. [Über die Geschichte des Willensproblems.] (Ath. 1904. évf. 596—610 l.; 1905. évf. 37—54 l. Klny. is.)
- Tankó* Béla: A 19. század etikai válsága. [Die ethische Krise des 19. Jahrhunderts.] Kolozsvár, 1912. Stief Jenő. 25 l.
- Béla: A 19. század etikai válságáról. (RefSzle. 1912. évf. 484—488, 500—505, 517—523, 531—537 l.)

2. Általános ethika.

(Allgemeine Ethik.)

- Bárány Gerő:** Az ethikai világrend útjelzői. [Die Wegweiser der ethischen Weltordnung.] Bp., 1925. Budavári Tud. Társ. 131, 1 l.
- Gerő: Etikai előadások. [Ethische Vorträge.] Bp., 1915. Lampel. 207 l. (Néptanítók Könyvtára. 51—52.)
- Bartók György:** Az erkölcsi érték filozófiája. [Die Philosophie des ethischen Wertes.] Bp., — Kolozsvár, 1911. Kókai Lajos biz. — Stein János biz. VII. 160 l.
- Cathrein Győző:** Erkölcsbölcselet. [Moralphilosophie.] A 3. javított s bővített kiadás nyomán fordította a csanádi növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája. 2. kötet. Temesvár, 1902. Csanádegyházmegyei kny. XIX. 714 l.
- Fekete József:** Az erkölcs élettana. [Die Physiologie der Moral.] Bp., 1902. Pfeifer F. 32 l.
- Fényes Mór:** Rendszeres zsidó vallás- és erkölcstan szemelvényekkel a zsidó vallástörténet iródmából és a Pirké Ábátból. [Systematische jüdische Glaubens- und Sittenlehre m. e. Auswahl aus der jüd. Religionsphilosophie.] Bp., 1913. Lampel R. VII, 184 l.
- Hajóú Tibor:** Erkölcsi tökéletesedés-tan. [Die Lehre d. sittlichen Vollkommnung.] Győr, 1908. (Szt. István-Társ. biz. Bpesten.) 162 l.
- Hantos Ferenc:** Az ember társadalmi életétírányító főbb erkölcsbölcseleti elvek. [Die soziaethischen Hauptprinzipien.] Bp., 1915. Élet ny. 57 l.
- Jehicska Ferenc:** A emberi élet a keresztény erkölcstanban. Monográfia a morálteológia és a társadalmi erkölcstan köréből. [Das menschliche Leben in der christlichen Ethik.] Bp., 1909. Szt. István-Társ. biz. XII, 223 l.
- F. Rezső: Erkölcsi és társadalmi jólét, társadalmi etika. [Sittlicher und sozialer Wohlstand, soziale Ethik.] Bp., 1916. Szt. István-Társ. 282 l.
- Kármán Mór:** Ethika. Ethika mint a szociológia alapja. Előadásai és hátrahagyott iratai alapján összeáll. Kármán Elemér. [Ethik. Die Ethik als Grund der Soziologie.] Bp., 1922. Genius. 169 l. (Szabad iskola. 1.)
- Lévay Pál:** Az erkölcsi világrend problémája. [Das Problem der ethischen Weltordnung.] (Relig. 1914. évf. 37—58, 148—170 l. Klny. is.)
- Luthardt K. E.:** A keresztyénség erkölcstanáról. Az eredeti német szöveg 4. kiadása után fordította Csiky Lajos, felülvizsgálta Szóts Farkas. Bp., 1911. Hornyánszky Viktor. VIII, 246 l.
- Menger Antal:** Új erkölcselemlet. Ford. Mahler Lénárt. (Újszázad. 1905. évf. 148—154 l.; 1906. évf. 22—29 l.)
- Antal: Új erkölcstan. [Neue Sittenlehre.] Ford. Ormós Ede. Előszóval ellátta Somló Bódog. Bp., 1907. Grill. XIII, 180 l. (Társ-TudKönyvtár. 1. sorozat.)
- Nagy József:** Az ethika alapvonalai. [Grundzüge der Ethik.] Pécs, 1925. Danubia. 4, 185 l. (Tudományos Gyűjtemény. 12.)
- József: Ethika. (Minerva. 1925. évf. 173—174 l.)
- Pályi Ede:** Az új ember erkölcstana. Időszerű államregény. [Die Ethik des neuen Menschen.] Bp., 1916. Singer és Wolfner. 207 l.
- Pauler Ákos:** Az ethikai megismerés természete. [Die Natur der ethischen Erkenntnis.] Bp., 1907. Franklin-Társ. VII, 235 l.
- Rézbányai József:** Bölcsészeti erkölcstan. Ethika. Vezérfonalul jogakadémiai előadásokhoz és magánhasználatra. [Philosophische Ethik.] Pécs, 1917. Wessely és Horváth. VII, 163 l.
- Rózsa Ignác:** Erkölcstan. [Ethik.] Bp., 1919. Világ kiad. 36 l. (Forradalmi Könyvtár. 10.)
- Sáfrány Lajos:** Ethikai dolgozatok. [Ethische Studien.] Nagyvárad, 1909. Társadalomtud. társ. 38 l.
- Schilling Lajos:** Az erkölcstan örök vonásaiból. [Aus den ewigen Gründen der Ethik.] Kolozsvár, 1901. Gombos Ferenc. 28 l. (Klny.: Erdélyi Protestáns Lap.)

- Schulpe* György, Törökkanizsai: Sozial-ethische Studien. Pressburg, 1909. Kath. liter. A. G. 1, 492 l. 4°.
- György, Törökkanizsai: Tanulmányok a társadalmi erkölcs terén. Szociál-ethikai világnézet. [Sozial-ethische Studien.] Pozsony, 1909. Kath. irod. r. ny. Szerző kiad. 499 l.
- Sebestyén* Dezső: Az általános erkölcstanról. [IzrTanErt. 1907. évf. 10—12, 51—55, 99—103 l.)
- Somló* Bódog: Ethika. [Ethik.] Pozsony, 1900. Bp., Stampfel Károly. 61 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 59.)
- Stuhlmann* Patrik: Etikai problémák. [Ethische Probleme.] Bp., 1916. Eggenberger. 196 l.
- Tamá*s Károly: Vallás-erkölcsi kérdések. (RefSzle. 1909. évf. 461—463, 477—478, 489—491, 514—516, 528—530, 540—543 l.)
- Tegze* Gyula: Bölceleti erkölcstan. Előadások vázlata. [Philosophische Morallehre.] Kecskemét, é. n. Sziládi László. 8 l.
- Gyula: Ethika. [Ethik.] Kecskemét, é. n. Sziládi László. 8 l.
- Timon* Zoltán: Józan erkölcs. Egészségtani erkölcstan. [Vernünftige Moral.] Arad, 1902. Szerző. XVI, 205 l.
- Vadai* István: Az erkölcsvilág nagy tükre. Szózat a néphez. Karczag, 1906. Szödi S. 12 l. 4°.
- Zalai* Béla: Etikai rendszerezés. (Alexander-emlékkönyv. 115—124 l.)

3. Ethikai részletproblémák.

(Spezialprobleme der Ethik.)

a) Az erkölcs lényege és eredete.

(Wesen und Ursprung des Sittlichen.)

- A [páthy* István]: Erkölcs és természettudomány. (MTársTudSzle. 1911. évf. 222—227 l. Klny. is.)
- Bék*y L[ászló]: Az érzellem erkölcsbölceleti megvilágításban. [Das Gefühl in moralphilosophischer Beleuchtung.] Bp., 1912. Steph. 95 l.
- Bodnár* Zsigmond: Az erkölcs kérdése. (Eszme. 1902. évf. 108—112 l.)
- Buday* Dezső: A természettudományi felfogás határai az erkölcstanban. (BölcsFt. 1903. évf. 505—522 l.)
- Darvas* Vilmos: Az ember erkölcsi alapon. (Pancsovai áll. keresk. iskola 1906—7. évi ért. 3—14 l.)
- Dóri* S. Zsigmond: A gyermeki erkölcs eredete. (IzrTanErt. 1907. évf. 45—51, 95—99, 125—127, 166—170, 216—222, 259—265 l.)
- Good* Pál: Erkölcs és erő. [Hygiène et morale.] Franciából ford. Hupka Ödön. Bp., 1908. Benkő Gyula. 80 l.
- Helvét*h Géza: A konzervativizmus és az erkölcs. (Szabadgond. 1913. évf. 239—240 l.)
- Horváth* Károly: Az egyediség erkölcstani szempontból. [Die Individualität von ethischem Standpunkte.] (PannonhFőapátsFőisk-Erk. 1913—14. évre. 157—201 l.)
- Jehlics*ka Ferenc: Erkölcsi lehetőség. (Relig. 1912. évf. 2—4, 19—22 l.)
- Jónás* János: Az erkölcs alapja. (Theol-Szaki. 1908. évf. 277—287 l.)
- Kaminszky* Sándor: A szándékosság és akadályai az emberi cselekedetekben. Erkölcsbölceleti tanulmány. [Die Absichtlichkeit in den menschlichen Taten und ihre Hindernisse.] Kassa, 1909. Szent Erzsébet kny. 4, 192 l.
- Köller* István: Az erkölcs lényege. (PolgiskKözl. 1918. évf. 276—284 l.)
- Kristóf* György: Morál és esztetika. (RefSzle. 1910. évf. 296—297, 313—316, 328—330 l.)
- M. Gy.*: A bűn filozófiája. (ÚjM-Szle. 1903. évf. 101—109 l.)
- Mayer* János: Az individuum etikai jelentősége. (Szászvárosi ref. Kuunkoll. 1904—5. évi ért. 3—12 l.)
- Mázy* Engelbert: Erkölcsi fejlődés. (KathNev. 1907. évf. 9—17, 61—64 l.)
- Miklóssy* István: Adalék a természettudományos szociál-ethika jellemzéséhez. (KathSzle. 1912. évf. 555—561 l.)

- Ostwald*, Wilhelm: Hogyan született meg a bűn? (Szabadgond. 1912. évf. 132—137 l.)
- Pauler* Akos: Etika és szociológia. [Ethik und Soziologie.] (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 147—156 l.)
- Posch* Jenő: Az apriorisztikus etikáról. [Von der aprioristischen Ethik.] (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 11—36 l.)
- Jenő: Az erkölcsi érzület egy-sége. [Die Einheit der moralischen Gesinnung.] (Nyugat. 1924. évf. 2. köt. 497—528 l.)
- Prohászka* Ottokár: Az evolúció erkölcsstana. (MSion. 1904. évf. 481—491 l.)
- Rédiger* Géza: Az erkölcsi cselekedet feltételei. (KerMagv. 1907. évf. 133—138 l.)
- Somló* Bódog: Kazuális vagy norma-tív etika. (Alexander-emiékkönyv. 125—130 l.)
- Stern* Lázár: Erkölcs és egyén. (HuszSzáz. 1916. évf. 34. köt. 110—132 l.)
- Stuckner* János: Független erkölcs. (KathSzele. 1903. évf. 830—840, 941—954 l.)
- Székely* György: Erkölcsi haladásunk tényezői. (NemzNőnev. 1910. évf. 458—478 l.)
- Szűnyi* Elek: Miért vagyunk jók vagy rosszak. [Warum ist man gut oder böse.] Bp., 1915. Franklin. 100 l.
- Tagore* Rabindranath: A rossz problémája. Ford. Bartos Zoltán. (Kelet Népe. 1921. évf. 8. sz. 14—25 l.)
- Takács* Menyhért: Tudomány és erkölcs. [Wissenschaft und Moral.] Bölcséleti értekezés. Kassa, 1909. Szent Erzsébet. 24 l.
- Tóth* József: A független erkölcs a társadalmi élet szempontjából. (Relig. 1924. évf. 15—27 l.)
- József: A független erkölcs az egyéni élet szempontjából. (Relig. 1923. évf. 176—191 l.)
- Tóth* Kálmán: A kedély szerepe az ember erkölcsi életében. (Relig. 1911. évf. 677—679, 694—695, 708—709, 722—723, 745—747 l.)
- Várnai* Sándor: A darwinizmus ethikája. (BölcsFt. 1906. évf. 446—459 l.)
- Sándor: Erkölcsstan és darwinizmus. (Uránia. 1907. évf. 284—289 l.)
- Westermarck* Edward: Az erkölcsi tudat természete. (HuszSzáz. 1909. évf. 19. köt. 113—120 l.)

b) Erkölcsi eszmények és normák.

(*Ethische Ideale und Normen.*)

- Agoston* Péter: Az engedelmesség mint társadalmi tényező. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 83—84 l.)
- Aubermann* Miklós: A boldogságról. (BölcsFt. 1901. évf. 683—740 l.)
- Balla* Antal: Az erkölcsi szabályok szociológiai megvilágításban. (TársTud. 1925. évf. 245—250 l.)
- Bárány* Gerő: A lélek nagysága. (Bárány: Philosophiai essayk. 148—154 l.)
- Bende* Andorné: Az eszményi barátság. [Die ideale Freundschaft.] Miskolcz, 1904. Forster, Klein és Ludwig. 12 l.
- Bognár* Cecil: Felelősségérzet és lelkiismeretesség. (Komáromi benedek-rendi kath. főgimn. 1913—14. évi ért. 19—32 l.)
- Bokor* József: Emberszeretet. (MFT-Közl. 1903. évf. 9. f. 41—45 l.)
- Bresztovszky* Ernő: Új hedonizmus. (Nyugat. 1909. évf. 1. köt. 486—490 l.)
- Buday* Dezső: A házasság előtti élet s a mai társadalmi morál. [Das voreheliche Leben und die heutige gesellschaftliche Moral.] (BölcsFt. 1903. évf. 457—479 l. Klny. is.)
- Dezső: A legújabbkori házassági etikáról. [Über die Ethik der modernen Ehe.] (MFTKözl. 1903. évf. 6. f. 12—28 l. Klny. is.)
- Dezső: Das Recht der Liebe im vorehelichen Leben. Ein sozial-ethisches Studium über die Frage des Verismus. Berlin, 1904. Verlag der Frauen-Rundschau. 90 l.
- Drummond*, Henrik: A legfőbb jó. Ford. Szabadi Béla. Bp., [1922]. Londoni vall. traktátus társ. 59 l. — 2. kiad. 1925. 54, 2 l.

- Fodor Gyula:** Az önfegyelmzésről. (Bp. VIII. ker. áll. főgimn. 1907—8. évi ért. 3—22 l.)
- Forel Ágost:** A nemi élet erkölcstana. [Sexuelle Ethik.] Ford. Zigány Árpád. Függelék: Peldák a nemi erkölcsi összeütközésre az életből. Bp., 1908. Kostyál Jenő. 63 l.
- Ágost: A nemi kérdés. [Die sexuelle Frage.] Természettudományi, lélektani, közegészségtani és társadalomtudományi tanulmány. Bp., 1907. Vass József. 240 l.
- Foerster Wilhelm Friedrich:** A nemi élet etikája és pedagógiája. [Sexualethik und Sexualpädagogik.] Forl. Schütz Antal. Bp., 1909. Szt. István-Társ. 199 l. — 2. kiad. 1912. 208 l.
- Hanauer A. István:** A lelkiismeret. [Das Gewissen.] Bp., 1912. Szt. István-Társ. 80 l.
- Hevesi Sándor:** Az emberi boldogságról. (Szellem. 1911. évf. 29—43 l.)
- Imre Sándor:** A közélet erkölcsi követelményei. [Die ethischen Anforderungen des öffentlichen Lebens.] Kecskemét, 1925. Kecskeméti hírlapkiadó. 20 l.
- Kálmánchelyi János:** A boldogság. [Das Glück.] Kisvárdá, 1904. Berger I. és Társa. 21 l.
- Léderer Ábrahám:** A kegyelet. (IzrTanÉrt. 1902. évf. 132—134, 163—165, 219—222, 252—257 l.)
- Ábrahám: A lelkiismeret kiképzése. (IzrTanÉrt. 1911. évf. 393—398, 431—436 l.)
- Ábrahám: Az önszeretet ember-, erkölcs-, vallás-, társadalom- és neveléstani szempontból. (IzrTanÉrt. 1912. évf. 219—225, 274—280, 319—322 l. Klny. is.)
- Mázy Engelbert:** A tiszta erkölcs érdekében. [Die reine Sittlichkeit.] Bp., 1908. Szt. István-Társ. 16 l. (A Szent István-Társ. tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléseiből. 68. sz.)
- Mihalovics Ede:** A becsület és kötelesség. (Relig. 1907. évf. 205—206, 221—223, 241—244 l.)
- Nagy József:** A lelkiismeret. (Napkelet. 1925. évf. 6. köt. 50—54 l.)
- Nemesszeghy Endre:** Az erényekről. Vallásbölcseleti elmélkedés az erkölcsi jó tulajdonságokról és jócselekedetekről, keresztény és zsidó hitelvekre való vonatkozással. [Über die Tugenden.] Bp., 1925. Uránia. 80 l.
- Pellico Silvio:** Az emberi kötelességekről. [Discorso dei doveri degli uomini.] A serdültebb ifjúság számára. Olasz eredetiből fordította, előszóval és életrajzzal ellátta Allegram Gyula. Bp., 1904. Szt. István-Társ. 134 l. — 2. kiadás. Pozsony, 1909. Stampfel Hugó. 138 l. (Komoly könyvek. 1. köt.)
- Persz Adolf:** Liberalizmus és ethika. (Nagyvárad kat. jogakadémia 1903—4. évi alm.)
- Pruzsinszky Pál:** Önismeret, türelem. (Bp. Baár-Madas ref. fels. leányisk. ért. 1912—13. évf. 3—14 l.)
- Rédiger Géza:** Humanizmus. (KerMagv. 1904. évf. 152—156 l.)
- Reich M[ór]:** A felebaráti szeretet. [Nächstenliebe.] Bán, 1913. Hertzka Armin. 16 l.
- Salamon Gyula:** Az önzés igazolása és védelme. [Rechtfertigung und Schutz der Selbstsucht.] Szeged, 1905. Endrényi Lajos. 56 l.
- Schermann Egyed:** A házasság jogi és erkölcsi szempontból. [Die Ehe vom Standpunkte des Rechts und der Ethik.] Bp., 1913. Szt. István-Társ. 94 l.
- Egyed: A természetes erkölcsi törvény. [Das natürliche sittliche Gesetz.] (PannonhFőapátisFőiskÉvk. 1911—12. évre. 1912. 1—67 l.)
- Schütz Balázs:** Az alázatosság lényege. (Relig. 1925. évf. 113—124 l.)
- Sebestyén Jenő:** A nemi élet etikai jellege. Előadás. [Der ethische Charakter des Geschlechtslebens.] Bp., 1918. Nemzetvédő Szöv. 18 l. (Nemzetvédő füzetek. 7. f.)
- Singer S. Leó:** Kötelességtan. [Pflichtenlehre.] Rimaszombat, 1907. Lévai Izsó. 448 l., 1 mell.
- Somló Bódog:** Az erkölcs túlkövetelése. (HúszSzáz. 1902. évf. 5. köt. 13—27 l. Klny. is.)
- Szabó Batács István:** A humanitás fejlődése. (Szabadkai magy. főgimn. 1911—12. évi ért. 5—19 l.)
- Szemere Samu:** A „heroikus hevületek” erkölcstana. (Ath. 1915. évf. 460—461 l.)
- Szűcs Elek:** Az igazságosságról. [Über die Gerechtigkeit.] Bp., 1923. Franklin. 88 l.

Szt. Gy.: Az élet örömei a keresztény hit világánál. (BölcsFt. 1906. évf. 427—446 l.)
 Trikál József: „Az erkölcs túlkövetése.” (MSion. 1903. évf. 641—654 l.)
 Valmicsék Béla: A bójt etikájához. (Relig. 1909. évf. 129—131 l.)
 Varga Béla: A lelkiismeret. [Das Gewissen.] Kolozsvár, 1909. Gámán J. 88 l.

Vásárhelyi József: A lelkiismeret problémái. (Ath. 1903. évf. 194—208, 321—346, 481—505 l.; 1904. évf. 161—197 l.)

Wolkenberg Alajos: A lelkiismeret. (KathNev. 1912. évf. 456—462 l.)

[*] Az ember céljai és ideáljai. [Zweck und Ideale des Menschen.] Bp., 1902. Pátria. 29 l.

c) Az erkölcsi jellem.
 (Der sittliche Charakter.)

Böloni Vilmos: A jellem. (KerMagv. 1904. évf. 26—34 l.)
 — Vilmos: Az idealizmus a jellemről. (KerMagv. 1905. évf. 1—16 l.)
 Fludorovics Zsigmond: A jellemtan módszere. (BölcsFt. 1901. évf. 205—214 l.)
 Gisle Johnson: A jellem előkelősége. Ford. Szabó Aladár. Bp., 1925. Miniszteri kísérlet. ny. 11 l. (A Norvég Misszió lapjai Budapesten. 14. sz.)
 Gopcsa Endre: A jellem meghatározása. [Die Bestimmung des Charakters.] (BölcsFt. 1905. évf. 104—129 l.)

Magyarits Mihály: A jellem útja. [Der Weg des Charakters.] Bp., 1910. Pázmáneum. 4 l.

Mihalovics Ede: A jellem és a modern világnézet. (Relig. 1907. évf. 529—531, 543—545, 570—571, 581—583, 599—601, 618—620 l.)

Tóth József: A jellemről. (Relig. 1915. évf. 704—721 l.)

Weininger Ottó: Nem és jellem. [Geschlecht u. Charakter.] Elvi tanulmány. Ford. Gábor Andor. Bp., 1913. Dick Manó. XVI, 439 l. — 2. kiad. 1922. 320 l.

d) Vallás és erkölcs.
 (Religion und Moral.)

György Ernő: A vallás és erkölcs viszonya. [Das Verhältnis von Religion und Moral.] Előszóval ellátta Mártonfi Marcel. Nagyvárad, 1908. Sebő Imre. 44 l.
 Jehlicska Ferenc: Erkölcs és vallás. [Moral und Religion.] Bp., 1912. Szt. István-Társ. biz. 63 l.

Somogyi Béla: A vallás és az erkölcs egymáshoz való viszonyáról. (Szoc. 1913—15. évf. 125—132 l.)

Szlávik Mátyás: A hit- és erkölcs tan egymáshoz való viszonya. (Theol-Szaki. 1917. évf. 178—183 l.)

Vass Vince: Vallás és erkölcs. [Religion und Moral.] Pápa, 1916. Főisk. ny. 80 l. (Theologiai dolgozatok. 4.)

e) Egyéb részletproblémák.
 (Andere Spezialprobleme.)

Agyagási Károly: Orvos és közönség. Etika. [Der Arzt und das Publikum. Ethik.] Marosvásárhely, 1905. Szerző sajátja. Reichardspereg és tsa biz. 47 l.

Balla Antal: Az anarchizmus erkölcs-tana. (MTársTudSzle. 1914. évf. 499—518 l.)

Bavincz Herman: A modern morál. Hollandból ford. Nagy Zsigmond. Előszóval ellátta Sebestyén Jenő.

Bp., 1922. Bethlen könyvk. 63 l. (Holland-magyar Kálvinista Könyvtár. 3. köt.)

Bodnár János: A gyermekerkölcsök züllése. [Das Verkommen der Kinder-Sitten.] Tanulmány. Nagyvárad, 1909. Laszky Ármin. 48 l.

Budai Mór: Orvosi hivatás és etika. [Der ärztliche Beruf und die Ethik.] Léva, 1911. Toldi Lajos. 107 l.

- Concha Győző:** A laikus morál válsága. [Die Krise der Laienmoral.] (HitudFt. 1911. évf. 644—656 l.)
— U. a. Bp., 1912. Szt. István-Társ. 14 l. (A Szent István-Társ. tud. és irod. oszt. felolv. üléseiből. 80. sz.)
- Finkey Ferenc:** Büntetés és nevelés. [Strafe und Erziehung.] Bp., 1922. Akadémia. 97 l. (Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. 2. köt. 4. sz.)
- Fludorovics Zsigmond:** Az átöröklés és az erkölcsi törvény. (BölcsFt. 1901. évf. 649—660 l.)
— Zsigmond: Az erkölcs-statisztika egyes tanulságai. (BölcsFt. 1902. évf. 92—108 l.)
- Földes Béla:** A társadalomerkölcsi probléma. Székfoglaló értekezés. [Das sozialetische Problem.] Bp., 1903. Akadémia. 72 l. (Értekezések a társadalomtudományok köréből. 12. köt. 9. sz.)
— U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1903. évf. 505—521 l.)
— U. a. (ÚjMSzle. 1903. évf. 74—80 l.)
- Gallovich Jenő:** Szocialistikus erkölcs-tan. (BölcsFt. 1906. évf. 419—426 l.)
- Ghent, W. J.:** Osztályethika. (Husz-Száz. 1905. évf. 12. köt. 449—461 l.)
- Giesswein Sándor:** Az új erkölcs-tan veszedelme. (Relig. 1906. évf. 105—106 l.)
- Grósz Menyhért:** Az ethikai törekvésekről. [Über die ethischen Bestrebungen.] (A Szigligeti-Társaság kiadványai. 2. köt. 245—255 l.)
- Imre József** (id.): Orvosi ethika. Előadások az orvosi élet helyes folytatásáról. [Medizinische Ethik.] Bp., 1925. Studium. 290 l.
- Jehli ska Ferenc:** A modern erkölcsi válságnak társadalmi okai. (Kath-Szle. 1910. évf. 809—824 l.)
- Kármán Elemér:** Az ethika jövője. (Aurora. 1921. évf. 99—103 l.)
- Kaszás Raimund:** Az öngyilkosság erkölcsi szempontból. (Relig. 1909. évf. 379—381, 393—394 l.)
- Kukuljevič József:** Az ethikai madár- védelemről általában. Kecskemét, é. n. l. Kecskeméti Hirlapkiadó-váll. 16 l. 40.
— József: Ethika és gyakorlati állat- védelem. [Ethik und praktischer Tierschutz.] Nyíregyháza, 1907. Jóba Elek. 20 l.
- Mahler Lénárt:** Társadalmi ethika és büntetőjog. [Soziale Ethik und Strafrecht.] (Jog. 1907. évf. 277—278, 303—304, 322—323 l.)
— U. a. Bp., 1908. Pallas. 16 l.
- Martinovics Sándor:** Úri morál. [Herrenmoral.] Pécs, 1918. Szent István Társ. biz. 40 l. (Vallásosság és műveltség. 6.)
- Masaryk G[arrigue] Tamás:** Etika és alkoholizmus. Ford. Korányi Emil. Bp., 1914. Politzer. 16 l. (Az Alkoholellesenes egyesületek országos ligájának kiadványai. 4. sz.)
- Maszyk Endre:** A világi morálról. (ProtSzle. 1903. évf. 193—204 l.)
— Endre: Új erkölcs. [Neue Moral.] (ProtSzle. 1907. évf. 201—214, 291—306 l.)
- Medveczky Frigyes:** Filozófiai szükség- leteink és az ethikai renaissance. [Unsere philosophischen Aufgaben u. d. ethische Renaissance.] (MFT-Közl. 1910. évf. 77—97 l. Kny. is.)
- Ostwald Wilhelm:** Társadalomerkölcsi világszövetség. (SzocPolSzle. 1912. évf. 97—98 l.)
- Posch Jenő:** Az öngyilkosság lélek- és erkölcs-tani szempontból. (Nyugat. 1921. évf. 1. köt. 167—181, 288—294, 383—396 l.)
- Prohászka Ottokár:** A lelki kultúra. (Élet. 1916. évf. 362—364, 386—388 l.)
— Ottokár: A szociáldemokratikus etika fogyatéksága. (Cél. 1924. évf. 97—103 l.)
— Ottokár: Az erkölcsi válság. [Die ethische Krise.] (KathSzle. 1924. évf. 321—333 l.)
— Ottokár: Új morál. Bp., 1910. Szt. István-Társ. (Tanítók Évkönyve. 1910—11. évf. 116—123 l.)
— Ottokár: Úri és női divatmorál. [Herren- und Damenmodemoral.] Bp., 1906. Stephaneum. 30 l.
- Stuhlmann Patrik:** Etika és nemzet- közti politika. (KathSzle. 1916. évf. 7—16 l.)
- Szegedy István:** Politika és erkölcs. (Nyugat. 1920. évf. 1. köt. 299—310 l.)
- Szelényi Ödön:** Öngyilkosság és etika. [Selbstmord und Ethik.] Mezőtúr, 1907. Kókai L. biz. 101, 3 l.
- Vámbery Rusztem:** Alkoholizmus és büntett. (ÚjSzázad. 1905. évf. 17—28 l.)

4. A szabadakarat problémája.

(Das Problem der Willensfreiheit.)

- Anyos István:** Az akarat és beszámítás kérdése a büntetőjogban. [Die Frage des Willens u. der Zurechnungsfähigkeit im Strafrecht. (Ath. 1905. évf. 100—117 l.)
- Banha Béla:** A szabadakarat tény előrelátása az isteni értelemben. [Das Voraussehen der Willensfreiheit in der göttlichen Vernunft.] (HittudFt. 1909. évf. 218—246 l.)
- Bárány Gerő:** A determinizmusról. [Über Determinismus.] (MFTKözl. 1907. évf. 9—19, 93—103 l. Klny. is.)
- Bartók György:** A szabadság mysteriuma. [Das Mysterium der Freiheit.] (ProtSzle. 1914. évf. 461—474 l.)
- György, ifj.: A szabadakarat problémája és a büntetőjog. [Das Problem der Willensfreiheit u. das Strafrecht.] (ErdMúz. 1907. évf. 209—224, 286—295 l.)
- György, ifj.: Az akarat szabadság problémája. [Das Problem der Willensfreiheit.] Kolozsvár, 1906. Stein János. 118 l.
- Brinzeu Miklós:** Kegyelem és szabadakarat. [Gnade und Willensfreiheit.] (Relig. 1908. évf. 33—35, 49—52 l.)
- Etek Oszkár:** Elméletek az akaratról. [Theorien über den Willen.] (Egri áll. főreálisk. 1905—6. évi ért. 6—23 l.)
- Fejes Áron:** Az akarat szabadság problémája. [Das Problem der Willensfreiheit.] Bp., 1911. Földes Ede biz. (Nagyenyed.) 146 l.
- Áron: Az akarat szabadság problémája. [Das Problem der Willensfreiheit.] (Nagyenyedi Reform. Bethlen-kollegium 1908—9. évi ért. 7—24 l.)
- Áron: Az akarat szabadság problémája a görög bölcészetben. [Das Problem der Willensfreiheit in der griechischen Philosophie.] (RefSzle. 1910. évf. 298—300 l.)
- Fischer Gyula:** A szabadakarat. [Der freie Wille.] Bp., 1907. Athenaeum. 7 l.
- Fludorovics Zsigmond:** A jellem és a szabadakarat. [Der Charakter und die Willensfreiheit.] (BölcsFt. 1901. évf. 215—246 l. Klny. is.)
- Fludorovics Zsigmond:** Az erkölcsstatisztika és a szabadakarat. [Die sittliche Statistik u. d. freie Wille.] (BölcsFt. 1902. évf. 489—511 l.)
- Groizard Alejandro:** Az akarat szerepe a jogban. Spanyolból ford. Thót László. (Jog. 1907. évf. 330—331, 337—339 l.)
- Hanauer A. István:** A természet-tudományok és az akarat szabadság. [Die Naturwissenschaften u. d. freie Wille.] (BölcsFt. 1904. évf. 331—343 l.)
- Hörk József:** A szabad akaratról. [Über den freien Willen.] (Ath. 1903. évf. 96—108 l.)
- Thász Ferenc:** Az akarat determinált-ságát és a nevelés főcélját kifejező tanok egyeztetése. (MTanKépző. 1910. évf. 81—86 l.)
- Komócsy József:** A tömegben végrehajtott cselekedetek és az erkölcsi felelősség. [Die in Massen vollbrachten Taten u. d. sittliche Verantwortung.] (Relig. 1918. évf. 48—58, 122—134, 213—230 l. Klny. is.)
- Kovács János:** Az akarat szabadság bizonyítása Bergson szerint. [Der Beweis der Willensfreiheit nach Bergson.] (MTársTudSzle. 1917. évf. 35—49 l.)
- Lechner Károly:** Szabadság és kötöttség a lelki életünkben. [Freiheit und Gebundenheit im Seelenleben.] Kolozsvár, 1918. Ajtai K. Albert ny. 23 l.
- Matolai Etele:** Az emberi akarat szabadságérve. [Der Beweis der Freiheit des menschlichen Willens.] (A zemplénnvármegyei Kazinczy-kör évkönyve. 1904.)
- N. L.:** Erkölcsstani óra az akarat szabadságról. (KathNev. 1907. évf. 311—314 l.)
- Nagy Sándor:** Az isteni megismerés és a szabadakarat. [Die Gotteserkenntnis u. d. freie Wille.] (Relig. 1923. évf. 13—41, 107—119 l.)
- Németh Gyula:** Különféle tényezők befolyása a szabad akaratra. (KathNev. 1915. évf. 1—10 l.)
- Notter Antal:** A szabadakarat. [Der freie Wille.] Bp., 1908. Szt. István-Társ. 91, 5 l.

- Ruber József:** Az akaratszabadság és a psychopathia büntetőjogi értékelése. [Die strafrechtliche Wertung der Willensfreiheit u. der Psychopathie.] (MJogiSzle. 1923. évf. 45—56 l.)
- Sankovics Ignác:** A lelkiismeret-szabadság. [Die Gewissensfreiheit.] (BölcsFt. 1903. évf. 523—554 l.; 1904. évf. 1—71 l.)
- Sebestyén Jenő:** A predestináció és problémái. [Die Prädestination und ihre Probleme.] Bp., 1922. Magy. vall. traktátus társ. 47 l.
- Somogyi Jenő:** Harc az akaratszabadságért. (Relig. 1907. évf. 208—212l.)
- Szokolai Árpád:** A szabadakarat a magyar polgári törvénykönyv tervezetében. [Der freie Wille im Entwurf des ungarischen bürgerlichen Gesetzbuches.] Bp., 1903. Franklin. 27 l. (Magyar Jogászegyleti Értekezések. 225. sz. 28. köt. 2. f.)
- Szlávik Mátyás:** Luther és Erasmus az akarat kérdéséről. (Ath. 1913. évf. 3. f. 107—115 l.)
- Sztura Szilárd:** Az akaratszabadság problémája. [Das Problem der Willensfreiheit.] Temesvár, 1908. Csendes Jakab ny. 39, 1 l.

VI. Eszthetika.

(Ästhetik.)

1. Az eszthetika története.

(Geschichte der Ästhetik.)

- Alexander Bernát:** Korunk művészi mozgalmairól. (MFigy. 1911. évf. 3. köt. 190—206 l.)
- **Bernát:** Rodin. (MFigy. 1913. évf. 2. köt. 41—55, 110—120, 200—211 l.)
- Balázs Béla:** A keletázsiai művészet filozófiájához. (ÚjÉlet. 1914. évf. 150—156 l.)
- Dénes Lajos:** Az első esztétikai kongresszus. (Ath. 1915. évf. 283—297l.)
- **Lajos:** Az esztétika mai problémái. [Die heutigen Probleme der Ästhetik.] (Alexander-emlékkönyv. 162—188 l. Klny. is.)
- Géresi Vendel:** Modern törekvések művészi esemény után. (ÚjÉlet. 1914. évf. 53—59 l.)
- Jánosi Béla:** A magyar aesthetika története. [Geschichte der ungarischen Ästhetik.] Bp., 1914. Kisfaludy-Társ. 55 l. (Knight William: Az aesthetika története. 439—493 l.)
- **Béla:** Az aesthetika története. [Geschichte der Ästhetik.] Bp., M. Tud. Akadémia.
1. köt. A görögök aesthetikája. 1899. VI. 504 l.
2. köt. A középkortól Baumgarten föléptéig. 1900. VI. 553 l.
3. köt. Baumgartenől napjainkig. 1901. VI. 635 l.
- Kármán Josephine:** A késő római művészet problémája. Módszerezés tanulmány az aesthetika és műtörténet köréből. [Das Problem der spätrömischen Kunst. Eine methodische Studie aus dem Gebiet der Ästhetik und der Kunstgeschichte.] Bp., 1913. k. ny. n. 71 l.
- Knight, William:** Az esztétika története. [The philosophy of beautiful.] Ford. Husztiné Révhegyi Rózi. A magyar esztétika történetével kiegészítette Jánosi Béla. Bp., 1915. Franklin. 515 l.
- Lehel Ferenc:** A romantikától az expressióig. [Von der Romantik bis zum Expressionismus.] Bp., 1920. Szerző kiad. 136 l.
- Nádai Pál:** Jelenkori szépségtörekvések. [Schönheitsbestrebungen der Gegenwart.] Bp., 1922. Dante. 143 l. (Műveltség. 7.)
- Vay A. B. gróf:** Nippon aesthetikája. [Die Ästhetik Japans.] Bp., 1907. Franklin. 15 l.

2. Általános eszthetika.

(Allgemeine Ästhetik.)

- Bartha József:** Aesthetika. [Ästhetik.] Bp., 1902. Stampfel. 61 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 113.)
- Beöthy Zolt:** Eszthetika. A művészi képzelet tana. Előadásai után jegyezte és kiadja Kéki Lajos. [Ästhetik. Die Lehre von der künstlerischen Phantasie.] Bp., 1901. Grund V. utódai. 240 l.
- **Zsolt:** Eszthetika. Alaptanok. [Grundzüge der Ästhetik.] Az 1902—3. tanév I. és II. fele. Jegyezte és kiadja Kéki Lajos. Bp., 1903. Könyomat. 188, 189—412 l.
- **U. a.** Az 1904—5. tanév I. és II. fele. Jegyezte és kiadta Csobán András. Bp., 1904—5. k. ny. n. 186, 187—388 l.
- **Zsolt:** Eszthetika lélektani alapon. [Ästhetik auf psychologischer Grundlage.] Előadásai után jegyezte és kiadta Oláh Gábor. I. és II. félév. Bp., 1903—4. Könyomat. 174, 175—412 l.
- Croce, Benedetto:** Az esztétika alapelvei. [Breviario di estetica.] Ford. Farkas Zoltán. Bp., 1917. Franklin. 111 l. — 2. kiad. 1924. 100 l. (Kultúra és Tudomány. 20. sz.)
- **Benedetto:** Esztétika. Elmélet és történet. [Estetica come scienza dell' espressione.] A 4. átnézett kiadás után ford. Kiss Ernő. Bp., 1914. Rényi Károly. XV, 495 l.
- Demeter Gyula:** Az aesthetika alapvető elvei. (Ath. 1913. évf. 4. f. 97—111 l.)
- Dénes Lajos:** Az esztétika alapproblémái. Előadások a pszichológiai esztétikaköréből. 6 előadás. [Grundprobleme der Ästhetik. Vorträge aus dem Gebiete der psychologischen Ästhetik.] Bp., 1909. Népsz. Főisk. Tanf. 4. l. (Népsz. Főisk. Tanf. Kiadv. 79. syll.)
- **Lajos:** Esztétika és általános művészettudomány. [Ästhetik u. allgem. Kunstwissenschaft.] (Ath. 1915. évf. 442—451 l.)
- Dóczy Lajos:** Jegyzetek egy „Tapasztalati esztétika” kísérletéhez. [Fragmente zu einer empirischen Ästhetik.] (Beöthy-emlékkönyv. 11—23 l.)
- Farkas József:** Az esztétikai fogalmakról. (Marosvásárhelyi főgimn. 1910—11. évi ért. 3—16 l.)
- Guyau (Jean-Marie):** A modern esztétika problémái. [Les problèmes de l'esthétique contemporaine.] Ford. Adorján Sándor. Bevezette Wildner Ödön. Bp., 1925. Lévai. 4, 243 l. (Világkönyvtár. 43.)
- Hauser Arnold:** Az esztétikai rendszerezés problémája. [Das Problem der ästhetischen Systematisierung.] (Ath. 1918. évf. 331—357 l. Klny. is.)
- Kélcseyi János:** Az esztétika alapvető elvei. [Grundlegung der Ästhetik.] Bp., 1913. Franklin. VIII, 169 l.
- Kis-Erős Ferenc:** Esztétika. [Ästhetik.] Magasabbfokú intézetek és művelt emberek számára. Bp., 1916. Szt. István-Társ. 347 l.
- Közegi László:** Keresztény esztétika. (Relig. 1908. évf. 678—681 l.)
- **László:** Vázlat egy keresztény alapon álló esztétikához. 1. rész. Alapvetés, általános művészettan. [Versuch einer Ästhetik auf christlicher Grundlage. 1. Teil. Grundlehre, allgemeine Kunstwissenschaft.] Bp., 1908. Szt. István-Társ. 153 l.
- Kristóf György:** Megjegyzések az esztétika módszeréhez s főbb feladataihoz. [Bemerkungen zur Methodik der Ästhetik und zu ihren Hauptaufgaben.] (ErdMűz. 1910. évf. 193—209 l. Klny. is.)
- Meumann Ernst:** Az esztétika rendszere. [Das System der Ästhetik.] Ford. Várkonyi Hildebrand. Bp., 1924. Pfeifer. 196, 2 l. (Filozófiai Könyvtár. 6.)
- Mitrovics Gyula:** A széptan és az élettan viszonya egymáshoz. (Uránia. 1910. évf. 251—253 l.)
- **Gyula:** Az esztétika alapvető elvei. [Grundprinzipien der Ästhetik.] Debrecen. 1916. Csáthy. 61 l. (A Debreceni Tudományegylet. Népsz. Főisk. Tanfolyamán tartott előadások. 12. sz.)
- Némethy Gyula:** Új keresztény esztétika (BölcsFt. 1902. évf. 381—393 l.)

Pitroff Pál: Az esztétika módszer-tanához. [Zur Methodik der Ästhetik.] (Györi áll. főreáliskola 1911—12. évi ért. 43—52 l.)

Schiller Ottó: Bevezetés a biológiai esztétikába. [Einführung in die biologische Ästhetik.] Bp., 1922. Ath. 198 l. (Modern Könyvtár. 143—149.)

3. Eszthetikai részletproblémák.

(*Ästhetische Spezialprobleme.*)

a) Az eszthetikai tárgy és az eszthetikai szemlélet.
(*Der ästhetische Gegenstand und die ästhetische Anschauung.*)

Alexander Bernát: Logikai érzelmek. Egy fejezet az esztétikából. [Logische Gefühle. Ein Kapitel aus d. Ästhetik.] (Műv. 1903. évf. 374—395 l.)

Kupcsay Felicián: Az eszthetikai élvezet egyik okáról. (Uránia. 1903. évf. 267—274 l.)

Alszeqhy Zsolt: Az eszthetikai szemléletről. (Die ästhetische Anschauung.) (Gyöngyösi áll. főgimn. 1910—1. évi ért. 8—22 l.)

Lukács György: Az alany és a tárgy viszonya az esztétikában. [Die Subjekt-Objekt Beziehung in der Ästhetik.] (Ath. 1918. évf. 45—69, 79—105 l. Klny. is.)

Babits Mihály: Szagokról, illatokról. [Über ästhetische Geruchsempfindungen.] (Nyugat. 1909. évf. 1. köt. 240—253 l.)

Mitrovics Gyula: Az asszociáció szerepe a szépérzelmek keletkezésében és lefolyásában. [Die Assoziation in der Entstehung und im Ablauf der ästhetischen Gefühle.] (MFTKözl. 1909. évf. 181—197 l. Klny. is.)

Beőthy Zsolt: Az esztétikai érzésátvitel tanáához. [Zur Theorie der ästhetischen Gefühlsübertragung.] (Ath. 1915. évf. 66—75 l.)

— Gyula: Az eszthetikai tetszés alapproblémája. [Das Grundproblem des ästhetischen Gefallens.] (Ath. 1910. évf. 3—4. f. 47—105 l.)

Brillat-Savarin: Az ízlés fiziológiája. [Physiologie du goût.] Ford. Ambrus Zoltán és Ambrus Gizella. Bp., 1913. Singer és Wolfner. 303 l.

— Gyula: Az eszthetikai tetszés alapproblémája. Debrecen, 1912. Hegedüs és Sándor. 91 l.

Crane, Walter: Vonal és forma. [Line and form.] Ford. Mihalik Gyula. Bp., 1910. Lampel. 255 l. (Tanítók Könyvtára. 41—52.)

— Gyula: Az esztétikai tetszés alapproblémája és a Fechner-féle principiumok. (Alexander-émlékkönyv. 428—439 l.)

Demény Dezső: Hang és szín. [Ton und Farbe.] (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 69—79 l.)

— Gyula: Az esztétikai tetszés tárgya. (Ath. 1916. évf. 221—222 l.)

Dénes Lajos: Az eszthetikai közösség törvénye. [Das Gesetz der ästhetischen Gemeinschaft.] Bp., 1902. Athenaeum. 52 l. (Egyetemi dolgozatok a filozófia, eszthetika és pedagógia köréből. 1.)

— Gyula: Szépérzelmek nemzeti elemei. [Die nationalen Elemente der ästhetischen Gefühle.] (Beőthy-émlékkönyv. 66—85 l.)

— Lajos: Gondolatok az esztétikai szemlélet problémájához. [Ideen zum Problem der ästhetischen Anschauung.] (Beőthy-émlékkönyv. 4—40 l.)

Ravasz László: Aisthesis. Három széptani kérdés. Kolozsvár, 1903. Szerző kiad. 218 l.

Jánosi Béla: Az emberiesítés és együttérzés tana a mai esztetikában. [Die Lehre der Antropomorphisation und der Einführung in der gegenwärtigen Ästhetik.] (BpSze. 1904. évf. 119. köt. 321—337 l.; 120. köt. 34—69 l.)

Schiller Ottó: Az esztétika biológiája. (Nyugat. 1909. évf. 1. köt. 319—324 l.)

— Ottó: Pantheizmus a szépérzésben. (Műv. 1914. évf. 359—364 l.)

— Ottó: Valóságos és nem valóságos érzések. (Műv. 1914. évf. 222—227 l.)

Solymossy Sándor: Az egyéniség. (NemzNönev. 1917. évf. 123—139 l.)

Székely György: A normatív elv jelentőségéről az esztetikában. [Die Bedeutung des normativen Prinzips in der Ästhetik.] (Ath. 1904. évf. 563—575 l.)

— György: Az érdeknélküli tetzés. [Das interesselose Gefallen.] (ProtSzle. 1902. évf. 333—347, 413—436 l.)

Varjas Sándor: Az aesthezeis alapproblémája. (Műv. 1909. évf. 147—159 l.)

Velics László: Az esztetikai szemlélődés fokai és módjai. (Relig. 1911. évf. 81—84 l.)

Zádor István: Az esztétikai ítéletek a priori elemei. [Die apriorischen Elemente der ästhetischen Urteile.] Bp., 1916. Szerző kiad. 41 l.

b) Eszthetikai kategóriák.

(Ästhetische Kategorien.)

Ács Lipót: A szép, mint a népművelés tényezője. (Népműv. 1916. évf. 73—80, 147—156 l.)

Höri Gyula: A szépnek erkölcsisége a múltban és jelenben. [Das Sittliche des Schönen in Vergangenheit und Gegenwart.] (BölcsFt. 1906. évf. 360—391 l. Klny. is.)

Kamensky, A.: A szépség fogalma teozófiai megvilágításban. (Teozófia. 1914. évf. 73—79 l.)

Kis János: A szépről és a szépművészetekről. [Über das Schöne und die schönen Künste.] Bp., 1903. Stephaneum. 116 l.

Kis-Erős Ferenc: A szépség fogalma az esztetika és a filozófia érintkező pontjairól tekintve. [Der Begriff des Schönen.] (Kalocsai érseki tanítónőképző-intézet 1905—6. évi ért. 3—15 l.)

— Ferenc: A szépség mint esztétikai fogalom. [Die Schönheit als ästhetischer Begriff.] (HittudFt. 1907. évf. 547—571 l.)

— Ferenc: Néhány gondolat az esztétikai szépség bölcseseti vizsgálatához. [Beiträge zur philosophischen Begründung des ästhetischen Schönen.] (HittudFt. 1909. évf. 247—261 l.)

Maerlinck, Maurice: A belső szépség. (Teozófia. 1914. évf. 10—19 l.)

Mitrovics Gyula: A kellemes és kelletlen kérdésének lélektani megoldása. [Die psychologische Lösung der Frage des Angenehmen u. Unangenehmen.] (BpSzle. 1912. évf. 149. köt. 226—252 l.)

Mitrovics Gyula: Az alaki szép hatásának magyarázata a lélektudomány alapján. [Die Wirkung des Formal-Schönen in psychologischer Beleuchtung.] (Ath. 1914. évf. 2—3. f. 167—199 l.)

— U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1914. évf. 568—574 l.)

Pironcsák Antal: A Szép abszolút oka. (Relig. 1911. évf. 195—197 l.)

Ritókó Emma: A rút a művészetben. [Das Hässliche in der Kunst.] (Ath. 1916. évf. 177—205 l.)

Salamon Ferenc: Levél a szépről. (Salamon: Dramaturgiai dolgozatok. 2. köt. 498—510 l.)

Schiller Ottó: A szépség lényege és értéke. Két dolgozat. [Wesen u. Wert des Schönen. Zwei Abhandlungen.] Bp., é. n. Athenaeum. 44 l. (Modern Könyvtár. 387—88. sz.)

Velics László: A fenségesről a művészet fényében. [Das Erhabene in d. Kunst.] (Relig. 1918. évf. 279—290 l.)

— László: A szép különféle fokozatairól. [Die verschiedenen Grade des Schönen.] (HittudFt. 1911. évf. 152—162 l.)

Weber Károly: A szép és a tetszés. (MFTKözl. 1902. évf. 2—3 f. 90—96 l.)

Wilde Oszkár: A szépség filozófiája. Ford. és bevezetéssel ell. Hevesi Sándor. Bp., 1918. Révai. 267 l. (Mesterművek.)

X. Y.: A szépről és a szépművészetekről. [Über das Schöne und die schönen Künste.] Bp., 1903. Stephaneum. 33 l.

c) A tragikum.

(Das Tragische.)

- Balázs Béla:** A tragédiának metafizikus teóriája és Hebbel Frigyes. (Nyugat. 1908. évf. 1. köt. 87—90 l.)
- Bohnár Zsigmond:** A tragédia. (MűvAlm. 1905. évf. 53—69 l.)
- U. a. (Uránia. 1903. évf. 430—434 l.)
- Darkó Jenő:** A tragédia eredete. (Uránia. 1917. évf. 229—232 l.)
- Hornvánszky Gyula:** Tragoedia és comedia. (EgyPhilKözl. 1903. évf. 801—827 l.)
- Lukács György:** A tragédia metafizikája. [Metaphysik der Tragödie.] (Szellem. 1911. évf. 109—129 l.)
- Pekár Károly:** A tragikum pszichológiája. [Psychologie des Tragischen.] (HuszSzáz. 1903. évf. 8. köt. 898—906 l.)
- Péterfy Jenő:** A görög tragédia keletkezése. [Ursprung der griechischen Tragödie.] (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 1. köt. 364—416 l.)
- Jenő: A költői igazságszolgáltatás a tragédiában. [Die dichterische Gerechtigkeit in der Tragödie.] (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 3. köt. 43—65 l.)
- Jenő: A tragédiáról. [Über die Tragödie.] (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 2. köt. 469—506 l.)
- Jenő: A tragikum. [Das Tragische.] (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 3. köt. 1—42 l.)
- Rákosi Jenő:** A tragikum. [Das Tragische.] Bp., 1925. Franklin. 170 l. (Kultúra és Tudomány. 51.)
- Szemere Samu:** A tragikum. [Das Tragische.] (Beöthy- emlékkönyv. 56—65 l.)

d) A komikum.

(Das Komische.)

- Ferencai Sándor:** Az élc és a komikum pszichológiai elemzése. [Die psychologische Analyse des Witzes und des Komischen.] Bp., 1911. Szerző kiadása. 14 l. (Klny.: Gyógyászat. 1911. évf.)
- Szigetvári Iván:** A komikum elmélete. [Die Theorie des Komischen.] A M. Tud. Akadémiától Gorovdijjal jutalmazott pályamunka. Bp., 1911. M. Tud. Akadémia. 432 l.
- Iván: A komikumról. [Über das Komische.] (MFTKözl. 1906. évf. 186—196 l.)
- Szigetvári Iván:** A nevetés társadalmi szerepe. [Mutatvány A komikum elmélete c. munkájából.] (HuszSzáz. 1909. évf. 20. köt. 177—180 l.)
- Iván: Komikumelméletek az ókorban. [Die Theorie des Komischen im Altertum.] (EgyPhilKözl. 1908. évf. 117—122 l.)
- Szinnyei Ferenc:** A humorról szóló magyar elméleti irodalom. [Die theoretische Behandlung des Humors in der ungarischen Literatur.] (EgyPhilKözl. 1903. évf. 653—666, 735—749 l. Klny. is.)

4. Művészetelmélet.

(Kunsttheorie.)

a) Általános művészetelméleti problémák.

(Allgemeine kunsttheoretische Probleme.)

- Alexander Bernát:** L'art, la valeur de l'art, l'éducation artistique. Trad. du hongrois par M. Jean Dengi. (Rev. Hongr. 1910. évf. I. 289—302, 418—431, 563—578, 709—726 l.; 1910. évf. II. 31—46, 142—165, 251—268, 364—377 l.)
- Bernát: Művészet. A művészet értékéről, a művészeti nevelésről. [Die Kunst. Über den Wert der Kunst, über die künstlerische Erziehung.] Bp., 1908. Franklin-Társ. VII. 239 l.
- Alszegehly Zsolt:** A művészeti alkotás. A művészet irányai. [Das künstlerische Schaffen. Die Kunstrichtungen.] Bp., 1922. Magyar Jövő. 55 l. (Zászlónk diákkönyvtára. 51.)

- Ambrozovics Béla:** A művészi ízlés fejlesztéséről. [Über die Bildung des künstlerischen Geschmacks.] Bp., 1902. Hornyánszky Viktor ny. 56 l.
- **Béla:** A művészeti ízlés fejlesztéséről. (Műv. 1902. évf. 182—206 l.)
- Balázs Béla:** Művészeti filozófiai töredékek. [Kunstphilosophische Fragmente.] (Nyugat. 1909. évf. 2 köt. 60—65, 156—160, 204—209 l.)
- Beöthy Zsolt:** Egység a műalkotásban. [Einheit im Kunstwerk.] (ÚjÉlet. 1913. évf. 4—11 l.)
- Cherbuliez Victor:** Művészet és természet. [L'art et la nature.] Ford. Geöcze Sarolta. [2. kiad.] Bp., 1924. Athenaeum. 248 l. (Élet és Tudomány. 4. sz.)
- Croce Benedetto:** A tiszta intuíció és a művészet lírai jelleme. Ford. Kiss Ernő. Kolozsvár, 1912. Stief Jenő. 52 l.
- Csáth Géza:** A művészetek élvezése és az emberismeret. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 273—275 l.)
- Csontráry (Kosztka Tivadar):** Energia és művészet. A kultúrember tévedése. [Energie und Kunst. Der Irrtum des Kunstmenschen.] Bp., 1912. Németh József biz. 16 l.
- Demjén Zoltán:** Az élet a művészetben. [Das Leben in der Kunst.] Bp., 1907. Athenaeum. VIII, 124 l.
- Dénes Lajos:** Művészeti problémák. Fejezetek az esztétika köréből. 6 előadás. [Kunstprobleme. Einige Kapitel aus dem Gebiete der Ästhetik. 6 Vorträge.] Bp., 1909. Népsz. Főisk. Tanf. 5 l. (Népsz. Főisk. Tanf. kiadv. 73. syll.)
- Dienes László:** Művészet és világnézet. Tanulmányok az új művészi irányokról. [Kunst und Weltanschauung. Studien über die neuen Kunstrichtungen.] Cluj-Kolozsvár, 1925. Lapkiadó r.-t. 149 l.
- Diner—Dénes József:** A művészet jövője. [Die Zukunft der Kunst.] (Műv. 1904. évf. 34—47, 94—106 l.)
- Domokos László:** A művészet gazdasági válsága. (ÚjÉlet. 1912. évf. 3. köt. 193—202 l.)
- **László:** A művészet szociális alapelvei. (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 119—126 l.)
- Fekete Miklós:** A művészet szociológiája. (Szoc. 1912—13. évf. 450—460 l.)
- Feleky Géza:** Jegyzetek a művészet szociológiájáról. (Miparműv. 1916. évf. 269—271 l.)
- **Géza:** Rodin a művészet hasznosságáról. (ÚjÉlet. 1912. évf. 1. köt. 399—408 l.)
- Fenczik István:** A műélvezetről. Felolvasás. [Über Kunstgenuss.] Ungvár, 1918. Unio ny. 15 l.
- Freund Edit:** Művészet és szociológia. (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 130—133 l.)
- Fülep Lajos:** Az emlékezés a művészi alkotásban. (Die Erinnerung im künstlerischen Schaffen.) (Szellem. 1911. évf. 56—90 l.)
- Gerencsér István:** A nemzeti jelleg és a művészet. (MTanKépző. 1907. évf. 37—41 l.)
- Gerő Ödön:** Művészet és műveltség. (Műv. 1907. évf. 324—328 l.)
- Gyulai István:** A művészetek társadalmi értéke. (Szabadgond. 1913. évf. 89—91 l.)
- Hacker Boriska:** A művészi érzék fejlesztése. (NemzNőnev. 1911. évf. 419—431 l.)
- Hevesy Iván:** A művészet reinkarnációja. (Nyugat. 1922. évf. 1. köt. 182—190 l.)
- Holló Alajos:** A művészi természet-ábrázolás fejlődése. [Die Entwicklung der Naturdarstellung in der Kunst.] (Pécsi áll. főreálisk. 1910—11. évi ért. 7—44 l., 4 mell.)
- Iván Ede:** Művész és műkedvelő. (Műv. 1904. évf. 335—336 l.)
- Jászi Oszkár:** Művészet és erkölcs. [Kunst und Moral.] A Magyar Tudományos Akadémia által a Görögdióval jutalmazott pályamunka. Bp., 1904. Politzer. XX, 379 l. (TársTudKönyvtár. 2. sorozat.)
- **Oszkár:** Művészet és erkölcs. Népies kiadás. [Kunst und Moral. Volksausgabe.] Bp., 1904. Révai és Salamon ny. 4, 271 l.
- Kenczler Hugó:** A műalkotás pszichológiájáról. [Die Psychologie des Kunstwerks. (Alexander-emlék-könyv. 325—340 l.)
- Kereskedő László:** Néhány útmutatás a műélvezéshez. (Szatmári kath. főgimn. 1900—1. évi ért. 3—34 l.)
- Kovács Jenő:** Művésziesség és természetutánzás. (ÚjMSzle. 1903. évf. 123—131 l.)

- Köszegi László:** A műélvezés művészetete. [Die Kunst des ästhetischen Genusses.] Bp., 1919. Világirodalom. 244 l.
- Kulcsár Gyula:** Beszélgetés Sokrateszel. Milyen viszonyban van művével a művész. (Zalaegerszegi áll. főgimn. 1910—11. évi ért. 8—31 l.)
- Lázár Béla:** A műélvezet lélektana. [Psychologie des Kunstgenusses.] (MFTKözl. 1903. évf. 9. f. 30—40 l.)
- Lehel Ferenc:** A művészet bölcelete. [Die Philosophie der Kunst.] Bp., 1909. Kilián Frigyes. 200, VIII l. — Ferenc: Esztopszichofizikai tanulmányok. [Ästho-Psychophysiologische Studien.] 1. könyv. Bp., 1913. Kilián Frigyes utóda. 68 l., 2 mell.
- Lendvai Rezső:** Művészet, etikai élet, szerelem. (Teozófia. 1912. évf. 112—116 l.)
- Ljka Károly:** A művészet eredetének problémája. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 283—284 l.)
- Majarovits Lajos:** A művészi érzésről és a művészi nevelésről. (Oravicabányai közs. polg. fiúisk. 1910—11. évi ért. 1—5 l.)
- Mészáros Aladár:** A műélvezet az ethika világításában. [Der Kunstgenuss in ethischer Beleuchtung.] (KathSzle. 1911. évf. 661—680, 789—806 l.)
- Mihalovics Ede:** A művészet erkölcsi korlátai. [Die sittlichen Grenzen der Kunst.] (Relig. 1908. évf. 4—6, 21—23, 38—39, 53—55 l.)
- Molnár Géza:** A faji elem a művészetben. (MMűvAlm. 1905. évf. 70—72 l.)
- Molnár László:** A művészi egyéniségről. (Orsz. Színészegyes. Színészisk. 1904—1905. évi ért. 3—7 l.)
- Nagy Sándor:** Művészi hitvallások. (Műv. 1903. évf. 266—274 l.)
- Olgay László:** Művészet és erkölcs. [Kunst u. Moral.] (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 116—130 l.)
- Ottlik László:** A művészet és határai. [Die Kunst und ihre Grenzen.] (Ath. 1925. évf. 112—123 l.) — László: Szenzuális művészet. (Nyugat. 1920. évf. 1. köt. 520—527 l.)
- Páztorné Freund Mária:** Művészi akarás. (Nyugat. 1913. évf. 1. köt. 285—295 l.)
- Pironcsák Antal:** Mi a művészet? (Relig. 1910. évf. 675—676 l.)
- Polgár Gyula:** A valószerűség a művészi ábrázolásban. (Műv. 1913. évf. 399—404 l.)
- Pollák Illés:** A művészi teremtés törvénye. Természettudományi bölceleti tanulmány. [Das Gesetz des künstlerischen Schaffens.] Bp., 1906. Hornyánszky V. Deutsch Zs. és Tsa. biz. 309 l.
- Ravasz László:** Két beszéd. (Tisza István és a magyar tragédia. — Műalkotás és műélvezet. [Zwei Reden. Graf Stefan Tisza und die ungarische Tragödie. Künstlerisches Schaffen und Kunstgenuss.] Bp., 1924. Studium. 56 l.)
- Reményik Sándor:** A „művészi alkotás forrásai“. (Páztortúz. 1922. évf. 673—676 l.)
- Réz László:** Vallás és művészet. Tanulmány különös tekintettel a művészetnek a vallás külső nyilvánulásában való szerepére. [Religion und Kunst.] Rimaszombat, 1910. Lévai Izsó ny. Hegedüs és Sándor biz. Debrecen. 179 l.
- Ritók Emma:** Művészi alkotás és művészi forma. [Künstlerisches Schaffen u. künstlerische Form.] (Ath. 1920. évf. 49—68 l.)
- Rodin** beszélgetései a művészetről. Összegejtötte Gsell Paul. [L'art. Entretiens réunis par Paul Gsell.] Ford. Farkas Zoltán. Bp., 1913. Franklin. 138 l. (Kultúra és Tudomány. 10.)
- Siklóssy László:** Erkölcstelen művészet. (Műv. 1913. évf. 315—321 l.)
- Stuhlmann Patrik:** Természet, művészet. [Natur und Kunst.] Bp., 1905. Stephaneum. 106, 2 l.
- Székelgy György:** Művészet és erkölcs. Tanulmány a pszichológiai aesthetika köréből. [Kunst und Moral. Studie aus dem Gebiete der psychologischen Ästhetik.] Bp., 1903. Szerző kiad. 188 l. — György: A művészeti és erkölcsi alkotásról. (ProtSzle. 1901. évf. 485—494, 568—581 l.)
- Szendrei János:** Vallás és művészet. [Religion und Kunst.] Bp., 1925. Magyar Kultúra. 56 l., 10 mell. (Kath. Kultúrkönyvtár.)

- Takács Menyhért:** Művészet és erkölcs. [Kunst und Moral.] Széptani tanulmány. Kassa, 1910.
- Torkos László:** A művészet szabadsága a társadalomban. (MTársTud-Szle. 1909. évf. 413—420 l.)
- Udvardy Ignác Ödön:** Művészet és művészeti nevelés. [Kunst und Kunsterziehung.] (Nagyvárad premontrai főgimn. 1902—3. évi ért. 3—38 l. Klny. is.)
- Varga Jenő:** A műélvezet lélektanához. (Műv. 1911. évf. 379—384 l.)
- Velics László:** A szellemiségről a művészetben. (Relig. 1922. évf. 27—36 l.)
- Werner Adolf:** A műalkotás és műélvezet. [Kunstwerk u. Kunstgenuss.] (Bajai ciszterci kath. főgimn. 1905—6. évi ért. 8—45 l.)
- Wilde Oscar:** Művészet és dekoráció. Ford. Supka Géza. Bp., 1922. Weiss L. és F. ny. 1. köt. 155 l. — 2. köt. 129 l.
- Ybl Ervin:** Az utánzás művészeti jelentősége. (Műv. 1913. évf. 352—358 l.)
- Ervin: Elvont művészet. (Műv. 1913. évf. 405—407 l.)
- Ervin: Transzcendens művészet. (Műv. 1911. évf. 410—419 l.)

b) Művészet és játék.

(Kunst und Spiel.)

- J. K.:** Játékelméletek. (BpSzle. 1908. évf. 134. köt. 464—469 l.) (MFTKözl. 1913. évf. 33—57, 95—121 l. Klny. is.)
- Koroncz Imre:** A játék nevelés szempontjából. (Székesfehérvári áll. főreálisk. 1900—1. évi ért. 3—15 l.)
- Pitroff Pál:** A játék és a műforma. (ErdMúz. 1914. évf. 48—56 l.)
- Szemere Samu:** Az aesthetikai játékelmélet. [Die ästhetische Spieltheorie.] (Ath. 1904. évf. 355—394 l.; 1905. évf. 21—33, 177—196 l. Klny. is.)
- Posch Jenő:** Játék, művészet és munka. [Spiel, Kunst und Arbeit.] — U. a. Bp., 1904. Hornyánszky. 42 l.

c) A stílus.

(Der Stil.)

- Beöthy Zolt:** A stíl. [Der Stil.] Előadásai után jegyezte és kiadta Mihály Bálint. 1907—8. II. félév. Bp., 1908. (Könyomat.) 94 l.
- Náday Pál:** Ízlésfejlődés és stílus-korszakok. [Geschmacksentwicklung u. Stilperioden.] Bp., 1921. Dante. 150 l. (Műveltség. 2.)
- Gourmont, Remy de:** Tanulmányok. [La culture des idées.] Ford. Köszegi László. Bp., [1920]. Világirodalom. 142 l.
- Pitroff Pál:** A szimbólum. Esztétikai vázlat. [Das Symbol.] Győr, 1913. Wolf. 14 l.
- Kenczler Hugó:** A stílus megállapítása. (Műv. 1912. évf. 298—301 l.)
- Varjas Sándor:** A költői és festészeti szimbolizmusról. (Über dichterische u. malerische Symbolik.) (Műv. 1909. évf. 302—314 l.; 1911. évf. 214—226 l.)
- Hugó: A stílusról. (Műv. 1911. évf. 279—282 l.)
- Zlinszky Aladár:** A kifejezés stílusa. [Der Stil des Ausdrucks.] Bp., 1913. Ranschburg Gusztáv. 42 l. (Klny.: Budapesti VIII. ker. kir. áll. főgimn. 1912—13. évi értesítője.)
- Koronghi Lippich Elek:** A művészetek és a stílus. [Die Künste u. der Stil.] (Miparműv. 1908. évf. 97—120 l. Klny. is.)
- Lyka Károly:** Stílus és naturalizmus. (Alexander-emlékkönyv. 422—427 l.)

d) A költészet eszthetikája.

(Ästhetik der Dichtung.)

- Alexander** Bernát: Világirodalom. [Weltliteratur.] (BpSzle. 1907. évf. 131. köt. 1—40 l. Klny. is.)
 — U. a. (KisfTársÉvl. 1907. évf. 15—48 l.)
- Babits** Mihály: Gondolat és írás. [Idee und Schrift.] Bp., 1922. Athenaeum. 292 l. (Gondolat és Írás. 1.)
 — Mihály: Irodalmi problémák. [Literaturwissenschaftliche Probleme.] Bp., 1917. Nyugat. 285 l. — 2. kiad. 1924. Athenaeum. 299 l. (Gondolat és Írás. 4.)
- Balázs** Béla: A hasonlat metafizikája. (Nyugat. 1919. évf. 404—414 l.)
- Beöthy** Zsolt: Az irodalomtörténet elmélete. [Die Theorie der Literaturgeschichte.] B. Zs. előadásai után jegyezte és kiadta Kéki Lajos. Bp., 1901—2. Grund V. utódai. 404 l.
 — U. a. 1906—7. I. és II. félév. Jegyezte Csobán András. Bp., 1905—6. Könyomat. 480 l.
 — Zsolt: Az irodalomtörténet elmélete. Egyéniség és művészet. [Theorie der Literaturgeschichte. Individualität und Kunst.] Bp., 1907. Könyomat. 216 l.
 — Zsolt: Az irodalomtörténet elméletének fejlődése. Jegyezte és kiadta Kéki Lajos. [Entwicklung der Theorie der Literaturgeschichte.] Bp., 1902—3. Könyomat. 56 l.
 — Zsolt: Romemlékek. Tanulmányok, beszédek, cikkek. [Studien, Reden, Aufsätze.] Kiadja a Kisfaludy-Társ. Bp., 1923. Franklin. 1. Tanulmányok. 367 l. 2. Beszédek. 323 l.
- Borbély** István: Bevezetés a modern szépirodalom tanulmányozásába. 1. rész. A modern műalkotás főproblema. [Einführung in die moderne schöne Literatur. 1. Teil. Hauptprobleme des modernen künstlerischen Schaffens.] Kolozsvár, 1920. Stief. 34 l.
- Brisits** Frigyes: Irodalomtörténet és világnézet. [Literaturgeschichte und Weltanschauung.] (KathSzle. 1921. évf. 22—36, 91—108 l.)
- Csüri** Bálint: A metafora. (MNYÖr. 1910. évf. 343—355 l.)
- Farkas** Sándor: Az írásművek pszichológiai alapon vett kategóriái. [Die Kategorien der Schriftwerke auf psychologischer Grundlage.] (Ath. 1907. évf. 102—112, 260—273, 366—373, 439—544 l.; 1908. évf. 111—121, 197—205, 322—338, 455—467 l. Klny. is.)
- Ferenczi** Sándor: A mese lélektanáról. (Nyugat. 1918. évf. 2. köt. 376—377 l.)
- Fogarasi** Béla: Az irodalomtörténet filozófiai problémái. [Die philosophischen Probleme der Literaturgeschichte.] (EgyPhilKözl. 1915. évf. 712—724 l. Klny. is.)
- Földessy** Gyula: Töredékes gondolatok a költészet metafizikájához. [Fragmente zur Metaphysik der Dichtung.] (Nyugat. 1921. évf. 1. köt. 421—433 l.)
- Hegedüs** Pál: A szépirodalmi kritika törvényei. (Szegedi áll. főrealisk. 1904—5. évi ért. 3—12 l.)
- Hornyánszky** Gyula: Bevezetés a dráma lélektanába. [Einführung in die Psychologie des Dramas.] (Budapesti VII. ker. külső áll. főgymn. 1902—3. évi ért. 3—20 l.)
- Horváth** János: Magyar irodalomismeret. A szintézis alapelvei. [Ungarische Literaturwissenschaft. Grundprinzipien der Synthese.] (Minerva. 1922. évf. 187—207 l.)
- Keller** János: Az antik és modern költő felfogása a természetéről. Aesthetikai tanulmány. Máramarosziget, 1906. Sichermann Mór. (A Szilágyi István-Kör évkönyve. 3. köt. 50—56 l.)
- Kis-Erős** Ferenc: A prózai és költői írásművek szerkesztés- és stílus-tanának elmélete. A tárgyatratózó pszichológiai és esztétikai szempontok figyelembevételével. [Theorie der Konstruktions- und Stillehre prosaischer und metrischer Werke.] Bp., 1918. Szent István-Társ. 68 l.
 — Ferenc: A prózai műfajok elmélete a tárgyatratózó pszichológiai és logikai elvek tekintetbevételével. Magasabbfokú intézetek és művelt emberek számára. [Theorie der prosaischen Werke.] Bp., 1918. Szent István-Társ. 52 l.

- Kosztó János:** A költői alkotás lélektana. [Psychologie des künstlerischen Schaffens.] (Aradi kir. főgimn. 1916—17. évi ért. 61—73 l.)
- Kozári Gyula:** Irodalmi elméletek. (Taine, Brunetière, egyéb elméletek.) (Kozári: Emberi okmányok. 405—431 l.)
- Láng Margit:** A magyar nemzeti versidom esztetikai jelentősége. [Die ästhetische Bedeutung des ungarischen nationalen Versmasses.] (Egy-PhilKözl. 1901. évf. 343—353, 430—449, 641—661 l. Klny. is.)
- Lendvai István:** Irodalom és világnézet. [Literatur u. Weltanschauung.] (ÚjMSzle. 1920. évf. 1. köt. 81—95 l.)
- Lenkei Henrik:** A szín. (Alexander-emlékkönyv. 385—387 l.)
- Lesnai Anna:** Babonás észrevételek a mese és a tragédia lélektanához. (Nyugat. 1918. évf. 2. köt. 55—68 l.)
- Lukács György:** A dráma formája. [Die Form des Dramas.] (BpSzle. 1909. évf. 139. köt. 389—425 l. Klny. is.)
- György: Megjegyzések az irodalomtörténet elméletéhez. [Bemerkungen zur Theorie der Literaturgeschichte.] (Alexander-emlékkönyv 388—421 l. Klny. is.)
- Marov Károly:** Líránk egy fejezetéhez. (HuszSzáz. 1916. évf. 34. köt. 369—390 l.)
- Miklós Ferencz:** A drámai hármas egység. [Die drei Einheiten des Dramas.] Bp., 1901. Révai és Salamon. 52 l.
- Novák Sándor:** A magyar irodalom lélektana. (Sárospataki ref. főisk. 1906—7. évi ért. 252—259 l.)
- Péterfi Tibor:** A modern irodalom esztetikájának fejlődése. (Uránia. 1909. évf. 8—14, 51—58 l.)
- Pütröf Pál:** Arany János és a harmónia. Irodalom-esztétikai kísérlet. Felolvasás. [Johann Arany und die Harmonie.] Bp., 1917. Szerző. 15 l.
- Posch Jenő:** A metaphoráról. (Egy-PhilKözl. 1918. évf. 16—25, 97—107 l.)
- Radó Antal:** Vers és zene. (Alexander-emlékkönyv. 528—536 l.)
- Riedl Frigyes:** A jellemzés eszközei. [Die Mittel der Charakterisierung.] (Ath. 1903. évf. 65—95 l.)
- Riedl Frigyes:** A műtermék. [Das Kunstprodukt.] (Ath. 1904. évf. 118. köt. 182—201 l.)
- Frigyes: Irodalmi törvények, típusok és kapcsolatok. [Literaturhistorische Gesetze, Typen und Zusammenhänge.] (Alexander-emlékkönyv. 566—570 l.)
- Rubinyi Mózes:** Nyelveztetika. [Sprachästhetik.] (Beöthy-emlékkönyv. 458—463 l.)
- Solymossy Sándor:** A líra és epika eredetéről. [Vom Ursprung der Lyrik und Epik.] (Ethn. 1906. évf. 1—19, 65—84, 201—211, 329—343 l. 1907. évf. 18—33 l.)
- Sós Endre:** A szimbolizmus az irodalomban. [Symbolismus in der Literatur.] Bp., 1924. Szt. László ny. 25 l.
- Surányi Miklós:** Új naturalizmus. (KathSzle. 1904. évf. 166—177, 261—268 l.)
- Szabó Dezső:** Az irodalom, mint társadalmi funkció. (Nyugat. 1912. évf. 1. köt. 755—763 l.)
- Szigetvári Iván:** Az irodalomtörténet elméletéről. Értekezés. [Über die Theorie der Literaturgeschichte.] Bp., 1905. Márkus S. ny. 215 l.
- Iván: Irodalomtörténet és kritika. [Literaturgeschichte und Kritik.] (Ath. 1904. évf. 96—106, 215—229 l.)
- Szirbik Antal:** A legmodernebb esztétika. A régi és az újmódi költészet. Rákosi Jenő, Ady Endre és táboraik a fiziológia szemszögéből nézve. [Die modernste Ästhetik. Die alte und die neue Dichtung.] Bp., 1915. Hoffmann. Kókai biz. 24 l.
- To'nai Vilmos:** Bevezetés az irodalomtudományba. [Einführung in die Literaturwissenschaft.] Bp., 1922. Eggenberger. 170 l.
- Voinovich Géza:** Írók és irodalom. (MMuzsa. 1920. évf. 61—76, 112—118, 171—176 l.)
- Zolnai Béla:** Az összehasonlító irodalomtörténet mai állásáról. (Minerva. 1923. évf. 70—84 l.)
- Zoltvány Irén:** Irodalomelméleti kérdések. [Literaturwissenschaftliche Fragen.] (KathSzle. 1920. évf. 408—427, 465—484 l.)

e) A képzőművészetek esztetikája.
(*Ästhetik der bildenden Künste.*)

- Alexander Bernát:** A vonalról. Adalék az esztétikai lélektanhoz. [Die Linie. Ein Beitrag zur ästhetischen Psychologie.] (Beöthy-emlékkönyv. 41—55 l.)
- Alexander Magda:** A relief. [Das Relief.] (Ath. 1909. évf. 92—121 l. Klny. is.)
- Elefánt Olga:** A tér és a testtömeg az építészetben. [Der Raum und die Körpermasse in der Architektur.] (Ath. 1907. évf. 338—355, 470—480 l. Klny. is.)
- Elek Oszkár:** A halál motívuma és a haláltáncz. [Das Motiv des Todes und der Totentanz.] (Ath. 1907. évf. 30—39, 160—174, 374—380, 487—496 l.; 1908. évf. 54—61, 213—219, 351—356, 468—483 l.; 1909. évf. 162—189 l.)
- Feleky Géza:** Az iparművészet metafizikája. [Metaphysik des Kunstgewerbes.] (Miparműv. 1914. évf. 149—154 l.)
- Francé Rezső:** A tájkép szépsége. [Das Schöne des Landschaftsbildes.] (TermTudKözl. 1902. évf. 547—558 l.)
- Francsák Gábor:** A tájkép és a közönség. (Korponai m. kir. áll. polg. fiúisk. 1906—7. évi ért. 3—22 l.)
- Freund Mária:** A művészi látás kétfélesége és a XV. századi olasz tájfestés. [Das zweifache des künstlerischen Sehens u. die ital. Landschaftsmalerei des XV. Jh.] (Ath. 1910. évf. 3—4. f. 1—46 l.)
- Gerevich Tibor:** Az arányosság elméletének és gyakorlati alkalmazásának története a művészetben. [Geschichte der Theorie und der praktischen Anwendung der Proportion in der Kunst.] (Ath. 1904. évf. 38—63, 318—354 l. Klny. is.)
- Tibor: Donatello és az újabb művészettörténeti kutatás. (Ath. 1908. évf. 205—212, 339—350 l.)
- Gerő Ödön:** Az építészeti látásról. (Műv. 1911. évf. 404—409 l.)
- Ödön: Képek látása és képek hatása. [Bilderbetrachtung und Bildwirkung.] (Műv. 1908. évf. 225—235 l.)
- Havasi Barnabás:** A képzőművészeti műformák pszichológiája. [Psychologie der bildenden Kunstformen.] (PannonhFőapátsFőiskÉvk. 1911—12. évre. 1912. 151—218 l.)
- Havas László:** A kert esztétikája. (FüggSzle. 1921. évf. 396—400 l.)
- Hevesy Iván:** A dadaista világnézet. (Nyugat. 1923. évf. 2. köt. 191—196 l.)
- Hildebrand Adolf:** A forma problémája a képzőművészetben. [Das Problem d. Form in d. bildenden Kunst.] Wilde János fordítása. Bp., 1910. Athenaeum. 91 l. (Modern Könyvtár. 15. sz.)
- Kenczler Hugó:** A forma jelentőségének empirikus vizsgálata a művészeti alkotás pszichológiájában, különös tekintettel Michelangelo szobrászatára. (Ath. 1907. évf. 220—233, 310—326, 456—469 l.; 1908. évf. 29—38 l.)
- Komoczy Gáspár:** Képek előtt. (Kőszegi szentbenedekrendi kath. főgimn. 1914—15. évi ért. 3—36 l.)
- Lázár Béla:** A festő képzelete. [Die Phantasie des Malers.] (Ath. 1911. évf. 2. f. 114—122 l.)
- Olgyai Bertalan:** A tájképfestészet hangulata. [Die Stimmung der Landschaftsmalerei.] (Műv. 1902. évf. 111—126 l.)
- Palágyi Menyhért:** Székely Bertalan és a festészet esztetikája. [Berthold Székely und die Ästhetik der Malerei.] Bp., 1910. Eggenberger. 170 l. (Nemzeti festészetünk. 1. köt.)
- Pekár Károly:** A festészet esztetikája. [Ästhetik der Malerei.] (Műv. 1903. évf. 1—20 l.)
- Károly: Színes felületek nagyságának megbecsülése. Adalék a festés esztetikájához. (Ath. 1902. évf. 492—501 l.)
- Szirotka Szilárd:** A rajz, a szép és a művészet. [Kisvárdai áll. polg. fiúisk. és az áll. polg. leányisk. 1912—13. évi ért. 3—10 l.)
- Varjas Sándor:** Az entuziasztikus képzetek és a képzőművészetek. (Műv. 1914. évf. 202—211 l.)
- Sándor: Az impresszionista forma. (Műv. 1913. évf. 266—279 l.)
- Sándor: Az impresszionizmus. (Műv. 1912. évf. 3—20 l.)

f) Zeneesztetika.

(Musikästhetik.)

- Busoni, Ferruccio**: Vázlatok a zeneművészet új esztétikájához. [Versuch einer neuen Ästhetik d. Tonkunst.] Ford. Kenesesi Sándor. Bp., 1920. Athenaeum. 55 l. (Modern Könyvtár. 644—645. sz.)
- Dienes Valéria**: Lélektani megjegyzések a programzenéről. (Husz-Száz. 1906. évf. 14. köt. 201—215 l.)
- Drumár János**: A zenei kritikáról. (Debreceni Zenedevkönyve 1906—1907. évre. 18—21 l.)
- Fodor Gyula**: A zenei élvezés lélektana. (MFigy. 1916. évf. 3. köt. 443—452 l.)
- Földes Béla**: Individuális és kollektív irány a zenében. [Individuelle u. kollektive Richtung in der Musik.] (UjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 177—183 l.)
- Járosy Dezső**: A hagyományos Gregorián korális zeneesztétikai méltatása. [Die musikästhetische Würdigung des traditionellen Gregorian-Chorals.] 2. kiad. Temesvár, 1906. Moravetz Testv. 55 l.
- Dezső: A zeneesztétikai szép a zenetörténelemben. A zenei nevelés a kultúra szolgálatában. [Das musikalisch Schöne in der Musikgeschichte. Die musikalische Erziehung im Dienste der Kultur.] Bp., 1909. Rózsavölgyi és Társa. 43 l.
- Dezső: Az egyházi zenei szép történeti magyarázata. (Relig. 1925. évf. 212—217 l.)
- Dezső: Faji zene és magyar zene. Zeneesztétikai tanulmány. [Rassenmusik und ungarische Musik.] Temesvár, 1908. Csanádegyházmegyei kvny. (Bp., Németh József.) 61 l.
- Kabay Kálmán**: A szimfonikus zenekötemény esztétikai tényezői és a programzene története általában. [Die ästhetischen Faktoren des symphonischen Gedichtes und die Geschichte der Programm-Musik im allgemeinen.] Bp., 1913. Németh. 35 l. — 2. kiad. 1915.
- Kálmán: Prolegomena a zene esztétikájához. (A zeneesztétika alapvető kérdései egy kötetben.) [Prolegomena zur Ästhetik der Musik.] Bp., 1917. Pfeiffer F. 223 l.
- (**Kovács Sándor**): Prolegomena a zene fejlődéstani történetéhez. A modern formák fejlődésének vázlata. [Prolegomena zur Entwicklungsgeschichte der Musik.] Bp., 1907. Márkus Samu. VII, 105 l.
- Sándor: Zeneesztétikai problémák. Három felolvasás. [Musik-ästhetische Probleme. 3 Vorlesungen.] Bp., é. n. Pesti kny. 56 l. (Klly.: Zenevilág.)
- Lavotta Rudolf**: Zeneesztétika. [Musik-ästhetik.] Bp., 1916. Németh. 304 l. (Zenetudományi Könyvtár. 20.)
- Molnár Antal**: A zenetörténet szeleme. Előadás. [Der Geist der Musikgeschichte.] Bp., 1914. Franklin. 133 l. (Olcsó Könyvtár. 1752—54. sz.)
- Antal: A zenetörténet szociológiája. [Die Soziologie der Musikgeschichte.] Bp., 1923. Franklin. 191 l. (Kultúra és Tudomány. 43.)
- Antal: Az új zene. A zeneművészet legújabb irányának ismertetése kultúretikai megvilágításban. Bő jegyzetekkel. [Die neue Musik. Über die neueste Richtung der Tonkunst in kulturethischer Beleuchtung.] Bp., [1925.] Révai. 4, 359, 1 l. (Új könyvek. [1.]
- Antal: Bach és Händel zenéjének lelki alapjai. Bevezető előadás egy hangversenyhez. [Die psychische Grundlage der Musik Bachs und Händels.] Bp., 1920. Franklin. 20 l. (Olcsó Könyvtár. 1953—54. sz.)
- Antal Géza**: A diszsonancia hatása. [Die Wirkung der Dissonanz.] (Alexander-émlékkönyv. 440—448 l.)
- Géza: A faji elem a zenében. (Beöthy-émlékkönyv. 126—136 l.)
- Géza: A magyar zene elméletéről. (BpSzele. 1904. évf. 118. köt. 282—287 l.)
- Géza: Bevezető a zeneesztétikába. 6 előadás. [Einführung in die Musikästhetik.] Bp., 1907. Népsz. Főisk. Tanf. 9 l. (NépszFőiskTanf.-Kiadv. 60. syll.)
- Géza: La limite des dissonances. (RevHongr. 1910. évf. II. 597—606 l.)

- Papp Géza:** Erkel Ferenc. (Eszttikai tanulmány.) [Franz Erkel. Eine ästhetische Studie.] Temesvár, 1917. Hunyadi kny. 8 l.
- **Géza:** Liszt Ferenc. Esztttikai tanulmány. [Franz Liszt. Eine ästhetische Studie.] Temesvár, 1917. Hunyadi kny. 8 l.
- Posch Jenő:** Adalékok a zene pszichológiájához. [Beiträge zur Psychologie der Musik.] (HuszSzáz. 1914. évf. 30. köt. 39—58 l.; 1917. évf. 35. köt. 216—234, 317—329, 409—425 l.)
- Seprődi János:** A magyar zene elméletéről. (BpSzle. 1904. évf. 118. köt. 119—127 l.)
- Seress Imre:** A zene filozófiájából. (VasÚjs. 1910. évf. 125—126 l.)
- Siklós Albert:** Zeneesztttikai (zenetudományi) jegyzetek. [Leitfaden der Musikästhetik.] A Zeneműv. Főiskola előadásai nyomán összeáll. — Kézirat gyanánt. Bp., 1921. Rozsnyai. 150 l.
- Szemethy Géza:** Esztttikai szempontok az egyházi zene törvénykönyvében. [Ästhetische Gesichtspunkte im Gesetzbuch der Kirchenmusik.] (Relig. 1918. évf. 342—355, 420—441 l.)

g) Az alakító művészetek. Színház, tánc, film esztthetikája.

(Ästhetik der darstellenden Künste.)

- Alexander Bernát:** A gonoszokról a színpadon. [Von den Bösen auf der Bühne.] (MFigy. 1912. évf. 2. köt. 56—72 l.)
- Bálint Lajos:** A táncművészet problémái. [Probleme der Tanzkunst.] (Népmív. 1911. évf. 3. köt. 169—178, 237—248, 407—415, 479—484 l.)
- Bárdos Artur:** Film-esztttika. [Film-Ästhetik.] (Nyugat. 1913. évf. 1. köt. 377—382 l.)
- Benedek Marcell:** Bevezetés az olvasás művészetébe. [Einführung in die Kunst des Lesens.] Bp., 1922. Dante. 205 l. (Műveltség. 6.)
- Gonda Béla:** A női divat művészete. (NemzNőnev. 1914. évf. 470—479 l.)
- Gyomlay Gyula:** A felolvasó és tolmácsoló művészetéről. [Von der vortragenden u. interpretierenden Kunst.] (MMuzsa. 1920. évf. 242—252 l.)
- Hegedűs Gyula:** A beszéd művészete. [Die Kunst der Rede.] Bp., 1917. Bpesti Hirlap. 125 l. — 2. kiad. 1920. Singer és Wolfner. 110 l.
- Hevesy Iván:** A filmjáték esztttikája és dramaturgiája. [Ästhetik und Dramaturgie des Films.] Bp., 1925. Athenaeum. 217. 2 l. (Élet és Tudomány. 12.)
- Hevesi Sándor:** A modern színház. [Das moderne Theater.] (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 233—245 l.)
- Karinthy Frigyes:** A mozgófénykép metafizikája. (Nyugat. 1909. évf. 1. köt. 642—646 l.)
- Larotta Rudolf:** A tánc pszichológiája. [Die Psychologie des Tanzes.] Bp., 1912. Németh József biz. 32 l. (Zenetudományi Könyvtár. 11. sz.)
- Pekár Károly:** A magyar faji ritmikáról. A magyar tánc, zene, néma közös ősi jellemvonásáról. [Über die ung. nationale Rhythmik. Über den uralten Charakterzug des ungarischen Tanzes der Musik und des Lieds.] Bp., 1908. Hornyánszky Viktor. 80 l. (Klny.: Pekár: A magyar nemzeti szépről.)
- Sárffy Aladár:** A művészet és a fényképészet. Széptani értekezés. (Ballassagyarmati áll. főgimn. 1900—1901. évi ért. 1—7 l.)
- Várkonyi Hildebrand:** A liturgia esztttikája. (KathNev. 1924. évf. 62—64 l.)
- Vende Ernő:** A szavalás művészete [Die Kunst der Deklamation.] (Pécsi áll. főreális. 1906—7. évi ért. 5—81 l.)

h) Műkritika.

(Kunstkritik.)

- Alexander Bernát*: A kritikáról. (M-Figy. 1911. évf. 1. köt. 77—88 l.)
- Kenczler Hugó*: Művészettörténet, kritika és esztétika. (Műv. 1910. évf. 70—74 l.)
- Lázár Béla*: A művészeti kritikáról. (Műv. 1915. évf. 345—357 l.)
- Lukács György*: A lélek és a formák. Kísérletek. [Die Seele und die Formen.] Bp., 1910. Franklin-Társ. 210 l.
- György: Esztétikai kultúra. Tanulmányok. [Ästhetische Kultur. Studien.] Bp., 1912. Athenaeum. 91 l. (Modern Könyvtár. 201—203. sz.)
- Weininger Ottó*: Peer Gynt és Ibsen. Ertekezések. Ford. Bolgár Mózes. Bp., 1921. Orion. 103 l.
- Wilde Oscar*: A kritikus mint művész. Ford. Halasi Andor. Bp., 1918. Athenaeum. 99 l. (Modern Könyvtár. 554—557.)
- Oscar: A kritikus mint művész. Ford. Bálint Lajos. Bp., 1924. Világosság ny. 160 l.
- Oscar: A kritikus mint művész. Tanulmányok. Ford. Benedek Marcell. Bp., 1924. Lampel. 218 l. (Wilde Oscar összes művei.)
- Oscar: Tanulmányok. Ford. Hevesi Sándor. Bp., 1923. Genius. 209 l. (Miniatűr-Könyvtár.)
- Oscar: Toll, irón, méreg. Ford. Bálint Lajos. Bp., 1924. Genius. 173 l. (Miniatűr-Könyvtár.)

5. Egyéb részletproblémák.

(Andere Spezialprobleme.)

- Balázs Béla*: Halálesztétika. [Die Ästhetik des Todes.] Bp., 1908. Deutsch Zs. 60 l.
- Köszegi László*: Esztétikai megtisztulásunk. [Unsere ästhetische Reinigung.] Bp., 1924. Pátria. 83 l.
- Mitrovics Gyula*: Néhány időszerű esztétikai kérdés. (IrTört. 1921. évf. 1—11 l.)
- Pekár Károly*: A magyar nemzeti szépről. A magyar génusz esztétikája. Nemzeti vonások művészetünkben, zenénkben, költészetünkben, irodalmunkban. [Über das ungarische nationale Schöne. Ästhetik des ungarischen Genius. Nationale Charakterzüge in unserer Kunst, Musik, Dichtung u. Literatur.] Bp., 1906. Kókai L. X, 474 l.
- Schiller Ottó*: A semmi esztétikája. (Műv. 1913. évf. 171—178 l.)
- Schmitt E. H.*: Ibsen als Prophet. Grundlegenden zu einer neuen Ästhetik. Leipzig, 1908. Fritz Eckardt. VIII, 401 l.
- Soymossy Sándor*: Ethnographia és aesthetika. [Ethnographie u. Ästhetik.] (Ethn. 1904. évf. 449—461 l. Klny. is.)

VII. Fenomenológia.

(Phänomenologie.)

- Böhm Károly*: Az értékelés phaenomenológiája a XV. századig. [Die Phaenomenologie des Wertens bis zum 15. Jh.] (Ath. 1912. évf. 2—3. f. 1—30, 4. f. 1—34 l. Klny. is.)
- Enyvéári Jenő*: A phansikus (phaenomenologiai) adottságok lényegismeretéhez. (Ath. 1912. évf. 2—3. f. 94—104 l. Klny. is.)
- Jenő: Adalék az ideatio phaenomenológiájához. [Beiträge zur Phaenomenologie der Ideation.] (Ath. 1911. évf. 2. f. 66—83 l. Klny. is.)
- Enyvéári Jenő*: Egy phaenomenologiai adottságostályról. (Ath. 1911. évf. 1. f. 113—123 l. Klny. is.)
- Hazay Olivér*: A tárgy filozófiája, mint a filozófia első feladata. [Die Philosophie des Objekts, als erste Aufgabe der Philosophie.] (Ath. 1915. évf. 229—263 l. Klny. is.)

- Polgár Gyula:** Bevezetés a tárgyelméletbe. [Einführung in die Gegenstandstheorie.] (MFTKözl. 1914. évf. 141—152 l.)
- Szilárd Ödön:** A fenomenalisztikus világnézet. (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 253—262 l.)
- Varga Jenő:** A transzcendentális módszer phaenomenologiai kritikája. [Die phaenomenologische Kritik der transscendentalen Methode.] Bp., 1909. Világosság. 31 l.
- Varjas Sándor:** Az észrevevés fenomenológiája. [Phänomenologie der Wahrnehmung.] (Ath. 1915. évf. 83—103 l.)

VIII. Értékelmélet.

(Wertphilosophie.)

- Ányos István:** A legújabb kor értékelméleti törekvései. [Die werttheoretischen Bestrebungen der neuesten Zeit.] (MFTKözl. 1912. évf. 246—262 l.)
- István: Kant kriticismusa és a modern értékelmélet. [Kants Kriticismus und die moderne Werttheorie.] (MFTKözl. 1911. évf. 173—195 l. Klny. is.)
- István: Normatív elvek az etikában, jogban és aesthetikában. [Normative Prinzipien in der Ethik, im Recht u. in d. Ästhetik.] (MFTKözl. 1911. évf. 257—286 l.)
- Bognár Cecil:** Értékelmélet. [Wertphilosophie.] Bp., 1924. Szt. István-Társ. 124 l. (Szent István könyvek. 14.)
- Bolgár Elek:** Értékelmélet és világnézet. (Népműv. 1916. évf. 197—212 l.)
- Böhm Károly:** Értékelmélet. [Wertphilosophie.] (Ath. 1916. évf. 333—344 l.)
- Károly: Idea és Ideál értékelméleti fontossága. [Die wertphilosophische Bedeutung der Idee und des Ideals.] (MFTKözl. 1905. évf. 1—35 l. Klny. is.)
- Károly: Mystika az értékelméletben. [Mystik in der Werttheorie.] (MFTKözl. 1909. évf. 80—110 l. Klny. is.)
- Czakó Ambró:** Az értékelés filozófiája. Bevezetés a normatív tudományokba. [Die Philosophie der Wertung.] Bp., 1918. Egyet. ny. 110 l.
- Dékány István:** Az érték és árjelenségek törvényeinek vizsgálata. [Untersuchung der Gesetze des Wertes und der Preisverhältnisse.] (KözgazdSzle. 1917. évf. 81—107 l.)
- Fitos Vilmos:** Eszmék világa. (Ath. 1911. évf. 1. f. 62—112 l.)
- Harsányi Ferenc:** A legfőbb érték. [Der höchste Wert.] Ujverbász, 1914. Boros György ny. 59 l.
- Hazay Olivér:** Bevezetés egy orthonom értékelméletbe. [Einführung in eine orthonome Werttheorie.] (Ath. 1916. évf. 1—24 l. Klny. is.)
- Heresi János:** A szubjektív értékelmélet és a polgári világnézet. (HuszSzáz. 1906. évf. 13. köt. 269—285 l.)
- Jász Géza:** Az igaz, a jó és a szép eszméje. [Die Idee des Wahren, Guten und Schönen.] Bp., 1910. Rényi Károly. 50 l.
- Somló Bódog:** Az érték problémája. [Das Problem des Wertes.] (Ath. 1911. évf. 2. f. 84—91 l., 3. f. 37—66 l. Klny. is.)
- Varga Béla:** Valóság és érték. [Wirklichkeit und Wert.] (KerMagv. 1914. évf. 321—346 l.; 1915. évf. 1—27 l.)
- U. a. Kolozsvár, 1915. Stief. 53 l.
- Wallapfel János:** Az igaz, szép és jó alanyi és tárgyi elemei. (Beöthy-emlékkönyv. 620—628 l.)

IX. Természetfilozófia.

(*Naturphilosophie.*)

1. A természetfilozófia története.

(*Geschichte der Naturphilosophie.*)

- Alexander Bernát:** Kik fedezték fel igazán a természetet. (MFigy. 1911. évf. 2. köt. 67–76 l.)
- Arrhenius, Svante:** A világegyetem élete és megismerésének története a legrégebb időktől napjainkig. Ford. Polgár Gyula. Bp., 1914. Franklin. 236 l. (Kultúra és Tudomány. 14. köt.)
- Bölsche, Wilhelm:** A természettudomány fejlődésének története. Ford. Schöpflin Aladár. Bp., 1912. Franklin. I. köt. 143 l. 2. köt. 109 l. — 2. kiad. 1920. (Kultúra és Tudomány. 3–4. köt.)
- Farkas Kálmán:** A bibliai teremtésmítosz és a főbb vallásalakok kosmogóniái. (Kecskeméti ref. főgimn. 1900–1. évi ért. 12–34 l.)
- Francé Rezső:** A fajkeletkezés elméletének fejlődése. (PótfTermTudKözl. 1903. évf. 49–66 l.)
- Hárnik Jenő:** A mágiáról és a mágikus kísérletekről. (HuszSzáz. 1911. évf. 24. köt. 442–448 l.)
- Madarász István:** A fizikokémiai vitalizmus főbb képviselői. (HittudFt. 1912. évf. 645–676 l.)
- Mikola Sándor:** A modern természetfilozófia képviselői. [Die Vertreter der modernen Naturphilosophie.] I. Henri Poincaré. II. Heinrich Hertz. III. Faraday és Maxwell. (Uránia. 1908. évf. 206–209, 349–355 l.; 1909. évf. 212–220 l.)
- Nyáry Béla:** Újabb természettudományi elméletek. [Neuere naturwissenschaftliche Theorien.] (Debreceni ref. főgimn. 1908–9. évi ért. Klny. is.)
- Pálmi Béla S.:** A természetismeret haladásáról. (ÚjSzázad. 1905. évf. 143–147 l.)
- Péterfy Tibor:** A bölcsek köve. (Uránia. 1905. évf. 201–206 l.)
- Platz Bonifác:** A mai természetbölcsélet. (MKultúra. 1917. évf. 577–585, 665–676 l.)
- Szitnyai Elek:** Az élet és a tudomány főbb kérdései Metschnikoff, Ostwald és Haeckel műveiben. (MFTKözl. 1907. évf. 129–139 l.)
- Török Mihály:** Az alchimia alapfogalata és a legújabb természettudományi felfogás. [Der Grundgedanke der Alchimie und die neueste naturwissenschaftliche Auffassung.] (BölcsFt. 1905. évf. 394–410 l. Klny. is.)
- Várnai Sándor:** A természetfilozófia új álláspontjai. (Ath. 1906. évf. 465–476 l.)

2. Általános természetfilozófia.

(*Allgemeine Naturphilosophie.*)

- Apáthy István:** A fejlődésnek nevezett átalakulásról. [Über die Entwicklung als eine Form der Umwandlung.] Kolozsvár, 1904. Ajtai K. Albert. 35 l.
- Arrhenius, Svante:** A világok keletkezése. Ford. Mende Jenő. Bp., 1921. Dick. 176 l.
- Aszlányi Dezső:** Világszerelem. Természetfilozófia. I. köt. Kosmogonia. [Die Weltliebe. Naturphilosophie. I. Bd. Kosmogonie.] Bp., 1910. Temesvár, Moravetz Testv. VIII. 318 l.
- Bárány Gerő:** A világrejtélyek. (Uránia. 1905. évf. 54–62 l.)
- Bölsche:** A természet titkaiból. Tanulmányok, megfigyelések. [Naturgeheimnis.] Ford. Mikes Lajos. Bp., [1918.] Révai. 230 l. (Mesterművek.)
- Damian János:** A világ kezdetéről. (BölcsFt. 1905. évf. 411–437 l.)
- Dávid Lajos:** A természettörvényekről. (Székelyudvarhelyi ref. koll. 1908–9. évi ért. 60–68 l.)
- Drummond Henrik:** Természeti törvény a szellemi világban. Ford. Csizmadia Lajos és Szabó Aladár.

2. kiad. Bp., 1904. Hornyánszky V. 286 l. — 3. kiad. Ford. Csizmadia Lajos. Átvizsgálta Szabó Aladár. 1910. 285 l.
- Flammarión*, Camille: Lumen. (Világosság.) Bp., [1920.] Légrády. 135 l.
- Greguss* Pál: A természet egysége. [Die Einheit der Natur.] Bp., 1925. Stephaneum ny. 55 l. (Klly.: Orsz-PolgIskTEgyKözl. 1925. évf.)
- Hadzsága* Bazil: Természetbölcselet és világnézet. [Naturphilosophie und Weltanschauung.] Ungvár, 1909. Unió. VII, 305, 2 l.
- Hajós* József: A természetben Isten nyomán. [Die Spuren Gottes in der Natur.] Esztergom, 1914. Buzárovits Gusztáv. 474 l.
- Kiss* Ödön: Előadások a természetfilozófia köréből. [Vorträge aus dem Gebiete der Naturphilosophie.] Bp., 1918. Franklin ny. 51 l.
- Mattyasovszky* Andor: A világegyetmről s az általános előre haladó tömegmozgással összefüggő némely jelenségről. [Über das Weltall.] Debrecen, 1905. Csáthy Ferenc. 103 l., 1 mell.
- Andor: A világrendszer új elméletének alap gondolatja és a most még helyesnek vélt elmélet kézzelfogható hibái. [Der Grundgedanke der neuen Theorie des Weltsystems.] Debrecen, 1905. Debrecen város kvny. väll. 8 l.
- Mikola* Sándor: A természetfilozófia problémái. [Die Probleme der Naturphilosophie.] (Uránia. 1909. évf. 14—22 l. Klly. is.)
- Olasz* Péter: Világproblémák és a modern természettudomány. [Weltprobleme und die moderne Naturwissenschaft.] Cluj — Kolozsvár, 1925. Minerva. 90 l.
- Ostwald* Vilmos: Bevezetés a természetfilozófiába. [Naturphilosophie.] Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., [1921.] Dick. 160 l.
- Ödönfi* László: A lét titka. [Das Geheimnis des Daseins.] Bp., [1906.] Magyar Sajtó. 48 l.
- Platz* Bonifác: Természettudomány és igazság. [Naturwissenschaft und Wahrheit.] Bp., 1910. Szt. István-Társ. 103 l.
- Próhászka* Ottokár: Föld és ég. Kutatások a geologia és theologia érintkező pontjai körül. [Himmel und Erde. Forschungen über die Berührungspunkte der Geologie und Theologie.] Esztergom, 1902. Buzárovits. VIII, 523 l. — 2. kiad. 1902. XI, 450 l. — 3. kiad. 1906. XI, 450 l. — 4. kiad. 1912. IX, 430 l.
- Rott* Nándor: A csoda és a természettudomány. [Das Wunder und die Naturwissenschaft.] Bp., 1907. Szent István-Társ. 113 l.
- Simon* József Sándor: A spekulatív természettudomány alap gondolatjai mint az egységes érzetfilozófia rendszere. [Grundlinien der spekulativen Naturwissenschaft als System der einheitlichen Philosophie der Sinne.] Bp., 1909. Athenaeum. XII, 421 l.
- Snyder*: A modern természettudomány. [New conceptions in science.] Ford. Mikes Lajos. Bp., 1917. Révai. 304 l. (Világkönyvtár. 33.)
- Trikál* József: Természetbölcselet. [Naturphilosophie.] Bp., 1924. Szt. István-Társ. 149 l. (Szent István könyvek. 13.)
- Vekerdi* Béla: Határproblémák a fizika és filozófia köréből. [Grenzprobleme aus dem Gebiet der Physik und der Philosophie.] Debrecen, 1924. Magyar Nemz. kvnyv- és lapkiadóväll. 32 l.
- Walter* János: Isten képe a természetben. [Gott in der Natur.] Bp., 1924. Szt. István-Társ. 163 l.

3. Természetfilozófiai részletproblémák.

(Naturphilosophische Spezialprobleme.)

a) Az anyag problémája.

(Das Problem der Materie.)

- Ellend József:** Az anyag szerkezetének új elmélete. [Eine neue Theorie über die Struktur der Materie.] (Bp-Szle. 1906. évf. 126. köt. 358—379 l.)
- Erdős Lajos:** Az anyag megmaradásának elve az új fizikában. (Husz-Száz. 1918. évf. 38. köt. 18—27 l.)
- Gál Vilmos:** Egy új aetherelmélet kísérlete. [Versuch einer neuen Aethertheorie.] (Nyugat. 1924. évf. 1. köt. 92—101 l. Klny. is.)
- Gáspár Kornél:** Rétegek és szférák. (Mindenségünk matematikai és fizikai felépítése.) [Schichten und Sphären. Der mathematische und physische Aufbau des Weltalls.] Bp., 1918. Pesti ny. 63 l.
- Görög Zoltán:** Az entrópia elve a világfolyamatban. (Székesfehérvári áll. főreálisk. 1910—11. évi ért. 8—17 l.)
- Hevesy György:** Az atomok szerkezetéről. [Die Struktur der Atome.] (MathPhysLapok. 1914. évf. 192—207 l.; 1915. évf. 1—16 l.)
- Lányi Kornél:** Az anyag szerkezete az atom- és elektronelmélet szerint. [Die Struktur der Materie nach der Atom- u. Elektrontheorie.] (Egri áll. főreáliskola 1911—12. évi ért. 3—28 l.)
- Morelli Gusztáv ifj.:** Az elem meghatározása. (PótfTermTudKözl. 1901. évf. 81—89 l.)
- Nagy József:** Az elemek állandóságának elve. [Das Prinzip der Beständigkeit der Elemente.] Bp., 1911. Stephaneum. 37 l.
- Nyáry Béla:** Az anyag szerkezete. (MathPhysLapok. 1912. évf. 319—355 l.)
- Olasz Péter:** Az entropiaelv molekuláris kinetikai értelmezése. (Relig. 1918. évf. 492—499 l.)
- Platz Bonifác:** A föld története. [Die Geschichte der Erde.] Bp., 1902. Szt. István-Társ. 27 l. (A Szt. István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléseiből. 44. sz.)
- Szántó Hugó:** Az anyag szerkezete. [Die Konstruktion der Materie.] Bp., 1914. Haladás. 47 l. (Galilei-füzetek. 9—10.)
- Szegő Henrik:** Újabb kozmikus elméletek. (Szabadgond. 1912. évf. 34—39 l.)
- [*] Az abszolút hideg. Természettölcseleti elmélkedés. [Die absolute Kälte. Eine naturphilosophische Betrachtung.] Bp., 1904. Fritz Ármin. 32 l.

b) Az erő problémája.

(Das Problem der Kraft.)

- Bognár Cecil:** Az energia átalakulásának iránya. (A történéis törvénye.) Székfoglaló értekezés. [Die Richtung der Energieumwandlung.] Bp., 1922. Szent István-Társulat. 14 l. (A Szent István Akadémia mennyiségtan-, természettud. oszt. felolvasásai. 1. köt. 7. sz.)
- Ostwald, Wilhelm:** Az energetikáról. (Szabadgond. 1912. évf. 175—179 l.)
- Pallogi Gyula:** Megjegyzések az energia-törvény filozófiájához. (Uránia. 1902. évf. 147—149 l.)
- Pécsi Gusztáv:** A modern fizikai axiómák válsága. [Die Krise der modernen physikalischen Axiome.] Bp., 1907. Stephaneum. 100 l.
- Schütz Antal:** Energetikā és bölcselet. Az energetikai alapételek tartalma, természettudományos értéke és bölcseleti jelentősége. [Energetik und Philosophie. Der Inhalt der energetischen Grundlehren, ihr wissenschaftlicher Wert und ihre philosophische Bedeutung.] (Hittud-Ft. 1908. évf. 73—127 l. Klny. is.)
- Zemplén Győző:** Az energia fogalma és szerepe a természettudományokban. (MFTKözl. 1910. évf. 253—269 l.)
- Zubriczky Aladár:** Az erő megmaradásának elve a hittudományban. (Relig. 1906. évf. 318—320, 335—337, 353—355 l.)

c) Az élet problémája.

(Das Problem des Lebens.)

- Apáthy István:** A hosszú életről. [Vom langen Leben.] Kolozsvár, 1909. Gámán János. 20 l.
- István: Az élettudományok kulcsai. [Die biologischen Wissenschaften.] Bp., 1906. Hornyánszky Viktor. 4 l.
- Bernátsky Jenő:** Adatok a biológia elméletéhez. [Beiträge zur Theorie der Biologie.] (MFTKözl. 1911. évf. 41—58 l.)
- Bodrossy Lajos:** Az élet problémája. [Das Problem des Lebens.] (TermTudFüz. 1910. évf. 164—199 l.)
- Borbély Zoltán:** Az alsóbbrendű lélek problémája. [Das Problem der niederen Seele.] Kolozsvár, 1903. Gombos F. 35 l.
- Bölsche, Wilhelm:** A bacillustól a majomemberig. [Vom Bazillus zum Affenmenschen.] Ford. Pogány József. Bp., 1910. Athenaeum. 4, 256, 1 l. (Természettudományi Könyvtár. 3.)
- Vilmos: Az élet fejlődéstörténete. [Entwicklungsgeschichte der Natur.] Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., 1912. Révai Testv. 369 l. — 2. kiad. 1913. — 3. kiad. 1919. — 4. kiad. 1924. (Világkönyvtár. 1. köt.)
- Az ősember. [Der Mensch der Vorzeit.] Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., [1921.] Dick. 189 l.
- Vilmos: Szerelem az élők világában. A szerelem fejlődéstörténete és földi vándorútja. [Das Liebesleben in der Natur.] Ford. Kremmer Dezső, Merényi József, Sidó Zoltán és Wildner Ödön. Bp., 1911. Athenaeum. 1. köt. 575 l.; 2. köt. 576 l. — 2. kiad. 1923. (Athenaeum-Könyvtár. 8—9. köt.)
- Vilmos: Szerelem az élők világában. A szerelem fejlődéstörténete és földi vándorútja. Ford. dr. Wildner Ödön, Merényi József, dr. Sidó Zoltán, Kremmer Dezső. Az eredeti kiadás könyvdíszjeivel. Bp., 1910. Politzer Zs. és fia. 1. köt. XII, 369 l. 2. köt. 368 l. 3. köt. 354 l.
- Czúlek Balázs:** Majom-e vagy ember? (KathSzle. 1901. évf. 435—446 l.)
- Dodel Arnold:** Mózes-e vagy Darwin? [Moses oder Darwin?] A 9. kiadás után ford. Tarcazi Lajos. Bp., 1905. Martos Adolf. IV, 172 l.
- Dudek János:** Származástan és világnézet. Adatok a természettudomány és a vallás összhangjához. [Abstammungslehre und Weltanschauung. Beiträge zur Harmonie der Naturwissenschaften und der Religion.] Bp., 1909. Szt. István-Társ. 150 l.
- Figyelő:** Az életjelenségek energetikai szempontból. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 195—199 l.)
- Fínot, Jean:** A fajok problémája. [Le préjugé des races.] Ford. Zalai Béla. Bp., 1909. Athenaeum. 232 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Francé, Raoul H[enri]:** A növények élete. [Das Sinnesleben der Pflanze.] Ford. Lambrecht Kálmán. Bp., [1924.] Dante. 438, 2 l. (Műveltség. 5. köt.)
- Raoul H[enri]: A növények érzéki és szerelmi élete. [Das Liebesleben der Pflanze.] Ford. Pogány József. 2. A darwinizmus mai állása. Ford. Kovács Sándor. Bp., 1913. Athenaeum. 311 l. (Természettudományi Könyvtár. 8. köt.)
- Raoul Henri: Az élet könyve. [Das Buch des Lebens.] Ford. Lambrecht Kálmán. Bp., [1925.] Dante. 586 l. (Műveltség.)
- Rezső: A természetrajzi faj problémája. (PótfTermTudKözl. 1901. évf. 49—67 l. Klny. is.)
- Rezső: Az életerő elmélete. [Die Theorie der Lebenskraft.] (TermTudKözl. 1904. évf. 97—124 l. Klny. is.)
- Fülöp Zsigmond:** Az ember származása. [Die Abstammung des Menschen.] (Szoc. 1907—8. évf. 214—219, 243—249 l.)
- Zsigmond: Mi az élet? [Das Wesen des Lebens.] (Szoc. 1907—8. évf. 500—504, 535—540 l.)
- U. a. Bp., é. n. Népszava. 32 l. (Ébresztő. Tudományos népszerű füzetek. 6. f.)
- Gerő Vilmos:** Az élet keletkezése és az ember származása. (TermTudFüz. 1906. évf. 205—216 l.)
- Gorka Sándor:** Az ember származása és helye a természetben. [Die Abstammung des Menschen und seine Stellung in der Natur.] Bp., (1907.)

- Athenaeum. (Alexander-Lenhossék: Az ember testi és lelki élete. Műveltség Könyvtára. 2. köt. 37—90 l.)
- Gourmont Remy*: A szerelem fizikája. [Physique de l'amour.] Ford. Vajda Ernő. Bp., 1912. Révai. 256 l. — 2. kiad. 1920. — 3. kiad. 1924. (Világkönyvtár.)
- Haeckel Ernő*: A természet és az ember. [Natur und Mensch.] Ford. Fodor Zoltán. Bp., 1922. Dick Manó. 148 l.
- Ernő: Az élet csodái. [Die Lebenswunder.] Ford. Czöbel Ernő, Fülöp Zsigmond és Veres Mihály. Bp., Athenaeum. 1. köt. 315 l. — 2. köt. 276 l. (Természettudományi Könyvtár. 4—5. köt.)
- Haeckel Ernő*: Világproblémák. [Die Welträtsel.] Népszerű tanulmányok a monisztikus filozófiából. Ford. Iván Imre és Szabó Sándor. Bp., 1905. Vas József. 414 l.
- Hajós József*: Az élet eredése. [Ursprung des Lebens.] (Relig. 1914. évf. 535—551, 617—633 l.)
- József: Az élet eredete és az Isten. [Der Ursprung des Lebens u. Gott.] Bp., 1916. Magyar Kultúra. 32 l. (Világosság felé. 5.)
- Hajós Szaniszló*: Az élettan alapvető kérdései. [Die Grundprobleme der Biologie.] (HittudFt. 1911. évf. 727—761 l.; 1912. évf. 99—132, 322—341 l.)
- Hudyma Emil*: Az élet problémája. [Das Problem des Lebens.] Bp., 1912. Szent István-Társ. 82 l.
- Jász Géza*: A sejt, mint a fejlődés alapformája. [Die Zelle, als Grundform der Entwicklung.] Bp., 1911. Franklin-Társulat. 129 l.
- Kende Zsigmond*: A származástan mai állása. [Die heutige Lage der Abstammungslehre.] Bp., 1912. Haladás. 43 l. (Galilei füzetek. 2. sz.)
- Kozári Gyula*: A leszármazás és fejlődés elmélete. [Theorie der Abstammung und Entwicklung.] (HittudFt. 1907. évf. 572—597, 701—732 l. Klny. is.)
- Gyula: Átöröklés és nemzeti nevelés. [Vererbung und nationale Erziehung.] (BölcsFt. 1905. évf. 199—320 l. Klny. is.)
- Lamarck Jean*: A fajok átalakulása. Felfedezéséről ford. Haner Viktor. Bp., 1914. Dick Manó biz. 63 l. (Darwin-Könyvtár. 6. sz.)
- Lampert, Kurt*: A származástan. [Abstammungslehre.] Ford. Fülöp Zsigmond. Bp., [1922.] Dick. 159 l.
- László-Weisz Ödön*: A panbiontismus. (Kosmobiontismus.) I. rész. A világegyetem életisége. [Der Panbiontismus. Kosmobiontismus. 1. Teil. Das lebendige Weltall.] Bp., 1909. Politzer Zsigmond és Fia. 37 l.
- Le Dantec Félix*: A biológiai filozófia elemei. [Éléments de philosophie biologique.] Ford. Lorencz Viktor. A fordítást átnézte Madzsar József. Bp., [1910.] Athenaeum. 203 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Leidenfrost Gyula*: Bevezetés az élettudományba. [Einführung in die Wissenschaft des Lebens.] Bp., 1922. Genius. 121 l. (Szabad iskola. 2.)
- Lenhossék Mihály*: A fejlődés mibenléte. [Das Wesen der Entwicklung.] (TermTudKözl. 1914. évf. 721—740, 761—771 l.)
- Mihály: Az ember helye a természetben. [Die Stellung des Menschen in der Natur.] Bp., 1914. Franklin. 132 l. — 2. kiad. 1921. 136 l. (Kultúra és Tudomány. 15. köt.)
- U. a. (TermTudKözl. 1913. évf. 517—541, 549—570 l.)
- Loeb Jacques*: Az élet. [Das Leben.] (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 1—18 l.)
- U. a. Bp., 1912. Politzer. 22 l. (HuszSzázKönyvtára. 42. sz.)
- Madzsar József*: Az ember származása. [Die Abstammung des Menschen.] Bp., 1908. Deutsch Zs. 55 l. (Természet és Társadalom. 3. f.)
- József: Az ember származása és a származástan vázlata. [Die Abstammung des Menschen und die Grundzüge der Abstammungslehre.] Bp., 1918. UjMagyarország. 95 l. (Természet és Társadalom. 2.)
- József: Darwinizmus és Lamarckizmus. [Darwinismus und Lamarckismus.] Bp., 1909. Deutsch Zsigmond. 64 l. (Természet és Társadalom. 10. f.)
- Mantegazza Pál*: A szerelem élettana. [Fisiologia dell'amore.] Ford. Nádas M. 9. kiad. Bp., 1903. 270, 2 l. —

14. kiad. 1907. 270. (2) l. — Új lenyom. 1913. 276. (2) l.
- Marosi Arnold:** A természet élete. [Das Leben der Natur.] Bp., 1914. Szent István-Társ. 260 l.
- Mayer János:** Az élet eredete. [Der Ursprung des Lebens.] (TermTudFüz. 1906. évf. 188—205 l.; 1907. évf. 241—277 l.)
- Méhely Lajos:** A meggátolt fejlődés (epistasis) jelentősége a fajkeletkezésben. (MathTermTudÉrt. 1911. évf. 1—22 l.)
- Lajos: Lamarizmus és a Teremtő. Bp., 1923. Pallas. 4 l.
- Lajos: Megdőlt-e a származástan? [Ist die Abstammungslehre überwunden?] (PótfTermTudKözl. 1912. évf. 1—58 l.)
- Lajos: Szervezeti rendellenességek mint a származástan útmutatói. (MathTermTudÉrt. 1911. évf. 214—228 l.)
- Ortvoay Tivadar:** Természettudomány és őstörténelem, vagyis az ember ősiségének és származásának kérdése a mai természettudományi vizsgálatok nyomán. [Naturwissenschaft u. Urgeschichte.] (Magyar Orvosok és Természettudományi Társaság 34. vándorgyűlésének munkálatai. 205—223 l. Klny. is.)
- Palágyi Menyhért:** A darwinizmus válsága. (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 57—68 l.)
- Menyhért: A maradi darwinizmus. (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 221—228 l.)
- Menyhért: Megdőlt-e a származástan? [Ist die Abstammungslehre überwunden?] (PótfTermTudKözl. 1912. évf. 129—156 l.)
- Menyhért: Paleontológia és származástan. (MFigy. 1912. évf. 1. köt. 507—519 l.)
- Pálmi Béla S.:** A biogenézisről. (Új-Század. 1905. évf. 92—101 l.)
- Pekár Károly:** A fejlődésfelfogás és a physika. (Ath. 1905. évf. 34—36 l.)
- Károly: Modern felfogásunk és az ember világhelyzete. (Úrania. 1905. évf. 104—112, 152—166 l.)
- Platz Bonifác:** A paläolith-ember. [Der Mensch aus der Paläolith-Zeit.] Bp., 1914. M. Tud. Akadémia. 72 l. (Értekezések a társadalmitudományok köréből. 14. köt. 9. sz.)
- Platz Bonifác:** A származástan kritikája. [Die Kritik der Abstammungslehre.] (KathSzele. 1906. évf. 3—25, 113—131 l. Klny. is.)
- Bonifác: Apológiai vitatkozások az igazság körül. [Apologischer Streit um die Wahrheit.] Bp., 1915. Stephaneum ny. 318 l.
- Bonifác: Autogonie és anthropogonie. (MKultúra. 1918. évf. 2. köt. 173—182, 217—226 l.)
- Bonifác: Az ember eredése, faji egysége és kora. [Abstammung, Rasseneinheit und Alter des Menschen.] Bp., 1905. Szt. István-Társ. X, 361 l.
- Bonifác: Az ember helye a természetben. [Die Stellung des Menschen in der Natur.] (MKultúra. 1914. évf. 2. köt. 438—460 l.)
- Bonifác: Az ember származása a legújabb kutatások nyomán. [Die Abstammung des Menschen auf Grund der neuesten Forschungen.] Bp., 1914. Szent István-Társ. 32 l. (Felolvasások a Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának üléseiből. 88. sz.)
- Bonifác: Az ősemlék kritikai méltatása. Székfoglaló. [Kritische Beurteilung des Menschen.] Bp., 1909. Akadémia. 42 l. (Értekezések a társadalmitudományok köréből. 14. köt. 2. sz.)
- Bonifác: Célszerűség a természetben és a vitalizmus. [Zweckmässigkeit in der Natur und der Vitalismus.] (HittudFt. 1912. évf. 295—321 l. Klny. is.)
- Rapaics Rajmund:** A növények társadalma. Bevezetés a növényzociológiába. [Gesellschaft der Pflanzen. Einführung in die Soziologie der Pflanzen.] Bp., [1925]. Athenaeum. 303, 1 l. (Élet és Tudomány. 11.)
- Rott Nándor:** Darwinizmus és kifejlődés. [Darwinismus u. Entwicklung.] (BölcsFt. 1904. évf. 193—241 l.)
- Nándor: Szertelen evolúció. (KathSzele. 1904. évf. 225—241 l.)
- Schäfer, E. A.:** Az életről. Ford. Gorka Sándor. (PótfTermTudKözl. 1913. évf. 113—141 l.)
- Schmidt Béla:** Az élet. Bevezetés a biológiába. [Das Leben. Einführung in die Biologie.] Marosvásárhely, 1911. Márványi Arthur.

- Schweitzer József*: Az emberi természet fejlődési elméletének kérdése. [Die Frage der Entwicklungstheorie der menschlichen Natur.] Kalocsa, 1904. Werner Ferenc. 29 l.
- Sigmond Elek*: Egy hang a néma természetbölcsölők gárdájából. [MKultúra. 1917. évf. 748—756 l.]
- Soós Lajos*: Fejlődés és teremtés. [Entwicklung u. Schöpfung.] Bp., 1907. Pesti Lloyd-Társ. 2, 185—196 l. (Klly.: Állattani Közlemények.)
- Stuckner János*: A vitalizmus. (Relig. 1910. évf. 165—167, 181—183 l.)
— János: Az ember és az állat. [Der Mensch und das Tier.] (BölcsFt. 1905. évf. 72—103 l.)
- Sulyok István*: A létért való küzdelem. [Der Kampf ums Dasein.] (BölcsFt. 1904. évf. 588—607 l.)
- Szerdahelyi Sándor*: Az ember származásáról. (Szoc. 1923. évf. 170—176 l.)
- Szöke Albert*, Csikszentgyörgyi: Mi az élet? [Das Wesen des Lebens?] Nagyenyed, é. n. Nagyenyedi kny. 16, 1 l.
- Szűcs Ernő*: Győzelem a halál felett. A biblia szavai a halálról a természettudomány fejében. [Siege über den Tod. Die Worte der Bibel über den Tod im Lichte der Naturwissenschaft.] Bp., 1924. A „Soli Deo Gloria“ kiad. 165, 2 l.
- Szűts Andor*: Származástan és tudományterjesztés. (ÁllVil. 1909. évf. 17—19 l.)
- Tomcsányi Lajos S. J.*: A fejlődés elmélete és az ember. (Bpesti Angolkisasszonyok Sancta Mária int. 1903—4. évi ért. 3—14 l.)
- Várnai Sándor*: A fajelmélet újabb állása. (Ath. 1906. évf. 19—30 l.)
- Veress Elemér*: A vitalizmus és a mechanizmus jogosultsága és szerepe az élettudományban. (PótfTudKözl. 1909. évf. 128—140 l.)
- Weber Pál*: Anthropologia és Darwinizmus. (Relig. 1912. évf. 453—455 l.)
- Weismann Ágost*: Az élet határai. [Die Dauer des Lebens.] Ford. Cserny Dezső. Bp., 1914. Dick Manó biz. 62 l. (Darwin-Könyvtár. 8. sz.)

d) A relativitás problémája.

(Das Relativitätsproblem.)

- Baumgartner Alajos*: A relativitási elmélet. (UjMSzle. 1921. évf. 2. köt. 91—97 l.)
- Czúkor Károly*: A relativitás elve. [Das Relativitätsprinzip.] Bp., 1920. Dick. 112 l. — 2. bőv. kiad. 1921.
- Einstein*: A különleges és az általános relativitás elmélete. [Über die spezielle u. die allgemeine Relativitätstheorie.] A nagyközönség számára. A bőv. 11. német kiadásból ford. Vámos Ferenc. Bp., 1921. Pantheon. 94 l. — 2. változat. kiad. — 3. átnézett kiad. 1922. 96 l.
- Fűj Árpád*: Néhány szó a relativitás elméletéhez. (MHelikon. 1921. évf. 1178—1183 l.)
- Komjáthy Aladár*: A relativitás elvéről. (Nyugat. 1921. évf. 2. köt. 1629—1633 l.)
- Olasz Péter*: Relativitás-elmélet és a nagyközönség. (MKultúra. 1923. évf. 585—594 l.)
- Palatin Gergely*: A relativitás elvének alapját alkotó Michelson-féle kísérlet. (Pannonhalmi Főapát. Főisk. Évk. 1913—14. évrre. 349—380 l.)
- Pécsi Gusztáv*: A relativitás elméletének liquidálása. A Napsebesség kiszámítása. [Liquidation der Relativitätstheorie. Die Berechnung der Schnelligkeit der Sonne.] Bp., 1924. Szent István-Társ. biz. 258 l.
- Putnok László*: A relativitás elve. (BpSzle. 1920. évf. 182. köt. 144—153 l.)
- Salamon Ernő*: Bevezetés a relativitás elméletébe. [Einführung in die Relativitätstheorie.] Oradea-Mare, 1922. k. ny. n. 13 l.
- Schwarz-Eggenhofer Artur*: Néhány szó a relativitás-elmületről. (MKultúra. 1923. évf. 677—680 l.)
- Sós Aladár*: A relativitás teoriája. (Nyugat. 1920. évf. 20. köt. 901—904 l.)
- Strophantus*: A relativitás elvéről. (Szabadgond. 1913. évf. 10—15 l.)

- Sülek József:** A relativitás elvének kérdéséhez. (I. Grdin, Izvjestija Jekaterinoslavskago gornago instituta 1914. Jekaterinoslav.) (MathPhysLapok. 1916. évf. 44—53 l.)
- Wodetzky József:** A relativitástan csillagászati bizonyítékainak kritikája. [Kritik über die astronomischen Argumente der Relativitätstheorie.] Székfoglaló. Bp., 1923.
- Szent István-Társ. 21 l. (A Szent István Akadémia mennyiség-tan, természetud. oszt. felolvasásai. 1. köt. 8. sz.)
- Zemplén Győző:** A relativitás elvéről. (MathPhysLapok. 1911. évf. 331—347 l.)
- Győző: A tér és az idő fogalma a relativitás elvének világításában. (TermTudKözl. 1914. évf. 53—67 l.)

X. Történetfilozófia.

(*Geschichtsphilosophie.*)

1. Általános történetfilozófia.

(*Geschichtsphilosophische Allgemeindarstellungen.*)

- Braun Ottó:** Bevezetés a történetfilozófiába. [Geschichtsphilosophie.] Ford. Pukánszky Béla. Bp., 1922. Pfeifer. 136 l. (Filozófiai Könyvtár. 2. sz.)
- Ferdinandy László:** Történelembölcseleti tanulmányok. [Geschichtsphilosophische Studien.] (MKultúra. 1924. évf. 377—391, 473—478, 529—538 l.)
- Fogarasi Béla:** Újabb történetfilozófiai kutatások. [Neuere geschichtsphilosophische Forschungen.] (Ath. 1915. évf. 104—119 l.)
- Horráth Jenő:** A történelem bölcselete. Tanulságok a történettudomány alapelveiről és az emberi művelődés irányeszméiről. [Philosophie der Geschichte. Studien über die Grundprinzipien der Geschichtswissenschaft und über die leitenden Ideen der Kultur.] Gyula, 1907. Kilián biz. Bp., VIII, 287 l.
- Kármán Mór:** Egy kis történetfilozófia. Művelődésünk fejlődésének törvényszerűsége. [Geschichtsphilosophie. Die Gesetzmässigkeit in der Entwicklung der Kultur.] Bp., 1908. Franklin-Társ. 35 l.
- Kármán Mór:** U. a. (BpSzle. 1908. évf. 135. köt. 1—29 l.)
- Kiss Albin:** A történetírás bölcselete. [Philosophie der Geschichte.] (Pécsi kath. főgimn. 1906—7. évi ért. 5—50 l.)
- Kormis Gyula:** Történetfilozófia. [Geschichtsphilosophie.] Bp., 1924. Magy. Tört. Társ. 224 l. (A Magyar Történettudomány kézikönyve. 1. k. 1. f.)
- Lamprecht Karl:** Modern történettudomány. [Moderne Geschichtswissenschaft.] Ford. Sas Andor. Bev. Wildner Ödön. Bp., 1925. Révai. 4, XV, 266, 2 l. (Világkönyvtár. 44.)
- Szekfű Gyula:** Történetpolitikai tanulmányok. [Geschichtspolitische Studien.] Bp., 1924. Pfeifer. 139, 2 l. (A Napkelet Könyvtára. 3.)

2. Történetfilozófiai részletproblémák.

(*Geschichtsphilosophische Spezialprobleme.*)

a) A történelmi megismerés.

(*Die geschichtliche Erkenntnis.*)

- Angyal Dávid:** Néhány szó a történeti módszerről. (Beöthy-émlékkönyv. 195—198 l.)
- Aszlányi Dezső:** Megszólal a történelem. [Es spricht die Geschichte.] Nagybecskerek, 1923. Schneller és Göschl.
- Bajkó Viktor:** A politikai történetírás jelentősége és vitás kérdései. (Zilahy Wesselényi-koll. 1912—13. évi ért. 15—23 l.)
- Brandenstein Béla báró:** A történelem bölcseletéről. (Élet. 1924. évf. 310—314 l.)

- Dékány István*: A természettudományi módszer hatása a modern történelemfilozófiára. Kritikai adalékok a történelem elméletéhez. [Die Wirkung der naturwissenschaftlichen Methode auf die moderne Geschichtsfilosofie. Kritische Beiträge zur Theorie der Geschichte.] Szekszárd, 1910. Molnár-féle ny. münt. 56 l.
- István: A történelemfilozófia tanításai. [Die Lehren der Geschichtsfilosofie.] (ÚjÉlet. 1919. évf. 577—590, 727—741 l.)
- István: A történelmi módszer. [Die historische Methode.] (KözgazdSzle. 1911. évf. 446—465 l.)
- István: Bevezetés az interpszichikai megismerés elméletébe. A történelmi megértés. A tört. elmélete és filozófiája. Tanulmányok. [Einführung in die Theorie der interpsychischen Erkenntnis. Das historische Verstehen. Theorie und Philosophie der Geschichte.] Kolozsvár, 1919. Keszey., Bp., Kilián. 87 l.
- Fogarasi Béla*: A kiválasztás és a kiegészítés a történelmi megismerésben. [Die Selektion u. die Ergänzung in der historischen Erkenntnis.] (MFTKözl. 1914. évf. 175—192 l.)
- Béla: A történelmi ész kritikájáról. [Von der Kritik der historischen Vernunft.] (ÚjÉlet. 1914. évf. 340—351, 451—458 l.)
- Béla: Az interpretáció problémája a szellemtörténetben. [Das Problem der Interpretation in der Geistesgeschichte.] (Ath. 1919. évf. 20—31 l.)
- Giesswein Sándor*: Történelembölcselet és szociológia. [Geschichtsfilosofie und Soziologie.] (KathSzle. 1904. évf. 3—39, 121—142 l.)
- U. a. Bp., 1904. Szt. István-Társ. 61 l. (A Szt. István-Társ. tud. és irod. oszt. felolvasó üléseiből. 47. sz.)
- Hornjánszky Gyula*: A történet eszméje és a szabad oktatás. (Népmív. 1907. évf. 2. köt. 446—464 l.)
- Gyula: A történettudomány általános jellegéről. [Von dem allgemeinen Charakter der Geschichte.] (Minerva. 1924. évf. 141—152 l.)
- Hornjánszky Gyula*: Történetírás és philosophia. [Geschichtschreibung und Philosophie.] Bp., 1904. Hornjánszky V. 40 l.
- Joël Károly*: A történelem észszerűsége. [Die Vernunft in der Geschichte.] Ford. Sas Andor. Bp., 1918. Franklin. 63 l. (Olcso Könyvtár. 1878—80.)
- Kallós Ede*: A kontár történetírás és a köztudat. (MFigy. 1911. évf. 2. köt. 498—505 l.)
- Kollarits Jenő*: A természettudomány szava a történelemben. (TermTudKözl. 1913. évf. 676—680 l.)
- Kornis Gyula*: Történelem és psychologia. [Geschichte und Psychologie.] (Ath. 1914. évf. 2—3. f. 122—166 l., 4. f. 1—73 l. Klny. is.)
- Lechner Tibor*: Korszellem és történettudomány. [Der Zeitgeist und die Geschichtswissenschaft.] Bp., 1913. Buschmann F. 58 l.
- Lukács József*: Történetbölcselet és egyháztörténet. [Geschichtsfilosofie u. Kirchengeschichte.] (HittudFt. 1912. évf. 62—82 l.)
- Madzsar Imre*: Történet, Történettanítás és sociologia. [Geschichte. Geschichtsunterricht und Soziologie.] H. é. k. ny. n. 17 l.
- Makkai Ernő*: A történelem megértése. (Történetbölcseleti tanulmány.) [Das Verstehen der Geschichte.] Besztercebánya, 1913. Hungária kny. 30 l.
- Marczali Henrik*: A történelem módszere. [Die Methode der Geschichte.] — előadásai 1899—1900. Kiadja Vörös Béla. Bp., 1901. Könyomás 96 l.
- Ottlik László*: Felelősség és szükség-szerűség. [Verantwortung und Notwendigkeit.] (TársTud. 1923. évf. 386—399 l.)
- Pauler Ákos*: A szellemtörténet kategóriái. [Die Kategorien der Geistesgeschichte.] (Minerva. 1923. évf. 1—10 l.)
- Salgó Ernő*: A történelem problémája. [Das Problem der Geschichte.] (Nyugat. 1910. évf. 2. köt. 1184—1198 l.)
- Süßermann Jenő*: Történelmi felfogás és relativizmus. [Historische Auffassung und Relativismus.] Nagyvárad, 1920. Nagyvárad Napló. 55 l.

- Szentpétery Imre*: A történettudomány objektivitásának kritikája. [Kritik der Objektivität der Historie.] (Századok. 1906. évf. 585—619 l.)
- Varga Jenő*: A történelembölcsélet-ről. [Über Geschichtsphilosophie.] (Alexander-emlékkönyv. 131—161 l.)
- Visontai Sz. Mihály*: A történelmi érzék. (Páztortú. 1922. évf. 298—302 l.)
- b) A történet tényezői.
(Die Faktoren der Geschichte.)
- Bárány Gerő*: A nagy emberekről. (Ath. 1912. évf. 4. f. 124—132 l.)
- Boánár Zsigmond*: A kath. egyház baja. (Eszme. 1902. évf. 69—91 l.)
- Zsigmond: Esményeink. [Unsere Ideale.] Bp., 1902. Eggenberger. 239 l.
- Zsigmond: Magyarázat az idealismushoz. (KerMagv. 1905. évf. 98—101 l.)
- Zsigmond: Néhány szó az erkölcsi világtörvényről. (ÚjSzázad. 1905. évf. 68—73 l.)
- Zsigmond: Vörösmarty jelentősége. (MEgyetSzele. 1900—1. évf. 238—248 l.)
- Böhm Vilmos*: Észrevételek az idealismus magyarázatára. (KerMagv. 1905. évf. 159—166 l.)
- Brandes*: Korok, emberek, írások. Ford. Lengyel Géza. Bp., 1914. Révai. 342 l. (Világkönyvtár. 26.)
- Braun Soma*: Az ideológikus történetírás bírálata. (Szoc. 1925. évf. 385—392 l.)
- Dékány István*: A művelődéstörténelem problémájához. [Zum Problem der Kulturgeschichte.] (Századok. 1913. évf. 81—93, 161—176 l.)
- István: Ember és a föld. Az emberföldrajz vázlata. [Mensch und Erde. Skizze einer Anthropogeographie.] Bp., 1921. Németh. 32 l.)
- István: Történelmi realizmus és fejlődésszemlélet. [Historischer Realismus u. Entwicklungsbetrachtung.] (Századok. 1915. évf. 557—614 l.)
- Dömötör Mihály*: A faj nemzeti jelentősége. (Cél. 1923. évf. 2—14, 67—78, 103—109, 151—157 l.)
- Ember István*: Történelmi kultúra a társadalomban. [Die historische Kultur in der Gesellschaft.] (MMűvelődés. 1923. évf. 118—126 l.)
- Farkas Pál*: A mult fogalmi és a jelen fogalomzavara. (MFigy. 1911. évf. 1. köt. 351—366 l.)
- Germanus Gyula*: A föld és faj hatása a történelemben. [Die Wirkungen der Natur und der Rasse in der Geschichte.] (BpSzele. 1919. évf. 177. köt. 214—231 l.; 178. köt. 46—67, 94—136, 173—204 l.; 179. köt. 49—74, 209—225 l.)
- U. a. Bp., 1920. Franklin. 157 l.
- Hécsey István*: A művelődés fejlődésének törvénye. [Das Gesetz der Kulturentwicklung.] Bp., 1907. Benkő Gyula. 94 l.
- Hornjánszky Gyula*: A homerosi beszédek tömeglélektani vonatkozásukban (rhetorica Homerica.) [Die homerischen Reden in massenpsych. Beziehung.] Bp., 1915. M. Tud. Akadémia. 92 l. (Értek. a tört. tud. köréből. 23. köt. 10. sz.)
- Gyula: A művelődéstörténet elméletéről. [Über die Theorie der Kulturgeschichte.] (MFTKözl. 1905. évf. 16. f. 1—16 l.)
- Gyula: Radikalizmus és történelmi realizmus. [Radikalismus u. historischer Realismus.] (TársTud. 1925. évf. 233—244 l.)
- Jankulov Boriszláv*: A faj jelentősége a történelemben. [Die Bedeutung der Rasse in der Geschichte.] (MTársTudSzele. 1913. évf. 577—611 l.)
- Boriszláv: A talaj és a faj viszonya a történelethez. [Das Verhältnis des Umgebungs und der Rasse zur Geschichte.] (MTársTudSzele. 1912. évf. 270—309, 533—551 l.)
- Kiss Sándor*: A faji eszme. (Cél. 1917. évf. 5—10 l.)
- Lechner László*: A vezető és nagy emberek hatása a haladásra és a művészet fejlődésére. [Die Rolle der großen und führenden Persönlichkeiten in der Kultur- und Kunstentwicklung.] (MFTKözl. 1906. évf. 121—130, 177—185 l.)

- Madzsar Imre*: Egyének és tömegek a történelemben. [Individuen und Massen in der Geschichte.] (Századok. 1909. évf. 1—15, 97—114 l. Klny. is.)
- Marczali Henrik*: A nemzetiség történetbölcséleti szempontból. [Die Nationalität von geschichtsphilosophischem Standpunkte.] A Népszerező Főiskolán (University Extension) előadta —. Bp., 1905. Franklin-Társ. 116 l. (NépszFőiskönyvtár. 1.)
- U. a. (NépszFőiskTanfkiadv. 16. syll.)
- Mitrovics Gyula*: Fejlődési áramlatok. (MTársTudSzele. 1912. évf. 15—24 l.)
- Pekár Károly*: A föld és az ember: Ratzel földrajz-philosophiája. (Ath. 1902. évf. 115—117 l.)
- Szentpétery Imre*: Individualis és kollektív történetírás. [Individuelle

und kollektive Geschichtsschreibung.] (Századok. 1908. évf. 193—216 l. Klny. is.)

- Tavaszy Sándor*: Az emberiség életének filozófiája. [Die Philosophie des Lebens der Menschheit.] (Prot-Szle. 1917. évf. 417—430 l. Klny. is.)
- Trikál József*: Isten a történelemben. [Gott in der Geschichte.] Esztergom, 1900. Buzárovits G. 47 l.
- Volney*: A romok. Elmélkedés a birodalmak átalakulásáról és a természet törvényei. [Les ruines, ou méditations sur les révolutions des empires.] Ford. Benedek Sándor. Bp., 1903. Nemzeti antiquarium és könyvker. 166 l.
- Ward F[rank] Lester*: A haladás lelki tényezői. [The psychic factors of civilization.] Ford. Dienes Valéria. Bp., 1908. Politzer. XXX, 363 l. (TársTudKönyvtár. 2. sorozat.)

c) A történelmi materializmus.

(Die materialistische Geschichtsauffassung.)

- Dékány István*: A történelmi materializmus mint történelembölcsészeti kérdés. [Der historische Materialismus, als eine geschichtsphilosophische Frage.] (MTársTudSzele. 1908. évf. 533—544 l. Klny. is.)
- Enyevári Jenő*: A történelmi materializmus egy ismeretelméleti kritikájáról. (HuszSzáz. 1906. évf. 13. köt. 226—233 l.)
- Fazekas Sándor—Székely Artur*: A történelmi materializmus. [Die materialistische Geschichtsauffassung.] Bp., 1912. Haladás. 32 l. (Galilei füzetek. 1.)
- Ferencz József*: A történelmi materializmus. (ErdlrodSzele. 1925. évf. 35—41 l.)
- Fogarasi Béla*: A történelmi materializmus kritikája. [Kritik der materialistischen Geschichtsauffassung.] (Ath. 1916. évf. 65—96 l.)
- U. a. (Népműv. 1916. évf. 473—483 l.)
- Gönczi Jenő*: A történelmi materializmus hatása a gondolkodásra. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 100—103 l.)
- Hornjanszky Gyula*: A történelmi materializmus. [Die materialistische Geschichtsauffassung.] (MTársTudSzele. 1908. évf. 197—210 l.)

Jászi Oszkár: A történelmi materializmus. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 44—53 l.)

- Oszkár: A történelmi materializmus állambölcsélete. [Die Staatsphilosophie der materialistischen Geschichtsauffassung.] Bp., 1903. Politzer. VIII, 152 l. (TársTudKönyvtár. 3. sorozat.)
- Oszkár: A történelmi materializmus induktív igazolása. [Induktive Rechtfertigung der materialistischen Geschichtsauffassung.] (HuszSzáz. 1906. évf. 14. köt. 274—286 l.)

Jaurès—Lafargue: A társadalom fejlődésének törvényei. J. és L. vitája az idealista és materialista történeti felfogásokról. [Idéalisme et matérialisme dans la conception de l'histoire. Conférence de Jean Jaurès et réponse de Paul Lafargue.] Ford. Holló Jenő. Bp., 1907. Népszava. 45 l.

Jehlicska Ferenc: Hegel dialektikája a történelmi materializmusban. [Die Rolle der Hegelschen Dialektik in der materialistischen Geschichtsauffassung.] (Relig. 1907. évf. 620—623, 640—644 l.)

- Kepes Ernő:** Történelmi materializmus. Darwinizmus. Kantizmus. [Der geschichtliche Materialismus. Darwinismus. Kantianismus.] Bp., 1907. Deutsch Zs. és Tsa. X, 279 l.
- Kiss János:** A történelem anyagelvi felfogása. [Die materialistische Geschichtsauffassung.] (HittudFt. 1908. évf. 148—164 l.)
- Lafargue Pál:** A gazdasági materializmus. Marx Károly tanai alapján. Ford. Alpári Gyula. Bp., 1903. Népszava. 71 l.
- Pékler Gyula:** A materialista történelmi felfogás legnagyobb hiánya. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 123—125 l.)
- Rácz Lajos:** A történelmi materializmus és a vallás. Kivonat 1925 november 16-án tartott felolvasásából. (AkadÉrt. 1925. évf. 365—367 l.)
- Réz Mihály:** A történelmi materializmus. [Die materialistische Geschichtsauffassung.] (Concha-emlék-könyv. 256—266 l. Klny. is.)
- Szabó Ervin:** A materialista történelem-elmélet. A Társadalomtudományi Társaság 1903 február 13. ülésén tartott vita. Bp., 1903. Révai és Salamon. 8 l.
- Székely Artur:** A történelmi materializmusról. (Szabadgond. 1912. évf. 101—107 l.)
- d) A történet célja és értelme.
(Ziel und Sinn der Geschichte.)
- Bakonyi Hugó:** Az emberiség jövőjének kérdése. [Die Frage der Zukunft der Menschheit.] (Újvidéki áll. polg. leányisk. 1910—11. évi ért. 3—26 l.)
- Barabás Ábel:** A rómaiak társadalmi élete hanyatlásának okai. [Die Ursachen des Verfalls des sozialen Lebens der Römer.] Temesvár, 1902. Polatsek. 15 l.
- Bárány Gerő:** Történetfilozófiai gondolatösszefoglalás. (TársTud. 1925. évf. 190—200 l.)
- Bibó István:** Az emberiség multjáról és jövőjéről. [Über Vergangenheit u. Zukunft der Menschheit.] (TársTud. 1921. évf. 115—135 l.)
- Faust Antal:** A monizmus történetbölcséleti felfogása. (Relig. 1918. évf. 690—694 l.)
- Hornýánszky Gyula:** Az erkölcsi értékek a történetben. [Die sittlichen Werte in der Geschichte.] (Ath. 1925. évf. 103—111 l.)
- Kleibelsberg Kunó gróf:** Der Geist der ungarischen Geschichte. (Kelet-Népe. Das junge Europa. 1917. évf. 4—5. sz. 11—15 l.)
- Lázár László Cs.:** Egy természet-törvény és az emberiség jövője. [Ein Naturgesetz und die Zukunft der Menschheit.] 1. könyv. Bp., 1919 április 20. Déva, 1920. Laufer. 59 l.
— U. a. 2. könyv. Lapusnyak, 1921 május hó. Kolozsvár, 1921. Minerva. 77 l.
- Székely István:** Szent János Apokalypsis és a világtörténet. [Die Apokalypsis des hl. Johannes und die Weltgeschichte.] Bp., 1917. Stephaneum. 36 l. (A Szent István Akadémia hittudomány-bölcséleti osztályának felolvasásai. 1. köt. 1. sz.)
- Várnai Sándor:** A pozitívizmus történetbölcslete és a kath. egyház. (Relig. 1907. évf. 277—279, 299—300 l.)

XI. Kultúrfilozófia.

(*Kulturphilosophie.*)

1. A kultúra lényege és tagozódása.

(*Wesen und Gliederung der Kultur.*)

- Alexander* Bernát: A kultúráról. [Begriff der Kultur.] (ÚjÉlet. 1913. évf. 2. köt. 1161—1174 l.)
- Bernát: Kultúra és művészet. [Kultur und Kunst.] (MFigy. 1911. évf. 1. köt. 171—179 l.)
- Bárány* Gerő: A kultúra értékéről. [Vom Wert der Kultur.] (Ath. 1905. évf. 263—269, 289—305, 425—442 l.; 1906. évf. 1—18, 129—141, 273—284 l. Klny. is.)
- Gerő: A kultúra végső kérdéseiről. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 46—50 l.)
- U. a. (Bárány: Philosophiai eszayk. 198—203 l.)
- Barcsa* Endre: Kultúra a kultuszban. (SárospRefLapok. 1912. évf. 245—246 l.)
- Bolgár* Elek: Kultúrfilozófia és kultúrpolitika. (ÚjÉlet. 1912. évf. 3. köt. 177—189 l.)
- Fischer-Colbrie* Ágost: A kultúra célja. (MSion. 1902. évf. 881—898 l.)
- Giesswein* Sándor: A keresztény kultúra lényege. (Aurora. 1920. évf. 5. sz. 1—8 l.)
- Hornyánszky* Gyula: A kultúra tagozódása. [Gliederung der Kultur.] (BpSzle. 1925. évf. 199. köt. 11—29 l.)
- Gyula: A kultúráról, a kultúrértékekről és a történettudomány értékeléséről. [Kultur, Kulturwerte und geschichtliche Wertung.] (Társ-Tud. 1924. évf. 4—5. f. 1—15 l.)
- Kápolnai* Zsigmond: A kultúra és az ember. (Pécsi püspöki tanítóképző 1913—14. évi ért. 3—11 l.)
- Mannheim* Károly: Lélek és kultúra. [Seele und Kultur.] Bp., 1918. Benkő. 30 l. (Előadások a szellemi tudományok köréből. 1. sz.)
- Masaryk* G. Tamás: A humanitás eszményképei. Ford. Papp Dezső. Szerzőileg engedélyezett kiadás. Košice (Kassa), 1923. Globus. 45 l.
- Mihalovics* Ede: A kultúra és erkölcs feltételei. [Die Bedingungen der Kultur und der Moral.] (Relig. 1906. évf. 462—464, 478—480, 495—496, 511—512, 525—526, 541—542, 561—563 l.)
- Rickert* Henrik: Kultúrtudomány és természettudomány. [Kulturwissenschaft u. Naturwissenschaft.] Ford. Posch Árpád. Bp., 1923. Franklin. 135 l. (Ember és Természet. 3.)
- Tavaszy* Sándor: A kultúra lelke. (Pásztortűz. 1922. évf. 317—321 l.)
- Wildner* Ödön: A kultúra fizikai és élettani alapjai. (ÚjÉlet. 1913. évf. 1175—1186 l.)
- Ödön: A kultúra lélektani alapjai. (ÚjÉlet. 1914. évf. 1—8 l.)

2. A kultúra keletkezése és a kulturális hanyatlás problémája.

(*Entstehung und Verfall der Kultur.*)

- Alexander* Bernát: Merre megyünk? (MFigy. 1913. évf. 3. köt. 414—428 l.)
- Braun* Soma: A primitív kultúra. [Die primitive Kultur.] Bp., 1925. Népszava kiad. 256 l. (Munkás-Kultúra. 1.)
- Csia* Lajos: Civilizáció és kultúra. [Civilisation und Kultur.] Bp., 1919. Welker ny. 15 l.
- Kölnai* Aurél: Aktivitás és passzivitás a kultúrfejlődésben. (HuszSzáz. 1918. évf. 38. köt. 309—322 l.)
- Marvin* F. S.: A nyugati civilizáció fejlődése. [The living past: a sketch of western progress.] Angolból ford. Benedek Marcell és Rózsa Dezső. Bp., 1922. Dante. 226 l. (Műveltség. 5.)
- Schmitt* Jenő Henrik: A szellem fejlődéstörvénye. Ford. Madarassy Károly. Bp., 1920. Egyesült kny. 119 l.

3. A modern kultúra szelleme.

(Der Geist der modernen Kultur.)

- Balázs Béla:* Egy női kultúra lehetőségei. (ÚjÉlet. 1913. évf. 728—738 l.)
- Bárczy István:* A kultúra és a nő. (Népműv. 1915. évf. 793—797 l.)
- Bartók György:* A vallás és a modern kultúra. [Die Religion und die moderne Kultur.] (RefSzle. 1909. évf. 291—293, 307—310, 323—325, 353—356, 372—376, 387—390 l.)
- Besant, Annie:* Holtpont a vallás, tudomány és művészetben. (Teozófia. 1912. évf. 241—254 l.)
- Bolgar Elek:* A modern kultúra. (ÚjÉlet. 1912. évf. 1. köt. 207—222 l.)
- Bölsche, Wilhelm:* A jövő embere. [Mensch der Zukunft.] Ford. Weichherz József. Bp., 1920. Tisza. 128 l.
- Chamberlain, Houston Stewart:* A zsidók megjelenése a nyugati történelemben. Ford. F. Papp Zoltán. (Cél. 1923. évf. 117—125, 157—159, 217—224, 282—287, 323—348 l.; 1924. évf. 81—89, 123—125, 184—189 l.)
- Csernoch János:* A kultúra válsága. (KeletNépe. 1924. évf. 6—9. sz. 1—8 l.)
- Dékány István:* A történelmi kultúra eszméi Nietzsche korában. [Die Ideen der historischen Kultur im Zeitalter Nietzsches.] (BpSzle. 1917. évf. 171. köt. 245—274 l.)
- Ehrhard Albert:* Kath. kereszténység és modern kultúra. Ford. Huszár Elemér. Bp., 1907. Szt. István-Társ. biz. 35 l. (Klny.: Egyházi Közlöny.)
- Fludorovics Zsigmond:* A modern kultúra és a scholastika. [Die moderne Kultur und die Scholastik.] (BölcsFt. 1904. évf. 462—480 l. Klny. is.)
- Zsigmond: Kísérlet a kereszténység és modern kultúra kiegyenlítésére. (KathHitvédFt. 1903. évf.)
- Forel Ágost:* A jelenkor kultúr-törékvései. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 401—411, 525—539 l.)
- Ágost: Korunk kultúr-törékvései. [Kulturbestrebungen der Gegenwart.] Ford. Fülöp Zsigmond. Békéscsaba, 1912. Tevan Adolf. 62 l. (Tevan-Könyvtár. 1. sz.)
- Frigyes Lajos:* A zsidók természetrajza. Embertani, kórtani, pszichológiai és etikai vázlat. [Naturgeschichtliche Beschreibung' des Judentums.] Bp., 1920. Zsidó Szemle. 118 l.)
- Gide André:* Európa jövője. Ford. Ormos László. (Genius. 1924. évf. II. 6—9 l.)
- Goldscheid Rudolf:* Kultúrperspektívák. (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 177—199 l.)
- Haam, Achad:* Nietscheanizmus és zsidóság. Ford. Ben Eleázár. Satumare, é. n. Szabadsajtó kny. 34 l. (Zsidó Renaissance Könyvtár. 9.)
- Hetényi Gyula:* Szociális kultúránk válsága. (KathSzle. 1921. évf. 3—21 l.)
- Kennedy, Alexander B. W.:* A mérnöki munka filozófiájáról. Ford. Méhely Kálmán. Bp., 1908. Pátria. 28 l. (Klny.: Magyar Mérnök- és Építészegylet heti értesítője.)
- Kmoskó Mihály:* Zsidó lélek — sémi lélek. [Jüdischer Geist — semitischer Geist.] (Cél. 1918. évf. 12—21, 199—212, 259—265, 338—343, 393—411, 471—479, 521—531, 583—601 l.; 1919. évf. 239—255 l.)
- Kozári Gyula:* Az egyház és a demokrácia. [Die Kirche und die Demokratie.] (BölcsFt. 1906. évf. 56—81 l. Klny. is.)
- Krüger Aladár:* A modern ember szabadságeszméi. [Die Freiheitsideen des modernen Menschen.] Nagyvárad, 1912. Szent László ny. 16 l.
- Leroy-Beaulieu, A.:* Kereszténység és demokrácia. Kereszténység és szocializmus. [Christianisme et démocratie. Christianisme et socialisme.] Franciából ford. és jegyzetekkel ellátta Bálint Kornél. — Kereszténység és tudomány. Írta Bálint Kornél. Detta, 1908. Szent István-Társ. biz. Bp. 62 l.
- Lhotzky Heinrich:* Az emberiség jövője. [Die Zukunft der Menschheit.] Ford. Schöpflin Aladár. Bp., 1912. Athenaeum. 125 l. — 2. kiad. 1920. (Kultúra és Tudomány. 6.)

- Makkai Sándor:** Az eszmények való-
sága. (Páosztortűz. 1922. évf. 413—
417 l.)
- Martinovics Sándor:** Egyház és kul-
túra. [Kirche und Kultur.] 2. kiad.
Pécs, 1918. Dunántúl kny. 39 l.
(Vallásosság és műveltség. 2.)
- Sándor: Kereszténység és femi-
nizmus. [Christentum und Femi-
nismus.] 2. kiad. Pécs, 1918. Dunán-
túl kny. 39 l. (Vallásosság és mű-
veltség. 5.)
- Sándor: Kereszténység és szocia-
lizmus. [Christentum und Sozialis-
mus.] 2. kiad. Pécs, 1918. Dunán-
túl kny. 40 l. (Vallásosság és
műveltség. 4.)
- Máthé György:** Hit, vallás, tudomá-
ny. (Művelődéstörténeti vonat-
kozásokban.) [Glaube, Religion,
Wissenschaft. In kulturgeschicht-
lichen Beziehungen.] Bp., 1914.
Hungária-páholy. 16 l.
- Migray József:** Korunk vallási kér-
dései. (Szoc. 1924. évf. 60—65,
204—210 l.)
- My:** A német gondolat és a francia
gondolat. (Népműv. 1915. évf. 382
—387 l.)
- Nordau, Max:** Konvencionális hazu-
ságok modern kultúréletünkben.
[Die konventionellen Lügen der
Kulturmenscheit.] Ford. Doktor
Sándor. Bp., 1913. k. ny. n.
390 l.
- Paule Ákos:** A mai francia lélek.
[Die heutige französische Seele.]
(Napkelet. 1924. évf. 3. köt. 242—
245 l.)
- Peithó:** A modern ember vallásossága.
[Die Religiosität des modernen
Menschen.] (MSion. 1901. évf. 821
—842 l.)
- Egyház és modern világ. [Kirche
und moderne Welt.] (MSion. 1903.
évf. 27—48, 119—134, 321—
344 l.)
- Pikler Gyula:** Kultúra és általános
választójog. (Újszázad. 1906. évf.
1—11 l.)
- Rohonyi Hugó:** A kultúra energeti-
kájáról. (HuszSzáz. 1911. évf. 23.
köt. 48—52 l.)
- Rónai Zoltán:** A faji kérdés. (Szoc.
1911—12. évf. 289—303 l.)
- Stuckner János:** A katolicizmus mint
kultúrtényező. [Der Katholizismus
als Kulturfaktor.] (KathSzele. 1905.
évf. 437—455 l.)
- János: Civilizáció és theizmus.
[Zivilisation u. Theismus.] (Kath-
Szele. 1907. évf. 773—790, 890—
910 l.)
- Szabó Dezső:** Az individualizmus
csődje. [Der Bankrott des Indivi-
dualismus.] (HuszSzáz. 1915. évf.
32. köt. 81—94 l.)
- Szele Miklós:** Az igazi kultúra isten
országa. [Die echte Kultur ist
das Reich Gottes.] Debrecen, 1910.
Városi kny. 17 l.
- Szemere Samu:** A modern világfölg-
fogás keletkezése. [Entstehung d.
modernen Weltanschauung.] (Új-
Élet. 1913. évf. 660—671 l.)
- Szilvek Lajos:** Vallás és szocializ-
mus. (BölcsFt. 1905. évf. 582—
663 l.)
- Szlávik Mátyás:** A két lélekről. [Az
angol szellem.] (TheolSzakl. 1916.
évf. 171—175 l.)
- Mátyás: A modern individualiz-
mus tragikumája. (ProtSzele. 1914.
évf. 206—210 l.)
- Tavasz Sándor:** A jelenkor szellemi
válsága. Kritikai útmutató. [Die
geistige Krise der Gegenwart.]
Kolozsvár, 1923. Minerva. 4, 65 l.
- Udvardy László:** Kultúra és vallás.
(Egri érseki jogliceum 1913—14.
évi évkönyve. 11—23 l.)
- Várkonyi Nándor:** A francia szellem.
[Der französische Geist.] (Sympo-
sion. 1925. évf. 97—119 l.)
- Vass József:** Kultúra és vallás. [Kul-
tur u. Religion.] (BölcsFt. 1906.
évf. 329—355 l.)
- Weber Max:** A protestáns etika és a
kapitalizmus szelleme. [Die pro-
testantische Ethik und der Geist
des Kapitalismus.] Ford. Vida Sán-
dor. Bp., [1924.] Franklin. 122 l.
(Ember és Természet. 5.)
- Ziegler Ignác:** A kisebbség erkölcsi
momentuma. (MZsidóSzele. 1925. évf.
129—141 l.)

4. Egyéniség és nemzet.

(Persönlichkeit und Nation.)

- Alexander Bernát*: Az egyéniség a filozófiában. [Die Individualität in der Philosophie.] (Ath. 1917. évf. 209—231 l.)
- Balogh Artur*: Demokrácia és nemzetiség. (MFigy. 1918. évf. 1. köt. 225—233 l.)
- Bárány Gerő*: Az egyén és a nemzet szerepe a kultúrában. (TársTud. 1921. évf. 106—114 l.)
- Chamberlain*, Houston Stewart: Faj és nemzet. Ford. Aut-aut. (Cél. 1922. évf. 41—50 l.)
- Dékány István*: Az imperializmus lényege. [Wesen des Imperialismus.] (MFigy. 1917. évf. 2. köt. 75—92 l.)
- Demkő György*: Az ember szabadsága és a tudomány szabadsága. [Die Freiheit des Menschen und die Freiheit der Wissenschaft.] (BölcsFt. 1904. évf. 507—532 l.)
- U. a. Bp., 1904. Egyetemi ny. 33 l.
- Dukesz Artur*: A nemzeti eszme metafizikájához. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 355—363 l.)
- Giesswein Sándor*: Keresztény etika és nemzeti fejlődés. (Cél. 1913. évf. 1—4 l.)
- Kapi Béla*: A nemzeti élet erőforrásai. [Die Kraftquellen d. nationalen Lebens.] (Cél. 1913. évf. 415—425, 485—492, 548—553 l.)
- Krisztics Sándor*: A megújuló nacionalizmus. [Der neuerwachende Nationalismus.] (MTársTudSzle. 1914. évf. 477—498 l.)
- Migray József*: Népek, nemzetek és kultúrák. [Völker, Nationen und Kulturen.] (Népműv. 1915. évf. 532—540, 665—678 l. Klny. is.)
- Mitrovics Gyula*: A nemzeti szellem bölcseleti alapjai. Székfoglaló értekezés. [Die philosophischen Grundlagen des nationalen Geistes.] Debrecen, 1910. Debrecen város ny. 13 l.
- U. a. (Debreceni Ref. Akad. 1909—10. évi ért. 80—91 l.)
- Sebestyén Károly*: Nemzetiség és nemzetköziség. (Népműv. 1916. évf. 193—197 l.)

5. Tradíció és forradalom.

(Tradition und Revolution.)

- Apáthy István*: Fejlődés és forradalom. [Fortschritt und Revolution.] (MTársTudSzle. 1912. évf. 683—702 l.)
- Chesterton*, Gilbert Keith: Hagyományok és hazugságok. Hevesi S. bev. tanulmányával. Bp., 1919. Révai. 316 l. (Mesterművek.)
- Cserna Andor*: A forradalom lélektana. (KeletNépe. 1910. évf. 667—674 l.)
- Czakó Ambró*: Haladás és hagyomány. (FüggSzle. 1921. évf. 337—343 l.)
- Glatzfelder Gyula*: A liberalizmus mint szellemi forradalom a kath. egyház ellen. [Der Liberalismus als geistige Revolution gegen die kathol. Kirche.] (MSion. 1902. évf. 339—377 l.)
- Goldzeher Ignác*: Tradíció és dogma. (MultJövő. 1916. évf. 207—212 l.)
- Gorkij Maxim*: Forradalom és kultúra. [Revolution u. Kultur.] Ford. és előszóval ell. Szabó Endre. Bp., 1920. Révai. 102 l. (Politika és Társadalom. 3. köt.)
- Keltz Sándor*: Konzervatív világrend. [Die konservative Weltordnung.] Bp., 1923. Stádium. 1. köt. 1. Konzervatív világnézet. 2. Faji konzervatívizmus és zsidóság. 288 l. — 2. köt. Konzervatív politika. — Konzervatív közgazdaság. 193 l.
- Nagy Dénes*: A forradalmi racionalizmus. (Aurora. 1920. évf. 20—21. sz. 12—19 l.)
- Dénes: Vallás és forradalom. (HuszSzáz. 1918. évf. 40. köt. 249—258 l.)
- Prohászka Ottokár*: Kultúra és terror. [Kultur und Terror.] Bp., 1918. Élet. 132 l.

6. Kultúrpolitika.

(Kultúrpolitik.)

- Beöthy Zsolt*: A kultúra politikája. (BpSzle. 1921. évf. 185. köt. 97—104 l.)
- Dékány István*: A kultúrpolitika mi-volta és viszonya a szomszédos tudományokhoz. [Begriff der Kulturpolitik u. ihr Verhältnis zu den angrenzenden Wissenschaften.] (Ath. 1921. évf. 152—172 l.)
- Keleti Márton*: Politika és kultúra. (Szoc. 1925. évf. 323—325 l.)
- Kornis Gyula*: Kultúrpolitikánk irányelvi. [Die leitenden Ideen unserer Kulturpolitik.] Bp., 1921. Magy. Középisk. Tanárok Nemz. Szöv. 45 l.
- U. a. (ÚjMSzle. 1921. évf. 1. köt. 285—310 l. — 2. köt. 12—28 l.)
- Gyula: Nők az egyetemen. [Die Frau auf der Universität.] (Nap-kelet. 1925. évf. 60—69, 149—184 l. Klny. is.)
- Medveczky Frigyes*: Egyetemi oktatásügy, társadalom és kultúra. (M-Figy. 1913. évf. 2. köt. 91—102 l.)
- Nádai Pál*: Ízlés, kultúra és szülőföld-szeretet. [Künstlerischer Geschmack, Kultur und Heimatliebe.] Bp., 1917. Kókai biz. 21 l. (Orsz. pedagógiai könyvtár és tanszermúzeum háborús előadásai. 2. sor. 3. f.)
- Nagy József*: Egyetem és idealizmus. [Universität und Idealismus.] (Minerva. 1923. évf. 208—215 l.)
- József: Egyetem és idealizmus. Hit és tudás. Két rektori megnyitó beszéd. Pécs, 1923. Dunántúl ny. 20 l.
- Tavaszy Sándor*: A szellemi szabadság tisztelete a kultúrpolitikákon. (Pásztortűz. 1922. évf. 557—559 l.)

7. A magyarság kultúrája.

(Die Kultur des Ungartums.)

- Alexander Bernát*: Műveltségünk egy elhanyagolt forrása. [Eine vernachlässigte Quelle unserer Bildung.] (BpSzle. 1902. évf. 111. köt. 419—435 l.)
- U. a. (OKTEgyKözl. 1902—3. évf. 28—41 l.)
- Bibó István*: A magyarság és a magyar társadalom jelleme. [Der Charakter des Ungartums und der ungarischen Gesellschaft.] (TársTud. 1923. évf. 367—385 l.)
- Buday Dezső*: A magyarosság kultúrpolitikája. (MFigy. 1917. évf. 1. köt. 161—173 l.)
- Erdős Károly*: A kálvinizmus és a magyar lélek. [Der Calvinismus und die ungarische Seele.] Debrecen, 1923. Méliusz. 11 l. (Apró füzetek. 4.)
- Ferenczy József*: Nemzeti intelligencia. (Cél. 1912. évf. 631—646 l.)
- Kármán Mór*: Felekezetség, nemzetiség, társadalmiaskodás és a magyarság érdeke. [Konfessionalität, Nationalität, Gesellschaftlichkeit und das Interesse des Ungartums.] (OKTEgyKözl. 1910—11. évf. 593—612 l.)
- Kiss Sándor*: Zsidó fajiság. — Magyar fajiság. (Cél. 1918. évf. 21—34 l.)
- Kornis Gyula*: Arisztokráciánk kultúrális feladatai. [Die kulturellen Aufgaben unserer Aristokratie.] (Minerva. 1923. évf. 85—93 l.)
- Krausz Jakab*: A magyar néplélek problémája. [Das Problem d. ungarischen Volksseele.] (PolgIskKözl. 1910. évf. 12—19, 54—61, 95—102, 124—130, 150—154, 184—188, 221—227, 275—280, 312—316, 347—352, 381—385 l.)
- Magyary-Kossa Gyula*: Adatok a magyar génusz biológiájához. [Beiträge zur Biologie des ungarischen Genius.] (Ath. 1925. évf. 73—102 l.)
- Méhely Lajos*: A magyar tragédia élettudományi okai. [Die biologischen Ursachen der ungarischen Tragödie.] (Cél. 1923. évf. 99—103, 138—150, 200—209, 226—237, 290—306 l.; 1924. évf. 2—11 l.)
- Mezey Gyula*: A nemzeti szellem hanyatlása és orvosszerei. (Cél. 1913. évf. 369—378 l.)
- Migray József*: A nemzeti szellem. (Szoc. 1923. évf. 309—317 l.)

- Neményi Imre:** Nemzeti kultúránk jövő útjai. [Die Zukunft unserer nationalen Kultur.] Bp., [1920.] Lampel. 42 l.
- Pekár Károly:** A magyar jellem. [Der ungarische Charakter.] (Népmív. 1906. évf. 2. köt. 304—320 l.)
— Károly: Magyar kultúra. [Ungarische Kultur.] Pekár Károly hátrahagyott munkája. Sajtó alá rendezte és az életrajzot írta Morvay Győző. Bp., 1917. May ny. CXXIII, 451 l.
- Péterfy Jenő:** A nemzeti genius. (Péterfy: Összegyűjtött munkái. 3. köt. 253—260 l.)
- Réz Mihály:** A demokrácia és a magyarság. [Die Demokratie u. das Ungartum.] (MFigy. 1917. évf. 3. köt. 145—156 l.)
— Mihály: Magyar kultúra. [Ungarische Kultur.] (MFigy. 1913. évf. 3. köt. 333—341 l.)
- Riedl Frigyes** hagyatékából. A magyar sors. Új magyar élet. A háború. Az emberiség jövője. Nagy-Magyarország. A Nyugat délibábja. Zsidókérdés. [Aus dem Nachlasse Fr. Riedls.] (Minerva. 1922. évf. 109—142 l.)
— U. a. Pécs, 1922. Dunántúl. 77 l.
- Schmollinger Antal:** Magyarország politikai és kulturái hivatása az európai államrendszerben. (Máramarosszigeti kegyesrendi gym. 1901—2. és 1902—3. évi ért.)
- Szabó Dezső:** Új magyar ideológia felé. [Einer neuen ungarischen Ideologie entgegen.] (Aurora. 1923. évf. 1—29 l. — ÉletIrod. 1923. évf. 2. sz. 1—13 l., 3. sz. 1—16 l., 4. sz. 25—37 l., 5. sz. 1—20 l., 6. sz. 1—13 l.)
- Szekfű Gyula:** Faji sajátosságaink a gazdaságtörténet világánál. [Unsere Rasseigenschaften im Lichte der Wirtschaftsgeschichte.] (Minerva. 1922. évf. 143—304 l.)

8. A háború filozófiája.

(*Philosophie des Krieges.*)

- Alexander Bernát:** A háború filozófiájáról. 1915. jan. 6. [Über die Philosophie des Krieges.] (MFigy. 1915. évf. 1. köt. 91—105 l.)
— U. a. Bp., 1915. Könyvkereskedők r.-t. 22 l.
- Bernát: A háború mint nemzetnevelő. 1914. dec. 18. [Der Krieg als Nationalerzieher.] Bp., 1915. Könyvkereskedők r.-t. 20 l. (Hadi beszédek. 16.)
- Bernát: A háború után. [Nach dem Krieg.] Bp., 1918. Lampel. 80 l. (Magyar Könyvtár. 905—907. sz.)
- Bernát: L'art et la guerre. (Rev-Hongr. 1917. Octobre. 1—14 l.)
- Bernát: Művészet és háború. (MFigy. 1917. évf. 2. köt. 289—299 l.)
- Bernát: Világirodalom és világháború. [Weltliteratur u. Weltkrieg.] (KisfTársÉvl. 1916. évf. 18—38 l.)
- Andrássy Gyula gróf:** A háború és a társadalom. [Der Krieg und die Gesellschaft.] Bp., 1914. Singer és Wolfner. 21 l.
- Balázs Béla:** A háború esztétikai veszedelmei. [Die ästhetischen Gefahren des Krieges.] (Népműv. 1916. évf. 129—140 l.)
- Balogh Artur:** Demokrácia és háború. (MFigy. 1917. évf. 2. köt. 371—372.)
- Bartók György:** A háború mint a szellemi élet újjászülője. (RefSzle. 1914. évf. 825—832 l.)
- György: Háború, közművelődés, nemzetnevelés. [Krieg, Kultur, nationale Erziehung.] Kolozsvár, 1916. Szerző. Stein biz. 90 l.
- Beöthy Zsolt:** Háború és kultúra. (BpSzle. 1915. évf. 161. köt. 26—33 l.)
— U. a. Bp., 1915. Könyvkereskedők r.-t. 12 l. (Hadi beszédek. 10. f.)
- Berzeviczy Albert:** Humanizmus és világháború. [Humanismus u. Weltkrieg.] (MGimm. 1917. évf. 35—47 l.)
- Dékány István:** A „német” háború és a filozófusok. (BpSzle. 1915. évf. 163. köt. 461—469 l.)
— István: Nationalismus és imperialismus a német háborús irodalomban. (BpSzle. 1915. évf. 164. köt. 297—304 l.)

- Dékány István*: Naumann és Közép-európa történetphilosophiája. (Bp-Szle. 1916. évf. 167. köt. 462—475 l.)
- Domokos László*: A háború a kultúra sírásója. (MHelikon. 1921. évf. 470—475 l.)
- Farkas Geiza*: A háború lélektana. (HuszSzáz. 1914. évf. 30. köt. 229—238 l.)
- Földes Béla*: Individualizmus és a háború. (Ath. 1916. évf. 253—261 l.)
- Gabányi János, Olysoi*: A harc és általában a háborús tevékenységek psychológiája. Pályadíjat nyert dolgozat. [Der Kampf und die Psychologie der kriegerischen Tätigkeiten.] Bp., 1924. Stephaneum. 28 l. (Klny.: MKatonaiKözlöny.)
- Giesswein Sándor*: A háború szociológiája. (Cél. 1914. évf. 697—703 l.)
- Györfi István*: A kultúra és a háború. (KerMagv. 1919. évf. 5—19 l.)
- Hajós József*: A háború darvinisztikus magyarázata. (MKultúra. 1915. évf. 2. köt. 95—112 l.)
- Kapi Béla*: Háború és vallás. [Krieg und Religion.] Körmend, 1916.
- Kemény Ferenc*: A békemozgalom lélektanához. (NemzNónev. 1911. évf. 156—161 l.)
- Ferenc: A békemozgalom paedagogiai jelentősége és a békenap. [Die pädagogische Bedeutung der Friedensbewegung und der Friedenstag.] Bp., 1907. Franklin. 27 l.
- Ferenc: A háború philosophiája. (Ath. 1909. évf. 431—440 l.)
- Kornis Gyula*: A háborús filozófia. [Die Kriegsphilosophie.] (Ath. 1916. évf. 97—140 l.)
- Gyula: Tudomány és háború. [Wissenschaft und Krieg.] (MFigy. 1915. évf. 2. köt. 81—95 l.)
- Kunfi Zsigmond*: A háború problémái. (Szoc. 1913—15. évf. 516—526 l.)
- Zsigmond: A nemzeti eszme a háborúban. (Szoc. 1916. évf. 241—250 l.)
- Lechnitzky Gyula*: A világháború, a kultúrallam és a tanítóképzés. (MTanKépző. 1916. évf. 4—11, 48—56, 75—85 l.)
- Le Bon, Gustave*: Mult és jövő. Gondolatok a világháborúról, békéről s a népek és a kultúra sorsáról. [Hier et demain.] Ford. és bevez. Wildner Ödön. Bp., 1920. Franklin. 176 l. (Kultúra és Tudomány. 29.)
- Lencz Géza*: A háború ethikai megítélése. [Die ethische Beurteilung des Krieges.] Debrecen, 1916. Csáthy. 19 l. (A Debreceni Tudományegy. Népsz. Főisk. Tanf. tartott előadások. 8. sz.)
- Lenhossk Mihály*: A háború és a létért való küzdelem tétele. (TermTudKözl. 1915. évf. 91—95 l.)
- Máday Andor*: A háború és a béke szociológiája. [Die Soziologie des Krieges und des Friedens.] Bp., 1913. Athenaeum. 96 l. (Modern Könyvtár. 423—25.)
- Méhely Lajos*: A háború biológiája. [Biologie des Krieges.] (TermTudKözl. 1915. évf. 2—28 l.)
- Mikszáth Kálmán*: Háború és béke. (MFigy. 1915. évf. 2. köt. 131—139 l.)
- Molnár József*: Háború, pacifizmus, integritás. (MHelikon. 1921. évf. 328—334, 391—397 l.)
- Molnár Viktor*: Háború és kultúra. Alkalmi beszédek. [Krieg und Kultur.] Bp., 1915. Athenaeum. 61 l.
- Nagy Károly*: A háború erkölcsi jelentősége. (RefSzle. 1914. évf. 809—817 l.)
- Prohászka Ottokár*: A háború lelke. [Die Seele des Krieges.] Bp., 1915. Élet. Németh biz. 206 l.
- Ottokár: A háború problémája. (Élet. 1915. évf. 1138—1141 l.)
- Ottokár: Háború és vallás. 1914. nov. 7. [Krieg und Religion.] Bp., 1915. Könyvkereskedők r.-t. 12 l. (Hadi beszédek. 6. f.)
- Pröhle Károly*: Háború és teológia. [Krieg und Theologie.] (TheolSzakl. 1915. évf. 37—66 l.)
- Rácz Lajos*: Vallásos motívumok a világháborúban. (MFigy. 1917. évf. 4. köt. 153—163 l.)
- Rákosi Jenő*: A háború és az esztétika. 1914. nov. 14. [Der Krieg und die Ästhetik.] Bp., 1915. Könyvkereskedők r.-t. 11 l. (Hadi beszédek. 7. f.)
- Ravasz László*: A háború és az értékek harca. (RefSzle. 1914. évf. 753—761 l.)
- László: A háború theodiceája. (RefSzle. 1914. évf. 561—565 l.)

- Richet*, Charles: A háború multja és a béke jövője. [Le passé de la guerre et l'avenir de la paix.] Ford. Szmik Antal. Bp., 1912. Szt. István-Társ. 337 l.
- Rónai* Zoltán: Háború és marxizmus. (Szoc. 1917—18. évf. 435—448 l.)
— Zoltán: Nemzeti és nemzetközi gondolat s a világháború. (Szoc. 1916. évf. 18—26 l.)
— Zoltán: Világháború és demokrácia. (Szoc. 1913—15. évf. 454—462 l.)
- Rózsa* Dezső: Kultúrkilátások a háború után. (Népműv. 1915. évf. 886—891 l.)
- Schiller* Ottó: A ma kultúrája és a háború. (MFigy. 1915. évf. 2. köt. 258—264 l.)
- Schmidt* Béla: A háború és a lelki egyensúly. (Darwin. 1915. évf. 8—9 l.)
- Scrutator*: Világháború és világevolució. (Teozófia. 1914. évf. 193—197 l.)
- Sikabonyi* Antal: Az alkotó lélek és a háború. [Die schaffende Seele und der Krieg.] Bp., 1918. Pallas. 160 l.
- Sikos* Károly: Bölcsészeti elméletek a háborúról. (Uránia. 1916. évf. 148—149 l.)
- Sombart* Werner: Háború és kapitalizmus. [Krieg und Kapital.] Ford. Vezsenyi Béla. Bp., 1924. Athenaeum. 200 l.
- Somló* Bódog: Háború és béke. (MEgyetSzele. 1900—1. évf. 21—30 l.)
- Stuhlmann* Patrik: Háború és erkölcsiség. [Krieg und Moral.] Bp., 1915. Szent István-Társ. 39 l.)
- Szelényi* Ödön: A háború filozófiája. (Népműv. 1916. évf. 397—401 l.)
— Ödön: A német filozófusok a világháborúról. [Deutsche Philosophen über den Weltkrieg.] (Prot-Szle. 1916. évf. 164—176 l.)
- Szirmik* Antal: A háború metafizikája. [Metaphysik des Krieges.] Bp., 1915. Kókai biz. 24 l.
- Szlávik* Mátyás: Az örök béke. [Der ewige Friede.] (Ath. 1913. évf. 3. f. 86—106 l.)
- Tamás* Károly: A vér metafizikája. A háború világelvi jelentősége. (Marosvásárhelyi áll. polg. fiúisk. 1914—15. évi ért. 5—17 l.)
- Tankó* Béla: A háború értékelési tanulsága. [Die Wertungslehren des Krieges.] Debrecen, 1916. Csáthy. 24 l. (A Debreceni Tudományegyet. Népsz. Főisk. Tanfolyamán tartott előadások. 9. sz.)
- Béla: A világnézet kérdése és a háború. [Die Frage der Weltanschauung und der Krieg.] (ProtSzele. 1917. évf. 329—344 l. Klny. is.)
- Turnowsky* Sándor: Három tanulmány a háborúból. 1. A háború filozófiája. 2. A háborús idők tömeglelektana. 3. A háború és a jövő állama. [Drei Studien über den Krieg. 1. Die Philosophie des Kriegs. 2. Massenpsychologie der Kriegszeit. 3. Der Krieg und der Staat der Zukunft.] Bp., 1915. Franklin. 52 l.
- Tyrman* József: A háború lélektani megvilágításban. [Der Krieg in psychologischer Beleuchtung.] (Term-TudFüz. 1917. évf. 1—23 l.)
- Vadnay* Tibor: Háború és béke. (MFigy. 1914. évf. 4. köt. 370—380 l.)
- Varjas* Sándor: A háborús szenvedélyek növekedése és fogyása. [Zu und Abnahme der Kriegsleidenschaften.] (HuszSzáz. 1916. évf. 34. köt. 97—109, 244—260 l.)
— U. a. Bp., 1916. Politzer. 32 l. (HuszSzázKönyvtára. 61.)
- Wlassics* Tibor: A világháború természettanához. (Cél. 1915. évf. 231—237 l.)

XII. Nyelvfilozófia.

(*Sprachphilosophie.*)

- Balassa József:** A nyelvtani alakok kialakulása a gyermeknyelvben. (MNyÖr. 1920. évf. 55—59, 102—105, 132—136 l.)
- József: A szavak jelentése a gyermeknyelvben. (Alexander-emlékkönyv. 221—225 l.)
- József: Nyelv és gondolkodás. [Sprache und Denken.] (Beöthy-emlékkönyv. 451—457 l.)
- József: Nyelv és társadalom. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 85—87 l.)
- Balogh Miklós:** A nyelvek eredete és fejlődése. (Homonnai felső ker. isk. 1910—11. évi ért. 3—15 l.)
- Baltavári Jenő:** Bevezetés az indogermán nyelvtudományba. A nyelvélet vizsgálata pszichofiziológiai és történelmi szempontból. [Einführung in die indogermanische Sprachwissenschaft. Untersuchung des Lebens der Sprache von psychophysiologischem und historischem Standpunkte.] Veszprém, 1914. Szigethy ny. 55 l.
- Bebesi István:** A magyar nyelv hangesztétikai sajátosságairól. (MNyÖr. 1922—1923. évf. 18—21, 49—53 l.)
- Csüri Bálint:** A nyelvtudomány ismeretelméleti vizsgálata. [Erkenntnistheoretische Untersuchung der Sprachwissenschaft.] Besztercebánya, 1914. Hungária kny. Kolozsvár, Lepage Lajos biz. 32 l.)
- U. a. (Böhm Károly élete és munkássága. 3. köt. 211—240 l.)
- Gombocz Zoltán:** Képzettársulás és jelentésváltozás. [Assoziation und Bedeutungswandel.] (MFTKözl. 1911. évf. 1—14 l.)
- U. a. (MNyelv. 1911. évf. 96—108 l.)
- Zoltán: Nyelvtörténet és lélektan. [Sprachgeschichte und Psychologie.] (MNyÖr. 1902. évf. 353—359, 417—424, 537—545 l.)
- U. a. (Nyelvészeti füzetek. 7.) Bp., 1903. Athenaeum. 64 l.)
- Zoltán: Nyelvtörténet, lélektan, társadalmi lélektan. (TársTud. 1921. évf. 97—105 l.)
- Zoltán: Változás és törvény a nyelvtudományban. [Wandel und Gesetz in der Sprachwissenschaft.] (TársTud. 1921. évf. 194—201 l.)
- Hackmüller Oszkár:** Psychophysica és nyelvtörténet. [Psychophysik und Sprachgeschichte.] (Ath. 1912. évf. 2—3. f. 66—93 l. Klny. is.)
- Horger Antal:** A nyelv eredete. [Ursprung der Sprache.] (NemzNőnev. 1915. évf. 237—248 l.)
- Antal: A nyelvtudomány alapelvei. Bevezetés a nyelvtudományba. [Prinzipien der Sprachwissenschaft.] Bp., 1914. Kócai. 215 l.)
- Kaiblinger Fülöp:** Alkotó nyelvtudomány. Programm és részletek. [Schaffende Sprachwissenschaft.] Bp., 1912. Franklin-Társ. 114 l.)
- Katona Lajos:** Nyelvtörténet és nyelvpsychologia. [Sprachgeschichte und Sprachpsychologie.] (NyelvtudKözl. 1903. évf. 477—483 l. Klny. is.)
- Kis-Erős Ferenc:** A magyar nyelrendszeresen vizsgálva. A nyelvfilozófia, a finnugor összehasonlító és a magyar történeti nyelvtan és a magyar nyelvjárástán alapjairól. [Systematische Untersuchung der ung. Sprache.] Kalocsa, 1915. Szerző. XVI, 605 l.)
- Ferenc: Nevezetesebb elméletek a nyelv eredetéről. [Theorien über den Ursprung der Sprache.] (BölcsFt. 1905. évf. 321—346 l.)
- U. a. Bp., 1905. Athenaeum. 28 l.)
- Lux Gyula:** A nyelvtanítás lélektani vonatkozásai. (MPaed. 1925. évf. 11—21 l.)
- Prohászka János:** Nyelvésztétika. (MNyÖr. 1908. évf. 442—448 l.)
- Rubinyi Mózes:** A fejlődő alanyú mondatok elmélete. (MNyÖr. 1906. évf. 308—317 l.)
- Mózes: A hangutánzás problémájának történetéhez. (Nyelvtud. 1912. évf. 4. k. 1—19 l.)
- Mózes: A nyelvfilozófia mai állása és jövő feladatai. [Die heutige Lage und die zukünftigen Aufgaben der Sprachphilosophie.] (Ath. 1915. évf. 264—282 l. Klny. is.)
- Mózes: Kísérlet a nyelvtudományban. (Nyelvtud. 2. k. 1908—9. évf. 32—36 l.)
- Schmidt József:** A nyelv és a nyelvek. Bevezetés a nyelvtudományba.

- [Die Sprache und die Sprachen. Einführung in die Sprachwissenschaft.] Bp., 1923. Athenaeum. 238 l. (Élet és Tudomány. 1.)
- Simonyi Zsigmond*: A tagadásról. [Die Verneinung.] (Alexander-émlék-könyv. 613—627 l.)
- *Zsigmond*: Nyelvtudomány és nyelvtanítás. (ÚjÉlet. 1913. évf. 11—18, 153—162, 303—312 l.)
- Siposs Katalin*: Jelentés-tanulmányok Wundt-rendszere s a Bethlen-önéletírás alapján. [Bedeutungs-Studien auf Grund des Wundtschen Systems und der Selbstbiographie Bethlens.] Bp., 1910. Athenaeum. 64 l.
- Szemere Samu*: Nyelvphilosophiai problémák. [Sprachphilosophische Probleme.] (Ath. 1905. évf. 306—328 l.)
- Tolnai Vilmos*: A közmondás néplektani vonatkozásai. (TársTud. 1921. évf. 219—229 l.)
- Velics Antal Lászlófalvi*: Onomatopäe und Algebra. Eine etymologische und sprachphilosophische Studie. Bp., 1909. Rózsa K. és neje. 68 l.
- Zolnai Béla*: Az idegen szavak kérdése nyelvészeti szempontból. (M-Nyelv. 1922. évf. 114—119 l.)
- *Béla*: Esztétikai szempontok a nyelvtudományban. (MNyelv. 1920. évf. 105—112 l.)
- *Béla*: Nyelvtudomány és szellem-történet. (Minerva. 1922. évf. 93—103 l.)

XIII. Vallásfilozófia.

(*Religionsphilosophie.*)

1. Általános vallásfilozófia.

(*Allgemeine Religionsphilosophie.*)

- Antal Géza*: A vallások osztályozása. (TheolSzakl. 1909. évf. 249—257 l.)
- Bartók György*: A vallás problémája napjaink bölcséletében. [Das Problem der Religion in der gegenwärtigen Philosophie.] (ProtSzle. 1915. évf. 507—522, 599—614 l.)
- *György*: A vallásbölcsészeti főkérdései. (ProtSzle. 1908. évf. 433—439 l.)
- *György*: A vallástudomány tárgya és módszere. [Gegenstand und Methode der Religionswissenschaft.] (RefSzle. 1909. évf. 569—571, 585—588, 603—605, 623—627, 640—643, 655—657 l.)
- *U. a.* (Kolozsvári ref. theol. fakultás 1909—10. évi ért. 3—26 l.)
- *U. a.* Kolozsvár, 1910. Bp., Kókai Lajos. 14 l.
- Belohorszkij Gábor*: A theologiai rendszer. [Das theologische System.] Újvidék, 1903. Ivkovic György. 16 l.
- Czakó Ambró*: A vallásfilozófia alapvonalai. [Grundlagen der Religionsphilosophie.] Bp., 1921. Ethika. 155 l. (Ethika-Könyvtár. 6.)
- *Ambró*: Vallásfilozófiai jegyzetek. (Ath. 1916. évf. 412—424 l.)
- Erdélyi László*: A legszebb tudomány. [Die schönste Wissenschaft.] Szeged, 1922. Városi kny. 98 l. — 2. átdolg. kiad. 1924. 101 l.
- Eucken Rudolf*: A jelenkori vallásbölcsélet főkérdései. [Hauptprobleme der Religionsphilosophie d. Gegenwart.] Ford. Juhász Andor. Bevezette Pröhle Károly. Bp., [1925.] Révai. 4, 212 l. (Világkönyvtár. 47.)
- Győrffy István*: A vallás filozófiája. [Philosophie der Religion.] (Kolozsvári Theol. Akad. 1915—16. évi ért. 9—28 l.)
- *U. a.* (Kolozsvári unit. koll. 1915—16. évi ért. 11—30 l.)
- Jász Géza*: A vallás filozófiája. 1. köt. A vallás alapelemei. [Religionsphilosophie. I. Bd. Grundelemente der Religion.] Bp., 1915. Franklin. 160 l.
- Kuun Géza gróf*: Az összehasonlító módszer a vallástudományban. [Die vergleichende Methode in der Religionswissenschaft.] (KerMagv. 1905. évf. 121—134 l.)
- Perczelné Kozma Flóra*: Felolvasások és közlemények a modern vallásbölcsészeti és szociológia terén.

- [Vorlesungen und Mitteilungen aus dem Gebiete der modernen Religionsphilosophie und Soziologie.] Bp., 1908. Kókai Lajos. 372 l.
- Szelényi Ödön*: Jelenkori vallási áramlatok a modern irodalomban. [Religiöse Strömungen der Gegenwart in der modernen Literatur.] Bp., 1910. Hornyánszky Viktor. 80, 1 l.
- *Ödön*: Modern vallástudomány. A vallásbölcselet és vallástörténelem compendiuma. [Moderne Religionswissenschaft.] Bp., 1913. Ifj. Kellner Ernő. 100 l.
- Szóts Farkas*: A vallás élete. [Das Leben der Religion.] Bp., 1915. Hornyánszky V. 243 l. (Házi Kincstár. 16.)
- Tavaszy Sándor*: A vallásfilozófia mai alapkérdései. [Die gegenwärtigen Hauptfragen der Religionsphilosophie.] (RefSzele. 1912. évf. 548—557, 564—566, 580—583 l.)
- *Sándor*: Theologia és általános vallástudomány. [Theologie u. allgem. Religionswissenschaft.] (RefSzele. 1913. évf. 341—344, 357—359, 377—379, 389—392 l.)

2. Vallásfilozófiai részletproblémák.

(*Religionsphilosophische Spezialprobleme.*)

a) A vallás eredete és fejlődése.

(*Ursprung und Entwicklung der Religion.*)

- Boutroux, Émile*: Tudomány és vallás a jelenkori filozófiában. [Science et religion.] Ford. Fogarasi Béla. Átnézte Rác Lajos. Bp., 1914. M. Tud. Akadémia. 435 l.
- Brandt József*: Az ember és vallásos érzülete. [Die religiöse Gesinnung des Menschen.] Kolozsvár, 1904. Ellenzék. 23 l.
- Czakó Ambró*: A vallás pszichogenetikai vizsgálata. [Psychogenetische Untersuchung der Religion.] (MFT-Közl. 1914. évf. 193—219 l.)
- *Ambró*: A vallási fejlődés útja. [Der Weg der religiösen Entwicklung.] (FüggSzele. 1922. évf.)
- *U. a.* Népszerű kiadás. Bp., 1922. Népszava. 61 l.
- Czilek Balázs*: A dogma mint jel. (Relig. 1910. évf. 433—435, 449—451, 465—467 l.)
- Czobel István*: Die Entwicklung der Religionsbegriffe als Grundlage einer progressiven Religion. Leipzig, 1901. Lotus-Verlag. 1. Bd. XXXVIII, 578 l. — 2. Bd. 526 l.
- Durkheim, Émile*: A vallásos gondolat eredetéről alkotott klasszikus rendszerek vizsgálata. (HuszSzáz. 1909. évf. 19. köt. 417—442, 528—547 l.)
- Helvéth Géza*: A vallás mint magánmeggyőződés. (Szabadgond. 1912. évf. 265—266 l.)
- Kele István*: A monotheismus őseredeti volta. [Das Ursprüngliche des Monotheismus.] Eger, 1907. Érseki lyceum kny. V, 72 l.
- Kiss Elek*: A hit fejlődéséről. (KerMagv. 1914. évf. 91—105 l.)
- Makkai Sándor*: A szekták keletkezésének okai. Előad. [Die Ursachen der Entstehung der Sekten.] Kolozsvár, 1917. Stief ny. 27 l.
- Marót Károly*: A szimbolum történetéhez. (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 595—609 l.)
- *Károly*: A vallás egyénlélektani gyökerei. (Ath. 1919. évf. 77—85 l.)
- Mayer Endre*: A történeti kritikai theologiai irány. [Die historische kritische Richtung in der Theologie.] (TheolSzakl. 1906. évf. 55—71 l.)
- Migray József*: A vallás válsága. [Die Krise der Religion.] Bp., 1919. Táltos. 56 l. (Táltos Könyvtár. 14—15. sz.)
- Miklós Géza*: A vallás eredete és kezdetleges alakjai. [Der Ursprung u. die primitiven Formen der Religion.] (TheolSzakl. 1904. évf. 222—236 l.)
- Molnár Lőrinc*: A vallás lélektani eredete, lényege és egysége; a vallásalakok osztályozásának kérdése. [Psychologischer Ursprung, Wesen und Einheit der Religion.] Székfoglaló. (Sepsizentgyörgyi Gr. Mikó-Kollégium 1904—5. évi ért.)

- Nagy Dénes:** A vallásos élet elemi formái. [Elementare Formen des religiösen Lebens.] (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 587—613 l.)
- Parodi D.:** A vallás problémája korunk gondolkodásában. (HuszSzáz. 1914. évf. 30. köt. 1—15 l.)
- Rubin László:** A vallás keletkezése. [Die Entstehung der Religion.] Bp., 1912. Haladás. 52 l. (Galilei füzetek. 3. sz.)
- Schneller István:** A vallásról. [Über Religion.] (ProtSzle. 1907. évf. 419—427, 512—519, 575—582 l.)
- Szilárd Ödön:** A vallás a XX. században. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 136—138 l.)
- Tudós István:** Mi a vallás? [Was ist Religion?] Sárospatak, 1904. Sárospataki ref. nőegylet kiad. 14 l.
- Vajó József:** A vallás eredete. [Ursprung der Religion.] (BölcsFt. 1905. évf. 438—452 l.)
- Vári Albert:** A vallás az intuícionizmus világában. (Bergson és James.) (KerMagv. 1914. évf. 257—268 l.)
- Albert: Gondolatok a vallás mezejéről. (Kolozsvári unit. koll. 1909—10. évi ért.)
- Albert: Halhatatlanság. (KerMagv. 1901. évf. 21—27 l.)
- Albert: Vallás és cultus. (KerMagv. 1909. évf. 121—131 l.)
- [*] Szabadelvű vallásos gondolkodás a 20. század kezdetén. Felolvasások Angolból ford. az unitárius lelkészek és tanárok. Kolozsvár, 1902. Gámán kny. VIII, 247 l.

b) A vallás lélektana.
(Psychologie der Religion.)

- Bartók György:** A valláspsychologia főbb törvényei. [Die wichtigsten Gesetze der Religionspsychologie.] (MTársTudSzle. 1911. évf. 705—720 l.)
- György: Valláspsychologia. [Religionspsychologie.] (MTársTudSzle. 1910. évf. 653—671 l.)
- Czakó Ambró:** A vallás lélektana. [Psychologie der Religion.] Pécs, 1915. Taizs ny. Bp., Pfeifer biz. 293 l.
- Ambró: A vallási krízis. (FüggSzle. 1921. évf. 189—195 l.)
- Da Costa Guimarães F.:** Az imádkozás szükséglete és psychologiai előfeltételei. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 18—32, 113—121 l.)
- Endreffy János:** Vallásos szinképek. Valláslélektani kutatások. [Religiösität im Krieg. Eine religionspsych. Untersuchung.] Pozsony, 1917. Wigand ny. 16 l.
- Gálffy László:** A megtérések psychologiája. [Psychologie der Bekehrungen.] (MKultúra. 1918. évf. 2. köt. 375—380 l.)
- László: A valláspsychológia fejlődése. (MKultúra. 1916. évf. 1. köt. 248—257 l.)
- Hanauer A. István:** Egy fejezet a kegyelmi élet lélektanából. (Relig. 1910. évf. 424—425, 438—441 l.)
- Hetényi Gyula:** A hit lélektana. [Psychologie des Glaubens.] Kézirat gyanánt. Eger, 1917. Érseki liceumi kny. V, 118 l.
- Gyula: A tudatalatti lélektan és a valláslélektan. [Psychologie des Unterbewussten und die Religionspsychologie.] (Relig. 1917. évf. 175—192 l.)
- Gyula: A vallásos tapasztalat gondolatlemei. [Gedankenelemente der religiösen Erfahrung.] (Relig. 1923. évf. 165—175 l.; 1924. évf. 8—14 l.; 1925. évf. 13—23 l.)
- Kenessey Béla:** A vallás mint lelki életünk követelménye. (Kolozsvári ref. theol. fakultás 1901—2. évi ért. 3—15 l.)
- Kiss János:** Az ima teljesülése és a természeti törvények uralma. (Relig. 1917. évf. 573—580 l.)
- Kühár Flóris:** A modern ember lelki világa és a liturgikus imádság. (MKultúra. 1925. évf. 169—175 l.)
- Flóris: Bevezetés a vallás lélektanába. [Einführung in die Psychologie der Religion.] Bp., 1925. Szt. István-Társ. 206 l. (Szent István-könyvek. 41.)
- Lánczi Jenő:** A valláslélektan mai problémái. [Die heutigen Probleme der Religionspsychologie.] (ÚjÉlet. 1912. évf. 145—160, 501—514 l.)

- Lófi Ödön:** A tekintély helye a vallásban. [Die Stelle der Autorität in der Religion.] (KerMagv. 1901. évf. 7—20, 233—243, 291—301 l.)
 — **Ödön:** A vallásos gondolkodás bővülése. (KerMagv. 1902. évf. 333—337 l.)
- Makkai Sándor:** A vallás lélektana. [Psychologie der Religion.] (ProtSzle. 1914. évf. 424—443 l.)
- Péterfi Lajos:** A vallásos érzelem lélektani megvilágítása. [Psychologie der religiösen Gefühle.] (KerMagv. 1911. évf. 129—140 l.)
- Prohászka Ottokár:** A valláspsychológiáról. (Relig. 1915. évf. 161—168 l.)
- Ravasz László:** Megjegyzések a vallás lélektanához. [Bemerkungen zur Psychologie der Religion.] (ProtSzle. 1915. évf. 6—30 l.)
- Rott Nándor:** Érzelem-e a vallás és hit? (MSion. 1901. évf. 881—899 l.)
 — **Nándor:** „Vallásos érzelem.“ [Religiöse Gefühle.] (MSion. 1901. évf. 401—420 l.)
- Szelényi Ödön:** A vallásos élmény a parapsychologia világitásában. [Das relig. Erlebnis in parapsychol. Beleuchtung.] (Ath. 1923. évf. 47—62 l.)
- Szentkirályi J. Zoltán:** A vallásos öntudat alapja a tudás. [Das Wissen als Grund des religiösen Bewusstseins.] Nagyvárad, 1916. Nagyvárad-i oltáregylet. 16 l.
- Szimoniéesz Lajos:** Valláslélektani életrajzkutatás. (TheolSzakl. 1914. évf. 37—42 l.)
- Török Mihály:** A vallásos öröm és színezetei. (KathNev. 1921. évf. 121—124 l.; 1922. évf. 185—187 l.)
- Tóttössy Miklós:** A valláslélektan méltatása. (Relig. 1923. évf. 42—55 l.)
- Trikál József:** Bölcséleti gondolatok gyertyaszentelőre. (Relig. 1913. évf. 69—72 l.)
- Várnai Sándor:** Valláspsychologiai kérdések. (ProtSzle. 1911. évf. 580—587 l.)
- Wiedermann Károly:** A vallás lélektana. [Religionspsychologie.] Bp., 1911. Szt. István-Társ. 82 l.
- **Károly:** A valláspsychologia mint új tudományág. (Relig. 1915. évf. 106—124, 244—254 l.)
- Zoltán Sándor:** Racionalizmus, valóságosság. (KerMagv. 1916. évf. 300—309 l.)

c) A vallás igazolása.
 (Rechtfertigung der Religion.)

Hit és tudás problémáját ld. Tudományelmélet, Istenbizonyítékokat ld. Metafizika alatt.

- Banha Béla:** Az ész tanúsága Isten mellett. [Der Beweis des Verstandes für das Dasein Gottes.] Bp., 1916. Magyar Kultúra. 32 l. (Világosság felé. 3.)
- **Béla:** Istenhit és Istentagadás. [Gottesglaube und Gottesverneinung.] Bp., 1924. Magyar Kultúra. 249 l. (Katholikus Kultúrkönyvtár. 2.)
- **Béla:** Világrend és Isten. [Die Weltordnung und Gott.] Bp., 1916. Magyar Kultúra. 32 l. (Világosság felé. 4. sz.)
- Darvas Vilmos:** A természetrend szignálja az Istent. [Die Ordnung der Natur beweist das Dasein Gottes.] Bp., 1915. Molnár Fortuna kny. Szerző kiad. 48 l.
- Daxer György:** A megváltottság és az egyéni felelősség tudatának viszonya az újabb theologusoknál. [Das Verhältnis der Erlösetheit u. der persönlichen Verantwortung bei den neueren Theologen.] (TheolSzakl. 1909. évf. 35—57, 95—125, 169—203 l.)
- Daxer György:** A theologia mint tudomány. [Die Theologie als Wissenschaft.] (TheolSzakl. 1906. évf. 146—156, 210—217, 251—255 l.)
- Drummond Henri:** A templom nélküli város. Ford. Forgács Gyula. Bp., 1925. Londoni vallásos traktátustárs. 47, 1 l.
- Duilhé St. P.:** A jövő élet és Isten eszménye. (KathHitvédFt. 1901. évf.)
- Hajós Szaniszló:** A modern ember Isten nyomain. [Der moderne Mensch auf Gottes Spuren.] (KathSzle. 1908. évf. 657—694, 769—788, 881—898 l. Klny. is.)
- Hastings F. B.:** Van Isten . . . . . Angolból ford. Csizmadia Lajos. Bp., 1906. Hornyánszky V. IV, 115 l.

- Hirschfeld* József: Vallás és tudomány. [Religion und Wissenschaft.] Konferenciák. H. é. k. ny. n. 76, 2 l.
- Husvéth* József: Isten és az ember érintkezése. (Relig. 1915. évf. 640—645 l.)
- Lendvay* Rezső: A megismerés egyetemes vallása a magasabb exakt és pozitív tudomány világosságában. [Die universale Religion der Erkenntnis im Lichte der höheren exakten und positiven Wissenschaft.] Bp., 1917. Pfeifer. 117 l.
- Madarász* István: Életproblémák. Hitvédelmi előadások. 1. sorozat. [Lebensprobleme.] Bp., 1925. Pesti könyvny. 104 l., 1 mell.
- Makkai* Sándor: A hit problémája. Vallásfilozófiai tanulmány. 1. r. A hit világmagyarázó ereje. [Das Problem des Glaubens. Religionsphilosophische Studie. 1. Teil. Die welterklärende Macht des Glaubens.] Bp., 1916. Kókai biz. 93 l.
- Nemesszeghy* Endre: Hitvallásom. Keresztény és zsidó hitelvekre vonatkozókkal és új vallás alapításának eszméjével. [Meine Confession.] Bp., 1924. Szerző kiad. 123 l.
- Endre: Istenismerésem. [Meine Gotterkenntnis.] Bp., 1925. Szerző kiad. 79 l.
- Péterfi* Dénes: Loyson Hyacinthe a jelenkori atheizmusról. (KerMagv. 1907. évf. 300—310 l.)
- Prohászka* Ottokár: Magasságok felé. Tanulmányok. [Zu lichten Höhen.] Bp., 1911. Németh József biz. 248 l.
- Ottokár: Utak az Istenhez. [Wege zu Gott.] (MSion. 1904. évf. 1—18, 81—96 l.)
- Révillé*, Jean: A vallás és természet rendjéről. Ford. Ferencz József. (Vallás és szabadság. Felolvasások az unitárius és más szabadelvű vallások gondolkozók és munkálkodók nemzetközi tanácsának Amsterdamban 1903. szept. hóban tartott gyűlésén. Fordították az unit. lelkészek és tanárok. 36—48 l.)
- Róna* Tivadar: Isten és vallás. [Gott und Religion.] Bp., 1910. Bercsényi ny. 63 l.
- Spesz* Sándor: Modern út Istenhez. (MKultúra. 1914. évf. 257—263, 302—309 l.)
- Szelényi* Ödön: A vallás helyzete a jelenkor szellemi életében. [Die Religion im Geistesleben der Gegenwart.] Bp., 1912. Luther-Társ. 138 l.
- Ödön: A vallási a priori kérdése. [Das Problem des a priori in der Religion.] (Ath. 1917. évf. 26—39 l.)
- Tavaszy* Sándor: A vallás tudományos értékelése és ennek mértéke. (Ref-Szle. 1913. évf. 587—591 l.)
- Torrey* R. A.: Isten ereje életünkben és munkánkban. Ford. Csia Sándor. Eperjes, 1908. Kósch Árpád. 940 l.
- Török* Zoltán: Istenről. [Über Gott.] Békés, 1903. Drechsel Géza br. 4, 94 l.
- Trikál* József: Az emberiség útjai Istenhez. (KathSzle. 1923. évf. 469—473 l.)
- Uhljárík* Jenő: Apologetika vagy a kath. vallás alapigazságainak védelme. Az atheizmusról, pantheizmusról, materializmusról és darwinizmusról szóló függelékekkel. [Apologetik oder die Verteidigung der Grundwahrheiten der kath. Religion.] Bp., 1907. Szt. István-Társ. 176 l. — 2. kiad. 1908.
- Unterreiner* József: A személyes Isten megismerése és a modernizmus. [Die Erkenntnis des persönlichen Gottes u. der Modernismus.] (Hit-tudFt. 1910. évf. 1—29 l.)
- Wiedermann* Károly: A hit elemzése lélektani és dogmatikai szempontból. [Die Analyse des Glaubens von psychologischem und dogmatischem Standpunkte.] Esztergom, 1911. Szt. István-Társ. biz. Bp. 244 l.
- Zoltán* Sándor: Isten személyes felfogása. [Die Auffassung Gottes als Persönlichkeit.] (KerMagv. 1917. évf. 11—22 l.)
- [*] Isten, vallás, igazság. [Gott, Religion, Wahrheit.] Bp., 1901. Pallas kny. 24 l.

d) A vallás értéke.

(Wert der Religion.)

Vallás és erkölcs problémáját ld. Ethika alatt.

- Bartók György**: Vallás és élet. Egyház és állam. [Religion und Leben. Kirche und Staat.] Kolozsvár, 1906. Stein János. 83 l.
- Blosius Lajos**: A tökéletesség felé. [Institutio spiritualis.] Latin eredetiből ford. Szunyogh Xavér Ferenc és Ekamp Rajmund. 2. bőv. kiad. Bp., 1922. Közp. sajtóváltalat. 214 l. (Lelki élet könyvei. 2.)
- Bochkar Mihály**: A kegyelmi élet társadalmi feltételei. [Die sozialen Bedingungen des Gnadenlebens.] Gyulafehérvár, 1907. Papp György. 29 l.
- Boér Jenő**: Az ember. Ébredő kor-szellemünk megnyilatkozása. 1—2. kiad. Kolozsvár, 1906. Stein János biz. és Politzer Zsigmond és fia Bpsten. 123 l.
- Jenő: Az ember vallása. [Die Religion des Menschen.] Az ember 3. kiad. Bp., 1923. Szerző kiad. 196 l.
- Csiki Gábor**: A valláspedagógia alapkérdései. [Grundprobleme der Religionspädagogik.] (KerMagv. 1917. évf. 202—218 l.; 1918. évf. 33—48, 73—88, 107—120 l.)
- Czakó Ambró**: A vallás a kommunista társadalomban. [Die Religion in der kommunistischen Gesellschaft.] Bp., 1919. Közokt. népbizt. 11 l.
- Falke Róbert**: A három világvallás küzdelméről. Buddhizmus. Izlam. Kereszténység. [Der Kampf der drei Weltreligionen.] Magyarra ford. Kiss Béla. Brassó, 1909. (Kókai L. Bp.) 66 l.
- Fanta Róbert Adolf**: Társadalom és vallás. [Gesellschaft und Religion.] Bp., 1916. Szerző. 145, IV l.
- Róbert Adolf: A vallás csödjé. [Der Bankrott der Religion.] A „Társadalom és a vallás” c. mű 2. kiad. Sociológiai iránymű a vallás pozitívizmusa ellen. Bp., é. n. Szerző sajtója. Népszava biz. 8 sztl., 152, 4 l.
- Forró Pál**: A vallás szociális jelentősége. (MultJövő. 1913. évf. 515—521 l.)
- Guyau, M.**: A vallás szociológiája. [L'irreligion de l'avenir.] Ford. Rudas László. Bp., 1909. Athenaeum. 383 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Kossutány Ignác**: Hit és vallás mint társadalmi jelenség. [Glaube und Religion als soziale Erscheinung.] (MTársTudSzle. 1911. évf. 429—450 l.)
- Makkai Sándor**: A vallás az emberiség életében. A vallás történeti képe. — A vallás lényege és értéke. Vallásfilozófiai előadások. [Die Religion im Leben der Menschheit. Das historische Bild der Religion. — Wesen und Wert der Religion. Religionsphilosophische Vorträge.] Turda-Torda, 1923. Füssy József. 172, 151 l. (Erdélyi Református Egyházi Könyvtár. 2—3.)
- Rott Nándor**: A kegyelem és az emberi élet. [Die Gnade u. d. menschliche Leben.] (MSion. 1904. évf. 34—50, 103—115, 183—198, 276—292, 364—381, 426—442, 509—523, 728—747, 808—826, 906—924 l.)
- Tárkányi György**: Vallás és műveltség. [Religion u. Bildung.] Székfoglaló. Sepsiszentgyörgy, 1901. Jókai ny. 28 l.
- U. a. (Sepsiszentgyörgyi Gr. Mikó-kollégium 1900—1. évi ért. 16—41 l.)
- Tisza István gróf**: A vallás a modern élet küzdelmeiben. Értekezés. [Die Religion im Kampfe des modernen Lebens.] Bp., 1901. Hornyánszky Viktor. 11 l.
- Tóth György**: Vallás, erkölcs és jog. [Religion, Moral u. Recht.] (KerMagv. 1908. évf. 197—213, 252—269 l.)
- Török Zoltán**: A törvény. [Das Gesetz.] Békés, 1902. Drechsel Géza br. 89 l.
- Trikál József**: A vallásos tapasztalatok értékelése. [Wertung der religiösen Erfahrung.] (Relig. 1919. évf. 1—19 l.)

3. A vallásosság formái.

(Formen der Religiosität.)

a) A kereszténység és felekezetei.

(Das Christentum und seine Konfessionen.)

- Acsay Antal**: A keresztény tanítás nevelő értéke. [Der erzieherische Wert der christlichen Lehre.] (HittudFt. 1908. évf. 679—694 l.)
- Artner Edgár**: Az ősegyház kommunizmusa. [Der Kommunismus des Urchristentums.] Bp., 1923. Szent István-Társ. 236 l.
- Bangha Béla**: A huszadik század Krisztus-problémája. [Das Christus-Problem des 20. Jh.] Bp., 1913. Mária-Kongregáció. 203 l. (Krisztus és a modern társadalom. 2. sorozat.)
- Baranyai Jusztin**: Egyház és intelligencia. (MKultúra. 1914. évf. 1. köt. 97—104, 157—164 l.)
- Beauduin, Lambert**: Az egyház lelki élete. Elvek és tények. [La piété de l'Église. Principes et faits.] A 36. francia kiad. után ford. Szunyogh Xaver Ferenc. Pannonhalma, 1922. Bp., Közép. Sajtóváll. biz. 150 l. (Lelki élet könyvei. 3.)
- Borsos Károly**: Kálvinista világnézet. [Kalvinistische Weltanschauung.] Elő- és utószóval ellátta Révész Imre és Tankó Béla. Mezőtúr, 1921. Török. 31 l.
- Cannequier Tjeard**: A modern irány. Fordította és jegyzetekkel ellátta Miksák András. Sárospatak, 1905. Radil Károly. 65 l.
- Carpenter Estlin Joseph**: A kereszténység helye a világ vallásai között. Ford. Kiss Elek. (Vallásésszabadság. Felolvasások az unitárius és más szabadelvű vallásos gondolkodók és munkálkodók nemzetközi tanácsának Amsterdamban 1903. szept. hónapban tartott gyűlésén. 10—35 l.) — U. a. Bp., [1923.] Studium. 70 l.
- Chesterton, G. K.**: Igazságot! [Orthodoxy.] Ford. Hérey Gyula. Bp., 1919. Szent István-Társ. 208 l.)
- Gilbert Keith: A kereszténység paradoxonjai. Ford. H. S. (Szellem. 1911. évf. 91—108 l.)
- Czakó Ambró**: A katolikus papság lélektana. Valláspszichológiai tanulmány a magyar róm. kath. papságról. [Die Psychologie der katholischen Geistlichkeit.] Bp., 1916. Rényi. 170 l.
- Czakó Ambró**: A protestantizmus szelleme. [Der Geist des Protestantismus.] Bp., 1917. Pátria. 193 l.
- Doumergue Emil**: Művészet és érzelem Kálvinnál és a kálvinizmusban. Ford. Révész Imre. Bp., 1922. Bethlen Gábor irod. r.-t. 98 l. (Holland-magyar kálvinista Könyvtár. 2. sz.)
- Dóry László**: Ünneprontók. Modern vallásbölcselek Istenről. [Moderne Religionsphilosophen über Gott.] Bp., 1922. Szerző. 336 l.
- Dudek János**: A modernizmus és a katolicizmus. [Der Modernismus und der Katholizismus.] Bp., 1908. Szt. István-Társ. 224 l.
- Giesswein Sándor**: Katolicizmus és haladás. (Aurora. 1922. évf. 1—9 l.)
- Harnack Adolf**: A kereszténység lényege. [Das Wesen des Christentums.] Ford. Rácz Károly. Sárospatak, 1906. (Kókai Lajos biz. Bpsten.) IX, 2, 13—201 l.
- Adolf: A szerzetesség. Ideáljai és története. [Das Mönchthum, seine Ideale und seine Geschichte.] Bp., 1911. Athenaeum. 56 l. (Modern Könyvtár. 53. köt.)
- Hastie Vilmos**: A református gondolkodás alapelvei. [Principles of reformed theology.] Angolból ford. és jegyzetekkel ellátta Budai Gergely. Bp., 1925. Kálvinista Szemle. 188 l.
- Holma István**: A kereszténység eredete és a modern evolúció. Hitvédelmi tanulmány. [Der Ursprung des Christentums und die moderne Evolution.] Bp., 1904. Stephaneum. 116 l.
- Horváth István**: A keresztény vallás és a kultúra viszonya. (RefSzle. 1914. évf. 369—375 l.)
- István: Vergődések a modernizmus berkeiben. (RefSzle. 1912. évf. 5—8, 17—21 l.)
- Imre Sándor**: Protestáns szellem és újjáépítés. [Protestantischer Geist und Neubau.] Bp., 1925. Bethlen ny. 10 l.

- Kenessey Béla:** A keresztyén individualizmus. [Christlicher Individualismus.] (Kolozsvári ref. theol. fakultás 1900—1. évi ért. 3—16 l.)
- Kolozsváry Bálint:** A protestáns szellem társadalmi érvényesülése. (Ref-Szle. 1908. évf. 637—643, 661—662 l.)
- Kuyper Ábrahám:** A kálvinizmus lényege. 2. kiad. Ford. Csürös József és Czeglédi Sándor. Bp., 1922.
- Bethlen Gábor** irod. r.-t. 260 l. (Holland-magyar kálvinista Könyvtár. 1. sz.)
- **Ábrahám:** A kálvinizmus politikai jelentősége. Ford. Miklós Ödön. Bp., 1923. Bethlen G. r.-t. 76 l.
- Lánczi Jenő:** Modernista mozgalmak a vallásokban. [Modernistische Bewegungen in den Religionen.] (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 601—623 l.)
- Lencz Géza:** A keresztyénség vallástörténeti helyzete. [Die religionsgeschichtliche Stellung des Christentums.] (TheolSzakl. 1910. évf. 13—28, 81—102 l.)
- U. a. (Debreceni ref. Főisk. 1909—10. évi ért. 21—57 l.)
- Martinovics Sándor:** Egyház és demokrácia. [Kirche und Demokratie.] 2. kiad. Pécs, 1918. Dunántúl kny. 39 l. (Vallásosság és műveltség. 3.)
- **Sándor:** Modern vallásosság. [Moderne Religiösität.] 2. kiad. Pécs, 1918. Dunántúl kny. 39 l. (Vallásosság és műveltség. 1.)
- Móricz Zsigmond:** A biblia. [Die Bibel.] (Ath. 1907. évf. 524—538 l.; 1908. évf. 76—102 l.)
- Percehné Kozma Flóra:** Az „Übermensch“ eszméje a szabadelvű keresztyénségben. (KerMagv. 1907. évf. 233—239 l.)
- Podmaniczky Pál báró:** A keresztyén istentisztelet lényege valláspszichológiai és dogmatikai alapon kifejtve. [Der Sinn des christlichen Gottesdienstes, erklärt auf religionspsychologischer und dogmatischer Grundlage.] Pozsony, 1917. Wigand kny. 51 l.
- **Pál báró:** A keresztyén kultusz lényegének kifejtése valláspszichológiai és dogmatikai alapon. (TheolSzakl. 1916. évf. 221—247 l.; 1917. évf. 12—35 l.)
- Prohászka Ottokár:** A keresztyénségnek sajátos kultúrhiatása. (MKözépk. 1912. évf. 3—10 l.)
- **Ottokár:** Elmélekdedések az evangéliumról. [Betrachtungen über das Evangelium.] 2. kiadás. Székesfehérvár, 1910. Buzárovits Gusztáv, Esztergom. 763 l.
- Rott Nándor:** Vallásos katholicizmus és megegyezés a modern műveltséggel. [Katholizismus u. moderne Kultur.] (MSion. 1902. évf. 401—418 l.)
- Sáfrány Lajos:** A korszellem és a protestantizmus kilátásai. [Der Zeitgeist und die Aussichten des Protestantismus.] Debrecen, 1902. Hoffmann és Kronovitz. 16 l. (Klny.: Debreceni Protestáns Lap.)
- Schmidt Károly Jenő:** A reformáció alapelvei. (TheolSzakl. 1917. évf. 76—80 l.)
- Schmitt Jenő Henrik:** Die Kulturbedingungen der christlichen Dogmen und unsere Zeit. Leipzig, 1901. E. Diederichs. 225 l.)
- Sebestyén Jenő:** Modern morál és protestantizmus. [Moderne Moral u. Protestantismus.] (ProtSzle. 1911. évf. 219—232 l.)
- Seni Valér:** Az anabaptismus. [Der Antabaptismus.] Bp., 1907. k. ny. n. 136 l.
- Spesz Sándor:** Loisy „kinyilatkoztatása“ a bölcsélet világánál. (Relig. 1913. évf. 135—138, 156—159, 174—177 l.)
- Strommer Viktorin:** A modernizmus. [Der Modernismus.] (PannonhFőapátsFőiskÉvk. 1910—11. évrre. 1911. 161—187 l.)
- **Viktorin:** Keresztyén maradhat-e a modern társadalom? [Kann die moderne Gesellschaft christlich bleiben?] (PannonhFőapátsFőiskÉvk. 1912—13. évrre. 1913. 299—332 l.)
- Szász Béla:** Jézus, a vallásalapító. [Jesus, der Religionsgründer.] (Szász: Az emberiség jóltevői. IV. 99—179 l.)
- Szerelemley Barna:** Drummond és a drummondizmus. Tallózás a „természet“ és a „szellemi“ világ határán; úgyszintén az „élő keresztyénség“ körül. [Drummond

- und Drummondismus.] Kisújszállás, 1917. Szekeres ny. 54 l.
- Szlávik Mátyás:** A két protestáns vallási típus kérdéséhez. (Theol-Szakil. 1914. évf. 274—285 l.)
- **Mátyás:** Lutheri és Kálvini valóság. [Lutherische u. Calvinistische Religiosität.] (TheolSzakil. 1913. évf. 285—307 l.)
- Szehtlo Kornél:** Felolvasásai. [Vorlesungen.] I. Modernismus és protestantismus. II. A jövő vallása. III. A klerikális mozgalom Magyarországon. IV. Dogma és türelmetlenség. Bp., (1909.) Toldi Lajos. 41 l.
- **Kornél:** U. a. V. A Boromaeus Encyklika történelmi megvilágításban. VI. Quo vadis? Elmékedések a látható és láthatatlan túlvilágról. Bp., 1911. Toldy biz. 35 l.
- **U. a. VII.** Az emberi lélek és értéke. Kultúrtörténeti tanulmány. VIII. Tömörüljünk! Szózat a protestáns ifjúsághoz! IX. A házassági elválás problémája. Bp., 1912. Toldy biz. 43 l.
- Szunyogh X. Ferenc:** (A liturgikus világnézet. (KathNev. 1924. évf. 136—145 l.)
- Takács Menyhért:** Az evangélium bölcsesete. Vallásfilozófiai tanulmány. [Die Philosophie des Evangeliums.] Bp., é. n. Szent István-Társ. 62 l.
- Tankó Béla:** Vallás, keresztényiség, protestantizmus. Három előadás. [Religion, Christentum, Protestantismus.] Debrecen, 1919. Városi ny. 39 l.
- Tisza István gróf:** Protestáns hit és felvilágosodás. (RefSzele. 1909. évf. 690—697 l.)
- Várdai Béla:** Katholicizmus és irodalom. [Katholizismus und Literatur.] Bp., 1921. Szent István-Társ. 83 l.
- Vásárhelyi József:** A genfi „Réveil“. (TheolSzakil. 1917. évf. 83—140 l.)
- Vécsey J.:** Elmaradottabbak-e a katolikus népek. [Sind die katholischen Völker zurückgeblieben?] Bp., 1924. Apostol ny. 32 l. (Világosság felé.)
- Zoványi Jenő:** A protestantizmus fogalma és lényege. [Begriff u. Wesen des Protestantismus.] (Theol-Szakil. 1911. évf. 34—51 l.)
- **Jenő:** Protestantizmus és humanizmus. [FüggSzele. 1921. évf. 277—285 l.)

b) Zsidó vallás.

(Das Judentum.)

- Beer M.:** A zsidó egyisteniség keletkezéséről. (Szoc. 1911—12. évf. 461—467 l.)
- Blau Lajos:** Zsidó angyaltan. [Jüdische Angelologie.] (MZsidóSzele. 1901. évf. 39—43, 121—136, 269—274 l.)
- Deák János:** A valláserkölcsi individualismus kifejlődése az Ó-testamentomban. [Die Entwicklung des religiös-ethischen Individualismus im Alten Testament.] Eperjes, 1909. Kósch Árpád. 107 l.
- Drechsler Miksa:** Az asketizmus állása a zsidó vallásos irodalomban Maimuniig. [Die Askese in der jüdischen religiösen Literatur bis auf Maimuni.] Kúnszentmiklós, 1906. Schwarz L. 84 l.
- Edelstein Bertalan:** A vallásbölcsészet alapja a liturgiában. A Talmud kora. [Der Grund der Religionsphilosophie in der Liturgie. Das Zeitalter des Talmud.] Bp., 1905. Márkus Samu. 19 l.
- **Bertalan:** A vallásbölcsészet hatása a liturgiára. Emlékkönyv Bloch Mózes tiszteletére. 39—55 l.)
- Frisch Ármin:** Kultusz vagy szellem. (MultJövő. 1912. évf. 389—390 l.)
- Gerstl Izsák Ignác:** Izsák Aráma. Adalék a zsidó vallásfilozófia történetéhez. [Isaak Aräma. Beiträge zur Geschichte der jüdischen Religionsphilosophie.] Kúnszentmiklós, 1909. Schwarz L. 34 l.
- Hajdu Miklós:** Szociális gondolatok a zsidó vallásban. (MultJövő. 1912. évf. 477—478 l.)

Kármán Mór: A zsidóság hivatása és a rabbiság feladata. (MultJövő. 1914. évf. 3—8 l.)

Pfeiffer Izidor: Az áldozatok jelentőségének történetéről a héber irodalomban. [Über die Geschichte

der Bedeutung des Opfers in der hebräischen Literatur.] Pápa, 1911. Főiskolai ny. 79, 1 l.

Stein Ludwig: Szociális gondolatok a zsidó vallásban. (MultJövő. 1912. évf. 55—58 l.)

c) Keleti vallások.

(Religionen des Ostens.)

Bhagavad-Gitá: Az isteni ének. Szanszkritből ford. Annie Besant. Angolból ford. Gömöryné Maróthy Margit. Bp., 1924. Légrády ny. 143 l.

Carpenter Estlin József: Buddhizmus és kereszténység. [Buddhism and Christianity.] Ellentét és párhuzam. Angolból ford. Kiss Elek. Kolozsvár, 1925. Corvin ny. 165, 3 l.

Dienes Pál: A buddhizmusról. (Husz-Száz. 1914. évf. 30. köt. 93—102 l.)

Kiss Samu: A buddhizmus és a kereszténység. [Der Buddhismus u. das Christentum.] (TheolSzakl. 1911. évf. 241—264 l.)

Kmoskó Mihály: A sémi népek ősvallásának főbb problémái. [Hauptprobleme der Urreligion der semitischen Völker.] Bp., 1915. Szent István-Társ. 80 l. (A Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléseiből. 90. sz.)

Kovács J. István: A buddhizmus és a kereszténység. [Der Buddhismus und das Christentum.] (TheolSzakl. 1912. évf. 268—299 l. Klny. is.)

Kovács J. István: A Nirvána. [Das Nirvana.] (TheolSzakl. 1908. évf. 242—276 l. Klny. is.)

Lénárd Jenő: Dhammó. [Dhammo.] Bp., Lampel. 1. rész. Bevezetés a Buddhó tanába. 1911. XII, 352 l., 1 mell. — 2. rész. A negyedik alapigazság. Adalékok a Buddhizmus fejlődésének történetéhez. Buddhista modernizmus. 1913. 357 l.

Modi Jivanji Jamshedji: A zend-aveszta vallási rendszere. [Das religiöse System des Zendavesta.] Angolból ford. Haisch Gyula. Bp., 1925. Pfeifer. 68 l., 1 mell. (Aveszta-Könyvtár. 1.)

Osztern Salamon H. Pál: A mekkai cultus és a korán a délarab kultúra világításában. (Ath. 1912. évf. 4. f. 76—104 l.)

Schmidt József: A buddhizmus befolyása a nyugati kultúrára (Függszle. 1922. évf. 129—132 l.)

Supka Géza: Iszlám és hellenizmus. (Műv. 1913. évf. 218—223 l.)

Szeghy Ernő: A buddhizmus és a kereszténység. [Der Buddhismus und das Christentum.] Bp., 1909. Szt. István-Társ. 80, 1 l.

— Ernő: A buddhizmusról. [Über den Buddhismus.] (KathSzle. 1902. évf. 635—655, 726—741 l.)

Szörényi Tivadar: Szíria titkos szektái. [Die geheimen Sekten in Srien.] (Teozófia. 1916. évf. 56—78 l. Klny. is.)

Teleky József: A buddhizmus és az újkori philosophia. (Uránia. 1911. évf. 308—310 l.)

Tóth Tihamér: Keresztény és buddhista erkölcsi ideál. (MKultúra. 1914. évf. 1. köt. 49—58 l.)

[*] Buddhista káté. Bevezetésül Gotamo Buddha tanához. A délvideki buddhisták szent iratai után, az európaiak használatára összeállította és jegyzetekkel ellátta [Bhikschi] Szubhádra. 2. kiad. Máramarossziget, 1901. Berger Miksa. 80 l.

[*] Buddhista katekizmus. Bevezetés a Gotamo Buddha tanába. [Összeállította:] Bhikschi Subhádra. A németszövegű 6. kiad. után magyarra ford. Eröss Lajos. Debrecen, 1906. Hegedűs és Sándor. 82 l.

[*] Csend hangja. A —. Töredékek az arany szabályok könyvéből. Napenkénti használatra a lamuknak (tanítványoknak). Sanskritből ford. és jegyzetekkel ellátta H. P. B. Angolból ford. G. M. M. Bp., 1916. Kilián. 78 l.

4. Misztika.

(Misztik.)

- Ágoston Gyula*: Az ekstázis, mint a lélek rejtett tulajdonságainak megismerési módja. [Die Extase, als die Art die geheimen Eigenschaften der Seele zu erkennen.] Bp., é. n. Fuchs S. 52 l.
- Gyula: U. a. Bp., 1904. Fuchs S. 164 l. (Lelki problémák.)
- Fallenbüchl Ferenc*: A káprázatok mint misztikus tények. (KathSzele. 1925. évf. 411—416 l.)
- France, Anatole*: Miszticizmus és tudomány. (MHelikon. 1921. évf. 1416—1419 l.)
- Hackenberger László*: Az iskola válása. Misztikus világszemlélet. [Die Religion der Schule. Mystische Weltanschauung.] Rákosliget, 1923. Szerző. Bp., Kókai. 23 l.
- Kepes Ferenc*: A gnózis bevezető írásai. [Einführungsschriften zur Gnosis.] Bp., Szerző. 1. Mi a gnózis? [1924.] 8 l. — 2. A gnózis módszere. [1924.] 10 l. — 3. Schmitt Jenő törvénye: az általános dimenzioviszony. [1925.] 12 l.
- Ferenc: Tanulmányok a gnózis szellemében. [Studien im Geiste der Gnosis.] Bp., 1925. Szerző. Gandhi. 10 l. — Petőfi a próféta. 12 l. — Tolsztoj és Lenin. 12 l.
- Kiss Sándor*: A sugallás. [Die Inspiration.] (Szarvasi ág. ev. egyházker. tanítóképzőint. 1913—14. évi ért. 3—43 l.)
- Kozári Gyula*: A miszticizmus. (Kozári: Emberi okmányok. 179—187 l.)
- Lechner Károly*: A sugallásról. [Über Inspiration.] Kolozsvár, 1908. Stief Jenő és Tsa. 26 l. 4°. (Kiny. az Erdélyi Múzeum-Egyesület Brassóban tartott IV. vándorgyűlésének Emlékkönyve.)
- Lukács György*: A lelki szegénységről. (Szellem. 1911. évf. 202—214 l.)
- Mátyás Ernő*: A vallásos misztika. Vallásphilosophiai tanulmány. [Die religiöse Mystik.] Kolozsvár, 1921. Minerva. 47 l.
- Mössmer József*: A tisztá misztika eszmevilágából. Tanulmány a német misztika bölcséletéhez. [Aus der Ideenwelt der reinen Mystik. Studie zur Philosophie der deutschen Mystik.] Szentendre, 1917. Emmel kny. 55 l.
- P. J.*: Mysticismus a modern irodalomban. (Ath. 1903. évf. 461—472 l.)
- Pauler Ákos*: A miszticizmusról. [Über Mystik.] (Napkelet. 1923. évf. 516—520 l.)
- Schmitt E. H.*: Gnosis. Jena, E. Diederichs. 1. k. 1903. 627 l. — 2. k. 1907. 413 l.
- Jenő Henrik: Krisztus. Ford. és a bevezetést írta Madary Károly. Bp., 1920. Kultúra. 62 l.
- E. H.: Kritik der Philosophie vom Standpunkt der intuitiven Erkenntnis. Leipzig, 1908. Fritz Eckardt. VIII, 507 l.
- Spitzer Albert*: A spirituális tapasztalás problémája. (Teozófia. 1918. évf. 16—41, 63—85 l.)
- Swedenborg Emanuel*: Meny és pokol látottak és hallottak szerint. [De coelo et ejus mirabilibus.] Bp., 1909. Hornyánszky. VIII, 334 l.
- Szelényi Ödön*: A misztika lényege és jelentősége. [Wesen und Bedeutung der Mystik.] Székfoglaló értekezés. (1912 szeptember 11-én.) Pozsony, 1913. Bp., Kókai biz. 32 l.
- Tiefenthaler József*: A misztika hatásaiból. (KathNev. 1917. évf. 322—326 l.)
- József: Miszticizmus. (KathSzele. 1922. évf. 213—217 l.)
- Trikal József*: Modern miszticizmus. (Relig. 1911. évf. 362—365 l.)

5. Teozófia.

(Theosophie.)

- Alcyone* (Krishnamurti): A mester lábainál. Angolból ford. Bp., 1911. Kilián. 64 l. — 3. kiad. 1922. 55 l., 1 mell.
- Alecy* Elza: A Karmáról. (Teozófia. 1913. évf. 130—133 l.)
- Elza: A lélek útja teozófiai megvilágításban. [Der Weg der Seele in teosophischer Beleuchtung.] Bp., [1922]. Fogadó ny. 96 l.
- Bernhard* Zsigmond: A modern teozófia irányai. (MKultúra. 1923. évf. 577—584 l.)
- Zsigmond: A teozófusok gondolatvilága. (MKultúra. 1923. évf. 705—712 l.)
- Zsigmond: Mia teozófusok „ihletvételátása”? (MKultúra. 1924. évf. 1—11 l.)
- Besant*, Annie: A benső kereszténység vagy kisebb rejtélyek. Angolból ford. Ferenczy Izabella. 1. 2. r. Bp., 1917. Magyar Teozófiai Társaság. (Teozófiai Könyvtár. 6—7. sz.)
- Annie: A mesterek. Ford. Szlemenics Mária. Bp., é. n. Pfeifer. 55 l. (Teozófiai Könyvtár. 4. sz.)
- A.: „A míg ő eljövend.” Kivonatok szolgájának B. A.-nak beszédeiből. Angolból ford. Szlemenics Mária. Bp., 1914. Kilián biz. 56 l.
- Annie: A teozófiai eszmék lényege és elterjedése. (Teozófia. 1912. évf. 5—14 l.)
- Annie: Az élet rejtélye teozófiai megvilágításban. Angolból ford. Ferenczy Izabella. Bp., é. n. Pfeifer. 72 l. (Teozófiai Könyvtár. 1. sz.)
- Annie: Az eljövendő Krisztus. Fordítás. Bp., 1911. Kilián utóda. 29 l.
- Annie: Az előcsarnokban. 5 előadás. Angolból ford. Szlemenics Mária. Bp., 1916. Kilián. 156 l.
- Annie: Az ember hét princípiuma. Angolból Uray Georgina. (Teozófia. 1913. évf. 15—20, 35—38, 88—91, 108—110, 181—184, 277—282 l.; 1914. évf. 66—68, 111—116, 138—141, 186—188, 215—217, 232—237, 278—285 l.; 1915. évf. 22—23 l.)
- Annie: Egyetemes vallás. Angolból ford. Sz. M. (Teozófia. 1916. évf. 210—215 l.)
- Besant*, Annie: Emóció, intellektus és spiritualitás. (Teozófia. 1918. évf. 49—61 l.)
- Annie: Karma. Tanulmány. Ford. Halász Hermin. (Teozófia. 1914. évf. 169—182 l.)
- U. a. Bp., 1914. Magyar Teozófiai Társaság. 16 l. (Teozófiai füzetek. 3.)
- Annie: Krisztus minőségei. Bp., 1913. Pátria. 30, 2 l.
- Annie: Mi a teozófia? (Teozófia. 1917. évf. 2—8 l.)
- A.: Reinkarnáció és szociális problémák. Franciából ford. Halász Hermin. Bp., 1914. Magyar Teozófiai Társaság. 12 l. (Teozófiai füzetek. 2.)
- Annie: Reinkarnáció és társadalmi problémák. (Teozófia. 1914. évf. 141—156 l.)
- Annie: Új utak a vallás, tudomány és művészet szolgálatában. (Teozófia. 1914. évf. 25—44 l.)
- Annie: Változó kedélyhangulatainkról. (Teozófia. 1912. évf. 217—225 l.)
- Annie: Világunk átalakulása. Angolból ford. R. Á.-né. Bp., 1917. Eggenberger. 212 l.
- Blech* Aimée: Azoknak, akik szenvednek. Franciából ford. Halász Hermin. Bp., 1914. Magyar Teozófiai Társaság. 80 l. (Teozófiai füzetek. 5.)
- Böhme* Edwin: Isten, világ és ember. (Teozófia. 1919. évf. 21—36 l.)
- Collins* Mabel: Világosság az ösvényen. Bp., é. n. Pfeifer. 64 l. (Teozófiai Könyvtár. 2. sz.)
- Döry* László: A theosophia és a csoda. (Relig. 1914. évf. 22—63 l.)
- Halmai* Elemér: Teozófia a világirodalom nagyságainak műveiben. Szemelvények. (KeletNépe. 1925. évf. 3—4, 72—75 l.)
- Harmatzy* Simon Loránt: Lélek és élet. (Teozófia. 1912. évf. 184—190 l.)
- Hartmann* Ferenc: Teozófia, monizmus és kereszténység. (Teozófia. 1912. évf. 196—200 l.)
- Jinarajadasa* C.: Amit mi tanítani fogunk. (Teozófia. 1917. évf. 49—65 l.)
- C.: U. a. Bp., 1917. Eggenberger. 56 l.

- Jinaraajása* C.: Az ő nevében. Angolból ford. Szlemenics Mária. Bp., é. n. Pfeifer Ferd. 32 l. (Teozófiai Könyvtár. 3. sz.)
- C.: Élet, halál és továbbélés tudományos és teozófiai megvilágításban. (Teozófia. 1918. évf. 193—212 l. Klny. is.)
- Lazenby* Charles: Reinkarnáció és emlékezés. Angolból Szlemenics Mária. (Teozófia. 1913. évf. 220—230 l.)
- Leadbeater* C. W.: A halál után. (Teozófia. 1912. évf. 18—22, 25—31 l.)
- C. W.: A teozófia alapvonalai. [Grundzüge der Theosophie.] Átdolgozta N. D. Bp., 1908. Márkus Samu. 63, 1 l.
- C. W.: A teozófus magatartása. (Teozófia. 1915. évf. 143—153 l.)
- C. W.: Hogyan és miért tanulmányozzuk a Teozófiát? Ford. Halász Hermína. (Teozófia. 1915. évf. 26—34 l.)
- C. W.: Teozófia és spiritizmus. (Teozófia. 1913. évf. 121—127 l.)
- Lukácsy* Imre: Krisztus visszajövele. (Reincarnatio.) [Der Wiederkehr Christi.] Biblia-teozófiai tanulmány. Pécs, 1906. Taizs ny. 214 l.
- Imre: U. a. Bp., 1912. Kilián Fr.
- Nädler* Róbert: A világháború okai teozófiai szempontból. [Die Ursachen des Weltkriegs von theosophischem Gesichtspunkte.] Bp., 1915. Magyar Teozófiai Társaság. (Teozófiai füzetek. 5.)
- Nagy* Dezső: A Teozófiai Társaság célja. [Zweck der Theosophischen Gesellschaft.] Bp., é. n. Athenaeum. 14, 2 l.
- Dezső: Teozófia. A teozófia irodalmából merített tanulmányok. [Theosophie.] Bp., 1907. Deutsch Zsigmond és Társa. 91, 1 l.
- Narada Sutra*. Szanszkritből angolra ford. szabad magyarázatokkal E. T. Sturdy. A 2. kiad. után angolból magyarra Ferenczy Izabella. Bp., 1916. Magyar Teozófiai Társaság. 32 l. (Teozófiai füzetek. 9.)
- Páll* Gábor: Bevezető a teozófiába. [Einführung in die Theosophie.] Torda, 1925. Füssy József. 68 l.
- Pascal* Theodore: A teozófia A. B. C.-je. (Teozófia. 1915. évf. 43—48, 83—88, 105—108, 138—140 l.)
- Pascal* Theodore: U. a. Bp., 1915. M. Teozófiai Társ. 16 l. (Teozófiai füzetek. 6. sz.)
- Polak* Gaston: Az egység felé. (Teozófia. 1912. évf. 35—46 l. Klny. is.)
- Gaston: Lélektudomány. (Teozófia. 1913. évf. 6—14 l.)
- Spitzer* Albert: A teozófia viszonya a vallás-, filozófia- és tudományhoz. (Teozófia. 1915. évf. 115—135 l.)
- Stojits* Iván: A teozófiai mozgalom jelentősége. (Teozófia. 1912. évf. 1—4 l.)
- Iván: Teozófia és teozófiai mozgalom. Hartmann F. dr. és mások nyomán. Bp., 1909. Athenaeum. 52 l. — 2. kiad. 1910.
- Szegedy-Maszkó* Leona: A teozófus és a háború. [Der Theosoph und der Krieg.] Bp., 1914. Magyar Teozófiai Társaság. 12 l.
- Tagore* Rabindranath: Az „Én“ problémája. [Das Ich-Problem.] R. T. Sadhana c. könyvének 4. fejezete. Ford. Szlemenics Mária és Reich Alfréd. (Teozófia. 1918. évf. 1—14 l.)
- U. a. Bp., 1918. Magyar Teozófiai Társaság 13 l. (Teozófiai füzetek. 11.)
- Tamás* Károly: Az emberi szellem fejlődésének útja. (Teozófia. 1913. évf. 161—164, 169—180, 203—211 l.)
- Toperczer* Ákosné: Kőrösi Csoma Sándor és a teozófia. [Alexander Kőrösi Csoma und die Theosophie.] Bp., 1914. Magyar Teozófiai Társaság. 10 l. (Teozófiai füzetek. 1. sz.)
- Ward*, E.: Teozófia és modern tudomány. Angolból Sz. M. (Teozófia. 1915. évf. 233—249 l.)
- Wolkenberg* Alajos: A teozófia és antropozófia ismertetése és bírálata. [Besprechung und Kritik der Theosophie und Anthroposophie.] Bp., 1923. Szent István-Társ. 171 l. (Szent István könyvek. 2.)
- Züllmann*, Paul: A teozófia lényegéről. Ford. Szlemenics Mária. (Teozófia. 1917. évf. 67—82 l.)
- U. a. Bp., 1916. Magyar Teozófiai Társaság. 16 l. (Teozófiai füzetek. 10.)
- Paul: Az okkult és metapszichikai kutatások mai állása. Németből Reich Alfréd. (Teozófia. 1915. évf. 257—271 l.)

XIV. Jogfilozófia.

(*Rechtsphilosophie.*)

1. A jogfilozófia története.

(*Geschichte der Rechtsphilosophie.*)

- Finkey Ferenc:** A tételes jog alapelvei és vezéreszméi. A jogbölcsészet, mint alapvető és összefoglaló (általános) jogtudomány kézikönyve egyetemes fejlődéstörténeti alapon. 1. köt. Bevezetés és a jogbölcsészet kifejlődésének története. [Grundsätze und leitende Ideen des positiven Rechts. 1. Bd. Einleitung und Geschichte der Entwicklung der Rechtsphilosophie.] Bp., 1908. Grill Károly. XVI, 463 l.
- Hoványi Gyula:** A jogbölcsélet jogi oktatásunkban. Értekezés. [Die Rechtsphilosophie in unserem Rechtsunterricht.] Nagyvárad, 1909. Szt. László ny. 16 l.
- U. a. (Nagyvárad Kath. Jogakad. 1909—10. évi almanachja.)
- Kégl János:** A jogbölcsélet sorsa. (HuszSzáz. 1901. évf. 4. köt. 175—184 l.)
- Somló Bódog:** A jogbölcsélet mai helyzete. (ÚjSzázad. 1906. évf. 12—15 l.)
- Bódog: A jogbölcsélet tanítása. (Jogállam. 1902. évf. 58—61 l.)
- Thót László:** A harmadik iskola. (Ath. 1907. évf. 425—439 l.; 1908. évf. 1—12, 165—173 l.)
- Vetési:** Jogászaink filozófiai képzettsége. (BölcsFt. 1902. évf. 424—429 l.)
- Werner Rezső:** A bölcsészeti jogtudomány történelme. [Geschichte der Rechtsphilosophie.] 5. kiad. Bp., 1903. Franklin. 198 l.

2. Általános jogfilozófia.

(*Allgemeine Rechtsphilosophie.*)

- Angyal Pál:** A bölcséleti jog jegyzete. [Rechtsphilosophische Vorträge.] Jegyezte: Weszely Ferenc. Kézirat gyanánt. Bp., 1914. Preszler. 249 l.
- Pál: A jogbölcsészet alaptételei. [Grundzüge der Rechtsphilosophie.] 4. kiad. Pécs, 1922. Dunántúl ny. VI, 129 l.
- Pál: Jogbölcsészet. [Rechtsphilosophie.] A. P. előadásai nyomán összeállította dr. Ráth Sándor. 3. kiad. Pécs, 1908. Dunántúl ny. 311 l.
- Bárany Gerő:** Jogbölcselkedés. [Rechtsphilosophie.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 223—230, 356—366, 514—532 l.)
- U. a. (Jog. 1904. évf. 10—12, 18—20, 26—28, 34—37, 42—46, 50—52, 58—61, 74—78 l.)
- U. a. Bp., 1904. Pallas. 45 l.
- Frigyes Béla:** A jövő jogtudományának néhány alapvető kérdéséről. [Über einige grundlegende Fragen der Rechtswissenschaft der Zukunft.] Bp., 1918. Pesti kny. 18 l. (Klny.: Munkásügyi Szemle. 1918.)
- Jhering Rudolf:** Küzdelem a jogért. [Der Kampf ums Recht.] Németből ford. Szilassy Cézár. Bp., 1907. Franklin. 107 l. (Olcsó Könyvtár. 1454—56.)
- Medveczky Frigyes:** Jogtudomány és jogbölcsélet. [Rechtswissenschaft u. Rechtsphilosophie.] (MFTKözl. 1912. évf. 49—61 l.)
- Moór Gyula:** Bevezetés a jogfilozófiába. [Einführung in die Rechtsphilosophie.] Bp., 1922. Pfeifer. 356 l. (Filozófiai Könyvtár. 3.)
- N. B.:** Az ésjog compendiuma. A jogbölcsélet történetének rövid vázlata. [Compendium des Verunftrrechts.] 3., bővített kiad. Bp., 1903. Politzer Zsigmond és fia. 120 l. (Jogi compendiumok gyűjteménye. 20. köt.)
- Oberschall Pál:** Jog- és állambölcséleti jegyzetek. [Rechts- und staatsphilosophische Vorträge.] O. P. előadása után jegyezték Stampfel

- Frigyes és Aixinger László. Kézirat gyanánt. Pozsony, 1902. Stampfel Károly. 138 l.
- Plöpu György:** A jog filozófiája és kritikai méltatása a fejlődési elv alapján. [Philosophie u. Kritik des Rechts auf Grund des Evolutionsprinzips.] (Jog. 1903. ért. 196—199, 204—208, 212—214, 220—222, 224—225, 232—234, 248—250, 256—260, 264—267, 280—283, 288—290, 296—298 l.)
- U. a. Nagyvárad, 1904. Vidor Manó biz. 117 l. (A Nagyváradai Jogászegylet kiadványai.)
- György: A jog philosophiája. [Philosophie des Rechts.] Nagyvárad, 1903. Vidor Manó biz. 56 l. (A Nagyváradai Jogászegylet kiadványai.)
- Somló Bódog** előadásai nyomán. Jogbölcseleti jegyzet a nemzetközi joggal. [Rechtsphilosophische Vorträge.] Kézirat gyanánt. Kolozsvár. é. n. Lepage. 1. köt. 42 l. — 2. köt. 108 l.
- Bódog: Jogbölcselet. [Rechtsphilosophie.] Bp., 1901. Stampfel. 62 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 75.)
- Somló Bódog:** Jogbölcseleti előadásai. [Rechtsphilosophische Vorträge.] Kolozsvár, 1906. Stein János biz. 1. f. Általános rész. 134 l. — 2. f. A büntetőjog bölcselete. 156 l.
- Bódog: Jogbölcsezet. [Rechtsphilosophie.] Jogi alaptan [Juristische Grundlehre] c. műve nyomán. [Könyomat.] Bp., 1920. Grill. 133 l.
- Tegeze Gyula:** A jogbölcselet vizsgálódási köre, feladata, módszere. [Der Forschungskreis, die Aufgabe und die Methode der Rechtsphilosophie.] (Debreceni Ref. Akadémia 1909—10. évi ért. 58—86 l.)
- U. a. Debrecen, 1910. Városi ny. 29 l.
- Tuka Béla:** Jog- és állambölcselet. [Rechts- und Staatsphilosophie.] 1. f. Általános rész. (Szemelvények Tuka Béla a Szabadságról írt tanulmányából.) Pozsony, 1917. Stampfel. 100 l.
- [*] Bölcseleti jog. [Philosophie des Rechts.] Bp., é. n. Blau Albert. 128 l.

3. Jogfilozófiai részletproblémák.

(*Rechtsphilosophische Spezialprobleme.*)

a) A jog fogalma és eredete.

(*Begriff und Ursprung des Rechts.*)

- Bodnár Zsigmond:** A természetjog kérdése. (Aurora. 1902. évf. 6. sz. 19—23 l.)
- U. a. (Eszme. 1902. évf. 133—140 l.)
- Darvai Dénes:** A tárgyi jog bölcsetének formális kérdései. 1. köt. Bevezetés és 1. rész: A jog fogalma. [Die formalen Fragen der Philosophie des objektiven Rechts.] Bp., 1913. Grill Károly. 228 l.
- Demkó György:** A jog általános fogalma és eredete. [Begriff und Ursprung des Rechts.] Relig. 1905. évf. 153—155, 163—164, 169—172, 186—189 l.
- U. a. Bp., 1905. Egyetemi ny. 39 l.
- U. a. Bp., 1905. Athenaeum. 32 l.
- György: A jog fogalma és eredete. [Begriff u. Ursprung des Rechts.] (BölcsFt. 1905. évf. 169—198 l.)
- Esterházy Sándor:** A jog lényegéről. [Über das Wesen des Rechts.] Kolozsvár, é. n. Ajtai K. Albert. 53, 1 l.
- Frey János:** A természetjog vagy észjog léte. [Das Naturrecht oder Vernunftsrecht.] Pécs, 1903. Taizs József. XI, 135 l.
- Kiss Géza:** A jog alkalmazása elméletéről. (ErdMúz. 1908. évf. 123—133 l.)
- Géza: A jogforrások elmélete az angol irodalomban. [Die Theorie der Rechtsquellen in der englischen Literatur.] (Jogállam. 1908. évf. 749—765 l. Klny. is.)
- Moscovitz Iván:** Formalizmus. (Jog. 1906. évf. 217—218 l.)
- Notter Antal:** A természetjog. [Das Naturrecht.] (BölcsFt. 1905. évf. 513—581 l.)

- Notter Antal:** U. a. Klny. Bp., 1906. Szt. István-Társulat. 71 l. (A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléseiből. 56. sz.)
- Pikler Gyula:** A büntetőjog bölcselete. Második folytatás a Jog keletkezése és fejlődése című könyvhöz. [Philosophie des Strafrechts. Forts. d. Werkes: Ursprung u. Entwicklung des Rechts.] 5. kiadás. Bp., 1906. Politzer. 138 l. — 6. kiad. 1908. VI, 128 l. — 7. kiad. 1910. Grill. 161 l.
- Gyula: A jog keletkezéséről és fejlődéséről. [Über den Ursprung u. Entwicklung des Rechts.] 2. kiad. Bp., 1902. Politzer Zs. VIII, 280 l. — 3. kiad. 1911. X, 301 l.
- Rónai Zoltán:** Erkölcsi érzelmek és társadalmi érdekek a jogpolitikában. (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 503—508 l.)
- Ruber József:** Erkölcs és jog. (MJogi-Szle. 1920. évf. 87—102 l.)
- Somló Bódog:** A jog alkalmazásáról. [Über die Anwendung des Rechts.] (Jogállam. 1911. évf. 97—103, 177—189 l. Klny. is.)
- Bódog: A jogi alapfogalmakról. (JogtudKözl. 1917. évf. 173—174 l.)
- Bódog: A nemzetközi jog mibenléte. (BpSzle. 1917. évf. 172. köt. 356—367 l.)
- Bódog: A szokásjog. [Das Gewohnheitsrecht.] Kolozsvár, 1914. Stein biz. 31 l. (Klny.: Farkas Lajos-emlékkönyv.)
- Vargha Ferenc:** A jog és az élet. (JogtudKözl. 1923. évf. 73—75 l.)

b) A jog szociológiája.

(Soziologie des Rechts.)

- Ágoston Péter:** A magánjog osztályjellege és az osztályközi magánjog. [Der Klassencharakter des Privatrechts u. das zwischenklassische Privatrecht.] (Szoc. 1907—08. évf. 358—364, 408—411, 489—494, 520—523 l.)
- Buday Dezső:** A házasságjog bölcselete. Tanulmány. [Die Philosophie des Eherechts.] Bp., 1901. Politzer Zs. és Fia. 170 l.
- Dékány István:** A társadalmi normák problémája és a mai jogbölcsélet. [Das Problem der sozialen Normen u. die gegenwärtige Rechtsphilosophie.] (Ath. 1923. évf. 1—31 l.)
- Demkő György:** A „célvagyon“ hamis jogbölcséleti elmélete. (Relig. 1907. évf. 49—51, 69—72, 86—88 l.)
- Fazekas Oszkár:** A szellemi tulajdon jogbölcséletéhez. [Zur Rechtsphilosophie des geistigen Eigentums.] (Nagy Ferenc-emlékkönyv. 139—176 l.)
- Oszkár: A termelés immaterializálódása és a jogfejlődés. Részlet „A szellemi tulajdon jogbölcséletéhez“ című művéből. [Die Immaterialisation der Produktion und die Entwicklung des Rechts.] Bp., é. n. Szent László ny. 62 l.
- Krüger Aladár:** Szociáldemokrata közjog. [Sozialdemokratisches Staatsrecht.] (BölcsFt. 1906. évf. 235—276 l.)
- Ladányi Béla:** A személyiség védelmének elmélete és gyakorlati megvalósítása a magánjogi tervezetben. Magánjogbölcséleti tanulmány. [Die Theorie des Rechtsschutzes der Persönlichkeit und deren praktische Anwendung im Entwurf des ung. Privatrechts.] Bp., 1904. Pfeifer Ferdinánd biz. 26 l.
- Ottlik László:** Jog és társadalom. [Recht und Gesellschaft.] (Társ-Tud. 1924. évf. 2—3 f. 15—32 l.; 4—5. f. 16—34 l.)
- Pollák Illés:** A jog és az egyén küzdelme. [Der Kampf zwischen Recht und Individuum.] Bp., 1911. Pfeifer Ferd. 36 l. (Magyar Jogászegyleti Értekezések. 30. f.)
- Schwarz Gusztáv:** A jogi személy magyarozatához. [Zum Begriff der Rechtspersönlichkeiten.] (Jogállam. 1907. évf. 37—50 l.)
- Gusztáv: Jog és közjog. [Recht und öffentliches Recht.] (Jogáll. 1905. évf. 20—29 l.)
- Szirtes Artur:** A szociális jog elmélete. [Theorie des sozialen Rechts.] Bp., 1913. Rényi Károly. 45 l.

Szirtes Artur: A szociális jogalkotás problémája. [Das Problem der sozialen Rechtsbildung.] (Huszszáz. 1916. évf. 34. köt. 20—34 l.)

Szűts Miklós: A bíró világnézete. (JogtudKözl. 1923. évf. 185—187 l.)
— Miklós: A jog pályája. (JogtudKözl. 1920. évf. 25—26 l.)
— Miklós: Jogállandóság. (JogtudKözl. 1922. évf. 169—170 l.)

c) A büntetőjog bölcselete.

(*Philosophie des Strafrechts.*)

Angyal Pál: A büntetőjog felelősségi rendszereinek fejlődése. (JogtudKözl. 1905. évf. 213—214 l.)

Etek Mór: Az individualisatio elmélete és büntetőtörvényhozásunk. (Jog. 1905. évf. 101—102 l.)

Gyórfy László: A katonai büntetőjog bölcselete és oknyomozó története. [Philosophie und pragmatische Geschichte des Militär-Strafrechts.] Bp., 1925. Pallas. 151 l.

Hegedűs József: Jogbölcséleti állandó adalékok a politikai bűncselekmény monográfiájához. (MJogiSzle. 1922. évf. 406—413 l.)

Irk Albert: A büntetőjogi okozatiság kritikája. Kivonat 1916. december 5-én bemutatott értekezéséből. (AkadÉrt. 1917. évf. 55—57 l.)

— **Albert:** Kriminologia. I. Kriminál-aetiologia. A büntett ember-

tani, fizikai és társadalmi tényezői. [Kriminologie.] Bp., 1912. Politzer Zsigmond. V, 301 l.

Pessina Henrik: A kiengesztelési elmélet történeti fejlődése. Büntetőjogbölcsészeti tanulmány. Olaszból ford. Thót László. (Ath. 1907. évf. 1—15, 145—159, 281—294 l. Klny. is.)

Pordea Gyula: A politikai delictum és a moralé. (Huszszáz. 1901. évf. 4. köt. 355—369 l.)

Vámbery Ruzsem: Büntetőjog és ethika. [Strafrecht und Ethik.] Bp., 1907. Politzer. VIII, 200 l.

Wertheimer Manó: A büntettek alapoka. Büntető-bölcséleti tanulmány. [Das Grundmotiv der Verbrechen.] Bp., 1903. Grill Károly. 227 l.

d) A helyes jog elmélete.

(*Theorie des richtigen Rechts.*)

Borbély Zoltán: A jogérték elmélete. [Die Theorie des Rechtswertes.] Kolozsvár, 1910. Stein János és Politzer Zsigmond és fia biz. Bpsten. 154 l.

Darkó Péter: A jog és erkölcs relációja. [Die Beziehungen zwischen Recht und Moral.] Békés, 1925. Wallach M. 15 l.

Demkó György: A természetjogi vagyontulajdonjog. (Relig. 1907. évf. 103—105 l.)

Heller Erik: Igazságosság és jog. [Gerechtigkeit und Recht.] (MJogiSzle. 1922 évf. 556—562 l.; 1923. évf. 124—126, 153—158, 181—185, 213—218, 239—238 l.)

Irk Albert: A jog értékelése. Jogbölcsészeti tanulmány. [Die Wertung des Rechts.] Bp., 1916. Franklin. 20 l. (Klny.: JogtudKözl.)

Kiss Géza: Étika, mint a jognak eleme. Adalék a törvényértelme-

zés kérdéséhez. (KathSzle. 1910. évf. 1027—1035 l.)

Kuncz Jenő: Az igazságos jog. Kivonat április 11-én tartott székfoglaló értekezéséből. (AkadÉrt. 1904. évf. 291—295 l.)

Meszlény Artur: Morál és jog. (JogtudKözl. 1923. évf. 41. l.)

Moór Gyula: A jogi normák változásának problémája. [Das Problem des Wandels der Rechtsnormen.] (Ath. 1924. évf. 1—3. f. 1—12 l.)

— Gyula: Macht, Recht, Moral. Szeged, 1922. Városi ny. 46 l. (Acta litterarum ac scientiarum R. Univ. Franciscus-Josephinae. Sectio iuridico-politica. I. vol. 1. fasc.)

Plopu György: Erkölcsi alapelvek a magánjogban, tekintettel a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetére. (Jog. 1903. évf. 1—3, 18—21, 33—34, 41—42 l.)

- Rónai Zoltán: A helyes jog tudománya. [Wissenschaft des richtigen Rechts.] (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 269—283 l.)
- Ruber József: Jogtudomány és világnézet. [Rechtswissenschaft und Weltanschauung.] (Ath. 1925. évf. 1—19 l.)
- Somló Bódog: A helyes jog. [Das richtige Recht.] (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 390—395 l.)
- Bódog: A jog értékmérői. [Die Wertmesser des Rechts.] (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 1—14 l.)
- Somló Bódog: Még egyszer a helyes jogról. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 71—73 l.)
- Bódog: Újból a helyes jogról és egy helytelen cikkről. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 344—346 l.)
- Stammler, Rudolf: Helyes jog. (Die Lehre von dem richtigen Rechte.) Ford. Löw Loránt. Bp., 1908. Franklin. 31 l. (Magyar Jogászegyleti Értekezések. 288. sz. 37. köt. 5. füz.)

e) A jogtudomány módszertana.

(Methodik der Rechtswissenschaft.)

- Ágoston Péter: A magánjog módszere. (JogtudKözl. 1903. évf. 413—414, 423—425 l.)
- Bárd József: Elmélet és gyakorlat a jogban. [Theorie und Praxis im Recht.] (JogtudKözl. 1920. évf. 122—125, 131—134, 142—143, 149—150, 156—158 l.)
- Kováts Elemér: A jogi gondolkozás ökonómiája. [Die Ökonomie des rechtlichen Denkens.] (MJogiSzle. 1923. évf. 229—233 l.; 1925. évf. 86—93, 167—173, 205—212, 238—249, 292—298, 355—363, 383—390, 456—463 l.)
- Zerkovitz Zsigmond: Szabad jog, szabad jogtudomány. (JogtudKözl. 1908. évf. 128—130 l.)

XV. Társadalomfilozófia.

(Sozialphilosophie.)

1. A társadalomfilozófia története.

(Geschichte der Gesellschaftsphilosophie.)

- Apáthy István: A darwinizmus bírálata és a társadalomtan. [Kritik des Darwinismus und die Soziologie.] (MTársTudSzle. 1909. évf. 309—339 l. Klny. is.)
- István: Magyar társadalomtudomány. [Die Gesellschaftslehre in Ungarn.] (Uránia. 1907. évf. 244—250 l.)
- Balogh Arthur: A társadalom. A szociológia alapvetői: Comte és Spencer. [Die Gesellschaft. Die Begründer der Soziologie: Comte und Spencer.] Kolozsvár, 1906. Lepage Lajos. 174 l.
- Dékány István: Egy új szociológiai irányról. (TársTud. 1925. évf. 289—301 l.)
- Giesswein Sándor: A háború és a társadalomtudomány. [Der Krieg und die Soziologie.] Bp., 1915. M. Sz. K. Orsz. Békeegyesülete. 61 l.
- Illjefalvi Vitéz Géza: Positiv társadalomtani elméletek és a valódi positivizmus. [Positive gesellschaftswissenschaftliche Theorien u. der wahre Positivismus.] (Ath. 1904. évf. 278—286, 438—444, 576—595 l.)
- Kiss Albin: A magyar társadalomtan története. [Geschichte der ungarischen Gesellschaftslehre.] Bp., 1925. Szent István-Társ. 144 l. (Szent István könyvek. 28.)
- Kozári Gyula: Sociologia. [Kidd, Hatterton-Chill, Brooks, Lafkadio Hearn és Japán.] (Kozári: Emberi okmányok. 373—387 l.)
- Leopold Gusztáv: A szociológia újabb irányai. [Die neueren Richtungen der Soziologie.] (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 97—112, 190—200 l. Klny. is.)
- Pekár Károly: A XIX. század társadalomfilozófiai termése. [Die Sozialphilosophie des XIX. Jh.] (HuszSzáz. 1902. évf. 5. köt. 171—187, 255—268 l.)

2. Általános társadalomfilozófia.

(Allgemeine Gesellschaftsphilosophie.)

- Angyal Pál:** A szociológia vázlata. [Grundriss der Soziologie.] Bp., 1922. Dunántúl. 79 l.
- Pál: Szociológia. [Soziologie.] 2. kiad. Pécs, 1924. Dunántúl. VIII, 156 l.
- Apáthy István:** A társadalomtan tudományos anyaga. [Der Gegenstand der Gesellschaftslehre.] (MTársTudSze. 1908. évf. 60—82 l. Klny. is.)
- Békésy Károly:** A szociológiáról. Szabadelvű társadalomtan. [Über die Soziologie.] I. köt. Kolozsvár, 1911. Lepage Lajos. 197 l.
- Bodnár Zsigmond:** A szociológiai változás alapja. [Der Grund der soziologischen Veränderung.] Pécs, 1911. Mosonvármegye ny. 32 l.
- Bolgár Elek:** A szociológiai szintézis természetéről. [Die Natur der sozialen Synthese.] (Ath. 1917. évf. 65—83 l.)
- Elek: Pszichologizmus a szociológiában. [Psychologismus in der Soziologie.] (HuszSzáz. 1917. évf. 35. köt. 481—494 l.)
- Buday László:** A statisztika munkaköre. [Das Gebiet der Statistik.] Bp., 1923. M. Tud. Akadémia. 36 l. (Értekezések a filozófiai és a társadalmi tudományok köréből. 2. köt. 7. sz.)
- Dékány István:** A közgazdaságtan és társadalomtan elemei. [Elemente der Nationalökonomie und der Gesellschaftslehre.] Középisk. felső oszt. számára. Bp., 1921. Franklin. 155 l.
- István: A tiszta társadalomelmélet alapvetése. (Bevezetés a társadalomtudományokba. 1.) [Grundlagen einer reinen Gesellschaftslehre.] Bp., 1920. Szerző. Kilián biz. 63 l.
- István: Bevezetés a társadalomlélektanába. [Einführung in die Gesellschaftspsychologie.] Pécs, 1923. Danubia. 117 l. (Tudományos Gyűjtemény. 3.)
- István: Politika és társadalompsychologia. [Politik u. Sozialpsychologie.] (MTársTudSze. 1911. évf. 767—779 l.)
- Dékány István:** Társadalomalkotó erők. Bevezetés a társadalomelméletbe. [Gemeinschaft bildende Kräfte. Einführung in die Sozialtheorie.] Bp., 1920. Szerző. 335 l.
- István: Tömeglélektani jelenségek a társadalomban. Fejezetek a társadalmi morfológiából. Bevezetés a társadalomtudományokba. 2. [Massenpsychologische Erscheinungen in der Gesellschaft.] Bp., 1920. Szerző. 45 l.
- Durkheim, Émile:** A szociológia módszere. [Les règles de la méthode sociologique.] Ford. Balla Antal. Bp., 1917. Franklin. 188 l. — 2. kiad. [1924]. 198 l. (Kultúra és Tudomány. 21.)
- Farkas Geiza:** A társadalmi lélektan köréből. Három előadás. [Aus dem Gebiete der Sozialpsychologie.] Bp., 1925.
- Farkas Pál:** A szociológiáról. (MFigy. 1911. évf. 2. köt. 389—396 l.)
- Geöcze Sarolta:** Szociológia etikai alapon. [Soziologie auf ethischem Grund.] Bp., 1922. Szt. István-Társ. 192 l.
- Sarolta: Szociológia kül. tek. a társadalmi élet etikájára. [Soziologie mit bes. Berücksicht. der Ethik des sozialen Lebens.] Bp., 1921. Szt. István-Társ. 192 l.
- Giddings, Franklin Henry:** A szociológia elvei. A társulás és a társas szerveződés jelenségeinek elemzése. [The principles of sociology.] Ford. Dienes Valéria. Bp., 1908. Grill. XVIII, 548 l. (TársTudKönyvtár. 2. sorozat.)
- Hantos Ferenc:** Az ember társadalmi életének modern tört. felfogása. [Die moderne geschichtliche Auffassung des sozialen Lebens des Menschen.] Bp., 1918. Élet. 57 l.
- Hegedüs Loránt:** A szociológia sarktétele. Kivonat május hó 23-án tartott felolvasásából. (AkadÉrt. 1901. évf. 468—476 l.)
- Heller Farkas:** A szociologia feladatai. [Die Aufgaben der Soziologie.] (TársTud. 1925. évf. 6—12 l.)

- Jászi Oszkár:** A szociologia módszerei. [Die Methoden der Soziologie.] (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 325—332 l.)
- Oszkár: Mi a szociológia? [Was ist Soziologie?] Bp., 1908. Deutsch Zs. 71 l. (Természet és Társadalom. 1.)
- Joób Lajos:** A sociologia elvei. [Prinzipien der Soziologie.] (BpSzle. 1904. évf. 118. köt. 336—370 l.)
- Lajos: Három értekezés a megismerés köréből. 1. Célra törekvés a fejlődésben. 2. A fejlődési elmélet és a sociologia. 3. A sociologia tárgya és feladata. [1. Teleologie in der Entwicklung. 2. Entwicklungstheorie u. Soziologie. 3. Gegenstand u. Aufgaben der Soziologie.] Bp., 1911. Kilián Fr. 106 l.
- Kendai Géza:** Szociológiai nyomozások. [Soziologische Forschungen.] Bp., 1910. Franklin. 1. köt. VIII, 264 l. — 2. köt. II, 248 l.
- Kiss Géza:** Sociologia és jogalkalmazás. [Soziologie u. Rechtsanwendung.] (MTársTudSzle. 1909. évf. 627—643, 736—755 l. Klny. is.)
- Komoróczy Iván:** Társadalmi káté. [Katechismus der Gesellschaftslehre.] Mátészalka, 1923. Szatmár és Bereg. 39 l.
- Konrád Béla:** A szociológia az elméletben és a gyakorlatban. (HuszSzáz. 1903. évf. 8. köt. 569—575 l.)
- Körösy József:** A nagy szám törvénye és a statisztika. [Das Gesetz der grossen Zahlen und die Statistik.] Birálat dr. Schweiger Lázár tanulmányáról. (MFTKözl. 1904. évf. 10. f. 13—26 l. Klny. is.)
- Lechner László:** Adalékok a társadalomtan lényegének ismeréséhez. [Beiträge zur Wesenskenntnis der Soziologie.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 795—824 l.)
- Loria Achille:** A szociologia feladata és iskolái. [La sociologia, il suo compito, le sue scuole, i suoi recenti progressi.] Ford. Pór Ödön. Bp., 1904. Politzer. IX, 1, 126 l. (TársTud Könyvtár. 1. sorozat.)
- Lukácsi György:** A társadalomtudomány vezérfonala erkölcsi s nemzeti alapon. [Leitfaden der Gesellschaftslehre auf sittlicher und nationaler Grundlage.] Veszprém, 1906. Szent István-Társ. biz. Bp. 79 l.
- Méray-[Horváth Károly]:** Szociológia. [Soziologie.] (HuszSzáz. 1902. évf. 6. köt. 1—23, 81—117, 169—190, 265—290, 377—398 l.)
- Méray-Horváth Károly:** Társadalomtudomány mint természetudomány. [Gesellschaftslehre als Naturwissenschaft.] Bp., 1912. Athenaeum. 261 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Moór Gyula:** A társadalomtudomány és a tételes jogtudomány határkérdéseiről. [Über die Grenzfragen der Soziologie und der positiven Rechtswissenschaft.] (TársTud. 1922. évf. 249—263 l.)
- Ofner Jenő:** Káros igazságok a társadalmi tudományokban. (MEgyetSzle. 1900—01. évf. 325—338 l.)
- Oppenheimer, Franz:** Mi a szociológia? (Szabadgond. 1912. évf. 73—77 l.)
- Palante G.:** A szociológia vázlata. [Précis de sociologie.] Ford. az 5. eredeti kiadásból Mikes Lajos. Bp., 1913. Franklin. 234 l. — 2. kiad. 1920. (Kultúra és Tudomány. 8. köt.)
- Pauler Ákos:** A társadalomtudományi indukcióról. [Über die soziologische Induktion.] (TársTud. 1921. évf. 186—193 l.)
- Pikler Gyula:** Az objektív szociológia visszavonása, az „epifenomenonok“ és az „anyagcsere-rendszerek“. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 301—318 l.)
- Gyula: Lélektan és társadalmi tudomány. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 113—120 l.)
- Gyula: Objektív szociológia és induktív logika. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 229—235 l.)
- Ratzenhofer Gusztáv:** A szociológiai megismerés lényege. [Soziologische Erkenntnis, positive Philosophie des sozialen Lebens.] Ford. Timár László. Bp., 1908. Grill K. 472 l.
- Schweiger Lázár:** A nagy szám törvénye. Körösy József birálatával és Kelen Ferenc hozzászólásával. [Das Gesetz der grossen Zahlen.] (MFTKözl. 1904. évf. 10. f. 1—12 l. Klny. is.)
- Somló Bódog:** Az objektív szociológia. (HuszSzáz. 1907. évf. 15. köt. 209—219 l.)
- Bódog: Politika és szociológia. Méray rendszere és prognózisa. [Politik und Soziologie.] (HuszSzáz. 1906. évf. 13. köt. 369—381 l.)

- Somló* Bódog: U. a. Bp., 1906. Deutsch Zs. 15 l. (HuszSzázKönyvtára. 19.)
 — Bódog: Szociológia. [Soziologie.] Bp., 1901. Stampfel. 65 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 79.)
- Stein* Lajos: A társadalom. Az emberiség művelődésének és gazdasági életének fejlődése. [Die Gesellschaft.] Stein Lajos szerkesztése mellett írták Tegze Gyula, Haller Farkas, Máday Andor, Meszlény Artur, Ferenczy Árpád. Bp., 1908. Athenaeum. 707 l. (Műveltség Könyvtára. 6. sz.)
- Szentirmai* Imre: A sociologia kiindulása és feladatai. [Wesen u. Aufgaben der Soziologie.] (MTársTudSzle. 1911. évf. 175—203 l.)
- Tomcsányi* Vilmos Pál: A szociológia viszonya a politikai tudományokhoz. [Das Verhältnis der Soziologie zu den politischen Wissenschaften.] (Concha-émlékkönyv. 278—298 l.)
- [*] Egy és az egész. Elmékedések az emberről és társadalmáról. [Das Eine und das Ganze.] Esztergom. 1909. Buzárovits G. 53 l.

3. Társadalomfilozófiai részletproblémák.

(*Gesellschaftsphilosophische Spezialprobleme.*)

a) A társadalom mibenléte.

(*Wesen der Gesellschaft.*)

- Apáthy* István: Szervezet és társadalom. [Organisation und Gesellschaft.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 439—443 l. Klny. is.)
- Bartók* György: Természet és társadalom. [Natur u. Gesellschaft.] (MTársTudSzle. 1909. évf. 421—446 l.)
- Dékány* István: A „Társas én“, mint a társadalompsychologia alapproblémája. [Das „soziale Ich“ als Grundproblem der Gesellschaftspsychologie.] (Ath. 1924. évf. 4—6. f. 35—53 l.)
- Giesswein* Sándor: Egyén és társadalom. [Individuum u. Gesellschaft.] Székfoglaló. Bp., 1915. Magyar Tud. Akadémia. 75 l. (Értekezések a társadalmi tudományok köréből. 14. köt. 10. sz.)
- U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1915. évf. 24—30 l.)
- Hoffmann* Kálmán: Individualismus és tömeglélek. (Relig. 1919. évf. 48—54 l.)
- Jászi* Oszkár: A szerves társadalom-elmélet. [Die organische Gesellschaftstheorie.] (BpSzle. 1901. évf. 109. köt. 396—411 l. Klny. is.)
- Kautsky*, Karl: A természet egyensúlya és az ember. (Szoc. 1909—10. évf. 350—355 l.)
- Lőw* Loránt: Természet és társadalom. [Natur und Gesellschaft.] (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 489—508 l.)
- Makkai* Sándor: Collectivismus és individualismus. [Kollektivismus und Individualismus.] (Ath. 1913. évf. 3. f. 20—46 l.)
- Mazurek* Gyula: A társadalom és a modern szociológusok. [Die Gesellschaft und die modernen Soziologen.] Kézirat helyett. Nagyvárad, é. n. Szt. László ny. 14 l.
- Pikler* J. Gyula: Organismus-e a társadalom? [Ist die Gesellschaft ein Organismus?] (HuszSzáz. 1908. évf. 17. köt. 113—126 l.)
- Torkos* László: A társadalom viszonya a valláshoz. (MTársTudSzle. 1910. évf. 827—838 l.)
- László: Az egyén a társadalomban. [Das Individuum in der Gesellschaft.] (MTársTudSzle. 1912. évf. 521—532 l.)
- Varga* Béla: A társadalom ismeretani alapjai. (MTársTudSzle. 1912. évf. 791—807 l.)
- Wells*, H. G.: A kollektív értelem. (Szoc. 1908. évf. 259—267 l.)

b) A társas együttélés formái.

(Formen der Vergemeinschaftung.)

- Ambrózy Ágoston:** Tekintély és szabadság. (Relig. 1910. évf. 614—615 l.)
- Balás Károly:** A család és a magyarság. [Die Familie und das Ungar-tum.] Bp., 1908. Grill K. 52 l.
- Battyhányi Ervin gróf:** Az anarchizmus. Bp., 1905. Politzer. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 23—35 l.)
- Biró Lajos:** A sajtó lélektanához. [Beiträge zur Psychologie der Presse.] Bp., 1908. Deutsch Zs. 30 l. (HuszSzázKönyvtára. 31.)
- Bochkor Mihály:** A társadalmi szervezkedésszociológiája. (A kolozsvári Szent-Imre egyesület almanachja. 1908—1909.)
- Bohnár Zsigmond:** A patriarchalis-mus. (Eszme. 1902. évf. 25—38 l.)
- Braun Róbert:** A falu lélektana. [Die Psychologie des Dorfes.] (HuszSzáz. 1913. évf. 27. köt. 545—571, 690—713 l.)
- U. a. Bp., 1913. Politzer. 52 l. (HuszSzázKönyvtára. 47.)
- Dékány István:** Tétélek és paradoxonok a közvélemény problémájához. (TársTud. 1921. évf. 242—247 l.)
- Engels, Friedrich:** A család, a magántulajdon és az állam keletkezése. [Der Ursprung der Familie, des Privateigentums u. des Staates.] Lewis H. Morgan kutatásai alapján. A 14. kiad. után ford. Rab Pál. Bp., 1922. Népszava. 144 l.
- Farkas Geiza:** A csoportok élete. [Das Leben der Gruppen.] (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 417—437 l.)
- Geiza: Az úri rend. (Társadalmi tanulmány.) [Der Herrenstand.] Bp., 1913. Eggenberger. 59 l.
- Gaal Jenő:** A társadalmi összhang napjainkban. (MTársTudSzle. 1918. évf. 85—94 l.)
- Geöcze Sarolta:** A társadalmi viszonyok erkölcsi tényezői. (A magyar orvosok és természetvizsgálók 1905 aug. 27—30-ig Szegeden tartott 33. vándorgyűlésének történeti váz-lata és munkálatai.)
- Goldzieher Miksa, Imre Sándor, Szir-tes Artur, Felvinczi Takács Zoltán és Weltz Károly előadásai:** Társadalom és jogalkotás. [Die Gesell-schaft und die Rechtsbildung.] Giesswein Sándor előszavával. Bp., 1917. Rényi K. 48 l.
- Hesslein József:** Új társadalmi és politikai berendezkedés. (Nyugat. 1918. évf. 1. köt. 143—155 l.)
- Hornyánszky Gyula:** A közvélemény elmélete. [Theorie der öffentlichen Meinung.] (Ath. 1923. évf. 88—103 l.)
- Ulyefalvi Vitéz Géza:** Társadalom és közigazgatás. [Gesellschaft und Verwaltung.] (Ath. 1907. évf. 381—394, 497—511 l.; 1908. évf. 39—53, 185—196, 207—321, 428—454 l.)
- Iselstöger Lajos:** A magántulajdon a társadalom szempontjából. (Relig. 1910. évf. 618—620 l.)
- Jedlicska Pál:** Társadalmi tekintély és keresztény nevelés. [Soziales An-sehen und christliche Erziehung.] Bp., 1901. Hunyadi Mátyás-intézet. 24 l.
- Kőhalmi Béla:** Az emberi társulás formái. A család. [Formen der Vergemeinschaftung. Die Familie.] (Szabadgond. 1912. évf. 246—251 l.)
- Kropotkin Péter:** A kölcsönös segítség mint természettörvény. [Mutual aid: a factor of evolution.] Ford. Madzsar József. Bp., 1908. Athenaeum. 230 l.) Szociológiai Könyv-tár.)
- Lánczi Jenő:** Vallás és kapitalizmus. [Religion und Kapitalismus.] Békés-csaba, 1913. Tevan Adolf. 64 l. (Tevan-Könyvtár. 30. sz.)
- Leopold Lajos ifj.:** A presztizs. [Das Ansehen.] Bp., 1912. Athenaeum. 243 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Lajos ifj.: Presztizs és osztálytagozódás. (ÚjÉlet. 1912. évf. 1. köt. 36—50 l.)
- Madzsar József:** Emberi és állati társadalmak. [Menschliche u. tierische Gesellschaften.] (HuszSzáz. 1908. évf. 17. köt. 30—44 l.)
- Marosi Arnold:** A szervezetek munka-felosztása és harmóniája. [Arbeits-teilung und Harmonie der Organi-sationen.] (Relig. 1922. évf. 142—158 l.)

- Mészáros Lajos*: Társadalmi collectivismus. (MTársTudSzle. 1914. évf. 408—419 l.)
- Müller-Lyer Franz*: A nemi viszony fejlődésének irányvonala. (HuszSzáz. 1913. évf. 28. köt. 441—456 l.)
- Perczelné Kozma Flóra*: A család szerepe az egyetemes szociális munkában. A vallás szerepe a nevelésnél. [Die Rolle der Familie in der allgemeinen sozialen Arbeit. Die Religion in der Erziehung.] Székelykeresztúr, é. n. Szabó Kálmán. 18 l.
- Pollák Illés*: Erősek és gyengékek. A jogrend fizikája. Társadalombölcseleti tanulmány. [Die Starken und die Schwachen. Die Physik der Rechtsordnung.] Bp., 1902. Franklin-Társ. 298 l.
- Réz Mihály*: Az uralom elve a családban. [Das Prinzip der Herrschaft in der Familie.] (MFTKözl. 1904. évf. 11. f. 40—46 l.)
- Stopes M. C.*: Szerelmi élet a házasságban. [Married love: A new contribution to the solution of sex difficulties. Wise parenthood. Radiant motherhood.] Bp., 1925. Kultúra. 1. rész. 183 l. — 2. rész. Okos szülők. 95 l. — 3. rész. Boldog anyaság. 247 l.
- Westermarck Edward*: Az emberi házasság története. [The history of human marriage.] Ford. Harkányiné Weiser Ella. Bp., 1910. Athenaeum. 352 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- [*] A házasság mint kultúrjelenség. [Die Heirat als Kulturerscheinung.] Ford. Meszlényi Artur. Bp., 1913. Franklin. 13 l. (Magyar Jogászegyleti Értekezések. Új f. 48. füz.)

c) Társadalmi fejlődés.

(*Entwicklung der Gesellschaft.*)

A Történelmi materializmus problémáját ld. Történetfilozófia alatt.

- Anonimusz*: Magasabbrendű törvényszerűségek. [Höhere Gesetzmässigkeiten.] Békéscsaba, 1912. Corvina ny. 80 l.
- Apáthy István*: A fejlődés törvényei és a társadalom. [Die Gesetze der Entwicklung und die Gesellschaft.] Bp., 1912. Benkő Gyula. VIII, 277 l. (A Magyar Társadalomtudományi Egyesület Könyvtára. 1. sz.)
- István: A nemzetalkotó különbözőségről általános fejlődéstani szempontból. [Über den Unterschied zwischen den Nationen von allg. entwicklungstheoretischem Standpunkte.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 598—615 l. Klny. is.)
- U. a. Kolozsvár, 1908. Stief Jenő. 17 l. (Klny.: az Erdélyi Múzeum Egyesület Brassóban tartott IV. vándorgyűlésének emlékkönyve.)
- István: A nemzeti irány az emberi fejlődésben. [Die nationale Richtung in der Entwicklung der Menschheit.] (BpSzle. 1911. évf. 146. köt. 389—407 l. Klny. is.)
- Balás Károly*: A népesedés. Közgazd. tanulmány. [Die Zunahme der Bevölkerung.] Bp., 1905. Politzer. 541 l.
- Balás Károly*: Társadalmi és nemzeti assimilatio. [Gesellschaftliche und nationale Assimilation.] (MTársTudSzle. 1910. évf. 20—40 l. Klny. is.)
- Baltavári Jenő*: A társadalom nevelése napjainkban. [Die Erziehung der Gesellschaft in unseren Tagen.] Temesvár, 1909. Egyházmegyei sajtó ny. 22 l.
- Bartók György*: Evolúció és sociologia. [Evolution u. Soziologie.] (MTársTudSzle. 1910. évf. 1—19, 136—147 l.)
- Berkovits René*: Lelki epidémiák. [Seelische Epidemien.] (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 754—773 l.)
- U. a. Bp., 1914. Politzer. 22 l. (HuszSzázKönyvtára. 54.)
- Bernátsky Jenő*: Az utódok fokozott mértékű gondozásának elve a biológiában és az emberi társadalomban. (MFTKözl. 1912. évf. 153—175 l.)
- Bessenyei György*: A társaságnak eredete és országlása. (SárospFüz. 1904. évf. 103—119, 178—183, 237—244 l.)
- Böloni Vilmos*: Társadalmi fejlődés. (KerMagv. 1909. évf. 65—73 l.)
- Csáth Géza*: Emberismeret és társadalmi fejlődés. (HuszSzáz. 1909. évf. 13. köt. 341—347 l.)

- Czóbel István*: A társadalmi fejlődés iránya. [Die Richtung der sozialen Entwicklung.] (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 433—457 l.)
- U. a. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 129—153 l.)
- Dalmady Zoltán*: A természettudományi haladás lélektanához. Tigerstadt Róbert előadása nyomán. (TermTudKözl. 1903. évf. 220—225 l.)
- Dienes Valéria*: A törvényszerűség problémája. (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 472—481 l.)
- Drygalsky Erich von*: A természeti viszonyok hatása a népek fejlődésére. (FüggSzele. 1922. évf.)
- Dienes Valéria*: Törvénykereső műveletek. (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 739—746 l.)
- Esterházy Sándor*: Társadalmi kiválás és kiválasztás. [Soziale Zuchtwahl.] Kassa, 1906. Mildner Ferenc. 30 l.
- Friedmann Géza*: Evolutio és sociologia. [Evolution und Soziologie.] Bp., 1904. Politzer Zs. és Fia. 15 l.
- Gratz Gusztáv*: A liberalizmus. Bp., 1905. Politzer. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 3—20 l.)
- [*György János*]: A társadalmi megújulás bölcsészete. [Die Philosophie der sozialen Wiedergeburt.] Bevezetés. Arad, [1916.] Arad és Vidéke kny. Bp., Kókai biz. 304 l.
- György János*: Társadalmi megújulás. (FüggSzele. 1922. évf. 10—12 l.)
- Jászai Oszkár*: A nemzetiségi kérdés a társadalmi és az egyéni fejlődés szempontjából. (HuszSzáz. 1918. évf. 39. köt. 97—111 l.)
- Oszkár: Társadalmi fejlődés és a gondolat szabadsága. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 497—504 l.)
- Oszkár: Van-e társadalmi haladás? [Gibt es einen sozialen Fortschritt?] (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 503—536 l.)
- Jehlička Ferenc*: A társadalmi kapillaritás törvénye. Társadalomerkölcs-tani szempontból. (KathSzele. 1910. évf. 716—722 l.)
- Kammerer Paul*: Nacionalizmus és biológia. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 625—631 l.)
- Kidd Benjamin*: Társadalmi evolúció. [Social evolution.] Angolból ford. Geöcze Sarolta. Átnézte Tarnai János. Bp., 1905. M. Tud. Akadémia. XII, 387 l.
- Kinszky Imre*: Szükséglet, alkalmazkodás, fejlődés. (HuszSzáz. 1919. évf. 40. köt. 19—39 l.)
- Kiss Mihály*: A társadalmi, gazdasági és állami fejlődés alapjai. [Die Grundlagen der sozialen, wirtschaftlichen und staatlichen Entwicklung.] (Ath. 1906. évf. 255—261, 335—341, 416—424 l. Klny. is.)
- Kolthay Gyula*: Az ember a fejlődő társadalomban. (Balassagyarmati áll. főgimn. 1914—15. évi ért. 3—15 l.)
- Komócsy István*: A társadalmi fejlődés iránya. (MKultúra. 1915. évf. 2. köt. 12—20 l.)
- Kovács Gábor*: A népesedés elmélete. [Theorie der Zunahme der Bevölkerung.] Debrecen, 1908. Csáthy. 328 l. (Társadalom- és gazdaságtörténeti kutatások. 4.)
- Gábor: A népesedési elmélet újabb fejlődése. [Die neuere Entwicklung der Theorie über die Zunahme der Bevölkerung.] Debrecen, 1906. Csáthy. 84 l.
- Gábor: A népesség és a társadalmi fejlődés. (BpSzele. 1918. évf. 175. köt. 336—363 l.)
- Lánczy Gyula*: A modern társadalmi fejlődés irányáról. [Über die Richtung der modernen sozialen Entwicklung.] A Társadalomtudományi Társaságnak ily címen rendezett felolvasási, illetve vitacyclusa alkalmából. Bp., 1904. Politzer Zs. és Fia. 27 l.
- Gyula: Esmék a társadalmi fejlődés irányáról megindított vitához. [Ideen zur Richtung der sozialen Entwicklung.] Bp., 1905. Politzer. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 89—113 l.)
- Le Bon Gustave*: Vélemény és hit keletkezése és fejlődése. [Les opinions et les croyances. Genèse, évolution.] Ford. Arányi István. Bp., 1924. Franklin. 344 l. (Kultúra és Tudomány. 48.)
- Legányi Gyula*: Szociális átalakulások. Korrajz a 20. század elejéről. 1. [Soziale Umwandlungen.] Debrecen, 1911. Hegedüs és Sándor. 12 l.
- Leopold Gusztáv*: A társadalmi fejlődés iránya a teleológia világá-

- ban. [Die Richtung der sozialen Entwicklung im Lichte der Teleologie.] (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 458—465 l.)
- Leopold Gusztáv*: U. a. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 157—164 l.)
- Mailáth József gróf*: A társadalmi fejlődés irányai és a szociális érzés. [Die Richtungen der sozialen Entwicklung und das soziale Gefühl.] (HuszSzáz. 1904. évf. 10. köt. 14—24 l.)
- U. a. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 167—177 l.)
- Marczali Henrik*: A társadalmi fejlődés történelmi alapvonalai. [Historische Grundzüge der sozialen Entwicklung.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 645—650 l. Klny. is.)
- Méray-Horváth Károly*: A társadalmi fejlődés irányának fizikája. [Die Richtung der sozialen Entwicklung.] (HuszSzáz. 1904. évf. 9. köt. 362—371 l.)
- U. a. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 117—126 l.)
- Oberschall Pál*: A természettudomány fejlődése hatásának néhány társadalomtudományi tanulságáról. (Pozsonyi Orvos-Természettudományi Egyesület közleményei. 19. köt.)
- Palágyi Menyhért*: Malthus szelleme. (MFigy. 1912. évf. 1. köt. 169—179 l.)
- Palágyi Menyhért*: Szociális biológia. (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 399—410 l.)
- Somló Bódog*: A társadalmi fejlődés elméletéről és néhány gyakorlati alkalmazásáról. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 397—409 l.)
- Bódog: A természetes kiválasztás az emberi társadalmakban. [Die natürliche Zuchtwahl in der menschlichen Gesellschaft.] (HuszSzáz. 1902. évf. 6. köt. 406—420 l.)
- Szöts Farkas*: A vallás működése a társadalom evolúciójában. (ProtSzle. 1906. évf. 1—9 l.)
- Farkas: Erkölciség és társadalmi evolúció. (ProtSzle. 1906. évf. 69—77 l.)
- Tegze Gyula*: A társadalmi fejlődés irányai. [Die Richtungen der sozialen Entwicklung.] (HuszSzáz. 1904. évf. 10. köt. 341—347 l. Klny. is.)
- Török Aurél*: A társadalom fejlődése az oknyomozó embertan világitásában. (TermTudKözl. 1908. évf. 232—244 l.)
- Vandervele Emil*: A művészet a burzsoa- és a kommunista-társadalomban. Bp., 1919. Közokt. népbizt. 55 l.
- Varjas Sándor*: A taburól, az elnyomásról és az engedelmességről. (Szoc. 1913—15. évf. 328—334 l.)
- [*] A társadalmi fejlődés iránya. [Die Richtung der sozialen Entwicklung.] A Társadalomtudományi Társaság által rendezett vita. Bp., 1904. Deutsch Zs. és Társa. 377, 2 l. (HuszSzázKönyvtára. 8.)

d) Társadalmi eszmények és normák.

(*Gesellschaftliche Ideale und Normen.*)

- Balogh Arthur*: Uralkodó irányok, eszmék és jelszavak a társadalmi fejlődésben. (Pásztortüz. 1921. évf. 32—36, 75—81, 165—175 l.)
- Buday Dezső*: A motivumok értékelése a szociológiában. (HuszSzáz. 1904. évf. 10. köt. 111—121 l.)
- Dezső: A társadalmi ideál. [Das soziologische Ideal.] Bp., 1916. Eggenberger. 223 l.
- Concha Győző*: A keresztény vallás a társadalom harcaiban. [Die christliche Religion in den Kämpfen der Gesellschaft.] Bp., 1912. Szt. István-Társ. 33 l. (Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának felolvasó üléseiből. 81. sz.)
- De Gerando Antonina*: Aki másra gondol. Egy felsőbb rendű társadalom első a—b—c-je. [Die Selbstlosigkeit.] Bp., é. n. Légrády Testv. 7, 133 l.
- Kontsek Károly*: Haladási eszmék és törekvések. [Fortschrittsideen- und Tendenzen.] Galánta, 1915. Első galántai kny. 1. f. V, 130 l. — 2. f. IV, 132 l.
- Kováts Lajos*: A gyermekek iránti szeretet és a modern világfelfogás. [Die Liebe zu der Kindern und die moderne Weltauffassung.] Pozsony, 1907. Drottler R. biz. 4, 57, 2 l.

- Lányi Márton:** A jótékonyági eszme szociális vonatkozásai a társadalomban. [Die sozialen Beziehungen der Wohltätigkeitsidee in der Gesellschaft.] Bp., é. n. Pesti kny. 6 l. 2°.
- Lófi Ödön:** Jézusi eszmények és modern socialismus. (KerMagv. 1909. évf. 1—7 l.)
- Mandello Károly:** A szabadkőművéség és a társadalomtudomány.
- Ford. Schlatter Alfréd. 1. köt. Bp., 1902. Pesti kny. 14 l.
- Székely Aladár:** A szabadgondolkodás elmélete. [Theorie des Freidenkens.] Bp., 1907. Deutsch Zs. 30 l. (HuszSzázKönyvtára. 27.)
- Wass Rezső:** Egyén, állam és világ. A társadalmi regeneráció követelményei. [Individuum, Staat und Welt.] Bp., 1919. Benkő. 55 l.

e) A társadalmi kérdés.
(Die soziale Frage.)

Ld. még Gazdaságfilozófia alatt is.

- Ágoston Péter:** A munka rabsága. [Die Sklaverei der Arbeit.] Nagyvárad, 1909. Sonnenfeld Adolf. 162 l.
- Balás Károly:** Új társadalmi problémák. (Cél. 1925. évf. 9—17 l.)
- Bárány Gerő:** A társadalmi kérdés. [Die soziale Frage.] (Ath. 1904. évf. 79—95 l.)
- Breuer Miksa:** Csak a lét rövid, az élet örök. Szociológiai értekezés. [Das Dasein ist kurz, das Leben dauert ewig.] Bp., é. n. Légrády. 75 l.
- Carnegie:** Napjaink problémái. [Problems of to-day.] Ford. Bartos Zoltán. Bevezetéssel ell. Braun Róbert. Bp., 1920. Révai. 123 l. (Mesterművek.)
- Ernst Sándor:** Miképpen folyjon be az iskolai nevelés a társadalmi nyomorúságok enyhítésére. (Budapesti Angolkisasszonyok tanítónőképzője. 1904—5. évi ért.)
- Farkas Geiza:** Démonok közt. Társadalom-lélektani tanulmány. [Unter Dämonen.] Bp., 1923. Grill. 46 l. — Geiza: Unter Dämonen. Bp., 1923. Grill. 53 l.
- Fekete Gyula Nagyiványi:** Fényezés és közerkölcsök. (BpSzle. 1908. évf. 135. köt. 30—74, 249—275 l.)
- Fényes László:** A társadalom és a nemi kérdés. [Die Gesellschaft und die sexuelle Frage.] Bp., 1907. 112 l.
- Fischer Colbrrie Ágost:** A társadalmi kérdés erkölcsi momentuma. (Relig. 1907. évf. 1—2 l.)
- Fodor Lajos:** A társadalmi kérdés lényege. [Das Wesen der sozialen Frage.] Bp., 1912. Benkő Gyula. 81 l.
- George, Henry:** Társadalmi kérdések. [Social problems.] Ford. Braun Róbert. Bp., 1921. Világirodalom. 322 l.
- Geöcze Sarolta:** Modern társadalmi feladatok. [Moderne soziale Aufgaben.] Bp., 1901. Pátria. 14 l. (A Magyar Gazdaszövetség kiadványai. 48. a.)
- Giesswein Sándor:** Társadalmi problémák és keresztény világnézet. [Soziale Probleme und christliche Weltanschauung.] Bp., 1907. Szt. István-Társ. VIII, 172 l.
- Hacker Boriska:** A gép és a munkások. (Szoc. 1917—1918. évf. 237—251 l.)
- Heller Farkas:** A társadalmi kérdés megoldásának útjai. A társadalombölcseleti rendszerek ismertetése. [Wege zur Lösung der sozialen Frage.] Bp., 1920. Németh. 48 l.
- Hering János:** A természet problémája és az élet harcai. A jelenkori társadalmi kérdések megoldása. [Das Problem der Natur und die Kämpfe des Lebens.] Tiszaigac, 1920. Apostol ny. 23 l.
- Jehlicska Ferenc:** Az élvezetegyénlőség. (Relig. 1909. évf. 648—650 l.)
- Ferenc: Társadalmi kérdés és etika. A marxista irány és a modern szociáletikai irány bölcseleti alapjainak vizsgálata. [Soziale Frage und Ethik.] Bp., 1908. Szent István-Társ. 220 l.
- Ferenc: Társadalmi pathologia. (Relig. 1910. évf. 471—474, 488—490, 503—505, 520—522, 537—5 9, 554—555 l.)

- Kármán Elemér:** Félszeg humanizmus. (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 201—212 l.)
- Kováts Sándor:** A társadalmi kérdés mibenléte és okai. [Das Wesen der sozialen Frage und ihre Ursachen.] (BölcsFt. 1905. évf. 361—393 l.)
- Lechner Károly:** Az elmefogyatékoságok szerepe a társadalomban. (TermTudKözl. 1919. évf. 725—730. füz. 273—286 l.)
- Lyka Emil:** A társadalmi problémák ábécéje. [Das ABC der sozialen Probleme.] Bp., é. n. Ráth Mór biz. 8 l.
- Emil: Az antiszemitizmus pszichológiája és ennek az eliminálására való kísérlet. [Die Psychologie des Antisemitismus und der Versuch zur Elimination desselben.] Bp., 1911. Eggenberger. 20 l.
- Muetterlinck, Maurice:** A szegények kincse. [Le trésor des humbles.] Ford. Bölöni György. Bp., 1912. Révai Testv. 267 l. — 2. kiad. 1913. — 3. kiad. 1919. — 4. kiad. 1924. (Világkönyvtár. 2. köt.)
- Margarin István:** Vallás és erkölcsiség legbiztosabb támaszai a közjólétnek. (Privigyei kath. gimn. 1902—3. évi ért. 3—12 l.)
- Marx, Karl:** A zsidókérdésről. Ford. Csizmadia Sándor. (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 377—396, 478—496 l.)
- Neubauer Pál:** Tudományos antiszemitizmus. (MultJövő. 1914. évf. 192—195 l.)
- Niceforo, A.:** A vagyontalan osztályok anthropológiája. [Les classes pauvres.] (SzocPolSzle. 1914. évf. 206—213, 426—430 l.)
- Notter Antal:** Az állam föladata a társadalmi kérdés megoldásában. [Die Aufgabe des Staats in der Lösung der sozialen Frage.] (Relig. 1920. évf. 29—49 l.)
- Oppenheimer Ferenc:** A szociális kérdés. [Die soziale Frage und der Sozialismus.] Ford. Kovács Gábor. Bp., 1918. Új Magyarország. 98 l. (Természet és Társadalom. 3.)
- Oswald Hermann:** A munkanélküliség pszichológiája. (SzocPolSzle. 1914. évf. 147—154 l.)
- Patai József:** A zsidó asszimiláció. (MultJövő. 1917. évf. 362—366 l.)
- Perjéssy Mihály:** Társadalmi program. (A magyar orvosok és természetvizsgálók 1907. aug. 25—29-ig Pozsonyban tartott 34. vándorgyűlésének történeti vázlata és munkálatai. 279—85 l.)
- Péter Géza:** A fajfenntartás ösztöne és a társadalom. (Szoc. 1924. évf. 366—370 l.)
- Révai Sámuel:** A társadalmi jólét feltételei. [Grundbedingungen der gesellschaftlichen Wohlfahrt.] Bp., 1901. Révai. XXXI, 640 l.
- Sámuel: Grundbedingungen der gesellschaftlichen Wohlfahrt. Leipzig, 1902. Duncker u. Humblot. 692 l.
- Sankovics Ignác:** A szociális kérdés fejlődésének lélektana. (KathSzle. 1901. évf. 577—596 l.)
- Valenténi György:** Az úgynevezett társadalmi kérdés. (Szigetvári áll. polg. fiúisk. 1907—8. évi ért. 3—14 l.)
- Vélics Antal:** Szociális elmékedések. (Relig. 1907. évf. 398—400, 419—422 l.)
- Webb Sidney és Beatrice:** A szegénység problémája. [The prevention of destitution.] Ford. Kósa Miklós. Bevezetést írta Braun Róbert. Bp., 1918. Révai. 222 l. (Mesterművek.)

f) A munka filozófiája.

(*Philosophie der Arbeit.*)

- George, Henry:** Munka, hit és föld. Nyílt levél XIII. Leó pápához. [The condition of labour.] Ford. Gábor Jenő. Bp., 1920. Franklin. 200 l. (Kultúra és Tudomány. 30.)
- i.: A munka társadalmi szervezése. [Soziale Organisation der Arbeit.] (BölcsFt. 1901. évf. 421—443 l.)
- Jehlička Ferenc:** A munkakedv kérdése erkölcsi és társadalmi szempontból. [Das Problem der Arbeitsfreude in sittlicher und sozialer Beziehung.] (HittudFt. 1910. évf. 365—381 l.)
- Kerékgyártó Elek:** A munka öröme és dicsősége. Ifjaink számára a nagy Mantegazza után. [Die Freude und der Ruhm der Arbeit.] Bp., 1906. Lampel R. 247 l.

Kuncz Jenő: A munka. Tanulmány. [Die Arbeit.] Bp., 1901. Kilián Fr. XI, 382 l.

Lányi Ernő: A munka. [Die Arbeit.] Bp., é. n. Stephaneum. 20 l.

Nagy Dénes: Az emberi munka bölcséletéhez. [Zur Philosophie der

menschlichen Arbeit.] (KözgazdSzle. 1916. évf. 827—842 l.; 1917. évf. 63—70 l.)

Székely György: A munka lélektana. [Psychologie der Arbeit.] (MTan-Képző. 1911. évf. 23—27, 99—104, 158—161 l.)

g) Szocializmus.

(Sozialismus.)

Ágoston Péter: A szindikalizmus. (Szoc. 1911—12. évf. 455—460, 492—505 l.)

Apáthy István: A szocializmus az emberi továbbfejlődés szempontjából. [Der Sozialismus vom Standpunkte der Entwicklung der Menschheit.] Bp., 1913. Singer és Wolfner. 18 l. (Országos Ismeretterjesztő Társulat kiadványai. 8. f.)

Beer M.: A szocializmus és a társadalmi harcok története. [Allgemeine Geschichte des Sozialismus und der sozialen Kämpfe.] Ford. Migray József. Bp., Népszava. 1. r. Az ókor. 1922. 128 l. — 2. r. Középkor. 1923. 112 l. — 3. r. Újkor. 1923. 127 l. — 4. r. 1750—1860-ig. 1924. 336 l. (Munkáskönyvtár. 33., 40., 41., 43. sz.)

Buday Dezső: Az osztályharcok energetikája. [Die Energetik der Klassenkämpfe.] (MFTKözl. 1905. évf. 17. f. 1—17 l. Klny. is.)

Czakó Ambró: Szocializmus és klerikalizmus. (FüggSzle. 1921. évf. 90—97 l.)

Dános [Árpád]—Kovács [Gábor]: A szociális eszmék fejlődése a modern szocializmusig. [Die Entwicklung der sozialen Ideen bis zum modernen Sozialismus.] Bp., 1925. Pantheon. XII, 388 l. (Pantheon Ismerettára.)

Engels Frigyes: A burzsoázia és a vallás. (Szoc. 1909—10. évf. 193—202 l.)

— Frigyes: A kommunizmus alapelvei. — hagyatékából sajtó alá rendezte Bernstein Ede. [Grundsätze des Kommunismus.] Ford. Garami Ernő. Bp., 1919. Népszava. 40 l. (Munkáskönyvtár. 7. sz.)

— Frigyes: A kommunizmus alapelvei. (Szoc. 1913—15. évf. 241—255 l.)

Engels Frigyes: Az utópikus és a tudományos szocializmus. (Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft.) Ford. Bokányi Dezső. Bp., 1919. Magyarorsz. szocialista párt. 64 l. (Munkáskönyvtár. 28. sz.)

Esterházy Sándor: Individualizmus és szocializmus. [Individualismus und Sozialismus.] Kassa, 1907. Felsőmagyarország kny. 32 l.

Fenyvesi Andor: A szocialista mozgalom mint természeti folyamat. (Szoc. 1925. évf. 356—361 l.)

Gaal Jenő: A szocializmus fejlődésének logikája. [Die Logik der Entwicklung des Sozialismus.] (MTárs-TudSzle. 1908. évf. 295—308 l.)

Geöcze Sarolta: A konzervativizmus és a keresztény szociálizmus. [Der Konservativismus und der christliche Sozialismus.] Bp., 1905. Politzer. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 69—85 l.)

Harrer Ferenc: Szociológia és szocializmus. (Népmív. 1910. évf. 1. köt. 161—164 l.)

Imre Sándor: A nevelés sorsa és a szociálizmus. [Das Schicksal der Erziehung und der Sozialismus.] (Népmív. 1909. évf. 1. köt. 1—36, 161—198, 321—347 l.; 1. köt. 1—27, 161—172 l.)

— U. a. Bp., 1909. Franklin. 4, 178, 1 l. — 2. kiad. 1920. 2, III, 131 l.

Kolnai Aurél: A liberális szocializmus erkölcsi kiindulópontjai. (Auróra. 1921. évf. 91—98 l.)

— Aurél: A liberális szocializmus társadalomtudományi kiindulópontjai. (Auróra. 1921. évf. 208—222 l.)

Krüger Aladár: A sztrájkokról. (BölcsFt. 1905. évf. 453—482 l.)

- Kunfi Zsigmond:** Szocializmus, háború, hazafiság. (Szoc. 1906—7. évf. 417—423 l.)
- Lánczi Jenő:** A fajok harca és az osztályharc. [Der Kampf der Rassen und der Klassenkampf.] L. Gumplo-witz. Bp., 1909. Deutsch Zs. 18 l. (HuszSzázKönyvtára. 37.)
- Jenő: Szocializmus és ethika. [Sozialismus und Ethik.] Bp., 1908. Deutsch Zs. 74 l. (Természet és Társadalom. 6.)
- Legényi Gyula:** A szocializmus alapelvei. [Die Grundidee des Sozialismus.] Debrecen, 1908. Hegedüs és Sándor. 88 l.
- Lébknecht Vilmos:** A tudás: hatalom! A hatalom: tudás! Ünnepi beszéd, tartotta 1872. február hó 5-én, a drezdai munkásképzőegyesület alapító ünnepén. [Wissen ist Macht — Macht ist Wissen.] Ford. Bresztovszky Ernő. Bp., 1914. Népszava. 98 l. (Munkáskönyvtár. 3. sz.)
- Lukács György:** Socialismus a köz-igazgatásban. (Jogállam. 1902. évf. 29—38 l.)
- Lyka Emil:** A jövő szocializmusa. [Der Sozialismus der Zukunft.] Bp., 1908. Ráth Mór biz. 16 l.
- Migray József:** A szocializmus elméletének mai állása. [Die heutige Lage der Theorie des Sozialismus.] (Szoc. 1923. évf. 19—24, 73—82 l.)
- József: Népművészet és szocializmus. (Szoc. 1913—15. évf. 217—224 l.)
- Mössmer Pál:** A német tudományos szocializmus. [Der wissenschaftliche Sozialismus in Deutschland.] Bp., 1908. Grill. 310 l. (TársTudKönyvtár. 2. sorozat.)
- Oppenheimer Gyula:** A szocializmus lélektana. [Die Psychologie des Sozialismus.] (HuszSzáz. 1913. évf. 27. köt. 137—152 l.)
- Paál Máté:** Az osztályharc elmélete és formái. (Szoc. 1923. évf. 405—412 l.)
- Pataki Kornél:** Társadalmi osztály, osztályellentét, osztályharc. [Soziale Klassen, Klassengegensätze und Klassenkämpfe.] Bp., 1924. Pöndör Antal. 15, 2 l.
- Prohászka Ottokár:** A szociáldemokratikus etika fogyatékosága. (Élet. 1918. évf. 650—653 l.)
- Rónai Zoltán:** Szocializmus és ethika. (Szoc. 1907—8. évf. 531—535 l.)
- Schäffle [Albert]:** A szocializmus alapvető tanításai. [Die Quintessenz des Sozialismus.] Ford. és. bevezetéssel ellátta Ipolyi Tamás. Bp., 1911. Lampel. 78 l. (MagyarKönyvtár. 629—630. sz.)
- Sombart Werner:** A proletariátus. Képek és tanulmányok. [Das Proletariat.] Ford. Vezenseny Béla. Kolozsvár, 1910. Lepage L. 61 l.
- Werner: A szocializmus és a szociális mozgalom. [Sozialismus und soziale Bewegung.] Ford. Vezenseny Béla. Bp., 1908. Grill. XXIX, 421 l. (TársTudKönyvtár. 2. sorozat.)
- Szabó Ervin:** A szocializmus. Bp., 1905. Politzer. (A társadalmi fejlődés iránya. HuszSzázKönyvtára. 8. köt. 39—65 l.)
- Ervin: A szocializmus. Felelet egynemely ellenvetésre. [Der Sozialismus.] Bp., 1906. Világosság. Deutsch Zs. és Tsa. 55 l.
- Ervin: A szocializmus eszméje. [Die Idee des Sozialismus.] H. é. k. ny. n. 65 l.
- Szilvek Lajos:** A szociáldemokrácia vallása. [Die Religion der Sozialdemokratie.] (BölcsFt. 1904. évf. 533—587 l.; 1905. évf. 1—71 l. Klny. is.)
- Lajos: Vallás és szocializmus. [Religion und Sozialismus.] Bp., 1906. Athenaeum. 84, 1 l.
- Tavaszy Sándor:** A szocializmus lelki rugói. (Páztortúz. 1922. évf. 654—660 l.)
- Tisza István gróf:** A szocializmus és az egyház. [Der Sozialismus und die Kirche.] Bp., 1903. Hornyánszky V. 22 l.
- Ürmösi József:** A szocializmus és a vallás. [Der Sozialismus und die Religion.] Homoródalmás, 1914. Szerző. Bp., Kókai biz. 84 l.
- Várnai Sándor:** A szocializmus eszméjének újabb phasisa. (Ath. 1906. évf. 55—62 l.)
- Sándor: A társadalmi mozgalmak újabb fázisai. [Die neueren Phasen

der sozialen Bewegungen.] (Bölcst. 1901. évf. 403—420 l.)
Zathureczky László: Szocializmus és reformáció. [Philosophie und Reformation.] Nyitra, 1917. Löwy Antal. 58, 2 l.

[*] Kereszténység és szocializmus. [Christentum und Sozialismus.] Bebel Ágoston és Hohof káplán vallási vitája után ford. Bokányi Dezső. 2. kiad. Bp., é. n. Népszava. 32 l.

h) A gyermek a társadalomban.

(*Das Kind in der Gesellschaft.*)

Engel Zsigmond: A gyermekvédelem bölcselete. Szociológiai tanulmányok a gyermekvédelemnek a szocializmussal és a darwinizmussal való viszonyáról. [Philosophie des Kinderschutzes.] Bp., 1909. Szerző. 414 l.

Nemes Lipót: A gyermekmentés útjai. Korunk legidősebb gyermektanulmányi, szociálpedagógiai és gyermekvédelmi problémái. [Die Wege der Kinderrettung.] Bp., 1918. Magyar Gyermektanulmányi Társaság. XV, 222 l.

Nógrády László: Az egyke-gyermek.

[Das einzige Kind.] Bp., 1913. M. Gyermektanulmányi Társaság. 40 l. (A Magyar Gyermektanulmányi Társaság füzetes vállalata. 8. f.)

Rombányi Sándor: Korunk ifjúsága erkölcsi hanyatlásának okai. Szociálpedagógiai tanulmány. [Die Ursachen des sittlichen Verkommens unseres Zeitalters.] Bp., 1908. Stephaneum ny. 59 l.

Tas József: A gyermekek erkölcsi züllesztésének okairól. Szociálpedagógiai tanulmány. [Über die Ursachen des Verkommens der Kinder.] Bp., 1908. Thália. 45 l.

i) Feminizmus.

(*Feminismus.*)

Ágoston Péter: A nők a községekben. (VárSzle. 1912. évf. 330—339 l.)

Balogh Vilma: Az asszony helyzetének válsága. (FüggSzle. 1923. évf. 15—17 l.)

Bebel Ágost: A nő és a szocializmus. [Die Frau und der Sozialismus.] A 44. német kiadás után ford. Somogyi Béla. Bp., 1918. Népszava. 535 l.

Dénes Zsófia: A nő a kommunista társadalomban. [Das Weib in der kommunistischen Gesellschaft.] Bp., 1919. Közokt. Népbizt. 31 l.

Enten Manó: A nő a zsidóságban. (MultJövő. 1917. évf. 174—176 l.)

Grösswein Sándor: Kereszténység és feminizmus. (NemzNőnev. 1907. évf. 6—13 l.)

Harkányi Ede: A holnap asszonyai.

Tanulmány a társadalomtudomány köréből. [Die Frauen der Zukunft.] Bp., 1905. Politzer Zs. 300 l.

Kármán Mór: Feminizmus és paedagógia. [Feminismus und Pädagogik.] Bp., 1906. Eggenberger. 15 l.

Kemény Gábor: Asszonyok jövője. (Auróra. 1923. évf. 214—224 l.)

Kornis Gyula: Feminizmus és koedukáció. (Cél. 1910. évf. 96—101 l.)

László Károly: Társadalmi feladatok a nők kérdés terén. [Soziale Aufgaben auf dem Gebiete der Frauenfrage.] Bp., 1905. Markovics és Garai. 20 l. (Klly. : Munka Szemléje.)

Neményi Imre: A „nő-kérdés“ a multban és a jelenben. [Die Frauenfrage in Vergangenheit und Gegenwart.] (Uránia. 1902. évf. 43—46, 64—70 l.)

j) Eugenika.

(*Eugenik.*)

Apáthy István: A fajnemesítés (eugenika) problémái. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 700—709 l.)

Detre László: A fajnemesítés (eugenika) problémái. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 696—700 l.)

Dienes Lajos: A fajnemesítés biometrikai alapjai. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 291—307 l.)

Doktor Sándor: A fajnemesítés problémái. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 694—696 l.)

- Fenyvesi Andor:** A dogmatikus fajvédelem lélektanához. (Szoc. 1925. évf. 195—199 l.)
- Fülöp Zsigmond:** Az eugenetika követelései és korunk társadalmi viszonyai. (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 308—319 l.)
- Zsigmond: Eugenika. (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 161—176 l.)
- Hoffmann Géza:** Eugenika. (MTárs-TudSzle. 1914. évf. 91—103 l.)
- Kozári Gyula:** Az Eugenics kérdése. [Die Frage der Eugenik.] (Ath. 1906. évf. 242—247, 351—357, 458—464 l.; 1907. évf. 59—69 l.)
- Madzsar József:** Fajromlás és fajnemesítés. [Das Verderben und die Veredelung der Rasse.] (HuszSzáz. 1911. évf. 23. köt. 145—160 l.)
- József: Gyakorlati eugenetika. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 115—117 l.)
- Rónai Zoltán:** Eugenika és szocializmus. (Szoc. 1910—11. évf. 318—326 l.)
- Vámos Jenő:** Alkalmazott eugenika. (HuszSzáz. 1911. évf. 24. köt. 571—577 l.)
- [*] A fajnemesítés problémái. Vita. (HuszSzáz. 1911. évf. 24. köt. 29—44, 157—170, 322—336 l.)

XVI. Gazdaságfilozófia.

(*Wirtschaftsphilosophie.*)

1. Általános gazdaságfilozófia.

(*Allgemeine Wirtschaftsphilosophie.*)

- Balás Károly:** Fejezetek a politikai gazdaságtan köréből. 1. rész. A jövedelemelosztás főágai a kapitalizmus korában. [Die Einkommensverteilung im Zeitalter des Kapitalismus.] Bp., 1913. Eggenberger. 655, 1 l.
- Károly: Közgazdasági érdekű etikai tulajdonságok. [Volkswirtschaftlich wichtige ethische Eigenschaften.] (KözgazdSzle. 1911. évf. 1—14 l.)
- Károly: Politikai gazdaságtan. <Közgazdaságtan.> [Politische Ökonomie.] Bp., 1922. Eggenberger. 1. rész. 488 l. — 2. rész. 489—919 l.
- Károly: Társadalmi politika. [Sozialpolitik.] 1. rész. Alapvetés. Bp., 1924. Centrum 131 l.
- Földes Béla:** Az etikai nemzetgazdaságtan és a szociálpolitika. [Die ethische Nationalökonomie u. die Sozialpolitik.] (Relig. 1911. évf. 57—69 l.)
- Földes Béla:** Társadalmi gazdaságtan. <Nemzetgazdaságtan.> [Sozialökonomie.] 3. kiadás. Bp., Athenaeum. 1. köt. A társadalmi gazdaságtan elemei. 1901. VII, 523 l. 2. köt. A társadalmi gazdaságtan alkalmazott és gyakorlati tanai. 1903. VIII, 531 l. — 4. kiad. 1. köt. 1905. VIII, 520 l. 2. köt. 1907. VI, 550 l. — 5. kiad. 1. köt. 1910. VIII, 512 l. 2. köt. 1913. 552 l. — 6. kiad. 1. köt. 1917. VII, 508 l.
- Harkányi Ede:** Babonák ellen. Kíséret az erkölcsi világ gazdasági alapjainak meghatározására. [Gegen Aberglauben. Versuch zur Bestimmung der wirtschaftlichen Grundlagen der sittlichen Welt.] Bp., 1907. Politzer. 305 l. (TársTud-Könyvtár. 1. sorozat.)
- Hegedüs Lóránt:** A közgazdasági élet filozófiája. [Philosophie des Wirtschaftslebens.] (ÚjÉlet. 1912. évf. 2. köt. 43—57 l.)
- Heller Farkas:** A háború és a közgazdaságtan elmélete. [Der Krieg und die Theorie der Volkswirtschaftslehre.] (KözgazdSzle. 1923. évf. 1—22 l.)
- Farkas: Közgazdaságtan. [Volkswirtschaftslehre.] Bp., Németh. 1. köt. Elméleti közgazdaságtan. 1919. VIII, 380 l. — 2. kiad. 1921. XII, 400 l. — 3. kiad. 1925. XVI, 352 l.
- Hobson, J. A.:** A vagyon tudománya. [The science of wealth.] Ford. Sidó Zoltán. Bp., 1913. Franklin. 201 l. (Kultúra és Tudomány. 7. köt.)

- Hobson, J. A.:** Egy új világ problémái. [Problems of a new world.] Ford. Mayné Marczali Erzsé és Gálné Marczali Poly. Bevezette Marczali Henrik. Bp., [1924.] Athenaeum. 279 l.
- Ligeti Sándor:** A társadalmi gazdaság dinamikája. [Dynamik der sozialen Wirtschaft.] Diciosánmárton. 1925. Cartea Românească din Valea Târnavei. Grill biz. 128 l.
- Navratil Ákos:** A gazdasági élet elemi jelenségei. [Primäre Erscheinungen des Wirtschaftslebens.] Bp., 1901. Politzer. XV, 300 l.
- **Ákos:** A társadalmi gazdaságtan és a közbiztartástan vázolata. [Grundriss der Sozialökonomie u. d. Finanzwissenschaft.] Bp., 1908. Grill Károly. XII, 360 l.
- Reitzer Gyula:** Neurath elmélete a modern közgazdaság főproblémáiról. [Neuraths Theorie über die Hauptprobleme der modernen Volkswirtschaft.] (KözgazdSzle. 1906. évf. 668—688 l.)
- Somló Bódog:** A gazdaság őskorából. [Aus der Urzeit der Wirtschaft.] (HuszSzáz. 1909. évf. 19. köt. 1—9, 121—136 l.)
- **Bódog:** Ösgazdaság és marxizmus. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 130—133 l.)
- Somogyi Manó:** A társadalomgazdaságtan feladata. (KözgazdSzle. 1908. évf. 620—625 l.)
- Surányi-Unger, Theo:** Philosophie der Volkswirtschaftslehre. Ein Beitrag zur Geschichte der Volkswirtschaftslehre. 1. Bd. Plato, Aristoteles. Machiavelli. Quesnay. Smith. Jena, 1923. Fischer. VIII, 400 l.
- Wildner Ödön:** Társadalmi gazdaságtan. [Soziale Wirtschaftslehre.] 1. (elméleti) rész. Bp., 1903. Stampfel. 72 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 149.)

2. Gazdaságfilozófiai részletproblémák.

(Wirtschaftsphilosophische Spezialprobleme.)

- Balás Károly:** A tőke fogalma. [Der Begriff des Kapitals.] (Ath. 1917. évf. 84—98, 180—192 l.)
- **Károly:** Inductio, valószínűség és statisztikai módszer. [Induktion, Wahrscheinlichkeit und statistische Methode.] (KözgazdSzle. 1916. évf. 81—95 l. Klny. is.)
- **Károly:** Logikai adalékok a technikai haladás társadalomgazdasági hatásának megítéléséhez. [Logische Beiträge zur Beurteilung der sozialwirtschaftlichen Wirkung des technischen Fortschritts.] (KözgazdSzle. 1913. évf. 462—485 l.)
- Barta Artur:** A gazdasági élet jövő berendezkedése. (KeletNépe. 1922. évf. 1. sz. 55—59 l.)
- Borchard Julián:** Érték és munka. (Szoc. 1907—8. évf. 551—560 l.)
- Boudin L. B.:** Érték és értéköbbllet. (Szoc. 1908. évf. 412—422, 448—455 l.)
- Buday Dezső:** A gazdasági fejlődés három útja. [Drei Wege der wirtschaftlichen Entwicklung.] (KözgazdSzle. 1916. évf. 744—771 l.)
- Dániel Arnold:** Föld és társadalom. [Boden und Gesellschaft.] Bp., 1911. Athenaeum. 322 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Dékány István:** A XIX. század gazdasági tragikuma. (ÚjMSzle. 1920. évf. 2. köt. 161—165 l.)
- Földes Béla:** A matematikaimódszer a nemzetgazdaságtanban. [Die mathematische Methode in der Volkswirtschaftslehre.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 646—657 l.)
- **Béla:** A nemzetközi kereskedelem elméletéhez. [Beiträge zur Theorie des internationalen Handels.] Bp., 1915. Magyar Tudományos Akadémia. 73 l. (Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből 1. köt. 6. sz.)
- Garami Ernő:** A tőke és a munka harca. (Szoc. 1910—11. évf. 404—412 l.)
- Hegedűs Loránt:** La philosophie de l'impôt et la guerre. (RevHongr. 1917. évf. Juillet-Août. 1—18 l.)
- Heller Farkas:** A határhasonelmélet bírálata. [Kritik der Grenznutzen-theorie.] (KözgazdSzle. 1906. évf. 531—538, 590—600 l.)

- Heller Farkas*: A határhaszonelmélet és az uralkodó értékelméletek. [Die Grenznutzentheorie und die herrschenden Werttheorien.] (KözgazdSzle. 1906. évf. 110—121, 176—1851.)
- *Farkas*: A pénzelmélet fejlődése. [Entwicklung der Geldtheorie.] (KözgazdSzle. 1921. évf. 196—222 l.)
- *Farkas*: A társadalmi gazdaságtan tudományának feladata a gyakorlati kérdésekkel szemben. [Die praktischen Aufgaben der Sozialökonomie.] (Ath. 1904. évf. 107—128, 242—266 l.)
- *Farkas*: Határhaszonelmélet és munkaelmélet. [Grenznutzentheorie und Arbeitstheorie.] (KözgazdSzle. 1904. évf. 463—473, 516—533 l.)
- Jankovich Béla*: A határhaszon elmélete és a pszichofizikai alaptörvény. [Die Grenznutzentheorie und das psychophysische Grundgesetz.] (MFTKözl. 1908. évf. 49—100 l.)
- *Béla*: A közgazdaságtan módszere. [Die Methode der Volkswirtschaftslehre.] (KözgazdSzle. 1903. évf. 417—429 l.)
- *Béla*: Az értékelmélet mechanikai alapelvei a termények értékelése és elosztása. [Die mechanischen Prinzipien der Werttheorie: Bewertung und Verteilung der Produkten.] (KözgazdSzle. 1907. évf. 289—319 l.)
- *Béla*: Az értékelmélet mechanikai alapelvei a termelés és forgalom gazdasági tényezőiről. [Die mechanischen Prinzipien der Werttheorie u. die wirtschaftlichen Faktoren der Produktion u. des Verkehrs.] (KözgazdSzle. 1906. évf. 440—455 l.)
- *Béla*: Az értékelmélet mechanikai alapelveiről. [Die mechanischen Prinzipien der Werttheorie.] (KözgazdSzle. 1906. évf. 145—164 l.)
- Kélemen Géza*: Gazdasági imperializmus. (KeletNépe. 1909. évf. 512—518 l.)
- Mahler Sándor*: Erkölc és pénzügyek. [Moral and Finanzen.] (KözgazdSzle. 1925. évf. 226—246 l. Klny is.)
- Méhely Kálmán*: A 19. század öröksége. [Die Erbschaft des 19. Jh.] Bp., [1923]. Cobden-Szövetség. 39 l. (Cobden-Könyvtár. 17.)
- *Kálmán*: A kereskedelem filozófiája. Előadás. [Die Philosophie des Handels.] Bp., 1922. Cobden-Szövetség. 29 l. (Cobden-Könyvtár. 3.)
- Navratil Ákos*: A technika. [Die Technik.] (KözgazdSzle. 1920. évf. 14—33 l.)
- *Ákos*: Gazdaság és erkölcs. [Wirtschaft und Moral.] (BpSzle. 1904. évf. 117. köt. 199—217 l. Klny. is.)
- *Ákos*: Gazdaság és technika. [Wirtschaft und Technik.] (KözgazdSzle. 1918. évf. 647—664 l.; 1919. évf. 93—115, 218—239 l.)
- Neubauer Ferenc*: „Érték“ vagy „ár“. „Wert“ oder „Preis.“ (KözgazdSzle. 1914. évf. 431—455 l.)
- Petricskó Miklós*: Az oeconomicus statika alapelvei. (KözgazdSzle. 1918. évf. 566—572 l.)
- Pikker Károly*: Értékelés és ár. [Wert und Preis.] (KözgazdSzle. 1911. évf. 466—486 l.)
- Stuckner János*: Az árképződésről. [Die Bildung des Preises.] (BölcsFt. 1901. évf. 23—74 l.)
- Szabó Ervin*: A tőke és a munka harca. [Der Kampf des Kapitals und der Arbeit.] Bp., 1911. Athenaeum. 126, 1 l. (Modern Könyvtár. 62—64.)
- Tunyogi Szűcs Kálmán*: Gondolatok a társadalmi pénzelmületről. (KözgazdSzle. 1923. évf. 303—317 l.)
- Vajda Mihály*: Laissez faire vagy államszocializmus. (SzocPolSzele. 1915. évf. 311—317 l.)
- Vandervelde Emil*: A kollektívizmus és az ipar evolúciója. [Le collectivisme et l'évolution industrielle.] Ford. Wildner Ödön és Zalai Béla. Bp., 1907. Politzer. VI, 254 l. (Társ-TudKönyvtár. 1. sorozat.)
- Varga Jenő*: Szervezeti és szervezeten kívüli kapitalizmus. (Szoc. 1917. évf. 50—63 l.)
- Vásárhelyi Jenő*: A javak teoriája. Tanulmány a társadalmi gazdaságtanból. [Die Theorie der Güter.] Bp., 1904. Politzer. 103 l.
- Webb Sidney és Beatrice*: A kapitalizmus hanyatlása. [The decay of capitalist civilisation.] Ford. Fülöp Jenő. Bp., 1925. Népszava kiad. 176 l.
- Werner Lajos*: Gazdasági fejlődés. [Wirtschaftliche Entwicklung.] (MEgyetSzele. 1900—1. évf. 114—125 l.)

XVII. Államfilozófia.

(Staatsphilosophie.)

I. d. még Kultúrfilozófia alatt is.

1. Általános államfilozófia.

(Allgemeine Staatsphilosophie.)

- Balogh* Arthur: A modern állam. Hat előadás. [Der moderne Staat.] Bp., 1904. Athenaeum. 7 l. (Népszöveki-Tanfkiadv. 1903—4. 2. sorozat, 19. syllabus.)
- Arthur: Az újabb államtudományi irodalom köréből. (Ath. 1901. évf. 10. köt. 613—626 l.)
- Baltazár* Dezső: A kálvinizmus és az államelmélet. [Der Calvinismus und die Staatstheorie.] Debrecen, 1923. Méliusz. 14 l. (Apró füzetek. 1.)
- Concha* Győző: Politika. [Politik.] Bp., Grill. 1. köt. Alkotmánytan. 2. kiad. 1907. XIII, 673 l. 2. köt. Közigazgatástan. 1905. VII, 447 l.
- Croce*, Benedetto: A politika elemei. [Elementi di politica.] Ford. Révay József. Bp., 1925. Franklin. 113, 11. (Kultúra és Tudomány. 52. sz.)
- Dékány* István: Államszociológiai dolgozatok. [Staatssoziologische Abhandlungen.] Bp., Studium. 1. Társadalmi normák. 1923. 31 l. — 2. A politikai párt. 1925. 16 l.
- Eötvös* József báró: A 19. század uralkodó eszméinek befolyása a társadalomra. [Der Einfluss der leitenden Ideen des 19. Jhs auf die Gesellschaft.] Bp., 1902. Révai Testv. 1. köt. 384 l. 2. köt. 328 l. 3. köt. 232 l. (Eötvös József báró összes munkái. 13—15. k.)
- Horváth* Emil báró: A politikai tudomány fejlődése. Tanulmány az államtan köréből. [Die Entwicklung der politischen Wissenschaft.] 1. rész. Bp., 1912. Franklin-Társ. 190 l.
- Krisztics* Sándor: Nemzet és állam a keletkezés, fejlődés, viszony szempontjából. [Nation und Staat. Ihre Entstehung, Entwicklung und ihr gegenseitiges Verhältnis.] Bp., 1914. Grill K. X, 344 l.
- Meuser* Antal: A jövő állama. [Neue Staatslehre.] Ford. Ormos Ede. Bp., 1908. Athenaeum. XII, 209 l. (Szociológiai Könyvtár.)
- Pányi* Ede: Az eszményi állam törvénykönyve. [Gesetzbuch eines idealen Staates.] Bp., 1920. Kultúra. 167 l.
- Pékler* Gyula: Az emberi egyesületek és különösen az állam keletkezése és fejlődése. [Die Entstehung und Entwicklung der menschlichen Gemeinschaften insbes. des Staates.] P. Gy. egyetemi előadásai. Első folytatás a jog keletkezéséről és fejlődéséről című könyvhöz. 5. kiadás. Bp., 1905. Politzer-féle knyvk. váll. 100 l.
- Réz* Mihály: A történelmi realizmus rendszere. [Das System des historischen Realismus.] Szerző irodalmi hagyatékából; a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával. Bp., 1923. Studium. 209 l.
- Székelly* Artur: Az emberi társulás formái. Az állam. (Szabadgond. 1912. évf. 270—276 l.)
- Szirtes* Artur: Világharmónia. Bevezetés a jövő állam jogainak bölcselétébe. [Weltharmonie. Einführung in die Rechtsphilosophie des zukünftigen Staates.] Bp., 1908. Pallas. 95 l.
- Tegze* Gyula: Társadalom-, állam- és jogbölcselet. 1. köt. Alapvető tanok. A társadalom, az állam és a jog elmélete. [Sozial-, Staats- und Rechtsphilosophie. 1. Bd. Grundlehren. Die Theorie der Gesellschaft, des Staats und des Rechts.] Debrecen, 1924. Gárdos és Horovitz. XII, 282 l. (Jogi kézikönyvek. 9.)
- Wlassics* Gyula: Nemzet és állam. [Nation und Staat.] (BpSzle. 1914. évf. 157. köt. 351—362 l.)
- [*] Kormányzóságom története. (Utópia.) [Story of my dictatorship.] Braun Róbert ford. Bp., 1913. Athenaeum. 131 l. (Modern Könyvtár. 164—166. sz.)

2. Államfilozófiai részletproblémák.

(Staatsphilosophische Spezialprobleme.)

Ld. még Kultúrfilozófia alatt is.

a) Az állam fogalma és célja.

(Begriff und Zweck des Staats.)

- Balogh** Arthur: Jogállam. [Rechtsstaat.] Bp., 1914. M. Tud. Akadémia. 571. (Ertekezések a társadalmi tudományok köréből. 14. köt. 8. sz.)
— U. a. (Jogállam. 1914. évf. 81—92 l.)
— Arthur: Szabadság és egyenlőség. [Freiheit und Gleichheit.] (Erd-Múz. 1914. évf. 92—107 l.)
- Baumgarten** Izidor: A törvényhozás művészetéről. [Über die Kunst der Gesetzgebung.] (Jogállam. 1905. évf. 1—19, 85—95, 242—259 l. Klny. is.)
- Baumgarten** Nándor: Szociális jogrend és egyéni jog. (Jogállam. 1919. évf. 57—66 l.)
- Concha** Győző: Az állam mint öncél. [Der Staat als Selbstzweck.] (Relig. 1907. évf. 368—370, 383—385 l.)
- Csorba** Ferenc: Az állam etikai alapjáról. [Die sittliche Grundlage des Staates.] (BpSzle. 1925. évf. 201. köt. 387—405 l.)
- Edvi Illés** Károly: Jogállam. (Jogállam. 1902. évf. 1—8 l.)
- György** János: A becsületes állam. [Der ehrliche Staat.] Kolozsvár, 1909. Előre könyvny. Keszey Albert biz. 304 l.
- Haendel** Vilmos: Politikai problémák az etikai államfogalom szempontjából. [Politische Probleme vom Standpunkte des ethischen Staatsbegriffs.] (Debreceni Ref. Akadémia 1900—1. évi ért. 27—49 l.)
- Hobson**, J. A.: A világállam politikai alapjai. (Szoc. 1916. évf. 178—192 l.)
- Hornýánszky** Gyula: Kis- és nagyterületű állam. [Klein- und Grossstaaterei.] (TörtSzle. 1921. évf. 1—47 l.)
- Illyefalvi Vitéz** Géza: Társadalom, állam, jog. (SárospFüz. 1904. évf. 19—28 l.)
- Kiss** János: Mit várhatunk az államhatalomtól? [Was kann von der Staatsmacht erwartet werden?] (Relig. 1921. évf. 91—106 l.)
- Moór** Gyula: A történettudomány s a társadalom-, állam- és jogtudomány viszonyáról. (Klebsberg- emlékkönyv. 1—10 l.)
- Nagy** József: A modern államélet reformirányai. [Die Richtungen einer Reform des modernen Staatslebens.] Bp., 1920. Kertész József. 240 l.
- Ofner** Jenő: Politika és sociologia. [Politik und Soziologie.] (Ath. 1904. évf. 230—241, 305—317 l. Klny. is.)
- Réz** Mihály: A fokozatos fejlődés törvénye a politikai tudományban. [Das Gesetz der progressiven Entwicklung in der politischen Wissenschaft.] (BpSzle. 1917. évf. 170. köt. 385—407 l.)
- Schück** Bernát: Religion und Staat. Eine Studie. Temesvár, 1904. Moravetz Testv. 96, 72 l.
- Simon** József Sándor: A társadalom, az állam és a nemzet. (Cél. 1912. évf. 97—104 l.)
- Somló** Bódog: A politika tudománya törvényhozásban. [Die Politik in der Gesetzgebung.] (Nagyvárad Ref. Jogakadémia 1904—5. évi almanachja.)
— Bódog: Állami beavatkozás és individualizmus. [Staatlicher Eingriff und Individualismus.] Bp., 1903. Politzer. X, 175 l. — 2. kiad. 1907. Grill. VIII, 192 l. (TársTud-Könyvtár. 1. sorozat.)
- Stein** Lajos: Kozmopolitizmus, nacionalizmus, internacionalizmus. (Alexander-emlékkönyv. 628—637 l.)
- Szandtner** Pál: Az alattvalói engedelmesség problémája. Tanulmány a politikából. [Das Problem des Gehorsams der Untertanen.] Nagyvárad, 1914. Lang J. ny. XI, 366 l.
- Tuka** Béla: A szabadság. Politikai tanulm. Bp., 1910. Grill. 528 l.)
- Wilson**, Woodrow: Új szabadság. [New liberty.] Ford. Rózsa Dezső. Bp., 1919. Révai. 204 l. (Mesterművek.)

b) Az államforma elmélete.

(Theorie der Staatsform.)

- Balogh Arthur*: Constant Benjamin és az alkotmányos állam tana. [Benjamin Constant und die konstitutionelle Staatslehre.] Bp., 1915. M. Tud. Akadémia. 33 l. (Értekezések a philosophiai és társadalomtudományok köréből. 1. köt. 4. sz.)
- Bernolák Nándor*: Az állami és a társadalmi élet összhangja. [Harmonie des Staatslebens und des sozialen Lebens.] (Concha-émlékkönyv. 322—345 l.)
- Eulenberg Salamon*: A demokratikus ideál. Tanulmány. Felolv. [Das demokratische Ideal.] Bp., [1918.] Wodianer. 14 l.
- Faguet, Émile*: A kontárság kultusza. [Le culte de l'incompétence.] Ford. és jegyzetekkel kísérté Szánthó Gy. Bp., 1919. Franklin. 200 l. (Kultúra és Tudomány.)
- *Emile*: „... és a felelősségtől való rettegés ...” („A kontárság kultuszának” folytatása. [... et l'horreur des responsabilités. Suite au „Culte de l'incompétence.”] Ford. és jegyzetekkel kísérté Szánthó Gyula. Bp., 1922. Franklin. 159 l. (Kultúra és Tudomány. 39.)
- Galovich Jenő*: A modern munka-állam. [Der moderne Arbeits-Staat.] (BölcsFt. 1904. évf. 608—629 l.)
- Kautsky, Karl*: Parlamentarizmus és demokrácia. (Szoc. 1910—11. évf. 309—317 l.)
- Lassalle*: Alkotmány, szociálizmus, demokrácia. Ford. Kunfi Zsigmond. Bp., 1914. Révai. 320 l. (Világkönyvtár. 27.)
- Lázár Nándor*: Liberalizmus és szociáldemokrácia. [Liberalismus und Sozialdemokratie.] (HuszSzáz. 1902. évf. 6. köt. 32—49 l.)
- Migray József*: A politikai demokrácia és a szakszervezeti mozgalom. (Szoc. 1923. évf. 217—223 l.)
- Moór Gyula*: A bolsevizmus elméleti alapjai. [Die theoretischen Grundlagen des Bolschevismus.] (TársTud. 1921. évf. 443—460 l. Klny. is.)
- Preuss, Hugó*: Demokrácia és szociális gondolat. Ford. Kertész Miklós. (Szoc. 1925. évf. 346—352 l.)
- Réz Mihály*: A kor szelleme és a választói jog. (MFigy. 1912. évf. 3. köt. 409—421 l.)
- *Mihály*: Imperiálizmus és liberálizmus. (MFTKözl. 1903. évf. 9. f. 18—29 l.)

c) A nemzeti állam tana.

(Die Lehre vom Nationalstaat.)

- Bárány Gerő*: A nemzetállam. [Der Nationalstaat.] (Jog. 1903. évf. 312—316, 320—323 l.)
- Bresztovszky Ernő*: A nemzetek társadalma. (Szoc. 1917—18. évf. 37—43 l.)
- Gamma*: A nemzetiségi eszme. [Die nationale Idee.] (MFigy. 1916. évf. 3. köt. 57—66 l.; 4. köt. 28—37 l.)
- Gáihy Bálint*: A nemzet jogosultságának bölcsészete. [Philosophie der Berechtigung der Nation.] (MTársTudSzele. 1908. évf. 403—428 l.)
- Graf Elemér*: Az egyén viszonya a nemzethez. [Individuum und Staat.] Bp., 1916. Szerző kiad. 30 l.
- Horsáth Sándor*: A haza és hazaszeretet bölcséleti alapjai. [Die philosophischen Grundlagen des Vaterlands und der Vaterlandsliebe.] Bp., 1922. Szt. István-Társ. 24 l. (A Szent István Akadémia hittudomány bölcséleti osztályának felolvasásai. 1. köt. 4. sz.)
- Kaposi M. L.*: A nemzetiségi kérdésről. Pszichologiai alapon. [Über die Nationalitätenfrage.] Bp., 1908. Pátria. 53 l.
- Lányi Bertalan*: A nemzeti államalakítás problémája. [Das Problem der nationalen Staatenbildung.] (Jogállam. 1919. évf. 85—93 l.)
- Mahler Lénárt*: Nemzeti eszme és szocializmus. (ÚjSzázad. 1905. évf. 3—9 l.)

- Palágyi* Menyhért: A nemzeti gondolat philosophiája. [Die Philosophie des nationalen Gedankens.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 24—44 l.)
- Rencz* János: Egy fejezet a tapasztalati lélektanból. A hazaszeretet és kozmopolitizmus magyarázata. [Vaterlandsliebe und Kosmopolitismus.] (Nagybányai áll. főgimn. 1908—9. évi ért. 3—9 l.)
- Réz* Mihály: A nemzetiségi kérdésről. (MFigy. 1912. évf. 3. köt. 89—99 l.)
- Székeley* Artur: A nemzetiségi kérdés. (Szabadgond. 1912. évf. 206—212 l.)
- Tisza* István gróf: Nemzet és társadalom. [Nation und Gesellschaft.] (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 281—293 l.)

d) Egyéb részletproblémák.

(*Andere Spezialprobleme.*)

- Apponyi* Albert gróf: L'esthétique et la politique, l'artiste et l'homme d'état. (RevHongr. 1911. évf. II. 245—277 l.)
- Christian* Géza: Előtanulmányok a politikai pártok elméletéhez. [Studien zur Theorie der politischen Parteien.] (Concha-emlékkönyv. 47—74 l.)
- Dékány* István: A politikai párt társadalombölcselete. [Sozialphilosophie der politischen Parteien.] (TársTud. 1924. évf. 1. sz. 45—62 l.)
- István: A politikai pártok típusai. [Typen der politischen Parteien.] (TársTud. 1925. évf. 56—71 l.)
- Giesswein* Sándor: Mit mond a szociológia és a történelembölcselet az államközi viszonylatok szervezésére vonatkozólag. (Relig. 1916. évf. 440—447 l.)
- Grieger* Miklós: Gondolatok az egyháznak az államhoz való viszonyáról. [Kirche und Staat.] (Relig. 1907. évf. 273—274 l.)
- Kautsky*, Karl: Két világ. [Zwei Welten.] (Szoc. 1917—18. évf. 329—349 l.)
- Macaulay*: Gladstone az egyház és állam viszonyáról. [Gladstone on church and state.] Angolból ford. Tankó Béla. Szászváros, 1911. Kókai Lajos biz. 57 l.
- Wlassics* Gyula: Az államkapcsolatok új elmélete. (BpSzle. 1913. évf. 154. köt. 178—187 l.)

XVIII. Pszichológia.

(*Psychologie.*)

1. A pszichológia története.

(*Geschichte der Psychologie.*)

- Antal* Géza: A collectiv psychologia irodalma Hollandiában. (TársTud. 1921. évf. 596—597 l.)
- Bihari* Ferenc: Régi és új lélektan. [Alte und neue Psychologie.] (BölcsFt. 1906. évf. 210—234 l.)
- Bodnár* Zsigmond: A lélektan módosulása. (Uránia. 1902. évf. 37—39 l.)
- Dienes* Valéria: A mai lélektan főbb irányai. [Die Hauptrichtungen der Psychologie der Gegenwart.] Bp., 1914. Haladás. 1. köt. 32 l. 2. köt. 38 l. (Galilei füzetek. 7—8. sz.)
- Hornyánszky* Gyula: A lélektani kutatások irányai. [Die Richtungen der psychologischen Forschung.] (Ath. 1921. évf. 42—62 l.)
- Kornis* Gyula: A pszichológia jövője. [Die Zukunft der Psychologie.] (M-Paed. 1912. évf. 293—296 l.)
- Pekár* Károly: Az újabb amerikai pszichológiai irodalomról. (Ath. 1905. évf. 136—141 l.)
- Károly: Az utolsó 10 év az amerikai pszichológia történetéből. (Ath. 1905. évf. 329—337 l.)
- Révész* Géza: A második kísérleti lélektani congressus. (Ath. 1906. évf. 487—496 l.)
- Stuckner* János: A mai lélekkutatás téves útai. [Irrwege der heutigen

- Seelenforschung.] (KathSze. 1913. évf. 129—144 l.)
- Stuhlmann* Patrik: Újabb lélektani módszerek és törekvések. [Neuere psychologische Methoden u. Bestrebungen.] (Kassai premontrai főgymn. 1907—8. évi ért. 3—64 l. Klny. is.)
- Szittnyai* Elek: Negyedik országos elmeorvosi értekezlet. (MFTKözl. 1906. évf. 215—219 l.)
- Weszely* Ödön: Jelentés a genfi pszichológiai kongresszusról. [Bericht über den psychologischen Kongress in Genf.] (MFTKözl. 1910. évf. 48—76 l.)
- [*] A lipcsei VIII. pszichológiai kongresszus. [Der achte psychologische Kongress in Leipzig.] (Ath. 1924. évf. 1—3, 38—49 l.)

2. Általános pszichológia.

(Allgemeine Psychologie.)

Ld. még Tankönyvek alatt is.

- Alexander* Bernát: A lelki élet egy-sége. [Die Einheit des Seelenlebens.] (Ath. 1905. évf. 161—176 l.)
- Bernát: A lelki életéről. [Über das Seelenleben.] (Alexander—Lenhos-sék: Az ember testi és lelki élete. Műveltség Könyvtára. 2. köt. 601—724 l. Klny. is.)
- Bernát: Lélektan. 6 előadás. [Psychologie.] Bp., 1902. Népszerű Főiskolai Tanfolyam. 7. l. (Népsz-FőiskTanfKiadv. 4. syll.)
- Bernát: Lélektani előadások. [Psychologische Vorträge.] 6 előadás. Pozsony, 1904. Népszerű Főiskolai Tanfolyam. (NépszFőisk-TanfKiadv. [Pozsony], 1903—4. tanév. 1. cyclus. 4.)
- Alexander* Bernát—*Lenhossék* Mihály: Az ember testi és lelki élete, egyéni és faji sajátosságai. [Das Körper- und Seelenleben des Menschen, seine individuellen und Rasseneigenschaften.] Bp., (1907.) Athenaeum. 781 l. (Műveltség Könyvtára. 2.)
- Baló* József: A lelki élet alaptörvényei. [Grundgesetze des Seelenlebens.] (Ath. 1901. évf. 10. köt. 177—194 l. Klny. is.)
- Bibó* István: A pszichológia általános elvei. [Die allgemeinen Prinzipien der Psychologie.] Bp., 1916. Athenaeum. 24 l.
- Buday* Dezső: Kísérlet a lelki jelenségek osztályozására. [Versuch einer Klassifikation des Psychischen.] (Ath. 1918. évf. 216—218 l.)
- Dienes* Valéria: Objektív lélektan. (HuszSzáz. 1914. évf. 29. köt. 324—339 l.)
- Földi* Vándor: A lélektanról. (Szoc. 1911—12. évf. 314—321 l.)
- Freund* Bernát: Egy kis psychologia. (Nagybittsei polg. iskola 1905—6. évi ért. 3—8 l.)
- Garzó* Imre: Vázlatok a lélek természettanához. [Beiträge zur Naturlehre der Seele.] 2. bőv. kiadás. Hódmezővásárhely, 1901. Lampel R. biz. Bp. 98 l.
- Gergő* Endre: Materialista lélektan. Alapvetés. [Materialistische Psychologie.] Bp., 1925. Nova. 239, 1 l.
- James*, William: Lélektani előadások tanítók számára. [Principles of psychology.] Ford. Ozorai Frigyes. Bp., 1909. Lampel R. IV, 116 l. (Néptanítók Könyvtára. 37. f.)
- Jendrassik* Ernő: A lélekről. (Term-TudKözl. 1919. évf. 144—152 l.)
- Klein* Mór: A lélek világából. (M-ZsidóSze. 1913. évf. 23—34 l.)
- Kornis* Gyula: A lelki élet. [Das Seelenleben.] Bp., Magyar Tudományos Akadémia. 1. köt. 1917. 391 l. — 2. köt. 1918. 264 l. — 3. köt. 1919. 504 l. (A Magyar Tudományos Akadémia könyvkiadó vállalata. Uj f. 1917—19. cyclus. 1—3. köt.)
- Gyula: A pszichológia jelen állása. [Die gegenwärtige Lage der Psychologie.] (Alexander-emlék-könyv. 89—114 l.)
- U. a. Bp., é. n. Franklin. 26 l.
- Gyula: Okaág és törvényszerűség a pszichológiában. [Kausalität und Gesetzmässigkeit in der Psychologie.] Bp., 1911. Franklin. 203 l.

- Kóródy Imre:** A lelki élet két törvénye. [Zwei Gesetze des Seelenlebens.] Bp., 1925. Franklin biz. 132 l.
- Lédeverer Ábrahám:** A megfigyelések lélektani, gondolkodástani és neveléstani szempontból. [Die Beobachtungen von psychologischem, logischem und pädagogischem Standpunkte.] Bp., 1904. Lampel Róbert biz. 61 l. (Klly.: Néptanoda.)
- Nagy László:** A lelki élet ismertetése. 2. kiad. [Das Seelenleben.] Bp., 1908. Athenaeum. 189 l.
- Pauer Imre:** A lélektan alaptanai. [Grundriss der Psychologie.] Tanárjelöltek számára. 5. kiad. Bp., 1903. Franklin. 208 l. — 6. kiad. 1911.
- Posch Jenő:** Lelki jelenségeink és természetük. Egy realista lélektan tervezete. [Die Erscheinungen des Seelenlebens und ihre Natur. Skizze einer realistischen Psychologie.] 1—2. rész. Bp., 1915. Pfeifer. 1150 l.
- Ranschburg Pál:** Az emberi elme. [Das menschliche Gehirn.] Bp., 1923. Pantheon. 1. köt. Az értelem. XXIII, 278 l. — 2. köt. Érzelem, ösztön, akarat, egyéniség. XIV, 270 l. (Pantheon Ismerettára.)
- Schmidt Márton:** Lélektan. [Psychologie.] Bp., 1902. Stampfel. 68 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 109. köt.)
- Szabó Ferenc:** Pszichológia. [Psychologie.] Bp., 1922. Lőblövitz. 1. f. 38 l. — 2. f. 23 l. (Apró Könyvtár. 29—30.)
- Szelényi Ödön:** A lélek élete. A kísérleti és metafizikai lélekkutatás. [Das Leben der Seele.] Bp., 1923. Kultúra. 126 l. (A kultúra iskolája.)
- Szilárd Ármin:** A deductív lélektan alapvonalai. A lelki élet elméletének és törvényeinek levezetése az idegrendszer élettanából és fejlődési elméletéből. 1. rész. Az idegműködés élettana. [Grundzüge einer deductiven Psychologie.] Mohács, 1902. Rosenthal Márk. 4, 115, 2 l.
- Trikál József:** A lélek. [Die Seele.] Bp., 1911. Szt. István-Társ. 92 l.
- Wundt, Wilhelm:** Bevezetés a pszichológiába. [Einleitung in die Psychologie.] Ford. Farkas Zoltán. Bp., 1921. Franklin. 141 l. (Kultúra és Tudomány. 34.)

3. Pszichológiai részletproblémák.

(Psychologische Spezialprobleme.)

a) A testi és lelki jelenségek összefüggése.

(Das Leib-Seele-Problem.)

- Donath Gyula:** A homlokagy szerepe a magasabb lelki működésekben. [Die Rolle des grossen Gehirns bei den höheren seelischen Funktionen.] Bp., 1923. Novák. 16 l.
- Forel Ágost:** Az egészség és beteg idegek és szellem hygieneje. Ford. Morvay Ede. (MTanKépző. 1906. évf. 583—592 l.; 1907. évf. 29—37, 85—97, 148—152, 230—238, 291—297, 367—376, 415—420, 454—458, 520—526, 569—573 l.; 1908. évf. 17—23, 67—69, 127—131, 194—198, 401—404, 457—461, 518—526, 574—580 l.)
- Goerth Albrecht:** Fontos kérdések a physiologiai psychologia köréből. (MPestalozzi. 1903. évf. 25—26, 34—35, 43, 51, 63, 74—75 l.)
- Hajós Lajos:** A normális psychikai habitus tudományos megismerése. [Die wissenschaftl. Erforschung des normalen psychischen Habitus.] (Az 1902. évi október 26-án és 27-én Budapesten tartott második országos elmeorvosi értekezlet munkálatai. 236—250 l.)
- Jendrassik Ernő:** A szellemi műveletek mechanizmusa és lokalizálása. [Mechanismus und Lokalisation der geistigen Erscheinungen.] Bp., 1907. Pesti Lloyd-Társ. 21 l. (Klly.: Orvosi Hetilap.)
- Lechner Károly:** A reflextypusokról. Psychophysiologiai megjegyzések Hevesi Imre dr-nak az inátlítetésekről szóló előadása kapcsán támadt eszmecserehez. [Über die

- Reflextypen.] Kolozsvár, 1903. Ajtai K. Albert. 12 l. (Klly.: Orvos-Természettud. Értesítő.)
- Moravcsik* Ernő Emil: A psychés műveletekhez csatlakozó physikai tünetenyekről. [Über physische Begleiterscheinungen psychischer Akte.] (MFTKözl. 1913. évf. 84—94 l. Klly. is.)
- Ernő Emil: Az agyvelő mozgató, érző, zenei középpontjairól és a zeneművészekről. (TermTudKözl. 1923. évf. 1—17 l.)
- Pekár* Károly: Az idegrendszer alapműködése. (HuszSzáz. 1903. évf. 8. köt. 665—674 l.)
- Pethes* János: Általános élettan. [Allgemeine Physiologie.] (MTanKépző. 1901. évf. 48—63, 107—120, 182—194, 263—271, 332—340, 374—391, 444—457 l.; 1902. évf. 150—159, 221—228, 294—300 l.)
- Pikler* Gyula: A lelki élet fizikája. [Physik des Seelenlebens.] (HuszSzáz. 1901. évf. 3. köt. 81—101 l. Klly. is.)
- Gyula: Physik des Seelenlebens mit dem Ergebnisse der Wesensgleichheit aller Bewusstseinszustände. Allgemein verständliche Skizze eines Systems der Psychophysiology und einer Kritik der herrschenden Lehre. Leipzig, 1901. Barth. 40 l.
- Quint* József: Az emberi test növekedése. (MTanKépző. 1911. évf. 409—440 l.)
- Ranschburg* Pál: A szellemi működések fizikája. (NemzNőnev. 1906. évf. 241—245, 303—306, 334—339, 430—442 l.)
- Ranschburg* Pál: Homlokagy és intelligencia a háborús sebesülések világításában. (Ath. 1915. évf. 458—459 l.)
- Schaffer* Károly: Agyfelszín és intelligencia. (TermTudKözl. 1919. évf. 158—163 l.)
- Károly: Az agyvelő kutatásának célja és irányai. (TermTudKözl. 1914. évf. 137—142 l.)
- Schweitzer* József: Az emberi természet első életeleme. [Das erste Lebenselement der menschlichen Natur.] Kalocsa, 1912. Werner Károly. 87 l.
- Szitnyai* Elek: A szellemi tehetségek eredete. [Ursprung der geistigen Veranlagungen.] (MFTKözl. 1904. évf. 13—14. f. 1—15 l.)
- U. a. Bp., 1905. Franklin. 40 l.
- Sztrókay* Kálmán: Pszichikai problémák. (Elet. 1913. évf. 1026—1028 l.)
- Török* Mihály: Agymorphologia, physiologia, psychologia. (KathSzele. 1910. évf. 391—404 l.)
- Mihály: A fiziológia és a lelki élet. (KathNev. 1923. évf. 1—6 l.)
- Vida* Sándor: Az agy látja az agyat. (MFTKözl. 1904. évf. 12. f. 20—36 l.)
- [*] Mit is akar dr. Lehmann Adolf a kopenhágai egyetem psychophysikai tanára? [Was will Adolf Lehmann, Professor der Psychophysik an der Universität Kopenhagen?] Bp., 1901. Dobrowsky és Franke. 35 l. (Klly.: Égi világosság.)

b) A tudat.

(Das Bewusstsein.)

- Dalmady* Zoltán: A tudat alatti lelki élet. (TermTudKözl. 1910. évf. 657—665 l.)
- Freund* Bernát: Benső tényezők a lélekben. (Nagybittsei polg. isk. 1912—13. évi ért. 5—7 l.)
- Pikler* Gyula: A lélektan alapelvei: Az élmény megmaradása és ellentétessége. [Grundzüge der Psychologie.] Bp., 1909. Grill. 174 l. (Társ-TudKönyvtár. 3. sorozat.)
- Gyula: A lelki élet alaptörvényei. Az eszmélet helye a természetben. [Grundgesetze des Seelenlebens. Das Bewusstsein in der Natur.] 2. kiad. Bp., 1910. Athenaeum. 27 l. (Modern Könyvtár. 2. sz.)
- Pikler* Gyula: Az éberségi erő képződése és székhelye. [Entstehung und Sitz des Bewusstseins.] (HuszSzáz. 1912. évf. 26. köt. 479—502 l.; 1913. évf. 27. köt. 1—22, 273—293 l.)
- Gyula: Az élmény megmaradása és ellentétessége. [Das Erlebnis, seine Beharrung und Gegensatzlichkeit.] (HuszSzáz. 1908. évf. 17. köt. 217—233, 337—352, 449—466 l.)

- Révész Géza:** A tudattalan kérdéseinek történetéhez. [Beiträge zur Geschichte der Frage des Unbewusstes.] (Népműv. 1917. évf. 97—106, 161—169 l.)
- Rott Nándor:** A belső érzékről. [Vom inneren Sinn.] (BölcsFt. 1901. évf. 625—648 l.)
- Stuckner János:** Az öntudatlan a lélektanban. [Das Unbewusste in der Psychologie.] (BölcsFt. 1903. évf. 177—252, 353—391, 555—616 l.)
- Tabellý M. Scholasztika:** Az önismeret fontossága. (Pécsi Miasszonyunk nevelőintézet 1907—8. évi ért. 3—10 l.)
- Vécsi Gyula:** A tudatos jelenségek élettani alapja. (PótfTermTudKözl. 1916. évf. 155—165 l.)

c) Az érzet.

(Die Empfindung.)

- Csada Imre:** A Weber—Fechner-féle törvényre vonatkozó kapcsolatok. (MTanKépző. 1914. évf. 377—382 l.)
- H. A.:** A fájdalomérzésről. (TermTudKözl. 1902. évf. 575—577 l.)
- Hajós József:** Az érzékelő lélek az új kísérleti élettan világításában. [Die empfindende Seele im Lichte der neuen exper. Physiologie.] (Relig. 1915. évf. 646—667 l.)
- Halász Aladár:** A színes hallás és rokon jelenségek. (TermTudKözl. 1901. évf. 620—624 l.)
- Hermann Imre:** Inadaequat jelenségek közti törvényszerűség. (Ath. 1915. évf. 322—326 l.)
- Kéri Hedvig:** A színek lélektani rendezésének kérdése. (Népműv. 1917. évf. 324—334 l.)
- Klobusitzky Dénes:** Az ember bőre mint érzékszerv. (TermTudKözl. 1924. évf. 341—354 l.)
- Mach Ernő:** Az érzékletek elemzése. [Beiträge zur Analyse der Empfindungen.] Ford. és bevezetéssel ellátta Polányi Károly. Bp., 1910. Deutsch Zsigmond és Társa. VII, 48 l.
- Pekár Károly:** Színes hallás és színes egyéniség. (Ath. 1901. évf. 211—222 l.)
- Pikler Gyula:** A színek új rendszere és elmélete. (Ath. 1919. évf. 86—87 l.)
- Gyula: Érzéklés és ébredés. (Nyugat. 1912. évf. 2. köt. 865—872 l.)
- Posch Jenő:** Az érzet. [Die Empfindung.] (MFTKözl. 1914. évf. 90—125 l.)
- Quint József:** Tanulmányok az érzetek köréből. (MTanKépző. 1907. évf. 512—519 l.)
- Ranschburg Pál:** Az elménkre egyidejűleg beható homogén és heterogén ingerek hatásáról, tekintettel az illuziók keletkezésére. [Über die Wirkung der auf das Gehirn wirkenden homogenen und heterogenen Reize, mit Rücksicht auf das Entstehen der Illusionen.] Bp., 1902. Pesti Lloyd-Társ. 14 l. (Orvosi Hetilap tudományos közleményei.)
- Révész Emil:** Színérzeteink rendezettsége. [Die Ordnung unserer Farbeempfindungen.] (Ath. 1916. évf. 297—311, 378—395 l. Klny. is.)
- Révész Géza:** A psychophysikai teljes ingsorok módszerének elmélete. (Ath. 1906. évf. 507—514 l.; 1907. évf. 16—29 l. Klny. is.)
- Géza: A szintézestésről. (PótfTermTudKözl. 1907. évf. 81—90, 121—142 l.)
- Géza: Az érzetsorok phaenomenologiai és genetikai vizsgálata. [Phaenomenologische und genetische Untersuchung der Empfindungsreihen.] (Ath. 1912. évf. 1. f. 152—164 l. Klny. is.)
- Géza: Egy új színelméletről. (Ath. 1909. évf. 190—196 l.)
- Szarvas Miklós:** Az érzetek székhelyéről. [Lokalisation der Empfindungen.] (Relig. 1922. évf. 37—47, 131—141 l.)
- Udránszky László:** A fájdalom egy-ségértékének kérdése. (MathTermTudÉrt. 1911. évf. 141—164 l.)
- Zajti Ferenc:** A színek lélektana. (Cél. 1914. évf. 148—151 l.)

d) A szemlélet.

(Die Anschauung.)

A Tér- és időszemlélet problémáját ld. Ismeretelmélet alatt.

- Füst* Milán: Gondolatok vázlata a külső és belső szemléletről. (Nyugat. 1909. évf. 2. köt. 117—125 l.)
- Gorka* Sándor: A vakok távolság-érzékéről. (TermTudKözl. 1909. évf. 37—39 l.)
- Lechner* Károly: Az impressziókról. (MFTKözl. 1913. évf. 159—188 l.)
- Pikler* Gyula: Érzéklés és felfogás. (Nyugat. 1913. évf. 1. köt. 114—125 l.)
- Gyula: A látás geometriai csalódásai. [Geometrische Täuschungen des Sehens.] (Ath. 1917. évf. 160—179 l.)
- Ranschburg* Pál: Felfogásbeli tévedéseink törvényszerűsége. (MFTKözl. 1902. évf. 2—3. f. 46—62 l.)
- Szobolovszky* István: A cselekvő szemlélet. [Die aktive Anschauung.] (MGyógypaed. 1913. évf. 218—222, 249—253, 276—280, 316—322 l.; 1914. évf. 19—24, 50—55, 77—81, 113—121, 142—148, 168—175 l.)

e) A képzet.

(Die Vorstellung.)

- Achad* Haam: Utánzás és asszimiláció. Ford. Wachsberger Mózes. (MultJövő. 1919. évf. 18—20, 61—63, 142. l.)
- Jehlicska* Ferenc: Az utánzás törvénye. (Relig. 1910. évf. 277—279, 289—293 l.)
- Jendrassik* Ernő: A hallucinálás és a téves képzet keletkezéséről. [Über die Entstehung der Halluzination und der irrümlichen Vorstellung.] Bp., 1906. Pesti Lloyd-Társ. 9 l. (Klny.: Orvosi Hetilap.)
- Kollarits* Jenő: Képzeltetés az ismeretlenről. [Vorstellung vom Unbekannten.] (TermTudKözl. 1918. évf. 557—573 l.)
- Moravcsik* Ernő: Az associatiót elősegítő és gátló tényezők. [Begünstigende u. hemmende Faktoren bei der Assoziation.] (MFTKözl. 1910. évf. 1—28 l.)
- Posch* Jenő: A képzet mint mozdulat. [Die Vorstellung als Bewegung.] (Alexander - emlékkönyv. 481—527 l.)
- Posch* Zsigmond: Az associatio (eszme és képzettársítás) fejlődéstörténeti megvilágításban. (Keszthelyi áll. polg. leányisk. 1910—11. évi ért. 5—11 l.)

f) Az emlékezet.

(Das Gedächtnis.)

- Kollarits* Jenő: A közbevetett ötlet és emlékezés. (TermTudKözl. 1918. évf. 510—517 l.)
- Krausz* Jakab: Az emlékezet lélektani és paedagogiai jelentősége. (Bpesti III. ker. közs. polg. fiúisk. 1909—10. évi ért. 2—12 l.)
- Lechner* Károly: A emlékezésről. [Über das Gedächtnis.] (ErdMúz. 1911. évf. 111—118 l. Klny. is.)
- Nádas (Nágel)* Sándor: Emlézés és emlékezés. [Das Memorieren und das Gedächtnis.] (MTanKépző. 1903. évf. 333—341, 409—422, 465—481 l.; 1904. évf. 6—24, 237—256 l.)
- Polgár* Gyula: Az emlékezet tanának paedagogiai vonatkozásai. [Die pädagogischen Beziehungen der Lehre vom Gedächtnis.] (MPaed. 1906. évf. 1—20, 78—97 l. Klny. is.)
- Potzta* Ferenc: Az emlékezet műveléséről. [Über die Pflege des Gedächtnisses.] Kalocsa, 1905. Werner F. 28 l.
- Puhala* Sándor: Emlékezés és feledés. (Lugosi áll. főgimn. 1907—8. évi ért. 3—16 l.)
- Ranschburg* Pál: A kellemes és kellemetlen tényekre való visszaemlékezés képességéről. (Nagy László-emlékkönyv. 43—45 l.)

- Röbot, Th.*: Az emlékezet betegségei. [Les maladies de la mémoire.] A 12. kiadás után ford. Dáni Ede. Bp., 1901. Lampel R. 108 l. (Népevelők Könyvtára. 11. f.)
- Szigeti Henrik*: Emlékezetcsalódás (<paramnesia) ritka esete. (TermTudFüz. 1909. évf. 171—181 l.)
- Vértés O. József*: A felejtés pszichológiája. [Psychologie des Vergessens.] (Ath. 1919. évf. 200—206 l.)
- *O. József*: A közvetlen emlékezet problémája és a vakok emlékezet. (Ath. 1916. évf. 223—229 l.)
- Zichen Tivadar*: Az emlékezetéről. (TermTudKözl. 1908. évf. 289—306 l.)

g) A képzelet.

(Die Phantasie.)

- Bartha György*: Az illuzióról. [Über die Illusion.] Bp., 1903. Engel Lajos. 30 l.
- Mihalik Lajos*: A képzelet s miként kell a képzelettel paedagogiailag elbánni. [Die Einbildungskraft und wie man sie pädagogisch behandeln kann.] Lugos, é. n. Weisz és Sziklai. 12 l.
- Walter Gyula*: A képzelet csapongásai. [Das Flattern der Phantasie.] Esztergom, 1911. Buzárovits. 28, 11.

h) A figyelem.

(Die Aufmerksamkeitt.)

- Biatsy József*: A figyelem és annak fölkelteése és ébrentartása. (Mezőtúri ref. főgymn. 1907—8. évi ért. 3—13 l.)
- Jancovics Ferenc*: A figyelemről, különösen annak fentartásáról az iskolában. [Die Aufmerksamkeitt, insbes. über deren Aufrechthaltung in der Schule.] (Aradi áll. főreálisk. 1901—2. évi ért. 1—21 l.)
- Léderer Ábrahám*: A figyelem. (Izr-TanÉrt. 1915. évf. 163—171 l.)
- Székelly György*: A figyelem hatásairól. (MPaed. 1910. évf. 593—598 l.)
- Székelly György*: A figyelem megoszlásáról és koncentrációjáról. (MTanKépző. 1910. évf. 445—449 l.)
- *György*: A figyelem pszichológiája. [Die Psychologie der Aufmerksamkeitt.] Bp., 1915. 122 l.
- Tedeschi Borbála*: Figyelem és elfáradás. [Aufmerksamkeitt u. Ermüdung.] (Szegedi áll. fels. leányisk. 1906—7. évi ért. 7—22 l.)
- Weszeley Ödön*: A figyelem, az érdeklődés és a szorgalom. (NemzNőnev. 1905. évf. 74—79 l.)

i) A gondolkodás.

(Das Denken.)

- Alexander Bernát*: A cselekvő gondolat. (Ath. 1915. évf. 369—374 l.)
- Léderer Ábrahám*: Szavakban gondolkodunk-e vagy nem? [Denken wir in Worten oder nicht.] Bp., 1907. Lampel R. 22 l. (Klly.: Néptanoda.)
- Mössmer József*: A gondolkodás gyönyörei. (KathNev. 1916. évf. 292—298 l.; 1917. évf. 12—16 l.)
- *József*: Gondolkodás és megélés a lélektanban. [Denken und Erlebnis in der Psychologie.] (Hit-tudFt. 1912. évf. 451—490 l. Klly. is.)
- Pitroff Pál*: Instinctus és intellectus. (ErdMúz. 1912. évf. 159—161 l.)
- Platz Bonifác*: Az értelem. (KathSzele. 1921. évf. 592—602 l.)
- Szitnyai Elek*: A hibás gondolkodás mint a boldogulás legfőbb akadálya. Lélektani és logikai tanulmány. [Das fehlerhafte Denken als das höchste Hindernis des Glücks.] Bp., 1906. Franklin. 55 l.
- Várkonyi Hildebrand*: A szemléletelen gondolkodás kérdése. [Das Problem des anschauungslosen Denkens.] (Ath. 1920. évf. 69—81 l.)

j) Az érzelem.

(Das Gefühl.)

- Donath Gyula*: Az erenthophobiáról. <A pirulástól való félelem.> Bp., 1911. Brózsza. 6, 12 l. (Klly.: Klinikai Füzetek.)
- Erő M. Tivadar*: Az érzelmek lélektanához. [Zur Psychologie der Gefühle.] (Beregszászi áll. főgimn. 1913—14. évi ért. 3—26 l.)
- Fodor Gyula*: La psychologie du plaisir musical. (RevHongr. 1913. évf. II. 222—234 l.)
- Gönczy Lajos*: Az érzelem problémája. [Das Problem des Gefühls.] Kolozsvár, 1914. Stief Jenő. 92 l.
- Kiss Sándor*: Az elfojtott indulatokról. (Cél. 1919. évf. 78—84 l.)
- Léderer Ábrahám*: A félelem ember-, erkölcs- és neveléstani szempontból. [Die Angst in anthropologischer, ethischer u. pädagogischer Hinsicht.] (IzrTanÉrt. 1903. évf. 166—170, 195—198, 219—221, 252—256 l. Klly. is.)
- Péterfi Tibor*: A hangulat élettani alapjai. (Uránia. 1904. évf. 399—401 l.)
- Posch Jenő*: Az érzelem viszonya a gondolatokhoz és érzetekhez. [Das Verhältnis des Gefühls zum Denken u. zum Empfinden.] (Ath. 1914. évf. 1. f. 1—37 l.; 2. f. 1—81 l.)
- Schneller István*: A temperamentumokról. (ProtSzle. 1916. évf. 7—22 l.)
- Szelényi Ödön*: Az érzelem új elmélete és a pedagógia. [Eine neue Theorie des Gefühls und die Pädagogik.] (Népműv. 1916. évf. 36—41 l.)

k) Az akarat.

(Der Wille.)

- Alexander Bernát*: Az akarat. [Der Wille.] Hat előadás. Bp., 1904. Athenaeum. 6 l. (NépszfőiskTanfKiadv. 1903—4. évf. 2. sorozat. 17. syllabus.)
- Léderer Ábrahám*: Az akarat ember-tani és neveléstani szempontból. [Der Wille in anthropologischer und pädagogischer Hinsicht.] Bp., 1902. Lampel R. biz 80 l. (Klly.: Néptanoda.)
- Marszina Alajos*: Az akarat lélektani elemzése. (KathNev. 1917. évf. 214—218 l.)
- Pekár Károly*: A szilárd jellem lélektani alapja. (Gyermek. 1913. évf. 40—43 l.)
- Polgár Gyula*: Az akarat analíziséhez. (MPaed. 1913. évf. 321—330 l.)
- Székely György*: Az akaratról. (MTanKépző. 1909. évf. 77—83 l.)
- Sztura Szilárd*: A jellem lélektana. [Die Psychologie des Charakters.] Temesvár, 1905. Csanádegyházm. könyvny. 53 l.

l) Az álom.

(Der Traum.)

Ld. még Pszichoanalysis alatt is.

- Apáthy István*: Álom és valóság. [Traum und Wirklichkeit.] Kolozsvár, 1904. Ellenék. 18 l. (Mell.: Kolozsvári Egyetemi Kör évkönyve 1904. évre.)
- Bartha György*: Alvás és álom. [Schlaf und Traum.] Szeged, 1906. Endrényi Imre. 229 l.
- Boda István F.*: Kísérlet az álom lelki problémáinak új megvilágítására. [Versuch einer neuen Beleuchtung der psychischen Pro-
bleme des Traumes.] (Ath. 1921. évf. 63—91 l.)
- Bokor Sándor*: Alvás és álom. [Schlaf und Traum.] Bp., 1902. Szerző kiad. 94 l.
- U. a. 3. kiad. Az alvás és álom tüneményének ismertetése. Observáció és kísérlet alapján. Bp., 1902. A szerző kiad. 94 l.
- Boross Mihály*: Az álom természetrajza, jelentősége és magyarázata. [Beschreibung, Bedeutung und

- Erklärung des Traumes.] Bp., 1923. [Magyar Könyvtudományi Társaság kiadása.] 32 l. (Okkult ismeretek. 1.)
- Csopey* László ifj.: Az alvás élettana. (TermTudKözl. 1906. évf. 57—66 l.)
- Dienes* Valéria: Álomfejtés. (Uránia. 1908. évf. 209—217 l.)
- Gaea*: Az álom a tudományos kutatás világában. (Uránia. 1902. évf. 86—88 l.)
- Karkecz* Lajos: Az alvás és álom élettana. Psycho-physiologiai tanulmány. [Die Physiologie des Schlafes und des Traums.] Esztergom, 1906. Buzárovits Gusztáv. 59 l.
- Klug* Nándor: Az alvásról. (TermTudKözl. 1901. évf. 481—485 l.)
- Lechner* Károly: Az álmodásról. [Über das Träumen.] (Alexander-emlékkönyv. 369—384 l. Klny. is.)
- Palágyi* Menyhért: Modern álomfejtés. (MFigy. 1912. évf. 2. köt. 291—304 l.)
- Posch* Jenő: Az álom és unalom. Körkérdés. (MFTKözl. 1902. évf. 4. f. 47—49 l.)
- Szűnyi* Elek: Az álom és jelentősége. [Der Traum und seine Bedeutung.] (MFTKözl. 1903. évf. 9. f. 1—17 l.)

m) Az átöröklés problémája.

(Das Problem der Vererbung.)

- Berkovits* René: Az átöröklés a pathológiában. [Die Vererbung in der Pathologie.] Bp., 1914. Benkő biz. 28 l. (Klny.: Orvosi Hetilap tudományos közleményei.)
- Borsos* Imre: Szerzett lelki tulajdonságok az öröklés rendjén. (Dolgozatok Lechner Károly negyedszázados működésének emlékére. 42—45 l. Klny. is.)
- Fülöp* Zsigmond: Az átöröklési probléma történeti fejlődése. [Geschichtliche Entwicklung des Vererbungsproblems.] (TermTudKözl. 1907. évf. 34—53 l.)
- Zsigmond: Az átöröklési probléma történeti fejlődése Hippokratéstól a jelen korig. [Die geschichtliche Entwicklung des Vererbungsproblems von Hippokrates bis auf die Gegenwart.] Bp., 1906. Schmiel Sándor. 44 l.
- Kozáry* Gyula: Átöröklés és nemzeti nevelés. (BölcsFt. 1905. évf. 199—320 l.)
- Loeb*, Jacques: Az átöröklésről. (Szabadgond. 1912. évf. 40—43 l.)
- Sálgó* Jakab: Az átöröklés törvényei. [Die Gesetze der Vererbung.] 6 előadás. Bp., Népsz. Főisk. Tanf. 6 l. (NépszFőiskTanfKiadványai. 44. syll.)
- Szabó* Zoltán: Mendel Gregor és a mendelismus. (Uránia. 1922. évf. 47—51 l.)

4. Kísérleti pszichológia.

(Experimentelle Psychologie.)

- Buday* László: Adatszolgáltatók lelki diszpozíciói. (TársTud. 1922. évf. 228—235 l.)
- Cziner* Alice: Kísérleti vizsgálatok a megértés problémájához. [Experimentelle Untersuchungen zum Problem des Verstehens.] (Ath. 1922. évf. 93—109 l.)
- Dienes* Pál: A kísérleti pszichológiáról. (Uránia. 1906. évf. 33—36 l.)
- Gyömörey* Zsigmond: Egy-két szó a psycho-fizikáról. (Pécsi püspöki tanítóképző-int. 1912—13. évi ért. 3—10 l.)
- Horváth* Kálmán: Rossolimo rövid intelligenciamérő módszere. (MGyógypaed. 1924. évf. 9—14 l.)
- Kálmán: Rossolimo rövid vizsgáló módszere óvodáskorú gyermekeknél. (MGyógypaed. 1924. évf. 57—60 l.)
- Karoliny* Mihály: Psycho-physikai demonstrációk. [Psycho-physische Demonstrationen.] Vezette Ranschburg Pál. (MTanKépző. 1901. évf. 489—496, 531—542, 587—595 l.; 1902. évf. 1—7 l.)

- Kaufmann Irén:** A számolásbeli (arithmetikai) gondolkodóképesség és a távoleső fogalmak kapcsolataira való emlékező képesség két új próbája. [Zwei neue Proben der arithmetischen Denkfähigkeit und der Erinnerungsfähigkeit an den Zusammenhang ferner Begriffe.] (Gyermek. 1921. évf. 89—117 l.)
- Kornis Gyula:** Elemi pszichológiai kísérletek. [Elementare psychologische Experimente.] Bp., 1911. Franklin-Társ. 54 l.
- Kövesligetny Radó:** A Fechner-féle psychophysikai törvény a seismológiában. (MFTKözl. 1908. évf. 118—133 l.)
- Liebermann Tódor:** A graphologia (az írás-analysis) tana és helyzete az orvosi tudományok között. [Die Graphologie und ihre Stelle unter den medizinischen Wissenschaften.] (MOrvArch. 1913. évf. 277—307 l.) — U. a. Bp., 1913. Singer és Wolfner. 31 l.
- Molnár Oszkár:** A kísérleti lélektan és ellenségei. [Die experimentelle Psychologie und ihre Feinde.] (Uj-Élet. 1912. évf. 3. köt. 71—93 l.)
- Nagy Dénes:** A kísérleti lélektan válsága. (HuszSziz. 1911. évf. 23. köt. 456—460 l.)
- Nagy László:** A lélektani laboratórium célja s berendezésének szempontjai a tanítóképző-intézetben. (Bpesti VI. ker. áll. tanítóképző-int. 1909—10. évi ért. 3—9 l.) — László: Lélektani laboratórium. [Das psychologische Laboratorium.] (MTanKépző. 1909. évf. 135—138 l.) — U. a. (Bpesti VI. ker. áll. tanítóképző 1908—9. évi ért. 3—7 l.)
- Palágyi Menyhért:** A reactio-idő kísérleti elemzése. [Experimentelle Analyse der Reaktionszeit.] (Klin-Lapok. 1907. évf. 134—146 l.) — U. a. (Az 1906. évi október hó 19-én és 20-án Budapesten tartott negyedik országos elmeorvosi értekezlet munkálatai.)
- Pekár Károly:** Az amerikai pszichológiai laboratóriumokról. [Über die psychologischen Laboratorien in Amerika.] (Ath. 1906. évf. 206—216, 364—368, 477—486 l.)
- Pekár Károly:** A kísérleti psychologia a paedagogia szolgálatában. [Die experimentelle Psychologie im Dienste der Pädagogik.] (MPaed. 1903. évf. 352—372, 461—473, 529—551, 595—621 l.) — U. a. (MPaed. 1910. évf. 529—540 l.)
- Ranschburg Pál:** Módszerem és készülékem az emlékező erő vizsgálatára. [Meine Methode und Apparat zur Prüfung des Gedächtnisses.] (Az 1900. évi október 28-án, 29-én Budapesten tartott első országos elmeorvosi értekezlet munkálatai.) — U. a. Bp., 1901. Dobrowsky és Franke. 10 l. (Psychophysikai közlemények. 3.) — Pál: Psychológiai tanulmányok. [Psychologische Studien.] Bp., Eggenberger biz. 1. köt. 1. rész. Tanulmányok az értelem tökéletlenségéről, mindennapos hibáiról s azok neveléstani orvoslásáról. 2. rész. A felfogó és emlékező képesség kísérletes vizsgálásának módszereiről. 3. rész. A középiskolai reform mikéntjéről. 4. rész. Levél egy középiskolás tanulóhoz. 1912. XIV, 236 l. — 2. köt. A lelki élet minőleges alaptörvénye. 1913. VIII, 267 l. (Gyermektanulmányi Könyvtár. 2. 4. köt.)
- Répay Dániel:** Lélektani laboratóriumok a nevelés ügyének szolgálatában. (I. Magyar Gyermektanulmányozási kongresszus naplója. 1913. évf. 226—230 l.)
- Románé G(öldzieher) Klára:** Írás és egyéniség. Grafológia. [Schrift und Charakter. Graphologie.] Bp., [1925]. Révai. 4, 192 l. (Új könyvek. [2].)
- Sáfrány Lajos:** A szellemi munkaképesség kísérleti mérése és a túlterhelés problémája. [Die experimentelle Messung der geistigen Arbeitsfähigkeit und das Problem der Überbürdung.] (MPaed. 1903. évf. 268—291, 473—501 l. Klny. is.)
- Varga Lajos:** Pszichotechnikai vizsgálataink. (Soproni reáliskola nevelő-int. 1924—25. évi ért. 37—45 l.)

5. Alkalmazott pszichológia. (Pszichotechnika.)

(Angewandte Psychologie.)

- Ágoston Péter:** A tanár és a hallgató lélektana és a jogi oktatás. (Jog. 1905. évf. 2—3 l.)
- Beke Manó:** A vizsgálás pszichológiája. [Psychologie der Prüfungen.] (Beöthy- emlékkönyv. 526—537 l.)
- Fekete Frigyes Sándor:** Munka és fáradság. [Arbeit und Ermüdung.] Bp., 1923. Franklin. 231 l. (Kultúra és Tudomány. 41.)
- Ferenczi Sándor:** A mechanika lelki fejlődéstörténete. (Nyugat. 1918. évf. 2. köt. 487—494 l.)
- Halmi (Herz) Bódog:** A gyakorlat lélektanához. [Zur Psychologie der Übung.] (Jog. 1903. évf. 50—53, 124—127, 148—151 l.)
- Kollarits Jenő:** Lustaság, szorgalom és idegesség. (TermTudKözl. 1911. évf. 736—746 l.)
- Kornis Gyula:** Psychologia és energia. (Ath. 1910. évf. 2. f. 1—82 l.)
- Korács Zoltán:** A szellemi élet energetikája. [Die Energetik des Seelenlebens.] Győr, 1912. Pannonia. 20 l.
- Lázár Szilárd:** Adalékok a tanulás pszichológiájához. [Beiträge zur Psychologie des Lernens.] 1. r. (Gyermek. 1915. évf. 65—87, 355—371 l.)
- U. a. 2. r. Bp., 1916. Stark. 19 l. (Paedagógiai pszichológiai Könyvtár. 6.)
- Lechner Károly:** Közérzéseink az értelmi munka szolgálatában. Hátrahagyott székfoglaló érték. [Unser Allgemeinbefinden im Dienste der intellektuellen Arbeit.] Bp., 1923. M. Tud. Akad. 32 l.
- Leszner Rudolf:** A szellemi munka. (TermTudKözl. 1910. évf. 384—394 l.)
- Mády István:** A pályaválasztás lélektana. (Nagy László- emlékkönyv. 61—65 l.)
- Moravcsik Ernő Emil:** A tanulómozgások pszichológiájának tárgyalása. (JogtudKözl. 1908. évf. 254—256 l.)
- Nagy László:** A pályaválasztás. [Szerk.] [Die Berufswahl.] Bp., 1924. M. Gyermektan. Társ. 84 l.
- Pekár Károly:** A fordítás pszichológiája. (NemzNőnev. 1910. évf. 403—409 l.)
- Pekár Károly:** Melyik a könyv nélküli való tanulás leggazdaságosabb módja? (Népmív. 1906. évf. 2. köt. 136—144 l.)
- Károly: Tapasztalataink felhasználásának pszichológiája. (Ath. 1903. évf. 577—581 l.)
- Ranschburg Pál:** A szellemi munka természete. [Die Natur der geistigen Arbeit.] Bp., 1907. Athenaeum. (Alexander—Lenhossék: Az ember testi és lelki élete. Műveltség Könyvtára. 2. köt. 289—310 l.)
- Pál: A tanulómozgások pszichológiájának tárgyalása. (JogtudKözl. 1908. évf. 265—267 l.)
- Révész Géza:** A gazdaságos tanítás módszereiről. [Über die Methoden des Lernens.] (MPaed. 1908. évf. 257—280 l. Klny is.)
- Révész Margit:** A kriminálpedagógia lélektani alapelvei. [Die psych. Grundlagen der Kriminalpädagogik.] (Gyermek. 1916. évf. 336—356 l.)
- U. a. Bp., 1916. Fritz. 21 l. (Az Erzsébetfalvai kriminálpedagógiai intézet közleményei. 2. köt.)
- Sáfrány Lajos:** A modern pszichológia alapjai és hatása a paedagógiában. (MTanKépző. 1908. évf. 251—261 l.)
- Salgó Jakab:** A szellemi élet hygienája. [Die Hygiene des geistigen Lebens.] A Népszerű Főiskolán tartott előadás nyomat. Bp., 1905. Franklin-Társ. 191 l. (Népszerű Főiskola Könyvtára. 2. köt.)
- Jakab: A szellemi élet hygienája. 6 előadás. Bp., 1904. Népszerű Főiskolai Tanfolyam. 10 l. (Népszerű Főiskolai Tanfolyam. 20. syll.)
- Szinyai Elek:** A szellemi erők gyűjtése és pazarlása. [Sammlung und Verschwendung der geistigen Kräfte.] Bp., 1914. Franklin. 47 l.
- Szinyai Lajosné:** A nevelés lélektana. Tanulmány. [Die Psychologie der Erziehung.] Welton J. angol műve nyomán írta —. Bp., 1913. Ranschburg Gusztáv. 42 l. (A Magyar Gyermektanulmányi Társaság füzetes vállalat. 7. f.)

- Török Mihály:** Az élettan és a lélektan összefüggése a nevelés oldaláról. (KathNév. 1923. évf. 122—131 l.)
- Varga Lajos:** A nevelés lélektani alapjai. (Soproni reálistiskolai nevelőtintézet 1922—23. évi ért. 16—25 l.)
- Weber Károly:** Az emberi fejlődés lélektana és a nevelés-tanítás. (MTanKépző. 1916. évf. 267—272 l.)
- Weszeley Ödön:** A pályaválasztás és a tehetségvizsgálatok. (TársTud. 1922. évf. 29—43 l.)

6. Differenciális pszichológia.

(*Differentielle Psychologie.*)

- Bütenbinder Miklós:** Egy fejezet a nők lélektanából. (NemzNőnev. 1913. évf. 141—148 l.)
- Dienes Valéria:** A zenei alkotás és hatás lélektanáról. (HuszSzáz. 1906. évf. 13. köt. 502—523 l.)
- U. a. Bp., 1906. Deutsch Zs. 24 l. (HuszSzázKönyvtára. 22.)
- Farkas Geiza:** A korosztályok. (Szoc-PolSzle. 1915. évf. 145—149 l.)
- Hello, Ernest:** A szentek lelkülete. Mutatvány Physiognomie des saints című művéből. Francia eredetiből ford. Kertész Kálmán. (KathSzle. 1908. évf. 417—438 l.)
- Hrabovskyné Révész Margit:** A női pszichologia Kretschmer tanai szempontjából. [Die Psychologie der Frau vom Standpunkte der Kretschmer'schen Lehren.] Bp., 1925. Globus ny. 11, 3 l. (Klly.: A Gyógyászat.)
- Joly Henrik:** A nagy emberek lélektana. [Psychologie des grands hommes.] Bp., 1901. Növendékpapság. (Szt. István-Társ. biz.) 215 l.
- Henrik: A szentek lélektana. [Psychologie des saints.] Bp., 1901. Szt. István-Társ. 144 l.
- Juhász Andor:** A zenei fölismerés vizsgálata. (Ath. 1924. évf. 1—3. f. 30—37 l.)
- Kollarits Jenő:** A tudományos és művészi munka összehasonlítása. (TermTudKözl. 1913. évf. 177—187 l.)
- Kölnai Aurél:** Az állandó és változó álláspont lélektanához. (HuszSzáz. 1919. évf. 40. köt. 217—221 l.)
- Kovács János:** A női lélektan adatai és a nők munkaképessége. (Népműv. 1916. évf. 554—566 l.)
- Láng Julia:** A muzikalitás fokának megállapítása a zenei oktatás előtt. (Népműv. 1917. évf. 602—613 l.)
- Lechner Károly:** A női lélek és a feminizmus orvostermészettudományi megvilágításban. [Die Frauenseele und der Feminismus in medizinisch-naturwissenschaftlicher Beleuchtung.] (TermTudKözl. 1922. évf. 1—18, 65—89 l. Klly. is.)
- Léderer Ábrahám:** Az aggkor lélektana. [Die Psychologie des Greisenalters.] (IzrTanÉrt. 1910. évf. 245—257 l. Klly. is.)
- Lombroso, Cesare:** Az „öntudatlan erő”, mint a génusz tevékenységének egyik faktora. (KeletNépe. 1921. évf. 1. sz. 15—22 l.)
- Máday István:** Harcostípus és munkástípus. (Gyermek. 1921. évf. 80—88 l.)
- Michower Eszter:** Jegyzetek a nemek pszichológiájához. [Beiträge zur Psychologie der Geschlechter.] (HuszSzáz. 1910. évf. 22. köt. 104—120 l.)
- Pekár Károly:** A nő jelleme. (NemzNőnev. 1909. évf. 452—457 l.)
- Prahács Margit:** A muzikalitás lelki feltételei. [Die Dispositionen der Musikalität.] Bp., 1925. Egyetemi ny. 63 l. (A budapesti tudományegyetem filozófiai szemináriumának dolgozatai.)
- Ranschburg Pál—Bálint Rezső:** Adatok az aggkor psychophysiologiájához. [Beiträge zur Psychophysiologie der Alten.] Bp., 1900. k. ny. n. 14 l. (Klly.: Orvosi Hetilap.)
- Schöner Ferenc:** A női lélekről. Kultúrelőadás. [Über die Frauenseele.] Kassa, 1910. Szt. Erzsébet ny. 23 l.

Staud Lajos: Adalékok az ítélkezés lélektanához és a bíró világnézetéhez. [Beiträge zur Psychologie des Gerichtsurteils und zur Weltanschauung des Richters.] (MJogi Szle. 1924. évf. 1—17, 66—79 l.)

Varjas Sándor: A művész lélektana. (Uránia. 1910. évf. 53—58 l.)
Ziehen, Theodor: A nagy hadvezérek lélektana. Ford. Gorka Sándor. (TermTudKözl. 1917. évf. 461—486 l.)

7. Antropológia.

(Anthropologie.)

Alexander Bernát: Az egyéniségről. [Über die Individualität.] (Szab-LycÉrt. 1908—1909. évf. 10—20 l.)

Bartucz Lajos: A társadalmi ember-tanról. (TermTudKözl. 723. füzet. 1919. évf. 273—281 l.)

Bodnár Zsigmond: Az emberi jellem és típus. [Der Charakter und der Typus des Menschen.] (MPestalozzi. 1901. évf. 106, 111, 114, 122, 126, 131, 133—134, 138—139, 143—144 l.)

Farkas Géza: A tehetség és lángész élettana. (Uránia. 1901. évf. 13—16, 37—40 l.)

Gáthy Bálint: Egyéniség és jellemfejlődés. [Individualität und Charakterentwicklung.] Nagyvárad, 1903. Laszky Ármin. 18 l.

Haberlandt Mihály: Néprajz. [Völkerkunde.] Ford. Visky Károly. Bp., 1924. Franklin. 113 l. (Ember és Természet. 6.)

Horváth Károly: Az ember élete. Élettani és népismereti tanulmány. [Das Leben des Menschen.] Debrecen, 1908. Hegedűs és Sándor biz. 213 l.

Kálmán László: Genie és talentum. [Genie und Begabung.] Bp., 1905. Politzer Zs. 90 l.

Kerer X. Ferenc: A személyiség ereje. — Die Macht der Persönlichkeit című munkája nyomán Poós Rezső. Bp., 1906. Stephaneum. 120, 1 l.

Lenhossék Mihály: Az embertan munkaköre és feladatai. [Der Gegenstand und die Aufgaben der Anthropologie.] (TermTudKözl. 1915. évf. 609—633 l. Klny. is.)

Lenhossék Mihály: Teendők az antropológia terén. [Unsere Aufgaben auf dem Gebiete der Anthropologie.] (Ethn. 1915. évf. 185—215 l.)

Lombroso, Cézár: Lángész és örület. [Genio e follia.] Ford. dr. Szabó Károly. Bp., 1906. Vass József. 199 l. — U. a. Bp., é. n. Pallas. 112 l.

Molnár István: Az őskori emberek lélektanából. [Aus der Psychologie der Menschen der Vorzeit.] Hajdú-böszörmény, 1900. Szabó F. 126, 2 l.

R. M.: A lángész természetrajza. (VasÚjs. 1907. évf. 940—943 l.)

Ravasz László: A lángész, mint képzelő erő. (Pásztortűz. 1921. évf. 23—26 l.)

Schneller István: Az egyéniség és a személyiség az Új-testamentomban. [Die Individualität und die Persönlichkeit im Neuen Testament.] (TheolSzakl. 1907. évf. 15—32, 121—136, 233—244, 257—269 l.)

Stuckner János: Az ember a gondolat és akarat megvilágításában. [Der Mensch im Lichte des Gedankens und des Willens.] (Kath-Szle. 1914. évf. 3—15, 127—141 l.)

Török Ödön: Koponyakörfogat és szellemi fejlettség. Bp., 1913. Brózsza O. 8 l. (Klny.: Klinikai Füzetek.)

[*Várna*]i S[*ándor*]: A lángelme lélektanához. (BölcsFt. 1902. évf. 512—523 l.)

Völlick, B[runo]: „Also ward der Mensch gottähnlich geworden.“ (Ein biologisch-genealogisches Zukunftsbild.) Bp., 1925. Pesti kny. 20 l.

Weszely Ödön: Az egyéniség. [Die Individualität.] (Népmív. 1908. évf. 1. köt. 385—408 l.)

8. Gyermekpszichológia.

(Kinderpsychologie.)

- Babarczy-Schwartz* Ottó báró: A gyermek lelki világából. [Das Seelenleben des Kindes.] Bp., 1907. Franklin. 109 l. (Egészség Könyvtára. 2. köt.)
- Ottó báró: A gyermek szellemi életéből. [Aus dem geistigen Leben des Kindes.] Bp., 1901. Hornyánszky V. 38 l.
- Ottó: A gyermek akaratáról. (Gyermek. 1907. évf. 3—4 l.)
- Ottó: Aus dem geistigen Leben des Kindes. Bp., 1901. Pesti Lloyd. 27 l.
- Bakonyi* Hugó: A nyelvtani formák fejlődése a gyermeknyelvben. [Die Entwicklung der grammatischen Formen in der Kindersprache.] (Gyermek. 1920. évf. 97—125 l.; 1921. évf. 1—21 l.)
- Ballai* Károly: A gyermektanulmányozás módszerei. Különös figyelemmel a kisedkorra. [Die Methoden der Kinderkunde mit bes. Rücksicht auf das Säuglingsalter.] Bp., 1913. Ranschburg Gusztáv biz. 42 l.
- U. a. Előnyesen bőv. 2. kiadás. 1913. 58 l. (A Magyar Gyermektanulmányi Társaság füzetes váallata. 1. f.)
- Károly: A magyar gyermek kephal-indexe. [Das Kephalex-Index des ungarischen Kindes.] Eredeti mérések alapján. (Gyermek. 1918. évf. 209—240 l. Klny. is.)
- Károly: Tíz év a magyar gyermektanulmányi irodalomból. (Gyermek. 1917. évf. 451—459 l.)
- Baló* József: A gyermekeknek pedagógiai célú megfigyelése. [Die pädagogische Beobachtung des Kindes.] Kolozsvár, 1902. Gombos Ferenc. 15 l. (Klny.: Család és Iskola. 1902. évf.)
- Baresa* János: A gyermektanulmányozásról. (MTanKépző. 1906. évf. 444—449 l.)
- Bartók* Jakab: Gyermektanulmányi feljegyzések. [Kinderkundliche Aufzeichnungen.] (Losonci izr. elemi népisk. 1904—05. évi ért. 3—18 l. Klny. is.)
- Benkőczy* Emil: A gyermektanulmányozás az elemi népiskolák szempontjából. [Die Kinderkunde vom Standpunkte der Volksschule.] Eger, 1910. Érseki lyceum. 39 l.
- Binet* Alfréd: Az iskolásgyermek lélektana. Ford. Dienes Valéria. Bp., 1916. Magyar Gyermektanulmányi Társaság. XV, 336 l. (Gyermektanulmányi Könyvtár. 6. köt.)
- Bognár* Cecil: Gyermektanulmány és gyermeknevelés. [Kinderseelenkunde und Erziehung.] (Komáromi benedekrendi főgimn. 1912—13. évi ért. 3—30 l.)
- Cecil: Tanulmányok a gyermeki lélekről. [Studien über die Seele des Kindes.] Berlin, 1925. L. Voggenreiter Verl. magyar oszt. (Bp., Studium biz.) 114, 2 l.
- Büchler* Hugó: A gyermek érdekében. (Nagybecskerek áll. elemi népisk. 1908—9. évi ért. 3—9 l.)
- Hugó: A gyermek hazudozásának lélektanából. (Nagy László-émlékkönyv. 131—135 l.)
- Bühler* Sarolta: Az ifjúkor lelki élete. A pszichikai serdülés elemzése és elmélete. [Das Seelenleben des Jugendlichen.] A 2. bőv. és átdolg. kiad. után ford. Várkonyi Hildebrand. Bp., 1925. Franklin. 228 l. (Ember és Természet. 9.)
- Claparède* Ede: Gyermekpszichológia és kísérleti pedagógia. [Psychologie de l'enfant.] Ford. Weszely Ödön. Bp., 1915. Lampel. 255 l. (Néptanítók Könyvtára. 49—50.)
- Danielné Lamács* Lujza: A modern psychologia és a nevelési gyakorlat. (NemzNőnev. 1901. évf. 361—368 l.)
- Deutsch* Ernő: A gyermekek öngyilkosságáról. (Gyermek. 1908. évf. 63—73 l.)
- D[ittler]* I[da] R[egina]: A gyermek itélete. (Belényesi áll. polg. leányisk. 1905—6. évi ért. 3—11 l.)
- Dóczy* Jenő: Tehetség és iskola. A szellemi tehetség fokának és irányának figyelembevétele az oktatásban. [Das Talent und die Schule.] Bp., 1910. Nagel Ottó. 153 l.
- Donner* Lajos: A gyermek erkölcsi érzésének fejlődéséről. (Gyermek. 1908. évf. 100—106 l.)

- Donner Lajos*: A gyermek érzelmeiről. Gyermekpszichológiai szempontból. [Über die Gefühle des Kindes.] (Békéscsabai áll. fels. leányisk. 1904—5. évi ért. 3—27 l.)
- *Lajos*: A gyermek esztétikai érzelmeiről. [Über die ästhetischen Gefühle der Kinder.] (Gyermek. 1907. évf. 4—8, 24—28 l.)
- Dóri S. Zsigmond*: A gyermekhazugság. (Gyermek. 1907. évf. 33—36 l.)
- *S. Zsigmond*: Tanulmányok a pedagógiai lélektan köréből. [Studien aus dem Gebiete der pädagogischen Psychologie.] Bp., 1905. Lampel R. 128 l. (Néptanítók Könyvtára. 26. f.)
- Éltes Mátyás*: A gyermeki intelligencia vizsgálata. [Prüfung der kindlichen Intelligenz.] Binet, Simon és mások alapján magyar gyermekekre alkalmazta. Ranschburg Pál előszavával. Bp., 1914. Athenaeum. 132 l., 30 mell.
- *Mátyás*: A gyermeki intelligencia vizsgálatának részletes eredményei. [Ausführliche Beschreibung der Intelligenzprüfungen.] (MPaed. 1916. évf. 315—332 l. Klny. is.)
- *Mátyás*: Rövid útmutató a Binet—Simon-féle intelligencia vizsgálatokhoz. [Kurzer Wegweiser zu den Binet—Simon'schen Intelligenzprüfungen.] Bp., 1916. Lampel. 29 l. (Gyermektanulmányi füzetek. 5.)
- Fürj Pál*: Gyógypedagógia és gyermektanulmány. (Nagy László-emlékkönyv. 120—122 l.)
- Görögné Beke Margit*: A gyermeklélek szubjektívizmusáról. (MPaed. 1916. évf. 332—342 l.)
- Gyermektanulmányozás*. A gyermek érdeklődése. [Kinderkunde. Das Interesse des Kindes.] 2. kiad. Bp., 1914. Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 7 l. (Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 1. kérdőív.)
- Herodek Károly*: A siketnéma és a vak gyermekek erkölcsi világa. [Die sittliche Welt der taubstummen und der blinden Kinder.] Bp., 1910. Ranschburg J. biz. 27 l. (Magyar Gyermektanulmányi Társaság füzetes vállalata. 2. f.)
- *Károly*: A vak gyermek érdeklődési köre. (Nagy László-emlékkönyv. 66—69 l.)
- Imre Lajos*: A gyermek vallása. [Die Religion des Kindes.] Hódmezővásárhely, 1912.
- Jablonkay Géza*: A gyermekek képzet-társításai. (Gyermek. 1907. évf. 36—39 l.)
- *Géza*: A gyermektanulmányozás módjai. (Népmív. 1906. évf. 494—498 l.)
- *Géza*: Adatok a kétéves gyermek lelki életéhez. (MTanKépző. 1905. évf. 147—152 l.)
- Kallós Ede*: Gyermektanulmány és történelem. (Gyermek. 1911. évf. 345—356 l.)
- Kornis Gyula*: Az ifjúkor pszichológiája. [Die Psychologie des Jugendalters. Ch. Bühler, G. Dehn, W. Hoffmann.] (Ath. 1922. évf. 116—122 l.)
- Kováts Mihály*: A gyermek lelke. [Die Seele des Kindes.] (Szabadkai közs. elemi ált. és gazd. ism. isk. 1902—03. évi ért. 35—83 l.)
- Kőrösy György*: A kisdetek öntudatáról. (Gyermek. 1907. évf. 45—48, 63—64, 75—77, 95—98 l.)
- Lechner Károly*: A gyermek lelki tökéletlenségei és az azokból származó abnormitások. (Gyermek. 1921. évf. 21—32 l.)
- Martos Ágostné*: A gyermek érdeklődése. (NemzNőnev. 1912. évf. 29—36 l.)
- *Ágostné*: A gyermek értelmi fejlettsége viszonyítva az iskolai előmenetelhez. (Nagy László-emlékkönyv. 105—108 l.)
- *Ágostné*: Gyermektípusok. (Gyermek. 1908. évf. 129—136 l.)
- Migray József*: A gyermek erkölcsi érzése. [Das sittliche Gefühl des Kindes.] (Gyermek. 1909. évf. 257—271 l.)
- Molnár Oszkár*: Bevezetés a gyermektanulmányba. [Einführung in die Kinderkunde.] Kolozsvár, 1913. Stief Jenő és Társa. Lepage Lajos biz. 79 l.
- Nádai Pál*: Könyv a gyermekről. Munka. Játék. Művészet. [Das Buch vom Kinde. Arbeit. Spiel. Kunst.] Ignotus előszavával. Bp., 1911. Franklin-Társ. 1. köt. XVI, 285 l. 2. köt. III, 235 l.— 2. kiad. 1923.
- Nagy László*: A gyermek érdeklődésének lélektana. [Psychologie des kindlichen Interesses.] Bp., 1908. Franklin-Társ. 172 l.

- Nagy László*: A gyermek rokonszenvi érdeklődése. [Das sympathetische Interesse des Kindes.] (Gyermek. 1908. évf. 21—27 l.)
- *László*: A gyermek társadalmi érdeklődése. [Das soziale Interesse des Kindes.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 324—335 l.)
- *László*: A gyermekek erkölcsi és szociális fejlődése. [Sittliche u. soziale Entwicklung d. Kindes.] (Gyermek. 1921. évf. 33—40 l.)
- *László*: A gyermekrajzok s a gyermek értelmi fejlődése. [Die Kinderzeichnungen und die geistige Entwicklung des Kindes.] (MTanKépző. 1905. évf. 362—382 l.)
- *László*: A gyermektanulmányozás mai állapota. [Der gegenwärtige Zustand der Kinderkunde.] (MFT-Közl. 1906. évf. 57—90, 143—176 l. Klny. is.)
- *László*: A gyermektanulmányozás módja és szempontjai. [Methoden u. Richtungen der Kinderkunde.] (MTanKépző. 1903. évf. 196—208, 266—278 l.)
- *László*: A gyermektanulmányozás mozgalmi külföldön és hazánkban. [Kinderkundliche Bestrebungen im In- und Ausland.] Bp., 1904. Athenaeum. 8 l. (Klny.: BpOrvÚjs.)
- *László*: A háború és a gyermek lelke. Adatok a gyermek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez. [Der Krieg und die Seele des Kindes. Beiträge zur geistigen, affektiven und sittlichen Entwicklung des Kindes.] 1. r. Bp., 1915. Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 143 l. (Gyermektanulmányi Könyvtár. 5.)
- *László*: A kölcsönös egymásrahatás törvénye a gyermek fejlődésében. [Das Gesetz der gegenseitigen Wirkung in der Entwicklung des Kindes.] (Gyermek. 1919. évf. 1—52 l.)
- *László*: A tehetséges gyermek. [Das begabte Kind.] Bp., 1922. Magyar Gyermektanulmányi Társaság kiad. 76 l.
- *László*: Adatok a tehetségek fejlődéséhez. [Beiträge zur Entwicklungslehre der Begabten.] (Az egyes tehetséges gyermekek rajz- és szoborkiállítására.) (Gyermek. 1922. évf. 52—65 l.)
- *László*: Az érdeklődés fejlődés-tana. [Die Entwicklung des Interesses.] (MPaed. 1907. évf. 193—208, 271—288 l.)
- Nagy László*: Az értelmi fejlődés egyik alapvető problémája. (Gyermek. 1913. évf. 23—29 l.)
- *László*: Beiträge zur Geschichte der seelischen Entwicklung des Kindes. Auf Grund der Datensammlung in Ungarn über die Umfrage: Die Auffassung des Kindes über den Krieg. (Gyermek. 1915. évf. 312—319 l. Klny. is.)
- *László*: Fejezetek a gyermekrajzok lélektanából. [Beiträge zur Psychologie der Kinderzeichnungen.] Bp., 1905. Singer és Wolfner. 96 l.
- *László*: Megfigyelések a gyermek társas életéről. (Beobachtungen über das soziale Leben des Kindes.) (MTanKépző. 1901. évf. 405—413 l.)
- U. a. (Bpesti Orsz. Nőképzőegyesület Tanítóképz. 1900—1. évi ért. 3—11 l.)
- Nagy László*—*Ballai Károly*: A gyermektanulmányi múzeum szervezete és az anyaggyűjtés szabályai. [Organisation des Museums für Kinderkunde und die Regeln des Materialsammelns.] Bp., 1910. Hungária kny. 16 l. (Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 11. kérdőív.)
- Nagy László*—*Farkas Irén*: A gyermek esztétikai érdeklődéséről. [Über das ästhetische Interesse des Kindes.] Bp., 1910. Hungária kny. 8 l. (Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 2. kérdőív.)
- Neményi Erzsébet*: A gyermekek százada. (NemzNőnev. 1903. évf. 125—132 l.)
- Nemesné M. Márta*: A lelki fejlődés útja. [Der Weg der seelischen Entwicklung.] Bp., 1920. Bethlen Gábor ny. 221, 3 l.
- Nógrády László*: A gyermek egyénisége. [Die Individualität des Kindes.] Bp., 1910. Hungária ny. 81. (Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 3. kérdőív.)
- *László*: A gyermek és a játék. [Das Kind und das Spiel.] Bp., 1912. Pfeifer Manó. 301 l. (Gyermektanulmányi Könyvtár. 1. köt.)
- Nógrády László*: A gyermekirodalom. [Die Jugendliteratur.] (Nagy László- emlékkönyv. 140—151 l.)

- Nógrády László:** Adatok a gyermek egyéniségének lélektanához. [Beiträge zur Psychologie der Individualität des Kindes.] (Gyermek. 1909. évf. 129—151, 216—228 l.)
- **László:** Adatok a gyermekérdeklődésének lélektanához. [Beiträge zur Psychologie des Interesses des Kindes.] (Szolnoki áll. főgymn. 1907—8. évi ért. 3—41 l.)
- **László:** Mi iránt érdeklődik a gyermek. (Gyermek. 1908. évf. 44—57 l.)
- **László:** Probléma-e a gyermek? (MKözépisk. 1910. évf. 286—292 l.)
- Pallagi Gyula:** A gyermeki lélek. [Die kindliche Seele.] (Kisújszállási ev. ref. főgimm. 1901—2. évi ért. Klny. is.)
- Pataki Béla:** Bevezető a gyermektanulmányozásba. [Einführung in die Kinderseelenkunde.] (MTan-Képző. 1909. évf. 408—413, 451—457, 494—498 l.; 1910. évf. 31—38, 86—88, 290—294 l.)
- Pekár Károly:** A gondolkodás-típusok kísérleti vizsgálatához tanulókon. (Gyermek. 1909. évf. 376—379 l.)
- Peltes János:** Gyermekpsychologia. [Kinderpsychologie.] A szülők, tanítók és tanítónövendékek számára. Bp., 1901. Lampel R. 336 l. (Népnevelők Könyvtára. 7—9 f.)
- Ponori Theowrek Emil:** Gyermeknyelv és gyermeklélek. [Kindersprache und Kinderseele.] (MNYelv. 1905. évf. 392—399, 433—446 l.)
- Rabenseifer Alfréd:** Gyermektípusok. (KathNev. 1922. évf. 120—122 l.)
- Ranschburg Pál:** A gyermek emlékezete. [Das Gedächtnis des Kindes.] (Gyermek. 1908. évf. 1—5 l.)
- **Pál:** A gyermeki elme ép és rendellenes működése, egészség-tana és védelme. Paedagogusok, orvosok, jogászok és a művelt nagyközönség számára. [Die normale und abnorme Funktion des kindlichen Gehirns, seine Hygiene und sein Schutz.] 2. átdolg. kiadás. Bp., 1908. Athenaeum. VIII, 247 l.
- **Pál:** A gyermeki elme fejlődése és működése. Kül. tek. a lelki rendellenességekre, ezek elhárítására és orvoslására. [Entwicklung und Funktion des kindlichen Gehirns mit bes. Rücksicht auf die seelischen Abnormitäten, deren Abwendung und Heilung.] Paedagogusok, orvosok, jogászok és a művelt közönség számára. A vallás-és közokt. miniszter megbízásából. Bp., 1905. Athenaeum. VIII, 163 l.
- Répay Dániel—Ballai Károly:** Az első magyar országos gyermektanulmányi kongresszus naplója és a vele kapcsolatos kiállítás leírása. [Protokoll des ersten ung. kinderkundlichen Kongresses u. Beschreibung der damit verbundenen Ausstellung.] Bp., 1910. Fritz Armin. 376 l.
- Révész Géza:** A gyermeklélektan filogenetikai jelentősége. [Die philogenetische Bedeutung der Kinderpsychologie.] (Alexander-emlék-könyv. 550—565 l.)
- **Géza:** A tehetség időszerű problémái. [Zeitgemässe Probleme der Begabung.] (MPaed. 1917. évf. 519—534 l.)
- **Géza:** A tehetség korai felismerése. [Das frühzeitige Erkennen der Begabten.] (Ath. 1918. évf. 1—44 l. Klny. is.)
- Révész Margit:** Gyengetehetségűek számolóképpessége és annak pontosabb értékelése. (Gyermek. 1907. évf. 48—54 l.)
- Sikorsky J. A.:** A gyermek lelki fejlődése, valamint az értebb életkor lélektanának rövid jellemzése. Ford. Tas József és Varsányi Géza. Bp., 1918. Franklin. 134 l. (Néptanítók Könyvtára. 53—54. f.)
- Szász Irén:** A gyermek képzelete. [Die Phantasie des Kindes.] (Gyermek. 1912. évf. 161—176, 242—253 l. Klny. is.)
- Szegő Arnold:** A gyermeki fantáziáról. (IzrTanÉrt. 1910. évf. 44—49, 123—126 l.)
- Székely György:** A gyermek erkölcsi érzelmeinek eredete. [Ursprung der sittlichen Gefühle des Kindes.] (Gyermek. 1909. évf. 337—350 l.)
- Szieberth Róbert:** Gyermektanulmányozás. (Pécsi közs. népokt. tanintézetek 1908—9. évi ért.)
- Tóth Ferenc:** A gyermeki élet megfigyeléséből. (Orosházi r. k. népisk. 1900—01. évi ért. 3—8 l.)
- Vármai Sándor:** Gyermektanulmányi kérdések a VI-ik nemzetközi pszichológiai kongresszuson. (Gyermek. 1911. évf. 356—362 l.)

- Vértess József:** A gyermeknyelv hangtana. [Die Phonetik der Kindersprache.] (MTanKépző. 1905. évf. 280—303 l.)
 — U. a. Bp., 1905. Athenaeum. 32 l. (Nyelvészeti füzetek. 22. sz.)
 — József: Gyermekek tanúvallomásának megbízhatósága. (Gyermek. 1908. évf. 5—10 l.)

Vértess József: Hogy és mikor nyilatkozik meg a gyermek nyelvében énjének kifejtettsége. (Gyermek. 1907. évf. 55—59 l.)

Whele Lucia: A gyermektanulmányozás céljai és módszerei. (Szolnoki polg. leányisk. 1907—8. évi ért. 3—11 l.)

9. Néplélektan.

(Völkerpsychologie.)

Ld. még Vallásfilozófia, Nyelvfilozófia, Társadalomfilozófia alatt is.

- Bán Aladár:** A szamanizmus fogalma és jelenségei [Wesen und Bedeutung des Samanismus.] (Ethn. 1908. évf. 81—91, 148—158, 214—226 l.)
Bibó István: A néplélektan mint tudomány. [Die Völkerpsychologie als Wissenschaft.] (TársTud. 1921. évf. 406—427 l.)
Dékány István: A nép- és társadalomlélektan mai állása. [Der gegenwärtige Stand der Völker- und Gesellschaftspsychologie.] (Ath. 1920. évf. 11—32 l.)
Faragó Béla: A kollektív lélekről. [Über die kollektive Seele.] Kecskemét, 1908. Sziládi László. 16 l.
Farkas Geiza: Az emberi csoportok lélektana. [Psychologie der Menschengruppen.] Bp., 1916. Grill. 240 l. (TársTudKönyvtár. Új sor.)
Jázi Viktor: Kollektív lélek. [Die kollektive Seele.] (HuszSzáz. 1904. évf. 10. köt. 179—199, 267—294, 382—403 l.)
 — U. a. Bp., 1904. Új Magyarországnak. 75 l. (HuszSzázKönyvtára. 7.)
Katona Lajos: A népköltés a néplélektan tárgykörében. [Die Volks-

ichtung als Gegenstand der Völkerpsychologie.] (BpSzle. 1910. évf. 141. köt. 321—351 l.)

Lehmann Alfréd: Babona és varázslat a gyógyításban. Ford. Ranschburg Pál. Bp., 1901. Franklin. 31—40 l. (Klny.: Egészség.)

Röheim Géza: A varázserő fogalmának eredete. [Der Ursprung des Begriffs der Zauberkraft.] Bp., 1914. Posner K. 280 l.

Rubinyi Mózes: Néplélektani problémák. (Nyelvtud. 1910—11. évf. 3. k. 193—196 l.)

Schweiger Lázár: Az ethnológiának logikai módszerei, különös tekintettel Wundt néplélektani rendszerére. [Die logischen Methoden der Ethnologie, mit bes. Rücksicht auf Wundts völkerpsychologisches System.] (Ethn. 1909. évf. 93—103, 151—159, 222—233 l. Klny. is.)

Székely György: A socialis lélektan tárgya és feladata. [Gegenstand und Aufgabe der Gemeinschaftspsychologie.] (MTársTudSzle. 1910. évf. 389—405 l.)

Teleky József: A túlvilág hitének pszichológiai fejlődése. (Uránia. 1912. évf. 29—33 l.)

10. Tömegpszichológia.

(Massenpsychologie.)

- Annyal Pál:** A tömeg büntetetei. [Die Verbrechen der Masse.] Bp., 1905. M. Tud. Akadémia. 69 l. (Ertekezések a társadalmi tudományok köréből. 13. köt. 5. sz.)
 — U. a. Kivonat. (AkadÉrt. 1905. évf. 386—398 l.)

Burján Károly: A tömegek lélektana. [Psychologie der Massen.] (MKultúra. 1915. évf. 1. köt. 113—122 l.)

Dékány István: Tömeglélektani erők a hadseregben. [Massenpsychologische Kräfte in der Armee.]

- (MFigy. 1916. évf. 4. köt. 161—185 l.)
- Hornjanszky Gyula:** Tömegpszichológia és görög bölcsészet. [Die Psychologie der Masse und die griechische Philosophie.] (MFT-Közl. 1912. évf. 224—245 l.)
- Jászi Viktor:** Választójog és tömeglélektan. [Wahlrecht und Massenpsychologie.] (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 107—109 l.)
- K. V.:** Tömegpszichológia. [MEgyet-Szle. 1900—01. évf. 103—113 l.)
- Komócsy István:** A tömegek lélektana. [Psychologie der Massen.] (KathSzle. 1915. évf. 695—704 l.)
- Le Bon Gustave:** A tömegek lélektana. [Psychologie des foules.] Franciából ford. Balla Antal. Bp., 1913. Franklin. 206 l. — 2. kiad. 1920. (Kultúra és Tudomány. 9. köt.)
- Pajor Rudolf:** Demokrácia és tömegpszichológia. (FüggSzle. 1923. évf. 11—15 l.)
- Pfeiffer Miklós:** Tömeglélektan és háború. Előadás. [Die Psychologie der Masse und der Krieg.] Kassa, 1915. Szent Erzsébet ny. 13 l. (Klly.: Felvidéki újság.)
- Sisa Miklós:** A tömeg lelke. [Die Seele der Masse.] (Nyugat. 1916. évf. 2. köt. 200—206 l.)
- Vargha Ferenc:** A terror pszichológiája. [Die Psychologie des Terrors.] (MJogiSzle. 1920. évf. 513—518, 583—592 l.; 1921. évf. 87—100, 145—159, 209—224 l.)
- Ferenc: Az izgatás pszichológiája. [Die Psychologie der Agitation.] (MJogiSzle. 1920. évf. 71—76, 136—145, 206—218, 265—278, 350—370, 418—425 l.)

11. Állatlélektan.

(Tierpsychologie.)

- aA.:** Állatlélektani kísérletek. (Uránia. 1910. évf. 328—331 l.)
- A[páthy István]:** Magántulajdon, csere és társadalmi élet az állatországban. [Privateigentum, Austausch und soziales Leben in der Tierwelt.] (MTársTudSzle. 1908. évf. 164—179 l. Klly. is.)
- Bogdánffy Ödön:** A gorilla értelmi szintje. (TermTudKözl. 1922. évf. 304—305 l.)
- Boros István:** A csimpánz értelmi foka. (TermTudKözl. 1903. évf. 53—54 l.)
- Endrey Elemér:** Az állatok szellemi képességeiről. (TermTudFüz. 1908. évf. 119—121 l.)
- Farkas Géza:** Az állati lélek kérdése. [Die Frage der Tierseele.] Bp., 1909. Franklin-Társ. 17 l.
- Fehér Jenő:** Állatlélektani problémák. [Die Probleme der Tierpsychologie.] (Darwin. 1914. 1915. évf.)
- Francé Rezső:** Az állati lélek. [Die Tierseele.] (PótfTermTudKözl. 1905. évf. 49—82 l.)
- Gabnay Ferenc H.:** Az állatok halál-színlelése. (TermTudFüz. 1905. évf. 283—289 l.)
- Gélei József:** Az állatok értelme és tanulékonyága. (ÁllVéd. 1902. évf. 81—86 l.)
- Glück István:** Állati lélek, ész, ösztön. [Seele, Vernunft, Instinkt der Tiere.] (VadÁllVil. 1909. évf. 98—100, 159—160, 171—172, 219—221, 243—245, 255—257, 268—269 l.)
- István: Az állat szellemi működésre nem képes. (VadÁllVil. 1912. évf. 201—202, 213—214 l.)
- István: Mire képesíti az állatot okossága? (VadÁllVil. 1911. évf. 213, 224—225, 237. l.)
- Gyulai György:** A vad félelemérzete. (VadÁllVil. 1907. évf. 117—121 l.)
- Hudyma Emil:** A méh ösztöne és a Teremtő. Állatpszichológiai tanulmány. [Der Instinkt der Biene und der Schöpfer.] Nagyszombat, 1904. Szt. István-Társ. biz. Bpsten. 49 l.
- Inka:** Az állatok lelke. (VadÁllVil. 1909. évf. 30—31 l.)
- Kaszás Raimund:** Az állati lélek. Értekezés. [Die Tierseele.] Bp., 1909. Lampel R. 152 l.
- Kolosváry Gábor:** Az állatok lelki fejlődésének sajátosságairól (vonatkozással az emberre.) [Über die seelische Entwicklung der Tiere mit Bezug auf den Menschen.] Bp., 1924. Studium. 16 l.
- Krenedits Ferenc:** Adatok az állatok szellemi világából. (ÁllVéd. 1902. évf. 112—117 l.)

- Kutassy Endre**: A kutya gondolkozó és számoló tehetsége. (TermTudKözl. 1920. évf. 115—116 l.)
- Maeterinck, Maurice**: A méhek élete [La vie des abeilles.] Ford. Binder Jenő. Bp., 1911. Franklin. 286 l. (Olcso Könyvtár. 1645—1651. sz.)
— U. a. 2. kiad. 1923. 248 l. (Kultúra és Tudomány 40.)
- Marek József**: Vitás kérdések az állati psychologia köréből. [Streitfragen aus dem Gebiete der Tierpsychologie.] Bp., é. n. Franklin-Társ. 44 l.
- Markovits Bálint**: Az állatok intelligenciája. [Die Intelligenz der Tiere.] Eger, 1902. Az egri cist. r. kath. főgimn. kiad. 16 l. (Az egri cist. r. kath. főgimn.-ban tartott ismeretterjesztő előadások sorozata.)
- Nagy Dénes**: Újabb kutatások az állati lélekről és alkalmazásuk a nevelésre. (HuszSzáz. 1916. évf. 33. köt. 116—122 l.)
- P. K.**: Az állatok lelkeről. (VadÁllvil. 1903. évf. 145—146 l.)
- Pécsvári Antal**: Az ember és állat szellemi működése. (Oravicabányai polgári iskola 1905—6. évi ért. 3—7 l.)
- Pinzger Ferenc**: „Eszes“ állatok. (M-Kultúra. 1913. évf. 1. köt. 264—270, 321—327 l.)
- Révész Béla**: Állatlélektani tanulmányok. [Tierpsychologische Studien.] Bp., 1911. Singer és Wolfner. 115 l.
— Béla: Az állatlélektan újabb irányai. [Die neueren Richtungen der Tierpsychologie.] (PótfTermTudKözl. 1911. évf. 167—179 l.)
- Sajó Károly**: Állat és ember. (ÁllVéd. 1902. évf. 129—134 l.)
- Sándorffy Nándor**: Az állatvilág csodái. Az ész és ösztön a hit világításában. [Die Wunder der Tierwelt, der Verstand und der Instinkt im Lichte der Glaubens.] (Kath-HitvédFt. 1903. évf. Klny. is.)
- Szittyai Géza**: A madarak lelki tehetségei. (VadÁllvil. 1901. évf. 197—199 l.)
— Géza: Az állatpszichológia haladása. (VadÁllvil. 1901. évf. 213—214 l.)
- Szöts Károly**: A szuggesztió és közönségesen igézetnek nevezett babona lélektana az állatvilágban. (VadÁllvil. 1916. évf. 10—12 l.)
- Szács József**: Állati lélek, ész, ösztön. (VadÁllvil. 1909. évf. 135—137, 147—148, 193—194 l.)
- Thóbiás Gyula** ifj.: Állatlélektani tanulmányok. (VadÁllvil. 1912. évf. 9—11 l.)
- Tóth Mike**: Az állatok ösztöne. (M-Kultúra. 1924. évf. 587—595 l.)
- Wasmann Erik S. J.**: A hangya pszichikai élete. (MKultúra. 1913. évf. 2. köt. 281—288 l.)

12. Pathopszichológia.

(Pathopsychologie.)

- β**: Kettős öntudat. (Uránia. 1906. évf. 112—114 l.)
- Babarczy-Schwartz** Ottó báró: A korlátolt beszámíthatóság. [Die beschränkte Zurechnungsfähigkeit.] Bp., 1906. Rényi Károly. VIII. 169—440 l. (Klny.: Orvosi Hetilap.)
- Baján dr.**: Az idegesség és az idegbetegségek gyógyítása. Dr. Möbius Pál tanár nyomán a nagyközönség számára átdolgozta — 3. kiad. Bp., 1902. Fritz A. 61 l.
- Balassa László**: A dadaizmus. Psychopathologiai tanulmány. (FüggSzele. 1921. évf. 206—210 l.)
- Balogh Jenő**: Adalékok a fiatalok büntetettek psychológiájához. [Bei-
- träge zur Psychologie der jugendlichen Verbrecher.] (MFTKözl. 1909. évf. 145—180 l. Klny. is.)
- Benedek László**: A pszichiatria története. Kultúrtörténeti és faji vonatkozásokkal. [Geschichte der Psychiatrie.] Bp., 1923. Mai. 26 l. (Egyetemi előadások. 1. f.)
- Bremner József**: Az elmebetegségek pszichikus mechanizmusa. [Der psychische Mechanismus der Geisteskrankheiten.] Bp., 1910. Eggenberger. 123 l.
- Csapódi István**: Szeszívás és színévesztés. [Alkoholismus u. Farbenirrtum.] (TermTudKözl. 1902. évf. 257—265 l.)

- Dósai-Révész Margit:** Az erkölcsi elme-zavar lélektani és gyógy-paedagogiai zsempontból. [Die moral insanity von psychologischem und heilpädagogischem Standpunkte.] 1903. (KlinFüz. 1913. évf. 204—221 l. Klny. is.)
- Éltes Mátyás:** Adatok a gyenge-tes- ségü gyermekek képzet- és szó- kincsének megismeréséhez. [Bei- träge zur Kenntnis des Vorstel- lungs- und Wortschatzes von schwachbegabten Kindern.] Bp., 1903. Pfeifer Ferd. 16 l.
- Mátyás: Az erkölcsi elme-zavar- ban szenvedő gyermekekről. (Gyer- mek. 1907. évf. 23—24 l.)
- Mátyás: Irányelvek és módok az iskolás gyermek szellemi fogyat- kozásának megállapításához. Murt- feld nyomán. (MGyógypaed. 1. 12. évf. 78—83, 103—107, 135— 142 l.)
- Forel Ágost:** Az idegek és a szellem egészségtana ép és beteg állapot- ban. Bp., 1908. Légrády Testv. 304 l. (Az Egészségápolás Könyv- tára. 4. köt.)
- Friedmann Ernő:** A korlátozott be- számíthatóságról. [Über die be- schränkte Zurechnungsfähigkeit.] (HuszSzáz. 1903. évf. 7. köt. 129— 146 l. Klny. is.)
- Hajós Lajos:** Általános psychopatho- logia. [Allgemeine Psychopatho- logie.] Bp., 1902. Grill Károly. 320 l. — 2. kiad. 1913.
- Lajos: Az idegesség hatása az erkölcsi érzékre. [Die Wirkung der Nervosität auf das sittliche Ge- fühl.] (MTanKépző. 1903. évf. 321— 333 l.)
- U. a. Bp., 1903. Hungária ny. 15 l.
- Hollós István:** A narkózis után való vágy. (TermTudKözl. 1910. évf. 641—648 l.)
- István: Psychikus compensatio. [Psychische Kompensation.] Bp., 1909. Franklin. 10 l. (Klny.: Gyó- gyszat.)
- Kármán Elemér:** A gyermekek er- kölcsi hibái és erkölcsi betegségei. [Die sittlichen Fehler und die sittlichen Krankheiten der Kinder.] Kriminalpaedagogia. Kézikönyv paedagogusok, gyermekbíróságok, gyermekorvosok és művelt szülők számára. Bp., 1922. Novák. 335 l.
- Kende Mór:** Ibsen drámáinak főbb alakjai psycho-pathologiai világi- tásban. [Die Hauptpersonen in den Dramen Ibsens in psycho-patholo- gischer Beleuchtung.] (BpOrv- Ujs. 1903. évf. 681—682, 699—702, 719—724 l. Klny. is.)
- Keszler Károly:** A gyermeki lélek pathológiája. [Die Pathologie der Kindesseele.] Lugos, 1908. Szikszai Lajos. 26 l. (Klny.: Népoktatás.)
- Klug Péter:** A siketnéma gyerme- kek lelkivilágából. (Nagy László- emlékkönyv. 126—130 l.)
- Koleszár József:** Erkölcsi fogyatékos- ság diagnosztikálásának kérdése. (MGyógypaed. 1925. évf. 59—62 l.)
- Kollarits Jenő:** Jellem és idegesség. [Charakter und Nervosität.] Bp., 1918. Franklin. 308 l.
- Lechner Károly:** A psychopathológiás irány a gyógyászatban. [Die psycho- pathologische Richtung in der Heilkunde.] Bp., 1903. Pesti Lloyd- Társ. 12 l. Klny.: (Orvosi Heti- lap.)
- Károly: Psychomechanikai törek- vések az elme-gyógyászatban. [Psychomechanische Bestrebungen in der Psychiatrie.] Bp., 1901. Pallas. 18 l.
- U. a. (Az 1900. évi október 28— 29-én Budapesten tartott első orsz. elmeorvosi értekezlet munkálatai. 66—81 l.)
- U. a. Bp., 1902. Franklin. 14 l. (Klny.: Gyógyászat.)
- Lévai Ödön:** A szerelem psycho- pathológiája és terapiája. A sze- relem kóros lelki elváltozása és gyógymódja. [Psychopathologie und Therapie der Liebe.] Bp., 1903. Szerző. 24 l.
- Lyka Emil:** A chrismatománia és annak lélektana. [Die Chrismato- manie und deren Psychologie.] Bp., 1906. Kilián Fr. utóda. 31 l.
- Moravcsik Ernő Emil:** A háború psychosairól. [Über die Psychosen des Krieges.] Bp., 1916. Franklin. 12—31 l.
- Ernő Emil: A századvégi dege- nerációról. [Über die Degeneration der Jahrhundertwende.] Bp., 1900. Márkus Samu. 16 l.

- Moraacsik Ernő Emil:** Az elmebeteg egyes motorikus sajátosságairól. (Az 1906. évi október hó 19-én és 20-án Budapesten tartott negyedik országos elmeorvosi értekezlet munkálatai. 56—58 l.)
- Ernő Emil: Kóros elmeállapot és bűnösség. [Pathologischer Geisteszustand und Sündhaftigkeit.] 6 előadás. Bp., 1906. Népszerű Főisk. Tanf. 6 l. (NépszFőiskTanfKiadv. 51. syll.)
- Németh Ödön:** A középiskolai tanulóknál észlelhető pszichikai rendellenességekről. [Über die bei den Schülern der Mittelschule beobachteten psychischen Abnormitäten.] Bp., 1914. Pesti Lloyd ny. 15 l. (Klny.: BpOrvÚjs.)
- U. a. (Bpesti ref. főgimn. 1910—11. évi ért. 3—16 l.)
- Oláh Gusztáv:** Politikai pszichopathák. [Politische Psychopathen.] Bp., 1923. Eggenberger. 12 l. (Klny.: Népegészségügy.)
- Falágyi Menyhért:** A lelki elfajulásról. [Über psychische Degeneration.] (MTársTudSzle. 1910. évf. 795—805 l.)
- Pándy Kálmán:** Képzeltetések, hóbortok és más gondolkodási hibák. [Einbildungen, Verrückungen und andere Geistesfehler.] (TermTudKözl. 1923. évf. 281—296 l.)
- Picker Károly:** Megjegyzések a lelki epidémiák lényegéről. (HuszSzáz. 1915. évf. 31. köt. 127—138 l.)
- Posch Jenő:** Az öngyilkosság lélektani és erkölctani szempontból. Kivonat 1920 november 29-én tartott székfoglaló értekezéséből. (Akad.Ért. 1921. évf. 25—26 l.)
- Ranschburg Pál:** A figyelmetlenség pedagógiai pszichológiája és pathológiája. [Die pädagogische Psychologie und Pathologie der Unaufmerksamkeit.] (MPaed. 1912. évf. 137—154 l.)
- Pál: A lelki élet abnormitásai. [Die Abnormitäten des Seelenlebens.] Bp., 1907. Athenaenum. (Alexander-Lenhossék: Az ember testi és lelki élete. Műveltség Könyvtára. 2. köt. 725—760 l.)
- Pál: Adatok az emlékezés pathológiájához. [Beiträge zur Pathologie der Erinnerung.] (MFTKözl. 1911. évf. 96—116 l.)
- Ranschburg Pál:** Elmélkedések a gyógypedagógia jelenéről és jövőjéről. [Betrachtungen über den gegenwärtigen Stand und die Zukunft der Heilpädagogik.] (MGyógypaed. 1909. évf. 41—50, 81—85 l.)
- Pál: Gyengétehetségű és gyengeelméjű iskolagyermek. A világrahozott és szerzett gyermek kori gyengétehetség elméjűség kórta, pszichológiája és gyógytana. [Schwachbegabte und schwachsinnige Schulkinder.] Orvosok, pedagógusok részére. Bp., 1903. Pfeifer F. 31 l. (Átdolgozott klny.: BpOrvÚjs.)
- Révész Béla:** Az öngyilkosság pszichiatriai és sociologiai szempontból. (KlinFüz. 1906. évf.)
- Ritók Emma:** Gyöngétehetségű gyermekek színérzéke. [Der Farbensinn der schwachbegabten Kinder.] (Gyermek. 1910. évf. 14—25 l.)
- Salgó Jakab:** A „tudat“ kórtaának egy kérdése. (Alexander-émlékönyv. 579—586 l.)
- Jakab: Kényszerképzetek és téveszmék. [Zwangsvorstellungen und Fixationen.] Bp., 1908. Franklin-Társ. 18 l.)
- Schnell János:** A felfogóképesség kölcsönös kapcsolata a gyengeelméjűeknél. [Die Perzeptionsfähigkeit der Schwachsinnigen.] (MGyógypaed. 1923. évf. 28—45 l.)
- Stein Fülöp:** Az alkoholisták pszichológiája és pszichoterápiája. [Psychologie und Psychotherapie der Alkoholisten.] (KlinFüz. 1912. évf. 1. f. 33—51 l. Klny. is.)
- Szedlák Ödön:** A vallás jelentősége a neurosok terapiájában. [Die Bedeutung der Religion in der Therapie der Neurosen.] Cluj-Kolozsvár, 1925. Concordia. 19 l. (Klny.: Erdélyi Orvosi Lap tud. közl. 1925. évf. 20. sz.)
- Takács Szeverin:** A gondolkodás rendellenességei. [Die Abnormitäten des Denkens.] (KathSzle. 1913. évf. 389—401 l.)
- Szeverin: A gyermekkori kóros lelki fogyatékoság. [Der Schwachsinn im Kindesalter.] (KathNev. 1912. évf. 341—348, 386—394 l.; 1913. évf. 1—6, 65—69, 113—117, 161—167 l.)

Török Aurél: A Lombroso-féle bűnügyi embertan alapeszméjéről. [Über die Grundidee der Lombroso'schen Kriminalanthropologie.] Bp., 1906. Pesti Lloyd-Társ. 36 l. (A Természettudományok elemei. 7. f.)

Thurzó Jenő—Kőrösi Ferenc: A kóros hazudozásról. [Über das krankhafte Lügen.] Bp., 1925. Globus ny. 11 l. (Klly.: Gyógyászat.)

Wajditsch Alajos: Lélektani különlegességek. [Psychologische Besonderheiten.] Bp., 1903. Franklin. 20 l. (Klly.: Gyógyászat.)

Wehle Lucia: A gyermeki lélek elfajulásai. Beteges hajlamok. [Die Entartungen der Kindesseele.] Szolnok, 1904. Bakos István. 16 l.

13. Pszichoanalízis.

(Psychoanalyse.)

Feldmann Sándor: Az ideges félelem és egyéb fejezetek a pszichopatológia köréből. A pszichoanalízis alkalmazása az orvosi gyakorlatban. [Die nervöse Angst und andere Abschnitte aus dem Gebiete der Psychopathologie. Anwendung der Psychoanalyse in der ärztlichen Praxis.] Bp., 1925. Mai. 163 l.

Ferenczi Sándor: A hisztéria és a pathoneurózisok. Pszichoanalitikai értekezések. [Die Hysterie und die Patheneurosen.] Bp., 1920. Dick. 90 l.

— Sándor: A neurosokról Freud tanának világitásában és a pszichoanalízisről. [Über die Neurosen im Lichte der Freud'schen Lehre und über Psychoanalyse.] Bp., 1908. Franklin. 20 l. (Klly.: Gyógyászat.)

— Sándor: A pszichoanalízis haladása. Értekezések. [Der Fortschritt der Psychoanalyse.] Bp., 1920. Dick. 216 l.

— Sándor: Az álom psychoanalysise és annak körtani jelentősége. [Die Psychoanalyse des Traumes und dessen pathologische Bedeutung.] Bp., 1909. Pesti Lloyd-Társ. 21 l. (Klly.: Orvosi Hetilap.)

— Sándor: Ideges tünetek keletkezése és eltűnése és egyéb értekezések a pszichoanalízis köréből. [Entstehung und Verschwinden nervöser Symptome und andere Abhandlungen aus dem Gebiete der Psychoanalyse.] Bp., 1914. Dick. VIII, 164 l.

— Sándor: Lélekelemzés. Értekezések a psychoanalysis köréből. [Psychoanalyse.] Freud egyetemi tanár előszavával. Bp., 1910. Szilágyi Béla biz. 93 l. — 2. kiad. Dick. 95 l. — 3. kiad. 1918. Dick. 92 l.

Ferenczi Sándor: Lelki problémák a pszichoanalízis megvilágításában. [Seelische Probleme im Lichte der Psychoanalyse.] Bp., 1912. Nyugat. 133 l. — 2. kiad. 1918. Dick. 150 l.

— Sándor: Pszichoanalízis és paedagogia. [Psychoanalyse und Pädagogik.] Bp., 1908. Franklin. 7 l. (Klly.: Gyógyászat.)

— Sándor: Pszichoanalízis és paedagogia. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 55—58 l.)

Freud, Sigmund: A halálöszton és az életösztonök. [Jenseits des Lustprinzips.] A 3. német eredeti kiadásból ford. Kovács Vilma. Az előszó írta és a fordítást átnézte Ferenczi Sándor. Bp., 1923. Világirodalom. 64 l.

— Sigmund: A mindennapi élet pszichopathológiája. Az elfelejtés, elszólás, balfogás, babona és tévedés. [Psychopathologie des Alltagslebens.] A 7. bőv. német eredeti kiadásból ford. Takács Mária. Bp., 1923. Világirodalom. 196, 4 l.

— Sigmund: A pszichoanalízis egy nehézségéről. (Nyugat. 1917. évf. 1. köt. 47—52 l.)

— S.: Az álomról. [Die Traumdeutung.] A 2. kiad. után ford. Ferenczi Sándor. Bp., 1915. Dick. 61 l.

— S.: Három értekezés a szexualitás elméletéről. [Drei Abhandlungen zur Sexualtheorie.] A 3. bőv. kiadás után ford. és előszóval ellátta Ferenczi Sándor. Bp., 1915. Dick. X, 91 l.

— S.: Pszichoanalízis. [Über Psychoanalyse.] Öt előadás a Worcesteri (Mass.) Clark-University alapításának húszéves emlékülépén. 1909. szeptember. Ford. Ferenczi Sándor.

- Bp., 1912. Nyugat. 62 l. — 2. kiad. 1915.
- Freud Sigmund:** Totem és tabu. A vadnépek és a neurotikusok lelki életének némely megegyezéséről. [Totem und Tabu.] Ford. Pártos Zoltán. A fordítást átnézte Ferenczi Sándor. Bp., 1918. Dick. 92 l.
- Hárnik Jenő:** Freud álomelméletéről. (Szabadgond. 1911. évf. 116—117 l.)
- Hermann Imre:** Bevezetés a pszichoanalízis gondolatkörébe. [Einführung in den Gedankenkreis der Psychoanalyse.] Bp., 1923. Ethika. 32 l. (Az Ethika tudományos gyűjteménye. 5.)
- Kahána Ernő:** A freudizmus után. Bevezetés Adler Alfréd individuálpszichológiájába. [Einführung in die individuelle Psychologie A. Adlers.] Brassó, 1924. Brassói lapok. 65, 3 l.
- Lechner Károly:** A „freudizmus“ tanainak lélek-élettani bírálata. [Psycho-physiologische Kritik der Lehren des Freudismus. (Term-TudKözl. 1920. évf. 74—90, 138—164 l.)
- Lechner Károly:** A freudizmusról. [Über den Freudismus.] (MPaed. 1914. évf. 486—497 l. Klny. is.)
- Polyár Gyula:** A tájképfestészet analízise. (Műv. 1912. évf. 342—347 l.)
- Röheim Géza:** Psychoanalysis és ethnologia. [Psychoanalyse und Ethnologie.] (Ethn. 1918. évf. 49—90, 207—232 l.)
- Varjas Sándor:** A Freud-féle pszichoanalízis. [Die Freud'sche Psychoanalyse.] (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 207—224 l.)
- Sándor: A freudizmus kritikája. [Kritik des Freudismus.] (HuszSzáz. 1912. évf. 25. köt. 574—583, 710—718 l.)
- Sándor: A háború a pszichoanalízis szempontjából. [Der Krieg im Lichte des Freudismus.] (HuszSzáz. 1915. évf. 31. köt. 340—350 l.)
- Sándor: Az álomról. Freud álomelmélete. [Über den Traum. Freuds Traumdeutung.] Bp., 1913. Athenaeum. 79 l. (Modern Könyvtár. 256—258. sz.)
- Sándor: Freud elmélete az esztétizis keletkezéséről. (Műv. 1911. évf. 319—334 l.)

14. Hipnózis és szuggesztió, okkultizmus.

(*Hypnose und Suggestion. Okkultismus.*)

- Alexy E.:** Mágia. Fehér mágia. — Fekete mágia. — Kabbala. [Magie. Weisse Magie. Schwarze Magie. Kabbala.] Bp., 1925. Magyar könyvkiadó. 30 l.
- E.: Szuggesztió és önszuggesztio. [Suggestion und Autosuggestion.] Bp., 1925. Magyar könyvkiadó. 61, 3 l.
- Ambrózy Ágoston:** A csoda és a hipnotizmus. (KathHitvédFt. 1902. évf.)
- Bányai Dezső:** Szerelmi varázslatok és babonák a néphagyományokban és népszokásokban. Ókori, részben idegen források alapján. [Liebeszauber und Aberglaube in der Volksüberlieferung und in den Volks-sitten.] Bp., 1923. Magyar könyvkiadó. 32 l. (Okkult ismeretek. 2.)
- Bata Mór:** Gyógyítás életdelejességgel. [Heilung mit Magnetismus.] Kiesewetter Károly nyomán írta. — Bp., Kókai. 1. Történelmi rész. 1913. 32 l. — 2. Elméleti és gyakorlati rész. 1914. 50 l. (Lelki tünemények. 5.)
- Bata Mór:** 4 kérdésre 4 felelet. Mi a halál? Hol van a túlvilág? Milyen az élet a túlvilágban? Lehet-e a túlvilágot elképzelni? Du Prel nyomán. [4 Antworten auf 4 Fragen. Was ist der Tod? Wo ist das Jenseits? Wie ist das Leben im Jenseits? Kann man sich das Jenseits vorstellen? Nach Du Prel.] Bp., 1902. Szerző kiad. 32 l.
- Mór: Okkult élet, öntudat, értelmiség, szellem és erő. Négy előadás. [Okkultes Leben, Bewusstsein, Intelligenz, Geist und Kraft.] Bp., 1906. Pátria. 55 l.
- Batthyányi László gróf:** A médiumisztikus telepplazáról. (MKultúra. 1914. évf. 1. köt. 296—301 l.)
- Beveridge Vilmos:** Amiben mi nem hisetünk: a teozófia — christian science — a spiritizmus. Bp., 1924. Londoni Traktátus-Társ. 31 l.

- Binde Frigyes:** A spiritizmus gondolkozásmódjának, jelenségeinek és tévedéseinek bibliai álláspontról való kifejtése. Ford. Csia Lajos. Bp., 1920. Kókai biz. 16 l.
- Boström Knut:** Mi a hypnotizmus? Hogyan kell hypnotizálni? 2. bőv. és képes kiadás. Bp., 1913. Magyar könyvkiadó. 48 l.
- Dohányos János:** A spiritizmus gondolkozásmódjának, jelenségeinek és igazságainak bibliai álláspontról való kifejtése. [Erklärung der Denkart, Erscheinungen und Wahrheiten des Spiritismus vom Standpunkte der Bibel.] Válasz Binde Frigyes pamfletjére. Kiadja Leidenfrost S. Bp., 1920. Kókai. 64 l.
- Domokos László:** Az idegélet szuggesztiós terápiája. (MHelikon. 1921. évf. 1441—1447 l.)
- Felber Gyula:** A spiritizmus mint vallás. [Der Spiritismus als Religion.] (Relig. 1918. évf. 539—550 l.)
- Ferenzi Sándor:** A hipnózis és szuggesztió psychoanalyse. [Psychoanalyse der Hypnose und der Suggestion.] Bp., 1910. Franklin-Társ. 24 l. (Kny.: Gyógyászat.)
- Sándor: Szuggesztió és pszichanalízis. [Suggestion und Psychoanalyse.] Bp., 1911. Szerző kiad. 14 l. (Kny.: Gyógyászat.)
- Flammarión Kamill:** Az ismeretlen és a lelki problémák. [L'inconnu et les problèmes spiritiques.] Ford. Szabó László. Bp., 1906. Légrády testv. 1. köt. Haldoklók jeladásai. Megjelenések — telepathia. Lelki hiradások. 4, 261 l. 2. köt. Belső sugallat. Az álmok világa. Távolballátás. A jövődő megjóslása. 281 l. — 2. és 3. kiad. 1918.
- Forel Ágost:** A hipnotizmus vagy a szuggesztió és a pszichoterápia. A 6. átdolg. kiadást ford. Herz Sándor. Losonc, 1914. Kálmán biz. VIII, 309 l.
- U. a. Bp., 1921. Bródy.
- Ágost: A hypnotizmus vagy a szuggesztió és a pszichoterápia. Ford. Sztrokay Kálmán. Előszóval ell. Hudovernig Károly. Bp., 1921. Magyar könyvkiadó. VII, 270 l.
- Giesswein Sándor:** Mit tartunk a spiritisztikus jelenségek objectív valóságáról. [Was sollen wir halten von der objectiven Wirklichkeit der spiritistischen Erscheinungen?] (BölcsFt. 1904. évf. 242—261 l.)
- Komárik István:** A spiritizmus katholicus megítélése. (MKultúra. 1922. évf. 257—261 l.)
- Lehmann Alfréd:** Gondolatolvasás, gondolatátvitel, telepátia. A. L. s mások nyomán Frigyes László. Bp., [1923.] Magyar könyvkiadó. 32 l. (Okkult ismeretek. 4.)
- Lukács József:** A spiritizmus. [Der Spiritismus.] Vác, 1905. Mayer Sándor. 43, 1 l.
- Maeterlinck Maurice:** A nagy titok. Ford. Rózsa Géza. Bp., 1922. Kultúra. 197 l. (Az okkultizmus könyvei.)
- Máthé Zoltán:** A spiritualizmus tudományos megvilágításban. [Der Spiritualismus im Lichte der Wissenschaft.] Bp., 1911. Szerző kiadása. 196 l.
- Mayer János:** A hipnózis. (TermTudFüz. 1906. évf. 128—132 l.)
- Metapszichikus dr.:** A telepathiáról. [Über die Telepathie.] Bp., 1913. Rényi Károly. 32 l. (Lelki tüneemények. 8. sz.)
- Mittner Zoltán:** A szuggesztió nevelés. (Uránia. 1906. évf. 163—171 l.)
- Nagy Zoltán, Nemes:** A hipnotizálás. [Die Hypnose.] Népszerű orvosi tanulmány. Bp., 1925. Ujságüzem ny. 122 l.
- Pekár Károly:** A hipnotikus állapot pszichológiai mivoltáról. [Über das Wesen des hypnotischen Zustandes.] (MFTKözl. 1904. évf. 10. f. 31—42 l.)
- Károly: A természeti és művészi szuggesztióról. (Uránia. 1904. évf. 350—352 l.)
- Pfeifer Zsigmond:** Hipnózis és szuggesztió a modern lélektan megvilágításában. [Hypnose und Suggestion im Lichte der modernen Psychologie.] Bp., [1924.] Béta. 88 l. (Mindent tudok Könyvtár. 12—15.)
- Rácz Gyula:** Okkultista tévtanok. A spiritizmus, szellemidézés, materializáció és a para- vagy metapszichika csődje. Leleplezett médiumok. [Okkulte Irrlehren.] Bp. [1924.] Szerző. 30 l.

Strém István: Spiritizmus. (Népszerű ismertetés.) [Der Spiritismus.] Bp., 1924. Béta. 79 l. (Mindent tudok Könyvtár. 4.)

Szelényi Ödön: Nevelés és suggestio. (Uránia. 1917. évf. 232—235 l.)

Tordai Vilmos: Sugalomhatások. A szuggesztió csodái. [Die Wirkungen der Suggestion.] Bp., 1913. Rényi Károly biz. 31 l. (Lelki tünetek. 2. sz.)

Tóth Béla: A spiritizmusról. [Über den Spiritismus.] Bp., 1903. Lampe! R. 136 l.

Völgyesi Ferenc: Lélek és természeti tudomány. Csoda, vagy természet-

törvény? Az okkultizmus, kondicionalizmus és hipnózis pszichológiai jelentősége a kultúra fejlődésében. 1—2. r. [Seele und Naturwissenschaft.] Bp., 1924. Kókai ny. 232 l.

Wolkenberg Alajos: Az okkultizmus és spiritizmus multja és jelene. [Vergangenheit und Gegenwart des Okkultismus und Spiritismus.] Bp., 1923. Szent István-Társ. 315 l. (Szent István könyvek. 3—4.)

[*] A villanyhipnózisról. [Über die elektrische Hypnose.] Kassa, 1915. Szt. Erzsébet ny. 47 l.

XIX. Pedagógia.

(Pädagogik.)

1. A pedagógia története.

(Geschichte der Erziehung.)

Bodnár Gábor: A pedagógia tudományos alapvetésének főbb irányai a 19. században. [Die Hauptrichtungen der wissenschaftlichen Grundlegung der Pädagogik im 19. Jh.] Debrecen, 1918. Csáthy. 53 l.

Browning, Oscar: A nevelés elméletének története. Bevezető tanulmány. Angolból. Könyvészeti és életrajzi jegyzetekkel átdolgozás. 2., javított kiadás. (Ford. és átdolgozta dr. Kármán Mór.) Bp., 1907. Eggenberger. 240 l.

Dóczy Imre: A reformáció neveléstörténeti jelentősége. (SárospRefLapok. 1917. évf. 308—309, 321—322 l.)

Döri S. Zsigmond: Új eszmék és törekvések a pedagógia terén. [Neue Ideen und Bestrebungen auf dem Gebiete der Pädagogik.] (Izr-TanÉrt. 1908. évf. 116—121, 160—165, 202—205 l.)

Erdődi Béla ifj.: A szabadtanítás története és jelentőségének társadalombölcseleti alapja. (ErdMúz. 1908. évf. 101—111 l.)

Féjes Áron: Pedagógiai reformtörekvések. (RefSzle. 1911. évf. 412—415, 429—430, 443—447 l.)

Finczy Ernő: Az ókori nevelés története. [Geschichte der Erziehung im Altertum.] Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. Bp., 1906. Hornyánszky V. VIII, 307 l. — 2. bőv. kiad. 1922. VIII, 325 l.

— Ernő: A középkori nevelés története. [Geschichte der Erziehung im Mittelalter.] Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. Bp., 1914. Hornyánszky V. VIII, 336 l.

— Ernő: A renaissancekori nevelés története. [Geschichte der Erziehung im Zeitalter der Renaissance.] Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. Bp., 1919. Hornyánszky V. VI, 290 l.

— Ernő: A nevelés története a 18. században. [Geschichte der Erziehung im 18. Jahrhundert.] Előadásai után jegyezték Csobán András és Végvári István. Bp., 1904—5. Könyomat. 224 l.

Gál Kelemen: Újabb irányok a pedagógiában. [Neuere Richtungen in der Pädagogik.] (KerMagv. 1911. évf. 10—17, 72—77, 141—150, 210—220, 302—312, 346—357 l.)

Gockler Lajos: Az evolúció elmélete a neveléstudományban. [Die Theorie der Evolution in der Erziehungswissenschaft.] (MPaed. 1911. évf. 129—144 l.)

Imre Sándor: A háború és a pedagógia. [Der Krieg und die Pädagogik.] Bp., 1915. Franklin. 18 l.

Kadocsa Béla: A nevezetesebb filozófiai áramlatok didaktikai hatásáról. [PolgIskKözl. 1912. évf. 583—586 l.]

Kármán Mór: A nemzeti nevelés eszméjének kialakulása 1848-ig. [Die Entwicklung der Idee der nationalen Erziehung bis 1848.] (BpSzele. 1911. évf. 147. köt. 48—74, 209—232, 363—392 l.)

Kovács Alajos: Az ókori nevelés eszményei. [Ideale der antiken Erziehung.] Bp., 1913. Kókai Lajos. 67 l.

Krausz Sándor: A Herbart—Ziller—Rein-féle didaktikai elmélet és gyakorlat. [Die Herbart—Ziller—Reinsche didaktische Theorie und Praxis.] Tanítók és tanító-nővendékek számára. Bp., 1902. Lampel R. 177. 2 l. (Néptanítók Könyvtára. 13—14. f.)

Marsina Alajos: Modern nevelési rendszerek. [Moderne Erziehungssysteme.] (KathNev. 1917. évf. 276—284 l.)

Mihálik Lajos: A keresztény iskolai nevelés. Neveléstörténeti tanulmány. [Die christliche scholastische Erziehung.] Lugos, 1903. Weisz és Sziklai. 8, 13 l.

— **Lajos**: A római nevelés. Neveléstörténelmi tanulmány. [Die römische Erziehung.] Lugos, 1902. Weisz és Sziklai. 30 l.

Pruzsinszky Pál: A paedagogia története. [Geschichte der Pädagogik.] Bp., 1907. Könyomat. 116 l. 4°.

Székely György: Reformtörekvések a tudományos paedagogia terén. [Reformbestrebungen auf dem Gebiete der wissenschaftlichen Pädagogik.] (MPaed. 1907. évf. 77—90, 142—150, 209—218, 288—298 l.)

Tamási Károly: A pedagógia újabb iránya. [Die neuere Richtung der Pädagogik.] Beszterce, 1907. Bot-schar Tivadar. 29 l.

Vajda Géza: A történelmi evolúció és a modern nevelés. [Die historische Entwicklung und die moderne Erziehung.] Győr, 1910. Mercur. 16 l. (KlNy.: Győri Vasárnapi Ujság.)

Veress István: A neveléstudományok multja és jelene. Neveléstörténelmi vázlat. [Die pädagogischen Disziplinen in der Vergangenheit und Gegenwart.] (TheolÉrt. 1917. évf. 139—184 l.)

Weszeley Ödön: A tudományos pedagógia mai állása. [Der gegenwärtige Stand der wissenschaftlichen Pädagogik.] (Alexander-emlékkönyv. 189—198 l.)

— **Ödön**: Nagy pedagógusok. Neveléstörténelmi olvasmányok. [Grosse Pädagogen. Eine pädagogische Fibel.] Bp., 1917. Lampel. 319 l. — 2. jav. kiad. 1925.

— **Ödön**: Pedagógiai olvasmányok. Szemelvények pedagógiai írók munkáiból. [Pädagogische Lese-stücke. Auswahl aus den Werken päd. Schriftsteller.] Tanító- és tanítóképző-intézetek számára, valamint a pedagógiai továbbképzés céljaira. Szerk. életrajzokkal és magyarázó jegyzetekkel ellátta, részben ford. Bp., 1917. Lampel. XII, 444 l.

2. Általános pedagógia.

(Allgemeine Pädagogik.)

Acsoy Antal: Neveléstudomány. [Erziehungswissenschaft.] (KathPaed. 1900—01. évf. 365—373, 461—467 l.)

Bain Alexander: Neveléstudomány. [Education as a science.] Angolból ford. s bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Szemere Samu. A fordítást átnézte Sebestyén Károly. Bp., 1912. M. Tud. Akadémia. 1. köt. XI, 287 l. — 2. köt. 275 l.

Fejér Lipót: Értekezések a nevelés és tanítás köréből. [Abhandlungen aus dem Gebiet der Erziehung und des Unterrichts.] Szécsény, é. n. Glattstein Adolf. 62, 1 l.

Frank Antal: Lelki megújulás. Voluntariztikus idealizmust hirdető pedagógia néhány alapvonala. [Wiedergeburt. Grundzüge einer voluntaristisch-idealistischen Pädagogik.] Bp., 1924. Békéssy Sándor. 188 l.

- Gockler Lajos**: Egy új neveléstudományi rendszer alapvonalai. [Grundzüge eines neuen Erziehungswissenschaftlichen Systems.] (MPaed. 1915. évf. 127—141 l.)
- Imre Lajos**: A pedagógia főproblémái. [Hauptprobleme der Pädagogik.] (MPaed. 1918. évf. 473—512 l.)
- Kármán Mór**: Paedagógiai dolgozatai rendszeres összeállításban. [Gesammelte pädagogische Abhandlungen.] Bp., 1909. Eggenberger. 1. köt. IV, 456 l. — 2. köt. 488 l.
- **Mór**: A nevelés feladatai. Adalékok a gimnáziumi oktatás elméletéhez. [Die Aufgaben der Erziehung.] Bp., 1914. Eggenberger. 224 l. (Klly.: Kármán Mór paedagógiai dolgozatai.)
- Kiss Áron—Öreg János**: Nevelés- és oktatástan. [Erziehungs- und Unterrichtslehre.] 5. újonnan átdolg. kiadás. Bp., 1904. Stampfel. 240 l.
- Kolumbán Samu**: Népiskolai nevelés- és módszertan tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. [Erziehungslehre und Methodik der Volksschulen zum Gebrauch für Lehrer- u. Lehrerinnen-Seminare.] 7. kiadás. Bp., 1906. Nagy Sándor. 148 l.
- Lubrich Ágost**, Garamszegi: Neveléstudomány a műveltebb közönség számára. [Erziehungswissenschaft.] 4. szerzőtől teljesen átdolg. kiadás. Sajtó alá rendezte dr. Pacséri Károly. Balassagyarmat, 1901. Bp., Lampel Róbert biz. 1. könyv. Általános neveléstan. CXV, 216 l. — 2. könyv. Különös neveléstan. 410 l.
- Mázy Engelbert**: Paedagogiai alapfogalmak. [Pädagogische Grundbegriffe.] (Köszegi Szt. Benedek-rendi ginn. 1900—1. évi ért. 5—56 l.)
- Mitrovics Gyula**: Az egyéni nevelés főbb szempontjai. [Die wesentlichsten Gesichtspunkte der individuellen Erziehung.] (Debreceni ref. koll. felsőokt. int. 1916—17. évi ért. Füg. 3—69 l.)
- **U. a.** Debrecen, 1917. Hegedüs és Sándor. 69 l.
- Pauler Ákos**: A positiv paedagogia alapelveiről. [Über die Grundlagen der positiven Pädagogik.] (MPaed. 1902. évf. 1—22, 100—118 l. Klly. is.)
- Sáfrány Lajos**: Neveléstan. [Erziehungslehre. Ein Leitfaden für Lehrer- u. Lehrerinnenseminare.] Vezérfonal a tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. 2. rész a II. oszt. számára. A lelki élet ismertetése. Tekintettel a nevelés feladataira. Debrecen, 1906. Hegedüs és Sándor. 199 l.
- Schneller István**: Neveléstan. [Erziehungslehre.] Kolozsvár, 1904. Lito-gráfia. 240 l.
- **István**: Paedagogiai dolgozatok. [Pädagogische Abhandlungen.] Bp., Hornyánszky V. 1. köt. 1900. 352 l. — 2. köt. 1904. 623 l. — 3. köt. 1910. XXII, 427 l.
- Székelgy György**: Paedagogiai antinomiák. [Pädagogische Antinomien.] (MPaed. 1906. évf. 274—283 l.)
- Szelényi Ödön**: A neveléstan alapvonalai. [Grundzüge der Erziehungslehre.] Bp., 1922. Genius. 103 l. (Szabadiskola. 5.)
- Weszeley Ödön**: A modern pedagógia útjai. Tanulmányok. [Auf den Pfaden der modernen Pädagogik. Gesammelte Abhandlungen.] Bp., 1909. Franklin. VIII, 412 l. — 2. átdolg. kiad. 1910. VIII, 473 l. — 3. átdolg. kiad. 1918. VIII, 473 l.
- **Ödön**: Bevezetés a neveléstudományba. A pedagógia alapvető kérdései. [Einführung in die Erziehungswissenschaft. Die Grundprobleme der Pädagogik.] Bp., 1923. Eggenberger. VIII, 451 l.
- **Ödön**: Nevelés- és tanítástan. [Erziehungs- und Unterrichtslehre zum Gebrauch für Lehrer- u. Lehrerinnen-Seminare u. z. Zweck der Fortbildung.] Tanító- és tanítónőképző-int. haszn., valamint a továbbképzés céljaira. 5. jav. kiadás. Bp., [1925.] Lampel. 239 l.
- **Ödön**: Pedagógia. Nevelés- és tanítástan. [Pädagogik.] Bp., 1905. Stampfel. 168 l. (Tudományos Zsebkönyvtár. 171—172.)

Wick Béla: Gondolatok a nevelés köréből. [Gedanken aus dem Gebiete der Erziehung.] (Eperjesi kath. főgimn. 1901—2. évi ért. 1—41 l.)

Wick Béla: U. a. 2. kiad. Bp., 1914. Szt. István-Társ. 69 l.

Zibolén Endre: Gondolatok a nevelésről. [Gedanken über Erziehung.] (Bpesti VIII. ker. áll. főgimn. 1911—12. évi ért. 3—24 l.)

3. Pedagógiai részletproblémák.

(Pädagogische Spezialprobleme.)

a) A pedagógia mint tudomány.

(Die Pädagogik als Wissenschaft.)

Bárány Gerő: Ethika és pedagógia. [Ethik u. Pädagogik.] (MPaed. 1912. évf. 529—538 l.)

Csúri Bálint: Nyelvtudomány és pedagógia. [Sprachwissenschaft und Pädagogik.] (Kolozvári ref. koll. 1913—14. évi ért. 11—30 l.)

Elekes Imre: Szociológia és nevelés. (SárospRefLapok. 1913. évf. 254—255 l.)

Gömöri Sándor: Egyéni és társadalmi paedagogia. [Individuelle und soziale Pädagogik.] (MPaed. 1905. évf. 65—85 l.)

Imre Sándor: A sociális paedagogiai törekvések forrásai. [Die Quellen der sozialpädagogischen Bestrebungen.] (MTársTudSzle. 1910. évf. 578—600 l.)

Kornis Gyula: A pszichológia és pedagógia vizsgálja. [Der Streit zwischen Psychologie und Pädagogik.] (M-Középk. 1911. évf. 4—13, 93—102 l.)

— Gyula: Értékelmélet és pedagógia. [Werttheorie und Pädagogik.] (MPaed. 1913. évf. 65—80, 193—217 l. Klny. is.)

Krammer József: A nevelési ismeretek lélektani alapvetése. [Die psychologische Grundlegung der Pädagogik.] (Pozsonyi áll. polg. leányisk. 1909—10. évi ért. 6—13 l.)

Mihalik Lajos: A lélektan és neveléstan viszonya. (MTanKépző. 1903. évf. 214—216 l.)

Nagy László: Az inductiv módszer a pedagógia tanításában. [Die inductive Methode im Unterricht der Pädagogik.] (Budapesti VI. ker. áll. tanítóképző intézet 1911—12. évi ért. 3—23 l.)

Quint József: A pedagógia tanítása. (MTanKépző. 1912. évf. 263—274 l.)

Varga Béla: Gondolatok a neveléstan értékelméleti megalapozásához. [Ideen zu einer werththeoretischen Begründung der Erziehungslehre.] Szeged, 1922. Az egyetemi bölcsészeti szeminárium kiad. 32 l. (Acta litt. ac scientiarum R. Univ. Francisco-Josephinae. Sectio: philosophica. 1. tom. 2. fasc.)

Várkonyi Hildebrand: A pedagógia a szellemi tudományok sorában. [Die Stelle der Pädagogik unter den Geisteswissenschaften.] (Minerva. 1925. évf. 165—173 l.)

Wallapfel János: A műveltség tudományának (közműveltség) fogalma. [Begriff der Bildungslehre.] (Közműveltség. 1914. évf. 1—2. sz. 17—21 l.)

— János: Paedagogia és energetika. (MPaed. 1904. évf. 341—344 l.)

Walter Gyula: A pedagógia és a bölcsélet. [Pädagogik und Philosophie.] (KathNev. 1907. évf. 390—397 l.)

— U. a. Bp., 1907. Stephaneum. 16 l.

Weszely Ödön: A kultúra és a pedagógia. [Die Kultur und die Pädagogik.] (Népmív. 1907. évf. 1. köt. 481—502 l.)

— U. a. (Weszely: A modern pedagógia útjain. 50—72 l.)

— Ödön: A paedagogia és pszichológia viszonya. [Das Verhältnis der Pädagogik zur Psychologie.] (MPaed. 1907. évf. 449—456, 513—523 l.)

— U. a. (Weszely: A modern pedagógia útjain. 95—114 l.)

— Ödön: A szociálpedagógia fogalma. [Der Begriff der Sozialpädagogik.] Bp., 1904. Franklin. 14 l.

— U. a. (Weszely: A modern pedagógia útjain. 35—49 l.)

- Weszeley Ödön*: A tudományos pedagógia feladatai. [Die Aufgaben der wissenschaftlichen Pädagogik.] (MFTKözl. 1905. évf. 15. f. 36—57 l.)
 — U. a. (Weszeley: A modern pedagógia útjain. 1—34 l.)
 — Ödön: Egyéni és társadalmi pedagogia. [Individual- und Sozialpädagogik.] (MPaed. 1904. évf. 257—268 l.)
Weszeley Ödön: Gyermektanulmány és pedagógia. (ÚjÉlet. 1913. évf. 1. köt. 590—596 l.)
 — U. a. (Az első Magyar Gyermektanulmányi Kongresszus naplója. 64. sk. l.)

b) A nevelés fogalma és lehetősége.

(*Begriff und Möglichkeit der Erziehung.*)

- Balázs Béla*: „Műveltség.” (Népműv. 1917. évf. 49—58 l.)
Bibó István: Az iskolán kívüli népművelés problémája. 1. Elméleti alapvetés. (TársTud. 1922. évf. 236—248 l.)
Fináczy Ernő: A nevelés fogalmának elemzése. [Analyse des Erziehungsbegriffs.] (MPaed. 1917. évf. 305—311 l.)
 — U. a. (Fináczy: Világnézet és nevelés. 13—23 l.)
Imre Sándor: A rendszeres nevelés lehetősége. [Die Möglichkeit der planmäßigen Erziehung.] (Népműv. 1908. évf. 2. köt. 193—233 l.)
Kálnai Adolf: A nevelés feladata és eszközei. (Szegedi áll. főreáliskola 1900—1. évi ért. 3—14 l.)
Kerschensteiner György: A nevelés fogalma. [Begriff der Erziehung.] (ÚjÉlet. 1914. évf. 1. köt. 374—383 l.)
Léderer Ábrahám: Harmonia a nevelésben. (IzrTanÉrt. 1911. évf. 225—235 l.)
Marszina Alajos: A nevelés alapfogalatai. [Die Grundideen der Erziehung.] (KathNev. 1915. évf. 54—61, 97—102, 145—152, 193—200, 241—246 l.)
Molnár Samu: A valódi műveltségről. [Über die echte Bildung.] Szentgotthárd, 1905. Wellisch Lajos. 29 l. (Klny.: Szentgotthárd.)
Pikler Gyula: A műveltség fontosságáról. (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 525—532 l.)
Schneller István: A személyiség elve a nevelésben. [Das Prinzip der Persönlichkeit in der Erziehung.] (Ath. 1911. évf. 2. f. 9—29 l.; 3. f. 1—27 l.)
Szelényi Ödön: Nevelés és átöröklés. [Erziehung und Vererbung.] (Népműv. 1917. évf. 539—549 l.)
Weszeley Ödön: A nevelés fogalma és célja. [Der Begriff und das Ziel der Erziehung.] (Weszeley: A modern pedagógia útjain. 73—94 l.)
Zalai János: A nevelés kérdése. [Die Frage der Erziehung.] (Debreceni állami főreáliskola 1909—10. évi ért.)

c) Világnézet és nevelés.

(*Erziehung und Weltanschauung.*)

- Bancsó Antal*: A racionalisztikus világnézet nyomai iskoláinkban. (Soproni evang. tanítóképző-intézet 1900—1. évi ért. 3—12 l.)
Bihari Ferenc: Szocializmus és nevelés. [Sozialismus und Erziehung.] (KathPaed. 1901—02. évf. 136—138, 260—263, 339—345, 403—409, 550—553 l.)
Bodor Aladár: A szocializmus nevelési irányeszméi. [Die leitenden Ideen des Sozialismus auf dem Gebiete der Erziehung.] (Losonci m. kir. áll. főgimn. 1906—07. évi ért. 3—20 l.)
Fináczy Ernő: Világnézet és nevelés. Tanulmányok. [Weltanschauung und Erziehung.] Kornis Gyula bevezetésével. Bp., 1925. Pfeifer. X, 166 l. (Filozófiai Könyvtár. 8.)
Friml Aladár: Iskola és világnézet. (MKözépisk. 1923. évf. 44—52 l.)
Fülöp Béla: Nevelésünk szempontjai a 20. században. [Die Grundlagen unserer Erziehung im 20. Jh.] Bp., 1901. Eggenberger. 113 l.

- Imre Sándor:** Pedagógiai gondolkodás és haladás. (HuszSzáz. 1910. évf. 21. köt. 60—61 l.)
- Karácsony József:** Az eszmék fontossága a pedagógiában és közlésük módszere. [Die Bedeutung der Ideen in der Pädagogik und die Art ihrer Mitteilung.] (Csiksomlyói tanítóképző-intézet 1900—1. évi ért.) — U. a. (KathPaed. 1902. évf. 102—107, 158—169 l.)
- Kornis Gyula:** Társaságunk feladatai és a pedagógiai pacifizmus. [Die Aufgaben der Ung. Pädagogischen Gesellschaft und der pädagogische Pacifismus.] (MPaed. 1925. évf. 1—11 l.)
- Marczell Mihály:** A katolikus nevelés szelleme. [Der Geist der katholischen Erziehung.] Bp., 1924. Stephaneum. 190 l. (Szent István-könyvek. 23.)
- Mihály: A katolikus világnézet szerepe a nevelésben. (MKözépipisk. 1925. évf. 1—6 l.)
- Mitrovics Gyula:** Nevelésügyi feladataink a háború után. [Unsere päd. Aufgaben nach dem Kriege.] Debrecen, 1918. Csáthy. 66 l.
- Pauler Ákos:** Filozófia és nemzeti közművelődés. [Philosophie und nationale Kultur.] (ÚjMSzle. 1920. évf. 1. köt. 36—41 l.)
- Strommer Viktorin:** Ideálmusz és realizmus a nevelésben. (KathNev. 1907. évf. 398—402 l.)
- Szelényi Ödön:** A protestáns pedagógia eszméje. (Die Idee der protestantischen Pädagogik.) Eperjes, 1908. Kösch Árpád. 12 l.
- Tankó Béla:** A világnézet kérdése és a középiskola. [Die Frage der Weltanschauung und die höhere Schule.] Debrecen, 1923. Tiszántúli ref. egyházker. kny. 12 l.
- Weszeley Ödön:** Világnézet és nevelés. [Weltanschauung und Erziehung.] (MPaed. 1921. évf. 33—40 l.)

d) A nevelés célja.

(Ziel der Erziehung.)

- Danczer Béla:** Kultúra és nevelés. [Kultur und Erziehung.] (Nemz-Nönev. 1906. évf. 51—63, 119—130 l.)
- Fináczy Ernő:** Eszmények és valóságok. (MPaed. 1916. évf. 1—7 l.)
- U. a. (Fináczy: Világnézet és nevelés. 1—12 l.)
- Kármán Mór:** A nevelés célja és feladatai. (Beöthy-emlékkönyv. 501—505 l.)
- Ozorai Frigyes:** A nevelés egyetlen és végső célja háborúban és békeben. (Népműv. 1917. évf. 259—270 l.)
- Schneller István:** Jézus Krisztus a nevelésnek elve. [Jesus Christus und das Prinzip der Erziehung.] (TheolSzakl. 1903. évf. 34—49, 114—135, 211—232, 277—287 l.)
- Szuszai Antal:** A krisztusi pedagógia föelvéről. [Das Hauptprinzip der christlichen Pädagogik.] Bp., 1911. Szt. István-Társ. 59 l. (A Szent István-Társ. tudományos és irodalmi osztályának felolv. üléseiből. 78. sz.)

e) A nevelés tényezői.

(Die Faktoren der Erziehung.)

LA. még Pszichológia alatt a Gyermekpszichológia c. fejezetet.

- Arday Pál:** A paedagógiai emberismeret problémája. (Csengery-emlékkönyv. 63—70 l.)
- Barankay Lajos:** A nevelés hatás elmélete. [Theorie der erzieherischen Wirkung.] Pécs, 1924. Danubia. 82 l.
- Böhme Edwin:** A gyermek és nevelése. Ford. Nádler Róbertné. (Teozófia. 1916. évf. 145—157 l.)
- Böhme Edwin:** U. a. Bp., 1916. M. Teozófiai Társ. 13 l. (Teozófiai füzetek. 8.)
- Baló József:** Az „életteni és lélektani alap” a pedagógiában. (MTanKépző. 1906. évf. 186—192, 244—249 l.)
- Dékány István:** A nevelés iskolán kívüli tényezői. (MPaed. 1912. évf. 602—612 l.)

- Dékány István:** Adalékok az iskola társadalombölcseletéhez. [Beiträge zur Sozialphilosophie der Schule.] (MKözépiszk. 1924. évf. 4—10, 36—39 l.; 1925. évf. 6—9 l.)
- Dewey, John:** Az iskola és a társadalom. [School and society.] Ford. és bevezető tanulmánnyal ellátta Ozorai Frigyes. Bp., 1912. Lampel R., 77 l. (Néptanítók Könyvtára. 45. f.)
- Domokos Lászlóné:** Fogékonyság és átélés a nevelésben. (Nagy László-életrajz. 136—139 l.)
- Fináczy Ernő:** Naturalizmus. [Naturalismus.] (Alexander-életrajz. 284—290 l.)
- Ernő: Az iskola egyénisége. [Die Individualität der Schule.] (MPaed. 1925. évf. 1—7 l.)
- U. a. (Fináczy): Világnézet és nevelés. 40—51 l.)
- Háray Gyula:** A nevelés legfontosabb tényezői. [Die wichtigsten Faktoren der Erziehung.] Trensesén, 1903. Skarnitzel X. Ferenc. 15 l.
- Imre Sándor:** A nemzet fogalma a nevelésben. [Der Begriff der Nation in der Erziehung.] (Népmív. 1911. évf. 3. köt. 1—16 l.)
- Sándor: A nemzet és az iskola. [Die Nation und die Schule.] H. é. k. ny. n. 11 l.
- Sándor: A családi nevelés főkérdései. Bevezetés a szülői gondolkodásba. [Die Hauptfragen der Familienerziehung.] Bp., 1925. Studium. 154 l. (Szülők Könyvtára. 1—3. sz.)
- Sándor: A nemzet és az iskola. (MPaed. 1902. évf. 465—475 l.)
- U. a. (Imre): Gróf Széchenyi István nézetei a nevelésről. 1—12 l.
- Kiss Elek:** A személyiség paedagógikájának alaptényezőiről. Kolozsvár, 1913. Stief J. 119 l.
- Kornis Gyula:** Iskoláink reformja és a főiskolák. [Unsere Schulreform und die Hochschulen.] (BpSzle. 1923. évf. 194. köt. 32—54 l.)
- Gyula: Iskolarendszerünk reformja. [Die Reform unserer Schulorganisation.] Bp., 1920. Stephaneum. 19 l.
- Körösy György:** Társadalom és iskola. (Dési áll. gymn. 1902—3. évi ért. 3—13 l.)
- Krammer Nándor:** Az iskola helyzete az egyén és a társadalom egymáshoz való viszonyának szempontjából. (Békéscsabai áll. fels. leányisk. 1905—6. évi ért. 5—18 l.)
- Makkai Sándor:** A nagy személyiségek nevelői jelentősége. Philosophiai tanulmány. [Die pädagogische Bedeutung der grossen Persönlichkeiten.] Bp., é. n. Pfeiter biz. 27 l.
- Sándor: Bevezetés a személyiség paedagógikájába. Kolozsvár, 1912. Stief J. VIII, 107 l.
- Marczell Mihály:** A lélek megközelítésének művészete. (KathNev. 1925. évf. 33—37, 79—82, 107—111 l.)
- Sarmaságh Géza:** A család, egyház, állam jogai és kötelességei a tanítás és nevelés terén. [Recht und Pflichten der Familie, der Kirche und des Staates auf dem Gebiete des Unterrichts und der Erziehung.] Nyitra, 1906. Huszár István. 1. köt. A család és egyház jogai és kötelességei a tanítás és nevelés terén. 408 l. — 2. köt. Az állam jogai és kötelességei a tanítás és nevelés terén. 588 l.
- Schneller István:** Egyéniség — személyiség. [Individualität und Persönlichkeit.] (MPaed. 1906. évf. 137—155 l. Kny. is.)
- Somogyi József:** Korunk szellemi mozgalmainak irányairól s a középiskola feladatairól. [Die Geistesbewegungen unserer Zeit und die Aufgaben der höheren Schule.] (Szegedi áll. főgimn. 1912—13. évi ért. 12—34 l.)
- Székely György:** Az önnevelés pszichológiája. (NemzNőnev. 1911. évf. 292—297 l.)
- Weszely Ödön:** Az egyéniség. [Die Individualität.] (Weszely: A modern pedagógia útjain. 155—183 l.)
- [*] A szülők hibái a nevelésben. [Die Fehler der Eltern in der Erziehung.] Fináczy Ernő, Gerlóczy Zsigmond, Kemény Ferenc, Schneller István, Sebestyén Stetina Ilona előadásai. Bp., 1924. Lampel. 32 l. (A Magyar Paedagogiai Társaság Könyvtára. 4.)

f) Értelmi nevelés.

(Intellektuelle Erziehung.)

- Acsay Antal:** Az egyéni és a néplélek figyelembevétele a tantervek megalkotásában. (MKözépipisk. 1910. évf. 265—276 l.)
- Adams, John:** Az oktatás alapelvei. [Primer on teaching.] Angolból ford. Hamvai Erzsébet. Bp., 1913. Universum. 69 l.
- Bakonyi Hugó:** Nyelvpedagógia és értékelmélet. [Sprachunterricht u. Werttheorie.] (Népműv. 1918. évf. 177—187 l.)
- Dékány István:** Genetikus történelem a pedagógia rendszerében. (MKözépipisk. 1909. évf. 539—549 l.)
- Dobai János:** A latin nyelvi tanítás reformkérdései. 1. A hasznossági irány, vagyis utilitarizmus filozófiai alapja. 2. Az objektív idealizmus értéke. (Aradi kir. főgimn. 1914—15. évi ért. 7—15 l.)
- Dőri S. Zsigmond:** Kísérleti pedagógia és didaktika. [Experimentelle Pädagogik und Didaktik.] (IzrTanÉrt. 1905. évf. 123—126, 164—167, 196—200, 226—231, 276—283, 316—321, 354—362 l.)
- Fináczy Ernő:** Ujabb törekvések a didaktika terén. [Neuere Bestrebungen auf dem Gebiete der Didaktik.] (MPaed. 1908. évf. 65—74 l.)
- Jóó József:** Az ismeretszerzés. (Kolozsvári ref. koll. 1912—13. évi ért. 9—19 l.)
- Karsai Ervin:** Az appercepció. Új didaktikai alapvetés kísérlete. [Die Apperzeption. Versuch einer neuen Begründung der Didaktik.] Bp., 1923. Pallas. 181 l.
- Kornis Gyula:** Humanisztikus tanulmány és világnézet. [Humanistische Bildung und Weltanschauung.] (ÚjMSzle. 1920. évf. 1 kötet. 152—166 l.)
- Krammer József:** Nevelőtanításunk irányelvei. (Kismartoni polg. iskola 1905—6. évi ért.)
- Lay W. A.:** A kísérleti oktatástan lényege és fontossága. (MTanKépző. 1904. évf. 521—526 l.)
- Lázár Szilárd:** A methodus foka a didaktikai elmélet történetében és a fizikai oktatásban. [Die Stufe der Methode in der Geschichte der didaktischen Theorie und im Unterricht der Physik.] Bp., 1910. Pesti kny. 33 l.
- Martin Aurél:** A formális fokok elmélete. [Theorie der formalen Stufen.] Temesvár, 1910. Csanádegyházmegye kny. 21 l.
- Nagy László:** Didaktika gyermekfejlődéstan alapon. A 8 osztályú egységes népiskola tanterve. 2. r. Az 5—8. oszt. tanterve és didaktikai problémái. [Didaktik von Entwicklungs-psychologischem Standpunkt.] Bp., 1921. Gyermektanulmányi Társaság. 115 l. (Gyermektanulmányi Könyvtár. 8.)
- Pauler Ákos:** A rendszer tanításban. [Das System im Unterricht.] (MPaed. 1903. évf. 82—84 l.)
- Ákos: Klassikus tanulmány és filozófiai műveltség. [Klassische Studien und philosophische Bildung.] (BpSzle. 1920. évf. 182. köt. 154—160 l.)
- Schneller István:** Didaktika. [Didaktik.] Kolozsvár, 1905. Litográfia. 136 l.
- Stagl Arthur:** Az értelmi nevelésről. [Über Unterricht.] (Magyaróvári kegyes. gimn. 1909—10. évi ért. 3—38 l.)
- Willmann Ottó:** Didaktika. [Didaktik als Bildungslehre.] A műveltség, a művelődés és oktatás elmélete. A 4. kiad. után ford. Schütz Antal. 1. köt. Bp., 1917. Kath. középisk. tanáregyes. 364 l. (Paedagógiai Könyvtár. 5.)

g) Erkölcsi nevelés.

(Sittliche Erziehung.)

- Arendt Endre:** Az akarat nevelése. [Die Erziehung des Willens.] (Váczi kegyes-tanítórendi kath. főgimn. 1904—5. évi ért. 3—23 l.)
- Bokor József:** Az erkölcsi nevelés. (MPaed. 1909. évf. 1—7 l.)
- Ember Sándor:** Az erkölcsnevelés problémája. [Das Problem der sittlichen Erziehung.] Bp., 1909. Lampel R. 173 l.
- Ferenczi Sándor:** Sexuális paedagógia. [Sexuelle Pädagogik.] Bp., 1908.

- Pesti Lloyd, 7 l. (Klly.: Budapesti Orvosi Újság.)
- Fináczy Ernő:** Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya. [Das Verhältnis der intellektuellen und sittlichen Erziehung.] (Fináczy: Világnézet és nevelés. 24—39 l.)
- Foerster Frigyes Vilmos:** Élet és jellem. Ford. Schütz Antal. Bp., 1913. Szent István-Társ. 344 l. — 2. kiad. 1914. — 3. kiad. 1920. (A Szociális Missziótársulat kiadványai. 6. f.)
- Gál Kelemen:** Az erkölcsi nevelés korlátai. [Die Grenzen der sittlichen Erziehung.] (KerMagv. 1921. évf. 133—141 l.)
- Geöcze Sarolta:** Az erkölcsi nevelés mint magyar nemzeti probléma. (MPaed. 1910. évf. 19—34 l.)
- Harkányi Ede:** A holnap férfiai. Tanulmány az alkalmazott lélektan köréből. [Die Männer von Morgen.] Alexander Bernát előszavával. Bp., 1904. Politzer Zs. és fia. V, 186 l.
- Imre Lajos:** Az erkölcsi nevelés viszonya a valláshoz. [Das Verhältnis der sittlichen Erziehung zur Religion.] Hódmezővásárhely, 1913. Nemes A. 80 l.
- Kármán Mór:** Bevezetés az erkölcsi nevelés elméletéhez. K. M. hagyatékából. [Einführung in die Theorie der sittlichen Erziehung.] (MPaed. 1916. évf. 543—569 l.)
- Kemény Ferenc:** A nemi probléma. (Sexuális pedagógia.) Gyakorlati tanácsok az erkölcsi nevelésre és a korai érzékiség leküzdésére. [Das sexuelle Problem.] Bp., 1907. Lampel R. 125 l. (Néptanítók Könyvtára. 33. f.)
- Kiss Elek:** Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya. [Das Verhältnis der intellektuellen und sittlichen Erziehung.] Kolozsvár, 1917. Stief. ny. 1. köt. 174 l. — 2. köt. Módszeres rész. 263 l.
- Makoldyné Molnár Ilona:** Az akarat neveléséről. (Uránia. 1903. évf. 108—120 l.)
- Marszina Alajos:** Az akarat nevelése. [Die Erziehung des Willens.] (KathNev. 1916. évf. 57—61, 105—110, 200—205 l.)
- Marszina Alajos:** Determináló tényezők a jellemképzésben. [Determinierende Faktoren in der Charakterbildung.] (KathNev. 1917. évf. 246—254 l.)
- Mayer Endre:** Az ifjúság erkölcsi neveléséről. [Über die sittliche Erziehung der Jugend.] (Prot-Szle. 1907. évf. 150—165, 201—228 l.)
- Mázy Engelbert:** Az erkölcsi nevelés útjai. (KathNev. 1907. évf. 439—444 l.)
- Engelbert: Erkölcsi nevelés. [Die sittliche Erziehung.] (Köszegi szt. Benedek-rendi gimn. 1904—5. évi ért. 5—56 l.)
- Pauler Ákos:** Az erkölcsi oktatás elméletéhez. [Zur Theorie des Moralunterrichts.] (MPaed. 1905. évf. 257—270 l.)
- Payot Gyula:** Az akarat nevelése. [L'éducation de la volonté.] Franciából ford. Weszely Ödön. Átnézte Ambrus Zoltán. Bp., 1905. M. Tud. Akadémia. XXII, 288 l. — 2. kiad. 1912. évf. 1. köt. VII, 222 l.; 2. köt. VIII, 226 l. — 3. kiad. 1921. 1. köt. VII, 222 l.; 2. köt. VIII, 226 l.
- Rásnai Oszkár:** Az akarat nevelése. (MTanKépző. 1907. évf. 420—423, 469—473 l.)
- Somogyi Géza:** Az akarat nevelése. Buisson F. után. [Die Erziehung des Willens. Nach Buisson.] (MTanKépző. 1909. évf. 208—215, 263—272, 333—345 l.)
- Székely György:** Az erkölcsi oktatás antinomiái. (MPaed. 1911. évf. 257—273, 321—329 l.)
- György: Morálpedagógiai kérdések. [Moralpädagogische Probleme.] Bp., 1913. Lampel. 212 l. (Néptanítók Könyvtára. 46—47. f.)
- György: A valláserkölcsi oktatásról. (PolgIskKözl. 1909. évf. 388—397 l.)
- Tóth Balázs:** Az akarat nevelése. [Die Erziehung des Willens.] (Kézdivásárhelyi kath. státusgimn. 1913—14. évi ért. 3—26 l.)
- Weszely Ödön:** A jellemképzés problémája. [Das Problem der Charakterbildung.] (Weszely: A modern pedagógia útjain. 115—154 l.)

h) Eszthetikai nevelés.

(Ästhetische Erziehung.)

- Fábián Gyula:** A szépérzés fejlesztése a háború alatt. [Die Entwicklung des Schönheitsgefühls während des Krieges.] (Szombathelyi áll. főreáliskola 1915–16. évi ért. 3–34 l.)
- Freund Bernát:** Aesthetika az iskolában. (Nagybittsei polg. isk. 1900–1. évi ért. 3–8 l.)
- Glatz Károly:** Az eszthetikai nevelésről. [Über ästhetische Erziehung.] (Budapesti VIII. ker. áll. főreálisk. 1905–6. évi ért. 1–28 l.)
- Kende István:** A művészi nevelésről. [Über die ästhetische Erziehung.] (Budapesti VI. ker. polg. fiúisk. 1905–6. évi ért.)
- Koris Kálmán:** Az esztétikai nevelésről. [Über die ästhetische Erziehung.] (Budapesti VII. ker. Wes-selényi-utcai polg. fiúisk. 1908–9. évi ért.)
- Kornis Gyula:** Esztétikai nevelés a középiskolában. [Ästhetische Erziehung in der Mittelschule.] (M-Közé-pisk. 1909. évf. 226–234, 292–304 l.)
- Molnár István:** A kedély nevelése. [Die Erziehung des Gemüts.] (Hajdúböszörményi ref. Bocs-kay főgimn. 1910–11. évi ért. 3–22 l.)
- **Sándor:** A képzelem paedagogiai és didaktikai jelentősége és nevelése. [Die pädagogische und didaktische Bedeutung und Erziehung der Phantasie.] (Miskolczi kath. gimn. 1901–2. évi ért. 3–27 l.)
- Nádai Pál:** A művészi nevelés céljai. [Das Ziel der ästhetischen Erziehung.] (MPaed. 1917. évf. 382–394, 459–474 l.)
- Nagy József:** A történelmi és művészeti érzék fejlesztéséről. [Über die Entwicklung des historischen und des künstlerischen Gefühls.] Bp., 1910. Stephaneum. 16 l.
- Palágyi Lajos:** A képzelet nevelése. (MTanKépző. 1917. évf. 69–75 l.)
- Rudnai Oszkár:** Eszthetikai nevelés. [Die ästhetische Erziehung.] (MTanKépző. 1907. évf. 98–105, 152–156, 238–243, 298–302 l.)

j) Vallásos nevelés.

(Religiöse Erziehung.)

- Tárkányi György:** Vallás és műveltség. [Religion und Bildung.] Szék-foglaló értekezésnek írta s 1900 szeptember 6-án a székely Mikó-kollégium évmegnyitó ünnepélyén felolvasta —. Sepsiszentgyörgy, 1901. Jókai ny. 28 l.
- **U. a.** (Sepsiszentgyörgyi székely Mikó-koll. 1900–1. évi ért. 16–41 l.)
- Tóth Tihamér:** Az intelligencia lelki gondozása. [Die Seelenpflege der Intelligenz.] 2., sokban bőv. kiad. Bp., 1923. Szerző kiad. I. köt. Az ifjúság lelki gondozása. VIII, 539 l. — 2. köt. A felnőttek lelki gondozása. II, 308 l. — 2. kiad. I. köt. 1925. 403 l.
- Török Mihály:** A vallásos nevelés visszahatása az emberiségre. (Kath-Nev. 1909. évf. 219–224, 264–269 l.)
- Traum Péter:** Bölceleti adatok a vallásos nevelés szükségességéhez. (Kath-Nev. 1907. évf. 444–448 l.)

k) Az állampolgári nevelés problémája.

(Das Problem der staatsbürgerlichen Erziehung.)

- Balanyi György:** Az állampolgári nevelés, különös tekintettel a középiskolára. [Die staatsbürgerliche Erziehung mit bes. Rücksicht auf die höhere Schule.] (Szegedi városi főgimn. 1915–16. évi ért. 5–66 l.)
- Giesswein Sándor:** Nemzeti és nemzetfölötti nevelés. (FüggSzle. 1921. évf. 333–336 l.)
- Imre Sándor:** A köznevelés belső egysége és a nemzeti egység. [Die innere Einheit der öffentlichen

- Erziehung und die nationale Einheit.] (PaedKvtTanszMűzÉrt. 1915. évf. 84—95 l. Klny. is.)
- Imre Sándor*: A magyar nevelés körvonalai. 12 dolgozat. [Umriß der ungarischen Erziehung.] Bp., 1920. Stark. 158 l.
- *Sándor*: A nemzetnevelés fogalmának elméleti következményei. [Die theoretischen Folgen des Begriffs der Nationalerziehung.] (Népmív. 1911. évf. 3. köt. 441—457 l.)
- *Sándor*: Mi a nemzetnevelés? Beszéd. [Was ist Nationalerziehung?] Bp., 1919. Lampel. 24 l.
- *Sándor*: Nemzetnevelés. Jegyzetek a magyar művelődési politikához. [Nationalerziehung. Beiträge zur ung. Kulturpolitik.] Bp., 1912. Benkő Gyula biz. 234 l. (Magyar Társadalomtudományi Egyesület Könyvtára. 2. sz.)
- Imre Sándor*: Pártszempontok a köznevelésben. (ÚjMSzle. 1920. évf. 1. köt. 209—220 l.)
- Keszler Károly*: Állampolgári nevelés, tekintettel a tanítóképzésre. [Staatsbürgerliche Erziehung, mit Bezug auf die Lehrerbildung.] (MTanKépző. 1915. évf. 241—253, 306—314 l.)
- Ozorai Frigyes*: Az állampolgári nevelés. (ÚjÉlet. 1913. évf. 51—65 l.)
- Schneller István*: A nemzeti nevelésről. [Über die nationale Erziehung.] (Ath. 1902. évf. 70—83, 143—170 l. Klny. is.)
- *István*: Társadalmi nevelés. [Soziale Erziehung.] (BpSzle. 1912. évf. 152. köt. 179—205, 370—391 l.)

l) Módszertan.

(Methodik.)

- Barcsai József*: Kísérletek a tanítóképző-intézetek lélektani oktatásában. (Bajai áll. tanítóképző 1905—6. évi ért. 3—15 l.)
- Dékány István*: A genetikus történelem technikája. (MKözépisk. 1910. évf. 335—345 l.)
- Dóri S. Zsigmond*: A paedagógiai kísérlet értéke. [Der Wert des pädagogischen Experiments.] (M-Paed. 1907. évf. 321—332, 456—468, 541—549 l.)
- Tettamanti Béla*: Lélektani ismeretek fontossága a nevelés munkájában. [Die Wichtigkeit der psychologischen Kenntnisse in der Erziehungsarbeit.] (Makói áll. főgimn. 1912—13. évi ért. 3—20 l.)
- Weszely Ödön*: A módszer kérdése. [Das Problem der Methode.] (Nemz-Nőnev. 1908. évf. 382—389 l.)
- *U. a.* (Weszely: A modern paedagógia útjain. 184—298 l.)
- *Ödön*: A módszertan tudományos feladatai. [Die wissenschaftlichen Aufgaben der Methodik.] (ÚjÉlet. 1915. évf. 12—24 l.)

m) Egyéb részletproblémák.

(Andere Spezialprobleme.)

- Fürj Pál*: Gyermektanulmányozás és gyógypedagógia. (MGyógypaed. 1912. évf. 45—53 l.)
- Heim Pál*: Nevelési problémák a gyermekvédelemben. (TermTudKözl. 1922. évf. 270—278 l.)
- Imre Lajos*: Vezérfonal az ifjúság gondozására. [Leitfaden zur Pflege der Jugend.] Bp., 1920. Lampel. 151 l. (A Magyar Paedagógiai Társaság Könyvtára. 3. sz.)
- Kármán Elemér*: Kriminálpedagógia. (Aurora. 1920. évf. 22—24. sz. 43—48 l.)
- Koller István*: Az eredetiség kérdése és a nevelés. (NemzIsk. 1912. évf. 2—5. sz.)
- Lechnitzky Gyula*: A kultúrállem megteremtése és a tanítóképzés. (MTanKépző. 1914. évf. 185—192, 257—266 l.)
- *Gyula*: Alkotó munkára való nevelés. Az intuitio és tudatos alkotás lélektana, törvényei és eszközei. A produktív teremtő munkára való nevelés módszerei s a tanítóképzés. Pedagógusok, az iskola iránt ér-

deklődők és a művelt közönség számára. [Erziehung zur schöpferischen Arbeit.] Bp., 1912. Athenaeum. 304 l.

Máday István: A gyógypedagógia helye a tudományok rendszerében. (MGyógypaed. 1924. évf. 81—82 l.)

ben. (MGyógypaed. 1924. évf. 81—82 l.)

Méray-Horváth Károly: A pedagógia reformja. [Die Reform der Pädagogik.] (HuszSzáz. 1905. évf. 11. köt. 509—524 l.)

4. Filozófia a középiskolában.

(*Philosophie in der Mittelschule.*)

Acsay Antal: Az élet- és lélektan fontossága a vallástan tanításában. (KathNev. 1909. évf. 465—474 l.)

Babits Mihály: Stilisztika és retorika a gimnáziumban. Egy tantárgy filozófiája tanulók számára. (Fogarasi főgimn. 1908—9. évi ért. 3—14 l.)

Bangha Béla: Bölcséleti oktatásunk és a keresztény világnézet. (Relig. 1908. évf. 42—43, 59—60 l.)

Barcsai József: A tanítóképző-intézeti pszichológiai laboratóriumok felszereléséről. (MTanKépző. 1912. évf. 634—640 l.)

Bihari Ferenc: A filozófia tanára és a hittanár. (KathNev. 1907. évf. 206—212 l.)

Binder Laura: A pszichológia és pedagógia tanítása. (NemzNőnev. 1908. évf. 211—217 l.)

Bodor József: A lélektan fontossága a középiskolában és a tudományok terén. [Die Bedeutung der Psychologie in der Mittelschule und auf dem Gebiete der Wissenschaften.] (Temesvári áll. főgimn. 1912—13. évi ért. 3—16 l.)

Burján Károly: A filozófia a középiskolában. (Budapesti VII. ker. külső áll. főgimn. 1909—10. évi ért. 3—12 l.)

Janicsek József: Eszmék a filozófia gimnáziumi tanításának módszeréhez. [Ideen zur Methode des philosophischen Unterrichts im Gymnasium.] (MPaed. 1904. évf. 268—296 l.)

— József: Eszmék rendszerbefoglalása a filozófia gimnáziumi tanításában. [Systematisierung der Ideen im Philosophieunterricht der Gymnasien.] Szeged, 1907. Várnai L. 27 l.

Kandray Géza: A pedagógiai, pszichológiai laboratórium s a tanítóképzőbeli pedagógiai oktatás. (MTanKépző. 1911. évf. 132—135, 205—207 l.)

Kirchnerné P. Mária: A tanítóképző-intézetek magyar nyelvi oktatásának filozófiai vonatkozásáról. (MTanKépző. 1914. évf. 277—282, 332—336 l.)

Kornis Gyula: Filozófia a középiskolában. [Philosophie in der Mittelschule.] (MPaed. 1910. évf. 1—18, 84—90, 155—162, 209—228, 283—286 l. Klny. is.)

— Gyula: Pszichológia a tanítóképzőben. [Psychologie in den Lehrer-Seminarien.] (Népmív. 1911. évf. 3. köt. 457—469 l. Klny. is.)

Leszner Rudolf: Ethikai szeljegyzetek a középiskolai tantárgyakhoz. [Ethische Bemerkungen zu den Unterrichtsfächern der Mittelschule.] Bp., 1902. Politzer Zs. és fia. 23 l.

Nagy József: Középiskola és filozófia. [Mittelschule u. Philosophie.] (OKTEgyKözl. 1915—16. évf. 527—532 l.)

Nagy Lajos: A hittanár filozófiája. (KathNev. 1918. évf. 135—138 l.)

Nagy László: A lélektan tanításának módszere. [Die Methode des psychologischen Unterrichts.] (Budapesti VI. ker. áll. tanítóképző-intézet 1910—11. évi ért. 3—13 l.)

— U. a. (MTanKépző. 1911. évf. 511—520 l.)

Novy Ferenc: Tanítóképzés filozófiával. (MTanKépző. 1911. évf. 255—263 l.)

Patyi István: Kísérleti lélektan a tanítóképzőben. (MTanKépző. 1912. évf. 363—373 l.)

Pauler Ákos: A világnézet tanítása. [Die Bildung zur Weltanschauung.] (MPaed. 1909. évf. 201—213, 272—278 l.)

Porcsalmy Zoltán: Az etika a középiskolában. (Újpesti áll. leányközépiskola 1924—25. évi ért. 3—10 l.)

- Rácz Lajos**: A filozófiai oktatás jelentősége és fontossága a múltban és jelenben hazai ref. iskoláinkban. [Die Bedeutung des philosophischen Unterrichts in Vergangenheit und Gegenwart in unseren reformierten Schulen.] SárospRefLapok. 1907. évf. 295, 302—303, 312—313, 325—326, 344—345, 354—355, 362—363, 372—373 l.)
- Sáfrány Lajos**: A filozófia tanítása a középiskolában. (MPaed. 1905. évf. 525—534 l.)
- Schmidt Mária**: A középiskolai irodalmi tanítás és a filozófiai propedeutika. (MPaed. 1912. évf. 613—625 l.)
- Serédi Lajos**: Történeti összefoglaló a 8. oszt. filozófiai propedeutikához. [Historische Zusammenfassung zur philosophischen Propädeutik.] (Bpesti IV. ker. evang. főgimn. 1902—3. évi ért.)
- Szabó György**: A bölcsészeti tankönyvek ismertetése. (Relig. 1906. évf. 449—452 l.)
- Veress Júlia**: Filozófiai vonatkozások a matematika és fizika tanításánál. (MTanKépző. 1912. évf. 664—668 l.)
- Vetési József**: A filozófia tanítása fő- és középiskolákon. [Der Unterricht in der Philosophie an Mittel- u. Hauptschulen.] (KathPaed. 1900—01. évf. 447—460 l.)
- Vida Sándor**: Világnézet tanítása középiskolában. [Die Bildung zur Weltanschauung in der Mittelschule.] (MPaed. 1916. évf. 385—394, 455—463 l. Klny. is.)
- Waldmann György**: Esztétika tanító-nőképzőnkben. (Szegedi róm. kath. tanító-nőképző-int. 1904—5. évi ért. 3—9 l.)

XX. Világnézet és életbölcsesség.

(Weltanschauung und Lebensweisheit.)

- Acumen Mentis**: Mit tud a tudomány? Válasz a materialistáknak, szabadgondolkodóknak, Galileistáknak és a többi istentagadónak. [Was vermag die Wissenschaft?] Bp., 1914. Schmidl S. ny. Szt. István-Társ. biz. 52 l.
- Alexander Bernát**: Optimismus és pessimismus. [Optimismus und Pessimismus.] Kiadja Ernst Jenő. Bp., é. n. Könyomás. 134 l.
- Alay E.**: A siker és boldogulás titka. [Das Geheimnis des Erfolgs und des Fortkommens im Leben.] 4. kiad. Bp., 1921. Heller K. és Társa ny. 160 l. — 6. kiad. 1925.
- E.: Az életművészet. [Lebenskunst.] A siker és boldogulás befejező része. Bp., 1921. Heller K. és Társa. 60 l. — 2. kiad. 1922. 64 l.
- Arendt Endre**: Előkészületek az élet útjára. [Vorbereitungen auf den Lebensweg.] (Temesvári kegyesrendi főgimn. 1911—12. évi ért. 9—57 l.)
- Avebury lord** (John Lubbock): Az élet örömei. [Pleasures of life.] Sidó Z. bevezetésével. Bp., 1920. Révai. 280 l. (Mesterművek.)
- Baló Elemér**: Gondolat a gondolatról, érzésről és igazságról. (Genius. 1924. évf. I. 38—39 l.)
- Balzac**: Az elegáns élet fizioiogiája. [Traité de la vie élégante.] Ford. Balla Ignác. Bp., 1913. Révai Testv. 297 l. (Világkönyvtár. 16. köt.)
- Honoré de: A házaseslet fizioiogiája. [Physiologie du mariage.] Ford. Benedek Marcell. Bp., 1921. Franklin. 400 l.
- Bárány Gerő**: A saisi kép. (Ath. 1907. évf. 512—523 l.; 1908. évf. 62—75 l.)
- Gerő: Az ember és világa. [Der Mensch und seine Welt.] (ErdMúz. 1903. évf. 361—376, 447—454 l.)
- U. a. Kolozsvár, 1903. Ajtai K. Albert. 26 l.
- Gerő: Az emberi élet értelme és célja. [Der Sinn u. der Zweck des Lebens.] (TársTud. 1921. évf. 579—589 l.)
- Gerő: Bűn és bűnhődés. [Schuld und Sühne.] (Ath. 1902. évf. 227—238, 306—319, 443—458 l.)

- Bárány* Gerő: U. a. Bp., 1905. Lampel R. 177 l. — 2. kiad. 1906.
— Gerő: Carmen miserabile. (UjM-Szle. 1904. évf. 33—68 l. Klny. is.)
— Gerő: Pessimismus vagy optimismus. [Pessimismus oder Optimismus.] (UjMSzle. 1906. évf. 3—30 l.)
— U. a. (Bárány: Philosophiai essayk. 64—87 l.)
- Báthory* Nándorné: Asszonyi életművészet. [Lebenskunst der Frauen.] Prohászka Ottokár előszavával. Bp., 1916. Szent István-Társ. 155 l.
- Benczédi* Pál: Pessimizmus a vallásban. (KerMagv. 1924. évf. 29—35 l.)
- Bernhard* Zsigmond: Hol a világtalány egységes megoldása? (MKultúra. 1914. évf. 1. köt. 1—5 l.)
- Bilczewski* József: Az élet értéke és jelentősége. Ford. Szporni János. (Gyulafehérvári főgimn. 1905—6. évi ért. VI—LIII l. Klny. is.)
- Bodnár* Gáspár: Keresztény világnézet és az élet. (Relig. 1913. évf. 89—92, 189—191 l.)
- Casson* H. N.: Tizenkét tip. [Making money happily: twelve tips on success and happiness.] Bp., 1924. Athenaeum. 79 l.
- Dalmady* Zoltán: Az emberismerésről. (TermTudKözl. 1909. évf. 79—84 l.)
- Drummond* Henri: Az átalakult élet. Ford. ifj. Victor János. Bp., 1925. Londoni vallásos traktátus társ. 54, 2 l.
- Dudék* János: Elmélkedés a világnézetéről. (Galilei-pör — coelibátus.) (Relig. 1907. évf. 33—36, 51—54 l.)
— János: Természettudomány és ateizmus. (Relig. 1907. évf. 223—224 l.)
- Egri* Lajos: Egy új világnézet felé. Aforizmák és gondolatok. [Eine neue Weltanschauung. Aphorismen und Gedanken.] Bp., 1911. Lampel R. 136 l.
- Eucken* Rudolf: Az élet értelme és értéke. [Der Sinn und Wert des Lebens.] A 3. német kiadás után ford. Schöpflin Aladár. Bp., 1914. Franklin. 203 l. — 2. kiad. 1924. 207 l. (Kultúra és Tudomány. 16. köt.)
- Euepides*: Optimismus. [Optimismus.] (Ath. 1910. évf. 2. f. 132—150 l.)
- Fekete* József: Az élet bölcelete. [Lebensphilosophie.] (MFTKÖzl. 1902. évf. 5. f. 9—32 l.)
— U. a. Bp., 1903. Márkus Samu. 192 l.
— József: A világ egységes élete és törvényei. [Das einheitliche Leben und die Gesetze der Welt.] Bp., 1903. Franklin-Társ. 26 l.
- Fényes* Samu: Az egyelvű világszemlélet. Népszerű előadások. [Die monistische Weltanschauung.] 1. rész. Bp., 1913. Dick Manó biz. 232 l. (Az Úttörő Könyvtára.)
- Fieber* Henrik: Új idealizmus. (MSion. 1903. évf. 241—254 l.)
- Finot*, Jean: A boldogság tudománya. [La science du bonheur.] Ford. és bevezetéssel ell. Balassa József. Bp., 1924. Révai. 308 l. (Világkönyvtár. 45.)
- Fitos* Vilmos: A pénzkereső állat. (Uránia. 1909. évf. 413—418 l. Klny. is.)
— Vilmos: Hegymászás. [Bergsteigen.] (Uránia. 1909. évf. 97—102 l. Klny. is.)
— Vilmos: Szentől-szembe. (Uránia. 1911. évf. 487—493 l. Klny. is.)
- Foerster* Frigyes Vilmos: Az élet művészete. [Lebenskunde.] Ford. a Szociális Missziótársulat Irodalmi Bizottsága. Bp., 1912. Németh József. XI, 281 l. — 2. kiad. 1913. — 2. jav. kiadás. 1915. — 3. jav. kiad. 1921. — 4. jav. kiad. 1924. (A Szociális Missziótársulat kiadványai. 2. f.)
- Gál* Kelemen: Az életeszményről. (KerMagv. 1914. évf. 220—226 l.)
- Gáti Tóth* Erzsébet: Essayk és párbeszédok a lelki élet különböző megnyilatkozásaiban. [Essays und Dialoge in den verschiedenen Äusserungen des Seelenlebens.] Bp., 1921. Bíró Miklós ny. 46 l.
- Gisle*, Johnson: A szenvedés problémája. Bp., 1923. Norvég misszió kiad. 12 l. (A Norvég misszió lapjai Budapest. 2. sz.)
— Johnson: Das Problem des Leidens. Bp., 1923. Norvég misszió kiad. 12 l. (Blätter der Norwegischen Mission in Budapest. 2.)
- Godefried* Heinrich: A lélek hazája. Időre és örökkévalóságra szóló keresztény életbölcsesség. [Die Heimat der Seele. Christl. Lebens-

- weisheit für Zeit und Ewigkeit.] Német eredeti után ford. és kiadja a budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi iskolája. Bp., 1925. Élet ny. V. 2. 166. 2 l.
- Gorka Sándor:** Természettudomány és világnézet. M. Verworn előadása alapján. (TermTudKözl. 1904. évf. 665—677 l.)
- Gorzó Gellért:** Életgazdaság — elme-gazdaság. Rozsnyó, 1918. Sajó Vidék ny. 16 l.
- Hajós József:** Az élet titkaiból. A modern élet bölcselete. [Aus den Geheimnissen des Lebens. Die Philosophie des modernen Lebens.] Székesfehérvár, 1921. Szerző. 261 l.
- Hajós Szaniszló:** A végtelen felé. A modern ember világnézete. [Dem Unendlichen entgegen. Weltanschauung des modernen Menschen.] Bp., 1910. Rényi Károly. 362 l.
- Hanauer A. István:** Hol kezdődik a hazugság. [Wo beginnt die Lüge?] Bp., 1902. Athenaeum. 35 l.
- Harkányi Ede:** Tudomány és katolicizmus. [Wissenschaft und Katholizismus.] A Galilei-körben 1909. évi február 28-án tartott előadás. Bp., 1909. Schenk Ferenc biz. 30 l.
- Hartmann Ferenc:** Magasabb világnézet, magasabb szellemi tudás. [Höhere Weltanschauung, höheres Wissen.] Bp., 1912. Uránia. 13 l.
- Hetényi Gyula:** A harmonikus lélek világnézete. (KathSzele. 1916. évf. 1025—1038 l.)
- Hetényi Lajos:** A modern haladás és az evangéliumi keresztény világnézet viszonya kül. tek. az iskolai nevelésre. [Das Verhältnis des modernen Fortschritts und der christlichen Weltanschauung des Evangeliums, mit Rücksicht auf die Erziehung in der Schule.] (Soproni ág. ev. egyh. liceum 1912—13. évi ért. 3—28 l. Klny. is.)
- Hirscher János:** Önámítás. [Selbsttäuschungen.] Az önismeret megkönynyítésére írta —. Újból kiadta Mumbauer János. Német eredeti után ford. és kiadta a budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi iskolája. Bp., 1923. Élet. 131 l.
- Hornváncsly Gyula:** Radikalizmus. (MFigy. 1911. évf. 4. köt. 306—315 l.)
- Hutten Ulrik:** A világszemlélek. [Die Anschauenden.] Ford. Opper Jenő. (Késmárki ág. hitv. evang. ker. lyceum 1903—4. évi ért. 1—25 l. Klny. is.)
- Izsóf Alajos:** A gyakori szent áldozás és az életpszichológia. [Die häufige Kommunion und die Lebenspsychologie.] Bp., 1910. Stephaneum. 29 l.
- Jedlicska Pál:** Esmék és tanulságok. [Ideen und Lehren.] Bp., 1908. Stephaneum. 317 l.
- Kapi Béla:** Új élet. [Das neue Leben.] 1924. Luther-Társ. 44 l. (Élet és vallás. 1. sor. 1. f.)
- Karl Lajos:** Korunk világnézete. [Die Weltanschauung unserer Zeit-alters.] (MFTKözl. 1906. évf. 131—142 l. Klny. is.)
- Kenedi Géza:** Az élet könyve. [Das Buch des Lebens.] Bp., 1909. Athenaeum. 270 l. — 2. kiadás. 1911. 276 l. — 3. kiadás. 1923. Studium. 260 l.
- Kenessey Béla:** Az igazi bölcseség. (Kolozsvári ref. theol. fakultás 1903—4. évi ért. 3—9 l.)
— Béla: Mi az igazság. (Kolozsvári ref. Theol. Fakultás 1902—3. évi ért. 3—9 l.)
- Kepler Pál Vilmos:** A szenvedés problémája. [Das Problem des Leidens.] A 7. német kiadás szerint ford. Schindler Gizella. Bp., 1922. Szt. István-Társ. 131 l. (A Lelki élet kiskönyvei. 1. Bójtai sorozat. 2.)
- Kerer X. Ferenc:** Adjatok nagy gondolatokat! Segédkönyv az élet nagy válságában. [Gebt mir grosse Gedanken.] Ford. az esztergomi Növendékpapok Magyar Egyházirodalmi iskolája. Esztergom, 1909. Szt. István-Társ. biz. II, 160 l.
- Kneller Károly Alajos:** A kereszténység és a modern természettudomány üttörői. Adatok a 19. század művelődéstörténetéhez. [Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft.] A 2. kiad. után ford. a budapesti Papnövendékek Magyar Egyházirodalmi iskolája. Bp., 1908. Szt. István-Társ. XXXII, 527, 1 l.
- Kocó Sándor:** Krisztus-e vagy Darwin és dr. Dodel? [Christus oder Darwin und Dr. Dodel?] Kecse-

- mét, é. n. Első Kecskeméti Hírlap-kiadó r.-t. 82 l.
- Kollarits Jenő**: A szenvedés eltűréséről. (TermTudKözl. 1919. évf. 414—421 l.)
- Koller István**: Világfelfogásunk. [Unsere Weltanschauung.] Beszterce, 1909. Botschár Tivadar. 16 l.
- Kolmár József**: A keresztény világnézet. Két episztola. [Die christliche Weltanschauung.] Pozsony, 1904. Kath. Irodalmi r.-t. 55 l.
- Komárik István**: Az objektív világnézet. (A Szent Imre-kör természettudományi szakosztályának almanachja az 1902—3., 1904—5. évekre. 25—36 l.)
- Kovács Kandid**: Életfilozófia és vallás. [Lebensphilosophie und Religion.] Bp., 1915. Lampel. Órszem kiad. 16 l. (Órszem-Könyvtár. 1. f.)
- Kozári Gyula**: A pessimizmus. (Kozári: Emberi okmányok. 173—178 l.)
- Kölcsy Ferenc**: Parainesis Kölcsy Kálmánhoz. [Parainesis zu K. Kölcsy.] Bp., 1915. Lampel. 52 l. (Magyar Könyvtár. 795. sz.)
- Königstädler Gyula**: Das goldene ABC der Lebensweisheit. Újvidék, 1915. Urban. 240 l.
- Köszegi Armand**: Ignoramus et ignorabimus. Bp., 1911. A Nap ny. 157, 2 l.
- Kristóf György**: Bölcséleti, vallásos és költői világképek. (ProtSzle. 1910. évf. 561—573 l.)
- György: Egységes világkép. (ProtSzle. 1909. évf. 303—314 l.)
- Lacsek Gyula**: Az „Üttörők“ és a tudomány. [Die „Wegebereiter“ und die Wissenschaft.] (Losonc,) é. k. ny. n. 16 l.
- Lax Lajos**: A boldogulás. Tapasztalati bölcsészet. [Das Fortkommen im Leben.] Bp., é. n. Dick Manó. 320 l.
- Lechner László**: Elmélkedések az életéről. [Betrachtungen über das Leben.] (MFTKözl. 1902. évf. 7—8. f. 17—71 l.)
- Léderer Ábrahám**: A vigasztalás embertani, erkölcsstani, történeti és neveléstani szempontból. [Die Tröstung von anthropologischem, moralischem und pädagogischem Standpunkte. (IzrTanÉrt. 1905. évf. 159—164, 191—193, 221—225 l. Klny. is.)
- Léderer Ábrahám**: Az aforizmákról. (IzrTanÉrt. 1901. évf. 137—139, 169—171, 200—205, 219—221 l.)
- Lehotzky Gyula**: Természettudományi világnézet és nemzeti hatalom. [Naturwissenschaftliche Weltanschauung und nationale Macht.] Bp., 1917. Nemeth. 4 l. (Klny.: Magyar Mérnök- és Építészegylet Közölnye.)
- Lendvai Rezső**: Világnézet mint tudomány, mely többek között megmutatja, hogy mi a mindenség, mi az ember s mennyiben halhatatlan; mi a lét, a szenvedések s örömszörök értelme s kifejtje, hogy miképpen élhetjük már most az örök boldog életet. [Weltanschauung als Wissenschaft.] Bp., 1909. Benkő Gyula biz. 78 l.
- Loránd Jenő**: Az új világszemlélet. [Die neue Weltbetrachtung.] Bp., 1913. Haladás kny. váll. (Galilei-füzetek. 4. sz.)
- Ludovicus, G. A.**: Sorsunk irányításáról. Gyakorlati utasítások az okos életre. Bp., 1924. Centrum. 57 l.
- Madarász István**: A természettudományos világnézet és a hit. (KathSzle. 1908. évf. 38—49 l.)
- Maeterlinck, Maurice**: A bölcsesség és a végzet. [Science et destinée.] Ford. [és bevezette] Karl Lajos. Bp., 1924. Világirodalom. 191, 1 l.
- Makkai Sándor**: A halál mysteriuma. [Das Mysterium des Todes.] Bp., 1918. Magy. evang. keresztyén diákszöv. 70 l.
- Maliarik, Jan**: Drei Welterlösungs-worte. 1. Ein Christliches. 2. Ein Philosophisches. 3. Ein Vedantisches. Szenice, 1914. Bežo. 62 l.
- Marden, Orison Swett**: Hogyan erünk célt az életben? Ford. Esty Jánosné. Bevezette Wildner Ödön. Bp., 1925. Révai. 4, XII, 241, 2 l. (Életbölcséség. 1.)
- Martinovics Sándor**: Atheista-e a modern tudomány. [Ist die moderne Wissenschaft atheistisch?] Bp., 1916. Magyar Kultúra. (Világosság felé. 2. sz.)
- Maszyk E.**—**Horváth Aladár**: Protestáció a gondolat szabadság megtámadása ellen. (Pozsonyi ev. theol. akadémia 1907—8. évi ért.)

- Matolay Zoltán:** A keresztény világnézet és a mai háború. [Die christliche Weltanschauung und der Krieg von heute.] Temesvár, 1915. Csanádegyházm. ny. 56 l.
- Mecsnikov:** Optimista világnézet. Betegség. Öregség. Halál. Ford. Gergely Győző. Bp., 1912. Révai Testv. 335 l. — 2. kiad. 1919. (Világkönyvtár. 11. köt.)
- Meliórisz Béla:** Gondolatok. [Gedanken.] Eperjes, 1903. Kósch Árpád. 20 l. (Klly. : Eperjesi Lapok. 1901. évf.)
- Migray József:** Világnézeti kérdések és a szocializmus. (Szoc. 1925. évf. 306—309 l.)
- Monory-Kovács Ferenc:** A cél felé. [Dem Ziel entgegen.] 2. kiad. Bp., 1921. Stephaneum ny. 83 l.
- Mössmer József:** A bölcsélet és a világnézet művészi elemei. [Die künstlerischen Elemente der Philosophie und der Weltanschauung.] (Relig. 1916. évf. 26—35, 105—120 l.)
- Mulford, Prentice:** A győzedelmes élet. P. M. elmékedései. Ford. Varságh János. Bp., [1917.] Singer és Wolfner. 127 l. — 2. kiad. [1921.] 124 l.
- Prentice: A kicsinyes élet. A győzedelmes élet 2. része. Ford. Varságh János. Bp., 1921. Singer és Wolfner. 94 l.
- Nádai Pál:** Az élet művészete. [Die Kunst des Lebens.] Bp., 1914. Franklin. 1. köt. 235 l. — 2. köt. 215 l.
- Nagy József:** Az élet. [Das Leben.] (Kiskunhalasi ref. főgimn. 1908—09. évi ért. 3—11 l.)
- Nagy Sándor:** Az élet művészetéről. [Über die Kunst des Lebens.] Bp., 1911. Athenaeum. 37 l. (Modern Könyvtár. 40. sz.)
- Némethy Gyula:** Amire a tudomány nem képes. Adalék a morális apologetikához. (HittudFt. 1906. évf. 171—174 l.)
- Nyáry Béla:** Újabb természettudományi világnézet. [Die neuere naturwissenschaftliche Weltanschauung.] Debrecen, 1923. Szerző. 48 l.
- Panaioth-Fejér Gyula:** Porszemek az életbölcséséghez. [Zur Lebensweisheit.] Bp., 1922. Központi sajtóváll. 93 l.
- Pásthy Károly:** Az élet és feltételei. (KecsKeméti polg. leányiskola 1907—8. évi ért.)
- Pataj Sándor:** Az élet tudománya. Philosophia vitae. Schmitt Jenő Henrik bevezetésével. Újverbász, 1915. Boros ny. Bp., Singer és Wolfner biz. VII, 118 l.
- Sándor: Philosophia mortis. Bp., 1911. Singer és Wolfner biz. 34 l.
- Pekár Károly:** Modern felfogásunk és az ember világhelyzete. [Die moderne Lebensauffassung und die Stelle des Menschen in der Welt.] Bp., 1905. Lampel. 95 l. (Uránia Könyvtár. 5. f.)
- Pelikán Krizsó:** A keresztény világnézet csödjé. (KathHitvFt. 1901. évf.)
- Péthó:** Két világnézet. [Zwei Weltanschauungen.] (MSion. 1902. évf. 437—458, 485—514, 564—584, 645—666, 734—774, 826—856, 896—928 l.)
- Pffnigsdorf Emil:** Hit és szabadság. [Fromm und frei!] Ford. Gyalog István. Bp., 1913. Magyar Protestáns Irod. Társ. 230 l. (Házi Kincstár. 10.)
- Püdner, Julius:** Weltanschauung. Nagyszeben, 1910. Krafft. 16 l.
- Prohászka Ottokár:** A diadalmas világnézet. [Die sieghafte Weltanschauung. Esztergom, 1903. Buzárovits G. XVI, 412 l. — 2. kiad. 1906. XII, 291 l. — 3. kiad. Székesfehérvár, 1925. Vörösmarty ny. XI, 215, 11.]
- Ottokár: A pünkösdi lélek. Elmékedések. [Die Pfingstseele. Betrachtungen.] Bp., 1914. Szociális Misszió-Társulat. 144 l.
- Ottokár: A világnézet lélektanáról. [Psychologie der Weltanschauung.] (Relig. 1916. évf. 273—285 l.)
- Ottokár: Jeges kosmogonia és lelkes világnézet. [Eisige Kosmogonie u. beseelte Weltanschauung.] (BpSzle. 1912. évf. 150. köt. 161—183 l.)
- Prometheus:** Kik a szabadgondolkodók és mit akarnak. [Wer sind die Freidenker und was wollen sie?] Írta P. egy magyar szabadgondolkodó. Bp., é. n. Mai Henrik és fia. 48 l.

- Raab Andor:** Új világnézet felé. (MultJövő. 1922. évf. 283—288 l.)
- Rádl Ödön:** A tudomány csodájáról. (A Szigligeti-Társaság kiadványai. 1901. évf. 2. köt. 15—20 l.)
- Ráskai Dezső:** Az élet valódi célja. [Das wahre Ziel des Lebens.] (Bp-Szle. 1905. évf. 121. köt. 35—372 l.)
- Ravasz László:** Az élet igazsága. (Kolozsvári ref. Theol. Fakultás 1907—8. évi ért. 6—14 l.)
- László: „Az emberélet útjának felén.“ Beszéddek, cikkek, előadások. [„Als ich auf halbem Weg stand unseres Lebens.“ Reden, Aufsätze, Vorträge.] Kolozsvár, 1924. Az Ut kiad. 270 l. — 2. kiad. 1925.
- László: Gondolatok. [Gedanken.] Bp., 1922. Bethlen ny. 191 l., 1 mell. — 2. kiad. 1922. 181 l., 1 mell. — 3. kiad. 1925. 214 l., 1 mell.
- László: Kicsoda az ember? 3 előadás. [Was ist der Mensch? 3 Vorträge.] Bp., 1918. Kókai biz. 51 l.
- László: Látások könyve. Beszéddek, elmékedések. [Das Buch der Betrachtungen.] Bp., 1922. Studium. 322 l. — 2. kiad. 1924.
- László: Miért van fájdalom a világon? (RefSzle. 1913. évf. 172—174, 183—185, 200—203 l.)
- Rédl Ferenc:** Önismeret, emberismeret. Lélektani jegyzetek és tanulmányok a gyakorlati életből. A művelt közönség, de különösen a nevelés-oktatással foglalkozók számára. [Selbstkenntnis und Menschenkenntnis.] Nyíregyháza, 1913. Jóba ny. Szerző. 94 l.
- Réz Mihály:** Avult ideák. [Veraltete Ideen.] (MFigy. 1911. évf. 2. köt. 109—124 l.)
- Rott Nándor:** Modern szellemi vergődések. (KathSzle. 1913. évf. 101—115 l.)
- Savitsky Ferenc:** Az élet értelme. [Der Sinn des Lebens.] Ford. és kiadja a budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi iskolája. Bp., 1920. Elet. 317 l.
- Schmitt Jenő:** Művészet, etikai élet, szerelem. [Kunst, ethisches Leben, Liebe.] Migray József előszavával és bevezetésével. Bp., 1917. Táltos. 98 l.
- Sebesta Ottó:** Felvilágosító megjegyzések a modern axiómák úgynevezett válságához. [Aufklärende Bemerkungen zur sogenannten Krise der modernen Axiomen.] (Nagy-szombati érseki főgimn. 1907—8. évi ért. 1—104 l.)
- Shaw, Bernard:** Ember és felsőbbrendű ember. [Man and superman.] Bp., 1917. Révai. 416 l. — 2. kiad. 1919. — 3. kiad. 1920. — 4. kiad. 1924.
- Silmán Hermann:** Mózes tanai szentek és igazak. Független: Mózes-e vagy Darwin? [Die Lehren Moses' sind heilig und wahr.] 2. kiad. Óbecse, 1910. Löwy L. 68 l.
- Singer Henrik:** Világnézet az érzések meg a legáltalánosabb természet törvényeknek kiterjesztéséről az élő és holt anyagra. [Weltanschauung über die Ausbreitung des Gefühls und der allgemeinen Naturgesetze auf die vitale und tote Materie.] Bp., „Ma.“ 1916. 15 l.
- Sissovic Miklós:** Az életbölcsesség könyve. [Das Buch der Lebensweisheit.] Kőszeg, 1907. Szt. István-Társ. biz. Bp. 115, 3 l.
- Sohár Kálmán:** A bölcseségről. Tanév végén. [Über die Weisheit.] Komárom, é. n. Spitzer Sándor. 11 l.
- Stenóhal:** A szerelemlről. [L'amour.] Ford. Salgó Ernő. Bp., 1913. Révai Testv. 329 l. (Világkönyvtár. 21. köt.)
- Svingor Jenő:** A kálvinista pap világnézete. (SárospRefLapok. 1914. évf. 366—367, 383—384, 402—404 l.)
- Szabó Aladár, ifj.:** A boldogság feltételei. 8 elmékedés. [Die Bedingungen des Glücks.] Debrecen, 1915. Hegedűs és Sándor biz. 101 l.
- Szederkényi Nándor, ifj.:** Mit értsünk természetszerű élet alatt? [Was ist naturgemässes Leben?] Bp., 1904. Toldi. 27 l.
- Szirtes Artur:** Az élet útja. [Der Weg des Lebens.] Bp., 1907. Pallas. 84 l.
- Szinyai Elek:** Az életfilozófia problémái. [Die Probleme der Lebensphilosophie.] Bp., 1911. Franklin. VII, 314 l.
- Elek: Életfilozófia és nevelés. [Lebensphilosophie u. Erziehung.] (MPaed. 1919. évf. 10—23 l.)

- Selávik Mátyás*: Az optimismus és pessimismus világnézete. Ethikai tanulmány. (ErdMúz. 1903. évf. 133—141 l.)
- *Mátyás*: Egységes világnézetünk kérdéséhez. (ProtSzle. 1907. évf. 93—99 l.)
- *Mátyás*: Keresztény élet és világnézetünk. (TheolSzakl. 1915. évf. 127—131 l.)
- Szmetka L. Ödön*: Nézni és látni. [Schauen und Sehen.] Nagyvárad, 1914. Szt. László ny. 16 l.
- Szolya Ferenc*: Hit- és természettudományi világnézetek. [Theologische und naturwissenschaftliche Weltanschauungen.] Kiadja a Dávid Ferenc-egylet keresztúrközi fiókja. Szent Keresztúr, é. n. Szabó K. 10 l.
- Tagore Rabindranath*: A lélek sugallata. (Santiniketáni előadásaiból.) Ford. Bartos Zoltán. Bp., 1922. Pantheon. 140 l.
- *Rabindranath*: Az élet megismerése. [Sádháná.] Ford. Bartos Zoltán. Bevezető tanulmánnyal ell. Földi Mihály. Bp., [1921.] Révai. VIII, 132 l. (Mesterművek. 9.)
- Tavaszy Sándor*: A világnézeti irányok és alapproblémák. [Die Richtungen und Grundprobleme der Weltanschauung.] (Pásztortűz. 1921. évf. 551—553, 607—609 l.: 1922. évf. 104—108, 202—206 l.)
- *Sándor*: Világnézetek, kérdések. [Weltanschauungsfragen.] Torda, 1925. Füssy ny. 185, 2 l.
- Thaly Loránd*: Néhány szó. [Ein paar Worte.] Bp., é. n. Bagó Márton. 26 l.
- Tisza István gróf*: Szabadgondolkodás. (MFigy. 1911. évf. 2. köt. 3—8 l.)
- Tomcsányi Lajos S. J.*: Bölcseletünk. (Bpesti angolkisasszonyok Sancta Maria int. 1905—6. évi ért. 3—13 l.)
- Tomka Sándor*: Reflexiók. [Reflexionen.] Keszthely, 1917. Szerző. 23 l.
- Tóth Tihamér*: Az élet értelme és a szenvedés. [Der Sinn des Lebens und das Leiden.] Bp., 1914. Stephanum. 29 l.
- Trikál József*: A természettudományok szerepe a világnézet felépítésében. (Relig. 1913. évf. 497—500 l.)
- *József*: Egység felé. [Zur Einheit.] Bp., 1917. Élet. 364 l.
- Vári Albert*: Vallás és életfilozófia. (KerMagv. 1911. évf. 28—36 l.)
- Vas Tamás*: A filozófiai irodalom szezonja. (Élet. 1925. évf. 285—288 l.)
- Venetianer Lajos*: A zsidó tudomány feladata a jelenkorban. (Haeckel, Harnack és Delitzsch.) [Die Aufgabe der jüdischen Wissenschaft in der Gegenwart.] (IzrMITársKiadv. 19. köt. 62—91 l. Klny. is.)
- Wajditsch Alajos*: Mózes-e vagy Darwin? Kritikai eszmefuttatás. [Moses oder Darwin?] Bp., 1924. „Új ösvény.” 15 l.
- Wibbelt Ágoston*: Vigasztalások könyve a halálról. Életderű — halálborujában. [Ein Trostbüchlein vom Tode.] Bp., 1917. Élet. XXXV, 200 l.
- Wiedermann Károly*: A modernizmus hite. (Relig. 1909. évf. 609—610, 628—629 l.)
- *Károly*: A szenvedés szerepe az életben. [Die Bedeutung des Leidens im Leben.] (KathSzle. 1910. évf. 241—255 l.)
- Yartin József*: Ötödik evangélium. [Das 5. evangelium.] Bp., 1905. Hungária ny. 118 l.
- Zayzon János*: A keresztény vallásos világnézet, mint nevelésünk érdeke. [Die christlich-religiöse Weltanschauung als Ziel der Erziehung.] Nagyenyedi ref. Bethlen-kollégium 1902—3. évi ért. 7—41 l.)
- *U. a. Nagyenyed*, 1903. Nagyenyedi könyvny. 35 l.
- Zborovszky Ferenc*: Természettudomány, világnézet, vallás. (KathSzle. 1925. évf. 475—478 l.)
- [*] *Alapmondatok*. [Grundsätze.] Veszprém, 1910. Egyházmegyei kny. 16 l.
- [*] *Pancsatantra*, azaz ötös könyv. Az életbölcsességnek régi indiai tan-könyve... Szanszkrit eredetiből ford. [és utószóval ellátta] Schmidt József. Gyoma, 1924. Kner. 256 l.

D.

XXI. Vegyes. Emlékkönyvek.*(Verschiedenes. Gedenkschriften.)*

- Alexander** Bernát: Tanulmányok. [Studien.] Bp., 1924. Pantheon. Művészet. 221, 2 l. — Filozófia. 239, 1 l.
- Aszlányi** Dezső: Életünk és nemünk. Az összes nemi kérdések végleges megoldása. [Leben und Geschlecht.] Bp., 1909. Landau József. 224 l.
- Dezső: Új evolúciók. Piciny fiam. Irodalomszeretet. Művészetpártolás és az ösök. Megújulás. A normaember. Nemzetsors. [Neue Evolutionen.] Bp., 1910. Moravetz Testv. Temesvárott. 78 l.
- Bárány** Gerő: Philosophiai essayk. [Philosophische Essays.] Bp., 1910. Lampel. 208 l.
- Böhm** Károly: Összegyűjtött művei. [Gesammelte Werke.] Kiadja a Böhm Károly-Társaság Kolozsvárt. 1. köt. Tanulmányok. Értekezések. Bp., 1913. Pfeifer biz. 224 l.
- Károly élete és munkássága. [Karl Böhm's Leben u. Wirksamkeit.] Kajlós (Keller) Imre szerkesztése mellett írták: Apáthy István, Ágai László, Bartók György [és mások.] Besztercebánya, 1913. Madách-Társ. 1. köt. 415 l. — 2. köt. 350 l. — 3. köt. 265 l.
- Dolgozatok** a modern filozófia köréből. Emlékkönyv **Alexander** Bernát 60-ik születése napjára. [Arbeiten aus d. Gebiete d. modernen Philosophie. Festschrift B. Alexander zum 60-igsten Geburtstag gewidmet.] Írták tanítványai, barátai, tisztelői. (Szerkesztette Dénes Lajos.) Bp., 1910. Franklin-Társ. 4, 674 l., 1 mell.
- Emlékkönyv** **Bánóczy** Józsefnek születése hetvenedik évfordulójára. [Festschrift Josef Bánóczy zum 70-sten Geburtstag gewidmet.] 1919. július 4. Bp., 1919. Franklin. 4, 127, 15 l.
- **Beöthy** Zsolt születésének hatvanadik fordulójára. [Festschrift Zs. Beöthy zum 60. Geburtstag gewidmet.] Írták tanítványai, barátai, tisztelői. Bp., 1908. Athenaeum. 679 l., 2 mell.
- Gajdác** Gyula: Bírálatok a zene és a pedagógia köréből. [Kritiken aus dem Gebiete der Musik und der Pädagogik.] Tótkomlós, 1925. Szerző. 78, 2 l.
- Gieswein** Sándor: A világnyelv kérdése. (MFTKözl. 1912. évf. 96—104 l.)
- Horváth** Kornél: Eszmék és aforizmák. (MFTKözl. 1907. évf. 205—217 l.)
- Koller** István: Bölcsészeti és neveléstudományi dolgozatok. [Philosophische und pädagogische Studien.] Beszterce, 1914. Botschar ny. Bp., Kókai biz. 75 l.
- Kozári** Gyula: Emberi okmányok a tegnap, ma és holnap irodalmából. Metafizikopszichológiai tanulmány. [Menschliche Dokumente aus der Literatur von gestern, heute und morgen.] Bp., Szent István-Társ. 1. köt. 1910. 477 l. — 2. köt. 1910. 304, 3 l. — 3. köt. Töredékek, okmányok, feljegyzések a költészetről és a művészetéről. Kézirat gyanánt. 1923. 137 l.
- Makkai** Sándor: „Írd meg, amiket láttál.“ Beszéd, elmélkedések, előadások. [Reden und Aufsätze.] Kolozsvár, 1923. Minerva. 4, 185, 2 l.
- Sándor: „Zörgessetek és megnyitjátik néktek.“ Tanulmányok, előadások, beszéd, elmélkedések. A lekipásztor naplójából. Halottak, akik élnek. Emberek és könyvek. [Studien, Vorträge, Reden, Betrachtungen.] Kolozsvár, 1925. Az Ut kiad. 332 l.
- Ostwald** Wilhelm: Nagy emberek. Fogarasi Béla ford. Bp., [1911.] Athenaeum. 44 l. (Modern Könyvtár. 46.)
- Nagy** László emlékkönyv. [Festschrift Ladislaus Nagy zur Feier

- des zehnjährigen Bestehens der Ungarischen Gesellschaft für Kinderkunde gewidmet.] A Magyar Gyermektanulmányi Társaság tízéves fordulója alkalmából a társaság megalapítójának tiszteletére kiadták munkatársai. Szerk. Nogrády László. Bp., 1913. Bp. ny. és lapkiadó. 157 l. 4°.
- Péterfy Jenő*: Összegyűjtött munkái. [Gesammelte Werke.] Bp., Franklin. 1. köt. LX, 416 l. — 2. köt. 1902. 506 l. — 3. köt. 1903. 598 l.
- Szász Béla*: Az emberiség jóltevői Négy essay a művelt közönség részére. [Die Wohltäter der Menschheit.] Bp., 1908. Hornyánszky V. 179, 1 l.
- Szitnyai Elek*: Ész és szív. Értekezések a lélektan, ethika, nevelés- és életbölcselet köréből. [Verstand und Herz. Abhandlungen aus dem Gebiete der Psychologie, Ethik, Pädagogik und Lebensweisheit.] 2., átdolg. kiad. Bp., 1909. Franklin. 376 l.
-

ERRATA ET ADDENDA.

18. l. baloldali hasábon Bartók György id. helyett olv. *Bartók György ifj.*
 46. l. " " Károsi Alexandro " " *Károsi Alexander.*
 51. l. " " Prentice Mulford " " *Mulford Prentice.*
 72. l. " " Gerard von Csanád " " *Gerardus de Csanád.*
 80. l. " " Schvarcz Gyulához ld még:
Hornvánszky Gyula: Schvarcz Gyula rendes tag emlékezete. Bp., 1917.
 M. Tud. Akad. 77 l. (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékezésedek, 17. köt. 15. sz.)
96. l. Az etika történetéhez ld még:
Kohn Rezső: Kant és Schopenhauer etikai alapelveinek egybevető tárgyalása. [Die ethischen Grundprinzipien bei Kant und Schopenhauer.] Kolozsvár, 1908. Stief Jenő. 123 l.
96. l. baloldali hasábon Hörk János helyett olv. *Hörk József.*
103. l. A szabadakarat problémájához ld még:
Kemény Gábor: A végzet és szabadakarat viszonya Sophokles drámáiban. [Das Verhältnis des Schicksals und des freien Willens in den Sophokleischen Dramen.] Sopron, é. n. Röttig G. 50 l.
103. l. jobboldali hasábon Komócsy József helyett olv. *Komócsy István.*
160. l. baloldali hasábon felülről a 10. sorban Haller Farkas helyett olv. *Heller Farkas.*

NÉVMUTATÓ.

(Namenverzeichnis.)

- Abaelardus** 26.
Achad Haam 181.
Ács Lipót 107.
Acsay Antal 20, 43, 46, 75, 146,
 202, 208, 212.
 — **Ferenc** 79.
Acumen Mentis 94, 213.
Adams, John 208.
Adler, Alfred 26.
 —, **Friedrich** 20.
 —, **Max** 44.
Ágai László 83, 220.
Agathon 57, 77.
Ágner Lajos 40.
Ágoston, Szent Ld: Augustinus.
Ágoston Gyula 150.
 — **Péter** 99, 155, 157, 165, 167, 169,
 186.
 — **Sándor** 58.
Agyagási Károly 101.
Albrecht Ferenc 64.
Alcher de Clairvaux 21.
Aleyone Ld: Krishnamurti J.
Alexander Bernát 1, 2, 4, 5, 6, 12,
 17, 20, 26, 29, 32, 37, 39, 42, 43,
 52, 55, 57, 58, 62, 64, 66, 70, 71,
 73, 75, 76, 79, 81, 90, 104, 106,
 108, 112, 114, 116, 117, 119, 131,
 134, 135, 136, 177, 182, 183, 188,
 213, 220.
 — **Magda** 114.
Alexy Elza 151, 199, 213.
Algövér Andor 87.
Alleram Gyula 54.
Alszeghy Zsolt 106, 108.
Altai Rezső 35.
Altenburger Gyula 20.
Altkirch, Ernst 57.
Amberg József 48.
Ambrozovics Béla 109.
Ambrózy Ágoston 161, 199.
Ambrus Zoltán 60.
Anatoli, Jákob 19.
Andrássy Gyula gróf 81, 136.
Andronicus 70.
Angyal Dávid 78, 80, 126.
 — **Pál** 59, 153, 156, 158, 193.
Anonimusz 162.
Anselmus Canterburiensis 26.
Antal Géza 38, 115, 140, 176.
Antiphon 26.
Ányos István 20, 28, 29, 38, 39, 41,
 62, 66, 82, 85, 88, 91, 103, 118.
Apáczai Cseri János 66, 67.
Apáthy István 68, 80, 81, 95, 98,
 119, 122, 134, 157, 158, 160, 162,
 167, 169, 183, 194, 220.
Apollodoros 59.
Apponyi Albert gróf 67, 70, 94, 176.
Arâma, Meir ben Izsák 148.
Arany János 67, 113.
Arday Pál 206.
Arendt Endre 35, 208, 213.
Aristoteles 6, 12, 23, 25, 26, 40,
 77, 171. Ld még: **Pseudo-Aristo-**
teles.
Armstrong A. Richard 26.
Arnobius 26.
Arnou, René 50.
Arrhenius, Svante 119.
Artner Edgár 146.
Aszlányi Dezső 88, 89, 119, 126, 220.
Asztalos Miklós 64.
Aubermann Miklós 21, 99.
Auer György 62.
Augustinus 6, 21, 27.
Avebury lord 213.
Babarczy-Schwartzter Ottó báró 189,
 195.
Babits Mihály 22, 27, 28, 39, 47, 50,
 76, 106, 112, 212.
Babura László 27.
Bach, Johann Sebastian 115.
Bachja ben József Ld: Pseudo-
Bachja.
Bacon, Francis 20, 27, 82.
Bacon, Roger 27.
Bagyary Simon 66.

- Bain, Alexander 27, 202.
 Baján Mihály 195.
 Bajkó Viktor 126.
 Bakonyi Hugó 130, 189, 208.
 Baksay József 54.
 Baktay Ervin 35, 58.
 Balanyi György 27, 210.
 Balás Károly 161, 162, 165, 170, 171.
 Balassa Géza 17.
 — József 55, 139.
 — László 195.
 Balázs Béla (Bauer Herbert) 36, 43,
 89, 104, 108, 109, 112, 117, 132,
 136, 205.
 Bálint Aladár 46.
 — Kornél 132.
 — Lajos 116.
 — Rezső 187.
 Balla Antal 21, 37, 41, 99, 101.
 Ballai Károly 64, 189, 191, 192.
 Balmes, Jaime 27.
 Baló Elemér 213.
 — József 3, 71, 189, 206.
 Balogh Arthur 31, 69, 134, 136, 157,
 164, 173, 174, 175.
 — Jenő 195.
 — Miklós 139.
 — Vilma 169.
 Baltavári Jenő 139, 162.
 Baltazár Dezső 173.
 Balzac, Honoré de 15, 213.
 Bán Aladár 193.
 Bancsó Antal 205.
 Bände Zoltán 9.
 Bangha Béla 21, 49, 77, 94, 103,
 143, 146, 212.
 Bánóczy József 5, 220.
 Bányai Dezső 199.
 Barabás Abel 47, 130.
 Barabási Kun József 69, 70.
 Barankay Lajos 206.
 Bárány Gerő 1, 21, 39, 47, 54, 60,
 62, 71, 74, 76, 77, 92, 94, 97, 99,
 103, 119, 128, 130, 131, 134, 153,
 165, 175, 204, 213, 214, 220.
 Baranyai Jusztin 146.
 Baranyay József 29.
 Barcsa Endre 131.
 — János 189.
 Barcsai József 211, 212.
 — Károly 46.
 Barcza József 14.
 Bárczy István 132.
 Bárd József 80, 157.
 Bárdos Artur 116.
 Barla Szabó Titusz 51.
 Barta Artur 171.
 — Jenő 52.
 Bartha György 182, 183.
 — József 105.
 Bartók György id. 145.
 — György ifj. 1, 4, 5, 18, 20, 21,
 32, 38, 39, 49, 54, 55, 56, 61, 62,
 63, 64, 68, 71, 74, 76, 77, 78, 80,
 96, 97, 103, 132, 136, 140, 142,
 160, 162, 220, 222.
 — Jakab 189.
 Bartucz Lajos 188.
 Baruzi, Jean 42.
 Barzelotti, Giacomo 59.
 Basedow, Johann Bernhard 27.
 Basilius, Magnus 6.
 Bata Mór 199.
 Báthory Nándorné 46, 52, 214.
 Batthyányi Ervin gróf 161.
 — László gróf 199.
 Bawerk, Eugen Ld: Böhm-Bawerk,
 Eugen.
 Bauer Herbert Ld: Balázs Béla.
 Baumgarten Ferenc 20.
 — Izidor 174.
 — Nándor 174.
 Baumgartner Alajos 125.
 Bautz, Josef 18.
 Bavinck, Herman 101.
 Bayer József 64.
 Bayle, Pierre 27.
 Baumker, Clemens 28, 50.
 Beauquin, Lambert 146.
 Beaulieu, Anatole Leroy- Ld: Leroy-
 Beaulieu, Anatole.
 Bebel, August 169.
 Bebesi István 139.
 Beck Salamon 44.
 Becker Fülöp Agost 52.
 Beer, Max 148, 167.
 Beethoven, Ludwig van 20.
 Békássy Istvánné 83.
 Beke Manó 33, 84, 186.
 Beke Margit Görögné- Ld: Görögné
 Beke Margit.
 Békésy Károly 158.
 Béky László 98.
 Beliczky János 92.
 Belohorszky Gábor 140.
 Benczédi Pál 58, 214.
 Benczelits Jázon 28, 41.
 Bende Andorné 99.
 Bendi Nándor 78.
 Benedek László 195.
 — Marcell 116.
 Benkóczy Emil 189.
 Beöthy Zsolt 67, 75, 81, 105, 106,
 109, 111, 112, 135, 136, 220.
 Bergmann, Ernst 28.
 Bergson, Henri 6, 28, 103.

- Berkeley, George 7, 28.
 Berkovics Miklós 58.
 Berkovits René 162, 184.
 Bernát István 87.
 Bernátsky Jenő 51, 122, 162.
 Bernhard Zsigmond 76, 85, 87, 151,
 214.
 Bernolák Nándor 175.
 Bernstein Béla 92.
 Bernstein, Eduard 44.
 Berr, Henri 28.
 Berzeviczy Albert 70, 81, 136.
 Besant, Annie 132, 151.
 Bessenyei György 64, 67, 68, 162.
 — Lajos 49.
 Besskó Jenő 38.
 Beveridge, William 199.
 Bevilaqua Béla 88.
 Biatsy József 182.
 Bibó István 31, 47, 82, 89, 130, 135,
 177, 193, 205.
 Bihari Ferenc 26, 38, 43, 51, 61, 74,
 78, 176, 205, 212.
 Bilzewski, Josef 214.
 Binde, Fritz 200.
 Binder Laura 212.
 Binet, Alfred 28, 189, 190.
 Birkás Géza 46, 52.
 Bíró Lajos 71.
 — Venczel 68.
 Bittenbinder Miklós 187.
 Bitzó Sarolta 35.
 Blau Lajos 43, 55, 96, 148.
 Blech, Aimée 151.
 Blossius, Ludwig 145.
 Bochkor Mihály 64, 145, 161.
 Boda István F. 183.
 Bódiss Jusztin 6, 30, 63.
 Bodnár Gábor 201.
 — Gáspár 214.
 — János 101.
 — Zsigmond 1, 5, 21, 27, 41, 68, 70,
 73, 98, 108, 128, 154, 158, 161,
 176, 188.
 Bodor Aladár 75, 205.
 — József 18, 212.
 — Miklós 3.
 Bodrossi Lajos 86, 122.
 Boér Jenő 145.
 Bogdánffy Ödön 194.
 Bognár Cecil 3, 88, 91, 99, 118, 121,
 189.
 Bokor József 64, 68, 78, 87, 99, 208.
 — Sándor 183.
 Bolgár Elek 33, 44, 52, 80, 118, 131,
 132, 158.
 Bolyai Elek 34.
 — János 68.
 Bolzano, Bernard 1, 29.
 Borbély Ferenc 72, 112.
 — Zoltán 122, 156.
 Borchárd Julián 171.
 Boromiszta Jenő 67.
 Boros Gábor 7, 12, 30.
 — György 51.
 — István 194.
 Boross László 44.
 — Mihály 183.
 Borsodi József 10.
 Borsos Imre 184.
 — Károly 146.
 Boström, Knut 200.
 Boudin, L. B. 171.
 Bourdeau, Jean 20.
 Bourget, Paul 22.
 Boutroux, Émile 29, 85, 87, 96, 141.
 Bozóky Endre 36.
 Böhm Károly 1, 2, 3, 21, 30, 68, 69,
 77, 89, 117, 118, 220.
 Böhm-Bawerk, Eugen 29.
 Böhme, Edwin 151, 206.
 Bölöni Vilmos 21, 101, 128, 162.
 Bölsche, Wilhelm 9, 119, 122.
 Böszörményi Géza 21.
 — Nándor 36.
 Brandenstein Béla báró 126.
 Brandes, Georg 29, 128.
 Brandt József 86, 141.
 Brassai Sámuel 69.
 Braun, Otto 29, 126.
 — Róbert 161.
 — Soma 37, 128, 131.
 Brenner József 195.
 Brentano, Franz 29.
 Bresztovszky Ernő 99, 175.
 Breuer Miksa 165.
 Breznay Béla 59.
 Brillat-Savarin, Anthelme 106.
 Brinzeu Miklós 103.
 Brisits Frigyes 27, 75, 112.
 Browning, Oscar 201.
 Bruhl, Lucien Lévy- Ld : Lévy-Bruhl,
 Lucien.
 Brunetière, Ferdinand 113.
 Bruno, Giordano 7, 22, 29.
 Budai Mór 101.
 Buday Dezső 98, 99, 135, 155, 164,
 167, 171, 177.
 — Kálmán 86.
 — László 158, 184.
 Buddha 7, 29, 149.
 Buisson, Ferdinand 209.
 Burckhardt, Jakob 29.
 Burján Károly 47, 193, 212.
 Busoni, Ferruccio 115.
 Bury, John Bagnell 21.

Büchler Hugó 43, 52, 60, 189.
 Büchner, Ludwig 7.
 Bühler, Charlotte 189, 190.

Calvin, Jean 22, 24, 38, 39, 47, 53, 146, 148.
 Campanella, Tommaso 30.
 Cannegieter, Tjeard 146.
 Capesius, Josef 49.
 Carlyle, Thomas 7, 30, 72.
 Carnegie, Andrew 165.
 Carpenter, Joseph Estlin 146, 149.
 Cassiodorus 30.
 Cassirer, Ernst 30.
 Casson, Herbert Newton 214.
 Cathrein, Viktor 97.
 Cervinus 86.
 Chamberlain, Houston Stewart 20, 30, 132, 134.
 Châteaubriand, François René de 7.
 Chatterji, J. C. 29.
 Cherbuliez, Victor 109.
 Chesterton, Gilbert Keith 134, 146.
 Christian Géza 176.
 Chwolson, Daniel 36.
 Cicero, Marcus Tullius 7, 30.
 Claparède, Édouard 30, 189.
 Clemens Alexandrinus 30.
 Cohn, Jonas 30.
 Colbrie Ágost Fischer- Ld: Fischer-
 Colbrie Ágost.
 Collins, F. Howard 55.
 — Mabel 151.
 Comenius, Joannes Amos 7, 30, 67.
 Comte, Auguste 7, 30, 31, 157.
 Concha Győző 21, 31, 69, 70, 79, 102, 164, 173, 174.
 Condillac, Étienne 7, 31.
 Constant, Benjamin 31, 175.
 Copernicus, Nicolaus 21.
 Couturat, Louis 84.
 Crane, Walter 106.
 Croce, Benedetto 31, 105, 109, 173.
 Csada Imre 180.
 Csák Antal 94.
 Csákányi-Marx Károly 43.
 Csanády Ferenc 44.
 Csánki Benjamin 21.
 Csapodi István 195.
 Császár Elemér 73, 74.
 Csáth Géza 21, 109, 162.
 Csávossy Béla 21.
 Csécsy Imre 62.
 Csengeri János 7, 26.
 Cserna Andor 16, 60, 134.
 Csernoch János 132.
 Csia Lajos 131.
 Csiki Gábor 145.

Csontváry Ld: Kosztka Tivadar.
 Csopey László ifj. 184.
 Csopják Attila 93.
 Csorba Ferenc 174.
 Csüri Bálint 66, 112, 139, 204.
 Curtius, Ernst Robert 21.
 Czakó Ambró 18, 21, 26, 27, 118, 134, 140, 141, 142, 145, 146, 167.
 Czébely Domokos 42.
 Czilek Balázs 122, 141.
 Cziner Alice 184.
 Czobel István 141, 163.
 Czukor Károly 125.

Da Costa Guimaraens, F. 142.
 Dalmady Zoltán 31, 95, 163, 179, 214.
 Damián János 59, 119.
 Danczer Béla 206.
 Dániel Arnold 44, 171.
 — Viktor 67.
 Dánielné Lamács Lujza 189.
 Dános Árpád 167.
 Dante, Alighieri 22, 31.
 Dapsy Alice 41.
 Darkó Jenő 49, 108.
 — Péter 156.
 Darvai Dénes 154.
 Darvas Vilmos 98, 143.
 Darwin, Charles 8, 21, 23, 31, 32, 47, 122, 123, 124, 125, 130, 215, 218.
 Dávid István 7.
 — Lajos 53, 119.
 Daxer György 143.
 Deák János 148.
 De Gerando Antonina 164.
 Dehn, Günther 190.
 Dékány István 27, 28, 29, 40, 41, 47, 51, 52, 56, 57, 74, 118, 127, 128, 129, 132, 134, 135, 136, 137, 155, 157, 158, 160, 161, 171, 173, 176, 183, 206, 207, 208, 211.
 Delitzsch, Franz 219.
 Demény Dezső 106.
 Demeter Gyula 105.
 Demjén Zoltán 109.
 Demkó György 134, 154, 155, 156.
 Demokritos 32.
 Dénes József Diner- Ld: Diner-Dénes József.
 Dénes Lajos 42, 66, 67, 86, 104, 105, 106, 109, 220.
 — Zsófia 109.
 De Raaf, H. 4.
 Dercsényi Móric 11, 49.
 Descartes, René 8, 20, 32.
 Dessewffy Emma 87.

- Detre László 169.
 Deutsch Ernő 189.
 Dewey, John 32, 207.
 Déznai Viktor 20.
 Diderot, Denis 8, 32.
 Dienes Lajos 169.
 — László 109.
 — Pál 28, 42, 84, 86, 149, 184.
 — Valéria 21, 28, 38, 78, 83, 86, 90, 92.
 93, 96, 115, 163, 176, 177, 184, 187.
 Dilthey, Wilhelm 8, 32.
 Diner-Dénes József 44, 109.
 Dingha Sándor 32.
 Dittler Ida Regina 189.
 Dobai János 54, 208.
 Dóczy Imre 20, 201.
 Dóczy Gedeon 3.
 — Jenő 72, 189.
 — Lajos 105.
 Dodel, Arnold 122, 215.
 Dohányos János 200.
 Doktor Sándor 169.
 Domanovszky Endre 70.
 Domokos László 109, 137, 200.
 — Lászlóné 207.
 Donat, Josef 21.
 Donatello 114.
 Donath Gyula 178, 183.
 Donner Lajos 189, 190.
 Dócsai-Révész Margit Ld: Hrabovszkyné Révész Margit.
 Dosztojevszkij, Mihajlovics Tivadar 8, 32.
 Doumergue, Émile 38, 146.
 Dömötör Mihály 128.
 Dóri S. Zsigmond 98, 190, 201, 208, 211.
 — László 88, 146, 151.
 Drechsler Miksa 148.
 Driesch, Hans 33.
 Drumár János 13, 115.
 Drummond, Henri 99, 119, 143, 147, 214.
 Drygalsky, Erich von 163.
 Du-Bois, Reymond 86.
 Dudek János 18, 21, 71, 95, 122, 146, 214.
 Duilhé de Saint-Projet 143.
 Dujmovits Zsigmond 17, 21.
 Dukez Artur 134.
 Duns Scotus 33.
 Durán Prófiát 33.
 Du Prel, Karl 199.
 Durkheim, Émile 33, 141, 158.
 Edelstein Bertalan 148.
 Edvi Illés Károly 174.
 Eggenhofer, Arthur Ld: Schwarz-Eggenhofer, Artur.
 Egri Lajos 214.
 Egyén József 92.
 Ehrhard, Albrecht 132.
 Einstein, Albert 7, 33, 125, 126.
 Eisler Mátyás 43.
 Elefánt Olga 114.
 Elek Mór 156.
 — Oszkár 60, 62, 76, 103, 114.
 Elekes Imre 204.
 Elemér Oszkár 81.
 Ellend József 32, 121.
 Éltes Mátyás 190, 196.
 Ember István 74, 128.
 — Sándor 208.
 Emericzy Géza 3.
 Emerson, Ralph Waldo 8, 33, 34.
 Emmer Kornél 70.
 Endreffy János 68, 142.
 Endrei Gerzson 49.
 Endrey Elemér 194.
 Endrődy János 70.
 Engel Zsigmond 55, 169.
 Engels, Friedrich 22, 23, 24, 34, 44, 45, 161, 167.
 Enten Manó 38, 169.
 Entz Géza 31.
 Enyvvári Jenő 1, 21, 29, 35, 38, 39, 41, 44, 45, 68, 83, 117, 129.
 Eötvös József báró 21, 64, 70, 71, 173.
 Epikurosz 34.
 Erasmus 9, 34, 65, 104.
 Erdélyi János 64, 71.
 — László 140.
 Erdődi János 3.
 Erdős József 18.
 — Károly 135.
 — Lajos 43, 86, 121.
 Erényi Gusztáv 35.
 Erkel Ferenc 116.
 Ernst Jenő 17.
 — Sándor 165.
 Erő M. Tivadar 183.
 Erődi Béla ifj. 201.
 Esterházy Sándor 154, 163, 167.
 Eucken, Rudolf 34, 140, 214.
 Euelpides 214.
 Eugenius 35.
 Euklides 34.
 Eulenberg Salamon 175.
 Fábíán Gyula 210.
 Faguet, Émile 60, 175.
 Fáj Árpád 125.
 Falke, Robert 145.

Eckehart, Meister 8, 33.
 Eckhardt Ferenc 71.
 — Sándor 64, 67.
 Edelényi Mihály 42.

- Fallenbüchl Ferenc 37, 150.
 Fanta Róbert Adolf 145.
 Faraday, Michael 119.
 Faragó Béla 193.
 — János 59.
 Farkas Geiza 83, 137, 158, 161, 165,
 187, 193.
 — Géza 188, 194.
 — Irén 191.
 — József 105.
 — Kálmán 119.
 — Pál 128, 158.
 — Sándor 112.
 Faust Antal 130.
 Fáy András 71.
 Fazekas Oszkár 155.
 Fazekas Sándor 129.
 Fehér Jenő 194.
 Fejér Adorján 54.
 Fejér Gyula Panajoth- Ld: Panajoth-
 Fejér Gyula.
 Fejér Lipót 50, 202.
 Fejérpataky László 5.
 Fejes Áron 103, 201.
 Fekete Frigyes Sándor 186.
 — Gyula Nagyiványi 165.
 — József 97, 214.
 — Miklós 109.
 Felber Gyula 95, 200.
 Feldmann Sándor 198.
 Feleky Géza 47, 109, 114.
 Felvinczi Takács Zoltán 161.
 Fenczik István 72, 109.
 Fényes László 165.
 — Mór 97.
 — Samu 214.
 Fenyő Andor 92.
 — Miksa 47.
 Fenyves Ferenc 30.
 Fenyvesi Andor 33, 34, 167, 170.
 Ferdinándy Géza 81.
 Ferdinandy László 44, 126.
 Ferencz József 129.
 Ferenczi József 92.
 — Sándor 35, 54, 89, 108, 112, 186,
 198, 200, 208.
 Ferenczy Árpád 160.
 — József 135.
 Fessler Aurél Ignác 71.
 Feuerbach, Ludwig 34.
 Fichte, Johann Gottlieb 34, 35.
 Fieber Henrik 214.
 Figyelő 122.
 Fináczy Ernő 17, 18, 20, 37, 66, 67,
 70, 71, 72, 73, 201, 205, 206, 207,
 208, 209.
 Finkey Ferenc 42, 72, 102, 153.
 Finot, Jean 122, 214.
 Fischer Gyula 17, 103.
 — Kuno 35.
 Fischer-Colbride Ágost 131, 165.
 Fitos Vilmos 68, 72, 77, 86, 88, 118,
 214.
 Fitz József 69.
 Flammarion, Camille 120, 200.
 Flournoy, Théodore 38.
 Flouznik György 51.
 Fludorovics Zsigmond 101, 102, 103,
 132.
 Fodor Gyula 100, 115, 183.
 — Lajos 165.
 — Májer 89.
 Foerster, Friedrich Wilhelm 35, 100,
 209, 214.
 Fogarasi Béla 21, 29, 32, 33, 35, 37,
 41, 44, 47, 52, 53, 54, 55, 61, 62,
 74, 78, 81, 83, 112, 126, 127, 129.
 Forel, August 35, 100, 132, 178, 196,
 200.
 Forró Pál 145.
 Fóthy János 29.
 Fouillée, Alfred 47.
 Földes Béla 42, 44, 51, 53, 102, 115,
 137, 170, 171.
 Földessy Gyula 112.
 Földi József 12.
 — Mihály 62.
 — Nándor 177.
 Förster Aurél 6, 26, 37, 59, 73, 77.
 Förster-Nietzsche, Elisabeth 47.
 France Anatole 35, 150.
 Francé, Raoul Heinrich 35, 41, 114,
 119, 122, 194.
 Francsák Gábor 114.
 Frank Antal 202.
 Frenkel Bernát 57.
 Freud, Sigmund 21, 78, 193, 199.
 Freund Bernát 177, 179, 210.
 Freund Edit 109.
 Freund Mária Pásztorné- Ld: Pász-
 torné-Freund Mária.
 Frey János 154.
 Friedmann Ernő 196.
 — Géza 163.
 Frigyes Béla 153.
 — Lajos 132.
 Friml Aladár 71, 74, 205.
 Frisch Ármán 148.
 Fröbel, Friedrich 35.
 Fröbes, Josef 35.
 Fülep Lajos 5, 47, 58, 109.
 Fülöp Béla 205.
 — Zsigmond 31, 35, 93, 122, 170,
 184.
 Fürj Pál 190, 211.
 Füst Milán 181.

- Gaal Jenő** 80, 81, 161, 167.
Gabányi János Olysoi 137.
Gabnay Ferenc 194.
Gaea 184.
Gajdács Gyula 86, 220.
Gál Kelemen 68, 69, 201, 209, 214.
Galamb Sándor 47, 75, 79, 86.
Gálfy László 59, 142.
Galilei, Galileo 35.
Gallovich Jenő 102, 175.
Gálos Rezső 67.
Galton, Francis 35.
Gamauf István 76.
Gamma 175.
Gáncs Aladár 68.
Gandhi, Mahatma 35.
Garami Ernő 44, 171.
Garzó Imre 177.
Gáspár Kornél 75, 121.
Gáthy Bálint 175, 188.
Gáti Tóth Erzsébet 215.
Gazio, Antonio 65.
Geiger Valéria Ld: Dienes Valéria.
Gelei József 194.
Gellért, Szent Ld: Gerardus de Csanád.
George, Henry 165, 166.
Geőcze Sarolta 53, 161, 165, 167, 209.
Gerardus de Csanád 72, 222.
Geréb József 6, 16, 21, 73.
Gerencsér István 109.
Géresi Vendel 104.
Gerevich Tibor 114.
Gergő Endre 177.
Gerlóczy Zsigmond 207.
Germanus Gyula 128.
Gerő János 30.
 — Ódön 109, 114.
 — Vilmos 122.
Gerson, Johannes Charlier 35.
 — József 9, 12.
Gerstl Izsák Ignác 148.
Gesztelyi Nagy László 47.
Gesztesi Gyula 52.
Geyer Arthur 18.
Geyser, Josef 35.
Ghent, William James 102.
Giddings, Franklin Henry 35, 158.
Gide, André 132.
Giesswein Sándor 56, 69, 102, 127, 131, 134, 137, 146, 157, 160, 165, 169, 176, 200, 210, 220.
Gillouin, René 28.
Gisle, Johnson 101, 214.
Gladstone, William Ewart 176.
Glattfelder Gyula 87, 134.
Glatz Károly 210.
Glück István 194.
Gockler Lajos 37, 52, 201, 203.
Godefried, Heinrich 214.
Goerth, Albrecht 178.
Goethe, Johann Wolfgang 9, 22, 23, 24, 35, 36, 49.
Goldberger Andor 9.
 — Izidor 33.
Goldscheid Rudolf 132.
Goldzieher Klára Románné- Ld: Románné Goldzieher Klára.
Goldzieher Miksa 56, 161.
Goldziher Ignác 134.
 — Károly 84.
Gombocz Zoltán 139.
Gomperz, Theodor 36.
Gonda Béla ifj. 116.
Good, Paul 98.
Gopcsa Endre 37, 101.
Gorka Sándor 122, 181, 215.
Gorkij, Maxim 134.
Gourd, Jean Jacques 36.
Horzó Gellért 215.
Gourmont, Remy de 111, 123.
Gömöri (Krausz) Sándor 4, 82, 202, 204.
Gönczi Jenő 129.
 — Lajos 183.
Görög Imre 16, 60.
 — Samu 84.
 — Zoltán 121.
Görögné Beke Margit 190.
Graf Elemér 175.
Grappe, Georges 47.
Gratz Gusztáv 162.
Greguss Ágost 72.
 — Pál 120.
Grieger Miklós 176.
Groizard, Alejandro 103.
Gross, Felix 10.
Grósz Menyhért 102.
Grünwald Illés 43.
Gsell, Paul 110.
Gulácsy József 89.
Gumplovicz, Ludwig 36, 51, 168.
Gundolf, Friedrich 35, 36.
Gusev, N. N. 60.
Guttman Mihály 34.
 — Mór 18.
Guyau, Jean Marie 36, 105, 145.
Guzsvenitz Vilmos 3.
Gyomlay Gyula 6, 11, 12, 116.
Gyömörei Ószkár 88.
Gyömörey Zsigmond 3, 184.
Gyöngyösi Nándor 80.
Györffy László 156.
Györffy István 137, 140.
György Endre 81.
 — Ernő 44, 101.

- György János 60, 87, 94, 163, 174.
 Győry Lajos 86.
 Gyulai Ágost 66.
 — György 194.
 — István 109.
 — Pál 72.
- Haam, Achad** 132.
 Haar Alfréd 84.
 Haberlandt, Michael 188.
 Hackenberger László 150.
 Hacker Boriska 109, 163.
 Hackmüller Oszkár 139.
 Hadzsega Bazil 88, 120.
 Haimann Henrik 61.
 Hajdu János 74.
 — Miklós 148.
 — Tibor 3, 97.
 Hajós József 81, 120, 123, 137, 180, 215.
 — Lajos 178, 196.
 — Szaniszló 94, 123, 143, 215.
 Halasi Tamás 76.
 Halász Aladár 180.
 Hall, Stanley 36.
 Halmay Elemér 151.
 Halmi (Herz) Bódog 186.
 Hammerstein L. 95.
 Hanauer Á. István 79, 100, 103, 142, 215.
 Hantos Ferenc 97, 158.
 — Gyula 49.
 Haraszi Gyula 61.
 Háray Gyula 207.
 Haribý Xavérius 77.
 Harkányi Ede 77, 88, 169, 170, 209, 215.
 Harnack, Adolf 146, 219.
 Hárník Jenő 78, 119, 199.
 Harmatzy Simon Loránt 151.
 Harsányi Ferenc 118.
 Hartmann, Eduard 36.
 — Ferenc 151, 215.
 Hastie, William 146.
 Hastings, F. B. 143.
 Hatvany Lajos 58.
 Hauser Arnold 105.
 Havadi Barnabás 27, 114.
 Havas Irma 55, 79.
 — László 114.
 Hazay Olivér 52, 55, 117, 118.
 Häckel, Ernst 22, 36, 119, 123, 219.
 Händel, Georg Friedrich 115.
 — Vilmos 69, 174.
 Hearn, Lafcadio 157.
 Hebbel, Friedrich 36, 108.
 Héczey István 128.
 Hegedüs Gyula 116.
 Hegedüs István 17, 26, 30, 36.
 — József 39, 156.
 — Loránt 55, 158, 170, 171.
 — Pál 112.
 Hegel, Georg Friedrich Wilhelm 9, 20, 37, 65, 71, 75, 129.
 Heim Pál 211.
 Heine, Heinrich 9.
 Heinse, Johann Jakob Wilhelm 37.
 Hellebrant Árpád 72.
 Heller Bernát 60, 73.
 — Erik 156.
 — Farkas 158, 160, 165, 170, 171, 172, 222.
 Hello, Ernest 187.
 Helvéth Géza 98, 141.
 Helvetius, Claude Adrien 37.
 Henszlmann Imre 72.
 Herakleitos 9, 37.
 Herbart, Johann Friedrich 37, 202.
 Herczeg Emma 39.
 Herczegh Mihály 60.
 Herder, Johann Gottfried 21, 37.
 Herepei János 66.
 Hering János 165.
 Hermann Imre 62, 180, 199.
 Herodek Károly 189.
 Herodotos 12, 16.
 Hertz, Heinrich 119.
 Herz Bódog ld.: Halmi Bódog.
 Hesslein József 161.
 Hetényi Gyula 77, 83, 93, 132, 142, 215.
 — János 72.
 Hetvényi Lajos 215.
 Hevesi János 118.
 — Sándor 17, 100, 116.
 — Simon 39, 44, 48, 88, 96.
 Hevesy György 121.
 — Iván 109, 114, 116.
 Hieronymus 37.
 Hildebrand, Adolf 114.
 Hiob 17, 19.
 Hippokrates 17, 37, 72, 73, 184.
 Hirscher János 215.
 Hirschfeld Emanuel 10.
 — József 141.
 Hirschler Ignác 19.
 — József 59.
 Hobbes, Thomas 37.
 Hobson, John Atkinson 170, 171, 174.
 Hodács Ágost 1, 75.
 Hoffmann Géza 170.
 — Kálmán 160.
 — Walter 190.
 Hohoff, Wilhelm 169.
 Holma István 146.
 Holló Alajos 109.

- Hollós István 196.
 Homeros 128.
 Honti Rezső 31.
 Horatius, Quintus Flaccus 37.
 Horger Antal 139.
 Hornyánszky Gyula id. 17, 21, 26,
 29, 30, 37, 55, 56, 57, 62, 63, 71,
 72, 74, 80, 86, 108, 112, 127, 128,
 129, 130, 131, 161, 194, 215, 222.
 — Gyula ifj. 26, 29.
 Horovitz József 9.
 Horváth Adám 19.
 — Aladár 216.
 — Antal 63.
 — Barna 56, 76.
 — Cyrill 73.
 — Emil báró 173.
 — István 146.
 — János 5, 112.
 — Jenő 126.
 — József 17, 73.
 — Kálmán 184.
 — Károly 60, 98, 188.
 Horváth Károly Méray- Ld: Méray-
 Horváth Károly.
 Horváth Kornél 86, 220.
 — Sándor 21, 59, 88, 90, 175.
 Höfding, Harald 31, 37.
 Hölderlin, Friedrich 8.
 Hörk József 21, 55, 87, 96, 103, 222.
 Hörl Gyula 54, 75, 107.
 Hrabovszkyné Révész Margit 186,
 187, 192, 196.
 Hudyma Emil 123, 194.
 Hufeland, Christoph Wilhelm 37.
 Hugo, Victor 20.
 Humboldt, Alexander von 9.
 — Wilhelm von 37, 57.
 Hume, David 9, 20, 37.
 Husserl, Edmund 38.
 Husvéth József 94, 144.
 Huszti József 26, 34, 64, 71.
 Husztiné Révhegyi Rózsi 70, 71, 75,
 76.
 Hutten, Ulrich 215.
 Huttkay Lipót 96.
 Hypatia 24, 38.
- I**bsen, Henrik 24, 117.
 Ignotus 78.
 Ihász Ferenc 103.
 Illyefalvi Vitéz Géza 157, 174.
 Imre József id. 102.
 — Lajos 46, 190, 203, 209, 211.
 — Sándor 51, 66, 68, 70, 71, 80, 81,
 100, 146, 161, 167, 202, 204, 205,
 206, 207, 210, 211.
 Incze Béni 50.
- Inka 194.
 Irk Albert 54, 156.
 Irovics Tamás 50.
 Isaac de Stella 21.
 Isaburo, Nagai 60.
 Iselstöger Lajos 161.
 Isokrates 38.
 Iván Ede 109.
 Ivanics József 19.
 Iványi Ede 30.
 Izsóf Alajos 215.
- J**ablony Gábor 59, 82, 88, 92.
 — Géza 76, 190.
 Jacobi, Friedrich Heinrich 38.
 Jacobus 18.
 Jakab, Szent Ld: Jacobus.
 James, William 38, 177.
 Jancovics Ferenc 3, 31, 44, 182.
 Janet, Pierre 38, 73.
 Janicsek József 22, 26, 50, 71, 212.
 Jankovich Béla 172.
 Jankulov Borisláv 20, 128.
 János, Szent Ld: Joannes.
 Jánosi Béla 61, 64, 69, 71, 72, 73,
 79, 81, 104, 106.
 Járosy Dezső 115.
 Jász Géza 118, 123, 140.
 Jászi Oszkár 21, 46, 56, 70, 73, 80,
 109, 129, 159, 160, 163.
 — Viktor 193, 194.
 Jaurès, Jean 129.
 Javorik János 22.
 Jedlicska Pál 161, 215.
 Jehlicska Ferenc 44, 45, 60, 73, 77,
 78, 81, 92, 97, 98, 101, 102, 129,
 163, 165, 166, 181.
 Jendrássik Ernő 177, 178, 181.
 Jeromos, Szent Ld: Hieronymus.
 Jerusalem, Wilhelm 2.
 Jevons, William Stanley 38, 82.
 Jézus Krisztus 12, 23, 29, 40, 47, 50,
 146, 150, 152, 165, 206, 215.
 Jhering, Rudolf 153.
 Jinarajadasa, C. 151.
 Joannes 130.
 Jób Ld: Hiob.
 Jodl, Friedrich 38.
 Joel, Karl 38, 127.
 Jókai Mór 87.
 Joly, Henri 187.
 Jónás János 98.
 Joó József 208.
 Joób Lajos 159.
 Jordán Károly 88.
 Joyau, Charles 59.
 József ben Jehuda ibn Aknin 38.
 — ibn Caddik 9.

- Juda ibn Tibbon 19.
 Juhász Andor 187.
 — Gyula 47.
 — László 38, 73.
 — Sándor 22.
 Junger Mózes 9.
 Júsuf Al-Baszir 9.
- K**abay Kálmán 115.
 Kacsóh Lajos 38.
 — Pongrác 36.
 Kacziány Géza 58.
 Kadocsa Béla 202.
 Kahána Ernő 199.
 Kaiblinger Fülöp 139.
 Kajlós (Keller) Imre 68, 220.
 Kallós Ede 12, 50, 72, 127, 190.
 Kálmán László 188.
 — Ódön 19.
 Kálmánchelyi János 100.
 Kálnai Adolf 205.
 Kamensky A. 107.
 Kammerer, Paul 36, 62, 163.
 Kaminszky Sándor 98.
 Kandray Géza 212.
 Kant, Immanuel 9, 14, 20, 21, 23,
 24, 25, 33, 39, 40, 44, 65, 75,
 118, 130, 222.
 Kántor Lajos 59.
 Kanyaró Ferenc 30.
 Kapi Béla 134, 137, 215.
 Kápolnai Zsigmond 94, 131.
 Kaposi M. L. 175.
 Karácsony József 93, 206.
 Karinthy Frigyes 75, 116.
 Karkecz Lajos 184.
 Karl Lajos 26, 52, 62, 92, 215.
 Kármán Elemér 73, 102, 166, 196, 211.
 — Josephine 104.
 — Miklós 19.
 — Mór 38, 73, 75, 97, 126, 135,
 149, 169, 202, 203, 206, 209.
 Karoliny Mihály 184.
 Károsi Sándor 46, 222.
 Kárpáthy Adorján 36.
 Karsai Ervin 208.
 Kassner, Rudolf 40.
 Kassowitz, Theodor Bruno 22.
 Kaszás Raimund 93, 95, 102, 194.
 Kasztner Jenő 31.
 Katona József 55.
 — Lajos 62, 70, 139, 193.
 Katz Márton 10.
 Kaufmann Irén 185.
 Kautsky, Karl 34, 40, 45, 160, 175, 176.
 Kazinczy Ferenc 65, 73.
 Kecskeméti Pál 39.
 Kecskés Pál 59.
- Kégl János 153.
 Kéky Lajos 67.
 Kele István 88, 141.
 Kelecsényi János 50, 72, 105.
 Kelemen Géza 172.
 — Ignác 73.
 Kelen Ferenc 46.
 Keleti Márton 135.
 Keller Imre Ld.: Kajlós Imre.
 — János 112.
 Keltz Sándor 93, 134.
 Kemenes Illés 49.
 Kemény Ferenc 137, 207, 209.
 — Gábor 28, 52, 169, 222.
 — Zsigmond báró 73.
 Kempelen Attila 83.
 Kempf József 72.
 Kenczler Hugó 109, 111, 114, 117.
 Kende István 210.
 — Mór 196.
 — Zsigmond 123.
 Kenedi Géza 159, 215.
 Kenessey Béla 80, 81, 142, 147, 215.
 Kennedy, Alexander B. W. 132.
 Kenyeres Elemér 35.
 Kepes Ernő 41, 79, 130.
 — Ferenc 35, 150.
 Keppler, Paul Wilhelm 215.
 Kerekes Ábris 51.
 Kerékgyártó Elek 166.
 Kerényi Károly 37, 38, 50.
 Kerer X. Ferenc 188, 215.
 Kereskedő László 109.
 Kereszty István 52.
 Kéri Hedvig 180.
 Kerschensteiner, Georg 40, 205.
 Keszler Károly 76, 196, 211.
 Key, Ellen 24, 40.
 Keyserling, Hermann Graf 40.
 Kidd, Benjamin 40, 157, 163.
 Kiesewetter, Karl 199.
 King, Henry Churchill 96.
 Kinszki Imre 57, 61, 163.
 Király György 62.
 Kirchnerné P. Mária 212.
 Kis Chaim 19.
 Kis-Erős Ferenc 105, 107, 112, 139.
 Kisparti János 71, 74.
 Kiss Albin 19, 22, 34, 52, 126, 157.
 — Áron 3, 203.
 — Elek 141, 207, 209.
 — Ernő 73.
 — Géza 154, 156, 159.
 — Géza Hegyaljai 26.
 — István 64.
 — János 2, 4, 22, 39, 58, 77, 91, 95,
 107, 130, 142, 174.
 — Jenő 19.

- Kiss Kázmér 28, 83.
 — Mihály 163.
 — Ödön 120.
 — Samu 149.
 — Sándor 128, 135, 150, 183.
 Kisujfalusi 47.
 Kjellén, Rudolf 40.
 Klebelsberg Kunó gróf 130.
 Klein Magda 43.
 — Miksa 9.
 — Mór 17, 44, 177.
 Klobusitzky Dénes 180.
 Klug Nándor 184.
 — Péter 196.
 Kmoskó Mihály 17, 60, 132, 149.
 Kneller Károly Alajos 215.
 Knight, William 104.
 Kocsis Lénárd 60.
 Koczó Sándor 87, 93, 215.
 Kohlbach Bertalan 62.
 Kohler, Josef 40.
 Kohn Rezső 221.
 Koleszár József 196.
 Kollányi Boldizsár 92.
 Kollarits Jenő 46, 127, 181, 186, 187,
 196, 216.
 Koller István 22, 31, 47, 98, 211,
 216, 220.
 Kolmár József 216.
 Kolnay Aurél 56, 131, 167, 187.
 Kolozsváry Bálint 147.
 Kolosváry Gábor 194.
 Kolthay Gyula 163.
 Kolumbán Samu 3, 203.
 Komárik István 91, 200, 216.
 Komáromy Mihály 95.
 Komjáthy Aladár 125.
 Komócsy István 27, 103, 163, 194, 222.
 Komoneczy Gáspár 114.
 Komoróczy Iván 159.
 Konfucius 40.
 Konrád Béla 159.
 Kontsek Károly 164.
 Kónya Sándor 68.
 Korach Regina 72.
 Koris Kálmán 210.
 Kornis Gyula 3, 4, 5, 22, 28, 32, 38,
 39, 41, 43, 47, 50, 51, 52, 54, 57,
 60, 62, 63, 64, 75, 71, 72, 74, 76,
 77, 79, 80, 85, 91, 126, 127, 135,
 137, 169, 176, 177, 185, 186, 190,
 204, 206, 207, 208, 210, 212.
 Kóródy Imre 178.
 Koronczy Imre 111.
 Koronghi Lippich Elek 111.
 Kósa Miklós 22.
 Kossa Gyula Magyar. Ld: Magyar-
 Kossa Gyula.
 Kossutány Ignác 145.
 Koszó János 32, 52, 61, 65, 71, 113.
 Kosztka Tivadar 48, 109.
 Kovács Ferenc Monori- Ld: Monori-
 Kovács Ferenc.
 — Gábor 163, 167.
 — János 28, 38, 103, 187.
 — Jenő 109.
 — Kandid 216.
 — Zoltán 186.
 Kováts Alajos 17, 202.
 — Elemér 157.
 — J. István 22, 149.
 — Lajos 30, 164.
 — Mihály 190.
 — Sándor 115, 166.
 Kozári Gyula 22, 31, 32, 36, 43, 49,
 56, 58, 60, 74, 76, 83, 96, 113,
 123, 132, 150, 157, 170, 184, 216,
 220.
 Kozma Elóra Ld: Perczelné Kozma
 Flóra.
 Kő Gyula 66.
 Köhalmi Béla 161.
 Kölcsey Ferenc 74, 75, 216.
 — Kálmán 216.
 König Dénes 84.
 — Gyula 32, 83, 84.
 Königstädtler Gyula 216.
 Könyves-Tóth Kálmán 14.
 Kőrösi Ferenc 198.
 Kőrösi-Csoma Sándor 152.
 Kőrösy György 194, 207.
 — József 159.
 Kőszegi Armand 217.
 — László 66, 105, 110, 117.
 Kövendi Dénes 37.
 Kövesligethy Radó 185.
 Králik Lajos 68.
 Krammer György 95.
 — József 204, 208.
 — Nándor 206.
 Kramolin Gyula 54.
 Krausz Ignác 9.
 — Jakab 2, 38, 81, 135, 181.
 — Sámuel 27, 47.
 Krausz Sándor Ld: Gömöri Sándor.
 Kremmer Dezső 66.
 Kredits Ferenc 194.
 Krenner Miklós 78.
 Krenner Viktor Tardos- Ld: Tardos
 Krenner Viktor.
 Kretschmer, Ernst 187.
 Kreybig Lajos 94.
 Krishnamurti J. 151.
 Kristóf György 31, 34, 46, 66, 68,
 72, 98, 105, 216.
 Krisztics Sándor 134, 173.

- Kropotkin Alex. Péter herceg 161.
 Krüger Aladár 22, 132, 155, 167.
 Kubinyi Viktor 22.
 Kukuljevič József 102.
 Kulcsár Gyula 110.
 Kun József Barabási- Ld: Barabási
   Kun József.
 Kun Sámuel 31.
 Kuncz Aladár 51.
   — Jenő 156, 167.
 Kunfi Zsigmond 22, 41, 43, 45, 53,
   137, 168.
 Kuntze, Friedrich 41.
 Kupcsay Felicián 106.
 Kuppis József 94.
 Kurzweil Pál 26.
 Kutasi Elemér 36.
 Kutassy Endre 195.
 Kuun Géza gróf 140.
 Kuyper, Abraham 39, 147.
 Kühár Flóris 35, 142.
 Külpe, Oswald 41.
 Kúrti Pál 27.
- Lázár** Bela 110, 114, 117.
 Lázár László Cs. 130.
   — Nándor 175.
   — Szilárd 186, 208.
 Lazarus, Moritz 41.
 Lazenby, Charles 152.
 Leadbeater, C. W. 152.
 Léber Gyula 28.
 Le Bon, Gustave 41, 42, 85, 86, 95,
   137, 163, 194.
 Lechner Károly 103, 150, 166, 178, 181,
   184, 186, 187, 190, 196, 199.
   — László 56, 89, 128, 159, 216.
   — Tibor 68, 127.
 Lechnitzky Gyula 137, 211.
 Labriola, Antonio 41.
 Laczek Gyula 216.
 Ladányi Béla 155.
 Ladók Sándor 32.
 Lafargue, Paul 129, 130.
 La Fontaine, Jean de 15.
 Lajos Mária 63, 80.
 Lakatos Vince 43, 78.
 Laky Dezső 76.
 Lám Frigyes 32.
 Lamarck, Jean 41, 123.
 Lamennais, Robert 41.
 Lampert, Kurt 123.
 Lamprecht, Karl 41, 126.
 Lánzi Jenő 22, 28, 31, 36, 38, 45,
   62, 89, 142, 147, 161, 168.
 Lánczy Gyula 31, 163.
 Láng István 70.
   — Julia 187.
- Láng Margit 113.
 Lanson, Gustave 61.
 Lányi Bertalan 175.
   — Ernő 167.
   — János 46.
   — Kornél 121.
   — Márton 165.
 Laoce 10, 40.
 La Rochefoucauld, François 10, 41.
 Lask, Emil 41.
 Laskai Ozsvát 75.
 Lassalle, Ferdinand 41, 175.
 Lasson, Georg 37.
 László Károly 169.
 László-Weisz Ödön 123.
 Laurán Ágost 78.
 Lavotta Rudolf 52, 115, 116.
 Lax Lajos 216.
 Lay, W. A. 208.
 Leconte de Lisle 42.
 Le Dantec, Félix 123.
 Léderer Ábrahám 100, 178, 182, 183,
   187, 205, 216.
 Legányi Gyula 163, 168.
 Lehel Ferenc 104, 110.
 Lehmann, Alfred 179, 193, 200.
 Lehotzky Gyula 216.
 Lehr Andor 40.
 Leibniz, Gottfried Wilhelm 10, 24, 42.
 Leidenfrost Gyula 123.
 Lénárd Jenő 149.
 Lencz Géza 137, 147.
 Lendvai István 113.
   — Rezső 33, 110, 144, 216.
 Lenhossék Mihály 123, 137, 177,
   188.
 Lenkei Henrik 113.
 Leopold Gusztáv 157, 163, 164.
   — Lajos ifj. 161.
 Le Play, Frédéric 42.
 Leroux, Pierre 42.
 Leroy-Beaulieu, Anatole 132.
 Lessing, Gotthold Ephraim 42.
 Lesznai Anna 113.
 Leszner Rudolf 186, 212.
 Lévai Ödön 196.
 Lévy Pál 22, 67, 97.
 Levi ben Gerson 19.
 Lévy-Bruhl, Lucien 31.
 Lhotzky, Heinrich 132.
 Liebermann Tódor 185.
 Liebknecht Vilmos 168.
 Liedemann Márton 75.
 Ligeti Sándor 171.
 Lippich Elek Koronghi Ld: Koronghi
   Lippich Elek.
 Lipps, Theodor 42.
 Liszka Béla 22.

- Liszt Ferenc 75, 116.
 Littré, Émile 31.
 Locke, John 10, 20, 43.
 Loeb, Jacques 123, 184.
 Loisch János 47, 68.
 Loisy, Alfred 147.
 Lombroso, Cesare 43, 60, 187, 188, 198.
 Longinos Ld: Pseudo-Longinos.
 Loránd Jenő 89, 216.
 Loria, Achille 159.
 Lotze, Rudolf Hermann 43.
 Loyson, Hyacinthe 144.
 Lőfi Ödön 26, 31, 52, 143, 165.
 Lövinger Salamon 10.
 Löw Loránt 57, 160.
 Lubbock, John Ld: Avebury lord.
 Lubrich Ágost 75, 203.
 Ludovicus S. A. 216.
 Lukács György 21, 22, 32, 40, 48,
 63, 106, 108, 113, 117, 150, 168.
 — József 200.
 Lukácsi György 159.
 Lukácsy Imre 152.
 Lukacsics József 35, 127.
 Lukianos 43.
 Luria, Icchak 18.
 Lustig Géza 22.
 Luthardt, Christian Ernst 97.
 Luther, Martin 24, 104, 148.
 Lux Gyula 139.
 Luzzatto, Moses Hayyim 18.
 Lyer, Franz Müller- Ld: Müller-Lyer,
 Franz.
 Lyka Emil 166, 168, 196.
 — Károly 110, 111.
Macaulay, Thomas Babington 27, 43,
 51, 176.
 Mach, Ernst 22, 43, 91, 180.
 Machiavelli, Niccolò 43, 171.
 Madách Imre 68, 75.
 Madarász István 36, 48, 61, 81, 94,
 119, 144, 216.
 Madary Károly 33.
 Máday Andor 137, 160.
 — István 48, 186, 187, 212.
 Madzsar Imre 41, 76, 127, 129.
 — József 123, 161, 170.
 Maeterlinck, Maurice 22, 43, 95, 107,
 166, 195, 200, 216.
 Magda Sándor 65.
 Magdiás Gáspár 94, 95.
 — Ignác 94.
 Mager, Karl 56.
 Magyarits Mihály 101.
 Magyary Géza 70.
 Magyary-Kossa Gyula 135.
 Mahler Dezső 87.
 Mahler Ede 17.
 — Lénárt 102, 175.
 — Sándor 172.
 Maier, Heinrich 43.
 Mailáth József gróf 76, 164.
 Maimonides 10, 43, 44.
 Majorovits Lajos 110.
 Makkai Ernő 68, 127.
 — Sándor 2, 3, 39, 68, 69, 133, 141,
 143, 144, 145, 160, 207, 216, 220.
 Makoldyné Molnár Ilona 209.
 Malebranche, Nicolas 44.
 Maliarik, Jan 216.
 Málnai Mihály 66.
 Malthus, Thomas Robert 10, 164.
 Mandello Károly 165.
 Mann, Thomas 22.
 Mannheim Károly 55, 89, 131.
 Mantegazza, Paolo 123, 166.
 Marcus Aurelius 10, 44.
 Marcus, Ernst 44.
 Marczali Henrik 22, 70, 127, 129,
 164.
 Marczell Mihály 206, 207.
 Marden, Orison Swett 216.
 Márfy Károly 29.
 Margalits Ede 14.
 Margorin István 166.
 Márk Ferenc 39, 43, 53, 60.
 Márki Hugó 42.
 — Sándor 80, 81.
 Markovits Bálint 195.
 Marosi Arnold 124, 161.
 Marót Károly 17, 51, 113, 141.
 Marszina Alajos 28, 183, 202, 205,
 209.
 Martin Aurél 208.
 Martinovics Sándor 32, 52, 102, 133,
 147, 216
 Marton Lajos 30.
 Martos Ágostné 190.
 Marvin, Francis Sydney 131.
 Marx, Karl 22, 23, 24, 44, 45, 130,
 165, 166.
 Marx Károly Csákányi- Ld: Csákányi-
 Marx Károly.
 Masaryk, Thomas Garrigue 45, 102,
 131.
 Maszák Leona Szegedy- Ld: Szegedy-
 Maszák Leona.
 Masznyik Endre 60, 102, 216.
 Máthé Elek 27, 50.
 — György 133.
 — Zoltán 200.
 Matolai Etele 103.
 Matolay Zoltán 211.
 Mátray Rudolf 22, 76.
 Mattyasovszky Andor 120.

- Mattyasovszky Kasszián 84.
 Mátyás Ernő 49, 150.
 Mauthner, Fritz 45.
 Maxwell, James Clerk 119.
 Mayer Endre 141, 209.
 — János 86, 98, 124, 200.
 Mazurek Gyula 160.
 Mázy Engelbert 73, 81, 98, 100, 203, 209.
 Mazzini, Giuseppe 45.
 Mechthild 24.
 Mecsnikov, Elias 119, 217.
 Medveczky Frigyes 2, 22, 38, 49, 50, 70, 71, 72, 76, 81, 86, 102, 135, 153.
 Méhely Kálmán 172.
 Méhely Lajos 32, 77, 124.
 Mehring, Anton 45.
 — Franz 23, 45.
 Meliőrisz Béla 217.
 Meltzl Hugó 78.
 Menander 34.
 Mendel, Gregor 184.
 Mendelssohn, Moses 45.
 Menger, Anton 45, 46, 97, 173.
 Méray-Horváth Károly 56, 76, 159, 164, 212.
 Meredith, George 46.
 Mereskovszki, Dimitri 32, 36, 44, 46.
 Merkl, Adolf 46.
 Mester János 27.
 Mészáros Aladár 110.
 — Lajos 162.
 Meszlény Artur 40, 46, 156, 160.
 — Richárd 36.
 Metapszichikus dr. 200.
 Meumann, Ernst 46, 105.
 Meyer, Richard Moriz 47.
 Mezey Gyula 135.
 — Lajos 45.
 Michelangelo 114.
 Michels, Robert 46.
 Michower Eszter 187.
 Mígray József 23, 41, 43, 55, 60, 133, 134, 135, 141, 168, 175, 190, 217.
 Mihalik Lajos 17, 19, 182, 202, 204.
 Mihalovics Ede 100, 101, 110, 131.
 Mihályi Károly 76.
 Miklós Ferenc 113.
 — Géza 141.
 Miklóssy István 98.
 Mikó László 46.
 Mikola Sándor 43, 51, 91, 94, 119, 120.
 Mikszáth Kálmán 136.
 M. nay János 71.
 Minucius Felix 46.
 Mitrovics Gyula 66, 67, 75, 76, 78, 81, 105, 106, 107, 117, 129, 134, 203, 206.
 Mittner Zoltán 200.
 Modi Jivanji Jamshedji 149.
 Molnár Antal 16, 115.
 — Géza 110.
 Molnár Ilona Makoldyné- Ld: Makoldyné Molnár Ilona.
 Molnár István 188, 210.
 — Jenő 36.
 — József Jenő 48, 137.
 — László 35, 110.
 — Lőrinc 141.
 — Oszkár 46, 185, 190.
 — Samu 50, 205.
 — Viktor 137.
 Monori-Kovács Ferenc 217.
 Montaigne, Michel de 10, 20, 46.
 Montalembert, Charles 21, 69.
 Montesquieu 46.
 Moór Gyula 39, 46, 57, 75, 76, 80, 153, 156, 159, 174, 175.
 Moravcsik Ernő Emil 179, 181, 186, 196.
 Morelli Gusztáv ifj. 121.
 Morgan, Lewis Henry 161.
 Morgenstern Ernő 9.
 Móricz Zsigmond 147.
 Morus, Thomas 11, 20, 46.
 Morvay Győző 52, 71, 73.
 Moscovitz Iván 154.
 Moskovitz József 2.
 Mózes 218.
 Möbius, Paul Julius 46, 195.
 Mössmer József 150, 182, 217.
 — Pál 168.
 Muhammed 29.
 Mulford, Prentice 51, 217, 222.
 Murtfeld 196.
 Müller, Hermann 45.
 Müller-Lyer, Franz 46, 92, 162.
Nachmanides 44.
 Nádai Pál 40, 53, 66, 104, 111, 135, 190, 210, 217.
 Nadas Sándor 181.
 Nádler Róbert 152.
 Nágel Sándor Ld: Nadas Sándor.
 Nagy Béla 26.
 — Dénes 17, 134, 142, 167, 185.
 — Dezső 152.
 — Ferenc 67.
 — József 4, 16, 17, 20, 23, 28, 29, 30, 31, 32, 41, 44, 47, 49, 50, 51, 52, 55, 57, 58, 68, 74, 76, 79, 85, 87, 90, 92, 97, 100, 121, 135, 210, 212, 217.
 — József (szociológus) 174.

- Nagy József Béla 32.
 — Károly 39, 86, 137.
 — Lajos 57, 93, 212.
 — László 4, 76, 77, 80, 178, 185, 186,
 190, 191, 204, 208, 212, 220
 Nagy László Gesztelyi- Ld: Gesztelyi
 Nagy László.
 Nagy Péter 51.
 — Sándor 54, 103, 110, 217.
 — Zoltán, Nemes 200.
 Natorp, Paul 46, 47, 50.
 Naumann, Friedrich 137.
 Navratil Ákos 171, 172.
 Négyesy László 67.
 Neményi Erzsébet 191.
 — Imre 67, 169.
 Nemes Imre 30, 73.
 — Lipót 169.
 Nemesné M. Márta 191.
 Nemesszeghy Endre 100, 144.
 Németh Gyula 103.
 — Ödön 197.
 — Sándor 53.
 Némethy Ernő 6, 81.
 — Géza 7, 30.
 — Gyula 78, 105, 217.
 Neubauer Ferenc 55, 172.
 — Pál 166.
 Neumann Ede 44, 47.
 — Jenő 40.
 Neurath, W. 171.
 Niceforo, Alfredo 166.
 Nietzsche, Elisabeth Förster- Ld:
 Förster-Nietzsche, Elisabeth.
 Nietzsche, Friedrich 11, 20, 22,
 24, 47, 48, 57, 132.
 Nógrádi László 5, 65, 77, 169, 191,
 192, 221.
 Nordau, Max 48, 133.
 Nothnagel, Hermann 95.
 Notter Antal 103, 154, 155, 166.
 Novák Sándor 113.
 Novalis 8, 22, 48.
 Novinszky Gusztáv 23.
 Novy Ferenc 70, 212.
Nyári Béla 119, 121, 217.
 Nyisztor Zoltán 34.
Oberschall Pál 153, 164.
 Occam, Wilhelm von 48.
 Ochaba A. János 93.
 Ocskó Lajos 23.
 Oesterreich, Traugott Konstantin 3.
 Ofner Jenő 159, 174.
 Óhaty Levente 48, 56.
 Oláh Gusztáv 197.
 Olasz Péter S. J. 32, 33, 93, 120,
 121, 125.
 Olgyai Bertalan 114.
 Olgyay László 110.
 Oppenheimer, Franz 45, 48, 159, 166.
 — Gyula 168.
 Orsovai Filöp 26.
 Ortway Rudolf 33, 39, 91.
 — Tivadar 124.
 Ostwald, Wilhelm 22, 48, 85, 86,
 87, 99, 102, 119, 120, 121, 220.
 Osváth Kálmán 32.
 Oswald, Hermann 166.
 Osztern Salamon Pál 19, 149.
 Ottlik László 45, 110, 127, 155.
 Otto von Freising 48.
 Ozanam, Frédéric 48.
 Ozorai Frigyes 32, 60, 206, 211.
Ödöfői László 120.
 Öreg János 2, 3, 56, 203.
Paál Máté 168.
 Pajor Rudolf 194.
 Pál, Szent Ld: Paulus.
 Palágyi Lajos 210.
 — Menyhért 23, 32, 41, 42, 43, 44,
 45, 48, 55, 77, 79, 89, 91, 114, 124,
 164, 176, 184, 185, 197.
 Palante, Georges 159.
 Palatin Gergely 125.
 Páll Gábor 152.
 Pallagi Gyula 121, 192.
 Pálmy Béla S. 119, 124.
 Paluscák Pál 19, 59.
 Pályi Ede 2, 92, 97, 173.
 Panajoth-Fejér Gyula 217.
 Pándy Kálmán 197.
 Pap Ferenc 70.
 — Károly 67.
 Papp Géza 115.
 — István 43.
 — József Cs. 60.
 — Zoltán F. 30.
 Parodi, Dominique 142.
 Pascal, Blaise 11, 49, 76.
 —, Théodore 152.
 Pasteiner Iván 65.
 Páthy Károly 217.
 Páztorné Freund Mária 110, 114.
 Pászthory J. 42.
 Patai József 48, 166.
 Pataj Sándor 217.
 Pataki Béla 192.
 — Ferenc 50.
 — Kornél 168.
 Pater, Walter 20.
 Patthy Károly 78.
 Patyi István 212.
 Pauer Imre 4, 5, 77, 82, 178.

- Paul, Hermann 49.
 Pauler Ákos 2, 3, 4, 5, 23, 26, 30,
 31, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 46, 50,
 51, 56, 59, 61, 63, 66, 69, 71, 72,
 73, 74, 75, 76, 77, 81, 82, 83, 84,
 85, 89, 90, 92, 94, 95, 96, 97, 99,
 127, 133, 150, 159, 203, 206, 208,
 209, 212.
 Paulsen, Friedrich 2, 22, 49.
 Paulus 49.
 Payot, Jules 209.
 Payr Sándor 23.
 Pázmány Péter 78.
 Pecqueur 42.
 Pécsi Gusztáv 3, 33, 121, 125.
 Pécsvári Antal 195.
 Pécsy Béla 23.
 Pekár Károly 2, 16, 23, 28, 36, 56,
 58, 73, 77, 78, 79, 81, 85, 90, 91,
 108, 114, 116, 117, 124, 129, 136,
 157, 176, 179, 180, 183, 185, 186,
 187, 192, 200, 217.
 Pelikán Krizsó 217.
 Pellico, Silvio 100.
 Pellissier, Georges 61.
 Péner Miklós 9.
 Perczelné Kozma Flóra 23, 140, 147,
 162.
 Perényi József 54, 70.
 Perjéssy Mihály 166.
 Persz Adolf 100.
 Pesch, Tillmann 49.
 Pessina, Enrico 156.
 Pestalozzi, Heinrich 49.
 Pesthy Pál 74.
 Péter Géza 2, 35, 166.
 — János 34, 57, 61, 72.
 Péterfi Dénes 144.
 — Lajos 143.
 Péterfy Jenő 6, 11, 12, 18, 33, 50,
 53, 55, 58, 60, 72, 78, 86, 108,
 136, 183, 221.
 — Tibor 23, 33, 36, 113, 119.
 Pethes János 179, 192.
 Pethő dr. 93, 94, 95, 133, 217.
 Petőfi Sándor 47, 78.
 Petricskó Miklós 172.
 Pfeifer Zsigmond 200.
 Pfeiffer Izidor 149.
 — Miklós 30, 59, 194.
 Pfenningsdorf, Emil 32, 217.
 Pfister, Otto 49.
 Picard, Émile 84.
 Picavet, R. 60.
 Picker Károly 197.
 Pikker Károly 172.
 Pikler Gyula 78, 86, 130, 133, 155,
 159, 173, 179, 180, 181, 205.
 Pikler J. Gyula 96, 160.
 Pildner, Julius 217.
 Pinzger Ferenc 195.
 Pironcsák Antal 107, 110.
 Pitroff Pál 23, 54, 73, 106, 111, 113,
 182.
 Piukovits Sándor 18.
 Platon 6, 11, 12, 16, 21, 23, 49, 50,
 64, 171.
 Platz Bonifác 32, 47, 89, 94, 95, 119,
 120, 121, 124, 182.
 Plopu György 78, 154, 156.
 Plotinos 12, 50.
 Plutarchos 50.
 Podmaniczky Pál báró 147.
 Pogány Béla M. 41.
 — József 46.
 Pogrányi József 72.
 Poincaré, Henri 12, 50, 51, 84, 85,
 119.
 Polak, Gaston 152.
 Polányi Károly 43.
 Polgár Gyula 42, 77, 82, 84, 110,
 118, 181, 183, 199.
 Polgáry István 44.
 Pollák Illés 110, 155, 162.
 Pólya dr. 86.
 Pongrácz Sándor 36.
 Ponori Thewrewk Emil 192.
 Poós Rezső 188.
 Porcsalmy Zoltán 212.
 Pordea Gyula 87, 156.
 Posch Árpád 30, 57.
 — Jenő 2, 52, 77, 79, 92, 99, 102,
 111, 113, 116, 178, 180, 181, 183,
 184, 197.
 — Zsigmond 181.
 Positivus dr. 30.
 Potzta Ferenc 181.
 Prahács Margit 187
 Prém József 43.
 Preuss, Hugo 175.
 Prohászka János 139.
 — Lajos 49, 74.
 — Ottokár 23, 28, 59, 62, 75, 79,
 81, 89, 90, 95, 99, 102, 120, 134,
 137, 143, 144, 147, 168, 217.
 Prometheus 217.
 Protagoras 51.
 Proudhon, Pierre Joseph 51.
 Pröhle Károly 34, 53, 137.
 Pruzsinszky Pál 16, 100, 202.
 Pseudo-Aristoteles 12.
 Pseudo-Bachja 24.
 Pseudo-Bálchi 51.
 Pseudo-Longinos 12.
 Puhala Sándor 181.
 Pukánszky Béla 65.

- Pulszky Ágost 79.
Putnoky László 125.
- Q**uesnay, François 171.
Quint József 52, 57, 179, 204.
Quintilianus 51.
- R**aab Andor 218.
Rabelais, François 51.
Rabenseifer Alfréd 192.
Rác Gyula 200.
— Kálmán 48.
— Lajos 1, 23, 27, 29, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 46, 49, 50, 53, 54, 61, 63, 65, 66, 67, 68, 71, 74, 77, 78, 81, 87, 130, 137, 213.
Radák Olga 77.
Rádl Ödön 218.
Radnai Oszkár 209, 210.
Radó Antal 31, 113.
— Klára 96.
Raffay Sándor 19, 54.
Rákóczi Ferenc 27.
Rákosi Jenő 108, 137.
Ranke, Leopold von 51.
Ranschburg Pál 79, 178, 179, 180, 181, 185, 186, 187, 192, 197.
Rapaics Rajmund 92, 124.
Ráskay Dezső 218.
Rass Károly 65.
Ratzel, Friedrich 129.
Ratzenhofer, Gustav 51, 159.
Ravasz László 19, 24, 54, 69, 75, 81, 106, 110, 137, 143, 188, 218.
Récesey Viktor 65.
Rédey Tivadar 29, 78.
Rédiger Géza 99, 100.
Rédli Ferenc 218.
Rehmke, Johannes 51.
Reich Mór 100.
Rein, Wilhelm 51, 202.
Reinhold, Georg 39.
Reinke, Johannes 51.
Reitzenstein, Ferdinand 51.
Reitzer Gyula 171.
Rejöd Tibor 28.
Reményi 24.
Reményik Sándor 110.
Renan, Ernest 12, 20, 51, 57.
Rencz János 57, 176.
Répay Dániel 77, 185, 192.
Reusz Frigyes 95.
Révai Miklós 88.
— Sámuel 166.
Révay József 24, 27.
Révész Béla 60, 195, 197.
— Emil 180.
— Géza 42, 46, 74, 79, 176, 180, 186, 192.
- Révész Margit Ld: Hrabovszkyné Révész Margit.
Révész Mihály 45.
Révhegyi Rózsi Ld: Husztiné Révhegyi Rózsi.
Réville, Jean 144.
Réz László 110.
— Mihály 43, 65, 81, 130, 136, 162, 173, 174, 175, 176, 218.
Rézányai József 97.
Ribot, Théodule 51, 182.
Richet, Charles 138.
Richter Aladár 73.
Richtmann Mózes 24.
Rickert, Heinrich 52, 131.
Riedl Frigyes 67, 72, 79, 113, 136.
Riehl, Aloys 3.
Riesz Frigyes 91.
Ritoók Emma 107, 110, 197.
Rodin, Auguste 109, 110.
Rohde, Erwin 22, 47.
Róheim Géza 5, 193, 199.
Rohonyi Hugó 133.
Rolland, Romain 60.
Románne Goldzieher Klára 185.
Romhányi Sándor 169.
Romulus 88.
Róna Tivadar 144.
Rónai Zoltán 45, 133, 138, 155, 157, 168, 170.
Rosenberg Salamon 9.
Rosenstein Lipót 78.
Rosnyai Dávid 80.
Rossolimo 184.
Roth Sándor 57.
Rott Nándor 120, 124, 143, 145, 147, 180, 218.
Rousseau, Jean Jacques 1, 12, 23, 24, 52, 53, 75.
Rózsa Ede 79.
— Dezső 33, 63, 138.
— Dezsőné 36.
— Ignác 97.
— Vitál 6.
Röder E. Ákos 18.
Ruber József 57, 81, 104, 155, 157.
Rubinstein Mátyás 54.
Rubin László 142.
Rubinyi Mózes 39, 49, 63, 113, 139, 193.
Rudas László 45.
Ruskin, John 13, 20, 53.
Russell, Bertrand 2, 53.
Ruszek József 79.
Ruttkay György 87.
- S**áfrány Lajos 56, 97, 147, 185, 186, 203, 213.
Saint-Simon, Louis 53.

- Sajó Andor 62.
 — Károly 195.
 Salamon Ernő 125.
 — Ferenc 79, 107.
 — Gyula 100.
 Salgó Ernő 127.
 — Jakab 184, 186, 197.
 Sándor Pál 30.
 — Tamás 32.
 Sándorffy Nándor 195.
 Sankovics Ignác 24, 104, 166.
 Sárffy Aladár 116.
 Sarmaságh Géza 207.
 Sas Andor 28, 31, 32, 35, 37, 41,
 47, 55, 63, 65, 75.
 Sauttersheim Ignác 53.
 Sawicky, Franz 218.
 Savonarola, Fra Girolamo 43, 53.
 Schaefer, Erich 53.
 Schaffer Károly 179.
 Schäfer, E. A. 124.
 Schäftele, Albert 168.
 Schedius Lajos 79.
 Scheffler János 59.
 Schein József 89.
 — Mór 94.
 Scheler, Max 53.
 Schelling, Friedrich 54, 65.
 Scherer Lajos 71.
 Schermann Egedy 100.
 Schidlauer Ármán 24.
 Schiller Ottó 106, 107, 117, 138.
 Schilling Lajos 97.
 Schillings, Otto 27.
 Schinner Lajos 54.
 Schlachter József 24.
 Schleiermacher, Friedrich 54.
 Schlesinger Sámuel 24.
 Schmidt Béla 124, 138.
 — Harry 33.
 — József 18, 29, 139, 149, 219.
 — Károly Jenő 147.
 — Mária 213.
 — Márton 79, 82, 178.
 Schmitt Jenő Henrik 24, 33, 79, 117,
 131, 147, 150, 218.
 Schmollinger Antal 136.
 Schnell János 197.
 Schneller István 26, 37, 39, 40, 49,
 67, 69, 70, 142, 183, 188, 203, 205,
 206, 207, 208, 211.
 Schopenhauer, Arthur 11, 13, 14,
 20, 24, 54, 65, 222.
 Schöner Ferenc 187.
 Schönfeld Áron 19.
 Schönwald Károly 19.
 Schöpflin Aladár 60, 79.
 Schreiber Ignác 12.
 Schulek Géza 24.
 Schulpe György, Törökkanizsai 93.
 Schück Bernát 174.
 Schütz Antal 5, 62, 74, 77, 90, 94,
 95, 121.
 — Balázs 100.
 — József 62.
 Schwarcz Gyula 80, 222.
 Schwarcz Jakab 51.
 Schwarz Benjámán 9.
 — Gusztáv 155.
 Schwarz-Eggenhofer Artur 125.
 Schwarzenbachi Vilmos 40.
 Schwartzert Ottó Babarczy- Ld: Ba-
 barczy-Schwartzert Ottó.
 Schwegler, Albert 16.
 Schweiger Albert 45.
 — Lázár 32, 41, 63, 159, 193.
 Schweighoffer Tamás 73.
 Schweitzer József 125, 179.
 Scrutator 138.
 Sebesta Ottó 218.
 Sebestyén Dezső 98.
 — Jenő 24, 47, 100, 104, 147.
 — Károly 9, 18, 30, 36, 37, 66, 72,
 75, 134.
 Sebestyén Stetina Ilona 207.
 Sebesztha Károly 92.
 Seillière, Ernest 47.
 Seneca, Lucius Annaeus 14, 54, 78.
 Seni Valér 147.
 Seprődi János 116.
 Serédi Lajos 16, 213.
 Seress Imre 91, 116.
 Servet Mihály 22.
 Shakespeare, William 16, 27, 55, 66.
 Shaw, Bernard 218.
 Sigmond Elek 125.
 Sik Bernát 10.
 Sikabonyi Antal 138.
 Siklós Albert 116.
 Siklóssy László 110.
 Sikorsky, J. A. 192.
 Sikos Károly 138.
 Silberfeld Jakab 24.
 Silbermann Jenő 127.
 Silmán Hermann 218.
 Simmel, Georg 55.
 Simon, Th. 190.
 — Gábor 4.
 — József Sándor 6, 12, 37, 66, 78,
 92, 120, 174.
 Simonyi Iván 54.
 — Zsigmond 140.
 Singer Henrik 218.
 — Leó 44.
 — S. Leó 100.
 Sipos Orbán 65.

- Siposs Katalin 140.
 Sisa Miklós 194.
 Sissovics Miklós 218.
 Smiles, Samuel 14.
 Smith, Adam 55, 171.
 Snyder, Carl 87, 120.
 Sohár Kálmán 218.
 Sokrates 12, 55, 110.
 Solymossy Sándor 31, 33, 106, 113, 117.
 Sombart, Werner 55, 138, 168.
 Somló Bódog 40, 43, 50, 56, 76, 78,
 80, 98, 99, 100, 118, 138, 153, 154,
 155, 157, 159, 160, 164, 171, 174.
 Somogyi Béla 101.
 — Géza 209.
 — Jenő 104.
 — József 53, 83, 207.
 — Manó 171.
 Soós Lajos 125.
 Sophocles 221.
 Sós Aladár 55, 125.
 — Endre 113.
 Spectator 24, 62.
 Spencer, Herbert 15, 20, 23, 24,
 55, 56, 157.
 Spengler, Oswald 56, 57.
 Spesz Sándor 89, 94, 144, 147.
 Spinoza, Baruch 12, 15, 20, 24,
 57, 66.
 Spitzer Albert 150, 152.
 Spranger, Eduard 57.
 Stagl Arthur 208.
 Stammler, Rudolf 57, 157.
 Staud Lajos 57, 188.
 Staudinger, Franz 40.
 Stäckel Pál 68.
 Stein Fülöp 197.
 — Ludwig 56, 149, 160, 174.
 Steinecker Ferenc 73.
 Steiner János Sámuel 80.
 Steinherz Jakab 44.
 Stendhal 20, 218.
 Stern Lázár 99.
 — William 57.
 Stetina Ilona Ld: Sebestyénne Stetina
 Ilona.
 Stieglmár Róbert 46.
 Stirner, Max 57.
 Stojits Iván 10, 41, 152.
 Stopes, Maria Carmichael 162.
 Stöhr Géza 29.
 Straszewski, Moric 23.
 Strém István 201.
 Strommer Viktorin 74, 147, 206.
 Stromp László 7, 24, 53, 67.
 Strophantus 48, 89, 90, 125.
 Strowski, Fortunat 49.
 Ströle, Albrecht 30.
 Stuckner János 73, 87, 90, 92, 96,
 99, 125, 133, 172, 176, 180, 188.
 Studiosus Jovialis 96.
 Stuhlmann Patrik 74, 79, 98, 102,
 110, 138, 177.
 Stündl József 93.
 Suarés, André 49.
 Suarez Ferenc 58.
 Sulek József 126.
 Sulyok István 125.
 Sum 35.
 Supka Géza 149.
 Surányi János 41.
 — Miklós 113.
 Surányi-Unger Tivadar 171.
 Suso, Heinrich 58.
 Suták József 51, 84.
 Svingor Jenő 218.
 Swedenborg, Emanuel 39, 58, 150.
 Swift, Jonathan 58.

Szabad Antal 53.
 Szabó Aladár 19, 40, 218.
 — András 11, 12.
 — Dezső 31, 38, 53, 70, 71, 113,
 133, 136.
 — Ervin 21, 24, 45, 80, 130, 168,
 172.
 — Ferenc 82, 178.
 — György 213.
 — János 40.
 — Kálmán 81.
 — Károly 42.
 — László 49, 53.
 — Miklós 6.
 Szabó Pál Tóth- Ld: Tóth-Szabó Pál.
 Szabó S. Zsigmond 24.
 — Zoltán 184.
 Szabó Titusz Barla- Ld: Barla-Szabó
 Titusz.
 Szabó Batáncs István 100.
 Szakolcai Árpád 104.
 Szandtner Pál 174.
 Szántó Hugó 28, 38, 43, 121.
 Szarvas Miklós 35, 48, 94, 180.
 Szász Béla 37, 47, 147, 221.
 — Irén 192.
 — Zoltán 48.
 Széchenyi István gróf 65, 80, 81.
 Szederkényi Nándor ifj. 218.
 Szedlák Ödön 197.
 Szegedy István 102.
 Szegedy-Maszák Leona 152.
 Szeghy Ernő 149.
 Szegő Arnold 192.
 — Henrik 121.
 Székely Aladár 24, 165.
 — Artur 65, 129, 130, 173, 176.

- Székely Bertalan 114.
 — György 4, 16, 37, 46, 57, 71, 78,
 79, 99, 107, 110, 167, 182, 183,
 192, 193, 202, 203, 207, 209.
 — István 24, 130.
 Szekfü Gyula 65, 126, 136.
 Széky István 85.
 Szele Miklós 133.
 Szelényi Ödön 2, 18, 24, 33, 34, 35,
 36, 40, 47, 48, 49, 51, 54, 69, 75,
 80, 81, 90, 102, 138, 141, 143, 144,
 150, 178, 183, 201, 203, 205, 206.
 Semere Samu 20, 24, 27, 29, 54, 56,
 100, 108, 111, 133, 140.
 Szemethy Géza 116.
 Szende Pál 33.
 Szendrei János 110.
 Szentirmai Imre 160.
 Szentirmay Gizella 55.
 Szentkirályi J. Zoltán 143.
 Szentmártoni Kálmán 41.
 Szentpétery Imre 30, 128, 129.
 Szerdahelyi György 73, 81.
 — Sándor 45, 56, 125.
 Szeremley Barna 147.
 Szerényi Rándor 95.
 Szieberth Róbert 192.
 Szigeti Henrik 182.
 — Pál 82.
 Szigetvári Iván 59, 87, 108, 113.
 Szilárd Armin 178.
 — Ödön 57, 74, 118, 142.
 Szilasi Vilmos 12, 41, 50, 78, 87, 90.
 Szilvek Lajos 55, 79, 133, 168.
 Szilveszter Ferenc 4.
 Szimonidesz Lajos 143.
 Szinnyi Ferenc 108.
 Szirbik Antal 113, 138.
 Szirmay Ernő 35.
 Szírotka Szilárd 114.
 Szirtes Artur 155, 156, 161, 173, 218.
 Szitnyai Elek 4, 61, 63, 69, 77, 81,
 99, 100, 119, 177, 179, 182, 184,
 186, 218, 221.
 Szittyai Géza 195.
 Szlányi Lajosné 186.
 Szlávik Mátyás 28, 29, 34, 42, 49,
 50, 51, 62, 63, 72, 78, 96, 101,
 104, 133, 138, 148, 219.
 Szmétka L. Ödön 219.
 Szobolovszky István 181.
 Szolga Ferenc 219.
 Szombatfalvy György 74.
 Szontagh Gusztáv 81.
 Szőke Albert, Csíkszentgyörgyi 125.
 Szöllősy Lajos 40, 56.
 Szörényi Tivadar 149.
 Szóts Farkas 141, 164.
 Szóts Károly 195.
 Szehlo Kornél 148.
 Sztrókay Kálmán 179.
 Sztura Szilárd 25, 104, 183.
 Szunyogh X. Ferenc 148.
 Szuszay Antal 206.
 Szücs Ernő 125.
 — József 195.
 Szücs Kálmán Tunyogi- Ld: Tunyogi
 Szücs Kálmán.
 Szüts Andor 61, 125.
 — Miklós 156.
T
- T**abellly M. Skolasztika 180.
 Tagore, Rabindranath 58, 99, 152, 219.
 Taine, Hippolyte 15, 20, 53, 53, 59,
 79, 113.
 Takács Mária 16.
 — Menyhért 99, 111, 148.
 — Szeverin 197.
 Takács Zoltán Felvinczi- Ld: Fel-
 vinczi Takács Zoltán.
 Tamás, Szent Aquinoi Ld: Thomas
 Aquinas.
 Tamás Károly 98, 138, 152, 202.
 Tankó Béla 2, 18, 28, 31, 34, 35, 38,
 40, 42, 48, 53, 61, 69, 90, 91, 96,
 138, 148, 206.
 Tarde, Gabriel 59.
 Tardos Krenner Viktor 77.
 Tárkányi György 145, 210.
 Tas József 169.
 Tatarkiewicz, Wladyslaw 26.
 Tatianus 59.
 Tavaszy Sándor 24, 25, 54, 56, 67,
 69, 85, 87, 90, 129, 131, 133, 135,
 141, 144, 168, 219.
 Tavernier, Eugène 56.
 Techert Margit 12, 50.
 Tedeschi Borbála 182.
 Tegze Gyula 154, 160, 164, 173.
 Teleki József gróf 53.
 — Pál gróf 25.
 Teleky József 149, 193.
 Télyfy Iván 12.
 Térey Edith 48.
 Téri József 47, 52.
 Terkán Lajos 83.
 Terlanday József 94.
 Tertullianus 59.
 Tettamanti Béla 210.
 Teveli Mihály 49, 72.
 Thales 59.
 Thaly Loránd 219.
 Than Károly 81.
 Theophrastos 59.
 Thewrewk Emil Ponori- Ld: Ponori
 Thewrewk Emil.

Thienemann Tivadar 5, 25, 57, 61, 65.
 Thóbiás Gyula ifj. 195.
 Thomas Aquinas 21, 23, 24, 25, 59, 60.
 Thót László 153.
 Thury Zsigmond 68.
 Thurzó Jenő 198.
 Tichy Sándor 36, 94.
 Tiefenthaler József 34, 93, 150.
 Tigerstadt, Robert 163.
 Tihanyi Lajos 87.
 — Márkus 33.
 Timár Kálmán 75.
 Timon Zoltán 98.
 Tisza István gróf 81, 110, 145, 148, 168, 176, 219.
 Tóbija ben Mózes 9.
 Tolnai Vilmos 75, 81, 113, 140.
 Tolsztoj, Leó Nik. gróf 15, 16, 20, 22, 24, 52, 60, 88.
 Tomcsányi Lajos S. J. 35, 160, 219.
 Tomka Sándor 219.
 Tomor Ferenc 75.
 Toperczer Ákosné 152.
 Tordai Vilmos 201.
 Torkos László 111, 160.
 Torrey, Reuben Archer 144.
 Tóth Balázs 209.
 — Béla 201.
 Tóth Erzsébet Gáti- Ld: Gáti-Tóth Erzsébet.
 Tóth Ferenc 192.
 — György 145.
 — József 93, 99, 101.
 — Kálmán 99.
 Tóth Kálmán Könyves- Ld: Könyves-Tóth Kálmán.
 Tóth Mike 195.
 — Tihamér 149, 210, 219.
 Tóth-Szabó Pál 72.
 Tótvölgyi Titus 94.
 Török Aurél 43, 164, 198.
 — Mihály 79, 119, 143, 187, 210.
 — Ödön 188.
 — Zoltán 144, 145.
 Töttössy Miklós 143.
 Traum Péter 210.
 Trikál József 19, 25, 27, 28, 29, 30, 33, 36, 38, 40, 48, 55, 56, 59, 60, 61, 65, 74, 76, 77, 79, 81, 83, 90, 92, 93, 95, 101, 120, 129, 143, 144, 145, 150, 178.
 Trine, Ralph Waldo 95.
 Trócsányi Dezső 37.
 — Zoltán 63.
 Troeltsch, Ernst 61.
 Trostler József Turóczy- Ld: Turóczy-Trostler József.

Tsisch Tamás 81.
 Tuka Béla 154, 174.
 Tunyogi Szűcs Kálmán 172.
 Turnowsky Sándor 58, 138.
 Turóczy-Trostler József 36, 48.
 Tuszkai Ödön 56.
 Tüdös István 27, 34, 142.
 Tyrman József 138.
 Udránszky László 61, 180.
 Udvardy Ignác Ödön 110.
 — László 133.
 Uhlyárik Jenő 144.
 Ujfalusi György, B. 27.
 Ujfalusi Wildner Ödön Ld: Wildner Ödön.
 Unger Tivadar Surányi- Ld: Surányi-Unger Tivadar.
 Unterreiner József 144.
 Untersteiner M. Manó 20.
 Urbach Henrik 10.
 Ürmösi József 168.

Váczy János 65.
 Vadai István 98.
 Vadnay Tibor 138.
 Vágvölgyi Béla 4.
 Vaihinger, Hans 61.
 Vailati, Giovanni 61.
 Vajda Béla 88.
 — Géza 202.
 — György 46.
 — Mihály 46, 172.
 — Viktor 75.
 Vajó József 142.
 Valentényi György 166.
 Valnicsek Béla 101.
 Vályi Bódog 33.
 Vambéry Rusztem 43, 59, 102, 156.
 Vámos Jenő 170.
 Vandervele, Émile 164, 172.
 Várdai Béla 31, 67, 79, 148.
 Varga Béla 28, 38, 69, 77, 82, 83, 88, 92, 101, 118, 160, 204.
 — Jenő 43, 45, 88, 111, 118, 128, 172.
 — Lajos 185, 187.
 Vargha Damján 58.
 — Dezső 19.
 — Ferenc 155, 194.
 Vári Albert 34, 39, 60, 88, 142, 219.
 — Rezső 18.
 Varjas Sándor 29, 35, 45, 55, 82, 90, 107, 111, 114, 118, 138, 164, 188, 199.
 Várkonyi Hildebrand 20, 25, 40, 43, 60, 76, 90, 91, 116, 182, 204.
 — Nándor 133.

- Várnai Sándor 49, 51, 58, 60, 99, 119,
130, 143, 168, 188, 192.
Varsányi Mátyás 34.
Vas Tamás 219.
Vásárhelyi Jenő 172.
— József 73, 101, 148.
Vaskó Balázs 42.
Vass József 6, 133.
— Vince 89, 101.
Vay A. B. 104.
— Gáborné grófné 81.
Vazul, Szent Nagy Ld: Basilius
Magnus.
Vécsey J. 148.
Vekerdí Béla 83, 120.
Velics Antal Lászlófalvi 140, 166.
— László 107, 111.
Vende Ernő 71, 116.
Venetianer Lajos 40, 219.
Veress Elemér 125.
— István 25.
— Jenő 56.
— Julia, Dálnoki 25, 213.
Vértés Lipót 62.
— O. József 5, 46, 182, 193.
Verus dr. 18.
Verworn, Max 61, 215.
Vészi Gyula 180.
Vetési József 25, 48, 58, 153, 213.
Vico, Giovanni 61.
Victor János ifj. 26.
Vida Sándor 41, 42, 45, 50, 62, 63,
74, 77, 179, 213.
Vidor Jenő 10.
Vierkant, Alfred 61.
Vigny, Alfred de 61.
Vincentius 27.
Vincze Sándor 59.
Vischer, Friedrich Theodor 61.
Visontai Sz. Mihály 128.
Viszota Gyula 81.
Vives, Juan Luis 61.
Voinovich Géza 75, 113.
Volkelt, Johannes 61.
Volney, Constantin François 129.
Voltaire 16, 24, 61.
Völgyesi Ferenc 93, 201.
Völlick, Bruno 188.
Vörösmarty Mihály 128.
Vucskits Jenő 66.
- W**agner, Adolf 85.
— Richard 11, 16.
Waitz, Theodor 61.
Wajditsch Alajos 198, 219.
Waldapfel János 2, 29, 30, 41, 56,
73, 77, 118, 204.
Waldbauer Ilona 61.
Waldhauser István 60.
Waldmann György 213.
Wallace, Alfred Russell 62.
Walter Gyula 27, 79, 182, 204.
— János 55, 93, 120.
Ward, E. 152.
— Lester Frank 62, 129.
Wasmann Erik S. J. 195.
Wass Rezső 165.
Webb, Beatrice 166, 172.
Webb, Sidney 166, 172.
Weber Károly 187.
— Louis 36.
— Max 133.
Wéber Pál 27, 37, 125.
Wehle Lucia 193, 198.
Weigl Géza 50.
Weininger, Otto 62, 101, 117.
Weismann, August 31, 125.
Weisskopf Lenke 37.
Weisz Miksa 25, 96.
Weisz Ödön László- Ld: László-Weisz
Ödön.
Weisz Sámuel R. 44.
Weiszburg Gyula 25.
Wekerle László 96.
Wells, Herbert George 160.
Welton, James 186.
Weltz Károly 161.
Werbőczy István 81.
Werdenich Endre 25, 93, 96.
Werner Adolf 111.
— Dezső 153.
— Lajos 172.
Wertheimer Manó 156.
Westermarck, Edward 62, 99, 162.
Weszely Ödön 30, 40, 46, 51, 72,
73, 81, 177, 182, 187, 188, 202,
203, 204, 205, 206, 207, 209,
211.
Wetzel György 66.
Wibbelt, Augustin 219.
Wick Béla 204.
Wiedermann Károly 25, 83, 88, 143,
144, 219.
Wilde, Oscar 107, 111, 117.
Wildner Ödön 9, 25, 36, 48, 51, 59,
60, 61, 131, 171.
Wildinger Jakab 48.
Wilson, Woodrow 174.
Willmann, Otto 62, 82, 208.
Windelband, Wilhelm 2, 52, 62.
Wlassics Gyula 70, 173, 176.
Wlassics Tibor 138.
Wodetzky József 126.
Wolkenberg Alajos 101, 152, 201.
Wundt, Max 62.
— Wilhelm 62, 140, 178, 193.

Xenophon 16, 63.

Yartin József 219.

Ybl Ervin 111.

Zádor István 107.

Zajti Ferenc 16, 180.

Zalai Béla 81, 85, 90, 92, 98.

— János 205.

Zámbay Béla 19.

Zarathustra 16.

Zathureczky László 169.

Zayzon János 219.

Zborovszky Ferenc 219.

Zeitler, Julius 47.

Zeller, Eduard 63, 73.

Zemplén Győző 51, 61, 91, 121, 126.

Zerkovitz Zsigmond 157.

Zibolén Endre 18, 48, 204.

Zigler Ignác 133.

Ziegler, Leopold 40, 63.

— Theobald 63.

Ziehen, Theodor 63, 182, 188.

Ziller, Tuiskon 202.

Zillmann, Paul 152.

Zivuska Jenő 18, 50, 76.

Zlinszky Aladár 73, 79, 111.

Zolnai Béla 66, 113, 140.

— Gyula 2.

Zoltán Sándor 143, 144.

Zoltvány Irén 3, 72, 113.

Zoványi Jenő 25, 148.

Zsilinszky Mihály 81.

Zsoldos Benő 30.

Zubriczky Aladár 49, 60, 72, 92, 96,
121.

TARTALOMJEGYZÉK.

(Inhaltsverzeichnis.)

A.

I. Bibliográfiák és szótárak (Bibliographien und Wörterbücher)	1
II. Bevezető művek (Einführungsschriften)	1
1. Filozófiai alapfogalmak (Schriften über Hauptfragen der Philosophie)	1
2. Rendszeres művek (Systematische Unterrichtswerke)	2
3. Tankönyvek (Lehrbücher der philosophischen Propädeutik)	3
III. Folyóiratok és gyűjteményes művek (Zeitschriften und Sammelwerke)	4

B.

I. A filozófia klasszikusai (Texte und Übersetzungen philosophischer Klassiker)	6
II. A filozófia története (Geschichte der Philosophie)	16
1. Egyetemes történeti művek (Gesamtgeschichte)	16
2. Egyes korszakok története (Geschichte der einzelnen Perioden)	17
3. Problématörténet. Párhuzamok (Problemgeschichte. Denkergruppen)	20
III. Egyes gondolkodókat tárgyaló munkák (Monographien über einzelne Denker)	26
IV. Magyar filozófia (Die Philosophie in Ungarn)	64
1. Általános történet (Allgemeine Geschichte)	64
2. Egyes írók (Einzelne Denker)	66

C.

I. Logika (Logik)	82
1. Általános logika (Allgemeine Darstellungen)	82
2. Tiszta logika (Reine Logik)	83
3. Alkalmazott logika (Angewandte Logik)	83
4. A matematika filozófiája (Philosophie der Mathematik)	83
II. Tudományelmélet (Wissenschaftstheorie)	85
1. Általános problémák (Allgemeine Wissenschaftstheorie)	85
2. Részletproblémák (Wissenschaftstheoretische Spezialprobleme)	86
3. A hit és tudás problémája (Das Problem des Glaubens und Wissens)	87
III. Ismeretelmélet (Erkenntnistheorie)	88
1. Általános ismeretelmélet (Allgemeine Erkenntnistheorie)	88
2. A megismerés pszichológiája (Denkpsychologie)	89

3. Intuición (Intuition)	90
4. A tér és idő elmélete (Erkenntnistheorie des Raumes und der Zeit)	91
5. Az okság elve (Das Kausalprinzip)	91
IV. Metafizika (Metaphysik)	92
1. Általános metafizika (Allgemeine Metaphysik)	92
2. Metafizikai részletproblémák (Metaphysische Spezialprobleme)	93
3. Alkalmazott metafizika (Angewandte Metaphysik)	96
V. Ethika (Ethik)	96
1. Az ethika története (Geschichte der Ethik)	96
2. Általános ethika (Allgemeine Ethik)	97
3. Ethikai részletproblémák (Spezialprobleme der Ethik)	98
4. A szabadakarat problémája (Das Problem der Willensfreiheit)	103
VI. Eszhetika (Ästhetik)	104
1. Az eszhetika története (Geschichte der Ästhetik)	104
2. Általános eszhetika (Allgemeine Ästhetik)	105
3. Eszhetikai részletproblémák (Ästhetische Spezialprobleme)	106
4. Művészetelmélet (Kunsttheorie)	108
5. Egyéb részletproblémák (Ändere Spezialprobleme)	117
VII. Fenomenológia (Phänomenologie)	117
VIII. Értékelmélet (Wertphilosophie)	118
IX. Természetfilozófia (Naturphilosophie)	119
1. A természetfilozófia története (Geschichte der Naturphilosophie)	119
2. Általános természetfilozófia (Allgemeine Naturphilosophie)	119
3. Természetfilozófiai részletproblémák (Naturphilosophische Spezialprobleme)	121
X. Történetfilozófia (Geschichtsphilosophie)	126
1. Általános történetfilozófia (Geschichtsphilosophische Allgemeindarstellungen)	126
2. Történetfilozófiai részletproblémák (Geschichtsphilosophische Spezialprobleme)	126
XI. Kultúrfilozófia (Kulturphilosophie)	131
1. A kultúra lényege és tagozódása (Wesen und Gliederung der Kultur)	131
2. A kultúra keletkezése és a kulturális hanyatlás problémája (Entstehung und Verfall der Kultur)	131
3. A modern kultúra szelleme (Der Geist der modernen Kultur)	132
4. Egyéniség és nemzet (Persönlichkeit und Nation)	134
5. Tradíció és forradalom (Tradition und Revolution)	134
6. Kultúrpolitika (Kulturpolitik)	135
7. A magyarság kultúrája (Die Kultur des Ungarums)	135
8. A háború filozófiája (Philosophie des Krieges)	136
XII. Nyelvfilozófia (Sprachphilosophie)	139
XIII. Vallásfilozófia (Religionsphilosophie)	140
1. Általános vallásfilozófia (Allgemeine Religionsphilosophie)	140
2. Vallásfilozófiai részletproblémák (Religionsphilosophische Spezialprobleme)	141
3. A vallásosság formái (Formen der Religiösität)	146
4. Misztika (Mystik)	150
5. Teozófia (Theosophie)	151

XIV. Jogfilozófia (Rechtsphilosophie)	153
1. A jogfilozófia története (Geschichte der Rechtsphilosophie)	153
2. Általános jogfilozófia (Allgemeine Rechtsphilosophie)	153
3. Jogfilozófiai részletproblémák (Rechtsphilosophische Spezialprobleme)	154
XV. Társadalomfilozófia (Sozialphilosophie)	157
1. A társadalomfilozófia története (Geschichte der Sozialphilosophie)	157
2. Általános társadalomfilozófia (Allgemeine Sozialphilosophie)	158
3. Társadalomfilozófiai részletproblémák (Sozialphilosophische Spezialprobleme)	161
XVI. Gazdaságfilozófia (Wirtschaftsphilosophie)	170
1. Általános gazdaságfilozófia (Allgemeine Wirtschaftsphilosophie)	170
2. Gazdaságfilozófiai részletproblémák (Wirtschaftsphilosophische Spezialprobleme)	171
XVII. Államfilozófia (Staatsphilosophie)	173
1. Általános államfilozófia (Allgemeine Staatsphilosophie)	173
2. Államfilozófiai részletproblémák (Staatsphilosophische Spezialprobleme)	174
XVIII. Pszichológia (Psychologie)	176
1. A pszichológia története (Geschichte der Psychologie)	176
2. Általános pszichológia (Allgemeine Psychologie)	177
3. Pszichológiai részletproblémák (Psychologische Spezialprobleme)	178
4. Kísérleti pszichológia (Experimentelle Psychologie)	184
5. Alkalmazott pszichológia (Angewandte Psychologie)	186
6. Differenciális pszichológia (Differentielle Psychologie)	187
7. Antropológia (Anthropologie)	188
8. Gyermekpszichológia (Kinderpsychologie)	189
9. Néplélektan (Völkerpsychologie)	193
10. Tömegpszichológia (Massenpsychologie)	193
11. Állatlélektan (Tierpsychologie)	194
12. Pathopszichológia (Pathopsychologie)	195
13. Pszichoanalízis (Psychoanalyse)	198
14. Hipnózis és szuggesztívó, okkultizmus (Hypnose und Suggestion. Okkultismus)	199
XIX. Pedagógia (Pädagogik)	201
1. A pedagógia története (Geschichte der Erziehung)	201
2. Általános pedagógia (Allgemeine Pädagogik)	202
3. Pedagógiai részletproblémák (Pädagogische Spezialprobleme)	204
4. Filozófia a középiskolában (Philosophie in der Mittelschule)	212
XX. Világnézet és életbölcselet (Weltanschauung und Lebensweisheit)	213
<i>D.</i>	
XXI. Vegyes. Emlékkönyvek (Verschiedenes. Gedenkschriften)	220
Névmutató (Namenverzeichnis)	223